Β/1, Αρ. 23 107.

ΒΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

Δωρεὰ Κλιρονόμων
Ἰωέννου Δ. Βουλεζᾶ
Τῇ Λέσχῃ Πλωμαρίου

Αρχ. 19

ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝΟ ΛΕΣΒΙΟΣ" ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1

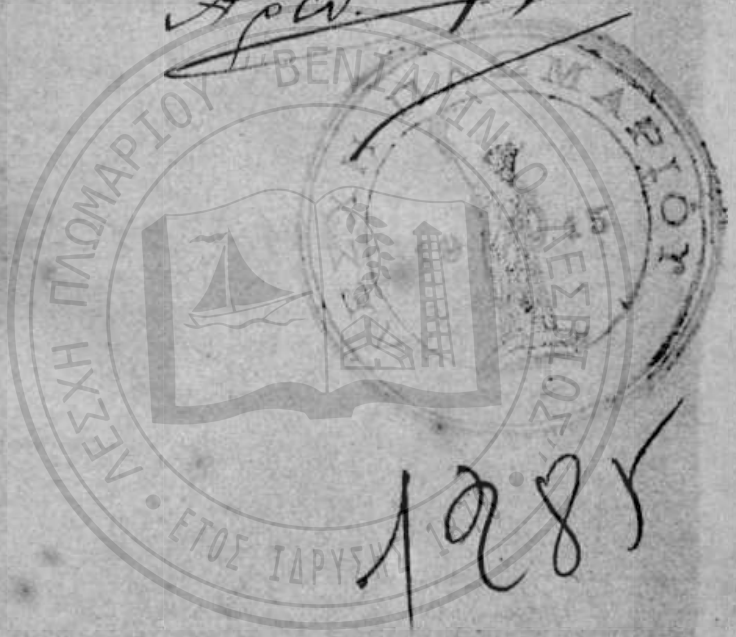

1985

B/1 Α 23 ~~Ιρ~~ 19 ιδ.

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΩΜΙΛΗΜΕΝΗΝ

ΜΕΤΑ 31 ΕΙΚΟΝΩΝ

1285

2
4 40

ΥΠΟ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΛΕΣΧΗ ΠΛΟΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ «ΚΟΡΑΗ»
ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
5 — ΟΔΟΣ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ — 5	40 — ΟΔΟΣ ΡΟΜΒΗΣ — 40

1882

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

	ΟΜΗΡΟΣ	Σελ.
1	ΑΧΙΛΛΕΥΣ	1
2	Ο ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΑΠΟΠΕΜΠΕΙ ΤΟΝ ΧΡΥΣΗΝ	2
3	ΒΡΙΣΗΙΣ	9
4	ΚΥΠΕΛΛΟΝ	17
5	ΒΩΜΟΣ	33
6	ΞΙΦΟΣ — ΑΣΠΙΣ	41
7	ΠΛΟΙΟΝ	49
8	ΣΚΗΠΤΡΟΝ	59
9	ΤΟΞΟΝ — ΒΕΛΟΣ	65
10	Η ΕΛΕΝΗ	89
11	ΚΑΛΛΙΚΝΗΜΙΣ ΕΛΛΗΝ	97
12	ΚΑΛΛΙΖΩΝΟΣ	113
13	Ο ΕΚΤΩΡ ΟΝΕΙΔΙΖΕΙ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ	117
14	ΗΛΑΚΑΤΗ	121
15	ΚΕΚΡΥΦΑΛΟΣ	145
16	ΘΥΣΙΑ	153
17	ΜΕΓΑΡΟΝ	161
18	ΑΡΜΑ	177
19	ΧΡΥΣΟΘΡΟΝΟΣ	193
20	ΑΘΗΝΑ	209
21	Ο ΛΕΟΝΤΕΥΣ ΦΟΝΕΥΕΙ ΤΟΝ ΟΡΕΣΤΗΝ	225
22	ΠΥΛΗ	233
23	ΗΡΑΚΛΗΣ	241
24	ΚΑΛΥΠΤΡΑ	257
25	ΥΦΑΙΝΩ	289
26	ΓΟΝΑΤΙΖΩ	321
27	ΚΙΘΑΡΙΖΩ	337
28	ΣΦΑΖΩ	353
29	ΔΙΣΚΟΣ	417
30	ΚΡΗΝΗ	449
31	ΠΥΡΑ	465

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΙΔΡΥΘΕΝ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ
1915
ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1978

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ 1815

ΡΑΨΩΔΙΑ Α.

Μῆνις.

Ψάλλε (εἰπέ μας), ὦ θεὰ τὴν ὀλεθρίαν ὀργὴν τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως· τὴν ὀργὴν ἡ ὁποία πολλὰς λύπας ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ πολλῶν ἡρώων τὰς μὲν γεναίας ψυχὰς προέπεμψεν εἰς τὸν ᾅδην, τὰ δὲ σώματα κατέστησε σπαράγματα τῶν κυνῶν καὶ τῶν ὀρνέων πάντων. Ἐξετελεῖτο δὲ τὸ θέλημα τοῦ Διός· ἐξ οὗ τὸ πρῶτον διεχωρίσθησαν φιλονεικήσαντες ὁ βασιλεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. Καὶ τίς ἐκ τῶν θεῶν, εἰπέ μας ὦ θεά, τοὺς ἔρριψεν εἰς ἔριδα, ὥστε νὰ ἀλληλομαχῶσιν; Ὁ Ἀπόλλων ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Διότι αὐτὸς ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ βασιλέως διήγειρεν εἰς τὸν στρατὸν κακὴν νόσον καὶ ἀπέθνησκεν ὁ λαός. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ Ἀγαμέμνων ἠτίμασε τὸν ἱερέα Χρύσην ἐλθόντα εἰς τὰ ταχέα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα, διὰ νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν θυγατέρα του, καὶ φέροντα ἄπειρα δῶρα καὶ κρατοῦντα ἀνὰ χεῖρας στεφάνους τοῦ μακρόθεν τοξεύοντος Ἀπόλλωνος ἐπάνω εἰς τὸ χρυσοῦν σκῆπτρόν του. Οὗτος παρε-

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Εἰκ. 1.

κάλει ὅλους τοὺς Ἕλληνας, πρὸ πάντων δὲ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ἀτρέως τοὺς βασιλεῖς τῶν λαῶν, λέγων·

«Ἀτρεΐδαι, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες! Εἰς σᾶς μὲν εἴθε, οἱ τὰ Ὀλύμπια οἰκήματα κατοικοῦντες θεοί, νὰ δώσωσιν ὥστε νὰ κυριεύσητε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ νὰ φθάσητε μὲ τὸ καλὸν εἰς τὴν πατρίδα σας· εἰς ἐμὲ δὲ ἀποδόσατε τὴν ἀγαπητήν μου θυγατέρα, καὶ δέχθητε τὰ δῶρά μου, εὐλαβούμενοι τὸν υἱὸν τοῦ Διὸς τὸν μακρόθεν τοξεύοντα Ἀπόλλωνα.»

Τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες συνήνεσαν νὰ σεβασθῶσι τὸν ἱερέα, καὶ νὰ δεχθῶσι τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ δῶρα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρεσκεν εἰς τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα· ἀλλὰ μὲ κακὸν τρόπον τὸν ἀπέπεμπε καὶ τὸν διέτασσε μὲ ἐπιτακτικοὺς λόγους, λέγων·

«Πρόσεξον, γέρον, μὴ σὲ ἀπαντήσω ἐγὼ πλησίον εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα ἢ τώρα βραδύνοντα, ἢ ὕστερον ἐπανελθόντα, μήπως τυχὸν δὲν σὲ ὠφελήσῃ τὸ σκῆπτρον καὶ τοῦ θεοῦ ὁ στέφανος. Ταύτην δ' ἐγὼ δὲν θὰ τὴν ἐλευθερώσω πρὶν νὰ γηράσῃ ἐντὸς τοῦ οἴκου μου, εἰς τὸ Ἄργος, μακρὰν τῆς πατρίδος της, ὑφαίνουσα καὶ μετ' ἐμοῦ εὐναζομένη. Ἀλλὰ πήγαινε, μὴ μ' ἐρεθίζῃς ἂν θέλῃς ν' ἀναχωρήσῃς ἀβλαβής.»

Εἰκὼν 2.

Οὕτως εἶπεν· ἐφοβήθη δ' ὁ γέρων καὶ ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγήν. ἀνεχώρησε δὲ λυπημένος εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς πολυταράχου θαλάσσης καὶ ἀπομακρυνθεὶς ὁ γέρων, πολλὰ ηὔχετο εἰς τὸν ἄνακτα Ἀπόλλωνα τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Λητώ, καὶ ἔλεγεν·

«Ἐπάκουσόν μου, ἀργυρότοξε, σὺ ὅστις προστατεύεις τὴν Χρύσην καὶ τὴν θειοτάτην Κίλλαν, καὶ κρατερῶς βασιλεύεις τῆς Τενέδου, Σμινθεῦ[1]· ἄν ποτε ἀνέθηκά τι εἰς τὸν περικαλλῆ ναόν σου, ἄν ποτε σοὶ προσέφερα καύσας παχέα μηρία ταύρων καὶ αἰγῶν, κάμε μου αὐτὴν τὴν χάριν. Ἂς πληρώσωσιν οἱ Ἕλληνες μὲ τὰ βέλη σου τὰ δάκρυά μου.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· τὸν εἰσήκουσε δὲ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων καὶ κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου μὲ θυμωμένην καρδίαν· φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων του τόξα καὶ στερεὰν φαρέτραν· ἔκλαγξαν δὲ τὰ βέλη ἐπὶ τῶν ὤμων του, ὅτε αὐτὸς ὠργισμένος ἐκινήθη καὶ ἐπορεύετο ὅμοιος μὲ νύκτα. Ἐκάθισεν ἔπειτα ἀπέναντι τῶν πλοίων καὶ ἔρριψεν ἓν βέλος· ἔγεινε δὲ φοβερὰ βοὴ τοῦ ἀργυροῦ τόξου. Καὶ πρῶτον μὲν προσέβαλε τοὺς ἡμιόνους καὶ τοὺς ταχεῖς κύνας· ἔπειτα καὶ κατ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ρίψας φαρμακερὸν βέλος, τοὺς προσέβαλεν· ἐκαίοντο δὲ ἀδιαλείπτως πυραὶ νεκρῶν. Ἐπὶ ἐννέα μὲν ἡμέρας ἐρρίπτοντο κατὰ τοῦ στρατοῦ τὰ θεῖα βέλη· τὴν δὲ δεκάτην προσεκάλεσεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν. Καὶ τοῦτο ἐνέβαλεν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα, ἥτις ἐλυπεῖτο τοὺς Ἕλληνας, διότι τοὺς ἔβλεπεν ἀποθνήσκοντας. Ἀφ' οὗ λοιπὸν συνηθροίσθησαν καὶ συνῆλθον ὅλοι, ἀναστὰς εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἀτρείδη, νομίζω ὅτι τώρα πρέπει ἐπιστραφέντες νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς πατρίδας μας, ἂν διαφύγωμεν τὸν θάνατον· ἀφοῦ πόλεμος καὶ λοιμικὴ νόσος βασανίζει τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλ' ἔλθετε ἂς ἐρωτήσωμεν μάντιν τινὰ ἢ ἱερέα ἢ καὶ ὀνειροκρίτην, (διότι τὸ ὄναρ εἶναι ἐκ Θεοῦ) ὅστις νὰ μᾶς εἴπῃ διατί τοσοῦτον ἐθυμώθη ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων. Μήπως δι' εὐχήν τινα ἢ ἑκατόμβην καθ' ἡμῶν ὠργίσθη· καὶ ἐὰν θέλῃ νὰ ἀποστρέψῃ ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄλεθρον, ἀπολαβὼν κνίσσαν ἀρνίων καὶ αἰγῶν τελείων.»

Ταῦτα εἰπὼν οὗτος ἐκάθισεν· ἀνέστη δ' ἔπειτα Κάλχας ὁ Θεστορίδης ὁ ἄριστος τῶν οἰωνοσκόπων, ὁ ὁποῖος ἐγίνωσκε καὶ

---

[1]) Σμινθεὺς ἐκαλεῖτο, ἐπειδὴ ἐν Χρύσῃ ἐτιμᾶτο ὡς καταστροφεὺς τῶν κατ' ἀγροὺς μυῶν.

τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα καὶ τὰ παρελθόντα καὶ ὡδήγησε μὲ τὰ πλοῖα τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸ Ἴλιον διὰ τῆς μαντικῆς του, τὴν ὁποίαν τῷ ἐδώρησεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων. Οὗτος σώφρων ὢν ἄνθρωπος ἐδημηγόρησε καὶ τοῖς εἶπεν·

«Ὦ Ἀχιλλεῦ, μὲ προστάζεις, ἠγαπημένε τοῦ θεοῦ, νὰ εἴπω τὴν ὀργὴν τοῦ μακρόθεν τοξεύοντος ἄνακτος Ἀπόλλωνος. Λοιπὸν ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω· σὺ ὅμως ἔσο σύμφωνος καὶ ὄμοσέ μου, ὅτι ὄντως θέλεις μὲ βοηθήσει προθύμως καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ· διότι εἰκάζω, βεβαίως ὅτι θέλει θυμώσει ἀνὴρ ὅστις μεγάλως ἰσχύει μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πάντων, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὑπακούουσιν οἱ Ἕλληνες. Ἐπειδὴ ἐπικρατέστερος εἶναι ὁ βασιλεὺς ὅταν ὀργισθῇ ἐναντίον κατωτέρου ἀνθρώπου· διότι καὶ ἐὰν τὴν ἡμέραν ἐκείνην χωνεύσῃ τὴν ὀργήν του, ἀλλὰ καὶ μετέπειτα φυλάττει εἰς τὰ στήθη τὴν μνησικακίαν του διὰ νὰ τὴν ἐκτελέσῃ. Σὺ δὲ σκέφθητι διὰ νὰ μὲ σώσῃς.

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς. Λάβε θάρρος, καὶ εἰπέ μας ὅ,τι προμάντευμα γνώσκεις. Διότι μὰ τὸν ἠγαπημένον τοῦ Διὸς Ἀπόλλωνα πρὸς ὃν σὺ εὐχόμενος ἀποκαλύπτεις τὰς προφητείας, οὐδεὶς ἐξ ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἐν ὅσῳ ἐγὼ ζῶ καὶ φαίνομαι ἐπὶ τῆς γῆς θέλει ὑψώσει χεῖρα βαρεῖαν κατὰ σοῦ, πλησίον εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα· οὐδεὶς μηδ' αὐτοῦ ἐξαιρουμένου τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅστις τώρα καυχᾶται ὅτι εἶναι πολὺ ἐν τῷ στρατῷ ἄριστος.

Τότε λοιπὸν ἔλαβε θάρρος ὁ ἄμεμπτος μάντις, καὶ εἶπεν· Οὔτε δι' εὐχὴν οὔτε διὰ θυσίαν δὲν εἶναι ὠργισμένος ὁ Ἀπόλλων· ἀλλ' ἕνεκα τοῦ ἱερέως τὸν ὁποῖον ἠτίμασεν ὁ Ἀγαμέμνων· καὶ δὲν ἀπέλυσε τὴν θυγατέρα του οὐδὲ ἐδέχθη τὰ λύτρα. Τούτου ἕνεκα μᾶς ἔδωκε λύπας ὁ μακρόθεν τοξεύων Ἀπόλλων καὶ θὰ μᾶς δώσῃ ἀκόμη. Οὐδὲ θ' ἀποσύρῃ τὰς βαρείας τοῦ λοιμοῦ χεῖρας, πρὶν ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα της τὴν μεγαλόφθαλμον κόρην, χωρὶς ἀμοιβήν, χωρὶς λύτρα, καὶ νὰ πέμψωμεν εἰς τὴν Χρύσην ἱερὰν ἑκατόμβην· τότε καὶ μόνον νὰ ἤμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ τὸν ἐξιλεώσωμεν.

Οὕτως αὐτὸς εἰπὼν ἐκάθισεν· ἀνέστη δὲ ὁ ἥρως Ἀτρείδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, λυπούμενος· αἱ δὲ κατὰ πολὺ

ἐσκοτισμέναι φρένες του ἐπληροῦντο ὀργῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ὡμοίαζον μὲ λάμπον πῦρ· κακοκυττάξας δὲ πρώτιστα τὸν Κάλχαντα τῷ εἶπε·

«Μάντι κακῶν, ποτὲ δὲν μοὶ εἶπές τι αἴσιον, ἡ ψυχή σου ἀγαπᾷ πάντοτε νὰ μαντεύῃ τὰ κακὰ καὶ ποτέ σου δὲν εἶπες καλὸν λόγον, οὔτε ἔπραξας. Καὶ τώρα προφητεύων μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων διακηρύττεις ὅτι ἕνεκα τούτου ὁ Ἀπόλλων μᾶς στέλλει δυστυχήματα, διότι ἐγὼ δὲν ἤθελον νὰ δεχθῶ τὰ λαμπρὰ λύτρα τῆς Χρησηίδος κόρης· ἐπειδὴ πολὺ ἐπιθυμῶ νὰ τὴν ἔχω εἰς τὸν οἶκόν μου διότι τὴν προτιμῶ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Κλυταιμνήστραν τὴν σύζυγόν μου· ἐπειδὴ δὲν εἶναι κατωτέρα ἐκείνης οὔτε κατὰ τὸ σῶμα οὔτε κατὰ τὴν ὡρκιότητα οὔτε κατὰ τὴν φρόνησιν οὔτε κατὰ τὰ ἔργα. Ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα θέλω νὰ τὴν ἀποδώσω ἂν τοῦτο εἶναι κάλλιον. Ἐγὼ θέλω μᾶλλον νὰ ἦναι σῶος ὁ λαὸς παρὰ νὰ καταστραφῇ. Πάρατε λοιπὸν ἑτοιμάσατέ μου ἄλλο δῶρον, διὰ νὰ μὴ ἦμαι ἐγὼ μόνος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἄνευ βραβείου· ἐπειδὴ καὶ δὲν ἁρμόζει· διότι τοῦτο τὸ βλέπετε ὅλοι· ὅτι τὸ βραβεῖόν μου ἀπέρχεται ἀλλαχόσε.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· «Ἀτρείδη ἐνδοξότατε, φιλοχρηματικώτατε πάντων, πῶς νὰ σοὶ δώσωσι δῶρον οἱ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες; οὐδὲ ἠξεύρομέν που πολλὰ τοιαῦτα κείμενα· ἀλλ' ὅσα μὲν ἐκ τῶν πόλεων ἐκυριεύσαμεν, ταῦτα διεμοιράσθησαν· δὲν πρέπει δὲ ὁ λαὸς νὰ τὰ συλλέξῃ πάλιν καὶ νὰ τὰ συναθροίσῃ. Ἀλλὰ σὺ μὲν πέμψον αὐτὴν εἰς τὸν θεόν· καὶ ἔπειτα οἱ Ἕλληνες θέλομεν σὲ ἀποζημιώσει τριπλῶς καὶ τετραπλῶς, ἐάν ποτε ὁ Ζεὺς δώσῃ νὰ ἐκπορθήσωμεν τὴν καλλίτειχον πόλιν τῆς Τροίας.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων. «Μὴ παραλογίζου οὕτω, καί τοι ἀγαθὸς, ὦ θεοῖς ὅμοιε Ἀχιλλεῦ, διότι δὲν θὰ μὲ ὑπερβῇς οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃς. Ἢ θέλεις σὺ μὲν νὰ ἔχῃς τὸ βραβεῖόν σου, ἐγὼ δὲ νὰ κάθημαι οὕτω στερούμενος, καὶ μὲ προτρέπεις νὰ ἀποδώσω ταύτην; Ἀλλὰ ἐὰν μέν μοι δώσωσιν οἱ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες δῶρον ἐκλέξαντες κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, διὰ νὰ ἦναι ἀντάξιον, ἔχει καλῶς.

Ἂν ὅμως δέν μοι δώσωσι, πορευθεὶς θέλω ἐκλέξει ἐγὼ αὐτὸ ἢ τὸ ἰδικόν σου ἢ τὸ τοῦ Αἴαντος, ἢ λαβὼν θέλω φέρει τὸ τοῦ Ὀδυσσέως· ἐκεῖνος δὲ πρὸς ὃν θέλω ὑπάγει, θὰ ὀργισθῇ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν θέλομεν μετασκεφθῇ καὶ πάλιν. Τώρα δὲ ἔλθετε ἂς ρίψωμεν εἰς τὴν θάλασσαν μέλαν πλοῖον, ἂς ἀθροίσωμεν δ' εἰς αὐτὸ ἐπίτηδες κωπηλάτας, ἂς θέσωμεν εἰς αὐτὸ ἑκατόμβην καὶ ἂς ἐπιβιβάσωμεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὡραίαν Χρυσηΐδα· εἷς δέ τις ἀρχηγὸς ἔστω πρόκριτος ἢ ὁ Αἴας ἢ ὁ Ἰδομενεὺς ἢ ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ἢ σὺ Πηλείδη Ἀχιλλεῦ φοβερώτατε πάντων τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ μᾶς ἐξιλεώσῃς τὸν Ἀπόλλωνα τελέσας θυσίας.»

Πρὸς τοῦτον ἀγριοκυττάξας ἀπήντησεν ὁ ταχὺς τοὺς πόδας Ἀχιλλεύς. «Οἴμοι, κερδοσκόπε, καὶ τὴν ἀναίδειαν περιβεβλημένε· πῶς νὰ ὑπακούσῃ τις τῶν Ἑλλήνων προθύμως εἰς τοὺς λόγους σου, ὅπως ἢ εἰς ἐκδρομὴν ὑπάγῃ ἢ κραταιῶς πρὸς ἄνδρας νὰ πολεμήσῃ; Διότι ἐγὼ δὲν ἦλθον ἐνταῦθα ὅπως πολεμήσω ἕνεκα τῶν πολεμιστῶν Τρώων· ἐπειδὴ δέν μου ἔκαμον τίποτε· οὐδέποτε ἥρπασαν τὰς βοῦς μου, οὐδὲ τοὺς ἵππους μου, οὐδέποτε εἰς τὴν παχύγεων Φθίαν καὶ ἀνδροτρόφον, ἀφήρεσαν καρπὸν διότι εἰς τὸ μεταξὺ πολλὰ ὑπάρχουσι σκιερὰ ὄρη καὶ ἠχηρὰ θάλασσα· ἀλλ' εἰς σὲ ἠκολουθήσαμεν, ὦ ἀναιδέστατε, διὰ νὰ χαίρῃς σὺ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν παρὰ τῶν Τρώων χάριν τοῦ Μενελάου καὶ σοῦ ἀναίσχυντε, περὶ τῶν ὁποίων σὺ οὐδὲ σκέπτεσαι οὐδὲ φροντίζεις· καὶ μάλιστα μὲ ἀπειλεῖς ὅτι θέλεις σὺ ὁ ἴδιος μοῦ ἀφαιρέσει τὸ βραβεῖόν μου διὰ τὸ ὁποῖον ἐγὼ πολὺ ἐκοπίασα, καὶ τὸ ὁποῖον μοὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἐγὼ ποτὲ δὲν ἔχω ἴσον μὲ τὸ ἰδικόν σου βραβεῖον ὁπόταν οἱ Ἕλληνες ἐκπορθήσωσι Τρωϊκήν τινα πόλιν καλῶς κατοικουμένην· ἀλλὰ τοῦ μὲν πολυστρόφου πολέμου τὸ περισσότερον μέρος αἱ ἰδικαί μου χεῖρες διευθύνουσιν, ὅταν ὅμως ἔλθῃ ποτὲ ἡ διανομὴ τῶν λαφύρων, τὸ μὲν ἰδικόν σου βραβεῖον εἶναι πολὺ μεγαλείτερον, ἐγὼ δὲ ἀφοῦ ἀποκάμω πολεμῶν ἀπέρχομαι εἰς τὰ πλοῖα λαβὼν ὀλίγον καὶ προσφιλές. Τώρα δ' ἀναχωρῶ εἰς τὴν Φθίαν· ἐπειδὴ πολὺ καλλίτερον εἶναι νὰ ἀπέλθω εἰς τὴν πατρίδα μὲ τὰ κυρτά μου πλοῖα· οὐδὲ

νομίζω ὅτι μένων ἐδὼ ἄτιμος, θέλω ἀφθόνως συνάξει πλοῦτον καὶ περιουσίαν.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίνατο ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων. «Φεῦγε λοιπόν, ἂν ἡ ψυχή σου τὸ ἐπιθυμεῖ· οὐδὲ σὲ παρακαλῶ ἐγὼ νὰ μένῃς ἕνεκα ἐμοῦ· ὑπάρχουσι πλησίον μου καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θὰ μὲ τιμήσωσι· πρὸ πάντων δὲ ὁ βουλευτικὸς Ζεύς. Σὺ δὲ μοῦ εἶσαι ὁ μισητότατος μεταξὺ τῶν θεοτρεφῶν βασιλέων· διότι πάντοτε σοῦ εἶναι προσφιλὴς ἡ φιλονεικία καὶ οἱ πόλεμοι καὶ αἱ μάχαι. Ἐὰν ἦσαι κατὰ πολὺ ἰσχυρός, ὁ θεὸς σοὶ τὸ ἐχάρισεν· ἀπελθὼν εἰς τὴν πατρίδα σου μὲ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ἀνθρώπους σου, βασίλευε εἰς τοὺς Μυρμιδόνας· διὰ σὲ, ἐμὲ δὲν μὲ μέλει· οὐδὲ φροντίζω ἂν ἦσαι θυμωμένος. Θὰ σὲ ἀπειλήσω δὲ οὕτω πως· ἐπειδὴ ἀπ' ἐμὲ ἀφαιρεῖ τὴν Χρυσηΐδα ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ταύτην μὲν ἐγὼ θὰ τὴν στείλω μὲ ἰδικόν μου πλοῖον καὶ μὲ ἰδικούς μου ἀνθρώπους· ἐγὼ δ' αὐτὸς πορευθεὶς εἰς τὴν σκηνήν σου θὰ λάβω τὴν ὡραίαν Βρισηΐδα, τὸ βραβεῖόν σου· διὰ νὰ μάθῃς καλῶς πόσον εἶμαι ἀνώτερός σου, καὶ νὰ φοβηθῇ καὶ ἄλλος νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ εἰς λόγους καὶ νὰ ὁμοιώσῃ τὸν ἑαυτόν του μὲ ἐμέ.»

Οὕτως εἶπεν· ἐλυπήθη δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως· καὶ μέσα εἰς τὰ δασέα στήθη του, ἡ ψυχή του διττῶς ἐσκέπτετο· ἢ ἑλκύσας ἀπὸ τὸν μηρόν του τὸ ὀξὺ ξίφος του τοὺς μὲν ἄλλους νὰ διασκορπίσῃ τὸν δὲ Ἀτρεΐδην νὰ φονεύσῃ, ἢ νὰ παύσῃ τὴν ὀργήν του καὶ νὰ κρατήσῃ τὸν θυμόν του. Ἐν ᾧ ταῦτα κατὰ νοῦν ἐντός του διελογίζετο, ἔσυρεν ἐκ τῆς θήκης τὸ μέγα ξίφος του, ἦλθεν ὅμως ἐξ οὐρανοῦ ἡ Ἀθηνᾶ (ἐπειδὴ τὴν ἔπεμψεν ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα ἀγαπῶσα ἐν τῇ ψυχῇ της καὶ τοὺς δύο ὁμοίως, καὶ φροντίζουσα περὶ αὐτῶν) ἐστάθη δ' ὄπισθέν του, καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τὴν ξανθὴν κόμην τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως, φαινομένη μόνον εἰς αὐτὸν, ἀπὸ τοὺς ἄλλους δὲ κανεὶς δὲν τὴν ἔβλεπεν. Ἐξεπλάγη δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς, ἐστράφη καὶ πάραυτα ἐγνώρισε τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν· φοβεροὶ δ' ἐφάνησαν οἱ ὀφθαλμοί του· καὶ πρὸς αὐτὴν φωνήσας εἶπε λόγους πτερωτούς·

«Διὰ τί, ὦ θύγατερ τοῦ Αἰγιόχου Διὸς, ἦλθες; ἢ μήπως διὰ νὰ ἴδῃς τὴν ὕβριν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος; ἀλλὰ θά

σοι εἴπω ἕνα λόγον καὶ νομίζω ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ. Ἕνεκα τῆς ὑπερηφανείας του θέλει ποτὲ ἀπολέσει τὴν ζωήν του.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ. «Ἐγὼ ἦλθον ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ καταπαύσω τὴν ὀργήν σου, ἐὰν πεισθῇς· μ' ἔπεμψε δὲ ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα ἐπειδὴ καὶ τοὺς δύο σᾶς ἀγαπᾷ ἐν τῇ ψυχῇ της καὶ φροντίζει διὰ σᾶς. Ἐλθὲ λοιπόν, παῦσον τὴν φιλονεικίαν· μὴ σύρῃς δὲ μὲ τὴν χεῖρα τὸ ξίφος σου ἀλλὰ μὲ λόγους ὀνείδισέ τον, καθὼς τοῦ πρέπει. Διότι θά σοι εἴπω τι, καὶ τοῦτο βεβαίως θέλει ἐκτελεσθῇ. Θά σοι προσφερθῶσι ποτὲ τρὶς τόσα λαμπρὰ δῶρα ἕνεκα ταύτης τῆς ὕβρεως· σὺ ὅμως κράτησον τὸν ἑαυτόν σου, καὶ πείθου εἰς ἐμέ.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· «Πρέπει, ὦ θεὰ τὸν ἰδικόν σου λόγον νὰ φυλάξω μ' ὅλον ὅτι ἡ ψυχή μου εἶναι ὠργισμένη· διότι οὕτως εἶναι κάλλιον· νὰ πείθηταί τις εἰς τοὺς θεούς, καὶ αὐτοὶ νὰ τὸν εἰσακούωσιν.»

Εἶπε· καὶ ἐκράτησε τὴν βαρεῖαν χεῖρά του εἰς τὴν ἀργυρᾶν λαβὴν τοῦ ξίφους· ὤθησε δ' ὀπίσω εἰς τὴν θήκην τὸ μέγα ξίφος· καὶ δὲν ἀπείθησεν εἰς τὸν λόγον τῆς Ἀθηνᾶς. Αὕτη δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν Ὄλυμπον εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Αἰγιόχου Διὸς πρὸς τοὺς ἄλλους θεούς. Ὁ δὲ Πηλείδης δὲν ἔπαυσεν ἀκόμη τὸν θυμόν του, καὶ ὡμίλησε πάλιν πρὸς τὸν Ἀτρείδην μὲ ὑβριστικοὺς λόγους οὕτω·

«Μέθυσε, ἔχων ὄμματα κυνὸς καὶ καρδίαν ἐλάφου. Ποτέ σου δὲν ἐτόλμησας νὰ ὁπλισθῇς διὰ νὰ ὑπάγῃς μὲ τὸν λαὸν εἰς τὸν πόλεμον, ἢ εἰς ἐνέδραν μὲ τοὺς ἀρίστους Ἕλληνας· φαίνεται ὅτι τοῦτο εἶναι ὁ θάνατός σου. Βεβαίως εὐκολώτερον εἶναι εἰς τὸ μέγα στράτευμα τῶν Ἑλλήνων νὰ ἁφαιρῇς τὰ δῶρα ἐκείνου, ὅστις εἴπῃ τι ἐναντίον σου. Ἀκοφθόρος βασιλεύς, ἐπειδὴ καὶ εἰς οὐτιδανοὺς βασιλεύεις. Ὄντως, Ἀτρείδη τώρα διὰ τελευταίαν φορὰν θὰ ὑβρίζεσο, ἂν δὲν ἐβασίλευες τοιούτων. Ἀλλὰ θά σοι εἴπω λόγον, καὶ μέγαν ὅρκον θέλω ὀμόσει ἐπ' αὐτοῦ. Ναὶ μὰ τοῦτο τὸ σκῆπτρον τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν θὰ ἐκβάλῃ φύλλα καὶ κλάδους διότι πρότερον ἀφῆκε τὴν τομήν του εἰς τὰ ὄρη, καὶ δὲν θὰ βλαστήσῃ, διότι ὁ χαλκὸς τοῦ ἀφῄρεσε τὰ φύλλα καὶ τὸν φλοιὸν καὶ τώρα τὸ κρατοῦσιν εἰς τὰς παλάμας

οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, οἱ βασιλεῖς, οἱ ὁποῖοι τοὺς νόμους παρὰ τοῦ Διὸς λαβόντες φυλάττουσιν· ὁ ὅρκος δ' οὗτος θὰ ἦναι μέγας. Ὄντως θὰ ἐπιθυμήσωσί ποτε οἱ Ἕλληνες σύμπαντες τὸν Ἀχιλλέα· ἀλλὰ καίτοι λυπούμενος δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τοὺς ὠφελήσῃ, ὅταν πολλοὶ πίπτουσι φονευόμενοι ἀπὸ τὸν ἀνδροφόνον Ἕκτορα· σὺ δὲ ἔνδοθεν θὰ σπαράττῃς τὴν ψυχήν σου λυπούμενος διότι τὸν ἄριστον τῶν Ἑλλήνων οὐδόλως ἐτίμησας.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Πηλείδης, ἔρριψε δὲ κατὰ γῆς τὸ σκῆπτρον καρφωμένον μὲ χρυσᾶ καρφία· καὶ αὐτὸς ἐκάθισεν. Ὁ δὲ Ἀτρείδης ἀφ' ἑτέρου ὠργίζετο· ἐσηκώθη δὲ ὁ γλυκόλογος Νέστωρ ὁ εὐφραδὴς τῶν Πυλίων ἀγορευτής, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ στόμα ἐξήρχετο λόγος γλυκύτερος τοῦ μέλιτος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του εἶχον παρέλθει δύο γενεαὶ ἀνθρώπων, οἵτινες πρότερον μετ' αὐτοῦ ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν εἰς τὴν θείαν Πύλον, ἐβασίλευε δὲ εἰς τοὺς τῆς τρίτης γενεᾶς. Οὗτος καλῶς φρονῶν ἐδημηγόρησε καὶ τοῖς εἶπε·

«Φεῦ! ὄντως μεγάλη λύπη καταλαμβάνει τὴν Ἑλλάδα καὶ βεβαίως θὰ χαρῇ ὁ Πρίαμος καὶ οἱ παῖδες τοῦ Πριάμου καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες μεγάλως θὰ εὐφρανθῶσι κατὰ τὴν ψυχήν, ἐὰν ὅλα ταῦτα μάθωσιν· ὅτι δηλαδὴ σεῖς οἱ δύο φιλονεικεῖτε, σεῖς οἱ ὁποῖοι ὑπερέχετε τοὺς Ἕλληνας καὶ κατὰ τὴν βουλὴν καὶ κατὰ τὸν πόλεμον. Ἀλλὰ πεισθῆτε εἰς ἐμέ· καὶ οἱ δύο εἶσθε νεώτεροί μου· Διότι ἐγὼ ἕως τώρα συνανεστράφην ποτὲ καὶ μὲ ἄνδρας καλλιτέρους σας, καὶ ποτὲ δὲν μὲ περιεφρόνουν. Ποτὲ δὲν εἶδον οὐδὲ θὰ ἴδω τοιούτους ἄνδρας καθὼς τὸν Πειρίθουν καὶ τὸν Δρύαντα τὸν βασιλέα τῶν λαῶν, καὶ τὸν Καινέα καὶ τὸν Ἐξάδιον καὶ τὸν ἰσόθεον Πολύφημον. Ἐκεῖνοι ὑπῆρξαν ἰσχυρότατοι τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων· ἦσαν ἰσχυρότατοι καὶ ἐπολέμουν ἐναντίον ἰσχυροτάτων ὀρεινῶν

ΒΡΙΣΗΙΣ.
Εἰκ. 3.

θηρίων, καὶ θαυμασίως τὰ κατέστρεψαν. Καὶ μὲ αὐτοὺς ἐγὼ συνανεστρεφόμην ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Πύλον, μακρόθεν ἀπὸ τὴν Ἀπίαν γῆν (τὴν μετέπειτα Πελοπόννησον) διότι αὐτοὶ μὲ προσεκάλεσαν. Καὶ ἐπολέμουν ἐγὼ κατὰ τὴν δύναμίν μου· μὲ ἐκείνους δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ πολεμήσῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς τώρα ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπους. Καὶ ὅμως ἤκουον τὰς συμβουλάς μου καὶ ἐπείθοντο εἰς τοὺς λόγους μου· ἀλλὰ πείθεσθε καὶ σεῖς· διότι τὸ νὰ πεισθῆτε εἶναι κάλλιον. Μήτε σὺ, ἐνῷ εἶσαι ἀγαθὸς ἀνὴρ, μὴ ἀφαιρέσῃς ἀπ' αὐτὸν τὴν κόρην ἀλλ' ἄφες την· καθὼς πρῶτα τῷ τὴν ἔδωκαν ὡς βραβεῖον οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων· μήτε σὺ Πηλείδη μὴ θέλῃς νὰ φιλονεικῇς βιαίως μὲ τὸν βασιλέα· ἐπειδὴ δὲν ἔχει ὁμοίαν μὲ σὲ τιμὴν ὁ σκηπτοῦχος βασιλεὺς εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ζεὺς ἐχάρισε δόξαν. Ἂν δὲ σὺ εἶσαι ἰσχυρὸς, σὲ ἐγέννησε δὲ θεὰ μήτηρ, ἀλλ' ἐκεῖνος εἶναι ἰσχυρότερος διότι βασιλεύει εἰς περισσοτέρους. Σὺ δὲ Ἀτρείδη παῦσον τὸν θυμόν σου, καὶ ἐγὼ ἔπειτα θὰ παρακαλέσω ν' ἀφήσῃ τὴν ὀργήν του ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ ὁποῖος εἶναι δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας μεγάλη προστασία εἰς τὸν κακὸν πόλεμον.

Πρὸς τοῦτον δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων. «Ναὶ ὦ γέρον, ὅλα ταῦτα πρεπόντως τὰ εἶπες· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θέλει νὰ ἦναι ἀνώτερος ὅλων τῶν ἄλλων, θέλει εἰς ὅλους νὰ ἦναι ἐπικρατέστερος καὶ εἰς πάντας να βασιλεύῃ, καὶ ὅλους νὰ τοὺς διατάσσῃ· εἰς τὰ ὁποῖα, νομίζω, δὲν θὰ τῷ ὑπακούσωσιν. Ἐὰν δὲ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ κατέστησαν αὐτὸν πολεμιστὴν, ἕνεκα τούτου ἐκφεύγουσιν ἀπὸ αὐτὸν καὶ λέγει ὑβριστικοὺς λόγους;»

Τοῦτον διακόψας τῷ ἀπήντησεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. «Βεβαίως δειλὸς καὶ οὐτιδανὸς εἰμπορεῖ νὰ ὀνομάζωμαι, ἐὰν εἰς πᾶσαν πρᾶξιν ὑποτάσσωμαι εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἴπῃς· εἰς ἄλλους ταῦτα πρόσταξε· οὐχὶ εἰς ἐμὲ, ἐπειδὴ νομίζω ὅτι δὲν θά σοι ὑπακούσω πλέον. Θά σοι εἴπω δὲ καὶ ἄλλο τι, σὺ δὲ θὲς αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου. Δὲν θὰ ἐναντιωθῶ μὲν μὲ τὰς χεῖρας ἕνεκα τῆς κόρης· οὔτε εἰς σὲ, οὔτε εἴς τινα ἄλλον, ἀφοῦ μοῦ τὴν ἀφαιρεῖτε ἐνῷ σεῖς μοὶ τὴν ἐδώκατε· ἀπὸ τὰ ἄλλα ὅμως ὅσα ἔχω πλησίον εἰς τὸ μέλαν ταχὺ πλοῖόν μου, δὲν θὰ δυνη-

θῇς ἁρπάσας νὰ λάβῃς τι χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω· εἰ δὲ καὶ θέλεις, ἐλθὲ δοκίμασον διὰ νὰ σὲ γνωρίσωσι καὶ οὗτοι. Ταχέως θὰ ῥεύσῃ πέριξ τοῦ δόρατός μου τὸ μαῦρον αἷμά σου.»

Οὕτως ἀφοῦ οἱ δύο οὗτοι ἐφιλονείκησαν διὰ λόγων ἐναντίων, ἐσηκώθησαν· διέλυσαν δὲ τὴν πλησίον εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων συνέλευσιν. Ὁ μὲν Πηλείδης ἐπορεύετο εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰ ἰσομετρικὰ πλοῖά του, ὁμοῦ μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Μενοιτίου (Πάτροκλον) καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του. Ὁ δ' Ἀτρείδης ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν ταχὺ πλοῖον, ἐκλέξας δὲ ἔθεσεν εἰς αὐτὸ εἴκοσι κωπηλάτας, ἐπεβίβασε δὲ καὶ ἑκατόμβην διὰ τὸν θεὸν, καὶ ἀφοῦ ἔφερεν ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν ὡραίαν Χρυσηίδα· ἐπέβη δὲ ὡς ἀρχηγὸς ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς. Αὐτοὶ μὲν ἔπειτα ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἔπλεον εἰς τοὺς ὑγροὺς τῆς θαλάσσης δρόμους. Ὁ δ' Ἀτρείδης προσέταττε τὸν λαὸν νὰ καθαρισθῶσιν. Αὐτοὶ δὲ ἐκαθαρίζοντο καὶ ἀπέβαλλον εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς ῥύπους· ἔθυον δὲ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τελείας ἑκατόμβας ταύρων καὶ αἰγῶν, κατὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ἀπείρου θαλάσσης· ἡ δὲ κνίσσα στρεφομένη πέριξ τοῦ καπνοῦ ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανόν. Οὕτως αὐτοὶ μὲν ταῦτα εἰς τὸ στρατόπεδον ἐνήργουν· ὁ δ' Ἀγαμέμνων δὲν παρῆτει τὴς ἀπειλὴν τὴν ὁποίαν πρότερον ἠπείλησεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλὰ πρὸς τὸν Ταλθύβιον καὶ Εὐρυβάτην οἵτινες ἦσαν κήρυκες καὶ πρόθυμοι θεράποντές του, εἶπεν·

«Ὑπάγετε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως, καὶ λαβόντες ἀπὸ τῆς χειρὸς φέρετέ μοι τὴν καλλιπάρειον Βρισηΐδα· ἐὰν δὲ δὲν τὴν δώσῃ, τότε ἐλθὼν ἐγὼ ὁ ἴδιος μὲ περισσοτέρους τὴν λαμβάνω, καὶ τοῦτο θὰ ἦναι δι' αὐτὸν χειρότερον.»

Οὕτως ἀφοῦ εἶπε, τοὺς ἀπέστειλε προστάξας τὴν αὐστηρὰν ταύτην διαταγὴν αὐτοὶ δὲ ἄκοντες ἐπροχώρησαν εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς ἀπεράντου θαλάσσης, καὶ ἔφθασαν εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων. Εὗρον δ' αὐτὸν (τὸν Ἀχιλλέα) καθήμενον πλησίον τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ μαύρου πλοίου του· οὐδὲ ἐχάρη ὁ Ἀχιλλεὺς ὅταν τοὺς εἶδεν. Αὐτοὶ μὲν φοβηθέντες καὶ σεβασθέντες τὸν βασιλέα ἐστάθησαν, οὐδὲ τῷ ὠμί-

λουν τίποτε οὐδὲ τὸν ἠρώτων. Αὐτὸς δὲ ἐνόησε καθ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς εἶπε·

«Χαίρετε κήρυκες ἀγγελιοφόροι τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἔλθετε πλησίον· σεῖς δὲν πταίετε διόλου, ἀλλ' ὁ Ἀγαμέμνων ὁ ὁποῖος σᾶς ἔστειλε διὰ τὴν κόρην Βρισηΐδα. Ἀλλ' ἐλθὲ εὐγενὲς Πάτροκλε, ἐξάγαγε τὴν κόρην καὶ δός την εἰς αὐτοὺς νὰ τὴν λάβωσιν· αὐτοὶ δὲ οἱ δύο ἔστωσαν μάρτυρες ἐνώπιον τῶν ἀθανάτων θεῶν, τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐνώπιον τοῦ σκληροῦ βασιλέως· ἐάν ποτε γίνῃ χρεία ἐμοῦ διὰ νὰ ἀποδιώξω ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀπρεπῆ ὄλεθρον. Ὄντως βεβλαμμένας ἔχει τὰς φρένας του, οὐδὲ ἠξεύρει νὰ νοήσῃ τὰ παρελθόντα καὶ τὰ μέλλοντα διὰ νὰ πολεμῶσιν ἀβλαβεῖς οἱ Ἕλληνες πλησίον εἰς τὰ πλοῖα.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ Πάτροκλος δ' ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον καὶ ἐξήγαγεν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὴν καλλιπάρειον Βρισηΐδα καὶ τὴν ἔδωκε νὰ τὴν λάβωσιν· οὗτοι δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἡ γυνὴ ἄκουσα ἐπήγαινε μὲ αὐτούς· ὁ Ἀχιλλεὺς ἔπειτα δακρύσας χωριστὰ ἀπὸ τοὺς συντρόφους του ἐκάθισεν ἀπομακρυνθεὶς εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς λευκῆς θαλάσσης, βλέπων εἰς τὸν μαῦρον πόντον. Ἐκτείνας δὲ τὰς χεῖράς του πολλὰ παρεκάλεσε τὴν ἀγαπητήν του μητέρα, λέγων·

«Μῆτερ, ἀφοῦ μὲ ἐγέννησας ὀλιγόβιον, ἔπρεπε νά μοι χαρίσῃ τιμὴν ὁ κορυνοβόλος Ὀλύμπιος Ζεύς· τώρα ὅμως οὐδὲ ὀλίγον δέν με ἐτίμησε· διότι πράγματι ὁ Ἀτρεΐδης μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων μὲ ἠτίμασεν· ἐπειδὴ αὐτὸς ἁρπάσας κρατεῖ τὸ βραβεῖόν μου.»

Οὕτως εἶπε δακρυρροῶν· τὸν ἤκουσε δὲ ἡ σεπτὴ μήτηρ του καθημένη εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πλησίον τοῦ γέροντος πατρός της· ταχέως δ' ἀνέβη ἀπὸ τὴν λευκὴν θάλασσαν ὡσὰν ὁμίχλη καὶ ἐκάθισε πλησίον αὐτοῦ κλαίοντος, ἔψαυσε δὲ αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρά της, τὸν ὡμίλησε καὶ τὸν ἐκάλει ἐξ ὀνόματος λέγουσα «τέκνον μου διατί κλαίεις; τί δὲ πένθος ἦλθεν εἰς τὴν καρδίαν σου; ὁμίλησον μὴ τὸ κρύπτῃς διὰ νὰ τὸ γινώσκωμεν καὶ οἱ δύο.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαρυστενάζων ἀπεκρίθη ὁ ταχύπους Ἀχιλ-

λεύς. «Τὰ γνωρίζεις· διατί νά σοι τὰ εἴπω ἀφ' οὗ ὅλα τὰ γινώσκεις; Ἀπήλθομεν εἰς τὴν Θήβην τὴν ἱερὰν πόλιν τοῦ Ἠετίωνος, αὐτὴν δὲ τὴν ἐλεηλατήσαμεν, καὶ ἐφέραμεν ἐδὼ τὰ πάντα. Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἐμοίρασαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐξέλεξαν δὲ διὰ τὸν Ἀτρείδην τὴν καλλιπάρειον Χρυσηΐδα. Ὁ δὲ Χρύσης ὁ ἱερεὺς τοῦ μακρόθεν τοξεύοντος Ἀπόλλωνος, ἦλθεν εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων διὰ νὰ λυτρώσῃ τὴν θυγατέρα του, φέρων δὲ καὶ ἄπειρα λύτρα καὶ κρατῶν ἀνὰ χεῖρας ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ σκήπτρου του στεφάνους τοῦ μακρόθεν ταξεύοντος Ἀπόλλωνος, καὶ παρεκάλει ὅλους τοὺς Ἕλληνας, πρὸ πάντων δὲ τοὺς δύο Ἀτρείδας τοὺς βασιλεῖς τῶν λαῶν. Τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες συνήνεσαν νὰ σεβασθῶσι τὸν ἱερέα καὶ νὰ δεχθῶσι τὰ λαμπρὰ λύτρα. Ἀλλὰ δὲν ἤρεσκε τοῦτο εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ μὲ κακὸν τρόπον τὸν ἀπέπεμπε καὶ τὸν διέτασσε αὐστηρὸν λόγον. Ὠργισμένος δ' ὁ γέρων ἐπέστρεψε, καὶ τούτου εὐχομένου εἰσήκουσεν ὁ Ἀπόλλων, διότι ἦτο πολὺ ἀγαπητός του. Ἀφῆκε δὲ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων κακὸν βέλος, καὶ ὁ λαὸς ἀπέθνησκον ἀλλεπάλληλοι· τὰ δὲ βέλη τοῦ θεοῦ ἐπέμποντο παντοῦ εἰς τὸν μέγαν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. Εἰς ἡμᾶς δὲ μάντις καλῶς γινώσκων ἔλεγε τὰς μαντείας τοῦ Ἀπόλλωνος. Εὐθὺς ἐγὼ πρῶτος προέτρεπον νὰ ἐξευμενίσωμεν τὸν θεόν· ἀλλ' ἔπειτα θυμὸς κατέλαβε τὸν Ἀτρείδην καὶ σηκωθεὶς ταχέως ἠπείλησε λόγον ὁ ὁποῖος καὶ ἐξετελέσθη. Διότι τὴν μὲν Χρυσηΐδα μὲ ταχὺ πλοῖον στέλλουσιν οἱ ἔχοντες ὡραίους ὀφθαλμοὺς Ἕλληνες εἰς τὴν Χρύσην, φέρουσι δὲ δῶρα εἰς τὸν ἄνακτα Ἀπόλλωνα· τὴν δὲ κόρην τοῦ Βρισέως, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, τώρα πρὸ ὀλίγου ἀνεχώρησαν οἱ κήρυκες φέροντες αὐτήν. Ἀλλὰ σὺ, ἂν δύνασαι, βοήθησον τὸν υἱόν σου· Ἀπελθοῦσα εἰς τὸν Ὄλυμπον παρακάλεσον τὸν Δία, ἐάν ποτε ἢ μὲ λόγον εὐχαριστήσας τὸν Δία ἢ μὲ ἔργον· διότι πολλάκις σὲ ἤκουσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου, νὰ καυχᾶσαι ὅτι ἔλεγες ὅτι μόνη σὺ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν ἐπεσόβησας τὸν ἀπρεπῆ ὄλεθρον ἀπὸ τὸν Δία τὸν ἐγείροντα τὰ νέφη, ὁπόταν οἱ ἄλλοι Ὀλύμπιοι θεοὶ δηλαδὴ ἡ Ἥρα, ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἤθελον

νὰ τὸν δεσμεύσωσιν. Ἀλλὰ σὺ, ὦ θεὰ, ἐλθοῦσα τὸν ἀπήλλαξας ἀπὸ τὰ δεσμὰ, προσκαλέσασα εἰς τὸν μέγαν Ὄλυμπον τὸν Ἑκατόγχειρον τὸν ὁποῖον οἱ μὲν θεοὶ ὀνομάζουσι Βριάρεων οἱ δὲ ἄνθρωποι ὅλοι, Αἰγαίωνα, ὅστις κατὰ τὴν ἰσχὺν εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν πατέρα του. Οὗτος ἐκάθισε πλησίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου χαίρων διὰ τὴν δόξαν του. Τὸν ὁποῖον καὶ ἐφοβήθησαν οἱ μάκαρες θεοὶ, καὶ δὲν ἐδέσμευσαν πλέον τὸν Δία. Αὐτὰ λοιπὸν ἀφοῦ τῷ ἐνθυμίσῃς, κάθισον πλησίον του καὶ λάβε τον ἀπὸ τὰ γόνατα, μήπως θελήσῃ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας, τοὺς δὲ Ἕλληνας φονευμένους ν' ἀποδιώξῃ πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων περὶ τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ χαροῦν ὅλοι τὸν βασιλέα των, ἐννοήσῃ δὲ καὶ ὁ Ἀτρεΐδης μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων τὴν βλάβην του, διότι τὸν ἄριστον τῶν Ἑλλήνων οὐδόλως ἐτίμησε.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίνατο ἔπειτα ἡ Θέτις χύνουσα δάκρυα. «Οἴμοι τέκνον μου, διατί σὲ ἀνέθρεψα ἀφοῦ μὲ κακὴν μοῖραν σὲ ἐγέννησα; Εἴθε νὰ ἔμενες πλησίον εἰς τὰ πλοῖα χωρὶς δάκρυα καὶ χωρὶς πάθη· διότι ἡ μοῖρα τῆς ζωῆς σου εἶναι ὀλίγη, ὄχι πολὺ μακρά. Τώρα ὅμως καὶ ὀλιγοχρόνιος καὶ πάντων ἀθλιέστερος ὑπῆρξας· διὰ τοῦτο κατὰ κακὴν τύχην σὲ ἐγέννησα ἐν τῷ οἴκῳ μου. Ἐγὼ ἀναχωρῶ εἰς τὸν χιονοσκεπῆ Ὄλυμπον, διὰ νὰ εἴπω τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὸν κεραυνόφιλον Δία, ἐὰν πείθηται. Ἀλλὰ σὺ καθήμενος τώρα πλησίον εἰς τὰ ταχέα πλοῖα, ἔσω θυμωμένος κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἀπομακρύνθητι δ' ὁλοτελῶς ἀπὸ τὸν πόλεμον. Διότι ὁ Ζεὺς ἀνεχώρησε χθὲς δι' εὐωχίαν εἰς τὸν Ὠκεανὸν πρὸς τοὺς ἀμέμπτους Αἰθίοπας, τὸν ἠκολούθησαν δ' ὁμοῦ ὅλοι οἱ θεοὶ, τὴν δεκάτην δ' ἡμέραν θὰ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς τὸν Ὄλυμπον. Καὶ τότε θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς χαλκοθεμελίους οἴκους τοῦ Διὸς, καὶ θὰ τὸν παρακαλέσω, καὶ πιστεύω νὰ τὸν καταπείσω.»

Οὕτως ἀφ' οὗ εἶπεν, ἀνεχώρησεν· αὐτὸν δὲ τὸν ἀφῆκεν ἐκεῖ μὲ θυμωμένην ψυχὴν ἕνεκα τῆς καλλιζώνου κόρης, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς βίας χωρὶς αὐτὸς νὰ θέλῃ τοῦ ἀφήρεσαν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἔφθανεν εἰς τὴν Χρύσην φέρων τὴν ἱερὰν ἑκατόμβην. Αὐτοὶ δὲ ὅταν ἔφθασαν ἐντὸς τοῦ πολυβαθοῦς λιμένος,

κατεβίβασαν μὲν τὰ ἱστία καὶ τὰ ἔθεσαν ἐντὸς τοῦ μέλανος πλοίου ἐπλησίασαν δὲ τὸν ἱστὸν εἰς τὴν ἱστοδόκην λύσαντες τοὺς προτόνους, ταχέως δὲ ἔφερον τὸ πλοῖον εἰς τὸν ὅρμον μὲ τὰς κώπας. Ἐξέβαλον δὲ τὰς ἀγκύρας, ἔδεσαν τὰ πρυμνήσια σχοινία, καὶ ἐξέβαινον αὐτοὶ εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, ἐξεβίβασαν δὲ τὴν ἑκατόμβην διὰ τὸν ἑκηβόλον Ἀπόλλωνα· ἐξῆλθε δὲ ἐκ τοῦ θαλασσοπόρου πλοίου ἡ Χρυσηΐς, τὴν ὁποίαν φέρων ἔπειτα εἰς τὸν βωμὸν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς, ἔθηκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός της, καὶ εἶπεν. Ὦ Χρύση μὲ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων διὰ νὰ φέρω εἰς σὲ τὴν θυγατέρα σου, καὶ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἱερὰν ἑκατόμβην διὰ νὰ τὴν θυσιάσῃ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ ἐξιλεώσωμεν τὸν ἄνακτα Ἀπόλλωνα ὁ ὁποῖος ἔρριψε κατὰ τῶν Ἑλλήνων περιστενάκτους λύπας.

Οὕτως εἰπὼν ἔθεσεν αὐτὴν εἰς χεῖράς του· αὐτὸς δὲ ἐδέχθη χαίρων τὴν ἀγαπητήν του κόρην· αὐτοὶ δὲ ταχέως ἔστησαν διὰ τὸν θεὸν ἑρεξῆς τὴν ἔνδοξον θυσίαν πέριξ τοῦ καλοεκτισμένου βωμοῦ, ἔπειτα ἔνιψαν τὰς χεῖράς των καὶ ἐπῆραν τοὺς οὐλοχύτας. Ἐπ' αὐτῶν δὲ μεγάλα ηὔχετο ὁ Χρύσης ὑψώσας τὰς χεῖρας καὶ λέγων.

«Ἐπάκουσόν μου Ἀργυρότοξε σὺ ὅστις προστατεύεις τὴν Χρύσην καὶ τὴν θειοτάτην Κίλλαν καὶ ἰσχυρῶς βασιλεύεις τῆς Τενέδου. Πρότερον μὲ εἰσήκουσάς ποτε ὅταν σὲ παρεκάλεσα, καὶ ἐτίμησας μὲν ἐμὲ, μεγάλως δ' ἔβλαψας τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ τώρα λοιπὸν ταύτην μου τὴν ἐπιθυμίαν ἐκτέλεσον. Ἀπομάκρυνον πλέον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας τὸν ἀπρεπῆ ὄλεθρον.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· τὸν εἰσήκουσε δὲ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων. Ἔπειτα δὲ ἀφ' οὗ ηὐχήθησαν καὶ ἔχυσαν τὰς ἐν τοῖς οὐλοχύταις σπονδὰς, ἔστρεψαν μὲν πρῶτον τοὺς λαιμοὺς τῶν ζώων, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἐξέδειραν καὶ ἔκοψαν μηροὺς καὶ τοὺς ἐσκέπασαν μὲ τάχος ποιήσαντες διπλᾶς μερίδας, ἔθεσαν δ' ἐπ' αὐτῶν ὠμὰ κρέατα, ἔκαιε δ' αὐτοὺς ὁ γέρων ἐπάνω εἰς σχίζας, ἐπέχυνε δὲ καὶ μαῦρον οἶνον· νέοι δὲ πλησίον του ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς των περόνιον. Ἀφοῦ δὲ κατεκάησαν τὰ μηρία, καὶ

ἔραγον τὰ ἐντόσθια, ἔκοψαν εἰς μικρὰ τεμάχια τὰ ἄλλα κρέατα, καὶ τὰ ἐπέρασαν εἰς τοὺς ὀβελοὺς, καὶ τὰ ἔψησαν ἐπιμελῶς, καὶ τὰ ἐξεπέρασαν ὅλα· ἔπαυσαν δὲ τὴν ἐργασίαν καὶ ἑτοίμασαν τὴν τράπεζαν, εὐωχοῦντο καὶ οὐδενὸς ἡ καρδία δὲν ἐπεθύμει τι ἀπὸ τὴν κοινὴν εὐωχίαν· ἀφοῦ δὲ ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς βρώσεως καὶ πόσεως, νέοι ἐγέμισαν ἕως εἰς τὰ χείλη τοὺς κρατῆρας ἀπὸ ποτὸν, ἀρχίσαντες δὲ ἐμοίρασαν εἰς ὅλους μὲ τὰ ποτήρια. Οἱ δὲ παῖδες τῶν Ἑλλήνων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξιλέονον τὸν θεὸν μὲ ψαλμῳδίαν ψάλλοντες καλὸν ὕμνον καὶ ὑμνοῦντες τὸν Ἀπόλλωνα· αὐτὸς δὲ εὐφραίνετο κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀκούων. Ὁπόταν δ' ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἐπῆλθε σκότος, τότε ἐκοιμήθησαν πλησίον εἰς τὰ πρυμνήσια τοῦ πλοίου. Ὅταν δ' ἐφάνη ἡ γενομένη τὴν πρωΐαν ροδοδάκτυλος αὐγὴ, τότε ἀνεχώρησαν εἰς τὸν μέγαν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων· εἰς τούτους δ' ἔπεμψεν ἐπιτήδειον ἄνεμον ὁ μακρόθεν ἐργαζόμενος Ἀπόλλων, ἔστησαν τὸν ἱστὸν, ἀνεπέτασαν τὰ λευκὰ πανία, ἐφύσησε δὲ ὁ ἄνεμος εἰς τὸ μέσον τοῦ πανίου, καὶ τὸ μαῦρον κῦμα μεγάλως ἐκρότει πέριξ εἰς τὴν τρόπιδα, ἐνῷ ἐπήγαινε τὸ πλοῖον· ἔτρεχε δὲ τὸ πλοῖον ἐπάνω εἰς τὰ κύματα, διασχίζον δρόμον. Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὸν μέγαν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἔσυρον μὲν τὸ μέλαν πλοῖον εἰς τὴν ξηρὰν ὑψηλὰ ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον, ἔστρωσαν δὲ ὑποκάτω μικρὰ στηρίγματα, αὐτοὶ δὲ διεσκορπίζοντο εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰ πλοῖα.

Ὁ δὲ Διογενὴς υἱὸς τοῦ Πηλέως ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς διετέλει ὠργισμένος, καθήμενος πλησίον εἰς τὰ ταχύπλοα πλοῖα· ποτὲ δὲν ἐσύχναζεν εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας συνέλευσιν, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἔφθειρε τὴν καρδίαν του μένων ἐκεῖ, ἐπόθει δὲ τὴν βοὴν καὶ τὸν πόλεμον. Ἀλλ' ὅτε ἦλθεν ἡ δωδεκάτη ἐξ ἐκείνων ἡμέρα καὶ τότε ὅλοι ὁμοῦ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἐπορεύοντο εἰς τὸν Ὄλυμπον, προηγουμένου τοῦ Διός· ἡ Θέτις δὲν ἐλησμόνησε τὰς παραγγελίας τοῦ υἱοῦ της, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἐκ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης καὶ ἐναέριος ἀνέβη εἰς τὸν μέγαν οὐρανὸν καὶ εἰς τὸν Ὄλυμπον. Εὗρε δὲ τὸν βροντόφωνον υἱὸν τοῦ Κρόνου καθήμενον χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου. Ἐκάθισε λοι-

πὸν πλησίον του, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῶν γονάτων μὲ τὴν ἀριστερὰν, μὲ τὴν δεξιὰν δὲ χεῖρα λαβοῦσα τὸ γένειόν του καὶ παρακαλοῦσα αὐτὸν εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου·

«Ζεῦ πάτερ, ἐάν ποτε μεταξὺ τῶν θεῶν ἐγὼ σὲ ὠφέλησα ἢ μὲ λόγον ἢ μὲ ἔργον, ἐκτέλεσον τὴν ἐπιθυμίαν μου ταύτην. Τίμησον τὸν υἱόν μου ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη ὀλιγοβιώτατος ἀπὸ τοὺς ἄλλους· τώρα δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων τὸν ἠτίμασεν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἀφαιρέσας κρατεῖ τὸ βραβεῖόν του. Ἀλλὰ σὺ τίμησέ τον, ὦ βουλευτικὲ Ζεῦ Ὀλύμπιε, δὸς δὲ εἰς τοὺς Τρῶας τὴν νίκην ἐπὶ τοσοῦτον, ἕως ὅτου οἱ Ἕλληνες τιμήσωσι τὸν υἱόν μου καὶ ὑψώσωσιν αὐτὸν μὲ τιμάς.»

Οὕτως εἶπε· δὲν ἀπεκρίθη δὲ εἰς αὐτὴν οὐδὲν ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεύς, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ ἐκάθητο σιωπῶν. Ἡ δὲ Θέτις καθὼς τὸν εἶχε λάβει ἀπὸ τὰ γόνατα, οὕτω τὸν ἐκράτει προσκεκολλημένη καὶ τὸν ἠρώτησε πάλιν καὶ δευτέραν φοράν·

«Ὑποσχέθητί μοι μὲ βεβαιότητα, καὶ κατάνευσον ἢ ἀρνήθητι διότι δὲν ἔχεις κανένα φόβον· διὰ νὰ γνωρίσω καλῶς κατὰ πόσον ἐγὼ μεταξὺ τῶν θεῶν πάντων οὐδόλως τιμῶμαι.»

Πρὸς ταύτην, μεγάλως ἀγανακτήσας, εἶπεν ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεύς· «Ὄντως ὀλέθρια ἔργα θὰ γίνωσιν ἀφοῦ μὲ ὀνειδιστικοὺς λόγους μὲ ἐρεθίζεις καὶ μὲ διεγείρεις νὰ φανῶ ἐχθρὸς πρὸς τὴν Ἥραν. Αὕτη δὲ καὶ χωρὶς αἰτίαν μὲ ὀνειδίζει μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ μὲ λέγει ὅτι εἰς τὸν πόλεμον βοηθῶ τοὺς Τρῶας. Ἀλλὰ σὺ μὲν τώρα ἐπίστρεψον διὰ νὰ μὴ σὲ νοήσῃ ἡ Ἥρα· ἐγὼ δὲ θὰ φροντίσω δι' αὐτὰ νὰ τὰ ἐκτελέσω. Καὶ διὰ νὰ πεισθῇς, ἰδοὺ θὰ κατανεύσω μὲ τὴν κεφαλήν μου· διότι τοῦτο εἶναι τὸ ἐξ ἐμοῦ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων μέγιστον σημεῖον· ἐπειδὴ οὐδὲν ἐμὸν εἶναι ψευδὲς οὔτε ἀπατηλὸν οὔτε ἀνεκτέλεστον, ὅπερ ἐγὼ διὰ τῆς κεφαλῆς μου θὰ κατανεύσω.»

ΚΥΠΕΛΛΟΝ.
Εἰκ. 4.

Εἶπε καὶ κατένευσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου μὲ τὰς μελαίνας ὀφρῦς του, ἐκινήθησαν δὲ ἀπὸ τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν τοῦ ἄνακτος αἱ θεῖαι αὐτοῦ τρίχες καὶ ἔσεισε τὸν μέγαν Ὄλυμπον. Οὕτως ἀφ' οὗ τοιουτοτρόπως διεσκέφθησαν, ἀπεχωρίσθησαν· ἡ μὲν Θέτις ἐπήδησεν ἔπειτα ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν βαθεῖαν θάλασσαν, ὁ δὲ Ζεὺς ἐπορεύθη εἰς τὰ ἀνάκτορα· ὅλοι δὲ συγχρόνως οἱ θεοὶ ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὰς ἕδρας των ἐνώπιον τοῦ πατρός των· οὐδ' ἐτόλμησέ τις μένων νὰ τὸν ὑποδεχθῇ, ἀλλ' ὅλοι ἀνέστησαν ἐνώπιόν του.

Οὕτως αὐτὸς μὲν ἐκάθισεν ἐκεῖ ἐπὶ θρόνου. Ἡ δὲ Ἥρα ἰδοῦσα τὴν Θέτιν δὲν ἠγνόει ὅτι ἡ ἀργυρόπους Θέτις ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος συνεβούλευσεν αὐτὸν, καὶ πάραυτα μὲ λόγους δυσαρέστους τῷ ἔλεγε·

«Τίς ἐκ τῶν θεῶν πάλιν, ὦ δόλιε, συνεβουλεύθη μετὰ σοῦ. Ἀγαπᾷς πάντοτε ὅταν εἶσαι μακρὰν ἐμοῦ, νὰ κρίνῃς κρυφὰ διανοούμενος· οὐδὲ ὑπέμεινάς ποτε ἕως τώρα νά μοι εἴπῃς προθύμως λόγον τινὰ τὸν ὁποῖον ἤθελες διανοηθῆ.»

Πρὸς ταύτην ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν· «Ἥρα, μὴ ἔλπιζε ὅτι θὰ γινώσκῃς ὅλα τὰ διανοήματά μου· θά σοι εἶναι δύσκολον νὰ τὰ μάθῃς ἂν καὶ εἶσαι σύζυγός μου· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι πρέπον νὰ ἀκούῃς, δὲν θὰ τὸ μάθῃ πρότερον ἀπὸ σὲ, οὔτε ἐκ τῶν θεῶν κανείς, οὔτε ἐκ τῶν ἀνθρώπων· ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἐγὼ θὰ θελήσω νὰ νοήσω ἰδιαιτέρως ἀπὸ τοὺς θεούς, μὴ ζήτει νὰ τὸ μάθῃς μήτε ἐρεύνα περὶ αὐτοῦ.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίνατο ἔπειτα ἡ βοῶπις σεπτὴ θεὰ Ἥρα· «Χαλεπώτατε Κρονίδη, ὁποῖον λόγον εἶπες; Καὶ πρότερον ἐγὼ οὔτε σὲ ἐρωτῶ πολὺ, οὔτε σὲ ἐξετάζω· ἀλλὰ πολὺ ἥσυχος βουλεύεσαι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σὺ θέλεις. Τώρα ὅμως πολὺ εἰς τὴν ψυχήν μου φοβοῦμαι μήπως σὲ ἀπατήσῃ ἡ λευκόπους Θέτις ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος· διότι ἐναέριος ἐλθοῦσα ἐκάθισε πλησίον σου καὶ σὲ ἔλαβεν ἐκ τῶν γονάτων. Εἰς ταύτην δὲ νομίζω ὅτι κατένευσας ἀληθῶς νὰ τιμήσῃς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ νὰ ἀπολέσῃς πολλοὺς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.»

Πρὸς ταύτην ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας

Ζεύς· «Δαιμονία, πάντοτε μὲ ὑποπτεύεσαι, καὶ δὲν δύναμαι νὰ κρυβῶ ἀπὸ σοῦ· ὅμως οὐδὲν θὰ δυνηθῇς νὰ πράξῃς ἀλλὰ μᾶλλον θὰ μοῦ γίνῃς δυσάρεστος· τοῦτο δὲ θά σοι εἶναι καὶ ἀλγεινότερον· ἐὰν δὲ τοῦτο ἔχῃ οὕτω πως, εἰς ἐμὲ θὰ εἶναι ἀρεστόν. Ἀλλὰ κάθου σιωπῶσα καὶ πείθου εἰς τὸν λόγον μου, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ δὲν σὲ χρησιμεύσωσιν ὅλοι οἱ θεοὶ ὅσοι εἶναι εἰς τὸν Ὄλυμπον, προσελθόντες, ὅταν σοι ἐπιβάλω τὰς φοβεράς μου χεῖρας.»

Οὕτως εἶπεν· ἐφοβήθη δὲ ἡ βοῶπις σεπτὴ Ἥρα, καὶ ἐκάθητο σιωπῶσα, ταπεινώσασα τὴν προσφιλῆ καρδίαν της· ἠγανάκτησαν δὲ οἱ οὐράνιοι θεοὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Διός. Εἰς τούτους δὲ ἤρχισε νὰ ἀγορεύῃ ὁ περίφημος τεχνίτης Ἥφαιστος, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἀγαπητήν του μητέρα τὴν λευκόχειρα Ἥραν λέγων·

«Ὄντως ὀλέθριον καὶ ἀνυπόφορον θὰ εἶναι, ἐὰν σεῖς οἱ δύο φιλονεικεῖτε οὕτως ἕνεκα θνητῶν ἀνθρώπων, καὶ διεγείρετε ταραχὴν εἰς τοὺς θεούς· οὐδὲ ἡ καλή μας εὐωχία θέλει εἶναι εὐχάριστος, ἀφοῦ νικῶσι τὰ κακά. Ἐγὼ δὲ συμβουλεύω τὴν ἀγαπητὴν μητέρα μου μολονότι καὶ αὐτὴ τὸ νοεῖ, νὰ εὐχαριστῇ τὸν ἀγαπητόν μου πατέρα Δία, διὰ νὰ μὴ φιλονεικήσῃ καὶ πάλιν ὁ πατήρ μου, καὶ συνταράξῃ τὴν εὐωχίαν μας· διότι ἐὰν θέλῃ ὁ κάμνων τὰς ἀστραπὰς Ὀλύμπιος Ζεύς, δύναται νὰ μᾶς συνταράξῃ ἐκ τῶν ἑδρῶν μας, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι πολὺ ἀνώτερός μας· ἀλλὰ σὺ τότε κολάκευσέ τον μὲ γλυκεῖς λόγους, καὶ εὐθὺς θὰ μᾶς γίνῃ εὐμενὴς ὁ Ὀλύμπιος.»

Οὕτως εἶπε· καὶ ἀναπηδήσας ἔθετεν εἰς χεῖρας τῆς ἀγαπητῆς μητρός του διπλοῦν ποτήριον (ἀμφικύπελλον) ἐπιλέγων·

«Ἔχε ὑπομονήν, μῆτέρ μου, καὶ κράτει τὸν ἑαυτόν σου, καίτοι λυπεῖσαι· διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ σὲ ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ τύπτησαι, ἐνῷ σὲ ἀγαπῶ· τότε δὲ μ' ὅλον ὅτι θὰ λυπῶμαι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ σὲ βοηθήσω· διότι δύσκολον εἶναι νὰ ἀντιταχθῇ τις κατὰ τοῦ Διός. Ἐπειδὴ καὶ ἄλλοτε ἐγώ, ἐνῷ ἤθελον νὰ σὲ ὑπερασπίσω, μὲ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν πόδα καὶ μὲ ἔρριψεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν κατοικίαν τῶν θεῶν· καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν κατέπιπτον, ἅμα δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος ἔπεσα εἰς τὴν Λῆ-

μνον· ὀλίγη δὲ πνοὴ μοῦ ἔμενε πλέον· καὶ ἐκεῖ οἱ Σίντιες ἄνδρες ταχέως μὲ ἔλαβον ὅταν κατέπεσα.»

Οὕτως εἶπεν· ἐγέλασε δὲ ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα, καὶ γελάσασα ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρά της τὸ ποτήριον τοῦ υἱοῦ της· αὐτὸς δὲ ἀντλῶν ἀπὸ τὸν κρατῆρα γλυκὺ νέκταρ, ἐκέρνα ἐκ δεξιῶν ἀρχίσας ὅλους τοὺς ἄλλους θεούς. Ἠγέρθη δὲ ἄπαυστος γέλως μεταξὺ τῶν μακάρων θεῶν, ὅταν εἶδον τὸν Ἥφαιστον νὰ ὑπηρετῇ ἐντὸς τοῦ οἴκου.

Οὕτω τότε μὲν ὅλην τὴν ἡμέραν ἕως τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εὐωχοῦντο· κἀνενὸς δὲ ἡ καρδία δὲν ἐπεθύμει πλέον τὰ φαγητὰ τῆς καλῶς παρεσκευασμένης τραπέζης, οὐδὲ τὴν λαμπρὰν φόρμιγγα τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἀπόλλων, οὐδὲ τὰς ᾠδὰς αἱ ὁποῖαι διαδοχικῶς ἐψάλλοντο μὲ φωνὴν ὡραίαν.

Ἀφοῦ δὲ ἔδυσε τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου, οἱ μὲν ἄλλοι θεοὶ ἀνεχώρησαν διὰ νὰ κοιμηθῶσιν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν του, ὅπου ὁ ἔνδοξος χωλὸς Ἥφαιστος κατεσκεύασεν εἰς ἕκαστον μὲ πολλὴν τέχνην οἴκημα.

Ὁ δὲ ἀστράπτων Ὀλύμπιος Ζεὺς ἐπορεύετο εἰς τὴν κλίνην του ὅπου πρότερον ἐκοιμᾶτο ὁσάκις τῷ ἤρχετο γλυκὺς ὕπνος. Ἐκεῖ ἀναβὰς τότε ἀνεπαύετο· πλησίον του δὲ καὶ ἡ χρυσόθρονος Ἥρα.

ΡΑΨΩΔΙΑ Β.

Ὄνειρος, Βοιωτία ἢ κατάλογος τῶν πλοίων.

Οἱ μὲν ἄλλοι θεοὶ καὶ οἱ ἔφιπποι πολεμοῦντες ἄνδρες, ἐκοιμῶντο καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Τὸν Δία ὅμως δὲν τὸν ἔπερνεν ὁ γλυκὺς ὕπνος, ἀλλ' ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν πῶς νὰ τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλέα, ν' ἀπολέσῃ δὲ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ πλοῖά των. Αὕτη δὲ τῷ ἐφαίνετο ἀρίστη σκέψις· νὰ στείλῃ δηλαδὴ εἰς τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα τὸν ἀπατηλὸν Ὄνειρον· διὸ καλέσας εἶπεν αὐτῷ τὰ ἑξῆς·

«Πήγαινε, ἀπατηλὲ Ὄνειρε, εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν Ἑλ-

λήνων, ὅταν δὲ φθάσῃς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, νὰ τῷ εἴπῃς ἀκριβέστατα ὅλα, καθὼς σὲ διατάττω. Πρότρεψον αὐτὸν νὰ ὁπλίσῃ πανστρατιᾷ τοὺς τρέφοντας τὴν κόμην Ἕλληνας· διότι τώρα δύναται νὰ κυριεύσῃ τὴν εὐρείας ἀγυιὰς ἔχουσαν πόλιν τῶν Τρώων· ἐπειδὴ οἱ κατοικοῦντες τὰ Ὀλύμπια οἰκήματα ἀθάνατοι θεοὶ, δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· τοὺς κατεπράϋνεν ὅλους ἡ Ἥρα μὲ τὰς παρακλήσεις της, ἐπίκεινται δὲ κακὰ εἰς τοὺς Τρῶας.»

Οὕτως εἶπεν· ἀνεχώρησε δὲ ὁ Ὄνειρος ἀφ' οὗ ἤκουσε τὸν λόγον· ταχέως δ' ἔφθασεν εἰς τὰ ταχέα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα· τὸν εὗρε δὲ κοιμώμενον εἰς τὴν σκηνήν του καὶ θεῖος ὕπνος ἦτο χυμένος πέριξ του, ἐστάθη δὲ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του ὁμοιάζων μὲ τὸν Νέστορα τὸν υἱὸν τοῦ Νηλέως, τὸν ὁποῖον ἐτίμα περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους γέροντας ὁ Ἀγαμέμνων. Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ὁμοιωθεὶς ἔλεγεν ὁ θεῖος Ὄνειρος·

«Κοιμᾶσαι υἱὲ τοῦ Ἀτρέως τοῦ πολεμικοῦ καὶ ἱπποδαμαστοῦ, δὲν πρέπει καθ' ὅλην τὴν νύκτα νὰ κοιμᾶται ὁ βασιλεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ οἱ λαοὶ εἶναι ἐμπεπιστευμένοι, καὶ τόσας φροντίδας ἔχει. Τώρα δὲ ἄκουσόν μου ταχέως· εἶμαι δὲ ἄγγελος πρὸς σὲ ἀπεσταλμένος ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὁ ὁποῖος μ' ὅλον ὅτι εἶναι μακρὰν, μεγάλως φροντίζει διὰ σὲ, καὶ σὲ λυπεῖται· σὲ προστάττει νὰ ὁπλίσῃς πανστρατιᾷ τοὺς τρέφοντας τὴν κόμην Ἕλληνας· διότι τώρα δύνασαι νὰ κυριεύσῃς τὴν πλατύδρομον πόλιν τῶν Τρώων· ἐπειδὴ οἱ ἀθάνατοι οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσι τὸν Ὄλυμπον δὲν διχογνωμοῦσι πλέον, τοὺς μετέπεισεν ὅλους ἡ Ἥρα μὲ τὰς παρακλήσεις της· εἰς τοὺς Τρῶας δὲ λύπαι ἐπαπειλοῦνται ἐκ μέρους τοῦ Διός· ἀλλὰ σὺ ἔχε ταῦτα εἰς τὸν νοῦν σου, καὶ μὴ τὰ λησμονήσῃς, ὅταν σὲ ἀφήσῃ ὁ ὡς τὸ μέλι γλυκὺς ὕπνος.»

Οὕτως ἀφ' οὗ εἶπεν, ἀνεχώρησεν· αὐτὸν δὲ τὸν ἀφῆκεν ἐκεῖ, διαλογιζόμενον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν ἔμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσι. Διότι ἤλπισεν ὁ ἀνόητος ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν θὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ δὲν ἤξευρεν ὅσα ἔργα ἐσκέπτετο ὁ Ζεύς. Διότι ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς

Τρῶας καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας λύπας καὶ στεναγμοὺς εἰς τὰς φοβερὰς μάχας. Ἠγέρθη δὲ ἀπὸ τὸν ὕπνον, καὶ ἡ θεία φωνὴ τὸν περιέβαλεν, ὀρθωθεὶς δὲ ἐκάθισε καὶ ἐφόρεσε τὸν μαλακὸν χιτῶνά του τὸν ὡραῖον καὶ καινουργῆ· ἐνεδύθη δὲ μέγα ἐπανωφόριον, καὶ ἔδεσεν ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς εὐτραφεῖς πόδας του, ὡραῖα ὑποδήματα· ἐκρέμασε περὶ τοὺς ὤμους του τὸ ξίφος του τὸ ἐστολισμένον μὲ ἀργυρᾶ καρφία, ἔλαβε τὸ πατρικόν του σκῆπτρον τὸ ἄφθαρτον πάντοτε, καὶ μὲ αὐτὸ ἐπορεύθη εἰς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων.

Τότε μὲν ἡ θεὰ Ἠὼς ἐπορεύθη εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον διὰ νὰ ἀναγγείλῃ τὸ φῶς εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀθανάτους θεούς· ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἐπρόσταξεν εἰς τοὺς μεγαλοφώνους κήρυκας νὰ συγκαλέσωσιν εἰς συνέλευσιν τοὺς τρέφοντας τὴν κόμην Ἕλληνας. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἐκήρυττον, αὐτοὶ δὲ συνηθροίζοντο τάχιστα. Πρῶτον δὲ συνεκάλεσε τὴν βουλὴν τῶν μεγαλοψύχων γερόντων, πλησίον εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Νέστορος τοῦ βασιλέως τῆς Πύλου· ἀφ' οὗ δὲ συνεκάλεσεν αὐτούς, προέτεινε φρόνιμον σκέψιν, λέγων·

«Ἀκούσατε, φίλοι, εἰς τὸν ὕπνον μου ἦλθε θεῖον ὄνειρον κατὰ τὴν θείαν νύκτα· ὡμοίαζε δὲ μάλιστα κατὰ τὴν ὄψιν, τὸ ἀνάστημα καὶ τὸν χαρακτῆρα, κατὰ πολὺ μὲ τὸν θεῖον Νέστορα· ἐστάθη δὲ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου καὶ μὲ εἶπε: Κοιμᾶσαι υἱὲ τοῦ Ἀτρέως τοῦ πολεμικοῦ καὶ ἱπποδαμαστοῦ ; Δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται ὅλην τὴν νύκτα ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἐμπεπιστευμένοι οἱ λαοί, καὶ ἔχει τόσας φροντίδας· τώρα δὲ ἄκουσόν μου ταχέως, εἶμαι ἄγγελος ἀπεσταλμένος ἐκ μέρους τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος καί τοι εἶναι μακρὰν, μεγάλως φροντίζει περὶ σοῦ καὶ σὲ λυπεῖται. Πρόσταξον νὰ ὁπλισθῶσι πανστρατιᾷ οἱ τρέφοντες τὴν κόμην Ἕλληνες· διότι τώρα δύνασαι νὰ κυριεύσῃς τὴν πλατύδρομον πόλιν τῶν Τρώων· ἐπειδὴ οἱ ἀθάνατοι οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσι τὸν Ὄλυμπον δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· τοὺς μετέπεισεν ὅλους ἡ Ἥρα μὲ τὰς παρακλήσεις της. Εἰς τοὺς Τρῶας δὲ λύπαι ἐπαπειλοῦνται ἐκ μέρους τοῦ Διός· ἀλλὰ σὺ ἔχε ταῦτα εἰς τὸν νοῦν σου. Αὐτὸς μὲν ἀφ' οὗ εἶπεν οὕτως ἐπέταξε καὶ ἀνεχώρησεν· ἐμὲ δὲ μὲ

ἀφῆκεν ὁ γλυκὺς ὕπνος. Ἀλλ' ἔλθετε, ἂς ὁπλίσωμεν τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων. Καὶ πρῶτον μὲν ἐγὼ θὰ τοὺς δοκιμάσω διὰ λόγων, καθ' ὅσον εἶναι συγχωρημένον, καὶ θὰ τοὺς προτρέψω νὰ φύγωμεν μὲ τὰ πολυκάθεδρα πλοῖα. Σεῖς δὲ νὰ τοὺς ἐμποδίσητε ἄλλοθεν ἄλλως μὲ τοὺς λόγους σας.»

Οὕτως ἀφ' οὗ εἶπεν ἐκάθισεν· ἐσηκώθη δὲ ὁ Νέστωρ, ὁ ὁποῖος ἦτο βασιλεὺς τῆς ἀμμώδους Πύλου· αὐτὸς φρόνιμος ἄνθρωπος ὢν ἐδημηγόρησε καὶ τοῖς εἶπεν·

«Ὦ φίλοι, ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν μὲν ἄλλος τις ἐκ τῶν Ἑλλήνων μᾶς ἐδιηγεῖτο τὸ ὄνειρον, ἠθέλαμεν τὸ εἰπεῖ ψεῦμα, καὶ περισσότερον θὰ τὸ ἀπερρίπτομεν· τώρα ὅμως τὸ εἶδεν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, καυχᾶται ὅτι εἶναι ὁ ἄριστος τῶν Ἑλλήνων· ἔλθετε λοιπὸν ἂς ὁπλίσωμεν τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως ἀφοῦ εἶπεν, ἔκαμε τὴν ἀρχὴν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν βουλήν· οἱ δὲ σκηπτοῦχοι βασιλεῖς, ἐσηκώθησαν ὕστερον ἀπὸ αὐτὸν, καὶ ἐπείθοντο εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν· ἐκινήθησαν δὲ μετ' ἐκείνους καὶ οἱ λαοί. Καθὼς τὰ σμήνη τῶν μελισσῶν ἐξακολουθοῦσι νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ κοίλην πέτραν καὶ ὁμοθυμαδὸν πετῶσιν ἐπάνω εἰς τὰ ἄνθη τῆς ἀνοίξεως, καὶ ἄλλαι μὲν ἐδῶ πετῶσιν, ἄλλαι δ' ἐκεῖ, οὕτω καὶ αὐτῶν πολλὰ πλήθη ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ ἀπὸ τὰς σκηνὰς ἔμπροσθεν τοῦ βαθέως αἰγιαλοῦ ἐπορεύοντο κατὰ ἴλας καὶ τάξεις εἰς τὴν συνέλευσιν· διέτρεχε δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἡ Φήμη ἡ τοῦ Διὸς ἄγγελος, προτρέπουσα αὐτοὺς νὰ ὑπάγωσιν. Αὐτοὶ δὲ συνηθροίζοντο, ἡ συνέλευσις ἦτο τεταραγμένη, ἡ γῆ ἐστέναζεν ὅταν ἐκάθιζον οἱ λαοί, ὑπῆρχε δὲ θόρυβος· ἐννέα δὲ κήρυκες φωνάζοντες τοὺς ἐμπόδιζον, διὰ νὰ παύσωσι τὰς φωνὰς καὶ νὰ ἀκούσωσι τοὺς θεοτρεφεῖς βασιλεῖς. Ἐκάθισε δὲ ταχέως ὁ λαὸς, ἐκράτησαν δὲ τὰ καθίσματά των, παύσαντες τὴν βοήν. Ἐσηκώθη δ' ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων κρατῶν σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευάσει ὁ Ἥφαιστος, καὶ ὁ μὲν Ἥφαιστος, τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου τὸν βασιλέα Δία· ὁ δὲ Ζεὺς τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν προπομπὸν Ἑρμῆν τὸν φονέα τοῦ Ἄργου, ὁ δὲ ἄναξ Ἑρμῆς τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν πολεμικὸν Πέλοπα, ὁ δὲ Πέλωψ τὸ ἔδωκεν

εἰς τὸν Ἀτρέα τὸν βασιλέα τῶν λαῶν· ὁ δὲ Ἀτρεὺς ἀποθνήσκων τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν πολυκτήμονα Θυέστην· ὁ δὲ Θυέστης πάλιν τὸ ἀφῆκε νὰ κρατῇ ὁ Ἀγαμέμνων, καὶ νὰ βασιλεύῃ εἰς πολλὰς νήσους καὶ εἰς ὅλον τὸ Ἄργος, εἰς αὐτὸ τὸ σκῆπτρον στηριχθεὶς εἶπεν εἰς τοὺς Ἕλληνας·

«Ὦ φίλοι, ἥρωες Ἕλληνες, ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ὁ Κρονίδης Ζεὺς μὲ ἐνέπλεξεν εἰς μεγάλην συμφορὰν, ὁ σκληρὸς, ὁ ὁποῖος πρότερον μὲν μὲ ὑπέσχετο καὶ συγκατένευσε, νὰ ἀναχωρήσω ἀφ' οὗ κυριεύσω τὸ καλλίτειχον Ἴλιον. Τώρα ὅμως ἐβουλεύθη κακὴν ἀπάτην, καὶ μὲ διατάσσει νὰ ὑπάγω εἰς τὸ Ἄργος ἄδοξος, ἀφ' οὗ ἀπώλεσα πολὺν λαόν. Οὕτω φαίνεται ὅτι εἶναι προσφιλὲς εἰς τὸν ἰσχυρότατον Δία, ὁ ὁποῖος πολλῶν πόλεων τὰς ἀκροπόλεις κατέστρεψε, καὶ ἀκόμη θὰ καταστρέψῃ· διότι αὐτοῦ ἡ δύναμις εἶναι μεγίστη. Ἀλλ' αἰσχρὸν εἶναι τοῦτο νὰ τὸ μάθωσι καὶ οἱ μεταγενέστεροι· ὅτι ματαίως τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος Ἑλληνικὸς λαὸς ἐπολέμησε πόλεμον ἀνωφελῆ, ἐναντίον ὀλιγωτέρων[1] ἀνδρῶν, τοῦ ὁποίου οὐδὲν τέλος ἐφάνη εἰσέτι. Διότι ἐὰν θελήσωμεν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες συμφιλιωθέντες μετρηθῶμεν καὶ οἱ δύο, καὶ νὰ χωρίσωμεν τοὺς Τρῶας ὅσοι εἶναι ἐντόπιοι, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἕλληνες νὰ καταταχθῶμεν κατὰ δεκάδας, καὶ νὰ λάβωμεν κάθε δεκὰς ἀπὸ ἕνα Τρῶα διὰ νὰ μᾶς κερνᾷ, πολλαὶ δεκάδες δὲν ἤθελον ἔχει οἰνοχόον. Τόσον περισσότερον, λέγω, ὅτι εἶναι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς Τρῶας, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσι τὴν πόλιν· ἀλλ' ὑπάρχουσι πολλοὶ πολεμικοὶ ἄνδρες ἐπίκουροι ἀπὸ πολλὰς πόλεις, οἱ ὁποῖοι μεγάλως μὲ ἐμποδίζουσιν ἀπὸ τὸν σκοπόν μου, καὶ δὲν μ' ἀφίνουσιν, ἐν ᾧ θέλω νὰ κυριεύσω τὴν καλῶς κατῳκημένην πόλιν τοῦ Ἰλίου. Ἐννέα ἔτη τοῦ μεγάλου Διὸς παρῆλθον καὶ τὰ ξύλα τῶν πλοίων ἐσάπησαν, καὶ τὰ σχοινία διελύθησαν· αἱ δὲ σύζυγοί μας καὶ τὰ μικρά μας τέκνα κάθηνται εἰς τοὺς οἴκους μας καὶ περιμένουσιν· ὅμως τὸ ἔργον ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἤλθομεν ἐδῶ μένει ἀνεκτέλεστον. Ἀλλ' ἔλθετε καθὼς ἐγὼ εἶ-

[1] Οἱ μὲν Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοι ἦσαν 50,000 οἱ δὲ Ἕλληνες κατά τινας μὲν 120,000, κατ' ἄλλους δὲ 140,000.

πω, ἂς πεισθῶμεν ὅλοι καὶ ἂς φύγωμεν μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἀγαπητήν μας πατρίδα· διότι δὲν θὰ κυριεύσωμεν πλέον τὴν πλατύδρομον Τροίαν.»

Οὕτως εἶπε· διήγειρε δὲ ἐντὸς τῶν στηθῶν των τὰς ψυχὰς ὅλων ἐκείνων ἐκ τοῦ πλήθους ὅσοι δὲν ἤκουσαν τὴν ἀπόφασίν του. Ἐκινήθη δὲ ἡ συνέλευσις ὡσὰν μεγάλα κύματα τῆς θαλάσσης τοῦ Ἰκαρίου πελάγους, τὰ ὁποῖα ἐσήκωσε καὶ Εὖρος καὶ Νότος, πνεύσας ἀπὸ τὰς νεφέλας τοῦ πατρὸς Διός· καθὼς δὲ ὅταν ὁ Ζέφυρος ἐλθὼν καὶ σφοδρῶς ἐπιπνέων κινῇ μέγα ἐσπαρμένον χωράφιον καὶ κλίνει τοὺς ἀστάχυς, οὕτως ἐκινήθη καὶ αὐτῶν ὅλη ἡ συνέλευσις, καὶ ἔτρεχον μὲ θόρυβον εἰς τὰ πλοῖα· ἡ δὲ κόνις ὑψουμένη κάτωθεν τῶν ποδῶν των, αἰωρεῖτο. Προέτρεπον δὲ ὁ εἷς τὸν ἕτερον νὰ λάβωσι τὰ πλοῖα καὶ νὰ τὰ σύρωσιν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν, καὶ ἐκαθάριζον τὰς τάφρους· ἡ φωνὴ δὲ αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πατρίδα των ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, ἐξέβαλλον δὲ τὰ ὑποστηρίγματα τῶν πλοίων.

Τότε θὰ συνέβαινεν εἰς τοὺς Ἕλληνας παράνομος ἐπιστροφή, ἂν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν δὲν ἔλεγεν ἡ Ἥρα·

«Οἴμοι! τέκνον τοῦ Αἰγιόχου Διὸς ἀήττητον, οὕτω λοιπὸν θὰ φύγωσιν οἴκαδε εἰς τὴν ἀγαπητήν των πατρίδα οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τῶν νώτων τῆς πλατείας θαλάσσης, θὰ ἀφήσωσι δὲ ὡς καύχημα εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρῶας τὴν Ἑλληνίδα Ἑλένην, ἕνεκα τῆς ὁποίας πολλοὶ Ἕλληνες ἀπωλέσθησαν εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα των; Ἀλλὰ πήγαινε τώρα εἰς τὸν λαὸν τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, καὶ μὲ τοὺς φρονίμους λόγους σου ἐμπόδιζε τὸν καθ' ἕνα, καὶ μὴ ἀφίνῃς νὰ σύρωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ εὐκίνητα πλοῖά των.»

Οὕτως εἶπε· δὲν ἀπείθησε δὲ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ, ὁρμήσασα δὲ κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ταχέως ἔφθασεν εἰς τὰ ταχέα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα· εὗρεν ἔπειτα τὸν Ὀδυσσέα, τὸν ἴσον μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν, νὰ στέκεται, δὲν ἤγγισε δὲ αὐτὸς τὸ μελανὸν καὶ καλλικάθεδρον πλοῖόν του, ἐπειδὴ λύπη κατέλαβε τὴν καρδίαν του, καὶ

τὴν ψυχήν του· πλησίον του δὲ σταθεῖσα ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ τῷ εἶπεν·

«Ὀδυσσεῦ Λαερτιάδη, πολυμήχανε ἐκ τοῦ Διὸς καταγόμενε, οὕτω λοιπὸν θὰ φύγετε εἰς τὸν οἶκόν σας εἰς τὴν ἀγαπητήν σας πατρίδα, πεσόντες εἰς τὰ πολυκάθεδρα πλοῖα; καὶ θὰ ἀφήσητε ὡς καύχημα εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρῶας τὴν Ἑλληνίδα Ἑλένην ἕνεκα τῆς ὁποίας πολλοὶ Ἕλληνες ἀπωλέσθησαν εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς πατρίδος των; Ἀλλὰ πήγαινε τώρα εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων, καὶ μὴ ἀργῇς· μὲ τοὺς φρονίμους λόγους σου ἐμπόδιζε ἕκαστον ἄνδρα καὶ μὴ ἀφίνῃς νὰ σύρωσιν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν τὰ εὐκίνητα πλοῖα.»

Οὕτως εἶπεν· αὐτὸς δὲ ἐνόησε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς ὅτε ὡμίλησεν, ἀνεχώρησε δὲ τρέχων, ἀπέβαλε δὲ τὴν χλαῖνάν του, τὴν ὁποίαν ἐπῆρεν ὁ Ἰθακήσιος κήρυξ Εὐρυβάτης ὁ ὁποῖος τὸν ἠκολούθει, αὐτὸς δὲ ἐλθὼν ἐνώπιον τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, ἔλαβε τὸ πατρικόν του σκῆπτρον τὸ ἄφθαρτον πάντοτε, καὶ μὲ αὐτὸ ἐπορεύθη εἰς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων. Ὅντινα δὲ βασιλέα ἢ ἔξοχον ἄνδρα ἤθελεν ἀπαντήσει, στεκόμενος πλησίον του τὸν ἐμπόδιζε μὲ πραϋντικοὺς λόγους·

«Καλὲ ἄνθρωπε, δέν σου ἁρμόζει νὰ φοβῆσαι ὡς δειλός· ἀλλὰ καὶ σὺ κάθισε καὶ τοὺς ἄλλους λαοὺς κάμε τους νὰ ἡσυχάσωσι· διότι δὲν γνωρίζεις ἀκόμη ἀκριβῶς ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ Ἀτρείδου· τώρα μὲν μᾶς δοκιμάζει, ἴσως ὅμως τιμωρήσῃ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων· διότι δὲν ἠκούσαμεν ὅλοι τί εἶπεν εἰς τὴν βουλήν· ἂς προσέξωμεν μὴ τύχῃ καὶ ὀργισθεὶς κακοποιήσῃ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων, διότι μέγας εἶναι ὁ θυμὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνατεθραμμένου βασιλέως· ὁ δὲ βουλευτικὸς Ζεὺς τιμᾷ αὐτὸν, καὶ τὸν ἀγαπᾷ.» Ὅντινα δὲ πάλιν ἄνδρα ἤθελεν ἴδει ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ τὸν εὕρει φωνάζοντα, τὸν ἐκτύπα μὲ τὸ σκῆπτρον καὶ τὸν ἐπέπληττε λέγων·

«Ἄθλιε, κάθου ἥσυχος, καὶ ἄκουε τοὺς λόγους τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνώτεροί σου, σὺ δὲ εἶσαι ἀνεπιτήδειος διὰ τὸν πόλεμον καὶ ἄνανδρος, καὶ οὔτε εἰς τὸν πόλεμον μετρεῖσαι ποτὲ, οὔτε εἰς τὴν βουλήν· δὲν θὰ βασιλεύσωμεν ἐδῶ ὅλοι οἱ Ἕλλη-

νες. Δὲν εἶναι καλὸν πρᾶγμα ἡ πολυαρχία· ἂς ὑπάρχῃ εἷς ἄρχων, εἷς βασιλεύς, ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκε τὴν βασιλείαν καὶ τοὺς νόμους ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου, διὰ νὰ βασιλεύῃ ἐπὶ τῶν ἄλλων.»

Οὕτως, αὐτὸς ὁ βασιλεὺς διέταττε τὸν στρατὸν, οὗτοι δὲ ἔτρεχον πάλιν μὲ φωνὰς ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ ἀπὸ τὰς σκηνὰς εἰς τὴν συνέλευσιν, καθὼς τὸ κῦμα τῆς πολυταράχου θαλάσσης, ὅταν βροντᾷ εἰς τὸν μέγαν αἰγιαλὸν καὶ ἀντηχεῖ ἡ θάλασσα.

Καὶ οἱ ἄλλοι μὲν ὅλοι ἐκάθισαν, καὶ κατέλαβον τὰς καθέδρας των, μόνος δὲ ἐθορύβει ὁ φλύαρος Θερσίτης, ὁ ὁποῖος ἤξευρε πολλὰ ἀλλ' ἀνόητα καὶ ἀπρεπῆ· ἐφιλονείκει δὲ μὲ τοὺς βασιλεῖς ὄχι κοσμίως, ἀλλ' ὅ,τι εἰς αὐτὸν ἐφαίνετο γελοῖον ὅτι εἶναι εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἦτο δὲ ὁ ἀσχημότατος ἀφ' ὅσους ἦλθον εἰς τὸ Ἴλιον· ἦτο ἀλλοίθωρος, χωλὸς κατὰ τὸν ἕνα πόδα, οἱ ὦμοί του ἦσαν κυρτοὶ καὶ πλησιάζοντες πρὸς τὸ στῆθος· ἐπάνω δὲ ἦτο ὀξεῖα ἡ κεφαλή του, καὶ εἰς αὐτὴν ὀλίγαι λεπταὶ τρίχες ἦσαν διεσπαρμέναι· ἦτο δὲ πρὸ πάντων μισητότατος εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ εἰς τὸν Ὀδυσσέα· διότι μὲ αὐτοὺς ἐφιλονείκει. Τότε δὲ δυνατὰ φωνάζων ὠνείδιζε τὸν θεῖον Ἀγαμέμνονα· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ὠργίσθησαν μεγάλως ἐναντίον του καὶ ἠγανάκτησεν ἡ ψυχή των, αὐτὸς ὅμως μεγαλοφώνως ὠνειδίζων τὸν Ἀγαμέμνονα ἔλεγεν·

«Ἀτρείδη, διατί μᾶς μέμφεσαι, τί σοι χρειάζεται; αἱ σκηναί σου εἶναι γεμάται ἀπὸ χαλκόν, ὑπάρχουσι δὲ εἰς τὰς σκηνάς σου πολλαὶ καὶ ἐξαίρετοι γυναῖκες, τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες εἰς σὲ πρώτιστα δίδομεν ὁπόταν κυριεύσωμεν πόλιν τινά· ἢ μήπως χρειάζεσαι καὶ χρυσὸν, τὸν ὁποῖον νά σοι φέρῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἱπποδαμαστὰς Τρῶας ὡς λύτρα διὰ τὸν υἱόν του, τὸν ὁποῖον δέσας θέλω φέρει ἐγὼ ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν Ἑλλήνων; ἢ θέλεις γυναῖκα νέαν διὰ νὰ κοιμᾶσαι μὲ αὐτὴν τὴν ὁποίαν σὺ θέλεις κατακρατήσει; Δὲν σοι ἁρμόζει, ἐν ᾧ εἶσαι ἀρχηγὸς, νὰ ὁδηγῇς εἰς τὰ κακὰ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων. Ὦ ἄνανδροι, καὶ ἐπονείδιστοι, γυναῖκες καὶ ὄχι ἄνδρες Ἕλληνες, ἂς πλεύσωμεν μὲ τὰ πλοῖά μας εἰς τὴν πατρίδα, αὐτὸν δὲ ἂς ἀφήσωμεν ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν ν' ἀπολαμβάνῃ τὰ βραβεῖα, διὰ

νὰ ἐννοήσῃ ἂν καὶ ἡμεῖς τὸν βοηθῶμεν κἄτι ἢ ὄχι· αὐτὸν ὅστις καὶ τώρα ἠτίμασε τὸν Ἀχιλλέα, ἄνδρα πολὺ καλλίτερόν του, ἀφαιρέσας ἀπὸ αὐτὸν τὸ βραβεῖόν του· ἀλλ' εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως δὲν ὑπάρχει ὀργή, εἶναι συγκαταβατικὸς ἄλλως, Ἀτρείδη, διὰ τελευταίαν φορὰν θὰ ἔβλεπες (θὰ σὲ ἐφόνευεν ἀμέσως.)»

Οὕτως εἶπεν ὁ Θερσίτης ὀνειδίζων τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν βασιλέα τῶν λαῶν· τὸν ἐπλησίασε δὲ ταχέως ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ ἀγριοκυττάξας αὐτὸν, τὸν ἐπέπληξε μὲ σκληρὸν λόγον, εἰπών·

«Θερσίτα φλύαρε, παῦσε, μ' ὅλον ὅτι εἶσαι εὔγλωττος ἀγορητὴς, καὶ μὴ θέλῃς μόνος σὺ νὰ φιλονεικῇς μὲ τοὺς βασιλεῖς· διότι ἐγὼ λέγω ὅτι δὲν ὑπάρχει χειρότερός σου κανεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ἀπὸ ὅσους ἦλθον εἰς τὸ Ἴλιον μὲ τοὺς Ἀτρείδας· διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ὁμιλῇς ἔχων εἰς τὸ στόμα σου τοὺς βασιλεῖς καὶ νὰ ὀνειδίζῃς αὐτοὺς καὶ νὰ ζητῇς τὴν ὥραν τῆς ἐπιστροφῆς· διότι δὲν ἠξεύρομεν ἀκόμη καλῶς πῶς θὰ ἀποβῶσι τὰ ἔργα αὐτὰ, καὶ ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς θὰ ἐπιστρέψωμεν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων. Τώρα δὲ κάθησαι καὶ ὀνειδίζεις τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα τὸν ποιμένα τῶν λαῶν, ὅτι τῷ δίδουσι παραπολλὰ οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀγορεύεις κακολογῶν. Ἀλλὰ θά σοι εἴπω λόγον ὅστις θέλει ἐκτελεσθῇ· ἐὰν καὶ ἄλλοτε σὲ ἀπαντήσω ἀνοηταίνοντα, καθὼς καὶ τώρα, νὰ μὴ ὑπάρχῃ κεφαλὴ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ νὰ μὴ ὀνομάζωμαι πλέον πατὴρ τοῦ Τηλεμάχου, ἐὰν δὲν σὲ συλλάβω καὶ σοῦ ἐκβάλω τὰ ἐνδύματά σου τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνα, ἅτινα καλύπτουσι τὰ αἰδεῖα καὶ δὲν σὲ διώξω κλαίοντα, ἀπὸ τὴν συνέλευσιν εἰς τὰ ταχέα πλοῖα, ἀφ' οὗ πρῶτον σὲ δείρω.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκτύπησε δὲ αὐτὸν μὲ τὸ σκῆπτρον εἰς τὸ μετάφρενον καὶ εἰς τοὺς ὤμους· αὐτὸς δὲ ἐκάμφθη, καὶ τοῦ ἔπεσεν ἓν καθαρὸν δάκρυ· ἀπὸ τὸ κτύπημα δὲ τοῦ χρυσοῦ σκήπτρου ἐσχηματίσθη εὐθὺς μώλωψ γεμάτος αἷμα· ἐφοβήθη δὲ αὐτὸς καὶ ἐκάθισεν, ἐπόνεσε δὲ καὶ ἀγριοκυττάξας ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἂν καὶ ἐλυποῦντο ἐγέλασαν δι' αὐτὸν μὲ εὐχαρίστησιν. Καὶ ἕκαστος ἀπὸ αὐτοὺς ἀποτεινόμενος εἰς ἄλλον πλησίον του στεκόμενον ἔλεγεν·

«Ὦ! ὄντως ὁ Ὀδυσσεὺς ἄπειρα καλὰ ἔργα ἔπραξεν, ἐξάρχων εἰς τὰς βουλὰς καὶ εἰς τὸν πόλεμον ὁπλίζων· τώρα δὲ τοῦτο τὸ κάλλιστον διὰ τοὺς Ἕλληνας ἔκαμεν, ὅτι ἐμπόδισεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀγορεύῃ αὐτὸν τὸν ὑβριστὴν καὶ φλύαρον· δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃ πλέον ἡ κακὴ ψυχή του νὰ φιλονεικῇ μὲ τοὺς βασιλεῖς, μὲ ὀνειδιστικοὺς λόγους.»

Οὕτως ἔλεγε τὸ πλῆθος, ἐσηκώθη δὲ ὁ κυριεύων τὰς πόλεις Ὀδυσσεὺς κρατῶν τὸ σκῆπτρον· πλησίον του δὲ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ ὁμοία μὲ κήρυκα, προέτρεπε τὸν λαὸν νὰ σιωπᾷ, διὰ νὰ ἀκούσωσι τὸν λόγον ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ τελευταῖοι, καὶ νὰ ἐννοήσωσι τὸν σκοπόν του. Αὐτὸς λοιπὸν καλὰ φρονῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«Ἀτρείδη βασιλεῦ, τώρα οἱ Ἕλληνες θέλουσι νὰ σὲ καταστήσωσιν ἐπονείδιστον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ ἐκτελοῦσιν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν ἔδωκαν ὅταν ἀπὸ τὸ ἱπποτρόφον Ἄργος ἤρχοντο ἐδῶ· δηλαδὴ νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀφ' οὗ πρῶτον κυριεύσωσι τὸ περιτετειχισμένον Ἴλιον· διότι ὡσὰν μικροὶ παῖδες ἢ χῆραι γυναῖκες κλαίουσι μεταξύ των ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Βεβαίως εἶναι δυστύχημα κακοπαθήσας νὰ ἐπιστρέψῃ τις εἰς τὴν πατρίδα του. Διότι καὶ ἕνα μῆνα ἐὰν μείνῃ τις μακρὰν τῆς συζύγου του μὲ τὸ πολύκρωτον πλοῖον τὸ ὁποῖον συστρέφουσιν αἱ χειμεριναὶ θύελλαι καὶ ἡ ἐξηγριωμένη θάλασσα, μεγάλως λυπεῖται. Ἡμεῖς δὲ ἔχομεν ἐννέα ἔτη ἀφ' ὅτου μένομεν ἐδῶ, καὶ διὰ τοῦτο δὲν κατηγορῶ τοὺς Ἕλληνας, διότι στενοχωροῦνται πλησίον τῶν καμπύλων πλοίων· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα αἰσχρὸν εἶναι νὰ μείνωμεν τόσον καιρὸν καὶ νὰ ἀναχωρήσωμεν ἄπρακτοι. Ὑπομείνατε φίλοι, καὶ μείνατε ὀλίγον καιρὸν διὰ νὰ μάθωμεν ἂν ψευδῶς μαντεύει ὁ Κάλχας ἢ ὄχι· διότι καλῶς ἠξεύρομεν τὸ ἑξῆς· εἶσθε δὲ ὅλοι μάρτυρες· ὅσοι δὲν ἀνηρπάγητε ἀπὸ τὸν θάνατον. Χθὲς προχθές, ὅταν συνηθροίζοντο εἰς τὴν Αὐλίδα τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ φέρωσι κακὰ εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρῶας, ἡμεῖς δὲ ἐθυσιάζομεν εἰς τοὺς θεοὺς τελείας ἑκατόμβας εἰς τοὺς ἱεροὺς βωμοὺς πέριξ τῆς βρύσεως ὑποκάτω εἰς μίαν ὡραίαν πλάτανον ἀπὸ ὅπου ἔρρεε λαμπρὸν ὕδωρ, ἐκεῖ ἐφάνη μέγα σῆ-

μεῖον, Δράκων δηλαδὴ κόκκινος ὄπισθεν, φοβερὸς, τὸν ὁποῖον ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ἔστειλεν εἰς τὸ φῶς· ἐξελθὼν δὲ κάτωθεν τοῦ βωμοῦ, ὥρμησε πρὸς τὴν πλάτανον· ἐκεῖ δὲ εὑρίσκοντο τὰ νεογνὰ ἑνὸς στρουθίου, μικρὰ τέκνα, ἐπάνω εἰς τὸν ὑψηλότατον κλάδον ὑποκάτω τῶν φύλλων, ἦσαν ὀκτὼ, καὶ ἡ μήτηρ ἡ ὁποία τὰ ἐγέννησεν, ἐννέα· τότε ὁ δράκων τὰ κατέτρωγεν ἐν ᾧ λυπηρὰ ἔτριζον· ἡ δὲ μήτηρ των ἐπέτα πέριξ θρηνοῦσα τὰ ἀγαπητά της τέκνα· περιστραφεὶς δὲ ὁ δράκων τὴν συνέλαβεν ἀπὸ τὸ πτερὸν θρηνοῦσαν· ἔπειτα ἀφ' οὗ κατέφαγε τὰ τέκνα τοῦ στρουθίου καὶ αὐτὸ, τοῦτον μὲν κατέστησε περίφημον ὁ θεὸς ὅστις τὸν ἔφερεν εἰς φῶς, διότι τὸν ἔκαμε λίθον ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου, ἡμεῖς δὲ στεκόμενοι ἐθαυμάζομεν διὰ τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔγεινεν· ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ φοβερὰ σημεῖα ἔγειναν κατὰ τὰς θυσίας, εὐθὺς ὁ Κάλχας μαντεύων ἔλεγε· διατί ἐξεπλάγητε οἱ τὴν κόμην τρέφοντες Ἕλληνες; Εἰς ἡμᾶς ἐφανέρωσε τὸ μέγα τοῦτο τέρας ὁ βουλευτικὸς Ζεὺς, τοῦ ὁποίου ἡ δόξα ποτὲ δὲν θέλει ἀπολεσθῆ, τὸ ἔδειξε δὲ βραδὺ καὶ βραδέως ἐκτελεσθησόμενον· καθὼς ὁ δράκων αὐτὸς κατέφαγε τὰ τέκνα τοῦ στρουθίου καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα, ὀκτὼ καὶ μὲ τὴν μητέρα ἡ ὁποία τὰ ἐγέννησεν, ἐννέα, οὕτως ἡμεῖς τόσα ἔτη θέλομεν πολεμεῖ ἐκεῖ, τὸ δέκατον δὲ θέλομεν κυριεύσει τὴν πλατύδρομον πόλιν. Ἐκεῖνος οὕτως ἔλεγε, καὶ τώρα ὅλα ταῦτα ἐκτελοῦνται. Ἀλλ' ἔλθετε μείνετε αὐτοῦ ὅλοι, καλλικνήμιδες Ἕλληνες, ἕως ὅτου νὰ κυριεύσωμεν τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐθορύβησαν μεγάλως, φοβερῶς δὲ ἀντήχησαν πέριξ τὰ πλοῖα, ὅταν ἐφώναξαν οἱ Ἕλληνες ἐπαινέσαντες τὸν λόγον τοῦ θείου Ὀδυσσέως. Ἔπειτα δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

«Φεῦ! ὄντως ὁμιλεῖτε ὡσὰν μωρὰ παιδία, τὰ ὁποῖα οὐδόλως φροντίζουσι διὰ πολεμικὰ ἔργα. Ποῦ λοιπὸν θὰ ὑπάγουν αἱ συμφωνίαι καὶ οἱ ὅρκοι μας; ἂς καῶσιν αἱ βουλαὶ καὶ αἱ σκέψεις τῶν ἀνδρῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αἱ ὁποῖαι ἔγειναν μὲ ἄκρατον οἶνον, καὶ αἱ δεξιώσεις εἰς τὰς ὁποίας ἠλπίζομεν· διότι ματαίως φιλογεικοῦμεν μὲ λόγους, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ εὕρω-

μεν τρόπον τινὰ, ἂν καὶ εὑρισκώμεθα ἐδῶ πολὺν καιρόν. Σὺ δὲ, Ἀτρείδη, καθὼς πρότερον οὕτω καὶ τώρα ἔχων γνώμην ἀμετάθετον, ἔσο ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς φοβερὰς μάχας· ἄφες δὲ αὐτοὺς νὰ χαθῶσιν ἕνα ἢ δύο οἱ ὁποῖοι βουλεύονται χωριστὰ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας· (δὲν θὰ ἐπιτύχωσιν ὅμως), πρὶν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὶν καὶ τοῦ Αἰγιόχου Διὸς τὴν ὑπόσχεσιν νὰ ἐννοήσωμεν ἂν εἶναι ἀληθὴς ἢ ὄχι· διότι λέγω ὅτι ὁ πανίσχυρος Ζεὺς κατένευσε τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπεβιβάζοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ ταχέα πλοῖα διὰ νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς Τρῶας φόνον καὶ θάνατον, ἀστράπτων πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ δεικνύων καλὰ σημεῖα. Διὰ τοῦτο ἂς μὴ βιάζηταί τις νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν πατρίδα, πρὶν νὰ κοιμηθῇ μὲ τὴν σύζυγον τινὸς ἀπὸ τοὺς Τρῶας, καὶ νὰ ἐκδικηθῇ τὰς φροντίδας καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῆς Ἑλένης, ἐὰν δὲ κανεὶς ἐπιθυμεῖ πολὺ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἂς ἐγγίσῃ τὸ μελανὸν καλλικάθεδρον πλοῖόν του, ἐὰν θέλῃ νὰ εὕρῃ τὸν θάνατον πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ βασιλεῦ, καὶ σὺ, καλῶς σκέφθητι, ἄκουσον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους· ὁ λόγος τὸν ὁποῖον θά σοι εἴπω δὲν εἶναι ἀπόβλητος· χώρισον, Ἀγαμέμνων, τοὺς ἄνδρας κατὰ φυλὰς καὶ φατρίας, διὰ νὰ βοηθῇ ἡ φατρία τὴν φατρίαν καὶ αἱ φυλαὶ τὰς φυλάς. Ἐὰν δὲ πράξῃς οὕτω, καὶ σὲ ὑπακούωσιν οἱ Ἕλληνες, τότε θὰ γνωρίσῃς ποῖος ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνας καὶ ποῖος ἐκ τῶν λαῶν, εἶναι κακὸς, καὶ ποῖος εἶναι καλὸς· διότι θὰ πολεμήσωσιν ἰδιαιτέρως. Θὰ γνωρίσῃς δὲ ἂν κατὰ θείαν θέλησιν δὲν θὰ κυριεύσῃς τὴν πόλιν, ἢ ἕνεκα τῆς ἀνανδρίας καὶ τῆς πρὸς τὸν πόλεμον ἀπειρίας τῶν λαῶν.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· «Ὄντως ὑπερνικᾷς, ὦ γέρον, κατὰ τὸν λόγον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων. Εἴθε Ζεῦ πάτερ, καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ Ἄπολλον, νὰ εἶχον δέκα τοιούτους συμβούλους ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας· διότι τότε ταχέως ἤθελε πέσει ἡ πόλις τοῦ βασιλέως Πριάμου κυριευθεῖσα μὲ τὰς ἰδικάς μας χεῖρας καὶ καταστραφεῖσα. Ἀλλ' ὁ Αἰγίοχος Κρονίδης Ζεὺς μοὶ ἔδωκε λύπας, καὶ μὲ ἐμβάλλει εἰς ἔριδας καὶ φιλονεικίας μεγάλας. Διότι ἐγὼ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφιλονεικήσαμεν ἕνεκα τῆς κόρης, ἐγὼ δὲ ἤρχισα νὰ ὀργίζω-

μαι· ἐὰν ὅμως ὁμονοήσωμέν ποτε, τότε δὲν θὰ ἀναβληθῇ πλέον, οὐδὲ δι' ὀλίγον καιρὸν, τὸ κακὸν διὰ τοὺς Τρῶας. Τώρα δὲ ὑπάγετε εἰς τὸν δεῖπνον, διὰ νὰ ἑτοιμασθῶμεν εἰς πόλεμον. Ἕκαστος ἂς ἀκονήσῃ καλῶς τὸ δόρυ του, ἂς εὐπρεπίσῃ τὴν ἀσπίδα του, ἂς δώσῃ δὲ ἕκαστος δεῖπνον εἰς τοὺς ταχεῖς ἵππους, καὶ παρατηρήσας καλῶς τὴν πολεμικήν του ἅμαξαν, ἂς φροντίζῃ διὰ τὸν πόλεμον, διὰ νὰ συμπλακῶμεν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς φοβερὸν πόλεμον· διότι δὲν θὰ παύσῃ ἡ μάχη, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον, ἂν ἐλθοῦσα ἡ νὺξ δὲν φανερώσῃ τὴν γενναιότητα τῶν ἀνδρῶν. Θὰ ἱδρώσῃ μὲν πέριξ εἰς τὰ στήθη σου τὸ λωρίον τῆς ἀσπίδος, θέλει δὲ ἀποκάμει ἡ χεὶρ ἀπὸ τὸ δόρυ, καὶ θὰ ἱδρώσῃ ὁ ἵππος, σύρων τὴν ὡραίαν πολεμικήν σου ἅμαξαν. Ὄντινα δὲ ἐγὼ ἤθελον καταλάβει ὅτι θέλει νὰ μείνῃ πλησίον τῶν κυρτῶν πλοίων, μακρὰν τῆς μάχης, αὐτὸς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ διαφύγῃ ἔπειτα τοὺς κύνας καὶ τὰ ὄρνεα.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐφώναζαν μεγάλως ἐπαινοῦντες τὸν λόγον του, καθὼς ὅταν ἠχῇ τὸ κῦμα εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀκτὴν, ὅταν ἐλθὼν ὁ Νότος τὸ κινήσῃ εἰς προεξέχοντα σκόπελον, τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν ἀφίνουσι τὰ κύματα τῶν διαφόρων ἀνέμων, ὅταν πνέωσιν ἀπὸ τὸ ἓν ἢ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Σηκωθέντες δὲ ἀπήρχοντο, καὶ διασκορπισθέντες εἰς τὰ πλοῖα, ἤναψαν πῦρ εἰς τὰς σκηνὰς καὶ ἔφαγον τὸ δεῖπνον. Ἕκαστος δὲ ἐθυσίασεν εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, εὐχόμενος νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν κάκωσιν τοῦ πολέμου. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἐθυσίασεν εἰς τὸν παντοδύναμον Δία βοῦν παχὺν πενταετῆ, καὶ προσεκάλεσε τοὺς γέροντας τοὺς ἀρίστους ἐξ ὅλων τῶν Ἑλλήνων· πρώτιστα μὲν τὸν Νέστορα καὶ τὸν ἄνακτα Ἰδομενέα, ἔπειτα τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, ἕκτον δὲ τὸν Ὀδυσσέα, τὸν ἴσον μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν· ὁ δὲ καλλίφωνος Μενέλαος ἦλθεν ἀπρόσκλητος, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀδελφός του ἦτο ἀπησχολημένος εἰς αὐτά. Ἐστάθησαν δὲ πέριξ τοῦ βοὸς καὶ ἔλαβον τοὺς οὐλοχύτας, ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων εὐχόμενος εἶπε·

«Ζεῦ, ἐνδοξότατε, μέγιστε ὁ ὁποῖος μαυρίζεις τὰς νεφέλας καὶ κατοικεῖς εἰς τὸν αἰθέρα, ἂς μὴ δύσῃ, σὲ παρακαλῶ, ὁ ἥ-

λιος καὶ ἂς μὴ ἐπέλθῃ σκότος πρὶν νὰ κατακρημνίσω τὸ μέγαρον τοῦ Πριάμου, καὶ νὰ κάυσω μὲ φοβερὸν πῦρ τὰς θύρας του, καὶ νὰ ξεσχίσω μὲ τὸ ξίφος μου περὶ τὰ στήθη τοῦ Ἕκτορος τὸν χιτῶνά του καὶ νὰ τὸν κάμω κομμάτια, καὶ πολλοὶ σύντροφοί του φονευθέντες, πρηνεῖς πέριξ αὐτοῦ νὰ δάκνωσι τὴν γῆν μὲ τοὺς ὀδόντας των.»

Οὕτως εἶπεν· ἀλλὰ δὲν εἰσήκουσεν εὐθὺς τὴν εὐχήν του ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· ἀλλ' ἐδέχθη μὲν τὴν θυσίαν, ηὔξανεν ὅμως μεγάλως τὰ δεινά των. Ἀφ' οὗ δὲ ηὐχήθησαν καὶ ἔχυσαν τοὺς οὐλοχύτας [1]), ἀνέστρεψαν μὲν πρῶτον τὸν τράχηλον τοῦ θύματος, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἐξέδειραν αὐτὸ, ἔκοψαν δὲ τοὺς μηροὺς καὶ τοὺς ἐσκέπασαν μὲ πάχος, τυλίξαντες αὐτοὺς δύο φορὰς, ἔθεσαν δὲ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς ὠμὰ κρέατα. Καὶ αὐτὰ μὲν τὰ κατέκαιον μὲ σχίζας χωρὶς φύλλα, περάσαντες δὲ εἰς τὸν ὀβελὸν τὰ σπλάγχνα, τὰ ἐκράτουν ὑπεράνω τοῦ πυρός. Ἔπειτα ἀφοῦ κατεκάησαν οἱ μηροὶ καὶ ἔφαγον τὰ σπλάγχνα ἔκοψαν εἰς τεμάχια τὰ ἄλλα, καὶ τὰ ἐπέρασαν εἰς ὀβελούς, τὰ ἔψησαν δὲ ἐπιμελῶς, καὶ τὰ ἀπέσυρον ἀπὸ τὸ πῦρ ὅλα· ἀφοῦ δὲ ἔπαυσαν τὴν ἐργασίαν αὐτὴν καὶ ἑτοίμασαν τὴν τράπεζαν εὐωχοῦντο, κανενὸς δὲ ἡ καρδία δὲν ἐχρειάζετο φαγητὸν ἐπὶ κοινῆς τραπέζης κείμενον, καὶ ὅταν ἀπέβαλον τὴν ὄρεξιν τῆς βρώσεως καὶ πόσεως, ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτοὺς ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, λέγων·

ΒΩΜΟΣ.

Εἰκ. 5.

«Ἀτρείδη ἐνδοξότατε, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον. Ἂς μὴ διαλεγώμεθα πάλιν ἐπὶ πολλὴν ὥραν, καὶ ἂς μὴ ἀνα-

1) Κριθὴ ἐπιπασσομένη πρὸ τῆς θυσίας ἐπὶ τοῦ θύματος.

βάλλωμεν τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ὁ θεὸς θὰ δώσῃ νὰ ἐκτελέσωμεν· ἀλλ' οἱ μὲν κήρυκες κηρύττοντες ἂς συναθροίσωσι τὸν λαὸν τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων εἰς τὰ πλοῖα. Ἡμεῖς δὲ ὅλοι ὁμοῦ, καθὼς εἴμεθα, ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὸν μέγαν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ διεγείρωμεν ταχύτερον μέγαν πόλεμον.»

Οὕτως εἶπεν· οὐδ' ἀπείθησεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἀλλ' εὐθὺς διέταξε τοὺς μεγαλοφώνους κήρυκας νὰ κηρύξωσι προσκαλοῦντες εἰς τὸν πόλεμον τοὺς καλλικόμους Ἕλληνας· καὶ αὐτοὶ μὲν ἐκήρυττον, οἱ δ' Ἕλληνες ταχύτατα συνηθροίζοντο, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀτρείωνα βασιλεῖς ἔτρεχον διαχωρίζοντες αὐτοὺς εἰς φυλάς. Μετὰ τούτων δὲ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ ἔχουσα ἀσπίδα πολύτιμον ἄφθαρτον, ἀθάνατον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκρέμαντο ἑκατὸν κροσσοὶ πάγχρυσοι, ὅλοι καλῶς πεπλεγμένοι, ἕκαστος ἑκατὸν βοῶν ἀξίας· μὲ αὐτὴν περιερχομένη διέτρεχε τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων, προτρέπουσα νὰ πορευθῶσιν εἰς τὸν πόλεμον· διήγειρε δὲ δύναμιν εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου, ἵνα ἀκαταπαύστως πολεμῶσι. Ταχέως δὲ κατέστη δι' αὐτοὺς γλυκύτερος ὁ πόλεμος παρὰ ἡ ἐπιστροφὴ εἰς τὴν προσφιλῆ πατρίδα των μὲ τὰ κοῖλα πλοῖα.

Καθὼς πῦρ πυμφάγον κατακαίει ἀπέραντον δάσος εἰς τὴν κορυφὴν ὄρους, μακρόθεν δὲ φαίνεται ἡ λάμψις, οὕτω καὶ ἀπὸ τὰ καλὰ ὅπλα αὐτῶν κινουμένων, φεγγοβόλος λάμψις διὰ τοῦ αἰθέρος ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Καθὼς δὲ πλήθη πολλὰ πτηνῶν, χηνῶν ἢ γεράνων ἢ μακρολαίμων κύκνων, εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀσίου περὶ τὸν ποταμὸν Κάϋστρον πετῶσι μὲ τὰς πτέρυγάς των ἐδῶ καὶ ἐκεῖ χαρούμενα, καὶ καθίζουσι φωνάζοντα, ἀντηχεῖ δὲ ἡ πεδιάς· οὕτω καὶ αὐτῶν τὰ πολλὰ πλήθη ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ ἀπὸ τὰς σκηνὰς ἐχύνοντο εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Σκαμάνδρου, ἡ δὲ γῆ φοβερῶς ἐστέναζεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τῶν ἵππων· ἐστάθησαν δὲ εἰς τὴν ἀνθηρὰν πεδιάδα τοῦ Σκαμάνδρου ἀναρίθμητοι, ὅσα εἶναι τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη κατὰ τὴν ἄνοιξιν.

Καθὼς πολλὰ πλήθη πυκνῶς ἱπταμένων μυιῶν, αἱ ὁποῖαι περιστρέφονται κατὰ τὴν ἄνοιξιν εἰς τὸν ποιμενικὸν σταθμόν, ὅταν τὸ γάλα βρέχῃ τὰ γαλακτοφόρα ἀγγεῖα, τόσοι Ἕλληνες

ἵσταντο εἰς τὴν πεδιάδα διὰ νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν Τρώων, πρόθυμοι νὰ τοὺς ἀρανίσωσι.

Καθὼς δὲ τὰ μεγάλα ποίμνια τῶν αἰγῶν οἱ αἰγοβοσκοὶ εὐκόλως τὰ διαχωρίζουσιν, ὅταν ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν βοσκήν, οὕτω καὶ αὐτοὺς διεχώριζον οἱ ἡγεμόνες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν πόλεμον· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἦτο ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ὁμοιάζων κατὰ μὲν τὰ ὄμματα καὶ τὴν κεφαλὴν μὲ τὸν κεραυνοβόλον Δία, κατὰ δὲ τὴν ζώνην μὲ τὸν Ἄρην καὶ κατὰ τὸ στῆθος μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Καθὼς ὁ ταῦρος εἰς τὰς ἀγέλας τῶν βοῶν εἶναι ἔξοχος, διότι αὐτὸς διαπρέπει μεταξὺ τῶν συναθροιζομένων βοῶν, τοιοῦτον κατέστησε καὶ ὁ Ζεὺς τὸν Ἀτρείδην κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, διαπρέποντα μεταξὺ τῶν πολλῶν καὶ ἐξέχοντα μεταξὺ τῶν ἡρώων.

Εἴπατέ μοι τώρα, ὦ Μοῦσαι, αἵτινες κατοικεῖτε τὰ ὀλύμπια οἰκήματα· (διότι σεῖς εἶσθε θεαὶ καὶ παρευρίσκεσθε παντοῦ καὶ γνωρίζετε ὅλα, ἡμεῖς δὲ μόνον τὴν φήμην αὐτῶν ἀκούομεν, δὲν ἠξεύρομεν ὅμως,) ποῖοι ἦσαν ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων· τὸ πλῆθός των δὲ ἐγὼ δὲν θὰ δυνηθῶ οὔτε νὰ τὸ εἴπω οὔτε νὰ τὸ ὀνομάσω, οὐδὲ ἂν εἶχον δέκα μὲν γλώσσας, δέκα δὲ στόματα καὶ φωνὴν ἀκάματον καὶ καρδίαν χαλκίνην, ἐὰν αἱ ὀλυμπιάδες Μοῦσαι αἱ θυγατέρες τοῦ Αἰγιόχου δέν μοι ὑπενθυμίσωσιν ὅσους ἦλθον εἰς τὸ Ἴλιον. Θὰ εἴπω λοιπὸν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν πλοίων, καὶ ὅλα τὰ πλοῖα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Τῶν μὲν Βοιωτῶν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Πηνέλεως καὶ ὁ Λήϊτος, ὁ Ἀρκεσίλαος ὁ Προθοενήνωρ καὶ ὁ Κλόνιος, τῶν ὁποίων οἱ μὲν ἐκαρποῦντο τὴν Ὑρίαν καὶ τὴν πετρώδη Αὐλίδα, τὸν Σχοῖνον καὶ τὴν Σκῶλον καὶ τὴν ὀρεινὴν Ἐτεωνόν, τὴν Θέσπειαν, τὴν Γραῖαν καὶ τὴν εὐρύχωρον Μυκαλησσόν· οἱ δὲ ἐκαρποῦντο τὸ Ἅρμα καὶ τὸ Εἰλέσιον, καὶ τὰς Ἐρύθρας· ἄλλοι ἐξουσίαζον τὸν

Ἐλεῶνα καὶ τὴν Ὕλην καὶ τὸν Πετεῶνα, καὶ τὴν Ὠκαλέαν καὶ τὴν Μεδεῶνα τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν, τὰς Κώπας, τὴν Εὔτρησιν καὶ Θίσβην τὴν ἔχουσαν πολλὰς περιστεράς· ἄλλοι ἐξουσίαζον τὴν Κορώνειαν καὶ τὴν εὔφορον Ἀλίαρτον, ἄλλοι τὴν Πλάταιαν καὶ ἕτεροι ἐκαρποῦντο τὸν Γλίσαντα, καὶ ἐξουσίαζον τὰς Ὑποθήβας τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν, καὶ τὸν ἱερὸν Ὀγχηστὸν τὸ λαμπρὸν ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος· ἄλλοι ἐξουσίαζον τὴν πολυστάφυλον Ἀρνην, ἄλλοι τὴν Μήδειαν, καὶ τὴν θείαν Νῖσαν, καὶ τὴν μακρὰν κειμένην Ἀνθηδόναν, τούτων μὲν ἦλθον πεντήκοντα πλοῖα, καὶ εἰς ἕκαστον ἀπ' αὐτὰ ἐπέβαινον ἑκατὸν εἴκοσι νέοι Βοιωτοί.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Ἀσκληδόνα καὶ τὸν Ὀρχομενὸν τῶν Μινυῶν, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀσκάλαφος καὶ ὁ Ἰάλμενος, υἱοὶ τοῦ Ἄρεως, τοὺς ὁποίους ἐγέννησεν ἡ Ἀστυόχη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἄκτορος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀζέως, ἡ σεμνὴ παρθένος, ἀναβᾶσα εἰς τὸ ὑπερῷον πρὸς χάριν τοῦ ἰσχυροῦ Ἄρεως, ὅστις ἐκοιμήθη πλησίον της κρυφίως. Ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν ἦλθον τριάκοντα μεγάλα πλοῖα.

Τῶν δὲ Φωκέων ἀρχηγοὶ ἦταν ὁ Σχεδίος καὶ ὁ Ἐπίστροφος υἱοὶ τοῦ μεγαλοψύχου Ἰφίτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ναυβόλου, τῶν ὁποίων οἱ μὲν κατῴκουν τὴν Κυπάρισσον καὶ τὴν πετρώδη Πυθῶνα καὶ τὴν ἱερὰν Κρῖσαν καὶ τὴν Δαυλίδα καὶ τὸν Πανοπέα· οἱ δὲ ἐκαρποῦντο τὴν Ἀνεμώρειαν καὶ τὴν Ὑάμπολιν, καὶ ἄλλοι κατῴκουν πλησίον τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ Κηφισοῦ· μὲ αὐτοὺς ἦλθον τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα. Οὗτοι μὲν διὰ τῶν ῥροντίδων των παρέταξαν τὰς τάξεις τῶν Φωκέων, καὶ ὡπλίζοντο πλησίον τῶν Βοιωτῶν πρὸς τὰ ἀριστερά.

Τῶν δὲ Λοκρῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ ταχὺς Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, κατώτερος πολὺ τοῦ Αἴαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος, ἦτο κοντὸς μὲ λινὸν θώρακα, ἐνίκα ὅμως κατὰ τὸ δόρυ ὅλους τοὺς Ἕλληνας· οὗτοι οἱ Λοκροὶ ἐκαρποῦντο τὴν Κῦνον, τὴν Ὀποῦντα καὶ τὴν Καλλίαρον, τὴν Βῆσσαν καὶ τὴν Σκάρφην καὶ τὰς ὡραίας Αὐγειὰς, τὴν Τάρφην καὶ τὸ Θρόνιον πλησίον τοῦ ποταμοῦ Βοαγρίου. Μὲ αὐτοὺς ἠκολούθησαν τεσσαράκοντα πλοῖα τῶν Λοκρῶν, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσιν ἀντικρὺ τῆς ἱερᾶς Εὐβοίας.

Τῶν δὲ ἰσχυρῶν Ἀβάντων, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Εὔβοιαν, τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Ἐρέτριαν καὶ τὴν πολυστάφυλον Ἱστίαιαν, τὴν παράλιον Κήρινθον καὶ τὴν ὑψηλὴν πόλιν Δῖον, ἄλλοι τὴν Κάρυστον, καὶ ἄλλοι τὰ Στύρα κατῴκουν, αὐτῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ Ἐλεφήνωρ ὀπαδὸς τοῦ Ἄρεως καὶ υἱὸς τοῦ Χαλκώδοντος, ἀρχηγὸς τῶν μεγαλοψύχων Ἀβάντων. Τοῦτον ἠκολούθουν οἱ Ἄβαντες οἱ ταχεῖς καὶ ὄπισθεν μακρὰν ἔχοντες τὴν κόμην, πολεμισταὶ πρόθυμοι μὲ τὰ μακρὰ δόρατά των νὰ διασχίσωσι τοὺς θώρακας τῶν ἐχθρῶν περὶ τὰ στήθη των· τοῦτον ἠκολούθησαν καὶ τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὰς Ἀθήνας, τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν, τὸν δῆμον τοῦ μεγαλοψύχου Ἐρεχθέως, τὸν ὁποῖον ἀνέθρεψε μὲν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ (τὸν ἐγέννησε δὲ ἡ καρποφόρος Γῆ,) καὶ τὸν ἐκάθισεν ἡ Ἀθηνᾶ, εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις πλούσιον ναόν της, ὅπου κατ' ἔτος τιμῶσιν αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀθηναίων θυσιάζοντες ταύρους καὶ ἀρνία, αὐτῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ Μενεσθεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Πετεοῦ. Μὲ αὐτὸν κανεὶς ἀκόμη ἐπίγειος ἄνθρωπος δὲν ἔγεινεν ὅμοιος εἰς τὴν παράταξιν τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀσπιδοφόρων ἀνδρῶν· (μόνος ὁ Νέστωρ διεφιλονείκει τοῦτο, διότι ἦτο γεροντότερός του). Τοῦτον τὸν Μενεσθέα ἠκολούθησαν πεντήκοντα μέλανα πλοῖα.

Ὁ Αἴας δὲ ἀπὸ τὴν Σαλαμῖνα ἦλθε φέρων δώδεκα πλοῖα, τὰ ὁποῖα ἔστησεν ἐκεῖ ὅπου ἵσταντο αἱ φάλαγγες τῶν Ἀθηναίων.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὸ Ἄργος καὶ τὴν περιτετειχισμένην Τίρυνθα, τὴν Ἑρμιόνην καὶ τὴν Ἀσίνην, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι βαθεῖς κόλπους, καὶ τὴν Τροιζῆνα καὶ τὰς Ἠιόνας καὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ἡ ὁποία ἔχει πολλὰς ἀμπέλους, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι κατῴκουν τὴν Αἴγιναν καὶ τὸν Μάσητα, αὐτῶν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης καὶ ὁ Σθένελος ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ περιφήμου Καπανέως· μὲ αὐτοὺς δὲ τρίτος ἦλθεν ὁ Εὐρύαλος ὁ ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς ἀνὴρ, υἱὸς τοῦ Μηκιστέως τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ταλαίονος Ὅλων δὲ αὐτῶν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης, τοὺς ἠκολούθησαν δὲ ὀγδοήκοντα μέλανα πλοῖα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὰς Μυκήνας τὴν καλῶς

ἐκτισμένην πόλιν, καὶ τὴν πλουσίαν Κόρινθον, καὶ τὰς καλῶς ἐκτισμένας Κλεωνὰς, ἐκαρποῦντο δὲ τὰς Ἀρνειὰς καὶ τὴν ὡραίαν Ἀραιθυρέαν καὶ τὴν Σικυῶνα ὅπου πρῶτος ἐβασίλευσεν ὁ Ἄδραστος, καὶ ὅσοι κατῴκουν τὴν Ὑπερησίαν καὶ τὴν ὑψηλὴν Γονοῦσαν καὶ τὴν Πελλήνην καὶ ἐκαρποῦντο τὸ Αἴγιον καὶ ὅλην τὴν Αἰγίαλον, καὶ περὶ τὴν εὐρύχωρον Ἑλίκην, αὐτῶν μὲ ἑκατὸν πλοῖα ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἀτρείδης βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· τὸν ἠκολούθουν δὲ πολλοὶ καὶ ἄριστοι λαοί· ἐνεδύθη δ' αὐτὸς λαμπρὰ ὅπλα, ὑπερήφανος, διότι διέπρεπε μεταξὺ ὅλων τῶν ἡρώων· ἐπειδὴ ἦτο ἄριστος, καὶ ἔφερε πολὺ περισσοτέρους λαούς.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν κοίλην καὶ μεγάλην Λακεδαίμονα, τὴν Φᾶριν καὶ τὴν Σπάρτην καὶ τὴν Μέσσην τὴν ἔχουσαν πολλὰς περιστερὰς καὶ τὰς ὡραίας Αὐγειὰς, καὶ ὅσοι κατῴκουν τὰς Ἀμύκλας καὶ τὴν παράλιον πόλιν Ἕλος, καὶ ὅσοι τὴν Λάαν κατῴκουν καὶ ἐκαρποῦντο τὴν Οἴτυλον, τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος μὲ ἑξήκοντα πλοῖα· παρετάχθησαν δὲ χωριστά· ἐπορεύετο δὲ καὶ αὐτὸς προθύμως προτρέπων τὸν λαὸν εἰς τὸν πόλεμον· ἐπεθύμει δὲ μεγάλως νὰ ἐκδικηθῇ τὰς φροντίδας καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῆς Ἑλένης.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι ἐκαρποῦντο τὴν Πύλον καὶ τὴν ὡραίαν Ἀρήνην, τὸ Θρύον πλησίον εἰς πόρον τοῦ Ἀλφειοῦ, καὶ τὸ καλῶς ἐκτισμένον Αἶπυ, καὶ κατῴκουν τὸν Κυπαρισσήεντα καὶ τὴν Ἀμφιγένειαν καὶ τὴν Πτελεὸν καὶ τὸ Ἕλος καὶ τὸ Δώριον, (ὅπου αἱ Μοῦσαι ἀπαντήσασαι τὸν Θρῇκα Θάμυριν ἐρχόμενον ἐξ Οἰχαλίας ἀπὸ τὸν Οἰχαλιέα Εὔρυτον, τοῦ ἀφῄρεσαν τὴν μουσικήν, διότι ὑπέσχετο καυχώμενος ὅτι θέλει νικήσει, ἐὰν καὶ αὐταὶ αἱ Μοῦσαι αἱ θυγατέρες τοῦ Αἰγιόχου Διὸς ἤθελον ψάλει. Αὐταὶ δὲ ὀργισθεῖσαι τὸν ἔκαμαν τυφλὸν, τοῦ ἀφῄρεσαν τὴν θείαν ποίησιν, καὶ τὸν ἔκαμαν νὰ λησμονήσῃ τὴν κιθαρῳδίαν·) τούτων ἡγεμὼν ἦτο ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, εἰς τὸν ὁποῖον ἠκολούθησαν ἐνενήκοντα κοῖλα πλοῖα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Ἀρκαδίαν ὑπὸ τὸ ὑψηλὸν ὄρος τῆς Κυλλήνης, πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Αἰπύτου, ὅπου ὑπάρχουσιν ἄνδρες πολεμισταὶ, καὶ ὅσοι ἐκαρποῦντο τὸν

Φενεὸν καὶ τὸν Ὀρχομενὸν τὸν ἔχοντα πολλὰ ποίμνια καὶ τὴν Ῥίπην καὶ τὴν Στρατίαν καὶ τὴν ὑψηλὴν Ἐνίσπην, καὶ ὅσοι κατῴκουν τὴν Τεγέαν καὶ τὴν ὡραίαν Μαντινείαν καὶ τὴν Στύμφαλον καὶ ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Παρρασίαν, αὐτῶν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ βασιλεὺς Ἀγαπήνωρ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγκαίου, μὲ ἑξήκοντα πλοῖα· εἰς ἕκαστον δὲ πλοῖον ἐπέβαινον πολλοὶ ἄνδρες Ἀρκάδες ἠξεύροντες νὰ πολεμῶσι· διότι αὐτὸς ὁ Ἀτρείδης βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς καλλικάθεδρα πλοῖα διὰ νὰ περάσωσι τὴν μαύρην θάλασσαν· ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν κατεγίνοντο εἰς θαλάσσια ἔργα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὸ Βουπράσιον καὶ τὴν θείαν Ἦλιδα ἐφ' ὅσον περικλείει ἡ Ὑρμίνη καὶ ἡ Μύρσινος ἡ κειμένη μακρὰν αὐτῆς, καὶ τὸ ὄρος ἡ Ὠλενίη καὶ τὸ Ἀλείσιον, τούτων τέσσαρες ἀρχηγοὶ ἦσαν, εἰς ἕκαστον δὲ ἀρχηγὸν ἠκολούθουν δέκα πλοῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπέβαινον πολλοὶ Ἐπειοί. Καὶ εἰς τοὺς μὲν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀμφίμαχος καὶ ὁ Θάλπιος υἱὸς ὁ μὲν τοῦ Κτεάτου, ὁ δὲ τοῦ Εὐρύτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀκτορίωνος· εἰς τοὺς δὲ ἀρχηγὸς ἦτο ὁ γενναῖος Διώρης ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμαρυγκέως· εἰς δὲ τοὺς τετάρτους ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς Πολύξενος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγασθένους τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Αὐγείου.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀπὸ τὸ Δουλίχιον καὶ ἀπὸ τὰς ἱερὰς νήσους τῶν Ἐχινῶν, αἵτινες κεῖνται πέραν τῆς θαλάσσης, ἀπέναντι τῆς Ἦλιδος, τούτων ἡγεμὼν ἦτο ὁ Μέγης ὁ ἴσος μὲ τὸν Ἄρην ὁ υἱὸς τοῦ Φυλέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ φίλος τοῦ Διὸς ἱππότης Φυλεύς, ὁ ὁποῖος ὀργισθείς ποτε ἐναντίον τοῦ πατρός του, ἀπῴκησεν εἰς τὸ Δουλίχιον· εἰς αὐτὸν ἠκολούθουν τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ὡδήγει τοὺς μεγαλοψύχους Κεφαλλῆνας, καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Ἰθάκην καὶ τὸ σύνδενδρον Νήριτον καὶ ἐκαρποῦντο τὰ Κροκύλεια καὶ τὴν τραχεῖαν Αἰγίλιπα, καὶ ὅσους κατῴκουν τὴν Ζάκυνθον καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐκαρποῦντο τὴν Σάμον καὶ ὅσους κατῴκουν τὴν Ἤπειρον καὶ τὰ ἀντίπερα, αὐτῶν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ ἴσος μὲ

τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν· εἰς αὐτὸν ἠκολούθουν δώδεκα σμαλτωμένα πλοῖα.

Τῶν δὲ Αἰτωλῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ Θόας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος, τῶν Αἰτωλῶν οἱ ὁποῖοι ἐκαρποῦντο τὴν Πλευρῶνα καὶ τὴν Ὤλενον καὶ τὴν Πυλήνην, καὶ τὴν παραθαλάσσιον Χαλκίδα καὶ τὴν πετρώδη Καλυδῶνα (διότι δὲν ὑπῆρχον πλέον οἱ υἱοὶ τοῦ μεγαλοκάρδου Οἰνέως, οὔτε αὐτὸς ὑπῆρχεν, εἶχε δὲ ἀποθάνει ὁ ξανθὸς Μελέαγρος)· εἰς αὐτὸν δὲ εἶχεν ἀνατεθῆ νὰ βασιλεύσῃ εἰς τοὺς Αἰτωλούς· τοῦτον ἠκολούθουν τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα.

Τῶν δὲ Κρητῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεύς, ἀρχηγὸς τῶν κατοικούντων τὴν Κνωσὸν καὶ τὴν περιτετειχισμένην Γόρτυνα, τὴν Αὔκτον καὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν λευκόγειον Λύκαστον, καὶ τὴν Φαιστὸν καὶ τὸ Ῥύτιον, πόλεις καλῶς κατοικουμένας, καὶ τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Κρήτην τὴν ἔχουσαν ἑκατὸν πόλεις. Τούτων λοιπὸν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεύς, καὶ ὁ Μηριόνης, ὁ ἴσος μὲ τὸν ἀνδροφόνον Ἐνυάλιον (Ἄρην). Εἰς αὐτοὺς ἠκολούθουν ὀγδοήκοντα μέλανα πλοῖα.

Ὁ Τληπόλεμος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους, ὁ καλὸς καὶ μέγας, ἔφερεν ἀπὸ τὴν Ῥόδον ἐννέα πλοῖα τῶν ἀγερώχων Ῥοδίων, οἱ ὁποῖοι ἐκαρποῦντο τὴν Ῥόδον διῃρημένοι εἰς τρία, εἰς τὴν Λίνδον, τὴν Ἰάλυσον καὶ τὴν λευκόγειον Κάμειρον. Τούτων μὲν ἡγεμὼν ἦτο ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Τληπόλεμος, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ἡρακλῆς μετὰ τῆς Ἀστυοχείας, τὴν ὁποίαν ἥρπασεν ἐκ τῆς Ἐφύρας, ἀπὸ τὸν ποταμὸν Σελλήεντα κυριεύσας πολλὰς πόλεις εὐγενῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ Τληπόλεμος ἀφ' οὗ ἀνετράφη εἰς τὸ ὡραῖον μέγαρον, ἐφόνευσε τὸν ἐκ μητρὸς ἀγαπητὸν θεῖον τοῦ πατρός του, τὸν Λικύμνιον τὸν κλάδον τοῦ Ἄρεως, ὁ ὁποῖος ἦτο πλέον γέρων. Ταχέως δὲ κατεσκεύασε πλοῖα, καὶ συναθροίσας πολὺν λαόν, ἀνεχώρησε φεύγων εἰς τὸ πέλαγος· διότι τὸν ἐφοβέρισαν οἱ ἄλλοι υἱοὶ καὶ οἱ ἔγγονοι τοῦ Ἡρακλέους. Ἔφθασε δὲ εἰς τὴν Ῥόδον ἀφ' οὗ περιεπλανήθη καὶ ἔπαθε πολλά, κατῴκησαν δὲ τὴν Ῥόδον εἰς τρία μέρη κατὰ φυλάς, καὶ ἠγαπήθησαν ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος βασιλεύει

καὶ εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοῖς ἐχάρισεν ἄπειρον πλοῦτον.

Ὁ δὲ Νιρεὺς ἔφερε τρία πλοῖα ἀπὸ τὴν Σύμην, ὁ Νιρεὺς ὁ υἱὸς τῆς Ἀγλαΐας καὶ τοῦ βασιλέως Χαρόπου, ὁ Νιρεύς, ὅστις ἦτο ὁ ὡραιότατος Ἕλλην ἀπὸ ὅσους ἦλθον εἰς τὸ Ἴλιον μετὰ τὸν ἄμεμπτον υἱὸν τοῦ Πηλέως, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατος, τὸν ἠκολούθει δὲ ὀλίγος λαός.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Νίσυρον καὶ Κάρπαθον καὶ τὴν Κάσον καὶ τὴν Κῶν τὴν πόλιν τοῦ Εὐρυπύλου, καὶ τὰς Καλύδνας νήσους· τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Φείδιππος καὶ ὁ Ἄντιφος, δύο υἱοὶ τοῦ βασιλέως Θεσσαλοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους· τούτους ἠκολούθουν τριάκοντα κοῖλα πλοῖα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὸ Πελασγικὸν Ἄργος καὶ ἐκείνων ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Ἅλον καὶ ὅσοι τὴν Ἀλόπην καὶ ὅσοι τὴν Τραχῖνα καὶ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἔχουσαν ὡραίας γυναῖκας, ὠνομάζοντο δὲ Μυρμιδόνες καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοὶ, αὐτῶν ἀρχηγὸς μὲ πεντήκοντα πλοῖα ἦτο ὁ Ἀχιλλεύς· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἐλάμβανον μέρος εἰς τὸν κακόηχον πόλεμον, διότι δὲν ὑπῆρχέ τις ὅστις νὰ γίνῃ ἀρχηγὸς των εἰς τὴν παράταξιν· ἐπειδὴ ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς ἔκειτο εἰς τὰ πλοῖα ὠργισμένος διὰ τὴν καλλίκομον κόρην Βρισηΐδα

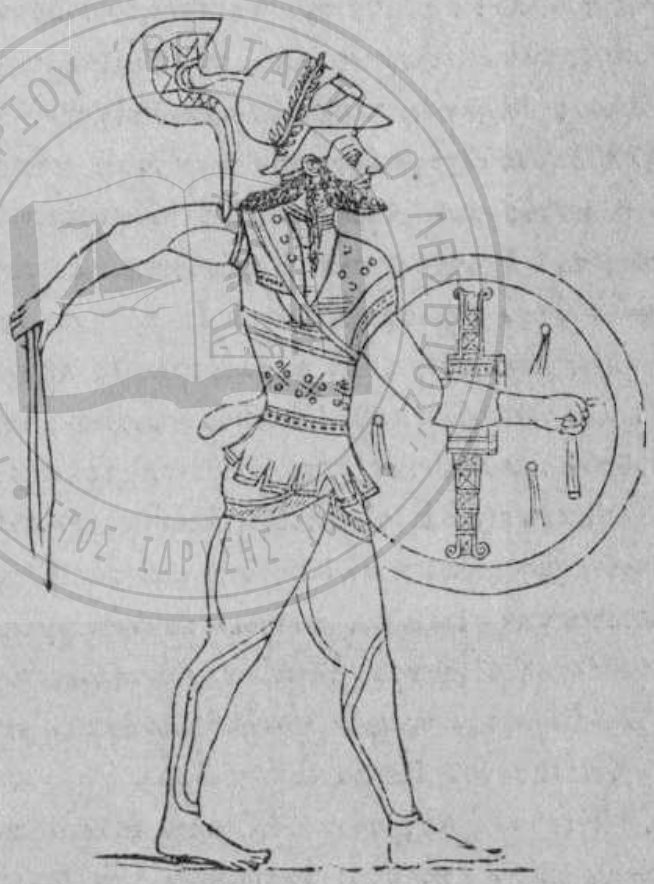

ΞΙΦΟΣ. — ΑΣΠΙΣ.

Εἰκ. 6.

τὴν ὁποίαν μὲ πολλοὺς κόπους ἥρπασεν ἀπὸ τὴν Λυρνησσὸν, κυριεύσας αὐτήν, καὶ τὴν τετειχωμένην Θήβην, κατέβαλε δὲ τοὺς πολεμικοὺς Μύνητα καὶ Ἐπίστροφον υἱοὺς τοῦ βασιλέως Εὐηνοῦ τοῦ υἱοῦ Σεληπίου· ἕνεκα δ' αὐτῆς ἔκειτο λυπούμενος, ταχέως δὲ ἔμελλε νὰ ἐξεγερθῇ.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Φυλάκην καὶ τὸν ἀνθηρὸν Πύρασον, καὶ τὸ τέμενος τῆς Δήμητρος, καὶ τὴν Ἴτωνα τὴν τροφὸν τῶν προβάτων, καὶ τὴν Ἀγχίαλον καὶ τὴν Ἀντρῶνα καὶ τὸν παχύνομον Πτωλεὸν, τούτων ἡγεμὼν ἦτο ὁ πολεμικὸς Πρωτεσίλαος ὅτε ἔζη· τότε ὅμως τὸν κατεῖχε πλέον ἡ μαύρη γῆ, καὶ τοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν Φυλάκην περίλυπος ἡ σύζυγός του, καὶ ὁ οἰκός του ἡμιτελής· τοῦτον ἐφόνευσεν ἀνὴρ Δάρδανος, ἐν ᾧ ἐξώρμα ἀπὸ τὸ πλοῖον πολὺ πρότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας· δὲν ἔμειναν μὲν οὐδ' αὐτοὶ χωρὶς ἀρχηγὸν, ἀλλ' ἐπόθουν τὸν ἀρχηγόν των· τοὺς παρέταξε δὲ ὁ Ποδάρκης ὁ βλαστὸς τοῦ Ἄρεως ὁ υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Φύλακος, τοῦ ἔχοντος πολλὰ πρόβατα, νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ μεγαλοψύχου Πρωτεσιλάου· ὁ δὲ πολεμικὸς Πρωτεσίλαος ὁ ἥρως ἦτο μεγαλείτερος καὶ καλλίτερος, οἱ λαοὶ λοιπὸν δὲν ἐστεροῦντο μὲν ἡγεμόνος, ἀλλ' ἐπόθουν ἐκεῖνον, διότι ἦτο ἀγαθός. Εἰς τοῦτον ἠκολούθουν τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι ἐκαρποῦντο τὰς Φερὰς πλησίον τῆς Βοιβηΐδος λίμνης, τὴν Βοίβην καὶ τὰς Γλαφύρας καὶ τὴν καλῶς ἐκτισμένην Ἰωλκὸν, τούτων ἀρχηγὸς μὲ ἕνδεκα πλοῖα ἦτο ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου Εὔμηλος, τὸν ὁποῖον ἐγέννησε μὲ τὸν Ἄδμητον ἡ θεία γυνὴ Ἄλκηστις, ἡ ὡραιοτέρα ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πελίου.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι ἐκαρποῦντο τὴν Μεθώνην καὶ τὴν Θαυμακίαν καὶ ὅσοι κατῴκουν τὴν Μελίβοιαν καὶ τὴν τραχεῖαν Ὀλιζῶνα, τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ καλὸς τοξότης Φιλοκτήτης μὲ ἑπτὰ πλοῖα· ἐπέβαινον δὲ εἰς ἕκαστον πλοῖον πεντήκοντα κωπηλάται, καλῶς γινώσκοντες νὰ πολεμῶσι διὰ τόξων· ἀλλ' ὁ μὲν Φιλοκτήτης δεινὰ πάσχων ἔκειτο εἰς τὴν ἱερὰν νῆσον Λῆμνον, ὅπου τὸν ἀφῆκαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ὑποφέροντα ἀπὸ τὴν κακὴν πληγὴν τοῦ τρομεροῦ ὕδρου· ἐκεῖ λοιπὸν ἔκειτο

λυπούμενος ἐκεῖνος· ταχέως ὅμως ἔμελλον νὰ ἐνθυμηθῶσιν οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ πλοῖά των, τὸν βασιλέα Φιλοκτήτην· οὐδ' αὐτοὶ δὲν ἦσαν χωρὶς ἀρχηγὸν, ὅμως ἐπόθουν τὸν ἀρχηγόν των Φιλοκτήτην· τοὺς παρέταξε δὲ ὁ νόθος υἱὸς τοῦ Οἰλέως Μέδων, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ Ῥήνη ἐκ τοῦ πορθητοῦ Οἰλέως.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Τρίκκην καὶ τὴν κρημνώδη Ἰθώμην, καὶ ἐκείνων ὅσοι κατῴκουν τὴν Οἰχαλίαν τὴν πόλιν τοῦ Εὐρώτου τοῦ Οἰχαλιέως, τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καλοὶ ἰατροὶ, ὁ Ποδαλείριος καὶ ὁ Μαχάων· εἰς αὐτοὺς ἠκολούθησαν τριάκοντα κοῖλα πλοῖα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκησαν τὸν Ὀρμένιον καὶ τὴν κρήνην Ὑπέρειαν, καὶ ἐκείνων ὅσοι κατῴκουν τὸ Ἀστέριον καὶ τὰς λευκὰς κορυφὰς τοῦ Τιτάνου, τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Εὐρύπυλος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, τὸν ὁποῖον ἠκολούθουν τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Ἄργισσαν καὶ ἐκαρποῦντο τὴν Γυρτώνην, τὴν Ὀρθὴν, τὴν Ἠλώνην, καὶ τὴν λευκόγειον Ὀλοοσσόνα, τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ πολεμικὸς Πολυποίτης ὁ υἱὸς τοῦ Πειρίθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεύς. Τὸν δὲ Πολυποίτην ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Πειράου ἡ περίφημος Ἱπποδροθόμεια τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐτιμώρησε τὰ δασύμαλλα θηρία, τοὺς κενταύρους, καὶ τοὺς ἐδίωξεν ἐκ τοῦ Πηλίου καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ ὑπάγωσιν εἰς τοὺς Αἰθίκας· οὐχὶ μόνος, ἀλλὰ μὲ αὐτὸν καὶ ὁ Λεοντεὺς ὁ βλαστὸς τοῦ Ἄρεως ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Κορώνου τοῦ υἱοῦ τοῦ Κανείδου· μὲ αὐτοὺς ἠκολούθησαν τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα.

Ὁ δὲ Γουνεὺς ἐκ Κύφου, ὡδήγει εἴκοσι καὶ δύο πλοῖα· τὸν ἠκολούθουν δὲ οἱ Ἐνιᾶνες καὶ οἱ μάχιμοι Περαιβοὶ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν ψυχροτάτην Δωδώνην, καὶ ὅσοι ἐκαρποῦντο τὰ πλησίον τοῦ Τεταρησίου, ὅστις χύνει τὸ καλλίτερον ὕδωρ αὐτοῦ εἰς τὸν Πηνειὸν, καὶ δὲν ἀναμιγνύεται μὲ τὸν Πηνειὸν τὸν ἔχοντα λευκὰ ὕδατα, ἀλλὰ ῥέει ὑπεράνω ὡσὰν ἔλαιον· διότι εἶναι ἀπόῤῥοια τοῦ ὕδατος τοῦ φοβεροῦ ὅρκου τῆς Στυγός.

Τῶν δὲ Μαγνήτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Πρόθυος ὁ υἱὸς τοῦ Τενθρηδόνος, οἱ ὁποῖοι Μάγνητες κατῴκουν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ

τὸ σύνδενδρον Πήλιον· τούτων ἡγεμὼν ἦτο ὁ ταχὺς Πρόθυος εἰς τὸν ὁποῖον ἠκολούθουν τεσσαράκοντα μέλανα πλοῖα.

Αὐτοὶ λοιπὸν ἦσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων. Τίς δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἵππων ἦτο ὁ ἄριστος ὅλων ὅσοι ἠκολούθησαν τοὺς Ἀτρείδας, σὺ εἰπέ μοι ὦ Μοῦσα.

Καὶ ἵπποι μὲν ἄριστοι ἦσαν τοῦ Φερητιάδου, τὰς ὁποίας ὡδήγει ὁ Εὔμηλος, ταχύποδας ὡς πτηνὰ, ὁμότριχας, ὁμήλικας, ἰσοϋψεῖς, τὰς ὁποίας ἔθρεψεν εἰς τὴν Περσίαν ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων, καὶ τὰς δύο θηλυκὰς, καὶ προξενούσας φόβον εἰς τὸν πόλεμον. Τῶν ἀνδρῶν πάλιν ἄριστος ἦτο ὁ Αἴας, ὁ υἱὸς Τελαμῶνος ἐν ὅσῳ ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο ὠργισμένος· διότι αὐτὸς ἦτο πολὺ ἀνώτερος καθὼς καὶ οἱ ἵπποι οἵτινες ἔφερον τὸν ἄμεμπτον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἔκειτο εἰς τὰ θαλασσοπόρα κυρτὰ πλοῖα, ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος τοῦ βασιλέως τῶν λαῶν· οἱ δὲ λαοὶ διεσκέδαζον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ῥίπτοντες δίσκους καὶ ἀκόντια, καὶ τοξεύοντες οἱ δὲ ἵπποι πλησίον εἰς τὸ ἅρμα του ἵσταντο, τρώγοντες τριφύλλιον καὶ σέλινον τὸ ὁποῖον φυτρόνει εἰς ἕλη· τὰ δὲ ἅρματα τῶν βασιλέων ἔκειντο εἰς τὰς σκηνὰς καλῶς ἐσκεπασμένα· οἱ δὲ βασιλεῖς ποθοῦντες τὸν πολεμικὸν ἀρχηγόν των ἐπήγαινον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν στρατὸν, δὲν ἐπολέμουν ὅμως.

Οὗτοι λοιπὸν ἐπορεύοντο, ὡσὰν νὰ κατεκαίετο ὅλη ἡ γῆ μὲ πῦρ· ἐστέναζε δὲ κάτωθεν ἡ γῆ, καθὼς ὅταν ὁ κερκυνοβόλος Ζεὺς ὀργίζηται ὁπόταν κτυπᾷ τὴν γῆν περὶ τὸν Τυφωέα εἰς τοὺς Ἀρίμους, ὅπου λέγουσιν ὅτι εἶναι ἡ κοίτη τοῦ Τυφωέως· οὕτω καὶ κάτωθεν τῶν ποδῶν αὐτῶν μεγάλως ἐστέναζεν ἡ γῆ ὅταν ἐπορεύοντο· ταχέως δὲ διήρχοντο τὴν πεδιάδα.

Εἰς τοὺς Τρῶας δὲ ἦλθεν ἡ ταχεῖα ὡς τὸν ἄνεμον Ἶρις, ἄγγελος ἐκ μέρους τοῦ αἰγιόχου Διὸς, μὲ λυπηρὰν ἀγγελίαν. Ἐκαμαν δὲ συνέλευσιν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας τοῦ Πριάμου ὅλοι ὁμοῦ καὶ νέοι καὶ γέροντες· σταθεῖσα δὲ πλησίον των εἶπεν ἡ ταχύπους Ἶρις· ὡμοίασε δὲ τὴν φωνήν της μὲ τὴν τοῦ Πολίτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, ὅστις ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του, ἐκάθητο ὡς σκοπὸς τῶν Τρώων εἰς

τὸ ὕψωμα τοῦ τάφου τοῦ γέροντος Αἰσυήτου, περιμένων, πότε θὰ ὁρμήσωσιν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὰ πλοῖα· μὲ τοῦτον λοιπὸν ὁμοιώσασα ἑαυτὴν, εἶπεν ἡ ταχύπους Ἶρις·

«Ὦ γέρον, πάντοτε ἀγαπητοὶ εἶναι οἱ ἀσαφεῖς λόγοι καθὼς ὡς ἐν καιρῷ εἰρήνης· ἀλλὰ τώρα ἠγέρθη πόλεμος ἀναπόφευκτος. Ὄντως πολλάκις παρευρέθην εἰς μάχας ἀνδρῶν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν εἶδον τοιοῦτον καὶ τόσον λαόν· διότι ὡσὰν τὰ φύλλα ἢ τὴν ἄμμον, ἔρχονται ἀπὸ τὴν πεδιάδα διὰ νὰ πολεμήσωσι περὶ τὴν πόλιν. Ἕκτορ εἰς σὲ πρὸ πάντων παραγγέλλω, καὶ κάμε κατὰ τὴν παραγγελίαν μου· πολλοὶ βεβαίως ὑπάρχουσι βοηθοὶ εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου, ἕκαστος δὲ ἐκ τῶν διαφόρου ἐθνικότητος ἀνθρώπων ὁμιλεῖ ἰδιαιτέραν γλῶσσαν· αὐτοὺς λοιπὸν ἂς τοὺς διατάσσῃ ἐκεῖνος ὅστις εἶναι ἀρχηγός των, καὶ ἂς τοὺς ὁδηγῇ παρατάξας ὁ καθεὶς τοὺς συμπολίτας του.»

Οὕτως εἶπεν· ἐνόησε δὲ ὁ Ἕκτωρ τὸν λόγον τῆς θεᾶς· ταχέως δὲ διέλυσε τὴν συνέλευσιν· ἔτρεχον δὲ ὅλοι εἰς τὰ ὅπλα, ἠνοίγοντο δὲ ὅλαι αἱ πύλαι, ἐξήρχετο δὲ ὁ λαὸς καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, μεγάλη δὲ ταραχὴ ἠγέρθη.

Ὑπάρχει δὲ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως προσάντης τις λόφος μακρὰν εἰς τὴν πεδιάδα εὐπρόσιτος πανταχόθεν· τοῦτον οἱ μὲν ἄνδρες ὀνομάζουσι Βατίειαν, οἱ δὲ θεοὶ μνῆμα τῆς πολυκινήτου Μυρίνης· τότε ἐντεῦθα διεχωρίσθησαν εἰς ἰδιαιτέρας ὁμάδας οἱ Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοί των.

Καὶ τῶν μὲν Τρώων ἡγεμὼν ἦτο ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Πριάμου ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτωρ· μὲ αὐτὸν δὲ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι λαοὶ ὡπλίζοντο μὲ δόρατα πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσι.

Τῶν δὲ Δαρδανίων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ καλὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνείας τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ἀγχίσου ἡ θεία Ἀφροδίτη εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ἴδης, ἐν ᾧ ἦτο θεὰ συγκοιμηθεῖσα μὲ ἄνθρωπον· δὲν ἦτο δὲ μόνος αὐτὸς ἀρχηγός· μετ' αὐτοῦ καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀντήνορος, ὁ Ἀρχέλοχος καὶ ὁ Ἀκάμας ἔμπειροι εἰς πάντα πόλεμον.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Ζέλειαν ὑπὸ τὴν ἐσχάτην ὑπώρειαν τῆς Ἴδης, πλούσιοι, πίνοντες τὸ μελανὸν ὕδωρ τοῦ Αἰσήπου, Τρῶες καὶ αὐτοὶ, τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ λαμπρὸς

υἱὸς τοῦ Λυκάονος ὁ Πάνδαρος, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἔδωκε τόξον ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόλλων.

Ἐκείνων δὲ, ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Ἀδράστειαν καὶ τὸν δῆμον Ἀπαισοῦ, καὶ τὴν Πιτύειαν καὶ τὸ ὑψηλὸν ὄρος τῆς Τηρείας τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἄνδραστος καὶ ὁ Ἄμφιος ὁ λινοθώραξ, δύο υἱοὶ τοῦ Περκωσίου Μέροπος, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε περισσότερον ἀπὸ ὅλους τὴν μαντικὴν, καὶ δὲν ἄφινε τοὺς παῖδάς του νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν ἀνδροφόνον πόλεμον· αὐτοὶ ὅμως δὲν τὸν ἤκουσαν, διότι τοὺς ἔσυρεν ἡ μοῖρά τους εἰς τὸν θάνατον.

Ἐκείνων δὲ, οἱ ὁποῖοι ἐκαρποῦντο τὴν Περκώτην καὶ τὸ Πράκτιον καὶ ὅσοι κατῴκουν τὴν Σηστὸν καὶ τὴν Ἄβυδον καὶ τὴν θείαν Ἀρίσβην, τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἄρχων τῶν ἀνδρῶν Ἄσιος, ὁ υἱὸς τοῦ Ὑρτάκτου, τὸν ὁποῖον ἔφερον ἀπὸ τὴν Ἀρίσβην, ἀπὸ τὸν ποταμὸν Σελλήεντα, ἵπποι λαμπροὶ καὶ μεγάλοι.

Ὁ δὲ Ἱππόθοος ὡδήγει τὰς φυλὰς τῶν πολεμικῶν Πελασγῶν, ἐκείνων οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν εὔφορον Ἀρίσσαν· αὐτῶν λοιπὸν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἱππόθοος καὶ ὁ πολεμικὸς Πύλαιος, δύο υἱοὶ τοῦ Πελασγοῦ Λήθου τοῦ υἱοῦ τοῦ Τευτάμου.

Τοὺς δὲ Θρᾷκας ὅσους περικλείει ὁ ὁρμητικὸς Ἑλλήσποντος, τοὺς ὡδήγουν ὁ Ἀκάμας καὶ ὁ ἥρως Πείροος. Ἀρχηγὸς δὲ τῶν πολεμικῶν Κικόνων ἦτο ὁ Εὔφημος ὁ υἱὸς τοῦ θείου Τροιζήνου υἱοῦ τοῦ Κέου.

Ὁ δὲ Πυραίχμης ὡδήγει τοὺς ἀγκυλοτόξους Παίονας, μακρόθεν ἀπὸ τὴν Ἀμυδῶνα ἀπὸ τὸν πλατὺν ποταμὸν Ἄξιον, τοῦ ὁποίου τὸ κάλλιστον ὕδωρ διασκορπίζεται εἰς τὴν γῆν.

Τῶν δὲ Παφλαγόνων ἦτο ἡ γενναία καρδία τοῦ Πυλαιμένους, ἐκ τῶν Ἐνετῶν ἀπὸ ὅπου ἐξέρχεται τὸ γένος τῶν ἀγριωτέρων ἡμιόνων· οἱ Παφλαγόνες οὗτοι ἐκαρποῦντο τὸ Κύτωρον καὶ τὴν Σήσαμον, εἶχον δὲ τὰ ὡραῖα οἰκήματά των περὶ τὸν ποταμὸν Παρθένιον, καὶ τὴν Κρῶμναν καὶ τὸν Αἰγιαλὸν καὶ τοὺς ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.

Τῶν δὲ Ἀλιζώνων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ὀδίος καὶ ὁ Ἐπίστροφος ἐλθόντες μακρόθεν ἀπὸ τὴν Ἀλύβην, ὁπόθεν ἐξέρχηται ἄργυρος.

Τῶν δὲ Μυσῶν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Χρόμις καὶ ὁ Ἔννομος ὁ μάντις. Ἀλλὰ μὲ τὴν μαντικήν του δὲν διέφυγε τὸν μαῦρον

θάνατον, ἀλλὰ κατεβλήθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου Ἀχιλλέως, εἰς τὸν ποταμὸν, ὅπου καὶ ἄλλους Τρῶας ἐφόνευεν.

Ὁ Φύρκυς δὲ καὶ ὁ θεῖος Ἀσκάνιος ὡδήγουν τοὺς Φρύγας μακρόθεν ἀπὸ τὴν Ἀσκανίαν, ἦσαν δὲ πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσιν εἰς μάχην.

Τῶν Μαιόνων δὲ ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Μέσθλης καὶ ὁ Ἄντιφος υἱοὶ τοῦ Ταλαιμένους, τοὺς ὁποίους ἐγέννησεν ἡ λίμνη Γυγαία· οὗτοι ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν Μαιόνων τῶν γεννηθέντων παρὰ τὸ ὄρος Τμῶλον.

Ὁ δὲ Νάστης ἦτο ἀρχηγὸς τῶν βαρβαροφώνων Καρῶν, οἱ ὁποῖοι κατῴκουν τὴν Μίλητον, καὶ τὸ πολύφυλλον ὄρος τῶν Φθειρῶν, καὶ τὸν ποταμὸν Μαίανδρον, καὶ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης· τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀμφίμαχος καὶ ὁ Νάστης τὰ ἔνδοξα τέκνα τοῦ Νομίονος· οὗτος ἦλθεν εἰς τὸν πόλεμον ἔχων χρυσὸν ὡσὰν κόρη, ὁ ἀνόητος, τοῦτο ὅμως δὲν τὸν ἔσωσεν ἀπὸ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον, ἀλλὰ κατεβλήθη ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου Ἀχιλλέως, εἰς τὸν ποταμόν. Τὸν δὲ χρυσὸν τὸν ἔλαβεν ὁ συνετὸς Ἀχιλλεύς.

Τῶν δὲ Λυκίων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Σαρπηδὼν καὶ ὁ ἄμεμπτος Γλαῦκος, μακρόθεν ἀπὸ τὴν Λυκίαν ἀπὸ τὸν ὁρμητικὸν ποταμὸν Ξάνθον.

ΡΑΨΩΔΙΑ Γ'.

Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου μονομαχία.

Ἀφ' οὗ δὲ παρετάχθησαν ὅλοι μὲ τοὺς ἡγεμόνας των, οἱ μὲν Τρῶες ἐπήγαινον μὲ βοὴν καὶ κραυγὴν, ὡσὰν πτηνά· καθὼς ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν κραυγάζουσιν οἱ γερανοὶ, οἱ ὁποῖοι ἀποφεύγοντες τὸν χειμῶνα καὶ τὰς πολλὰς βροχὰς πετῶσι μετὰ κραυγῆς πρὸς τὰ ρεύματα τοῦ Ὠκεανοῦ, φέροντες φόνον καὶ βλάβην εἰς τοὺς Πυγμαίους, καὶ περὶ τὴν πρωΐαν ἤδη τὴν κακὴν ἔριδα ἐπιχειροῦσιν. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπορεύοντο σιωπηλῶς,

ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἐπιθυμοῦντες νὰ βοηθήσωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

Καθὼς ὅταν εἰς τὰς κορυφὰς ὄρους ὁ Νότος χύνει ὁμίχλην οὐχὶ εὐχάριστον εἰς τοὺς ποιμένας, εἰς δὲ τὸν κλέπτην καὶ ἀπὸ τὴν νύκτα καλλιτέραν, καὶ βλέπει τις τόσον, ὅσον μακρὰν ρίπτεται ὁ λίθος, οὕτω καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν ἐρχομένων, ὑψοῦτο συστρεφόμενος ὁ κονιορτός, ταχέως δὲ διήρχοντο τὴν πεδιάδα.

Ὅταν δὲ ὁρμῶντες κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, τῶν μὲν Τρώων πρόμαχος ἦτο ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς Ἀλέξανδρος, ἔχων εἰς τοὺς ὤμους του δέρμα παρδάλεως καὶ καμπύλα τόξα καὶ ξίφος· καὶ σείων δύο δόρατα μὲ αἰχμὴν χαλκίνην, ἐπροκάλει ὅλους τοὺς ἀρίστους ἐκ τῶν Ἑλλήνων νὰ ἀντιταχθῶσι καὶ πολεμήσωσιν ἐναντίον του.

Τοῦτον ἅμα τὸν διέκρινεν ὁ πολεμικὸς Μενέλαος ἐρχόμενον ἔμπροσθεν τοῦ πλήθους μὲ μεγάλα βήματα, ἐχάρη ὡσὰν λέων πεινασμένος, ὅταν ἀπαντήσῃ μεγάλην λείαν δηλαδὴ ἢ κερασφόρον ἔλαφον ἢ ἀγρίαν αἶγα, καὶ τὴν κατατρώγῃ ταχέως, ἂν καὶ τὸν κυνηγοῦσι ταχεῖς κύνες καὶ ἀκμάζοντες νέοι· οὕτως ἐχάρη ὁ Μενέλαος ὅταν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του εἶδε τὸν θεοειδῆ Ἀλέξανδρον· διότι εἶπεν ὅτι θὰ τιμωρήσῃ τὸν ἀπατεῶνα τοῦτον. Καὶ εὐθὺς ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἅρμα του κάτω μὲ τὰ ὅπλα του· ἅμα δὲ τὸν παρετήρησεν ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος ὅτι ἐφάνη μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν, ἐφοβήθη ἡ καρδία του, καὶ ταχέως ὀπισθοχώρησε πρὸς τοὺς συντρόφους του ἀποφεύγων τὸν θάνατον.

Καθὼς δ' ὅταν τις ἰδὼν δράκοντα εἰς τὰς κοιλάδας ὄρους ὀπισθοχωρεῖ, καὶ τρόμος καταλαμβάνει τὰ μέλη του, ἀναχωρεῖ δὲ καὶ ὠχρότης κυριεύει τὰς παρειάς του οὕτως ἀπεσύρθη εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀγερώχων Τρώων ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος φοβηθεὶς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως.

Τοῦτο ἅμα ἰδὼν ὁ Ἕκτωρ ὠνείδισε μὲ πικροὺς λόγους, λέγων. «Κακὲ Πάρι, ὁ ὁποῖος εἶσαι μὲν ὡραῖος, ἀλλὰ γυναικομανὴς καὶ ἀπατεών, εἴθε νὰ μὴ ἐγεννᾶσο, ἢ ν' ἀπέθνησκες ἄγαμος· τοῦτο ἐπεθύμουν, καὶ θὰ ἦτο πολὺ ὠφελιμώτερον, παρὰ νὰ ἦσαι οὕτω τὸ ὄνειδος καὶ ἡ χλεύη τῶν ἄλλων. Βε-

βαίως καγχάζουσιν οἱ τρέφοντες τὴν κόμην Ἕλληνες, διότι ἕνεκα τῆς ὡραιότητός σου εἶπον ὅτι ἀνδρεῖός τις προπορεύεται, ἀλλ' εἶδον ὅτι δὲν ἔχεις ἰσχὺν οὐδὲ δύναμιν. Τοιοῦτος ὢν διέπλευσας τὸ πέλαγος ἐντὸς ποντοπόρων πλοίων, συναθροίσας πιστοὺς συντρόφους, καὶ σχετισθεὶς μὲ τοὺς ξένους ἥρπασας ἀπὸ μακρινὸν τόπον ὡραίαν γυναῖκα, νύμφην πολεμικῶν ἀνδρῶν, προξενήσας καὶ εἰς τὸν πατέρα σου μεγάλην βλάβην καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν, χαρὰν δὲ εἰς τοὺς ἐχθροὺς καὶ εἰς σὲ τὸν ἴδιον κατήφειαν· τώρα λοιπὸν δὲν θὰ περιμείνῃς τὴν προσβολὴν τοῦ Μενελάου; Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃς ποίου ἀνδρὸς τὴν ἀνθηρὰν σύζυγον ἔχεις· δὲν θά σοι χρησιμεύσῃ ἡ κιθάρα καὶ τὰ δῶρα τῆς Ἀφροδίτης, καὶ ἡ κόμη καὶ ἡ μορφὴ ὅταν ἀναμιχθῇς μὲ τὴν γῆν· ἀλλ' οἱ Τρῶες εἶναι πολὺ δειλοί· ἄλλως εἶμαι βέβαιος ὅτι ἤθελον πρὸ πολλοῦ σὲ ἐνδύσει λίθινον χιτῶνα, διὰ τὰ κακά, τὰ ὁποῖα ἔπραξες.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος· «Ἕκτορ, δικαίως μὲ ὠνείδισας, καὶ οὐχὶ ἀδίκως· πάντοτε ἡ καρδία σου εἶναι ἀκαταπόνητος, καθὼς ὁ πέλεκυς ὁ ὁποῖος σχίζει τὸ ξύλον, καταφερόμενος ἀπὸ ἄνδρα ὅστις τεχνικῶς κόπτει ναυπηγήσιμον ξύλον, καὶ αὐξάνει τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρός· οὕτως ἐντὸς τοῦ στήθους σου ὑπάρχει ἀτρόμητος ψυχή· μή μου ὀνειδίζεις τὰ ἐπιθυμητὰ δῶρα τῆς χρυσῆς Ἀφροδίτης, δὲν εἶναι ἀξιοκατάφρονητα τὰ περίφημα δῶρα τῶν θεῶν ὅσα αὐτοὶ ἤθελον χαρίσει, θέλων δέ τις δὲν δύναται νὰ τὰ λάβῃ· τώρα δὲ ἐὰν θέλῃς νὰ πολεμήσω, κάθισον ὅλους τοὺς ἄλλους Τρῶας καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ βάλετε εἰς τὸ μέσον ἐμὲ καὶ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον διὰ νὰ πολεμήσωμεν διὰ τὴν Ἑλένην καὶ δι' ὅλα τὰ κτήματα· ὅστις δὲ νικήσῃ καὶ φανῇ ἀνώτερος ἀφ' οὗ λάβῃ καλῶς ὅλα τὰ κτήματα καὶ τὴν γυναῖκα ἂς τὴν φέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του· σεῖς δὲ οἱ ἄλλοι, ἀφ' οὗ συνδέσητε φιλίαν καὶ πιστοὺς ὅρκους, δύνασθε νὰ κατοικῆτε τὴν εὔφορον Τροίαν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἂς ἐπιστρέψωσιν

ΠΛΟΙΟΝ.
Εἰκ. 7.

εἰς τὸ ἱπποτρόφον Ἄργος καὶ εἰς τὴν καλλιγύναικα Ἀχαΐαν.»

Οὕτως εἶπεν, ἐχάρη δὲ μεγάλως ὁ Ἕκτωρ ἀκούσας αὐτὸν τὸν λόγον, καὶ πορευθεὶς εἰς τὸ μέσον, ἐμπόδιζε τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων, κρατῶν τὸ δόρυ ἀπὸ τὸ μέσον, αὐτοὶ δ' ἐστάθησαν ὅλοι. Οἱ δὲ τρέφοντες τὴν κόμην Ἕλληνες ἐτόξευον ἐναντίον τοῦ Ἕκτορος, καὶ τοῦ ἔρριπτον λίθους· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἐφώναξε δυνατά·

«Στάθῆτε Ἀργεῖοι, μὴ κτυπᾶτε υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, διότι φαίνεται ὡς νὰ θέλῃ νὰ εἴπῃ τι ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκρατήθησαν δὲ αὐτοὶ ἀπὸ τὸν πόλεμον, καὶ ταχέως ἐσιώπησαν· ὁ δὲ Ἕκτωρ εἶπε καὶ εἰς τὰ δύο μέρη·

«Ἀκούσατέ με Τρῶες καὶ καλῶς ὡπλισμένοι Ἕλληνες, νὰ σᾶς εἴπω τὸν λόγον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἠγέρθη ὁ πόλεμος· προτρέπει οἱ μὲν ἄλλοι Τρῶες καὶ οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες νὰ ἀποθέσωσι τὰ ὡραῖα ὅπλα των εἰς τὴν πολυτρόφον γῆν, αὐτὸς δὲ καὶ ὁ πολεμικὸς Μενέλαος ἐλθόντες εἰς τὸ μέσον νὰ πολεμήσωσι διὰ τὴν Ἑλένην καὶ δι' ὅλα τὰ κτήματα μόνοι των, ὅστις δὲ ἐκ τῶν δύο νικήσῃ καὶ ὑπερισχύσῃ, καλῶς λαβὼν ὅλα τὰ κτήματα καὶ τὴν γυναῖκα νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἡμεῖς δὲ οἱ ἄλλοι νὰ συνδέσωμεν φιλίαν καὶ πιστοὺς ὅρκους.»

Οὕτως εἶπεν· ἐσιώπησαν δ' ὅλοι αὐτοὶ καὶ τοῖς εἶπεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος.

«Ἀκούσατε τώρα καὶ ἐμέ· διότι μεγάλη λύπη καταλαμβάνει τὴν ψυχήν μου, καὶ φρονῶ ὅτι θὰ διαλύσετε τὰς διαφοράς σας πλέον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες, ἀφοῦ πολλὰ κακὰ ἐπάθατε, ἕνεκα τοῦ ἰδικοῦ μου πολέμου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ πρωταιτίου τούτου· ἐξ ἡμῶν δὲ τῶν δύο ἂς ἀποθάνῃ ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου εἶναι γραμμένος ὁ θάνατος· σεῖς δὲ οἱ ἄλλοι διαχωρισθῆτε ταχέως καὶ νὰ φέρητε δύο ἀρνία ἓν ἀρσενικὸν λευκὸν καὶ ἓν θηλυκὸν μαῦρον, διὰ τὴν Γῆν καὶ διὰ τὸν Ἥλιον· διὰ δὲ τὸν Δία ἡμεῖς θὰ φέρωμεν ἄλλο· φέρετε δὲ τὸν Πρίαμον διὰ νὰ κάμῃ αὐτὸς τὸν ὅρκον, ἐπειδὴ οἱ υἱοί του εἶναι παράνομοι καὶ ἄπιστοι, διὰ νὰ μὴ παραβῇ τις τοὺς ὅρκους τοῦ Διός· διότι πάντοτε τῶν νέων ὁ νοῦς εἶναι ἄστατος· ἂν

ὅμως μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχῃ γέρων, προβλέπει καὶ διὰ τὸ μέλλον καὶ διὰ τὸ παρελθὸν, ὅπως ἡ ὑπόθεσις γίνῃ ἐπωφελεστέρα καὶ εἰς τὰ δύο μέρη.»

Οὕτως εἶπεν· ἐχάρησαν δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες, ἐλπίζοντες νὰ παύσωσιν ἀπὸ τὸν ὀλέθριον πόλεμον· ἐσταμάτησαν λοιπὸν τοὺς ἵππους εἰς γραμμὰς, κατέβησαν δὲ αὐτοὶ καὶ ἐξεδύοντο τὰ ὅπλα των· καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἔθεσαν κατὰ γῆς τὸ ἓν πλησίον τοῦ ἄλλου, ὀλίγον δὲ διάστημα ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο στρατευμάτων.

Ὁ δὲ Ἕκτωρ ἔστειλεν εἰς τὴν πόλιν ταχέως δύο κήρυκας νὰ φέρωσι δύο ἀρνία, καὶ νὰ προσκαλέσωσι τὸν Πρίαμον· ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἔστειλε τὸν Ταλθύβιον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ γλαφυρὰ πλοῖα, καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ φέρῃ ἓν ἀρνίον· αὐτὸς δὲ ὑπήκουσεν εἰς τὸν θεῖον Ἀγαμέμνονα.

Ἡ δὲ Ἶρις ἦλθεν ὡς ἄγγελος εἰς τὴν λευκόχειρα Ἑλένην, ὁμοιάσασα τὸν ἑαυτόν της μὲ τὴν ἀνδραδέλφην της τὴν Λαοδίκην τὴν σύζυγον τοῦ Ἀντηνορίδου, τὴν ὡραιοτέραν ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς Ἑλικάων ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος. Τὴν εὗρε δὲ εἰς τὸ μέγαρον καὶ ὕφαινε μέγα καὶ ὡραῖον διπλοῦν πανίον, καὶ ἐκέντα ἐπάνω πολλοὺς πολέμους τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους ἔπαιρον ἀπὸ τὸν Ἄρην ἕνεκα αὐτῆς· σταθεῖσα δὲ πλησίον της ἡ ταχύπους Ἶρις εἶπε πρὸς αὐτήν·

«Ἐλθὲ ἀγαπητή μου νύμφη, νὰ ἴδῃς τὰ θαυμαστὰ ἔργα τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι πρότερον μὲν ἔφερον ἐναντίον ἀλλήλων εἰς τὴν πεδιάδα τὸν πολλὰ δάκρυα προξενοῦντα Ἄρην, ἐπιθυμοῦντες τὸν ὀλέθριον πόλεμον, τώρα δὲ κάθηνται σιωπηλῶς ἀκουμβῶντες εἰς τὰς ἀσπίδας των, τὰ δὲ δόρατά των εἶναι πλησίον των ἐμπηγμένα εἰς τὴν γῆν, (ὁ δὲ πόλεμος ἔπαυσε)· καὶ ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον θὰ μονομαχήσωσι μὲ μακρὰ δόρατα διὰ σὲ, καὶ ὅστις νικήσῃ, ἐκείνου θὰ ὀνομασθῇς ἀγαπητὴ σύζυγος.»

Οὕτως εἰποῦσα ἡ θεὰ τῇ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν γλυκεῖαν ἐπιθυμίαν τοῦ προτέρου ἀνδρὸς, τῆς πατρίδος καὶ τῶν γονέων

της· πάρυτα δὲ σκεπασθεῖσα μὲ λευκὰς ὀθόνας, ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν θάλαμον, χύνουσα τρυφερὰ δάκρυα, δὲν ἐξήρχετο δὲ μόνη· τὴν ἠκολούθουν δύο θεράπαιναι, ἡ Αἴθρα ἡ θυγάτηρ τοῦ Πιτθέως καὶ ἡ μεγαλόφθαλμος Κλυμένη· καὶ ταχέως ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν αἱ Σκαιαὶ πύλαι.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν Πάνθοον καὶ τὸν Θυμοίτην καὶ τὸν Λάμπρον καὶ τὸν Κλυτίον καὶ τὸν Ἱκετάοντα τὸν βλαστὸν τοῦ Ἄρεως, ὁ Οὐκαλέγων καὶ ὁ Ἀντήνωρ, καὶ οἱ δύο συνετοὶ ὄντες δημογέροντες, ἐκάθηντο πλησίον εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας, ἐπειδὴ ἦσαν παρητημένοι ἀπὸ τὸν πόλεμον ἕνεκα τοῦ γήρατός των· ἀλλ' ἦσαν καλοὶ ἀγορευταί, ὁμοιάζοντες μὲ τοὺς τέττιγας οἱ ὁποῖοι εἰς τὸ δάσος καθήμενοι ἐπάνω εἰς δένδρον ἀφίνουσι τὴν γλυκεῖαν φωνήν των· τοιοῦτοι λοιπὸν ὄντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὸν πύργον· ἅμα δὲ εἶδον τὴν Ἑλένην νὰ ἔρχηται εἰς τὸν πύργον, ἤρχισαν νὰ λέγωσι σιγανὰ μεταξύ των πτερωτοὺς λόγους ὡς ἑξῆς·

«Δὲν εἶναι ἀξιόμεμπτον τὸ ὅτι οἱ Τρῶες καὶ οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες ἐπὶ πολὺν καιρὸν πάσχουσι τοσαύτας λύπας διὰ τοιαύτην γυναῖκα, διότι κατὰ τὴν πρόσοψιν μεγάλως ὁμοιάζει μὲ τὰς ἀθανάτους θεάς. Ἀλλὰ μ' ὅλον ὅτι εἶναι τοιαύτη, ἂς ἀναχωρήσῃ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ μὴ ἀφήσῃ ἔπειτα παθήματα εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ τέκνα μας.»

Οὕτως εἶπον· ὁ δὲ Πρίαμος ἐπροσκάλεσε τὴν Ἑλένην φωνάξας· «Ἐλθὲ ἐδῶ ἀγαπητὸν τέκνον μου καὶ κάθισον πλησίον μου διὰ νὰ ἴδῃς τὸν πρότερον ἄνδρα σου καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους σου. Δὲν πταίεις σὺ, οἱ θεοὶ εἶναι αἴτιοι, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἔστειλαν τὸν πολύδακρυν πόλεμον τῶν Ἑλλήνων, καὶ διὰ νὰ μοῦ εἴπῃς τὸ ὄνομα ἐκείνου τοῦ μεγάλου ἀνδρός· ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Ἕλλην, ὁ καλὸς καὶ μέγας ἀνὴρ, τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι μὲν καὶ ἄλλοι ὑψηλότεροι, ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶδον ἀκόμη μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου κανένα τόσον ὡραῖον καὶ μεγαλοπρεπῆ, διότι ὁμοιάζει ὡσὰν βασιλεύς.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Ἑλένη ἡ θεία γυνή. «Ἀγαπητέ μοι πενθερὲ καὶ ἀγαπητός μοι εἶσαι, καὶ φόβον μοὶ προξενεῖς. Εἴθε νά μοι ἤρεσκε κακὸς θάνατος, ὅταν ἤλθον ἐδῶ ἀκολου-

θοῦσα τὸν υἱόν σου, ἀφ' οὗ ἀφῆκα τὸν οἶκόν μου, τοὺς γνωστοὺς, τὴν μονογενῆ θυγατέρα μου καὶ τὰς ἀγαπητὰς ὁμήλικάς μου· ἀλλὰ δὲν συνέβη τοῦτο, καὶ φθείρομαι κλαίουσα δι' αὐτό· νὰ σοῦ εἴπω δὲ ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον μὲ ἐρωτᾷς καὶ μὲ ἐξετάζεις· αὐτὸς εἶναι ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, καὶ βασιλεὺς καλὸς, καὶ ἰσχυρὸς πολεμιστής· ὑπῆρξε δέ ποτε ἀνδράδελφος ἐμοῦ τῆς ἀναιδοῦς, ἐὰν ἤμην ποτὲ τοιαύτη.»

Οὕτως εἶπε· τὸν ἐθαύμασε δὲ ὁ γέρων καὶ τὸν ἐφώναξε λέγων. «Ὦ μακάριε Ἀτρείδη καλόμοιρε καὶ εὐτυχῆ, ὄντως πολλοὶ Ἕλληνες σοῦ εἶναι ὑποτεταγμένοι· ἐγὼ εἰσῆλθον ἤδη καὶ εἰς τὴν πολυάμπελον Φρυγίαν ὅπου εἶδον πλείστους Φρύγας, ἄνδρας πολεμικοὺς, ὑπηκόους τοῦ Ὀτρέως καὶ τοῦ ἰσοθέου Μύγδονος, οἱ ὁποῖοι τότε ἐξεστράτευον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Σαγγαρίου· διότι καὶ ἐγὼ σύμμαχος ὢν αὐτῶν, κατετάχθην μὲ αὐτοὺς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἦλθον αἱ ἀνδρικαὶ Ἀμαζόνες· ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν τόσοι, ὅσοι εἶναι οἱ καλόφθαλμοι Ἕλληνες.»

Δεύτερον δὲ ἰδὼν τὸν Ὀδυσσέα ἠρώτα ὁ γέρων· «Ἐλθὲ ἀγαπητόν μου τέκνον, εἰπέ μου καὶ αὐτὸν, ποῖος εἶναι οὗτος, ὁ ὁποῖος κατὰ μὲν τὸ ἀνάστημα εἶναι μικρότερος τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ πλατύτερος κατὰ τοὺς ὤμους καὶ τὰ στήθη· τοῦ ὁποίου τὰ μὲν ὅπλα κεῖνται ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς, αὐτὸς δὲ ὡσὰν κριὸς περιφέρεται εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν· καὶ τὸν παρομοιάζω μὲ δασύμαλλον κριὸν ὁ ὁποῖος διέρχεται μέγα ποίμνιον λευκῶν προβάτων.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ ἐκ τοῦ Διὸς καταγομένη Ἑλένη· «Αὐτὸς εἶναι ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ὁ ὁποῖος ἀνετράφη εἰς τὸν δῆμον τῆς Ἰθάκης, ἂν καὶ ἦναι τραχεῖα αὕτη, ἄνθρωπος ἠξεύρων πολλὰς πανουργίας καὶ φρονίμους σκέψεις.»

Πρὸς αὐτὴν πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Ἀντήνωρ. «Ὦ γύναι, ὄντως ἀληθὴς εἶναι ὁ λόγος τὸν ὁποῖον εἶπας· διότι καὶ ἐδῶ ἦλθέ ποτε ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς μὲ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον, ἀπεσταλμένος χάριν σοῦ· αὐτοὺς δ' ἐγὼ τοὺς ἐφιλοξένησα καὶ τοὺς ἐφίλευσα εἰς τὴν οἰκίαν μου· καὶ ἐγνώρισα τὴν φύσιν

καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τῶν δύο. Ἀλλ' ὅταν ἀνεμίχθησαν μὲ τοὺς Τρῶας συνηθροισμένους εἰς συνέλευσιν, ἐν ὅσῳ μὲν ἐστέκοντο, ὁ Μενέλαος ὑπερεῖχε κατὰ τοὺς πλατεῖς ὤμους, ὅταν ὅμως καὶ οἱ δύο ἐκάθηντο, ἀξιοσεβαστότερος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς· ἀλλ' ὅταν ἤρχισαν νὰ ἀποτείνωσι πρὸς ὅλους τοὺς λόγους καὶ τὰς σκέψεις των, ὁ μὲν Μενέλαος ὡμίλει ταχέως ὀλίγα μέν, ἀλλὰ πολὺ εὐχάριστα, διότι δὲν ἦτο πολύλογος οὔτε περιττολόγος, ἂν καὶ ἦτο νεώτερος· ἀλλ' ὅταν ἐσηκώθη ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς, ἐστάθη, καὶ ρίψας τὰ ὄμματά του πρὸς τὴν γῆν, ἔβλεπε κάτω· τὸ δὲ σκῆπτρόν του δὲν τὸ ἐκίνει οὔτε ὀπίσω οὔτε ἐμπρός, ἀλλὰ τὸ ἐκράτει ἀκίνητον, ὅμοιος μὲ ἄπειρον ἄνθρωπον· θὰ ἔλεγες ὅτι ἦτο κανεὶς τρελλὸς ἢ ἄφρων· ὅταν ὅμως ἐξέβαλεν ἀπὸ τὸ στῆθός του φωνὴν ἠχηρὰν, καὶ λόγους ὁμοιάζοντας μὲ τὰς χειμερινὰς νιφάδας τῆς χιόνος, κανεὶς πλέον ἄλλος ἄνθρωπος δὲν ἠδύνατο νὰ φιλονεικήσῃ μὲ τὸν Ὀδυσσέα. Καὶ τότε δὲν ἐθαυμάσαμεν τόσον ἰδόντες τὴν μορφὴν τοῦ Ὀδυσσέως.»

Τρίτον ἰδὼν τὸν Αἴαντα, ἠρώτησεν ὁ γέρων. «Τίς εἶναι αὐτὸς ὁ ἄλλος Ἕλλην, ὁ ὡραῖος καὶ ὑψηλὸς ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος ἐξέχει μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τοὺς πλατεῖς ὤμους;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ φοροῦσα μέγα πέπλον Ἑλένη, ἡ εὐγενὴς γυνή. «Αὐτὸς εἶναι ὁ μέγας Αἴας, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων· ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος στέκεται ὡσὰν θεὸς μεταξὺ τῶν Κρητῶν ὁ Ἰδομενεύς· καὶ πέριξ αὐτοῦ εἶναι συνηθροισμένοι οἱ ἡγεμόνες τῶν Κρητῶν· πολλάκις τὸν ἐφιλοξένησεν ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος εἰς τὸν οἶκόν μας ὁσάκις ἤρχετο ἀπὸ τὴν Κρήτην. Τώρα δὲ ὅλους μὲν τοὺς ἄλλους καλοφθάλμους Ἕλληνας τοὺς ὁποίους ἠδυνάμην καλῶς νὰ γνωρίσω, καὶ νὰ εἴπω τὸ ὄνομά των, τοὺς βλέπω· δύο ὅμως βασιλεῖς δὲν δύναμαι νὰ ἴδω· δηλαδὴ τὸν ἱπποδαμαστὴν Κάστορα καὶ τὸν καλὸν πυγμάχον Πολυδεύκην τοὺς αὐταδέλφους μου, τοὺς ὁποίους αὐτὴ ἡ μήτηρ μου ἐγέννησεν· ἢ δὲν ἠκολούθησαν ἀπὸ τὴν ὡραίαν Λακεδαίμονα, ἢ ἦλθον μὲν ἐδῶ ἐντὸς τῶν θαλασσοπόρων πλοίων ἀλλὰ δὲν θέλουσι τώρα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς μάχας τῶν ἀν-

δρῶν, φοβούμενοι τὰ πολλὰ αἴσχη καὶ τοὺς ὀνειδισμούς, τοὺς ὁποίους ἔχω».

Οὕτως εἶπεν· αὐτοὺς ὅμως τοὺς εἶχεν ἤδη εἰς τοὺς κόλπους της ἡ ζωογόνος γῆ, ἐκεῖ εἰς τὴν Λακεδαίμονα τὴν ἀγαπητήν των πατρίδα.

Οἱ δὲ κήρυκες ἔφερον ἀπὸ τὴν πόλιν διὰ τοὺς πιστοὺς ὅρκους τῶν θεῶν, δύο ἀρνία, καὶ οἶνον εὐφραντικόν, καρπὸν τῆς γῆς, ἐντὸς ἀσκοῦ ἀπὸ αἶγα· ἔφερε δὲ ὁ κήρυξ Ἰδαῖος λαμπρὸν κρατῆρα καὶ χρυσᾶ ποτήρια, καὶ παρευρισκόμενος ἐκεῖ ἐνεθάρρυνε τὸν γέροντα μὲ λόγους·

«Ἐγέρθητι, υἱὲ τοῦ Λαομέδοντος· σὲ προσκαλοῦσιν οἱ ἄριστοι τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων νὰ καταβῇς εἰς τὴν πεδιάδα, διὰ νὰ συνδέσητε πιστοὺς ὅρκους. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος θὰ μονομαχήσωσι μὲ μακρὰ δόρατα, διὰ τὴν Ἑλένην· ὅστις δὲ νικήσῃ νὰ λάβῃ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ κτήματα, ἡμεῖς δὲ οἱ ἄλλοι συνδέσαντες πιστοὺς ὅρκους νὰ κατοικῶμεν τὴν παχεῖαν Τροίαν· αὐτοὶ δὲ ἂς ὑπάγωσιν εἰς τὸ ἱπποτρόφον Ἄργος καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἔχουσαν ὡραίας γυναῖκας.»

Οὕτως εἶπεν· ἐφοβήθη δὲ ὁ γέρων, καὶ διέταξε τοὺς συντρόφους του νὰ ζεύξωσι τοὺς ἵππους, ὑπήκουσαν δ' αὐτοὶ ταχέως, καὶ ἀνέβη ὁ Πρίαμος, ἔσυρεν ὀπίσω τὰ ἡνία τῶν χαλινῶν πλησίον δὲ ἀνέβη εἰς τὸ ὡραῖον ἅρμα καὶ ὁ Ἀντήνωρ, καὶ ὡδήγουν οὗτοι τοὺς ἵππους διὰ τῶν Σκαιῶν πυλῶν πρὸς τὴν πεδιάδα.

Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας, καταβάντες ἀπὸ τὸ ἅρμα εἰς τὴν πολυτρόφον γῆν, ἐπορεύοντο εἰς τὸ μέσον τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἤραυτα δ' ἐσηκώθησαν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων καὶ ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς, καὶ οἱ λαμπροὶ κήρυκες ἐσύναζον τὰ πρὸς θυσίαν ζῷα, καὶ ἀνεμίγνυον οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα, καὶ ἔχυνον ὕδωρ ἐπάνω εἰς τὰς χεῖρας τῶν βασιλέων· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης σύρας μὲ τὰς χεῖράς του τὴν μάχαιραν, ἡ ὁποία ἐκρέματο πάντοτε πλησίον τῆς θήκης τοῦ ξίφους του, ἔκοψε τρίχας ἀπὸ τὰς κεφαλὰς τῶν κριῶν, τὰς ὁποίας ἐμοίρασαν οἱ κήρυκες εἰς τοὺς ἀρχη

γοὺς τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων. Μεταξὺ δὲ τούτων ὁ Ἀτρείδης ὑψώσας τὰς χεῖράς του θερμῶς ηὔχετο λέγων·

«Ζεῦ πάτερ, ὁ ἀπὸ τῆς Ἴδης βασιλεύων, ἔνδοξε, μέγιστε· καὶ σὺ Ἥλιε ὁ ὁποῖος τὰ πάντα ἐπιβλέπεις, καὶ τὰ πάντα ἀκούεις· καὶ σεῖς ποταμοὶ καὶ γῆ, καὶ οἱ θεοὶ οἱ ὁποῖοι τιμωρεῖτε ἐκεῖ κάτω τοὺς ἀποθανόντας ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἤθελον ψευδῶς ὀμώσει, σεῖς γίνετε μάρτυρες καὶ φυλάσσετε τοὺς πιστοὺς ὅρκους. Ἐὰν μὲν ὁ Ἀλέξανδρος φονεύσῃ τὸν Μενέλαον, τότε ἂς ἔχῃ αὐτὸς τὴν Ἑλένην καὶ ὅλα τὰ κτήματα, ἡμεῖς δὲ ἂς ἀναχωρήσωμεν ἐντὸς τῶν θαλασσοπόρων πλοίων μας· ἐὰν ὅμως τὸν Ἀλέξανδρον τὸν φονεύσῃ ὁ ξανθὸς Μενέλαος, τότε οἱ Τρῶες νὰ ἀποδώσωσι τὴν Ἑλένην καὶ ὅλα τὰ κτήματα, νὰ δώσωσι δὲ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἱκανοποίησιν ἁρμόζουσαν, ἡ ὁποία καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους νὰ διαμένῃ· ἐὰν ὅμως ὁ Πρίαμος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Πριάμου δὲν θέλωσι νά μοι δώσωσιν ἱκανοποίησιν, ἀφοῦ φονευθῇ ὁ Ἀλέξανδρος, τότε ἐγὼ θὰ ἐξακολουθήσω πρὸς τιμωρίαν των νὰ πολεμῶ μένων ἐδῶ ἕως ὅτου νὰ ἐπιτύχω τὸ τέλος τοῦ πολέμου.»

Εἶπε· καὶ ἀπέκοψε μὲ τὸν ἄσπλαγχνον χαλκὸν τοὺς λαιμοὺς τῶν κριῶν καὶ αὐτοὺς μὲν ἀφῆκε σπαράζοντας ἐπάνω εἰς τὴν γῆν καὶ ἀποθνήσκοντας, διότι ὁ χαλκὸς τοῖς ἀφῄρεσε τὴν δύναμιν. Ἀντλήσαντες δὲ οἶνον ἀπὸ τὸν κρατῆρα μὲ τὰ ποτήριά των, ἔχυνον αὐτὸν καὶ ηὔχοντο εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς. Ἕκαστος δὲ βλέπων εἰς τὸν μέγαν οὐρανόν, οὕτως ἔλεγε·

«Ζεῦ, ἐνδοξότατε, μέγιστε, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί, ἐκεῖνοι ἐξ ἡμῶν οἱ ὁποῖοι ἤθελον παραβῇ τοὺς ὅρκους προτήτερα, εἴθε νὰ ρεύσῃ κατὰ γῆς ὁ ἐγκέφαλός των, καθὼς ρέει αὐτὸς ὁ οἶνος, καὶ αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των, αἱ δὲ σύζυγοί των νὰ ὑπανδρευθῶσιν ἄλλους.»

Οὕτως εἶπον· ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου δὲν εἰσήκουσε τὰς εὐχάς των. Πρὸς αὐτοὺς δ' ὡμίλησεν ὁ Πρίαμος ὁ υἱὸς τοῦ Δαρδάνου, λέγων·

«Ἀκούσατέ μου Τρῶες καὶ σεῖς οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες ἐγὼ πηγαίνω πάλιν εἰς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν, διότι δὲν θὰ ὑποφέρω νὰ ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸν ἀγαπητὸν υἱόν μου

πολεμοῦντα μὲ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον. Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ γινώσκουσιν εἰς ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶναι γραμμένον τὸ τέλος τοῦ θανάτου.»

Εἶπε καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν ἄμαξαν τοὺς κριοὺς ὁ ἰσόθεος ἀνήρ· ἀνέβη δ' ἔπειτα αὐτὸς, ἔσυρεν ὀπίσω τοὺς χαλινοὺς, καὶ πλησίον του ἀνέβη εἰς τὴν ὡραίαν ἅμαξαν ὁ Ἀντήνωρ, καὶ ἐπέστρεφον ἀμφότεροι ὀπίσω εἰς τὴν Τροίαν. Ὁ δὲ Ἕκτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς, πρῶτον μὲν ἐμέτρησαν τὸ διάστημα, καὶ λαβόντες ἔπειτα κλήρους τοὺς ἐκίνουν ἐντὸς χαλκίνης περικεφαλαίας περὶ τοῦ τίς ἐξ αὐτῶν νὰ ῥίψῃ πρῶτος τὸ χάλκινον δόρυ. Οἱ δὲ λαοὶ ηὐχήθησαν καὶ ὕψωσαν τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς θεοὺς, λέγοντες ἕκαστος καὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀπὸ τοὺς Τρῶας.

«Ζεῦ πάτερ, ὅστις ἐκ τῆς Ἴδης κυβερνᾷς, ἔνδοξε, μέγιστε, δὸς ἐκεῖνος ἐκ τῶν δύο νὰ φονευθῇ καὶ νὰ καταβῇ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἅδου, ὁ ὁποῖος ἔγεινεν αἴτιος τῶν ἔργων αὐτῶν· ἡμεῖς δὲ νὰ ἀγαπήσωμεν καὶ νὰ συνάψωμεν πιστοὺς ὅρκους.»

Οὕτως εἶπον· ἐκίνει δὲ τὴν περικεφαλαίαν ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ βλέπων πρὸς τὰ ὀπίσω· ἐξεπήδησε δὲ ταχέως ὁ κλῆρος τοῦ Πάριδος. Οἱ μὲν ἄλλοι ἐκάθισαν πότε κατὰ σειρὰν, ὅπου εὑρίσκοντο οἱ ταχύποδες ἵπποι καὶ τὰ ὡραῖα ὅπλα ἑκάστου. Ὁ δὲ θεῖος Ἀλέξανδρος ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης ἐνεδύθη περὶ τοὺς ὤμους τὰ ὡραῖα ὅπλα του· καὶ πρῶτον μὲν ἔβαλεν εἰς τὰς κνήμας τὰς περικνημίδας του τὰς ὡραίας καὶ συνηρμοσμένας μὲ ἀργυρᾶ σκεπάσματα τῶν σφυρῶν· δεύτερον ἐνεδύθη εἰς τὸ στῆθος τὸν θώρακα τοῦ ἀδελφοῦ του Λυκάονος, ὁ ὁποῖος τῷ ἥρμοσε· ἔβαλε δὲ περὶ τοὺς ὤμους του τὸ μὲ ἀργυρᾶ καρφία χάλκινον ξίφος του, καὶ ἔλαβεν ἔπειτα τὴν μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν ἀσπίδα του, καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν κρατεραὰν κεφαλήν του ὡραίαν περικεφαλαίαν, ἔχουσαν ἐκ τριχῶν ἱππείων λόφον, ὁ ὁποῖος φοβερῶς ἐκινεῖτο ἄνωθεν, ἔλαβε τὸ ἰσχυρὸν δόρυ του τὸ ὁποῖον ἥρμοζεν εἰς τὴν παλάμην του· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ πολεμικὸς Μενέλαος ἐνεδύετο τὰ ὅπλα του.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὡπλίσθησαν αὐτοὶ εἰς τὰ δύο μέρη τοῦ στρατοῦ, ἐπορεύοντο εἰς τὸ μέσον τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλή-

νων φοβερῶς βλέποντες ὁ εἷς τὸν ἄλλον· ἐξεπλάγησαν δὲ οἱ ἱπποδαμαστὰι Τρῶες καὶ οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες βλέποντες αὐτούς· ἐστάθησαν λοιπὸν πλησίον, εἰς τὸν μετρημένον τόπον, σείοντες τὰ δόρατα καὶ ὠργισμένοι ὁ εἷς ἐναντίον τοῦ ἄλλου· πρῶτον δὲ ἔρριψε τὸ μακρὸν δόρυ του ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἐκτύπησε τὴν στρογγύλην ἀσπίδα τοῦ Ἀτρείδου Μενελάου· δὲν ἔσχισεν ὅμως τὸν χαλκόν, ἀλλ' ἐστράβωσεν ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος, ἐντὸς τῆς δυνατῆς ἀσπίδος· δεύτερος δὲ ὥρμησε μὲ τὸ δόρυ ὁ Ἀτρείδης Μενέλαος ἀφοῦ ηὐχήθη εἰς τὸν πατέρα Δία οὕτω·

«Ὦ βασιλεῦ Ζεῦ, δὸς νὰ ἐκδικηθῶ τὸν ἔνδοξον Ἀλέξανδρον ὁ ὁποῖος πρῶτος μοὶ ἐπροξένησε κακὸν, καὶ ἀπόλεσον αὐτὸν διὰ τῶν χειρῶν μου, διὰ νὰ φοβηθῇ καὶ πᾶς ἄλλος ἐκ τῶν μεταγενεστέρων καὶ κακοποιήσῃ τὸν φιλοξενοῦντα καὶ φιλεύοντα αὐτόν.»

Εἶπε· καὶ ἔρριψε τὸ μακρὸν δόρυ του ἀφοῦ πρῶτον τὸ ἔσεισε καὶ ἐκτύπησε τὴν στρογγύλην ἀσπίδα τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου ἐπέρασε δὲ τὸ ἰσχυρὸν δόρυ τὴν λαμπρὰν ἀσπίδα, καὶ ἐκαρφώθη εἰς τὸν ποικίλον θώρακα· ἀντικρὺ δὲ τὸ δόρυ ἐξέσχισε τὸν χιτῶνα πλησίον εἰς τὴν κοιλίαν του· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔκλινε καὶ ἀπέφυγε τὴν μαύρην μοῖράν του· τότε ὁ Ἀτρείδης σύρας τὸ ἀργυροστόλιστον ξίφος του, καὶ ὑψώσας αὐτὸ ἐκτύπησε τὸν φάλον τῆς περικεφαλαίας· συντριφθὲν δὲ αὐτὸ εἰς τρία τέσσαρα τεμάχια ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρὸς πέριξ αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἀτρείδης ἰδὼν εἰς τὸν μέγαν οὐρανὸν ἐστέναξε καὶ εἶπε·

«Ζεῦ πάτερ, κανεὶς ἀπὸ τοὺς θεοὺς δὲν εἶναι ὅσον σὺ βλαπτικός· εἶπον ὅτι ὄντως θὰ τιμωρήσω τὸν Ἀλέξανδρον διὰ τὴν κακίαν του· τώρα ὅμως ἔσπασε τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖράς μου, ἐρρίφθη δὲ ἀπὸ τὴν χεῖρά μου τὸ δόρυ ματαίως, καὶ δὲν τὸν ἐκτύπησα.»

Εἶπε· καὶ ὁρμήσας, τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν περικεφαλαίαν του τὴν ἔχουσαν δασείας ἱππείας τρίχας, καὶ στραφεὶς τὸν ἔσυρε πρὸς τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας· ἔπνιγε δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ τὸν ἁπαλὸν λαιμόν του τὸ πολυκέντητον λωρίον, τὸ ὁποῖον ἐξετείνετο κάτωθεν τοῦ γενείου του διὰ νὰ κρατῇ τὴν περικεφαλαίαν· καὶ πιθανῶς ἤθελε σύρει αὐτὸν καὶ ἤθελε

λάβει μεγάλην δόξαν, ἂν δὲν ἐλάμβανεν εἴδησιν ταχέως ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, ἡ ὁποία ἔσπασε τὸ ἀπὸ ἰσχυρὸν βοῦν λωρίον, καὶ μόνη ἡ περικεφαλαία ἠκολούθησε τὴν παχεῖαν χεῖρά του· Καὶ ταύτην μὲν περιστρέψας ὁ ἥρως τὴν ἔρριψε πρὸς τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας καὶ τὴν ἐπῆραν οἱ ταιριαστοὶ σύντροφοί του, αὐτὸς δὲ πάλιν ἐφώρμησεν ἐπιμένων νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ χάλκινον δόρυ· τὸν ἥρπασεν ὅμως ἡ Ἀφροδίτη εὐκολώτατα, ὡς θεά, καὶ τὸν ἐσκέπασε μὲ πολλὴν ὁμίχλην, καὶ τὸν ἐκάθισεν εἰς τὸν εὐώδη θάλαμόν του· αὐτὴ δὲ πάλιν ἡ Ἀφροδίτη ἐπῆγε νὰ προσκαλέσῃ τὴν Ἑλένην· τὴν ἀπήντησε δὲ εἰς τὸν ὑψηλὸν πύργον καὶ πέριξ αὐτῆς ἦσαν πολλαὶ Τρωάδες γυναῖκες· λαβοῦσα μὲ τὴν χεῖρά της τὸ ὡραῖον φόρεμά της τὴν ἐκίνησε, καὶ τῇ εἶπεν ὁμοιωθεῖσα μὲ παλαιὰν γραίαν ἐργάτριαν μαλλίων, ἡ ὁποία εἰργάζετο τὰ ὡραῖα μαλλία ὅταν ἡ Ἑλένη κατῴκει εἰς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ τὴν ἠγάπα παραπολύ· μὲ αὐτὴν λοιπὸν ὁμοιωθεῖσα ἡ θεία Ἀφροδίτη τῇ εἶπεν·

ΣΚΗΠΤΡΟΝ
(εἰκ. 8)

«Ἐλθὲ ἐδῶ· ὁ Ἀλέξανδρος σὲ προσκαλεῖ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν οἶκον· ἐκεῖνος εἶναι εἰς τὸν θάλαμον καὶ εἰς τὴν ὡραίαν κλίνην, λάμπων ἀπὸ τὴν ὡραιότητα καὶ ἀπὸ τὰ φορέματα· δὲν ἤθελες εἰπεῖ ὅτι ἦλθεν ἀφοῦ ἐπολέμησε πρὸς ἄνδρα, ἀλλὰ ὅτι ἔρχεται εἰς χορὸν ἢ ὅτι κάθηται μόλις τελειώσας τὸν χορόν του.»

Οὕτως εἶπε καὶ διήγειρε τὴν καρδίαν της ἐντὸς τοῦ στήθους· ἅμα δὲ ἐγνώρισεν ἡ Ἑλένη τὸν ὡραιότατον τράχηλον τῆς θεᾶς καὶ τὰ ἐπιθυμητά της στήθη, καὶ τὰ λάμποντα ὄμματά της, ἐξεπλάγη, καὶ ἐξ ὀνόματος αὐτὴν καλέσασα, εἶπε·

«Καλότυχη, διατί θέλεις νὰ μὲ ἐξαπατᾷς τοιουτοτρόπως; ἢ μήπως θέλεις νὰ μὲ φέρῃς εἰς καμμίαν τῶν μακρυτέρων καὶ ὡραίων πόλεων τῆς Φρυγίας ἢ τῆς ἀξιαγαπήτου Μαιονίας, ἂν

ἔχῃς καὶ ἐκεῖ φίλον κανένα ἐκ τῶν λογικῶν ἀνθρώπων; Ἐπειδὴ ὁ Μενέλαος νικήσας τὸν θεῖον Ἀλέξανδρον θέλει νὰ φέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του ἐμὲ τὴν μισητήν, διὰ τοῦτο τώρα ἦλθες ἐδῶ διὰ νὰ μὲ ἐπιβουλευθῇς; ὕπαγε καὶ κάθισον πλησίον του, καὶ ἄφες τὸν δρόμον τῶν θεῶν· μὴ ἐπιστρέψῃς πλέον εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἀλλὰ κοπίαζε πάντοτε δι' αὐτὸν καὶ φύλασσέ τον ἕως ὅτου νὰ σὲ κάμῃ ἢ σύζυγόν του ἢ δούλην του· ἐγὼ ὅμως δὲν ὑπάγω ἐκεῖ, θὰ ἦτο ἀξιόμεμπτον νὰ συνευνάζωμαι μὲ ἐκεῖνον· αἱ δὲ Τρωάδες γυναῖκες ὅλαι θὰ μὲ κατηγορήσωσιν ἔπειτα· ἔχω δὲ καὶ ἀπείρους λύπας εἰς τὴν καρδίαν μου.»

Ὀργισθεῖσα τότε ἡ θεία Ἀφροδίτη τῆς εἶπε· «Μὴ μὲ ἐρεθίζῃς ταλαίπωρε, μὴ τύχῃ καὶ σὲ ἐγκαταλείψω ὀργισθεῖσα, καὶ σὲ ἀποστραφῶ τόσον ὅσον ἕως τώρα ὑπερβολικῶς σὲ ἠγάπησα, καὶ τεχνασθῶ ὀλεθρίους ἔχθρας μεταξὺ καὶ τῶν δύο, τῶν Τρώων δηλαδὴ καὶ τῶν Ἑλλήνων· σὺ δὲ μὲ κακὸν ἀποθάνῃς θάνατον.»

Οὕτως εἶπεν· ἐροβήθη δὲ ἡ ἐκ Διὸς καταγομένη Ἑλένη, καὶ σκεπασθεῖσα μὲ τὸν λευκὸν καὶ λαμπρὸν πέπλον της, ἀνεχώρησε σιγά, χωρὶς καμμία ἀπὸ τὰς Τρωάδας νὰ τὴν ἐννοήσῃ, προηγεῖτο δὲ ἡ θεά.

Ὅταν δ' αὗται ἔφθασαν εἰς τὸν ὡραῖον τοῦ Ἀλεξάνδρου οἶκον αἱ μὲν θεράπαιναι ἔτρεξαν ταχέως εἰς τὰ ἔργα των, ἡ δὲ θεία γυνὴ Ἑλένη ἐπορεύθη εἰς τὸν ὑψηλὸν θάλαμον· ἡ δὲ φιλόγελως Ἀφροδίτη λαβοῦσα ἓν κάθισμα, τὸ ἔφερε καὶ τὸ ἔθεσεν ἀντικρὺ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὅπου ἐκάθισεν ἡ Ἑλένη, ἡ κόρη τοῦ Αἰγιόχου Διός, στρέψασα τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἐπέπληξε τὸν σύζυγόν της λέγουσα·

«Ἦλθες ἀπὸ τὸν πόλεμον· εἴθε ἐκεῖ νὰ ἀπέθνησκες φονευθεὶς ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν ἄνδρα ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ πρότερον σύζυγός μου· βέβαια πρότερον ἐκαυχᾶσο ὅτι εἶσαι ἀνώτερος τοῦ φιλοπολέμου Μενελάου καὶ εἰς τὴν δύναμιν καὶ εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὸ δόρυ· ἀλλ' ὕπαγε τώρα, προκάλεσον καὶ πάλιν τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον του· ἀλλ' ἐγὼ σὲ προτρέπω νὰ παύσῃς, καὶ νὰ μὴ πολεμῇς οὐδὲ νὰ μάχῃσαι ἀ-

νοήτως κατὰ τοῦ ξανθοῦ Μενελάου, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ φονευθῇς ταχέως ἀπὸ αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Πάρις· «Μὴ πειράζῃς, ὦ γύναι, τὴν καρδίαν μου μὲ ὀνειδιστικοὺς λόγους· διότι τώρα μὲν ἐνίκησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηνᾶς ἐγὼ δὲ θὰ τὸν νικήσω ὕστερον· διότι ὑπάρχουσι καὶ μὲ ἡμᾶς θεοί· ἀλλ' ἐλθὲ νὰ κοιμηθῶμεν καὶ νὰ δοθῶμεν εἰς τὰ τοῦ ἔρωτος· διότι ποτὲ ἕως τώρα δὲν ἐσκέπασε τὸν νοῦν μου ὁ ἔρως τόσον οὐδὲ ὅταν κατὰ πρῶτον ἁρπάσας σε ἀπὸ τὴν ὡραίαν Λακεδαίμονα, ἔπλεον εἰς τὰ θαλασσοπόρα πλοῖα, καὶ συνευνάσθην μετὰ σοῦ εἰς τὴν νῆσον Κρανάην, ὅσον τώρα σὲ ἀγαπῶ, καὶ μὲ καταλαμβάνει γλυκεῖα ἐπιθυμία σοῦ.»

Εἶπε, καὶ ἐπορεύθη πρῶτος εἰς τὴν κλίνην, τὸν ἠκολούθησε δὲ ἡ σύζυγός του. Καὶ οὗτοι μὲν ἐκοιμήθησαν εἰς τὴν μαλακὴν κλίνην των· ὁ δὲ Ἀτρείδης Μενέλαος ἐγύριζεν εἰς τὸ πλῆθος, ὡσὰν θηρίον, διὰ νὰ ἴδῃ εἰς κανὲν μέρος τὸν θεοειδῆ Ἀλέξανδρον ἀλλὰ κανεὶς ἐκ τῶν Τρώων καὶ ἐκ τῶν ἐνδόξων συμμάχων δὲν ἠδύνατο τότε νὰ δείξῃ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον· διότι οὐδόλως θὰ τὸν ἔκρυπτον ἐξ ἀγάπης, ἂν κανεὶς τὸν ἔβλεπεν ἐπειδὴ εἰς ὅλους ἦτο μισητὸς ὡσὰν τὸν θάνατον. Πρὸς αὐτοὺς δὲ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

«Ἀκούσατέ με Τρῶες καὶ Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι· ἡ μὲν νίκη φαίνεται τοῦ φιλοπολέμου Μενελάου· σεῖς λοιπὸν ἀποδόσατέ μας τὴν Ἀργείαν Ἑλένην καὶ τὰ κτήματα ὁμοῦ μὲ αὐτὴν, καὶ ἐκπληρώσατε τὴν πρέπουσαν ἱκανοποίησιν, ἡ ὁποία νὰ διαμένῃ καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀτρείδης, οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐπεκρότησαν τοὺς λόγους του.

ΡΑΨΩΔΙΑ Δ.

Σύγχυσις τῶν ὅρκων καὶ συνθηκῶν. Ἐπιθεώρησις τοῦ στρατοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Οἱ δὲ θεοὶ καθήμενοι πλησίον τοῦ Διὸς, συνδιελέγοντο εἰς τὸ χρυσοῦν ἔδαφος, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἡ σεβασμία Ἥβη ἐκέρνα τὸ νέκταρ· αὐτοὶ δὲ μὲ χρυσᾶ ποτήρια ἔπινον εἰς ὑγείαν ἀλλήλων, βλέποντες τὴν πόλιν τῶν Τρώων. Τότε ὁ Ζεὺς ἤρχισε νὰ πειράζῃ τὴν Ἥραν ὁμιλῶν πρὸς αὐτὴν μὲ πειρακτικοὺς λόγους, οὕτω·

«Δύο ἀπὸ τὰς θεὰς εἶναι βοηθοὶ τοῦ Μενελάου, ἡ Ἀργεία Ἥρα καὶ ἡ ἰσχυρὰ βοηθὸς Ἀθηνᾶ· ἀλλ' αὐταὶ καθήμεναι μακρὰν τέρπονται βλέπουσαι, ἐνῷ ἡ φιλόγελως Ἀφροδίτη πάντοτε μένει πλησίον τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτὸν τὸν θάνατον· καὶ τώρα δὲ τὸν ἔσωσεν ἐνῷ αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι θὰ φονευθῇ. Ἀλλ' ὅμως ἡ νίκη εἶναι τοῦ φιλοπολέμου Μενελάου· ἡμεῖς δὲ ἂς σκεφθῶμεν πῶς θὰ ἀπογίνωσι τὰ ἔργα αὐτά· ἢ νὰ διεγείρωμεν πάλιν κακὸν πόλεμον καὶ δεινὴν μάχην, ἢ νὰ βάλωμεν ἀγάπην καὶ εἰς τὰ δύο μέρη. Ἐὰν ὅμως θέλετε ὅλοι καὶ σᾶς εἶναι τοῦτο εὐχάριστον, ἂς ἐξακολουθῇ νὰ κατοικῆται ἡ πόλις τοῦ βασιλέως Πριάμου, ὁ δὲ Μενέλαος ἂς λάβῃ ὀπίσω τὴν Ἀργείαν Ἑλένην.»

Οὕτως εἶπε· δυσαρεστηθεῖσαι δὲ ἐψιθύρισαν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα, ἐνῷ ἐκάθηντο πλησίον, καὶ ἐσκέπτοντο κακὰ διὰ τοὺς Τρῶας καὶ ἡ μὲν Ἀθηνᾶ ἔμενε σιωπῶσα, καὶ δὲν εἶπε τίποτε, ἂν καὶ ὠργισμένη ἐναντίον τοῦ πατρός της Διὸς, ἀλλ' ἄγριος θυμὸς τὴν κατεῖχεν· ἡ Ἥρα ὅμως δὲν ἐκράτησε τὴν ὀργὴν εἰς τὸ στῆθός της, ἀλλ' εἶπε·

«Σκληρὲ Κρονίδη, ὁποῖον λόγον εἶπας; πῶς θέλεις νὰ κάμῃς μάταιον τὸν κόπον μου, καὶ ἀνωφελῆ τὸν ἱδρῶτα τὸν ὁποῖον ἔχυσα ἀπὸ τὸν κόπον; ἐκουράσθησαν οἱ ἵπποι μου, ὅταν συνήθροιζα τὸν λαὸν, πρὸς κακὸν τοῦ Πριάμου καὶ τῶν υἱῶν του· κάμε ὅ,τι θέλῃς· ἀλλ' οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν συμφωνοῦμεν ὅλοι μὲ σέ.»

Μεγάλως ἀγανακτήσας τότε ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεὺς

εἶπε πρὸς αὐτήν· «Κακότροπε, τί μέγα κακὸν σοῦ κάμνει ὁ Πρίαμος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Πριάμου, καὶ ἐπιθυμεῖς τόσον νὰ καταστρέψῃς τὴν ὡραίαν πόλιν τοῦ Ἰλίου; ἐὰν σὺ, ἐμβᾶσα ἀπὸ τὰς πύλας καὶ ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ τείχη ἠδύνασο νὰ φάγῃς ὠμὸν τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ Πριάμου, καὶ τοὺς ἄλλους Τρῶας, τότε ἤθελες παύσει τὴν ὀργήν σου· πρᾶξον ὅπως θέλῃς, διὰ νὰ μὴ γίνῃ τοῦτο ἀκολούθως ἀφορμὴ φιλονεικίας μεταξὺ τῶν δύο, ἐμοῦ δηλαδὴ καὶ σοῦ· θά σοι εἴπω δὲ ἄλλο τι, καὶ σκέψου το καλῶς· ὁπόταν καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ καταστρέψω τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν ὁποίαν θέλω, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουσιν ἄνδρες φίλοι σου, νὰ μὴ ἐμποδίζῃς τὴν ὀργήν μου, ἀλλὰ νὰ μ' ἀφήσῃς· διότι καὶ ἐγώ σοι παρεχώρησα ὅ,τι θέλεις, χωρὶς ἡ καρδία μου νὰ τὸ θέλῃ· διότι ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων αἱ ὁποῖαι εἶναι κατοικημέναι ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὸν οὐρανὸν τὸν γεμάτον ἀπὸ ἀστέρας, ἀπὸ ὅλας αὐτὰς περισσότερον ἠγάπα ἡ καρδία μου τὴν ἱερὰν Τροίαν καὶ τὸν Πρίαμον, καὶ τὸν λαὸν τοῦ πολεμικοῦ Πριάμου· διότι ποτὲ ὁ βωμός μου δὲν ἐστερεῖτο κοινῆς εὐωχίας, σπονδῶν, καὶ κνίσσης· αὐτοῦ δηλαδὴ τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς ἡμᾶς.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ βοῶπις σεβαστὴ Ἥρα· «Τῷ ὄντι τρεῖς πόλεις ἔχω τὰς ὁποίας ὑπεραγαπῶ· τὸ Ἄργος δηλαδὴ, τὴν Σπάρτην καὶ τὴν πλατύδρομον Μυκήνην· αὐτὰς κατάστρεψέ τας ὅταν ἡ καρδία σου τὰς μισήσῃ· δὲν τὰς προστατεύω πλέον, οὐδὲ μὲ πειράζει, διότι καὶ ἐὰν φθονῶν σε δὲν σὲ ἀφίνω νὰ τὰς καταστρέψῃς, δὲν δύναμαι νὰ κάμω τίποτε, ἐπειδὴ σὺ εἶσαι πολὺ ἀνώτερός μου, ἀλλὰ πρέπει νὰ μὴ ἀφήσῃς ἀνεκτέλεστον καὶ τὸν ἰδικόν μου κόπον· καὶ ἐγὼ θεὰ εἶμαι, καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον μὲ σὲ γένος· μὲ ἐγέννησε δὲ τιμιωτάτην ὁ πανοῦργος Κρόνος, καὶ διὰ τὰ δύο· καὶ διὰ τὸ γένος δηλαδὴ καὶ διότι καλοῦμαι σύζυγος σοῦ ὁ ὁποῖος βασιλεύεις εἰς ὅλους τοὺς ἀθανάτους θεούς· ἀλλὰ δι' αὐτὰ ἂς ὑποχωρήσωμεν ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, ἐγὼ δηλαδὴ πρὸς σὲ, καὶ σὺ πρὸς ἐμέ· θὰ συμφωνήσωσι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί· σὺ δὲ διάταξον ταχέως τὴν Ἀθηνᾶν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν δεινὴν μάχην τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ προσπαθήσῃ ὥστε πρῶτοι οἱ Τρῶες

παραβάντες τοὺς ὅρκους νὰ ἀρχίσωσι νὰ προσβάλλωσι τοὺς ἐπαρθέντας διὰ τὴν νίκην Ἕλληνας.»

Οὕτως εἶπε· δὲν ἀπείθησε δὲ ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, ἀλλὰ παρευθὺς εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Πήγαινε τάχιστα εἰς τὸν στρατὸν πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Ἕλληνας, καὶ προσπάθησον ὥστε πρῶτοι οἱ Τρῶες παραβάντες τοὺς ὅρκους νὰ ἀρχίσωσι νὰ προσβάλλωσι τοὺς ἐπαρθέντας διὰ τὴν νίκην Ἕλληνας.»

Οὕτως εἰπὼν, προέτρεπε τὴν Ἀθηνᾶν ἡ ὁποία καὶ πρότερον τὸ ἐπεθύμει, ὁρμήσασα δὲ κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου. Ὡσὰν δὲ τὸν λαμπρὸν ἀστέρα τὸν ὁποῖον στέλλει ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου ὡς σημεῖον εἰς τοὺς ναύτας ἢ εἰς μέγαν στρατὸν τῶν λαῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου ρίπτονται πολλοὶ σπινθῆρες, οὕτως ὁμοιάζουσα ὥρμησεν εἰς τὴν γῆν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον· ὅταν δὲ τὴν εἶδον ἔκπληξις κατέλαβε καὶ τοὺς ἱπποδαμαστὰς Τρῶας καὶ τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας. Ἕκαστος δὲ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν πλησίον του οὕτως ἔλεγε·

«Βέβαια ἢ κακὸς πόλεμος καὶ δεινὴ μάχη θὰ συμβῇ πάλιν, ἢ θὰ βάλῃ ἀγάπην καὶ εἰς τὰ δύο μέρη ὁ Ζεὺς ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ταμίας τοῦ πολέμου τῶν ἀνθρώπων.»

Οὕτως ἔλεγεν ἕκαστος ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐκ τῶν Τρώων. Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὁμοία μὲ ἄνδρα, μὲ τὸν Λαόδοκον δηλαδὴ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος τὸν ἰσχυρὸν πολεμιστὴν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, ζητοῦσα ποῦ νὰ εὕρῃ τὸν ἰσόθεον Πάνδαρον· εὗρε δὲ τὸν ἄμεμπτον καὶ ἰσχυρὸν υἱὸν τοῦ Λυκάονος στεκόμενον· πέριξ δὲ αὐτοῦ ὑπῆρχον δυναταὶ τάξεις πολεμικῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἠκολούθουν αὐτὸν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Αἴσηπον· σταθεῖσα δὲ πλησίον του τῷ ἀπέτεινε πτερωτοὺς λόγους·

«Ἆρά γε θὰ μὲ ὑπακούσῃς, συνετὲ υἱὲ τοῦ Λυκάονος; θὰ τολμήσῃς νὰ ρίψῃς ἐναντίον τοῦ Μενελάου ταχὺ βέλος; νὰ λάβῃς δὲ οὕτω χάριν καὶ δόξαν ἀπὸ ὅλους τοὺς Τρῶας, πρὸ πάντων δὲ ἀπὸ τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρον ἀπὸ τὸν ὁποῖον πρώτιστα θὰ λάβῃς λαμπρὰ δῶρα, ἐὰν ἴδῃ τὸν πολεμικὸν Μενέλαον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως φονευθέντα ἀπὸ τὸ βέλος σου, καὶ τεθέντα ἐ-

πάνω εἰς τὴν θλιβερὰν πυράν· ἀλλ' ἐλθὲ τόξευσον τὸν ἔνδοξον Μενέλαον, εὐχήθητι δὲ εἰς τὸν περίφημον τοξότην Ἀπόλλωνα ὅτι θὰ προσφέρῃς λαμπρὰν ἑκατόμβην πρωτοτόκων ἀρνίων, ὅταν ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς Ζελείας.»

Οὕτως εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ· κατέπεισε δὲ τὸν νοῦν αὐτοῦ τοῦ ἀνοήτου· παρευθὺς δ' οὗτος ἐξέβαλε τὸ καλὸν τόξον του, τὸ κατεσκευασμένον ἀπὸ κέρατα αἰγάγρου· τὸν ὁποῖον αὐτὸς περιμένων εἰς ἐνέδραν, ἐνῷ ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν βράχον τὸν εἶχε κτυπήσει εἰς τὸ στῆθος, ἐπιτυχὼν αὐτὸν κάτωθεν τοῦ στέρνου· ἔπεσε τότε ὕπτιος εἰς τὴν πέτραν ὁ αἴγαγρος, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁποίου ἦσαν φυτρωμένα κέρατα δεκαὲξ παλαμῶν [1]). Καὶ αὐτὰ μὲν εἰργασθεὶς ἐπιδέξιος τεχνίτης, τὰ συνήρμοσε, ἀφ' οὗ δὲ ἔκαμε τὸ τόξον λεῖον, ἐπέθηκεν εἰς τὸ ἄκρον χρυσοῦν κύρτωμα. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ τόξον ἀφ' οὗ καλῶς τὸ ἐτέντωσε, τὸ ἔθεσε κάτω, κλίνας τὸν ἑαυτόν του πρὸς τὴν γῆν· οἱ δὲ καλοί του σύντροφοι ἐκράτουν ἔμπροσθέν του τὰς ἀσπίδας των, διὰ νὰ μὴ ὁρμήσωσιν οἱ πολεμικοὶ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἰδόντες αὐτὸν, πρὶν νὰ κτυπηθῇ ὁ πολεμικὸς Μενέλαος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως. Ὁ Πάνδαρος λοιπὸν ἐξεσκέπασε τὴν φαρέτραν, ἔλαβε βέλος μὴ ριφθὲν ἄλλοτε, πτερωτὸν, προξενοῦν φοβερὰς ὀδύνας, ἐφήρμοσε ταχέως τὸ πικρὸν αὐτὸ βέλος εἰς τὴν χορδὴν, καὶ ηὐχήθη εἰς τὸν περίφημον τοξότην Ἀπόλλωνα νὰ τελέσῃ λαμπρὰν ἑκατόμβην πρωτοτόκων ἀρνίων, ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, εἰς τὴν πόλιν τῆς ἱερᾶς Ζελείας. Ἔσυρε δὲ πιάσας ὁμοῦ τὰ πτερὰ τοῦ βέλους καὶ τὴν χορδὴν· καὶ τὴν μὲν χορδὴν ἐπλησίασεν εἰς τὸν μαστόν του, τὸν δὲ σίδηρον εἰς τὸ τόξον· ἔπειτα ἀφοῦ ἐτέντωσε τὸ μέγα κυκλοτερὲς τόξον, ἤχησε τὸ τόξον, ἐβόησε μεγάλως ἡ χορδὴ, τὸ δὲ μυτηρὸν βέλος ἐπή-

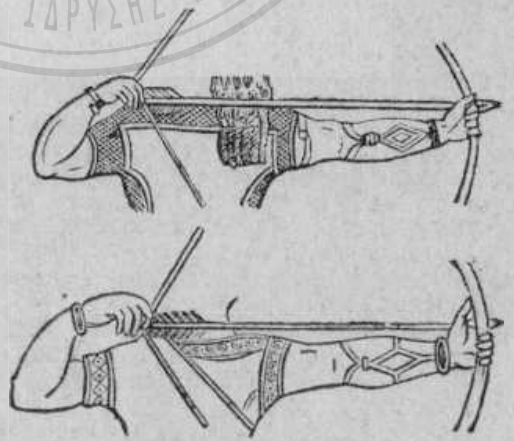

ΤΟΞΟΝ. — ΒΕΛΟΣ.
Εἰκ. 9

[1]) Τριῶν ποδῶν.

δησεν, ἐπιθυμοῦν νὰ πετάξῃ εἰς τὸ πλῆθος.

Καὶ σὲ ὅμως, Μενέλαε, δὲν σὲ ἐλησμόνησαν οἱ ἀθάνατοι μάκαρες θεοί· πρώτη δὲ ἡ λαφυραγωγὸς θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ, αὕτη στηθεῖσα ἔμπροσθέν σου ἀπεδίωξε τὸ φαρμακερὸν βέλος, καὶ οὕτω τὸ ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ σῶμα, καθὼς μήτηρ ὅταν ἀποδιώκῃ τὴν μυῖαν ἀπὸ τὸ τέκνον της, ὅταν αὐτὸ γλυκοκοιμᾶται· τὸ διηύθυνε δ' αὕτη ἐκεῖ ὅπου συνεδέοντο τὰ θηλυκωτήρια τῆς ζώνης, καὶ ἐγίνετο διπλοῦς ὁ θώραξ· ἔπεσε λοιπὸν τὸ πικρὸν βέλος ἐπάνω εἰς τὴν ἐσφιγμένην ζώνην, διεπέρασε τὸν ποικίλον ζωστῆρα, ἐνεπήχθη εἰς τὸν πολυποίκιλον θώρακα καὶ εἰς τὴν μήτραν τὴν ὁποίαν ἐφόρει ὡς προφύλαγμα τοῦ σώματός του, ὡς περίφραγμα κατὰ τῶν ἀκοντίων, καὶ ἡ ὁποία πολὺ τὸν ἐβοήθει· διεπέρασεν ὅμως καὶ αὐτήν· καὶ ἐξέσχισεν ὀλίγον ἡ ἄκρα τοῦ βέλους τὸ δέρμα τοῦ ἀνδρός· πάρευτα δὲ ἔτρεξεν ἐκ τῆς πληγῆς μαῦρον αἷμα.

Καθὼς δὲ ὅταν Μαιονὶς ἢ Κάειρα (ἐκ τῆς Καρίας) γυνὴ βάψῃ ἐλεφαντόδοντα μὲ βαφὴν κοκκίνην, διὰ νὰ τὸν κάμῃ στολίδι τῶν παρειῶν τοῦ ἵππου, τὸν ἔχει δὲ φυλαγμένον εἰς τὸν θάλαμόν της, καὶ πολλοὶ ἱππεῖς ἐπιθυμοῦσι νὰ τὸν φορέσωσιν εἰς τοὺς ἵππους των· ἀλλ' αὐτὸς εἶναι κειμήλιον τοῦ βασιλέως μόνον, πρὸς στολισμὸν τοῦ ἵππου καὶ πρὸς σέμνωμα τοῦ ἀναβάτου· οὕτως, ὦ Μενέλαε, ἐβάφησαν εἰς τὸ αἷμα οἱ καλοκαμωμένοι μηροί σου, αἱ κνῆμαι καὶ τὰ ὡραῖα σφυρά σου κάτωθεν.

Ἐφοβήθη δὲ τότε ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἅμα εἶδε τὸ μαῦρον αἷμα κατερρέον ἐκ τῆς πληγῆς· ἐφοβήθη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ φιλεπόλεμος Μενέλαος· ἅμα ὅμως εἶδεν ὅτι ἦσαν ἔξω τὸ νεῦρον τοῦ βέλους καὶ αἱ ἀκίδες αὐτοῦ, ἀμέσως ἦλθε πάλιν ἡ ψυχή του εἰς τὸ στῆθός του. Τότε εἶπεν εἰς τοὺς περὶ τὸν Μενέλαον ἥρωας βαρυστενάζων ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, κρατῶν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸν Μενέλαον, ἐστέναζον δὲ ἐπίσης καὶ οἱ σύντροφοί του.

«Ἀγαπητὲ αὐτάδελφε, διὰ τὸν θάνατόν σου λοιπὸν ἔκαμα τοὺς ὅρους τῆς ἀνακωχῆς, προβαλὼν σὲ μόνον νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον τῶν Τρώων ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων· διὰ τοῦτο καὶ σὲ ἐπλήγωσαν οἱ Τρῶες, κατεπάτησαν δὲ τοὺς πιστοὺς ὅρκους. Ἀλ-

λὰ δὲν εἶναι μάτκιόν τι ὁ ὅρκος, καὶ τὸ αἷμα τῶν κριῶν καὶ αἱ σπονδαὶ τοῦ ἀκράτου οἴνου καὶ αἱ ὑποσχέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐπιστεύσαμεν· διότι ἐὰν δὲν τὰς ἐξετέλεσεν ἀμέσως ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς θὰ τὰς ἐκτελέσῃ ἀργότερα· καὶ θὰ τὰς πληρώσωσιν ἀκριβὰ οἱ Τρῶες, μὲ τὰς κεφαλάς των καὶ μὲ τὰς γυναῖκας καὶ μὲ τὰ τέκνα των. Διότι καλῶς ἠξεύρω κατ' ἐμαυτὸν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ ἀπολεσθῇ ἡ ἱερὰ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος καὶ ὁ λαὸς τοῦ ἡρωικοῦ Πριάμου· ὁ Ζεὺς δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ ὑψηλὰ εἰς τὸν αἰθέρα κατοικῶν, αὐτὸς σείει ἐπάνω των τὴν φοβερὰν αἰγίδα του, ὀργιζόμενος δι' αὐτὴν τὴν ἀπάτην. Καὶ αὐτὰ μὲν δὲν θὰ μείνωσιν ἀνεκτέλεστα, ἀλλὰ μεγάλη λύπη θὰ μὲ κατακλάσῃ διὰ σέ, ὦ Μενέλαε, ἂν ἴσως ἀποθάνῃς, καὶ ἀφήσῃς τὴν ζωήν, καὶ ἐγὼ τότε κατεφρονημένος θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ ἄνυδρον Ἄργος· διότι ἀμέσως θὰ ἐνθυμηθῶσιν οἱ Ἕλληνες τὴν πατρίδα των, καὶ θὰ ἀφήσωσι τὴν Ἑλένην καύχημα εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρῶας, τὰ δὲ ὀστᾶ σου θὰ τὰ σαπίσῃ ἡ γῆ· τεθαμμένου εἰς τὴν Τροίαν, δι' ἔργον τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐκτελεσθῇ. Ἕκαστος δὲ τῶν Τρώων οἱ ὁποῖοι θὰ γίνωσι τότε ὑπερήφανοι, βλέπων τὸν τάφον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, θὰ λέγῃ· «Εἴθε ὁ Ἀγαμέμνων οὕτω πάντοτε νὰ ἐκπληρόνῃ τὴν ὀργήν του, καθὼς καὶ τώρα ὁποῦ ἔφερεν ἐδῶ εἰς μάτην τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔφυγεν εἰς τὸν οἶκόν του εἰς τὴν ἀγαπητήν του πατρίδα, μὲ εὐκαιρα πλοῖα, ἀφήσας τὸν καλὸν Μενέλαον. Οὕτω ποτέ τις θὰ εἴπῃ· ἀλλὰ τότε κάλλιον νὰ μὲ καταπίῃ ἡ γῆ.»

Ἐνθαρρύνων δ' αὐτὸν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «Ἔχε θάρρος καὶ μὴ φοβίζεις διόλου τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων· τὸ μυτηρὸν βέλος δὲν ἐκαρφώθη εἰς καίριον μέρος, ἀλλὰ τὸ ἐμπόδισεν ἐμπρὸς ὁ πολυποίκιλος ζωστήρ, καὶ κάτωθεν ἡ ζώνη τοῦ θώρακος καὶ ἡ μίτρα, τὴν ὁποίαν ἄνδρες χαλκεῖς κατεσκεύασαν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· «Εἴθε νὰ ἦναι οὕτω, ὦ ἀγαπητὲ Μενέλαε· τὴν πληγὴν δὲ θὰ τὴν ἰατρεύσῃ ὁ ἰατρὸς, καὶ θὰ ἐπιθέσῃ ἰατρικὰ τὰ ὁποῖα θὰ παύσουν τοὺς δεινοὺς πόνους σου.»

Εἶπε· καὶ ἀπετάθη πρὸς τὸν Ταλθύβιον τὸν θεῖον κήρυκα,

λέγων· «Ταλθύβιε, προσκάλεσον ἐδῶ ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα τὸν Μαχάονα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ ἀρίστου ἰατροῦ, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν πολεμικὸν Μενέλαον τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖον τοξεύσας ἐκτύπησε καλός τις τοξότης ἐκ τῶν Τρώων ἢ ἐκ τῶν Λυκίων, πρὸς δόξαν μὲν αὐτοῦ, πρὸς ἰδικήν μας δὲ λύπην.»

Οὕτως εἶπε· δὲν ἠπείθησε δὲ ὁ κήρυξ ἀκούσας τὸν λόγον του· ἀλλ' ἀνεχώρησεν ἀμέσως εἰς τὸν στρατὸν τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, ζητῶν τὸν ἥρωα Μαχάονα· τὸν εἶδε δὲ στεκόμενον, καὶ πέριξ αὐτοῦ τὰ ἰσχυρὰ τάγματα τῶν πολεμικῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι τὸν ἠκολούθησαν ἀπὸ τὴν ἱπποτρόφον Τρίκην. Πλησιάσας δὲ πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπε·

«Σπεῦσον, υἱὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, σὲ προσκαλεῖ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, διὰ νὰ ἴδῃς τὸν πολεμικὸν Μενέλαον τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖον τοξεύσας ἐκτύπησε καλός τις τοξότης ἐκ τῶν Τρώων ἢ ἐκ τῶν Λυκίων πρὸς δόξαν μὲν αὐτοῦ, πρὸς ἰδικήν μας δὲ λύπην.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Μαχάων ἐκίνησεν ἀμέσως καὶ μετὰ προθυμίας· ἐπορεύθησαν δὲ διὰ τοῦ πλήθους εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ὁ ξανθὸς Μενέλαος εὑρίσκετο πληγωμένος, (πέριξ δ' αὐτοῦ κύκλωθεν ἦσαν συνηθροισμένοι ὅλοι οἱ ἀρχηγοί, αὐτὸς δὲ ὁ Μενέλαος ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ εἰς τὸ μέσον των,) παρευθὺς ὁ Μαχάων ἐξέβαλε τὸ βέλος ἀπὸ τὸν ἐσφιγμένον ζωστῆρα· ἐνῷ δὲ ἐσύρετο αὐτό, ἔσπασαν αἱ μυτηρὰι ἀκίδες· ἔλυσεν ἔπειτα τὸν πολυποίκιλον ζωστῆρα, καὶ κάτωθεν αὐτοῦ τὴν ζώνην τοῦ θώρακος καὶ τὴν μίτραν, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασαν χαλκεῖς ἄνδρες. Ἀφοῦ δὲ εἶδε τὴν πληγὴν ἐκεῖ ὅπου ἔπεσε τὸ πικρὸν βέλος, ἐβύζαξε τὸ αἷμα, καὶ ἐκόκκισεν ἔπειτα τὰ πρόϋντικὰ ἰατρικὰ τὰ ὁποῖα ἤξευρε, καὶ τὰ ὁποῖα ἔδωκέ ποτε ὁ Χείρων εἰς τὸν πατέρα του, τὸν ὁποῖον ἠγάπα.

Ἐν ὅσῳ δὲ οὗτοι ἐπεριποιοῦντο τὸν μεγαλόφωνα Μενέλαον, ἐπήρχοντο τὰ τάγματα τῶν πολεμικῶν Τρώων· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐνεδύθησαν πάλιν τὰ ὅπλα των καὶ ἐνθυμήθησαν τὸν πόλεμον. Τότε δὲν ἠδύνασο νὰ ἴδῃς τὸν θεῖον Ἀγαμέμνονα νυστάζοντα, οὐδὲ φοβούμενον, οὐδὲ μὴ θέλοντα νὰ πολεμήσῃ· ἀλλὰ πολὺ

μάλιστα σπεύδοντα εἰς τὴν μάχην τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας. Διότι ἀφῆκε τοὺς ἵππους καὶ τὰς ποικίλας ἀπὸ τὸν χαλκὸν πολεμικὰς ἁμάξας· καὶ αὐτοὺς μὲν ἐκράτει μακρόθεν φρυάττοντας, ὁ θεράπων του Εὐρυμέδων ὁ υἱὸς τοῦ Πτολεμαίου τοῦ υἱοῦ Πειραίδου, εἰς τὸν ὁποῖον διέταξε νὰ τοὺς φέρῃ πλησίον του, ὅταν κόπος καταλάβῃ τὰ μέλη του, ἐνῷ θὰ κυβερνᾷ καὶ διατάσσῃ τόσον λαόν· αὐτὸς δὲ πεζὸς περιήρχετο τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν· καὶ ὅσους ἐκ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐχόντων ταχεῖς ἵππους ἤθελεν ἴδει νὰ σπεύδωσιν, αὐτοὺς ἐνεθάρρυνε περισσότερον μὲ τοὺς λόγους του, στελόμενος καὶ λέγων·

«Ἕλληνες, μὴ ἀμελῆτε τὴν πολεμικὴν ἀνδρείαν σας· διότι ὁ πατὴρ Ζεὺς δὲν θὰ εἶναι βοηθὸς εἰς τοὺς ψεύστας· ἀλλ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πρῶτοι παρέβησαν τοὺς ὅρκους, αὐτῶν τὰ τρυφερὰ κρέατα οἱ γύπες θὰ φάγωσιν, ἡμεῖς δὲ ὅταν κυριεύσωμεν τὴν πόλιν των, θὰ λάβωμεν εἰς τὰ πλοῖά μας τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρά των τέκνα.»

Ὅσους δὲ ἤθελεν ἴδει ἀμελοῦντας τὸν τρομερὸν πόλεμον, αὐτοὺς τὰ μάλιστα ἐπέπληττε μὲ ὀργίλους λόγους·

«Ἕλληνες, μὲ βέλη μόνον πολεμοῦντες, ἄνανδροι, δὲν ἐντρέπεσθε; διατί στέκεσθε ἐκπεπληγμένοι τοιουτοτρόπως, καθὼς τὰ μικρὰ ἐλάφια, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ κουρκσθῶσι τρέχοντα διὰ μέσου μεγάλης πεδιάδος, στέκονται, καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον δύναμις εἰς τὴν ψυχήν των, οὕτω καὶ σεῖς στέκεσθε ἔκθαμβοι, καὶ δὲν πολεμεῖτε· ἢ μήπως περιμένετε τοὺς Τρῶας νὰ ἔλθωσι πλησίον εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς λευκῆς θαλάσσης ὅπου εἶναι τραβηγμένα ἔξω τὰ πλοῖα, διὰ νὰ ἴδητε ἂν θὰ μᾶς σκεπάσῃ μὲ τὴν χεῖρά του ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου;»

Οὕτω λοιπὸν διατάσσων περιήρχετο τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν· ἦλθε δὲ καὶ εἰς τοὺς Κρῆτας, πορευθεὶς εἴς τινα λόχον τῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ὡπλίζοντο πέριξ τοῦ πολεμικοῦ Ἰδομενέως· καὶ ὁ μὲν Ἰδομενεὺς ἦτο μεταξὺ τῶν προμάχων ὅμοιος μὲ κάπρον κατὰ τὴν δύναμιν, ὁ δὲ Μηριόνης παρώτρυνε τὰς τελευταίας φάλαγγας. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ἐθαύμασεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, παρευθὺς δὲ ὡμίλησεν εἰς τὸν Ἰδομενέα μὲ γλυκεῖς λόγους ὡς ἑξῆς·

«Ἰδομενεῦ, σὲ τιμῶ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι τιμῶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, καὶ εἰς τὸν πόλεμον καὶ εἰς ἄλλα ἔργα, καθὼς καὶ εἰς τὴν τράπεζαν, ὅταν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων κιρνῶσιν εἰς τοὺς κρατῆρας τὸν μαῦρον καὶ εἰς ἀρχηγοὺς πρέποντα οἶνον. Διότι ἂν οἱ ἄλλοι μακρόμαλλοι Ἕλληνες πίνωσιν ὅσον τοῖς προσφέρωσι, τὸ ἰδικόν σου ὅμως ποτήριον στέκεται πάντοτε γεμάτον, καθὼς καὶ τὸ ἰδικόν μου, διὰ νὰ πίνῃς ὅταν ἡ καρδία σου τὸ θέλῃ. Ἀλλ' ἐγείρου πήγαινε εἰς τὸν πόλεμον ταιοῦτος, ὁποῖος πρότερον ἐκαυχᾶσο ὅτι ἦσο.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ὁ Ἰδομενεὺς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν· «Ἀτρείδη, ἐγὼ θά σοι εἶμαι πολὺ ταιριασμένος σύντροφος, καθὼς πρότερον ὑπεσχέθην καὶ συγκατένευσα· ἀλλὰ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐνθάρρυνε, διὰ νὰ πολεμήσωμεν τάχιστα, ἐπειδὴ παρέβησαν τοὺς ὅρκους οἱ Τρῶες· καὶ εἰς αὐτοὺς θὰ ἔλθωσι δειναὶ καὶ ὁ θάνατος, διότι πρῶτοι παρεβίασαν τοὺς ὅρκους.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, ἐπέρασε χαρούμενος κατὰ τὴν καρδίαν. Ἦλθε δὲ εἰς τοὺς δύο Αἴαντας, πορευόμενος διὰ τῶν ταγμάτων τῶν ἀνδρῶν· αὐτοὶ δὲ ὡπλίζοντο καὶ νέφος πεζῶν ἠκολούθει μαζύ των. Καθὼς δ' ὅταν ἀπὸ τὴν σκοπιάν του βλέπῃ ὁ ποιμὴν σύννεφον ἐρχόμενον πρὸς τὴν θάλασσαν ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου, εἰς αὐτὸν δὲ μακρόθεν φαίνεται μελανὸν ὡσὰν πίσσα, κινούμενον πρὸς τὴν θάλασσαν, φέρον δὲ μεγάλην τρικυμίαν, καὶ ἰδὼν τὸ σύννεφον αὐτὸ φοβεῖται καὶ φέρει τὰ πρόβατά του ὑπὸ τὸ σπήλαιον, οὕτως ἐκινοῦντο καὶ αἱ πυκναὶ φάλαγγες τῶν εὐγενῶν νέων ὁμοῦ μὲ τοὺς Αἴαντας εἰς τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον, κυανᾶ, ὡσὰν κύματα κινούμεναι μὲ τὰς ἀσπίδας καὶ τὰ δόρατα. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ἐθαύμασεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτοὺς εἶπε λόγους πτερωτούς·

«Αἴαντες, ἡγεμόνες τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, εἰς σᾶς δὲν διατάττω νὰ διεγείρητε τὸν λαόν, διότι δὲν ἁρμόζει, ἀφοῦ σεῖς μεγάλως ἐνθαρρύνετε αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ γενναίως. Εἴθε, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, τοιαύτη καρδία νὰ ὑπῆρχεν εἰς τὰ στήθη ὅλων· τότε ταχέως ἤθελε πέσει ἡ πόλις

τοῦ βασιλέως Πριάμου, διὰ τῶν χειρῶν μας κυριευθεῖσα καὶ καταστραφεῖσα.»

Οὕτως ἀφοῦ εἶπεν, αὐτοὺς μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ, ἐπορεύθη δὲ πρὸς ἄλλους· ἐκεῖ ἀπήντησε τὸν Νέστορα τὸν εὔγλωττον ἀγορητὴν τῶν Πυλίων, παρατάσσοντα τοὺς συντρόφους του, καὶ παροξύνοντα αὐτοὺς νὰ πολεμήσωσι πλησίον τοῦ μεγάλου Πελάγοντος καὶ τοῦ Ἀλάστορος καὶ τοῦ Χρομίου καὶ τοῦ βασιλέως Αἵμονος, καὶ τοῦ Βίαντος τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν. Καὶ πρῶτον μὲν παρέταξε τοὺς ἱππεῖς μὲ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὀχήματα αὐτῶν, ὄπισθεν δὲ πολλοὺς καὶ καλοὺς πεζούς, διὰ νὰ ἦναι ὡσὰν τεῖχος τοῦ πολέμου, τοὺς δὲ δειλοὺς τοὺς ἔθεσεν εἰς τὸ μέσον, ὥστε καὶ ἂν τις δὲν θέλῃ, νὰ πολεμῇ ἐξ ἀνάγκης· καὶ πρῶτον μὲν διέταξε τοὺς ἱππεῖς, προτρέπων αὐτοὺς νὰ κρατῶσι καλῶς τοὺς ἵππους των, καὶ νὰ μὴ περιφέρωνται εἰς τὸ πλῆθος, καὶ ἐκβακίνωσιν ἀτάκτως τῶν τάξεων.

«Καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν ἔχων θάρρος εἰς τὴν ἱπποσύνην καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν του, νὰ μὴ ἐπιθυμῇ νὰ πολεμῇ ἐναντίον τῶν Τρώων μόνος του ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων, μηδὲ νὰ ὀπισθοδρομῇ· διότι τότε θὰ γίνητε ἀσθενέστεροι· ὅστις δὲ ἀνὴρ μὲ τὸ ἰδικόν του ὄχημα φθάσῃ ἄλλο, ἂς κτυπήσῃ μὲ τὸ δόρυ· ἐπειδὴ οὕτως εἶναι πολὺ προτιμώτερον. Οὕτως ἐκυρίευον καὶ οἱ προγενέστεροι τὰς πόλεις καὶ τὰ τείχη, τοιοῦτον νοῦν καὶ τοιαύτην καρδίαν ἔχοντες εἰς τὸ στῆθός των.»

Οὕτως ὁ γέρων ὁ παλαιὸς πολεμιστὴς τοὺς προέτρεπεν· ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἐθαύμασε, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπεν·

«Ὦ γέρον, εἴθε καθὼς εἶναι ἡ ψυχή σου, ἐντὸς τοῦ στήθους σου, οὕτω νὰ σὲ ἠκολούθουν καὶ τὰ γόνατά σου, καὶ νὰ ἦτο εἰς τὸν τόπον της ἡ ἀνδρεία σου. Ἀλλὰ σὲ βασανίζει τὸ κακὸν γῆρας· εἴθε ἄλλος τις ἐκ τῶν ἀνδρῶν νὰ εἶχε τὴν ἡλικίαν σου, σὺ δὲ νὰ συγκαταριθμῆσο μὲ τοὺς νεωτέρους.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ· «Ἀτρείδη, καὶ ἐγὼ πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἤμην τοιοῦτος, ὁποῖος ἤμην ὅταν ἐφόνευσα τὸν ἔνδοξον Ἐρευθαλίωνα. Ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν τὰ δίδουσιν ὅλα ὁμοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἐὰν τότε ἤμην

νέος, τώρα ὅμως μὲ κατέλαβε τὸ γῆρας· μ' ὅλα ταῦτα θὰ παρευρίσκωμαι μεταξὺ τῶν ἱππέων καὶ θὰ τοὺς προτρέπω μὲ τὰς συμβουλὰς καὶ μὲ τοὺς λόγους μου· διότι τοῦτο εἶναι ἡ τιμὴ τῶν γερόντων· τὰ δὲ ἀκόντια τὰ ἀκοντίζουσιν οἱ νεώτεροι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἰσχυρότεροί μου καὶ ἔχουσι πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμίν των.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ἀτρείδης παρῆλθε μὲ χαίρουσαν καρδίαν, καὶ εὗρε στεκόμενον τὸν ἱππαστὴν Μενεσθέα τὸν υἱὸν τοῦ Πετεοῦ, καὶ πέριξ αὐτοῦ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐπιστήμονας τοῦ πολέμου· πλησίον ἐστέκετο ὁ πολύβουλος Ὀδυσσεὺς, καὶ πέριξ αὐτοῦ ἐστέκοντο τὰ ἀνδρεῖα τάγματα τῶν Κεφαλλήνων· διότι ἡ βοὴ τῆς μάχης δὲν ἠκούετο εἰς αὐτοὺς ἀκόμη, ἀλλὰ νεωστὶ διεγειρόμεναι ἐκινοῦντο αἱ φάλαγγες τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων· αὐτοὶ δὲ ἐστέκοντο περιμένοντες, πότε ἄλλη φάλαγξ τῶν Ἑλλήνων ἐπιτεθεῖσα θὰ ὁρμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων, καὶ θὰ ἀρχίσῃ τὴν μάχην. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων τοὺς ἐπέπληξε, καὶ εἶπεν·

«Ὦ υἱὲ τοῦ Πετεοῦ τοῦ θείου βασιλέως, καὶ σὺ Ὀδυσσεῦ ὑπερέχων πάντας κατὰ τοὺς δόλους, ὀξυνοῦστατε, διατί φοβούμενοι ἀπεμακρύνθητε καὶ περιμένετε τοὺς ἄλλους; Εἰς σᾶς ἁρμόζει νὰ στέκεσθε μεταξὺ τῶν πρώτων, καὶ λάβητε μέρος εἰς τὴν καυστικὴν μάχην. Διότι καὶ πρῶτον προσκαλεῖσθε εἰς τὴν τράπεζάν μου, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἑτοιμάζωμεν εὐωχίαν διὰ τοὺς γέροντας καὶ ἐκεῖ ὑπάρχουσι λαμπρὰ ἐψημένα κρέατα διὰ νὰ τρώγητε, καὶ ποτήρια γλυκέος οἴνου διὰ νὰ πίνητε, ὅταν θέλητε· τώρα ὅμως μ' εὐχαριστησίν σας θὰ ἐβλέπετε, καὶ ἐὰν δέκα φάλαγγες Ἑλλήνων ἔμπροσθέν σας ἤθελον πολεμεῖ μὲ τὰ σκληρά των ὅπλα.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ πολύβουλος Ὀδυσσεύς· «Ἀτρείδη ποῖος λόγος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸ στόμα σου; πῶς λέγεις ὅτι ἀποφεύγομεν τὸν πόλεμον; Ὅταν οἱ Ἕλληνες συγκροτήσωμεν σφοδρὰν μάχην ἐναντίον τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων, τότε θὰ ἴδῃς, ἐὰν θέλῃς καὶ ἐὰν φροντίζῃς περὶ αὐτῶν, τὸν ἀγαπητὸν τοῦ Τηλεμάχου πατέρα νὰ συμπλακῇ μὲ τοὺς πρωταγωνι-

στὰς τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων· ταῦτα δὲ τὰ ὁποῖα σὺ λέγεις εἶναι μάταια καὶ ἀσύνετα.»

Ὅταν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἐνόησεν ὅτι ὠργίσθη ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπανέλεβε τὸν λόγον πάλιν, καὶ μειδιάσας εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν σὲ ἐπιπλήττω πλέον οὐδὲ σὲ προτρέπω. Διότι ἠξεύρω ὅτι ἡ ψυχή σου ἐντὸς τοῦ ἀγαπητοῦ σου στήθους καλῶς σκέπτεται· καὶ φρονεῖς ὅ,τι καὶ ἐγὼ φρονῶ. Ἀλλ' ἐλθέ· ταῦτα δὲ μετέπειτα τὰ διορθόνομεν, ἂν εἴπομεν τώρα κανὲν κακόν· εἴθε οἱ θεοὶ ὅλα ταῦτα νὰ τὰ κατασταήσωσιν ἀβλαβῆ.»

Οὕτως ἀφοῦ εἶπεν, αὐτοὺς μὲν τοὺς ἄφηκεν ἐκεῖ, ἐπορεύθη δὲ πρὸς ἄλλους. Εὗρε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως τὸν ἀνδρειότατον Διομήδην στεκόμενον πλησίον εἰς τοὺς ἵππους καὶ εἰς σφυρηλατημένας πολεμικὰς ἁμάξας· πλησίον του δὲ ἐστέκετο ὁ Σθένελος ὁ υἱὸς τοῦ Καπανέως. Καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἀπετάθη πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἐπέπληξε λέγων·

«Οἴμοι, υἱὲ τοῦ Τυδέως τοῦ πολεμικοῦ καὶ ἱπποδαμαστοῦ, καὶ τί φοβεῖσαι; τί δὲ παρατηρεῖς τὸ μεταξὺ τῶν ἀντιπάλων στρατῶν διάστημα; Ὁ Τυδεὺς δὲν ἠγάπα νὰ δειλιάσῃ τόσον, ἀλλὰ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πολὺ ἔμπροσθεν τῶν ἀγαπητῶν του συντρόφων. Οὕτως ἔλεγον ὅσοι τὸν εἶδον πολεμοῦντα· διότι ἐγὼ δὲν τὸν ἀπήντησα οὐδὲ τὸν εἶδον· λέγουσιν ὅμως ὅτι ὑπῆρξεν ἐπικρατέστερος τῶν ἄλλων· διότι πράγματι χωρὶς πόλεμον εἰσῆλθεν εἰς τὰς Μυκήνας ξένος, συναθροίζων στρατὸν, ὁμοῦ μὲ τὸν ἰσόθεον Πολυνείκην, διὰ τὴν κατὰ τῶν Θηβῶν ἐκστρατείαν· καὶ τὰ μάλιστα παρεκάλουν νὰ τοῖς δώσωσι γενναίους συμμάχους. Οἱ δὲ Μυκηναῖοι ἤθελον νὰ δώσωσι, καὶ ἐδέχθησαν τὰς προτάσεις των· ἀλλ' ὁ Ζεὺς τοὺς ἐμπόδισε δεικνύων κακὰ σημεῖα. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἀνεχώρησαν καὶ ἐξῆλθον εἰς τὸν δρόμον, ἔφθασαν εἰς τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν, τὸν ἔχοντα πολλοὺς σχοίνους καὶ χόρτα, τότε δὲ οἱ Ἕλληνες ἔστειλαν ἄγγελον τὸν Τυδέα εἰς τὰς Θήβας, ὁ ὁποῖος ἐπῆγε, καὶ εὗρε, πολλοὺς Θηβαίους συμποσιάζοντας εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἐτεοκλέους. Οὐδ' ἐδῶ ὅμως, ἂν καὶ ξένος, καὶ μόνος μεταξὺ πολ-

λῶν Θηβαίων, δὲν ἐφοβεῖτο ὁ ἱππότης Τυδεύς, ἀλλὰ τοὺς προεκάλει νὰ ἀγωνισθῶσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅλους εὐκόλως τοὺς ἐνίκα· τόσον τὸν ἐβοήθει ἡ Ἀθηνᾶ. Οἱ δὲ ἱππασταὶ Θηβαῖοι ὀργισθέντες, ἐπῆγαν καὶ ἐτοποθέτησαν ἐνέδραν πεντήκοντα ἀνδρῶν, ὅταν αὐτὸς ἀνεχώρει· δύο δὲ ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐνέδρας, ὁ Μαίων ὁ υἱὸς τοῦ Αἵμονος ὁ παρόμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους, καὶ ὁ πολεμικὸς Πολυφόντης ὁ υἱὸς τοῦ Αὐτοφόνου. Ἀλλ' ὁ Τυδεὺς καὶ εἰς αὐτοὺς τρομερὸν ἔδωκε θάνατον· ὅλους τοὺς ἐφόνευσε, καὶ ἀφῆκεν ἕνα μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του· ἀφῆκε τὸν Μαίονα, ὑπακούσας εἰς τὰ σημεῖα τῶν θεῶν. Τοιοῦτος ἦτο ὁ Αἰτωλὸς Τυδεύς· ἀλλὰ τὸν υἱόν του τὸν ἐγέννησε χειρότερόν του κατὰ τὸν πόλεμον, καὶ καλλίτερόν του κατὰ τὴν δημηγορίαν.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης τίποτε δὲν ἀπήντησε, σεβασθεὶς τὴν παρουσίαν τοῦ σεβαστοῦ βασιλέως. Ἀπήντησεν ὅμως πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Καπανέως εἰπών·

«Ἀτρείδη, μὴ ψεύδεσαι ἐνῷ ἠξεύρεις νὰ εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν· ἡμεῖς καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα κατὰ πολὺ ἀνώτεροι τῶν πατέρων μας· ἡμεῖς καὶ τὴν πόλιν τῶν ἑπτὰ πυλῶν Θηβῶν ἐκυριεύσαμεν, μολονότι εἴχομεν φέρει ὀλιγώτερον λαὸν ὑπὸ τὸ ἰσχυρὸν τεῖχος αὐτῶν, πειθόμενοι εἰς τὰ σημεῖα τῶν θεῶν, καὶ εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Διός· ἐκεῖνοι ὅμως ἀπωλέσθησαν διὰ τὰ σφάλματά των. Διὰ τοῦτο μὴ θέτῃς, παρακαλῶ, τοὺς πατέρας εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἡμᾶς τιμήν.»

Ἀλλὰ τότε ἀγριοκυττάξας αὐτὸν τῷ εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

«Φίλε, σιώπα καὶ ἄκουε τοὺς λόγους μου. Διότι ἐγὼ δὲν δυσαρεστοῦμαι ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν, μὲ τὸ νὰ προτρέπῃ τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας νὰ πολεμήσωσιν· αὐτὸν θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ δόξα, ἂν οἱ Ἕλληνες ἀφανίσωσι τοὺς Τρῶας καὶ κυριεύσωσι τὴν ἱερὰν Τροίαν· αὐτὸν δὲ πάλιν μεγάλη θὰ ἐπακολουθήσῃ λύπη, ἂν οἱ Ἕλληνες νικηθῶσιν. Ἀλλ' ἐλθέ, ἂς φροντίσωμεν καὶ ἡμεῖς περὶ τῆς πολεμικῆς μας δυνάμεως.»

Εἶπε· καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ὄχημά του κάτω μὲ τὰ ὅπλα

του, φοβερὰ δὲ ἐβρόντησαν τὰ χαλκᾶ του ὅπλα εἰς τὸ στῆθος τοῦ βασιλέως ὅταν ἐκινήθη· ἤθελε δὲ κατακλάδει φόβος καὶ τὸν παραπολὺ γενναῖον.

Καθὼς δ' ὅταν εἰς τὸν πολυτάραχον αἰγιαλὸν, ἐγείρεται ἀλλεπαλλήλως τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης, ἐκ τῆς ὑποκινήσεως τοῦ Ζεφύρου, καὶ πρῶτον μὲν κορυφοῦται εἰς τὸ πέλαγος, ἔπειτα δὲ σπάζον εἰς τὴν ξηρὰν, βροντᾷ μεγάλως, καὶ κορυφοῦται κυρτὸν ὂν εἰς τὰς ἄκρας, καὶ ἀποπτύει τὸν ἀφρὸν τῆς θαλάσσης· οὕτως ἀλλεπαλλήλως ἐκινοῦντο τότε ἀκαταπαύστως αἱ φάλαγγες τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν πόλεμον· διέτασσε δὲ ἕκαστος ἐκ τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἰδικούς του· οἱ δ' ἄλλοι ἐπορεύοντο μετὰ σιωπῆς (οὐδ' ἤθελέ τις εἰπεῖ ὅτι ἠκολούθει τόσος λαὸς ἔχων φωνὴν εἰς τὰ στήθη του), φοβούμενοι τοὺς ἀρχηγούς των· περὶ ὅλους δὲ ἔλαμπον τὰ ποικίλα ὅπλα μὲ τὰ ὁποῖα ἐνδεδυμένοι ἐπορεύοντο. Οἱ δὲ Τρῶες, καθὼς τὰ πρόβατα εἰς τὴν αὐλὴν ἀνδρὸς ἔχοντος πολλὰ πόιμνια, ἄπειρα, στέκονται ἀμελγόμενα τὸ λευκόν των γάλα, βελάζοντα ἀδιακόπως, ὅταν ἀκούωσι τὴν φωνὴν τῶν ἀρνίων· οὕτω καὶ εἰς τὸν μέγαν στρατὸν τῶν Τρώων ἠγέρθη μέγας ἀλαλαγμός· διότι δὲν εἶχον ὅλοι τὴν ἰδίαν βοήν, οὐδὲ μίαν φωνὴν, ἀλλ' ἡ γλῶσσά των ἦτο ἀναμεμιγμένη, διότι ἦσαν ἄνδρες ἀπὸ πολλὰ μέρη προσκεκλημένοι. Διήγειρε δὲ τοὺς μὲν Τρῶας ὁ Ἄρης, τοὺς δὲ Ἕλληνας ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ, ὁ Δεῖμος, ὁ Φόβος καὶ ἡ ἄπληστος Ἔρις ἡ ἀδελφὴ καὶ φίλη τοῦ ἀνδροφόνου Ἄρεως, ἡ ὁποία μικρὰ μὲν κατ' ἀρχὰς ἐγείρεται, ἔπειτα ὅμως εἰς τὸν οὐρανὸν στηρίζει τὴν κεφαλὴν, καὶ περιπατεῖ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Αὐτὴ καὶ τότε ἐνέβαλεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν κακὴν φιλονεικίαν, ἐρχομένη εἰς τὰ πλήθη τῶν ἀνδρῶν, διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰ παθήματά των.

Ὅταν λοιπὸν αὐτοὶ πλησιάσαντες συνηντήθησαν, ἐκτύπων τὰς ἀσπίδας καὶ τὰ δόρατα καὶ τὰς δυνάμεις τῶν χαλκοθωράκων ἀνδρῶν· αἱ ὀμφαλοὺς ἔχουσαι ἀσπίδες ἐκτύπων ἀλλήλας, μέγας δὲ θόρυβος ἠγέρθη. Ἐκεῖ ὑπῆρχον τότε στεναγμοὶ καὶ εὐχαὶ τῶν ἀνδρῶν φονευόντων καὶ φονευομένων, τὸ δὲ αἷμα ἔρρεε κατὰ γῆς. Καθὼς δ' ὅταν χείμαρροι ποταμοὶ ῥέωντες ἀπὸ τὰ ὄρη συμβάλλουσι τὸ βρόχυνον ὕδωρ ἀπὸ μεγάλους κρουνοὺς

εἰς δεξαμενὴν ἐντὸς κοίλης χαράδρας, καὶ τὸν κτύπον αὐτῶν τὸν ἀκούει μακρόθεν ὁ ποιμὴν εἰς τὰ ὄρη, οὕτω καὶ ὅταν αὐτοὶ συνεπλέκοντο, μεγάλη βοὴ καὶ φόβος ἐγένετο.

Πρῶτος δ' ὁ Ἀντίλοχος ἐφόνευσεν ἀπὸ τοὺς Τρῶας ἄνδρα περικεφαλαίαν ἔχοντα, γενναῖον μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν, τὸν Ἐχέπωλον, τὸν υἱὸν τοῦ Θαλυσσίου· τὸν ἐκτύπησε δὲ πρῶτος αὐτὸς εἰς τὸν φάλον τῆς περικεφαλαίας, ἐνέπηξε δὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ μέτωπόν του, καὶ ἡ χαλκίνη αἰχμὴ διεπέρασε τὸ ὀστοῦν· σκότος δὲ ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἔπεσεν, ὡσὰν πύργος ὅστις πίπτει ἐν καιρῷ τρομερᾶς μάχης. Αὐτὸν δὲ, ὅταν ἔπεσε, τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς πόδας ὁ βασιλεὺς Ἐλεφήνωρ ὁ υἱὸς τοῦ Χαλκώδοντος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν μεγαλοψύχων Ἀβάντων· μὲ προθυμίαν δὲ ἔσυρον αὐτὸν ἐκτὸς τῶν βελῶν, διὰ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ ταχέως τὰ ὅπλα· ἀλλ' ἡ ὁρμή του ὀλίγον διήρκεσε, διότι ἰδὼν αὐτὸν ὁ μεγαλύψυχος Ἀγήνωρ, σύροντα τὸν νεκρὸν, ἐπλήγωσεν αὐτὸν μὲ χαλκοῦν δόρυ εἰς τὰ πλευρὰ, τὰ ὁποῖα ἐξεσκεπάσθησαν ἀπὸ τὴν ἀσπίδα, ὅταν ἔσκυψε, καὶ τοῦ παρέλυσε τὰ μέλη. Αὐτὸς μὲν οὕτως ἐξεψύχησεν· ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ συνέβη φοβερὸς ἀγὼν τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων· διότι ὡσὰν λύκοι ὥρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων, καὶ ἀνὴρ ἀνέτρεπε καὶ ἐφόνευεν ἄνδρα.

Τότε ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἐφόνευσε τὸν ἀνθηρὸν καὶ ἰσόθεον Σιμοείσιον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀνθεμίωνος τὸν ὁποῖον ἡ μήτηρ του, καταβαίνουσα ἀπὸ τὴν Ἴδην ὅπου ἠκολούθησε τοὺς γονεῖς της διὰ νὰ ἴδῃ τὰ πρόβατα, τὸν ἐγέννησε πλησίον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σιμόεντος, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὠνόμαζον Σιμοείσιον· δὲν ἀπέδωκεν ὅμως τὰ τροφεῖα εἰς τοὺς προσφιλεῖς γονεῖς του, διότι ἡ ζωή του ὑπῆρξεν ὀλιγοχρόνιος, ἐπειδὴ ἐφονεύθη ἀπὸ τὸ δόρυ τοῦ μεγαλοψύχου Αἴαντος. Καὶ πρῶτον μὲν τὸν ἐκτύπησεν, ἐνῷ ἐπορεύοντο, εἰς τὸ στῆθος παρὰ τὸν δεξιὸν μαστόν· διῆλθε δὲ τὸ χαλκοῦν δόρυ ἀντικρὺ εἰς τὸν ὦμόν του, καὶ ἔπεσεν αὐτὸς χαμαὶ εἰς τὸ χῶμα, ὡσὰν λεύκη, ἡ ὁποία εἰς τόπον χαμηλὸν καὶ βαλτώδη φυτρόνει λεῖα καὶ εὐθυτενὴς, καὶ οἱ κλάδοι της βλαστάνουσιν εἰς τὴν κορυφὴν ἐπάνω· καὶ ὁ ἁμαξοποιὸς τὴν κόπτει μὲ τὸν ἠκονημένον του πέλεκυν, διὰ νὰ

στρίψῃ τροχὸν διὰ τὴν λαμπράν του ἄμαξαν· καὶ αὕτη κεῖται ξηρκινομένη πλησίον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, οὕτως ἐφόνευσε καὶ ὁ θεῖος Αἴας τὸν Σιμοείσιον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀνθέμου. Κατὰ τοῦ Αἴαντος ἔρριψε τὸ ὀξὺ ἀκόντιόν του διὰ μέσου τοῦ πλήθους ὁ ποικιλοθώρηξ υἱὸς τοῦ Πριάμου Ἄντιφος· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν τὸν ἐπέτυχεν· ἀλλ' ἐκτύπησεν εἰς τὸν βουβῶνα τὸν καλὸν σύντροφον τοῦ Ὀδυσσέως Λεῦκον ἐνῷ ἔσυρε πρὸς ἄλλο μέρος νεκρόν τινα· ἔπεσε δὲ ἐπάνω του, καὶ ὁ νεκρὸς ἐξέπεσεν ἀπὸ τὴν χειρά του. Ἐθυμώθη δὲ μεγάλως ὁ Ὀδυσσεύς, διότι ὁ Λεῦκος ἐφονεύθη, καὶ ἐπροχώρησε μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν ὡπλισμένος, καὶ παρευθὺς πολὺ πλησίον ἐστάθη, καὶ παρατηρήσας πέριξ του, ἠκόντισε μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ· διεσκορπίσθησαν δὲ οἱ Τρῶες ὅταν αὐτὸς ἔρριψε τὸ ἀκόντιον, δὲν ἐπῆγεν εἰς μάτην, ἀλλ' ἐκτύπησε τὸν Δημοκόωντα τὸν νόθον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἄβυδον ἀπὸ τοὺς ταχεῖς του ἵππους. Αὐτὸν λοιπὸν, ὀργισθεὶς διὰ τὸν σύντροφόν του ὁ Ὀδυσσεὺς, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸν κρόταφον, σκότος ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του, ἔπεσε κάτω μὲ κρότον, καὶ τὰ ὅπλα ἐπάνω του ἐβρόντησαν. Ὑπεχώρησαν τότε καὶ οἱ πρωταγωνισταὶ τῶν Τρώων καὶ ὁ λαμπρὸς Ἕκτωρ· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπευφήμησαν μεγάλως, καὶ ἐσήκωσαν τοὺς νεκρούς· ἐπροχώρησαν ὅμως πολὺ πρὸς τὰ ἔμπρος, καὶ διὰ τοῦτο ἠγανάκτησεν ὁ Ἀπόλλων ἰδὼν αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προέτρεψε τοὺς Τρῶας λέγων·

«Ἐγείρεσθε, ἱπποδαμασταὶ Τρῶες, καὶ μὴ ὑποχωρεῖτε εἰς τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὴν μάχην· διότι καὶ αὐτῶν τὸ σῶμα δὲν εἶναι οὔτε πέτρα, οὔτε σίδηρος, ὥστε κτυπώμενοι νὰ ὑποφέρωσι τὸν κόπτοντα τὰς σάρκας σίδηρον. Προσέτι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ υἱὸς τῆς καλλικόμου Θέτιδος δὲν πολεμεῖ, ἀλλὰ πλησίον εἰς τὰ πλοῖα καταπραΰνει τὴν ὀργὴν ἡ ὁποία κατατρύχει τὴν ψυχήν του.»

Οὕτως εἶπεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόλιν ὁ φοβερὸς θεός· τοὺς Ἕλληνας δὲ διήγειρεν ἡ ἐνδοξοτάτη τοῦ Διὸς θυγάτηρ Ἀθηνᾶ, διερχομένη τὸ πλῆθος, ὅπου ἤθελεν ἴδει τινὰς ἀπομακρυνομένους. Τότε ἡ μοῖρα εὗρε τὸν Διώρην τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμαρυγ-

κέως· διότι ἐκτυπήθη μὲ μεγάλην πέτραν εἰς τὴν δεξιὰν κνήμην πλησίον εἰς τὸν σφυρόν· τὸν ἐκτύπησε δὲ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Θρᾳκῶν Πείροος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰμβράσου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν Αἶνον· ἀπέκοψε δὲ ἡ κακὴ ἐκείνη πέτρα τοὺς δύο τένοντας καὶ τὰ ὀστᾶ· αὐτὸς δ' ἔπεσεν ὕπτιος ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκτείνας καὶ τὰς δύο του χεῖρας πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς συντρόφους του, ἐνῷ ἐξεψύχει· ἔτρεξε δὲ κατ' αὐτοῦ ὁ Πείροος ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε κτυπήσει μὲ τὸ δόρυ πλησίον εἰς τὸν ὀμφαλόν· ἐξεχύθησαν δὲ χαμαὶ ὅλα τὰ ἔντερα, καὶ σκότος ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του.

Τοῦτον δὲ τὸν Πείροον ἐνῷ ἐπέστρεφε, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ ὁ Αἰτωλὸς Θόας εἰς τὸ στῆθος ἄνωθεν τοῦ μαστοῦ, ἐνεπήχθη δὲ ὁ χαλκὸς εἰς τὸν πνεύμονά του· τὸν ἐπλησίασε δὲ ὁ Θόας, ἐξέβαλε τὸ ἰσχυρὸν δόρυ ἀπὸ τὸ στῆθός του, ἔσυρε τὴν σπάθην, καὶ κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας του, τοῦ ἔπῆρε τὴν ψυχήν· δὲν τὸν ἐξέδυσεν ὅμως τὰ ὅπλα του· διότι τὸν περιεκύκλωσαν οἱ σύντροφοι τοῦ φονευθέντος, οἱ Θρᾷκες, οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν κορυφὴν μόνον τῆς κεφαλῆς εἶχον κόμην, κρατοῦντες εἰς χεῖρας μακρὰ δόρατα· οὗτοι τὸν ἀπώθησαν καί τοι ὄντα μέγαν καὶ ἀνδρεῖον καὶ λαμπρόν· αὐτὸς δὲ ἐτράπη εἰς φυγήν. Οὕτω λοιπὸν ἔκειντο ἐπὶ τοῦ χώματος πλησίον ἀλλήλων οἱ δύο οὗτοι ἡγεμόνες ὁ μὲν εἷς τῶν Θρᾳκῶν, ὁ δὲ ἄλλος τῶν χαλκοχιτώνων Ἐπειῶν· περιξ δ' αὐτῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐφονεύοντο.

Τότε δὲν ἤθελε μεμφθῆ τὸ ἔργον τοῦ πολέμου, κανείς, ὅστις ἀπρόσβλητος καὶ ἀπλήγωτος ἀπὸ τὸν σκληρὸν σίδηρον ἤθελε περιφέρεσθαι εἰς τὸ μέσον, ἤθελε δὲ ὁδηγεῖ αὐτὸν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ λαβοῦσα αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ ἀποτρέπει τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν ἀπ' αὐτοῦ. Διότι πολλοὶ ἐκ τῶν Τρώων καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔκειντο πρηνεῖς εἰς τὴν γῆν, πλησίον ἀλλήλων.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ε.

Διομήδους ἀριστεία.

Τότε πάλιν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἔδωκε δύναμιν καὶ θάρρος εἰς τὸν Διομήδην τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, διὰ νὰ γίνῃ περιφανὴς μεταξὺ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ καλὴν δόξαν. Ἔλαμπε δὲ ἀπὸ τὴν περικεφαλαίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἀσπίδα του ἀκούραστον πῦρ, ὅμοιον μὲ τὸν ῥθινοπωρινὸν ἀστέρα, ὁ ὁποῖος λαμπρότατα φέγγει, λουσμένος εἰς τὸν Ὠκεανόν· τοιοῦτον πῦρ ἔλαμπεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπὸ τοὺς ὤμους του· τὸν προέτρεψε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ μέσον ὅπου πλεῖστοι ἐπολέμουν.

Ὑπῆρχε δέ τις μεταξὺ τῶν Τρώων, καλούμενος Δάρης, πλούσιος καὶ συνετὸς, ἱερεὺς τοῦ Ἡφαίστου· εἶχε δὲ δύο υἱούς, τὸν Φηγέα καὶ τὸν Ἰδαῖον, γνωρίζοντας καλῶς πᾶν εἶδος μάχης· οἱ δύο οὗτοι, ἀποχωρισθέντες ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὥρμησαν ἐναντίον τοῦ Διομήδους· ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ ἅρματος, οὗτος δὲ πεζὸς ὥρμησεν ἀπὸ τῆς γῆς· ἀφοῦ δὲ ἐπλησίασαν, ἐρχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων, πρῶτος ὁ Φηγεὺς ἔρριψε τὸ μακρόσκιον δόρυ· ἀλλ' ἡ αἰχμὴ αὐτοῦ διῆλθεν ὑπεράνω τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου τοῦ Τυδείδου, καὶ δὲν τὸν ἐκτύπησε· δεύτερος δὲ ὥρμησε μὲ τὸ ὅπλον του ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως· τούτου ὅμως τὸ βέλος δὲν ἐπῆγεν εἰς μάτην, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος μεταξὺ τῶν μαστῶν, καὶ τὸν ἔρριψεν ἀπὸ τοὺς ἵππους. Ὁ δὲ Ἰδαῖος, ἀφήσας τὴν λαμπράν του πολεμικὴν ἅμαξαν ἐτινάχθη ἔξω, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν φονευμένον ἀδελφόν του· διότι οὐδὲ αὐτὸς θὰ ἤθελεν ὑπεκφύγει τότε τὴν μαύρην μοῖράν του· ἀλλὰ τὸν ἔσωσεν ὁ Ἥφαιστος σκεπάσας αὐτὸν μὲ σκότος, διὰ νὰ μὴ λυπηθῇ παραπολὺ ὁ γέρων πατήρ του. Ἐκβαλὼν δὲ τοὺς ἵππους ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως, τοὺς ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους του νὰ τοὺς ὑπάγωσιν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα. Οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Τρῶες ἀφ' οὗ εἶδον τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Δάρητος, τὸν μὲν ἕνα ἐκφυγόντα τὸν δὲ ἄλλον φονευθέντα πλησίον τοῦ ὀχήματος, ἐξηγέρθη ἡ ψυχὴ ὅλων· τότε ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ λαβοῦσα ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ὁρμητικὸν Ἄρην, τῷ εἶπε·

«Ἄρη Ἄρη ἀνθρωποφόνε, μιαιφόνε, καταστροφεῦ τῶν πόλεων, δὲν θὰ θελήσῃς νὰ ἀφήσωμεν τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἕλληνας νὰ πολεμῶσι, τίς ἐξ αὐτῶν νὰ λάβῃ τὴν νίκην παρὰ τοῦ πατρὸς Διός, ἡμεῖς δὲ νὰ ἀπομακρυνθῶμεν καὶ ν' ἀποφύγωμεν τὴν ὀργὴν τοῦ Διός;»

Οὕτως εἰποῦσα, ἐξήγαγεν ἀπὸ τὴν μάχην τὸν ὁρμητικὸν Ἄρην καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου· οἱ δὲ Ἕλληνες ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τοὺς Τρῶας· καὶ ἕκαστος ἐκ τῶν ἡγεμόνων ἐφόνευσεν ἀπὸ ἕνα ἄνδρα· πρῶτος δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἐξέβαλεν ἀπὸ τὸ ἅρμα του τὸν μέγαν Ὀδίον τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἀλιζώνων· διότι πρῶτος αὐτὸς ἐτράπη εἰς φυγήν, καὶ τότε ὁ Ἀγαμέμνων ἐνέπηξε τὸ δόρυ εἰς τὸ μετάφρενον αὐτοῦ, εἰς τὸ μέσον τῶν ὤμων, καὶ τὸ ἐπέρασεν ἀπὸ τὰ στήθη του· πεσὼν δὲ ἐκτύπησε, καὶ ἐβρόντησαν ἐπάνω του τὰ ὅπλα.

Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ἐφόνευσε τὸν Φαῖστον τὸν υἱὸν τοῦ Μαίονος Βώρου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν εὔφορον Τάρνην· τοῦτον λοιπὸν μέλλοντα νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ἅρμα, τὸν ἐπλήγωσεν ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεύς, μὲ τὸ μακρόν του δόρυ εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· κατέπεσε δὲ ἀπὸ τὸ ἅρμα, καὶ στυγερὸν σκότος τὸν κατέλαβε.

Καὶ τοῦτον μὲν ἐγύμνουν οἱ θεράποντες τοῦ Ἰδομενέως· τὸν δὲ υἱὸν τοῦ Στροφίου Σκαμάνδριον τὸν καλὸν κυνηγόν, τὸν ἐφόνευσε μὲ τὸ μυτηρὸν δόρυ του ὁ Ἀτρείδης Μενέλαος· ἦτο καλὸς κυνηγός, διότι αὐτὴ ἡ ἰδία Ἄρτεμις τὸν ἐδίδαξε νὰ κτυπᾷ ὅλα ὅσα ζῶσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ ὅσα τρέφονται εἰς τὰ δάση τῶν ὀρέων. Ἀλλὰ τότε δὲν τὸν ὠφέλησεν ἡ ὁπλοχαρὴς Ἄρτεμις, οὐδὲ ἡ τέχνη του εἰς τὸ νὰ κτυπᾷ μακρόθεν, μὲ τὴν ὁποίαν (τέχνην) ἦτο στολισμένος πρότερον· ἀλλ' ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Μενέλαος, ἐκτύπησεν αὐτὸν, μὲ τὸ δόρυ ἐνῷ ἔφευγεν ἔμπροσθέν του, εἰς τὸ μετάφρενον, εἰς τὸ μέσον τῶν ὤμων του, καὶ ἐπέρασεν αὐτὸ ἀπὸ τὰ στήθη του. Κατέπεσε δὲ πρηνὴς, καὶ ἐβρόντησαν ἐπάνω του τὰ ὅπλα.

Ὁ δὲ Μηριόνης ἐφόνευσε τὸν Φέρεκλον τὸν υἱὸν τοῦ τέκτονος Ἁρμονίδου, ὁ ὁποῖος ἤξευρε νὰ κατασκευάζῃ μὲ τὰς χεῖρας

του ὅλα τὰ πεποικιλμένα ἔργα· τὸν ἠγάπα δὲ ἐξόχως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· οὗτος εἶχε ναυπηγήσει διὰ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὰ ἰσόμετρα πλοῖα τὰ αἴτια τοῦ κακοῦ, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν βλάβη δι' ὅλους τοὺς Τρῶας, καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον· διότι δὲν ἐγίνωσκε τὰ μαντεύματα τῶν θεῶν. Τοῦτον λοιπὸν ὁ Μηριόνης, ὅταν καταδιώκων αὐτὸν τὸν ἔφθασε, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν γλουτόν· ἡ δὲ αἰχμὴ διεπέρασεν ἀντικρὺ πλησίον εἰς τὴν κύστιν κάτωθεν τοῦ ὀστοῦ· στενάξας δὲ ἔπεσε γονατιστὸς, καὶ τὸν ἐσκέπασεν ὁ θάνατος.

Ὁ δὲ Μέγης ἐφόνευσε τὸν Πηδαῖον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν νόθος, ἀλλ' ἐπιμελῶς, ὡσὰν τὰ ἀγαπητά της τέκνα τὸν ἀνέθρεψεν ἡ εὐγενὴς Θεανὼ, πρὸς χάριν τοῦ συζύγου της. Τοῦτον λοιπὸν πλησιάσας ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ υἱὸς τοῦ Φυλέως, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ μυτηρόν του δόρυ εἰς τὸ ἰνίον τῆς κεφαλῆς, καὶ τοῦ ἔθραυσε τοὺς ὀδόντας τὸ ὅπλον, διελθὸν ἀντικρὺ κάτωθεν τῆς γλώσσης· ἔπεσε δὲ εἰς τὴν σκόνην, κρατῶν εἰς τοὺς ὀδόντας τὸ ψυχρὸν ὅπλον.

Ὁ Εὐρύπυλος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, τὸν θεῖον Ὑψήνορα τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Δολοπίονος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἱερεὺς τοῦ Σκαμάνδρου καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡσὰν θεός· τοῦτον ὁ Εὐρύπυλος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, φεύγοντα ἔμπροσθέν του, ὁρμήσας ταχέως ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὦμον μὲ τὸ ξίφος· ἀπέκοψε δὲ τὴν βαρεῖαν χεῖρά του, ἥτις αἱματωμένη ἔπεσε κατὰ γῆς, μαῦρος δὲ θάνατος καὶ ἄφευκτος μοῖρα κατέλαβε τοὺς ὀφθαλμούς του.

Αὐτοὶ μὲν οὕτως ἠγωνίζοντο εἰς τὴν ἰσχυρὰν μάχην. Τὸν δὲ υἱὸν τοῦ Τυδέως δὲν ἤθελέ τις ἐννοήσει μὲ ποῖον μέρος ἦτο, ἂν δηλαδὴ ἦτο τεταγμένος μὲ τοὺς Τρῶας ἢ μὲ τοὺς Ἕλληνας· διότι ἔτρεχεν εἰς τὴν πεδιάδα, ὅμοιος μὲ πλημμυρισμένον χείμαρρον ποταμὸν, ὁ ὁποῖος ὁρμητικῶς ῥεῶν καταστρέφει τὰς γεφύρας· καὶ δὲν τὸν κρατοῦσιν οὔτε ἀσφαλεῖς γέφυραι, οὔτε τοῖχοι θαλερῶν ἀμπέλων, ὅταν ἐπέλθῃ ἐξαίφνης, καθ' ὃν καιρὸν ραγδαίως βρέχει ὁ Ζεύς· κατακρημνίζονται δὲ ἀπὸ αὐτὸν πολλὰ καλὰ ἔργα τῶν νέων· οὕτω καὶ ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Τυ-

δέως ἐκλονοῦντο αἱ πυκναὶ φάλαγγες τῶν Τρώων, καὶ οὐδὲ κἂν ἀντεστάθησαν, μ' ὅλον ὅτι ἦσαν πολλαί.

Ἅμα δὲ τὸν διέκρινεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος τρέχοντα εἰς τὴν πεδιάδα καὶ κλονοῦντα ἔμπροσθέν του τὰς φάλαγγας, ἐτέντωσε ταχέως τὸ καμπύλον τόξον του ἐναντίον τοῦ Τυδείδου, καὶ ἐνῷ ἐφώρμα, τὸν ἐκτύπησεν ἐπιτυχὼν αὐτὸν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, εἰς τὸ κοῖλον τοῦ θώρακος· ἐπέταξε δὲ τὸ πικρὸν βέλος διὰ τοῦ ὤμου καὶ ἐπέρασεν ἀντικρύ· ἐβάφετο δὲ μὲ τὸ αἷμα ὁ θώραξ· τότε διὰ τοῦτο ἐφώναξε μεγάλως ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Ἔμπρὸς μεγαλόψυχοι Τρῶες καὶ ἄριστοι ἱππεῖς· διότι ὁ ἄριστος ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἶναι πληγωμένος, καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ὑπομείνῃ ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸ ἰσχυρὸν βέλος, ἐὰν ἀληθῶς μὲ παρώτρυνεν ὁ βασιλεὺς Ἀπόλλων, ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ὅτε ἀνεχώρουν ἀπὸ τὴν Λυκίαν.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· τὸν Τυδείδην ὅμως δὲν τὸν κατέβαλε τὸ ταχὺ βέλος, ἀλλ' ἐπιστρέψας αὐτὸς, ἐστάθη ἔμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ τοῦ ὀχήματος, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Σθένελον τὸν υἱὸν τοῦ Καπανέως·

«Τρέξε, ἀγαπητὲ υἱὲ τοῦ Καπανέως, κατάβα ἀπὸ τὸ ἅρμα διὰ νὰ μοῦ ἐκβάλῃς ἀπὸ τὸν ὦμον τὸ πικρὸν βέλος.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Σθένελος ἐπήδησεν ἀπὸ τὴν ἅμαξαν κάτω, καὶ σταθεὶς πλησίον του, ἐξέβαλεν ἀπὸ τὸν ὦμόν του καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ταχὺ βέλος· τὸ δὲ αἷμα ἐξηκοντίζετο πρὸς τὰ ἄνω διὰ μέσου τοῦ στριμμένου χιτῶνός του· τότε λοιπὸν ηὐχήθη ὁ καλλίφωνος Διομήδης λέγων·

«Ἐπάκουσόν μου, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διός, Ἀτρυτώνη· ἐὰν ποτε καὶ τὸν πατέρα μου, ἀγαπῶσα τὸν ἐβοήθησας ἐν καιρῷ καταστρεπτικοῦ πολέμου, τώρα ἀγάπα καὶ ἐμὲ, Ἀθηνᾶ· δὸς νὰ ὁρμήσω μὲ δόρυ, καὶ νὰ φονεύσω τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἐπρόφθασε καὶ μὲ ἐκτύπησε, καὶ καυχᾶται ἰσχυριζόμενος ὅτι δὲν θὰ ἴδω πλέον ἐπὶ πολὺ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· τὸν εἰσήκουσε δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, καὶ κατέστησε τὰ μέλη του ἐλαφρά· τόσον τοὺς πόδας

ὅσον καὶ τὰς χεῖρας, καὶ σταθεῖσα πλησίον τῷ εἶπε τοὺς ἑξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἔχε θάρρος τώρα, Διόμηδες, καὶ πολέμα ἐναντίον τῶν Τρώων· διότι ἐνέθηκα εἰς τὰ στήθη σου τὴν πατρικήν σου δύναμιν ἀτρόμητον, ὁποίαν εἶχε καὶ ὁ ἀσπιδοφόρος ἱππότης Τυδεύς, ἀφήρεσα δὲ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σου τὸ σκότος τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε πρότερον, διὰ νὰ γνωρίζῃς καλῶς καὶ τὸν θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον. Τώρα ὅθεν, ἐὰν κανεὶς θεὸς πρὸς δοκιμὴν ἔλθῃ ἐδῶ, μὴ τύχῃ καὶ πολεμήσῃς ἐναντίον ἄλλων ἀθανάτων θεῶν· ἐὰν δὲ ἔλθῃ εἰς τὸν πόλεμον ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, αὐτὴν πλήγωσέ την μὲ τὸ μυτηρὸν ὅπλον σου.»

Ἡ μὲν λοιπὸν γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ οὕτως εἰποῦσα ἀνεχώρησεν· ὁ δὲ Τυδείδης καὶ πάλιν πορευθεὶς ἀνεμίχθη μὲ τοὺς πρωταγωνιστάς· καὶ, ἐνῷ καὶ πρότερον ἐπεθύμει ἡ ψυχή του νὰ μάχηται ἐναντίον τῶν Τρώων, τότε πλέον τριπλασία δύναμις τὸν κατέλαβεν, ὡς λέοντα, τὸν ὁποῖον ὁ ποιμὴν πληγώσῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν εἰς τὴν μάνδραν τῶν δασυμάλλων προβάτων, ἐνῷ πηδᾷ ὑπεράνω τῆς ἐπαύλεως, ἀλλὰ δὲν τὸν φονεύσῃ· καὶ μόνον διεγείρει τὴν δύναμίν του, ἔπειτα ὅμως δὲν τὸν ἀποκρούει, ἀλλὰ κρύπτεται εἰς τὸ βάθος τῆς μάνδρας, τὰ δὲ πρόβατα ἔρημα μείναντα φοβοῦνται, καὶ κεῖνται σωρηδὸν τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου φονευμένα, ὁ δὲ λέων (χορεσθεὶς) μετ' ἀκαθέκτου ὁρμῆς πηδᾷ ἔξω τῆς ὑψηλῆς αὐλῆς· μετὰ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς καὶ ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης ἀνεμίχθη μὲ τοὺς Τρῶας.

Τότε ἐφόνευσε τὸν Ἀστύνοον καὶ τὸν Ὑπείρονα τὸν ποιμένα τῶν λαῶν· τὸν μὲν ἕνα κτυπήσας μὲ τὸ χαλκοῦν δόρυ ὑπεράνω τοῦ μαστοῦ, τὸν δὲ ἄλλον μὲ τὸ μέγα του ξίφος ἐκτύπησεν εἰς τὴν κλεῖδα πλησίον τοῦ ὤμου, ἀπεχώρισε δὲ τὸν ὦμον ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ ἀπὸ τὰ νῶτα. Καὶ τούτους μὲν τοὺς ἀφῆκεν, ἐπορεύθη δὲ πρὸς τὸν Ἄβαντα καὶ τὸν Πολύειδον τοὺς υἱοὺς τοῦ Εὐρυδάμαντος τοῦ γέροντος ὀνειροκρίτου, τῶν ὁποίων τὰ ὄνειρα δὲν ἤμελλε νὰ ἐξηγήσῃ ὁ γέρων εἰς τὴν ἐπιστροφήν των, ἀλλὰ τοὺς ἐφόνευσεν ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης. Ἔπειτα ἐπορεύθη κατὰ τοῦ Ξάνθου καὶ Θόωνος τῶν δύο προσφιλῶν υἱῶν τοῦ Φαίνοπος, ὁ ὁποῖος ἐβασανίζετο ἀπὸ κακὸν γῆρας, καὶ δὲν

ἐγέννησεν ἄλλον υἱὸν διὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὰ κτήματά του· αὐτοὺς καὶ τοὺς δύο τοὺς ἐφόνευσε τότε ὁ Διομήδης, ἀποσπάσας τὴν ψυχήν των, ἀφῆκε δὲ θρῆνον καὶ ἐλεεινὰς μερίμνας εἰς τὸν πατέρα των, ὁ ὁποῖος δὲν ἔμελλε νὰ τοὺς δεχθῇ ζῶντας ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ ξένοι κληρονόμοι ἔμελλον νὰ διανεμηθῶσι τὴν περιουσίαν του.

Τότε κατέλαβε τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Δαρδανίδου Πριάμου, τὸν Ἐχέμμονα καὶ τὸν Χρόμιον εὑρισκομένους εἰς τὸ ἴδιον ὄχημα. Καθὼς δὲ λέων ὁρμήσας εἰς ἀγέλην βοῶν συντρίβει τὸν λαιμὸν δαμάλεως ἢ βοὸς, βοσκομένων εἰς τὸ δάσος· οὕτω καὶ τοὺς δύο διὰ τῆς βίας κατεβίβασεν ἀπὸ τὸ ἅρμα ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, καὶ τοὺς ἀφῆρεσεν ἔπειτα τὰ ὅπλα των, τοὺς δὲ ἵππους των τοὺς ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους του νὰ τοὺς ὑπάγωσιν εἰς τὰ πλοῖα.

Τοῦτον δὲ εἶδεν ὁ Αἰνείας φέροντα ἀταξίαν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀμέσως ὥρμησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης καὶ τοῦ κλονισμοῦ τῶν δοράτων, ζητῶν τὸν ἰσόθεον Πάνδαρον, ἂν ἤθελέ που τὸν εὕρει. Εὗρε δὲ τὸν ἄμεμπτον καὶ ἰσχυρὸν υἱὸν τοῦ Λυκάονος, ἐστάθη ἔμπροσθέν του, καὶ τῷ εἶπε·

«Πάνδαρε, ποῦ εἶναι τὸ τόξον καὶ τὰ πτερωτά σου βέλη; ποῦ ἡ φήμη σου, ἕνεκα τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἀνὴρ ἐδῶ ἀγωνίζεται μετὰ σοῦ, οὐδὲ εἰς τὴν Λυκίαν καυχᾶταί τις ὅτι εἶναι ἀνώτερός σου; Ἀλλ' ἐλθὲ, ὕψωσον εἰς τὸν Δία τὰς χεῖράς σου, καὶ ρίψον βέλος κατὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὁ ὁποῖος ὑπερισχύει, καὶ ἐπροξένησεν ἤδη πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς Τρῶας, διότι πολλῶν καὶ καλῶν ἀνδρῶν τὰ γόνατα παρέλυσεν, ἐκτὸς ἐὰν ἦναι θεός τις ὀργισθεὶς ἐναντίον τῶν Τρώων ἕνεκα θυσιῶν· κακὸν δὲ πρᾶγμα εἶναι ὅταν θεός τις θυμώσῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Αἰνεία, πρόκριτε τῶν χαλκοχιτώνων Τρώων, αὐτὸν τὸν ἄνδρα ἐγὼ τὸν ὁμοιάζω καθ' ὅλα μὲ τὸν συνετὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, ἐπειδὴ γνωρίζω αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀσπίδα του, ἀπὸ τὴν περικεφαλαίαν του τὴν ἔχουσαν ὀπὰς διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἀπὸ τοὺς ἵππους του· δὲν ἠξεύρω ὅμως καλῶς, ἂν ἦναι θεός

τις· ἐὰν ὅμως ὁ ἀνὴρ αὐτὸς, τὸν ὁποῖον λέγω, ἦναι ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως, βεβαίως δὲν κάμνει τὰ κατορθώματα αὐτὰ ἄνευ θεοῦ τινος, ἀλλά τις, ἐκ τῶν ἀθανάτων στέκει πλησίον του, σκεπασμένος εἰς τοὺς ὤμους μὲ νεφέλην, ὁ ὁποῖος ἔστρεψεν εἰς ἄλλο μέρος τὸ ταχὺ βέλος τὸ ὁποῖον τὸν εὗρηκε· διότι πρὸ ὀλίγου ἔρριψα κατ' αὐτοῦ βέλος, καὶ τὸν ἐκτύπησα εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον καὶ ἐπέρασεν ἀντικρὺ εἰς τὸν θώρακα· εἶπα τότε ὅτι θὰ τὸν ἔστειλα εἰς τὸν Ἅδην, μ' ὅλα ταῦτα δὲν τὸν ἐφόνευσα· βέβαια θεός τις εἶναι ὠργισμένος. Δὲν ἔχω δὲ ἐδῶ ἵππους καὶ ἅρματα εἰς τὰ ὁποῖα νὰ ἐπιβαίνω· ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ Λυκάονος εὑρίσκονται ἕνδεκα ἅρματα ὡραῖα καὶ καινουργῆ καὶ πέριξ αὐτῶν εἶναι ἐξηπλωμένοι πέπλοι· πλησίον δ' ἑκάστου ἐξ αὐτῶν στέκονται ζεῦγος ἵππων οἵτινες τρώγουσι λευκὴν κριθὴν καὶ ὀλύρας. Ὄντως ὁ γέρων πολεμιστὴς Λυκάων, ὅταν ἠρχόμην μὲ ἔδωκε πολλὰς συμβουλὰς κατ' οἶκον· μὲ προέτρεπε δηλαδὴ ἐπιβαίνων εἰς ἵππους ἢ εἰς ἅρματα νὰ ὁδηγῶ τοὺς Τρῶας εἰς τὰς φοβερὰς μάχας· ἐγὼ ὅμως δὲν τὸν ἤκουσα, (καὶ θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ ἐπωφελέστερον) λυπούμενος τοὺς ἵππους, ἵνα μὴ στερηθῶσι τὴν τροφήν των, ἐὰν φονευθῶσιν οἱ ἄνδρες, ὡς συνειθισμένοι νὰ τρώγωσιν ἀφθόνως. Οὕτω λοιπὸν τοὺς ἀφῆκα, καὶ ἦλθον πεζὸς εἰς τὸ Ἴλιον, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὰ τόξα μου, τὰ ὁποῖα δὲν ἔμελλον νὰ μὲ ὠφελήσωσι· διότι ἕως τώρα ἐναντίον δύο ἀρχηγῶν ἐτόξευσα, τοῦ Τυδείδου καὶ τοῦ Ἀτρείδου· καὶ ἀπὸ τοὺς δύο δὲ ἔκαμα νὰ τρέξῃ αἷμα πληγώσας αὐτούς· μὲ τοῦτο ὅμως μᾶλλον τοὺς παρώξυνα. Ὅθεν μὲ κακὴν μοῖραν ἐπῆρα ἀπὸ τὸν πάσσαλον τὰ καμπύλα μου τόξα τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ὡδήγησα εἰς τὴν ὡραίαν Τροίαν τοὺς Τρῶας, πρὸς χάριν τοῦ θείου Ἕκτορος. Ἐὰν δὲ ἐγὼ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ ἴδω αὐτὴν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ τὴν σύζυγόν μου καὶ τὸν ὑψηλόν μου οἶκον, τότε νὰ μοῦ κόψῃ ξένος ἄνθρωπος τὴν κεφαλήν, ἐὰν ἐγὼ δὲν θέσω τὰ τόξα ταῦτα εἰς λαμπρὸν πῦρ, θραύσας αὐτὰ μὲ τὰς χεῖράς μου· διότι ματαίως μὲ ἀκολουθοῦσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ Αἰνείας ὁ στρατηγὸς τῶν Τρώων· «Μὴ ὁμιλῇς τοιουτοτρόπως· πρότερον δὲν θὰ γίνῃ ἄλλως

πως, πρὶν ἡμεῖς οἱ δύο ἐλθόντες ἐναντίον τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ μὲ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὀχήματά μας, πολεμήσωμεν κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐλθὲ, ἀνάβα εἰς τὸ ἰδικόν μου ὄχημα, διὰ νὰ ἴδῃς ὁποῖοι εἶναι οἱ τρωικοὶ ἵπποι, ἠξεύροντες νὰ κυνηγῶσι ταχύτατα τὸν ἐχθρὸν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν πεδιάδα, καθὼς καὶ νὰ τὸν φεύγωσιν· αὐτοὶ θὰ σώσωσι καὶ ἡμᾶς τοὺς δύο φέροντες εἰς τὴν πόλιν, ἂν καὶ πάλιν ὁ Ζεὺς δώσῃ τὴν νίκην εἰς τὸν Τυδείδην Διομήδη. Ἐλθὲ λοιπὸν τώρα, λάβε τὴν μάστιγα καὶ τοὺς ποικίλους χαλινοὺς, ἐγὼ δὲ νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ ὄχημα διὰ νὰ πολεμήσω· ἢ, ἂν θέλῃς, σὺ περίμενον αὐτὸν, ἐγὼ δὲ νὰ φροντίσω διὰ τοὺς ἵππους.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Αἰνεία, σὺ ὁ ἴδιος κράτει τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἵππους σου· διότι καλλίτερον θὰ φέρωσιν οἱ ἵπποι τὸ καμπύλον ἅρμα ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν συνήθη ἡνίοχόν των, ἐὰν καὶ πάλιν τραπῶμεν εἰς φυγὴν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Τυδέως· μὴ τύχῃ καὶ φοβηθέντες ἀφηνιάσωσι, καὶ δὲν θέλωσι νὰ μᾶς ἀπομακρύνωσι τοῦ πολέμου, ποθοῦντες τὴν ἰδικήν σου φωνήν· τότε δὲ ὁρμήσας ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως καὶ ἡμᾶς φονεύσῃ, καὶ τοὺς μονώνυχας ἵππους κυριεύσῃ. Ἀλλὰ σὺ ὁ ἴδιος κυβέρνα τὸ ἅρμα καὶ τοὺς ἵππους σου, αὐτὸν δὲ ἐρχόμενον ἐναντίον μας θὰ τὸν δεχθῶ ἐγὼ μὲ τὸ μυτηρόν μου δόρυ.»

Οὕτως εἰπόντες ἀνέβησαν καὶ οἱ δύο εἰς τὸ ποικίλον ἅρμα, καὶ μὲ μεγάλην προθυμίαν διηύθυνον ἐναντίον τοῦ Τυδείδου τοὺς ταχεῖς ἵππους. Τοὺς εἶδε δὲ ὁ Σθένελος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Καπανέως, καὶ ἀμέσως εἶπεν εἰς τὸν Τυδείδην τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Τυδείδη Διόμηδες, ἀγαπητὲ τῆς ψυχῆς μου· βλέπω δύο ἰσχυροὺς ἄνδρας, μεγάλην ἔχοντας δύναμιν, νὰ ὁρμῶσιν ὅπως πολεμήσωσιν ἐναντίον σου· ὁ μὲν εἷς εἶναι ὁ καλὸς τοξότης Πάνδαρος ὁ ὁποῖος λέγουσιν ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Λυκάονος· ὁ δ' ἄλλος εἶναι ὁ Αἰνείας τὸν ὁποῖον λέγουσιν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγχίσου, μήτηρ του δὲ εἶναι ἡ Ἀφροδίτη. Ἐλθὲ λοιπὸν ἂς ἀναχωρήσωμεν μὲ τὸ ἅρμα, καὶ μὴ τρέχῃς, παρακαλῶ, οὕτω διὰ

μέσου τῶν πρωταγωνιστῶν, διὰ νὰ μὴ χάσῃς τὴν ἀκριβήν σου ζωήν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ διευθύνας βλέμμα ἠγανακτημένον εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης· «Μὴ ὁμιλῇς ποσῶς περὶ φυγῆς, διότι δὲν θὰ σὲ ἀκούσω· διότι δὲν εἶναι γενναῖον δι' ἐμὲ νὰ πολεμῶ ὑποχωρῶν, καὶ νὰ δειλιῶ· ἔχω ἀκόμη ἀκλόνητον θάρρος· διστάζω δὲ νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ ὄχημα· ἀλλὰ καὶ οὕτω πεζὸς θὰ ὑπάγω ἐναντίον των· ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ δὲν μὲ ἀφίνει νὰ δειλιῶ· αὐτοὺς δὲ, δὲν θὰ τοὺς φέρωσιν ὀπίσω καὶ τοὺς δύο οἱ ταχεῖς ἵπποι, ἐκτὸς ἂν μᾶς διαφύγῃ ὁ εἷς· θέλω δὲ σὲ εἰπεῖ ἓν ἄλλο, τὸ ὁποῖον σὺ ἐνθυμοῦ καλῶς· ἐὰν ἡ συνετωτάτη Ἀθηνᾶ μοὶ δώσῃ τὴν δόξαν νὰ τοὺς φονεύσω καὶ τοὺς δύο, τότε σὺ τούτους μὲν τοὺς ταχεῖς ἵππους νὰ τοὺς σταματήσῃς ἐκεῖ τεντώσας τοὺς χαλινοὺς ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τοῦ ἅρματος· νὰ ἐνθυμηθῇς δὲ νὰ ὁρμήσῃς εἰς τοὺς ἵππους τοῦ Αἰνείου, καὶ ἀφαιρέσας αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς Τρῶας, νὰ τοὺς διευθύνῃς πρὸς τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας· διότι εἶναι ἀπὸ τὴν γενεὰν ἐκείνων τῶν ἵππων τοὺς ὁποίους ἔδωκεν ὁ βροντόφωνος Ζεὺς εἰς τὸν Τρῶα εἰς ἀνταλλαγὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Γανυμήδους διὰ τοῦτο εἶναι οἱ ἄριστοι ἐκ τῶν ἵππων ὅσοι ὑπάρχουσιν ὑπὸ τὸ φῶς καὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον· ἐξ αὐτῆς τῆς γενεᾶς ἔκλεψεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγχίσης, θέσας, κρυφὰ ἀπὸ τὸν Λαομέδοντα, θηλείας ἵππους διὰ νὰ βατευθῶσιν· ἐκ τῶν ὁποίων τῷ ἐγεννήθησαν εἰς τὸν οἰκόν του ἓξ ἵπποι τῆς γενεᾶς αὐτῆς· ἐκ τούτων τοὺς μὲν τέσσαρας κρατήσας αὐτὸς τοὺς ἔτρεφεν εἰς τὴν φάτνην, τοὺς δὲ δύο τούτους τοὺς φοβεροὺς τοὺς ἔδωκεν εἰς τὸν Αἰνείαν· ἂν λοιπὸν τοὺς συλλάβωμεν, θέλομεν ἀποκτήσει καλὴν δόξαν.»

Οὕτως, αὐτοὶ μὲν τοιαῦτα μεταξύ των συνδιελέγοντο· ἐκεῖνοι δὲ ὀγλίγωρα ἐπλησίασαν, ἐλαύνοντες τοὺς ταχεῖς των ἵππους· πρὸς τὸν Τυδείδην πρῶτος ἀπετάθη ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος εἰπών·

«Καρτερόψυχε, πολεμικὲ υἱὲ τοῦ θαυμαστοῦ Τυδέως· βεβαίως δὲν σ' ἐφόνευσε τὸ ταχὺ καὶ πικρόν μου βέλος· τώρα ὅμως θὰ δοκιμάσω μὲ τὸ δόρυ νὰ σὲ φονεύσω, ἐὰν ἐπιτύχω.»

Εἶπε· καὶ σείσας τὸ μακρόσκιον δόρυ του, τὸ ἔρριψε, καὶ

ἐκτύπησε τὸν Τυδείδην εἰς τὴν ἀσπίδα· διαπεράσασα δὲ ταύτην ἡ χαλκίνη αἰχμή, ἐπλησίασεν εἰς τὸν θώρακα· τότε ἐφώναξε μεγάλως ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος λέγων·

«Ἐπληγώθης πέρα καὶ πέρα εἰς τὸν λαγόνα, καὶ δὲν νομίζω νὰ ἀνθέξῃς ἐπὶ πολύ· εἰς ἐμὲ δὲ ἔδωκας μέγα καύχημα.»

Ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης χωρὶς νὰ φοβηθῇ ἀπήντησεν· «Ἔσφαλες, δὲν ἐπέτυχες· νομίζω ὅτι σεῖς οἱ δύο δὲν θὰ παύσητε τὸν πόλεμον· χωρὶς ὁ εἷς ἀπὸ σᾶς πεσὼν, νὰ χορτάσῃ μὲ τὸ αἷμά του τὸν Ἄρην τὸν ἰσχυρὸν πολεμιστήν.»

Οὕτως εἰπὼν ἔρριψε τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον διηύθυνεν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὴν ῥῖνά του πλησίον τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ διεπέρασε τοὺς λευκούς του ὀδόντας. Ἀπέκοψε δὲ ὁ ἀκάματος χαλκὸς τὸ ἄκρον τῆς γλώσσης του, καὶ ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀνθερεῶνος· (τοῦ ὑπὸ τὴν κάτω σιαγόνα σαρκώδους μέρους). Ἔπεσε δὲ ἀπὸ τὸ ὄχημα καὶ ἐβρόντησαν ἐπάνω του τὰ ὅπλα του τὰ ποικίλα καὶ λαμπρότατα· ὀπισθοχώρησαν δὲ οἱ ἵπποι καὶ ἐκεῖ διελύθη τοῦ Πανδάρου καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ δύναμις.

Τότε ἐφώρμησεν ὁ Αἰνείας μὲ τὴν ἀσπίδα καὶ μὲ τὸ μακρόν του δόρυ, φοβηθεὶς μὴ τοῦ πάρωσι τὸν νεκρὸν οἱ Ἕλληνες. Ἐπεριπάτει λοιπὸν πέριξ τοῦ νεκροῦ ὡσὰν λέων ἔχων, πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμίν του· ἐκράτησε δὲ ἔμπροσθέν του τὸ δόρυ καὶ τὴν στρογγύλην ἀσπίδα, πρόθυμος νὰ φονεύσῃ πάντα ὅστις ἤθελεν ἔλθει ἐναντίον του, ἐφώναζε δὲ καταπληκτικῶς. Ὁ δὲ Τυδείδης ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρά του πέτραν βαρυτάτην, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύναντο νὰ σηκώσωσι δύο ἄνθρωποι, ἀπὸ τοὺς τώρα ὑπάρχοντας· αὐτὸς ὅμως καὶ μόνος του τὴν ἔσειεν εὐκόλως· μὲ αὐτὴν λοιπὸν ἐκτύπησε τὸν Αἰνείαν εἰς τὸ ἰσχίον, ἐκεῖ ὅπου ὁ μηρὸς περιστρέφεται εἰς τὸ ἰσχίον, καὶ ὅπερ ὀνομάζουσι κοτύλην· ἔσπασε δὲ τὴν κοτύλην του, καὶ διέρρηξε προσέτι τοὺς δύο τένοντας· ἀπέξησε δὲ ὁ σκληρὸς λίθος τὸ δέρμα του, καὶ ὁ ἥρως πεσὼν ἐστάθη γονατιστὸς, καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς γῆς μὲ τὴν παχεῖαν χεῖρά του· περιεκάλυψε δὲ τοὺς ὀφθαλμούς του μαύρη νύξ.

Καὶ ἐκεῖ ἤθελεν ἀπολεσθῇ τότε ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν

Αἰνείας, ἂν δὲν τὸ ἐνόει ταχέως ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, ἡ μήτηρ του, ἡ ὁποία τὸν ἐγέννησε μετὰ τοῦ Ἀγχίσου ἐνῷ αὐτὸς ἔβοσκε τοὺς βοῦς· περιέβαλε δὲ μὲ τὰς λευκάς της χεῖρας τὸν ἀγαπητὸν υἱόν της, καὶ τὸν ἐκάλυψε μὲ πτυχήν τινα τοῦ φωτεινοῦ πέπλου της διὰ νὰ προφυλάσσηται ἀπὸ τὰ βέλη, ὅπως μή τις τῶν ἱπποτικῶν Ἑλλήνων κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὰ στήθη μὲ ὅπλον, τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωήν.

Καὶ αὕτη μὲν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸν ἀγαπητὸν υἱόν της· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Καπανέως δὲν ἐλησμόνησε τὰς παραγγελίας ἐκείνας τὰς ὁποίας τῷ ἔδωκεν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης, ἀλλ' ἐσταμάτησε μὲ τοὺς ἰδικούς του ἵππους, ἐκτὸς τῆς ταραχῆς τοῦ πολέμου, τεντώσας τοὺς χαλινοὺς ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τοῦ ἅρματος· ὁρμήσας δὲ ἀφήρεσεν ἀπὸ τοὺς Τρῶας τοὺς καλλίτριχας ἵππους, καὶ τοὺς διηύθυνε πρὸς τὸ μέρος τῶν καλλικνημίδων Ἑλλήνων· τοὺς ἔδωκε δὲ εἰς τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον Δηίπυλον, τὸν ὁποῖον ἐτίμα περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ὁμήλικάς του, διὰ τὰ καλά του φρονήματα, διὰ νὰ τοὺς ὑπάγῃ εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα, καὶ αὐτὸς ὁ ἥρως ἀναβὰς εἰς τὸ ὄχημα ἔλαβε τοὺς ποικίλους χαλινούς· καὶ ταχέως διηύθυνε μετὰ προθυμίας τοὺς ἰσχυροὺς ὄνυχας ἔχοντας ἵππους· ὁ δὲ Διομήδης ἐδίωκε μὲ τὸ σκληρὸν ὅπλον του τὴν Ἀφροδίτην, ἠξεύρων ὅτι ἦτο θεὰ ἀνίσχυρος, καὶ οὐχὶ ἐξ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι διευθύνουσι τὸν πόλεμον τῶν ἀνδρῶν, καθὼς ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ τὰς πόλεις κυριεύ-

Η ΕΛΕΝΗ.
Εἰκ. 10.

ουσα Ἐνυώ. Ὅταν δὲ τὴν ἔφθασε, διώκων αὐτὴν εἰς τὸ πολὺ πλῆθος, τότε ἐφορμήσας ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως, καὶ ἐπιπηδήσας μὲ τὸ ὀξύ του δόρυ, ἐπλήγωσεν εἰς τὴν ἄκραν τὴν μαλακήν της χεῖρα· εὐθέως δὲ τὸ δόρυ διαπεράσαν τὸν θεῖον πέπλον τὸν ὁποῖον αὐταὶ αἱ Χάριτες κατεσκεύασαν, ἐπλήγωσε τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἄκραν τῆς παλάμης, ἔτρεχε δὲ ἰχὼρ, δηλαδὴ τὸ θεῖον τῆς θεᾶς αἷμα, τὸ ὁποῖον ρέει ἀπὸ τοὺς μάκαρας θεούς· διότι αὐτοὶ δὲν τρώγουσι σῖτον καὶ δὲν πίνουσι μαῦρον οἶνον, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι χωρὶς αἷμα καὶ καλοῦνται ἀθάνατοι. Αὐτὴ δὲ μεγάλως φωνάξασα ἀφῆκε τὸν υἱόν της, τὸν ὁποῖον ἔσυρεν ἀπὸ τὴν χεῖρα ἐντὸς παχείας νεφέλης ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, διὰ νὰ μὴ τὸν κτυπήσῃ εἰς τὰ στήθη κανεὶς ἐκ τῶν ἱπποτῶν Ἑλλήνων, καὶ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωήν· δι' αὐτὴν δὲ ἐφώναζε δυνατὰ ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἀναχώρησον ἀπὸ τὴν μάχην, ὦ θύγατερ τοῦ Διός, ἢ δὲν ἀρκεῖσαι ὅτι ἐξαπατᾷς ἀδυνάτους γυναῖκας; Ἐὰν ὅμως περιφέρεσαι εἰς τὸ πεδίον τοῦ πολέμου, νομίζω ὅτι ἀφεύκτως θὰ φοβῆσαι τὸν πόλεμον, καὶ ἂν ἀλλαχοῦ τὸν ἀκούσῃς.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ Ἀφροδίτη ἀνεχώρησεν ἀδημονοῦσα· ἐπόνει δὲ φρικτῶς. Καὶ λαβοῦσα αὐτὴν ἡ ταχύπους Ἶρις τὴν ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸ πλῆθος, ὑποφέρουσαν ἀπὸ τοὺς πόνους· ἐμαύριζε δὲ τὸ ὡραῖον σῶμά της. Εὗρεν ἔπειτα εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ πεδίου τῆς μάχης καθήμενον τὸν ὁρμητικὸν Ἄρην, ἔχοντα κεκλιμένον εἰς τὸν ἀέρα τὸ δόρυ του καὶ τοὺς ταχεῖς του ἵππους. Γονατίσασα δὲ ἐνώπιον τοῦ ἀκριβοῦ της αὐταδέλφου, μετὰ πολλῶν παρακλήσεων ἐζήτει τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους του λέγουσα·

«Ἀγαπητέ μοι ἀδελφέ, φέρε καὶ δός μοι τοὺς ἵππους σου διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ὄλυμπον, ὅπου εἶναι ἡ κατοικία τῶν ἀθανάτων. Πολὺ πονῶ ἀπὸ τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπέφερε θνητὸς ἄνθρωπος, ὁ υἱὸς δηλαδὴ τοῦ Τυδέως, ὁ ὁποῖος τώρα καὶ μὲ τὸν πατέρα Δία εἰμπορεῖ νὰ πολεμήσῃ.»

Οὕτως εἶπεν· ἔδωκε δ' εἰς αὐτὴν ὁ Ἄρης τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους του, καὶ ἀνέβη αὕτη εἰς τὸ ὄχημα μὲ λυπημένην καρδίαν· πλησίον της ἀνέβη καὶ ἡ Ἶρις καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς

χεῖράς της τοὺς χαλινούς· ἐκτύπησε τοὺς ἵππους διὰ νὰ κινηθῶσιν, αὐτοὶ δὲ προθύμως ἐπέταξαν, καὶ ἔφθασαν ταχέως εἰς τὴν κατοικίαν τῶν θεῶν, τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον, ὅπου ἔστησε τοὺς ἵππους ἡ ὡς τὸν ἄνεμον ταχεῖα Ἶρις, λύσασα αὐτοὺς ἀπὸ τὸ ὄχημα· καὶ ἔβαλε πλησίον των ἀθάνατον τροφήν· ἡ δὲ θεία Ἀφροδίτη ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα τῆς μητρός της Διώνης, ἡ ὁποία τὴν ἐνηγκαλίσθη, τὴν ἐθώπευσε μὲ τὴν χεῖρα, καὶ ἀποταθεῖσα πρὸς αὐτὴν εἶπε·

«Τίς ἐκ τῶν οὐρανίων θεῶν, ἀγαπητόν μου τέκνον, ἀδίκως σοῦ ἔκαμεν αὐτά, ὡσὰν νὰ ἔπραξες φανερὰ κανὲν κακόν;»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ φιλόγελως Ἀφροδίτη·

«Ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης μ' ἐπλήγωσε, διότι ἐγὼ ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸν ἀγαπητόν μου υἱὸν Αἰνείαν, ὁ ὁποῖος περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους μοῦ εἶναι προσφιλέστερος. Διότι τώρα πλέον δὲν ὑπάρχει πόλεμος μόνον μεταξὺ Τρώων καὶ Ἑλλήνων, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες πολεμοῦσι καὶ ἐναντίον τῶν ἀθανάτων θεῶν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ἡ ἔνδοξος θεὰ Διώνη·

«Ὑπόμενε, τέκνον μου, καὶ ὑπόφερε, ἂν καὶ πάρα πολὺ λυπῆσαι· πολλοὶ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς κατοικοῦντας τὰ Ὀλύμπια οἰκήματα, ὑπεφέραμεν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, διότι ἐπροσπαθοῦμεν νὰ λυπήσωμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Ὑπέφερε μὲν ὁ Ἄρης ὅτε ὁ Ὦτος καὶ ὁ ἰσχυρὸς Ἐφιάλτης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀλωέως, τὸν ἔδεσαν μὲ δυνατὸν δεσμόν· καὶ ἦτο δεμένος ἐντὸς χαλκοῦ πίθου δεκατρεῖς μῆνας· καὶ ἐκεῖ ἤθελεν ἀπολεσθῆ ὁ Ἄρης ὁ ἄπληστος τοῦ πολέμου, ἐὰν ἡ μητρυιά του ἡ ὡραιοτάτη Ἠρίβοια δὲν ἔδιδεν εἴδησιν εἰς τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος ἔκλεψε τὸν Ἄρην, βασανιζόμενον ἀκόμη καὶ ὑποφέροντα ὑπὸ τοῦ σκληροῦ δεσμοῦ. Ὑπέφερε δὲ καὶ ἡ Ἥρα, ὅτε ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Ἀμφιτρύωνος τὴν ἐπλήγωσεν εἰς τὸν δεξιὸν μαστὸν μὲ τρίγωνον βέλος· καὶ ἠσθάνθη τότε ἀθεράπευτον πόνον. Ὑπέφερε δὲ πρὸς τούτοις καὶ ὁ μέγας Ἅδης τὸ ταχὺ βέλος, ὅταν ὁ ἴδιος ἀνὴρ, ὁ υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διός, κτυπήσας αὐτὸν μεταξὺ τῶν νεκρῶν εἰς τὴν Πύλον, τὸν παρέδωκεν εἰς πόνους· μετέβη δὲ μὲ λυπημένην καρδίαν εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ

Διὸς, κατατρυχόμενος ἀπὸ πόνους· τὸ δὲ βέλος ἐνεπήχθη εἰς τὸν στιβαρόν του ὦμον, καὶ τοῦ ἔθλιβε τὴν καρδίαν· τὸν ἐθεράπευσε δὲ ὁ Παιήων ἐπιθέσας καταπραϋντικὰ ἰατρικά· ἐπειδὴ βεβαίως δὲν ἦτο θνητὸς ὁ Πλούτων. Σκληρὸς καὶ τολμηρὸς ἦτο ἐκεῖνος· ὁ ὁποῖος ἠδιαφόρει ἐνῷ ἔβλαπτε καὶ ἐτόξευε τοὺς θεοὺς τοὺς κατοικοῦντας τὸν Ὄλυμπον. Ἐναντίον σοῦ δὲ, τοῦτον ἔστειλεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ· καὶ δὲν ἠξεύρει ὁ ἀνόητος ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, ὅτι δὲν εἶναι πολὺ μακροχρόνιος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος πολεμεῖ ἐναντίον τῶν θεῶν, οὐδὲ τὸν φωνάζουσι πατέρα τὰ τέκνα του καθήμενα ἐπὶ τῶν γονάτων του, ὅταν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ ἀπὸ τὴν φοβερὰν μάχην. Διὰ τοῦτο ἂς ἔχῃ τὸν νοῦν του ὁ Τυδείδης, ἂν καὶ εἶναι ἀνδρειότατος, διὰ νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς πόλεμον ἐναντίον του κανεὶς ἀνώτερος ἀπὸ σέ· μήπως ἡ συνετὴ Αἰγιάλεια ἡ κόρη τοῦ Ἀδράστου καὶ σύζυγος τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Διομήδους ἐξυπνήσῃ ἀπὸ τὸν ὕπνον μὲ τὰ κλαύματά της τοὺς ἀγαπητούς της συγγενεῖς, ποθοῦσα τὸν σύζυγόν της, τὸν ἄριστον τῶν Ἑλλήνων.»

Εἶπε· καὶ ἐσπόγγιζε μὲ τὰς δύο της χεῖρας τὸν ἰχῶρα τὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα τῆς Ἀφροδίτης ῥέοντα· ἰατρεύετο δὲ ἡ χεὶρ, καὶ κατεπραύνοντο οἱ μεγάλοι πόνοι. Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα ἀποβλέπουσαι πρὸς τὸν Κρονίδην Δία, ἐρέθιζον αὐτὸν μὲ πειρακτικοὺς λόγους. Καὶ πρώτη ἤρχισε τὸν λόγον ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ λέγουσα·

«Ζεῦ πάτερ, ἆρά γε θὰ ὀργισθῇς ἐναντίον μου ἂν σὲ εἴπω τι; βέβαια ἡ Ἀφροδίτη προσπαθοῦσα νὰ καταπείσῃ καμμίαν Ἑλληνίδα νὰ ἀκολουθήσῃ τοὺς Τρῶας, τοὺς ὁποίους τώρα καθ' ὑπερβολὴν ἠγάπησε, καὶ θωπεύουσα τινὰ ἐκ τῶν καλοενδεδυμένων Ἑλληνίδων, ἐξέσχισε τὴν λεπτὴν χεῖρά της εἰς καμμίαν χρυσῆν καρφίδα.»

Οὕτως εἶπεν· ἐγέλασε δὲ ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, καὶ προσκαλέσας τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην τῇ εἶπε·

«Τέκνον μου, δὲν εἶναι διὰ σὲ τὰ πολεμικὰ ἔργα, σὺ κύτταξε τὰ τερπνὰ ἔργα τοῦ γάμου· δι' αὐτὰ δὲ ἂς φροντίζῃ ὁ ταχὺς Ἄρης καὶ ἡ Ἀθηνᾶ.»

Καὶ οὗτοι μὲν αὐτὰ πρὸς ἀλλήλους διελέγοντο· ὁ δὲ μεγα-

λόφωνος Διομήδης ἐφώρμησεν ἐναντίον τοῦ Αἰνείου, γνωρίζων ὅτι τὸν ἐβοήθει ὁ Ἀπόλλων· ἀλλ' αὐτὸς οὐδὲ τὸν μέγαν θεὸν εὐλαβεῖτο, ἀλλ' ἐπροχώρει πάντοτε διὰ νὰ φονεύσῃ τὸν Αἰνείαν, καὶ νὰ τὸν ἐκδύσῃ ἀπὸ τὰ λαμπρά του ὅπλα. Καὶ τρεῖς μὲν φορὰς ἐφώρμησε θέλων νὰ τὸν φονεύσῃ, τρεῖς φορὰς δὲ καὶ ὁ Ἀπόλλων τοῦ ἐτίναξε τὴν λαμπρὰν ἀσπίδα. Ἀλλ' ὅτε τετάρτην φορὰν ἐφώρμησεν ὡσὰν θεὸς, τότε ὁ ἐπιεικὴς Ἀπόλλων φοβερῶς ἀπειλήσας αὐτὸν τῷ εἶπε·

«Σκέψου, Τυδείδη, καὶ ἀποσύρθητι· καὶ μὴ θέλῃς νὰ ὑψηλοφρονῇς ὅσον οἱ θεοί· διότι δὲν εἶναι ὅμοιον τὸ γένος τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι χαμαὶ περιπατοῦσιν.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Τυδείδης ἀπεσύρθη ὀλίγον πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀποφεύγων τὴν ὀργὴν τοῦ μακρόθεν τοξεύοντος Ἀπόλλωνος, ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸν Αἰνείαν μακρὰν τοῦ πλήθους, εἰς τὴν ἱερὰν ἀκρόπολιν ὅπου ὑπῆρχε κατεσκευασμένος ναὸς αὐτοῦ· ἐκεῖ δὲ ἡ Λητὼ καὶ ἡ ὁπλοχαρὴς Ἄρτεμις ἐθεράπευον καὶ ἐπεριποιοῦντο αὐτὸν ἐντὸς τοῦ μεγάλου ἀδύτου τοῦ ναοῦ. Ὁ δὲ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων κατεσκεύασεν εἴδωλον ὅμοιον πρὸς αὐτὸν τὸν Αἰνείαν καὶ τὰ ὅπλα του· πέριξ δὲ τοῦ εἰδώλου αὐτοῦ, οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἔνδοξοι Ἕλληνες, συνέκρουον περὶ τὰ στήθη των τὰς βοείους κυκλικὰς ἀσπίδας των, καὶ τὰς ἐλαφρὰς πέλτας των. Τότε λοιπὸν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, εἶπεν εἰς τὸν ὁρμητικὸν Ἄρην·

«Ἄρη, Ἄρη, ἀνθρωποκτόνε, μιαιφόνε, καταστροφεῦ τῶν πόλεων, δὲν πηγαίνεις νὰ ἀποσύρῃς ἀπὸ τὴν μάχην αὐτὸν τὸν ἄνδρα, τὸν Τυδείδην, ὁ ὁποῖος τώρα εἰμπορεῖ καὶ μὲ αὐτὸν τὸν πατέρα Δία νὰ πολεμήσῃ; πρῶτον μὲν ἐπλήγωσεν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἀφροδίτην εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, ἔπειτα δὲ καὶ κατ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου ἐφώρμησεν ὡσὰν θεός.»

Οὕτως ἀφ' οὗ εἶπεν, αὐτὸς μὲν ἐκάθισεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀκροπόλεως· ὁ δὲ ὀλέθριος Ἄρης πορευθεὶς, παρώξυνε τὰς τάξεις τῶν Τρώων, λαβὼν τὴν μορφὴν τοῦ ταχέος ἡγεμόνος τῶν Θρᾳκῶν Ἀκάμαντος· παρεκίνει δὲ τοὺς εὐγενεῖς υἱοὺς τοῦ Πριάμου λέγων·

«Ὦ υἱοὶ τοῦ Πριάμου, τοῦ εὐγενοῦς βασιλέως, ἕως πότε θὰ

ἀφήνητε τὸν λαὸν νὰ φονεύηται ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας; ἢ ἕως ὅτου νὰ πολεμήσωσι πλησίον τῶν καλῶς κατεσκευασμένων πυλῶν τῆς πόλεως; ἔπεσεν ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον ἐξ ἴσου μὲ τὸν θεῖον Ἕκτορα ἐτιμῶμεν, ὁ Αἰνείας δηλαδή, ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀγχίσου. Ἔλθετε λοιπὸν, ἂς σώσωμεν ἀπὸ τὴν ταραχὴν τῆς μάχης τὸν καλόν μας σύντροφον.»

Οὕτως εἰπὼν, ἐνεθάρρυνε τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν ἑκάστου. Τότε δὲ καὶ ὁ Σαρπηδὼν ἐπέπληξε μεγάλως τὸν θεῖον Ἕκτορα, λέγων·

«Ἕκτορ, ποῦ ἐπῆγεν ἡ δύναμις τὴν ὁποίαν πρότερον εἶχες; εἶπές ποτε ὅτι θὰ διαφυλάξῃς τὴν πόλιν ἄνευ στρατοῦ καὶ συμμάχων, μόνος σου μὲ τοὺς γαμβροὺς καὶ ἀδελφούς σου· ἐξ αὐτῶν ὅμως κανένα ἐγὼ δὲν εἰμπορῶ νὰ ἰδῶ, οὐδὲ νὰ διακρίνω, ἀλλὰ φοβοῦνται ὡσὰν σκύλοι πέριξ τοῦ λέοντος· καὶ πολεμοῦμεν ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι εἴμεθα βοηθοί· διότι ἐγὼ ἦλθον ὡς βοηθὸς ἀπὸ πολὺ μακρυνὰ μέρη, πέραν ἀπὸ τὴν Λυκίαν πλησίον ἀπὸ τὸν ὁρμητικὸν Ξάνθον, ὅπου κατέλιπον σύζυγον προσφιλῆ καὶ μικρὸν υἱὸν καὶ πολλὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμεῖ ὅστις ἔχει ἀνάγκην. Ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα παροτρύνω τοὺς Λυκίους, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔχω τὴν προθυμίαν νὰ πολεμήσω ἐναντίον ἀνδρός· ἐνῷ δὲν ἔχω οὐδὲν ἐδῶ τὸ ὁποῖον νὰ μοῦ ἀφαιρέσωσιν οἱ Ἕλληνες· σὺ ὅμως στέκεις, καὶ δὲν παρακινεῖς οὐδὲ τὸν ἄλλον λαὸν νὰ μένῃ καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ τοὺς συντρόφους του, φοβούμενος μήπως συλληφθέντες ἀπὸ τοὺς βρόχους δικτύου τὰ πάντα συλλαμβάνοντος, γίνητε λεία καὶ εὕρημα τῶν ἐχθρῶν· οἱ ὁποῖοι ταχέως θὰ κυριεύσωσι τὴν καλῶς κατοικουμένην πόλιν σας. Σὺ δὲ πρέπει καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν δι' ὅλα αὐτὰ νὰ φροντίζῃς, παρακαλῶν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν μακρόθεν προσκληθέντων συμμάχων, νὰ κρατῶσι στερεῶς, καὶ ἀποκρούσωσι τὴν φοβερὰν προσβολήν.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Σαρπηδών· ἐπείραξε δὲ τὸν Ἕκτορα ὁ λόγος αὐτὸς, καὶ πάρυτα ἐπήδησεν, ἀπὸ τὸ ὄχημα κάτω, μὲ τὰ ὅπλα του· καὶ σείων τὰ μυτηρά του δόρατα, ἐπορεύετο εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ στρατοῦ προτρέπων ὅλους εἰς τὸν πόλεμον· καὶ διήγειρεν οὕτω τρομερὰν μάχην· οἱ Τρῶες συνεστράφησαν, καὶ

ἐστάθησαν ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων· οἱ δὲ Ἕλληνες χωρὶς νὰ φοβηθῶσι, τοὺς περιέμενον συγκεντρωμένοι. Καθὼς δὲ ὁ ἄνεμος πέρνει τὴν ἄχνην ὅταν οἱ ἄνθρωποι λιχνίζουσιν εἰς τὰ ἱερὰ ἁλώνια, καὶ ἡ ξανθὴ Δημήτηρ διαχωρίζῃ διὰ τῶν σφοδρῶν πνεόντων ἀνέμων, τὸν καρπὸν καὶ τὴν ἄχνην· καὶ ἀσπρίζει τὸ μέρος ὅπου πίπτουσι τὰ ἄχυρα· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες τότε ἐλευκάνθησαν ἄνωθεν ἀπὸ τὸν κονιορτὸν, τὸν ὁποῖον ἐσήκωνον εἰς τὴν πολύχαλκον ἀτμοσφαῖραν οἱ πόδες τῶν ἵππων, ὅταν αὐτοὶ καὶ πάλιν συνεπλάκησαν, οἱ δὲ ἡνίοχοι ἔστρεφον τὰ ἅρματα, αὐτοὶ δὲ ἔφερον τὰς ἰσχυράς των χεῖρας κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὁ δὲ ὁρμητικὸς Ἄρης ἐκάλυψε τὴν μάχην μὲ σκότος, πορευόμενος πανταχοῦ, διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας· ἐξετέλει δὲ τὰς παραγγελίας τοῦ χρυσοσπάθη Φοίβου Ἀπόλλωνος, ὁ ὁποῖος τὸν προέτρεψε νὰ διεγείρῃ τὸ θάρρος τῶν Τρώων, ὅταν εἶδεν ἀναχωροῦσαν τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, ἡ ὁποία ἦτο βοηθὸς τῶν Ἑλλήνων.

Αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπόλλων, ἐμβαλὼν δύναμιν εἰς τὰ στήθη τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν Αἰνείου, ἐξέπεμψεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ πλούσιον τοῦ ναοῦ ἄδυτον. Ὁ Αἰνείας λοιπὸν μετέβη εἰς τοὺς συντρόφους του, οἵτινες ἐχάρησαν, ὅτε εἶδον αὐτὸν προερχόμενον ζῶντα καὶ ἀβλαβῆ καὶ μὲ μεγάλην προθυμίαν· δὲν τὸν ἠρώτησαν ὅμως τίποτε· διότι δὲν τοὺς ἄφηκεν ὁ ἄλλος ἀγὼν τὸν ὁποῖον διήγειρεν ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων καὶ ὁ ἀνθρωποκτόνος Ἄρης καὶ ἡ ἀδιακόπως ἠρεθισμένη Ἔρις.

Τοὺς δὲ Ἕλληνας προέτρεπον εἰς τὸν πόλεμον, οἱ δύο Αἴαντες καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἴδιοι δὲν ἐφοβήθησαν οὔτε τὰς κραυγὰς οὔτε τὰς ἀπειλὰς τῶν Τρώων, ἀλλ' ἔμενον ὅμοιοι μὲ τὰς νεφέλας ἐκείνας, τὰς ὁποίας στήνει ὁ Ζεὺς ἐν καιρῷ νηνεμίας εἰς τὰ ὑψηλὰ βουνὰ, ἀκινήτους ἐν ὅσῳ κοιμᾶται ὁ ἰσχυρὸς Βορρᾶς καὶ οἱ ἄλλοι ὁρμητικοὶ ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι φυσῶντες, διασκορπίζουσι μὲ τὴν δυνατὴν πνοήν των τὰ σκιερὰ σύννεφα· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἔμενον ἀκίνητοι, καὶ δὲν ἔφευγον. Ὁ δὲ Ἀτρείδης ἐγύριζεν εἰς τὸν στρατὸν καὶ πολλὰ προέτρεπε, λέγων·

«Ὦ φίλοι, φανῆτε ἄνδρες, καὶ δείξατε ἀνδρείαν, καὶ ἐγ-

τρέπεσθε ἀλλήλους ἐν καιρῷ τῶν φοβερῶν μαχῶν· ἐκ τῶν φιλοτίμων ἀνδρῶν οἱ περισσότεροι σώζονται, καὶ δὲν ἀποθνήσκουν· ἐνῷ διὰ τοὺς τρεπομένους εἰς φυγὴν οὔτε δόξα ὑπάρχει, οὔτε ἰσχύς.»

Εἶπε· καὶ ἔρριψε ταχέως τὸ ἀκόντιον· ἐκτύπησε δὲ ἕνα ἀπὸ τοὺς πρωταγωνιστὰς, τὸν Δηικόωντα τὸν υἱὸν τοῦ Περγάσου, τὸν σύντροφον τοῦ μεγαλοψύχου Αἰνείου, τὸν ὁποῖον οἱ Τρῶες ἐτίμων ὁμοίως μὲ τὰ τέκνα τοῦ Πριάμου, διότι πρόθυμος ἦτο νὰ πολεμῇ μεταξὺ τῶν πρώτων. Τοῦτον λοιπὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων εἰς τὴν ἀσπίδα, ἥτις δὲν ἐμπόδισε τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον αὐτὴν διεπέρασε, καὶ διὰ τῆς ζώνης ἐτρύπησε τὸ κάτω τῆς κοιλίας του, ἐκτύπησε δὲ πεσὼν, καὶ ἐβρόντησαν ἐπάνω του τὰ ὅπλα.

Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Αἰνείας ἐφόνευσεν ἐκ τῶν Ἑλλήνων δύο ἀρίστους ἄνδρας, τὸν Κρήθωνα καὶ τὸν Ὀρσίλοχον τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Διοκλέους, τούτων ὁ πατὴρ κατῴκει εἰς τὴν ὡραίαν πόλιν Φηρὴν, πλούσιος ἀπὸ κτήματα· τὸ δὲ γένος του ἦτο ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἀλφειὸν ὁ ὁποῖος ῥέει εἰς μεγάλην ἔκτασιν διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Πυλίων· ὁ ποταμὸς οὗτος ἐγέννησε τὸν Ὀρσίλοχον τὸν βασιλέα πολλῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ Ὀρσίλοχος ἐγέννησε τὸν μεγαλόψυχον Διοκλέα· ἐκ τοῦ Διοκλέους δὲ ἐγεννήθησαν δίδυμοι υἱοὶ, ὁ Κρήθων καὶ ὁ Ὀρσίλοχος ἔμπειροι πολεμισταὶ εἰς πᾶν εἶδος μάχης. Οὗτοι λοιπὸν εἰς ἐφηβικὴν ὄντες ἡλικίαν, ἠκολούθησαν τοὺς Ἀργείους μὲ τὰ μελανὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν τὴν ἔχουσαν καλοὺς ἵππους, διὰ νὰ λάβωσιν ἱκανοποίησιν διὰ τοὺς Ἀτρείδας Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον, ἀλλ' ἐκεῖ τοὺς ἐσκέπασε τὸ τέλος τοῦ θανάτου. Ὡσὰν δύο λέοντες οἱ ὁποῖοι ἀνετράφησαν ἀπὸ τὴν μητέρα των εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους, μέσα εἰς τὰ πυκνὰ δάση, καταστρέφουσι τὰς μάνδρας τῶν ἀνθρώπων ἁρπάζοντες τοὺς βόας καὶ τὰ παχέα των πρόβατα, ἕως οὗ καὶ αὐτοὶ φονευθῶσι μὲ ὀξὺ δόρυ ὑπὸ χειρὸς ἀνθρώπων· οὕτω καὶ αὐτοὶ οἱ δύο φονευθέντες ἀπὸ τὸν Αἰνείαν, κατέπεσαν ὡσὰν ὑψηλαὶ ἐλάται.

Τοὺς ἐλυπήθη δὲ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος ὅταν τοὺς εἶδε φονευθέντας, καὶ ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν πρωταγωνιστῶν,

ὡπλισμένος μὲ λαμπρὰ ὅπλα, καὶ σείων τὸ δόρυ του· παρώξυνε δὲ τὴν ὁρμήν του ὁ Ἄρης, διανοούμενος νὰ τὸν κάμῃ νὰ φονευθῇ ἀπὸ τὸν Αἰνείαν. Τὸν εἶδε δὲ ὁ Ἀντίλοχος ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος, καὶ ἀμέσως ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν πρωταγωνιστῶν· διότι πολὺ ἐφοβεῖτο διὰ τὸν ποιμένα τῶν λαῶν Μενέλαον, μὴ πάθῃ τίποτε, καὶ τοὺς κάμῃ νὰ χάσωσι τοὺς κόπους των. Οὗτοι λοιπὸν οἱ δύο ἐκράτουν τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὀξέα δόρατά των ἐναντίον ἀλλήλων, προθυμούμενοι νὰ πολεμήσωσιν· ἦλθεν ὅμως πλησιέστατα εἰς τὸν βασιλέα τῶν λαῶν ὁ Ἀντίλοχος, καὶ τότε ἅμα εἶδεν ὁ Αἰνείας δύο ἄνδρας μένοντας πλησίον ἀλλήλων, δὲν ἔμεινεν, ἂν καὶ ἦτο ταχὺς πολεμιστής. Αὐτοὶ δὲ ἀφ' οὗ ἔσειρον τοὺς νεκροὺς πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ἔρριψαν τοὺς δυστυχεῖς εἰς τὰς χεῖρας τῶν συντρόφων των, καὶ ἐπιστρέψαντες ἐπολέμουν μεταξὺ τῶν πρώτων.

ΚΑΛΛΙΚΝΗΜΙΣ ΕΛΛΗΝ
Εἰκ. 11.

Τότε ἐφόνευσαν τὸν Πολακιμένην τὸν ἴσον μὲ τὸν Ἄρην, τὸν ἀρχηγὸν τῶν μεγαλοψύχων πολεμιστῶν Παμφλαγόνων· καὶ τοῦτον μὲν στεκόμενον ἐτρύπησε μὲ τὸ δόρυ ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Μενέλαος, ἐπιτυχὼν αὐτὸν εἰς τὴν κλεῖδα· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐκτύπησε μὲ πέτραν τὸν καλὸν Μύδωνα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτυμνίου, καὶ ἡνίοχον τοῦ Πυλαιμένους, ἐπιτυχὼν εἰς τὸν μέσον τοῦ ἀγκῶνος, ἐνῷ ἔστρεφε τοὺς μονώνυχας ἵππους· ἔπεσον δὲ εὐθὺς ἀπὸ τὰς χεῖράς του κατὰ γῆς, οἱ ἐλεφαντοστόλιστοι χαλινοί, τότε ὁρμήσας μὲ τὸ ξίφος ὁ Ἀντίλοχος τοῦ ἐκτύπησε τὴν κεφαλήν, καὶ πάραυτα ψυχομαχῶν ἔπεσε κατακέφαλα ἀπὸ τὸ ὡραῖον ἅρμα κατὰ γῆς· καὶ ἐστέκετο πολλὴν ὥραν στηριζόμενος εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς ὤμους του· διότι ἐπέτυχε βαθεῖαν ἄμμον· ἕως ὅτου οἱ ἵπποι κτυπήσαντες αὐτὸν τὸν ἔρριψαν μέσα εἰς τὴν σκόνην· τοὺς ἐμάστιζε δὲ

τοὺς ἵππους ὁ Ἀντίλοχος καὶ τοὺς διηύθυνε πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων.

Τοὺς παρετήρησεν ὅμως εἰς τὰς τάξεις ὁ Ἕκτωρ, καὶ φωνάξας ὥρμησεν ἐναντίον των· τὸν ἠκολούθουν δὲ συγχρόνως αἱ ἰσχυραὶ φάλαγγες τῶν Τρώων, προηγουμένου τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς σεβαστῆς Ἐνυοῦς· καὶ ἡ μὲν ἐκράτει τὸν ἀπαθῆ διὰ τὴν καταστροφὴν Κυδοιμὸν (θόρυβον), ὁ δὲ Ἄρης ἔσειεν εἰς τὴν παλάμην του πελώριον δόρυ, καὶ ἐπήγαινεν ἄλλοτε μὲν ἔμπροσθεν ἄλλοτε δὲ ὄπισθεν τοῦ Ἕκτορος.

Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἐφοβήθη ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης. Καθὼς δ' ὅταν ἄνθρωπος ἄπειρος, ἀφοῦ κάμῃ μεγάλην ὁδοιπορίαν, ἰδὼν ὁρμητικὸν ποταμὸν μὲ κρότον καὶ ἀφροὺς ῥέοντα πρὸς τὴν θάλασσαν, στραμματᾷ καὶ τρέχει ὀπίσω· οὕτω καὶ ὁ Τυδείδης τότε ὀπισθοδρόμησε, καὶ εἶπεν εἰς τὸν λαόν·

«Ὦ φίλοι, πόσον θαυμάζομεν τὸν εὐγενῆ Ἕκτορα διότι εἶναι καλὸς καὶ θαρραλέος πολεμιστής· ἀλλὰ πάντοτε ὑπάρχει πλησίον του εἷς ἐκ τῶν θεῶν ὁ ὁποῖος ἀπομακρύνει τὸν ὄλεθρον ἀπ' αὐτόν· καὶ τώρα ἵστηκεν πλησίον του ἐκεῖνος ὁ Ἄρης, ὅμοιος μὲ θνητὸν ἄνθρωπον. Ὑποχωρεῖτε λοιπὸν πάντοτε, ἐστραμμένοι πρὸς τοὺς Τρῶας, καὶ μὴ θέλετε νὰ πολεμᾶτε γενναίως ἐναντίον τῶν θεῶν.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ Τρῶες ἦλθον πολὺ πλησίον αὐτῶν· καὶ τότε ὁ Ἕκτωρ ἐφόνευσε δύο ἄνδρας, ἐπιστήμονας τοῦ πολέμου, εὑρισκομένους εἰς τὸ ἴδιον ἅρμα τὸν Μενέσθην καὶ τὸν Ἀγχίαλον. Τοὺς ἐλυπήθη δὲ πεσόντας ὁ μέγας Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, καὶ πορευθεὶς πολὺ πλησίον ἐστάθη, καὶ ἔρριψε τὸ λαμπρόν του δόρυ, καὶ ἐκτύπησε τὸν Ἄμφιον τὸν υἱὸν τοῦ Σελάγου ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὴν Παισὸν ἔχων πολλὰ θρέμματα καὶ πολλὰ κτήματα· ἀλλ' ἡ μοῖρά του τὸν ἔφερε νὰ βοηθήσῃ τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς υἱούς του· τοῦτον λοιπὸν ἐκτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας εἰς τὴν ζώνην καὶ ἐνεπήχθη τὸ μακρόσκιον δόρυ εἰς τὴν κάτω κοιλίαν του, ἔπεσε δὲ κρότον πεσών· ὁ δὲ λαμπρὸς Αἴας ἐπέδραμε διὰ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὅπλα· ἀλλ' οἱ Τρῶες ἔρριπτον ἐπ' αὐτοῦ ὀξέα καὶ λαμπρὰ δόρατα, τῶν ὁποίων πολλὰ ἐδέχθη ἡ ἀσπίς του· αὐτὸς ὅμως πλησιάσας,

ἐξέβαλε μὲ ἓν λάκτισμα ἀπὸ τὸν νεκρὸν τὸ χάλκινον δόρυ· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ πλέον ἄλλα ὡραῖα ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους του, διότι τὸν ἐβίαζον τὰ βέλη, καὶ ἐφοβήθη μὴ κακῶς τὸν περικυκλώσωσιν οἱ ὑπερήφανοι Τρῶες, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ καὶ γενναῖοι ἐπλησίασαν κρατοῦντες δόρατα, καὶ τὸν ἀπώθησαν μ' ὅλον ὅτι ἦτο ὑψηλὸς καὶ ἰσχυρὸς καὶ ὑπερήφανος, αὐτὸς δὲ ὑποχωρήσας ἐτράπη εἰς φυγήν.

Οὕτως ἠγωνίζοντο αὐτοὶ εἰς τὴν φοβερὰν μάχην. Τληπόλεμον δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ἡρακλέους τὸν καλὸν καὶ μέγαν, τὸν διήγειρεν ἡ ἀκαταμάχητος μοῖρα, ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Σαρπηδόνος. Ὅτε δὲ, ἐπερχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων, ἐπλησίασαν ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἔγγονος τοῦ ἐγείροντος τὰς νεφέλας Διὸς, πρῶτος ὡμίλησεν ὁ Τληπόλεμος εἰπών·

«Σαρπηδὸν, ἀρχηγὲ τῶν Λυκίων, τίς ἡ ἀνάγκη, εὑρισκόμενος ἐδῶ σὺ, ὁ ἄπειρος τοῦ πολέμου, νὰ φοβῆσαι; Ψεύδονται ὅσοι λέγουσιν ὅτι εἶσαι ἀπόγονος τοῦ αἰγιόχου Διὸς, διότι πολὺ κατώτερος εἶσαι τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ Διὸς εἰς τὰς προγενεστέρας ἐποχάς· ὁποῖος, λέγουσιν ὅτι ὑπῆρξεν ὁ Ἡρακλῆς ὁ ἰδικός μου πατὴρ γενναιότατος καὶ μὲ ψυχὴν λέοντος· ἐκεῖνος ἐλθών ποτε ἐδῶ, διὰ τοὺς ἵππους τοῦ Λαομέδοντος μὲ ἓξ μόνον πλοῖα καὶ μὲ ὀλίγους ἄνδρας ἐκυρίευσε τὴν πόλιν τῆς Τροίας, καὶ ἐρήμωσε τοὺς δρόμους της· σὺ ὅμως ἔχεις δειλὴν ψυχὴν καὶ διὰ τοῦτο καταστρέφονται οἱ λαοί σου· νομίζω δὲ ὅτι διόλου δὲν θὰ βοηθήσῃς τοὺς Τρῶας, ἐλθὼν ἐκ τῆς Λυκίας, οὐδ' ἰσχυρότατος ἐὰν ἦσαι, ἀλλὰ φονευθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, θὰ περάσῃς τὰς πύλας τοῦ Ἅδου.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Σαρπηδὼν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων·

«Τληπόλεμε, ναὶ μὲν ἐκεῖνος κατέστρεψε τὴν ἱερὰν Ἴλιον ἕνεκα τῆς ἀνοησίας τοῦ ὑπερηφάνου Λαομέδοντος, ὁ ὁποῖος ἐνῷ εὐηργετήθη, τὸν ὠμίλησε μὲ ἀπότομον τρόπον, καὶ δὲν τῷ ἀπέδωκε τοὺς ἵππους, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἦλθε μακρόθεν· ἀλλὰ σὺ νομίζω ὅτι θὰ εὕρῃς ἐδῶ ἀπ' ἐμὲ θάνατον καὶ μαύρην μοῖραν, φονευθεὶς δ' ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου δόρυ, θὰ δώσῃς εἰς ἐμὲ μὲν καύχημα, εἰς δὲ τὸν περίφημον ἱππέα Πλούτωνα τὴν ψυχήν σου.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Σαρπηδών· ὁ δὲ Τληπόλεμος ὕψωσε τὸ ἐκ μελίας δόρυ του, καὶ συγχρόνως ἐρρίφησαν ἐκ τῶν χειρῶν καὶ τῶν δύο τὰ μακρὰ δόρατα· καὶ ὁ μὲν Σαρπηδὼν ἐκτύπησε τὸν Τληπόλεμον εἰς τὸ μέσον τοῦ αὐχένος του, ἡ δὲ ὀλεθρία αἰχμὴ διεπέρασεν αὐτὸν, καὶ σκοτεινὴ νὺξ ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του. Ὁ δὲ Τληπόλεμος τὸν εἶχε κτυπήσει μὲ τὸ μακρόν του δόρυ εἰς τὸν ἀριστερὸν μηρόν· ἡ δὲ αἰχμὴ διῆλθε μεθ' ὁρμῆς καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ ὀστοῦν, ἀλλ' ὁ πατήρ του ἀπεσόβησε τὸν ὄλεθρον.

Καὶ οἱ μὲν ἔνδοξοι τοῦ ἰσοθέου Σαρπηδόνος σύντροφοι ἐξέφερον αὐτὸν ἀπὸ τὸν πόλεμον· τὸν ἐβάρυνε δὲ τὸ μακρὸν δόρυ, ὅταν αὐτὸς ἐσύρετο· ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐσκέφθη οὐδ' ἐνόησε νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸν μηρόν του τὸ ἐκ μελίας δόρυ· διὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ὄχημα, ἀφοῦ ἐβιάζοντο, τόσην φροντίδα εἶχον περιποιούμενοι αὐτόν. Τὸν δὲ Τληπόλεμον ἀφ' ἑτέρου ἐξέφερον ἀπὸ τὸν πόλεμον οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες· τὸν εἶδε δὲ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ὁ ἔχων καρτερικὴν ψυχήν, καὶ διηγέρθη ἡ καρδία του· ἐσκέφθη δὲ κατὰ νοῦν νὰ καταδιώξῃ μακρύτερα τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοβρόντου Διός, ἢ νὰ φονεύσῃ περισσοτέρους Λυκίους· δὲν ἦτο ὅμως πεπρωμένον εἰς τὸν μεγαλόκαρδον Ὀδυσσέα νὰ φονεύσῃ μὲ τὸ μυτηρόν του δόρυ τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Διός· ὅθεν ἡ Ἀθηνᾶ ἔτρεψε τὴν ὀργήν του πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Λυκίων· καὶ τότε ἐφόνευσε τὸν Κοίρανον, τὸν Ἀλάστορα, τὸν Χρόμιον, τὸν Ἄλκανδρον, τὸν Ἅλιον, τὸν Νοήμονα καὶ τὸν Πρύτανιν· καὶ ἤθελε φονεύσει ἀκόμη περισσοτέρους Λυκίους ὁ Ὀδυσσεύς, ἐὰν δὲν ἐλάμβανε ταχέως εἴδησιν ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ, ὁ ὁποῖος ἐπορεύθη διὰ μέσου τῶν πρωταγωνιστῶν, ὡπλισμένος μὲ λαμπρὰ ὅπλα, προξενῶν τρόμον εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἐχάρη δὲ ὁ Σαρπηδὼν ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ἰδὼν αὐτὸν πλησιάζοντα, καὶ τῷ εἶπε τοὺς ἑξῆς συγκινητικοὺς λόγους·

«Υἱὲ τοῦ Πριάμου, μή με ἀφήσῃς νὰ μὲ σπαράξωσιν οἱ Ἕλληνες· ἀλλὰ βοήθησόν με, καὶ ἔπειτα ἂς μὲ ἀφήσῃ ἡ ζωὴ ἐντὸς τῆς πόλεώς σας, ἀφοῦ δὲν ἦτο τῆς τύχης μου νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἰκόν μου, εἰς τὴν ἀγαπητήν μου πατρίδα, καὶ νὰ χαροποιήσω τὴν ἀγαπητήν μου σύζυγον καὶ τὸν μικρὸν υἱόν μου.»

Οὕτως εἶπε· δὲν ἀπήντησεν ὅμως τίποτε ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ, ἀλλὰ ταχέως ἐπέρασεν ἔμπροσθέν του, ἐπιθυμῶν νὰ ἀποκρούσῃ τάχιστα τοὺς Ἕλληνας, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν νὰ φονεύσῃ. Τὸν δὲ ἰσόθεον Σαρπηδόνα τὸν ἐκάθισαν οἱ γενναῖοι σύντροφοί του κάτωθεν τῆς ὡραίας δρυὸς τοῦ αἰγιόχου Διός· καὶ εὐθὺς ὁ ἀγαπητός του σύντροφος ὁ ἀνδρεῖος Πελάγων, ἔσυρεν ἔξω τοῦ μηροῦ τὸ ἐκ μελίας δόρυ· εὐθὺς δ' ἐλιποθύμησε, καὶ σκότος διεχύθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του· ἀνέπνευσεν ὅμως πάλιν, περιπνέουσα δὲ ἡ πνοὴ τοῦ βορρᾶ, ἐζωογόνει τὴν ψυχορραγοῦσαν ψυχήν του.

Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑπὸ τὴν κατακλείδωξιν τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ χαλκωπλισμένου Ἕκτορος οὔτε εἰς φυγὴν ἐτρέποντο πρὸς τὰ μελανὰ των πλοῖα, οὔτε ἀντεστέκοντο πολεμοῦντες· ἀλλ' ἀδιακόπως ὀπισθοχώρουν ἅμα ἐνόησαν τὸν Ἄρην μεταξὺ τῶν Τρώων.

Τότε τίνα πρῶτον καὶ τίνα τελευταῖον ἐφόνευσεν ὁ Ἕκτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ ὁ ἀκάματος Ἄρης; Ἐφόνευσαν τὸν ἰσόθεον Τεύθραντα, τὸν καλὸν ἀναβάτην Ὀρέστην, τὸν Τρῆχον τὸν Αἰτωλὸν πολεμιστήν, τὸν Οἰνόμαον, τὸν Ἕλενον τὸν υἱὸν τοῦ Οἴνοπος, καὶ τὸν ἔχοντα ποικίλην ζώνην Ὀρέσβιον, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὴν Ὕλην πλησίον τῆς Κηφισίδος λίμνης ἐπιμελούμενος τὸν μέγαν πλοῦτόν του· πλησίον του δὲ κατῴκουν οἱ Βοιωτοὶ πλουσίαν ἔχοντες χώραν.

Ἅμα δὲ ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα εἶδεν αὐτοὺς καταστρέφοντας τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν φοβερὰν μάχην, πάρευτα εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν·

«Φεῦ, κόρη τοῦ αἰγιόχου Διός, Ἀτρυτώνη, βεβαίως ματαίαν ὑπόσχεσιν ἐδώκαμεν εἰς τὸν Μενέλαον, εἰπούσαι ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του πρὶν κυριεύσῃ τὴν καλλίτειχον πόλιν τῆς Ἰλίου, ἐὰν ἀφήσωμεν τὸν ὀλέθριον Ἄρην νὰ μαίνηται τοιουτοτρόπως. Ἀλλ' ἐλθὲ πλέον ἂς σκεφθῶμεν καὶ ἡμεῖς αἱ δύο περὶ τῆς ὁρμητικῆς ἡμῶν δυνάμεως.»

Οὕτως εἶπε· καὶ ἀμέσως ὑπήκουσεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ. Καὶ ἡ μὲν σεβαστὴ θεὰ Ἥρα ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Κρόνου πορευθεῖσα ἑτοίμαζε τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους· ἡ δὲ Ἥβη προσήρμοσε ταχέως εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ σιδηροῦ ἄξονος

τοῦ ὀχήματος τοὺς κυκλικοὺς τροχοὺς τοὺς χαλκίνους μὲ ὀκτὼ ἀκτῖνας· οἱ τροχοὶ οὗτοι εἶχον χρυσᾶς καὶ στερεὰς περιφερείας, καὶ ἄνωθεν αὐτῶν χάλκινα πέταλα συνηρμοσμένα, θαυμαστὰ νὰ τὰ ἴδῃ τις· περὶ δὲ τὴν ὀπὴν ἑκατέρωθεν τοῦ ἄξονος, ἀργυρᾶς περιφερείας· τὸ δὲ ὄχημα ἦτο προσδεδεμένον μὲ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ λωρία, ἔχον καὶ δύο κυκλοτερεῖς περιφερείας· ἐξ αὐτοῦ προέβαινεν ἀργυροῦς ρυμός· εἰς τὸ ἄκρον δὲ αὐτοῦ ἔδεσε τὸν ὡραῖον χρυσοῦν ζυγὸν, καὶ ἐνέβαλε τοὺς ὡραίους χρυσοῦς μασχαλιστῆρας· ὑπὸ δὲ τὸν ζυγὸν ἔφερεν ἡ Ἥρα τοὺς ταχύποδας ἵππους ἐπιθυμοῦσα διακαῶς τὸν πόλεμον καὶ τὰς κραυγὰς αὐτοῦ.

Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἡ κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἔστρωσε κάτω εἰς τὸ ἔδαφος τὸν μάλλινον καὶ ποικίλον μανδύαν τοῦ πατρός της, τὸν ὁποῖον αὐτὴ μὲ τὰς χεῖράς της μετὰ κόπου κατεσκεύασε καὶ ἐνδυθεῖσα τὸν χιτῶνα τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς, ἐνεδύετο τὰ ὅπλα της διὰ τὸν πολύδακρυν πόλεμον· καὶ πρῶτον ἐφόρεσεν εἰς τοὺς ὤμους της τὴν κροσσωτὴν αἰγίδα, τὴν φοβερὰν, τὴν ὁποίαν παντοχόθεν περικυκλόνει ὁ Φόβος, καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν ἡ Ἔρις, ἡ Δύναμις καὶ ἡ κλυθμηρὰ Δίωξις· προσέτι ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργοῦς τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου τέρατος ἐμπνέουσα φόβον καὶ φρίκην σημεῖον τοῦ αἰγιόχου Διός. Ἐπέθηκε δὲ εἰς τὴν κεφαλήν της τὴν τετραφάλαρον περικεφαλαίαν τὴν ἔχουσαν πέριξ φάλους, τὴν χρυσῆν, ἥτις ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τοὺς πολεμιστὰς ἑκατὸν πόλεων. Ἀνέβη δὲ εἰς τὸ φλογερὸν ὄχημα, καὶ ἔλαβε τὸ βαρὺ τὸ μέγα καὶ στιβαρὸν δόρυ της μὲ τὸ ὁποῖον καταβάλλει τὰς τάξεις τῶν ἡρώων ἐναντίον τῶν ὁποίων ἤθελεν ὀργισθῇ ἡ θυγάτηρ τοῦ ἰσχυροῦ πατρός. Ἡ δὲ Ἥρα ταχέως ἔπληττε τοὺς ἵππους μὲ τὴν μάστιγα, καὶ μόναι των ἤνοιξαν αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ, τὰς ὁποίας ἐφύλαττον αἱ Ὧραι, εἰς ἃς εἶναι ἐμπεπιστευμένος ὁ μέγας οὐρανὸς καὶ ὁ Ὄλυμπος, καὶ δύνανται νὰ σηκόνωσι τὸ πυκνὸν νέφος, καὶ νὰ τὸ καταβιβάζωσιν. Ἐκεῖθεν λοιπὸν διὰ μέσου αὐτῶν ὡδήγουν τοὺς πειθηνίους ἵππους· εὗρον δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου καθήμενον χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεοὺς, εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου, καὶ ἐκεῖ σταματήσασα τοὺς

ἵππους ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ καὶ νὰ λέγῃ πρὸς τὸν Δία τὸν ὑπέρτατον Κρονίδην τὰ ἑξῆς·

«Ζεῦ πάτερ, δὲν ὀργίζεσαι κατὰ τοῦ Ἄρεως διὰ τὰ σκληρὰ αὐτὰ ἔργα; κατ' αὐτοῦ ὁ ὁποῖος κατέστρεψε τόσον καὶ τοιοῦτον λαὸν Ἑλληνικόν, μάτην καὶ ἀπρεπῶς πρὸς μεγάλην μου λύπην· ἡ δὲ Ἀφροδίτη καὶ ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων εὐχαριστοῦνται καὶ χαίρουσι πέμψαντες αὐτὸν τὸν ἀνόητον Ἄρην, ὁ ὁποῖος οὐδὲν δίκαιον ἠξεύρει; Ζεῦ πάτερ, θὰ θυμώσῃς ἀρά γε ἐναντίον μου ἐὰν κακῶς πληγώσασα τὸν Ἄρην ἀποδιώξω αὐτὸν ἀπὸ τὴν μάχην;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεύς·

«Καλά, πήγαινε διέγειρον κατ' αὐτοῦ τὴν λαφυραγωγὸν Ἀθηνᾶν, ἡ ὁποία πρὸ πάντων συνειθίζει νὰ ἐμβάλλῃ αὐτὸν εἰς τὰς κακὰς ὀδύνας.»

Οὕτως εἶπεν· ὑπήκουσε δὲ ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, ἐμάστιζε τοὺς ἵππους, οἱ ὁποῖοι προθύμως ἐπέτασαν εἰς τὸ μέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ. Ὅσον δὲ διάστημα βλέπει ἄνθρωπος μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, καθήμενος ἐπάνω εἰς ὕψωμα καὶ παρατηρῶν τὴν μελανὴν θάλασσαν, τοσοῦτον ἐπιπηδῶσιν οἱ εἰς τὸ ὕψος μετ' ἦχου πετῶντες ἵπποι τῶν θεῶν. Ἀλλ' ὅταν ἔφθασαν εἰς τὴν Τροίαν καὶ εἰς τοὺς δύο ῥέοντας ποταμούς, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου συμβάλλουσιν ὁ Σιμόεις καὶ ὁ Σκάμανδρος, ἐκεῖ ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, λύσασα αὐτοὺς ἐκ τοῦ ὀχήματος, καὶ περιέχυσεν εἰς αὐτοὺς πολλὴν ὁμίχλην· ὁ δὲ Σιμόεις ἐβλάστησεν ἀμβροσίαν διὰ νὰ βοσκήσωσιν.

Αἱ δὲ θεαὶ λαβοῦσαι μορφὴν δειλῶν περιστερῶν, ἐπορεύθησαν προθυμούμεναι νὰ βοηθήσωσι τοὺς Ἕλληνας ἄνδρας. Ὅταν δὲ ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου πλεῖστοι καὶ ἄριστοι Ἕλληνες ἐστέκοντο, περιστρεφόμενοι πέριξ τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Διομήδους, ὅμοιοι μὲ σαρκοφάγους λέοντας ἢ μὲ κάπρους τῶν ὁποίων ἡ δύναμις δὲν εἶναι εὐκατάβλητος· ἐκεῖ σταθεῖσα ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα καὶ λαβοῦσα τὴν μορφὴν τοῦ μεγαλοκάρδου καὶ βροντοφώνου Στέντορος ὅστις ἐφώναζε τοσοῦτον ὅσον πεντήκοντα ἄλλοι φωνάζουσιν, ἐφώναξε καὶ εἶπεν·

«Ἐντροπή, Ἕλληνες, κακὰ ὀνείδη, μόνον κατὰ τὴν μορφὴν θαυμαστοί, ἐνόσῳ ἐσύχναζεν εἰς τὸν πόλεμον ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς, οὐδέποτε οἱ Τρῶες προέβαινον ἀπὸ τὰς Δαρδανίους πύλας· διότι ἐφοβοῦντο ἐκείνου τὸ δυνατὸν δόρυ· τώρα ὅμως μακρὰν τῆς πόλεώς των, πλησίον τῶν πλοίων σας πολεμοῦσιν.»

Οὕτως εἰποῦσα διήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἑκάστου. Εἰς δὲ τὸν Τυδείδην ἔδραμεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ· εὗρε δὲ τὸν βασιλέα πλησίον τῶν ἵππων καὶ τοῦ ἅρματός του ἀναψύχοντα τὴν πληγὴν ἣν τῷ ἐπέφερεν ὁ Πάνδαρος μὲ τὸ βέλος του· διότι τὸν ἐβασάνιζεν ὁ ἱδρὼς ὑπὸ τὸ πλατὺ λωρίον τῆς στρογγύλης ἀσπίδος του· ἐτρίβετο εἰς αὐτὸ ἡ χείρ του καὶ κατεκουράζετο· ἐσήκωνε δὲ τὸ λωρίον καὶ ἐσπόγγιζε τὸ μαῦρον αἷμα· ἐκράτησε λοιπὸν ἡ θεὰ τὸν ζυγὸν τῶν ἵππων καὶ τῷ εἶπε·

«Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὁ Τυδεὺς ἐγέννησεν υἱὸν ὁ ὁποῖος ὀλίγον τὸν ὁμοιάζει· ὁ Τυδεὺς ναὶ μὲν εἶχε μικρὸν ἀνάστημα, ἀλλὰ ἦτο γενναῖος πολεμιστὴς καὶ μάλιστα ὅταν καὶ ἐγὼ δὲν τὸν ἄφινα νὰ πολεμῇ οὐδὲ νὰ ριψοκινδυνεύῃ, ὅταν χωρὶς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἦλθεν ὡς ἄγγελος εἰς τὰς Θήβας πρὸς πολλοὺς Καδμείους καὶ ἐγὼ τὸν συνεβούλευον νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ ἥσυχος εἰς τὸ μέγαρόν του· ἐκεῖνος ὅμως ἔχων γενναίαν ψυχήν, ἐπροκάλει εἰς ἀγῶνας, καθὼς καὶ πρότερον, τοὺς νέους τῶν Καδμείων, καὶ ὅλους τοὺς ἐνίκα εὐκόλως, διότι ἐγὼ τοσοῦτον τὸν ἐβοήθουν. Σὲ δέ, ἐγὼ στέκομαι πλησίον σου καὶ σὲ προφυλάττω, καὶ σὲ προτρέπω μὲ θάρρος νὰ πολεμῇς κατὰ τῶν Τρώων· ἀλλὰ φαίνεται, ἢ κούρασις κατέβαλε τὰ μέλη σου ἀπὸ τὴν πολλὴν κίνησιν, ἢ σὲ κρατεῖ ἄνανδρος φόβος, καὶ τότε βέβαια δὲν εἶσαι γόνος τοῦ πολεμικοῦ Τυδέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Οἰνέως.»

Πρὸς ταύτην ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

«Σὲ γνωρίζω, θεά, θύγατερ τοῦ αἰγιόχου Διός, καὶ διὰ τοῦτο ἀδιστάκτως θά σοι εἴπω τι τὸ ὁποῖον δὲν θέλω νὰ σοῦ ἀποκρύψω. Οὔτε ἄνανδρος φόβος μὲ κρατεῖ, οὔτε ἀμέλειά τις· ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὰς παραγγελίας τὰς ὁποίας μοι ἔδωκας· δὲν μὲ ἄφινες δηλαδὴ νὰ πολεμῶ ἐναντίον τῶν ἄλλων

θεῶν, ἀλλ' ἂν ἔλθῃ εἰς τὸν πόλεμον ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, αὐτὴν νὰ τὴν πληγώσω μὲ τὸ μυτηρόν μου ὅπλον· διὰ τοῦτο λοιπὸν τώρα καὶ ἐγὼ ὀπισθοχωρῶ, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας διέταξα νὰ συναθροισθῶσιν ἐδῶ, διότι γνωρίζω ὅτι τὴν μάχην διευθύνει ὁ Ἄρης.»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

«Ἀγαπητέ μου Διομήδες υἱὲ τοῦ Τυδέως, μὴ φοβεῖσαι μήτε τὸν Ἄρην αὐτὸν, μήτε κανένα ἄλλον ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους θεούς· ἐν ὅσῳ εἶμαι ἐγὼ βοηθός σου. Ἐλθὲ λοιπὸν διεύθυνον τοὺς ἵππους σου πρῶτον ἐναντίον τοῦ Ἄρεως, καὶ κτύπα τον ἐκ τοῦ πλησίον· μὴ σεβασθῇς τὸν ὁρμητικὸν Ἄρην τὸν μανιώδη αὐτὸν καὶ κακὸν καὶ ἄστατον, ὁ ὁποῖος πρότερον μὲν ὑπεσχέθη εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν Ἥρην λέγων ὅτι θὰ πολεμήσῃ τοὺς Τρῶας καὶ θὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἕλληνας· ὅμως εἶναι μὲ τοὺς Τρῶας, καὶ αὐτὰ τὰ ἐλησμόνησεν.»

Οὕτως εἰποῦσα, ἔσυρεν ὀπίσω μὲ τὴν χεῖρά της τὸν Σθένελον, καὶ τὸν ὤθησεν ἀπὸ τὸ ἅρμα εἰς τὰ κάτω, ὅστις καὶ ταχέως κατέβη, αὐτὴ δὲ ἡ ὁρμητικὴ θεὰ ἀνέβη εἰς τὸ ἅρμα πλησίον τοῦ εὐγενοῦς Διομήδους μεγάλως δὲ ἐτσάκησεν ἀπὸ τὸ βάρος ὁ ἐκ φηγοῦ ἄξων, διότι ἐστήκωνε φοβερὰν θεὰν καὶ ἄριστον ἄνδρα. Ἔλαβε δὲ τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, καὶ διηύθυνε κατὰ πρῶτον τοὺς μονώνυχας ἵππους ἐναντίον τοῦ Ἄρεως, ὁ ὁποῖος τότε εἶχε φονεύσει τὸν μέγαν Περίφαντα τὸν ἄριστον τῶν Αἰτωλῶν καὶ λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Ὀχησίου· καὶ τοῦτον μὲν ἐφόνευσεν ὁ Ἄρης· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἐφόρεσε τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Ἅιδου, διὰ νὰ μὴ τὴν ἴδῃ ὁ κραταιὸς Ἄρης.

Ἅμα δὲ εἶδε τὸν θεῖον Διομήδην ὁ ἀνθρωποφόνος Ἄρης, ἀφῆκεν ἀμέσως τὸν μέγαν Περίφαντα νὰ κεῖται ἐκεῖ ὅπου πρῶτον φονεύσας αὐτὸν τοῦ ἀφήρεσε τὴν ζωὴν, καὶ ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Διομήδους. Ὅταν δὲ, ἐρχόμενοι κατ' ἀλλήλων, ἐπλησίασαν, πρῶτον ὁ Ἄρης ἐξέτεινεν ἄνωθεν τοῦ ζυγοῦ καὶ τῶν ἡνίων τὸ χάλκινον δόρυ του, σπεύδων νὰ τὸν φονεύσῃ· καὶ λαβοῦσα αὐτὸ εἰς χεῖράς της ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ, τὸ ἐπέταξεν ἔξω τοῦ ἅρματος καὶ τὸ ἔρρι-

ψεν ἀσκόπως. Δεύτερος ἐρώρμησε μὲ τὸ χάλκινον δόρυ του ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης· ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἔκαμε νὰ ἐμπηχθῇ τὸ δόρυ εἰς τὸ ἄκρον τῆς λαγόνος του ἐκεῖ ὅπου ἐφόρη τὴν ζώνην του. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπιτυχὼν αὐτὸν, τὸν ἐπλήγωσε, διέσχισε τὸ ὡραῖον δέρμα του, καὶ ἀπέσπασε πάλιν τὸ δόρυ· τότε ἐκραύγασεν ὁ ἰσχυρὸς Ἄρης ὅσον κραυγάζουσιν ἐν καιρῷ πολέμου ἐννεακισχίλιοι ἢ δεκακισχίλιοι ἄνδρες ὅταν μάχωνται. ὡρτο μος δὲ κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας καὶ Τρῶας, φοβηθέντας· τόσον πολὺ ἐκραύγασεν ὁ Ἄρης ὁ μὴ χορτάνων τὸν πόλεμον.

Ὁποία δὲ φαίνεται ἡ ἀτμοσφαῖρα σκοτεινὴ ἀπὸ τὰ σύννεφα, ὅταν ἕνεκα τοῦ καύματος ἐγείρεται σφοδρὸς ἄνεμος· τοιοῦτος ἐφαίνετο καὶ εἰς τὸν Τυδείδην Διομήδη ὁ ἰσχυρότατος Ἄρης πορευόμενος μὲ τὰ νέφη εἰς τὸν μέγαν οὐρανόν. Ἔφθασε δὲ ταχέως εἰς τὴν κατοικίαν τῶν θεῶν, τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον, καὶ μὲ λυπημένην ψυχὴν ἐκάθισε πλησίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου Διὸς, τῷ ἔδειξε τὸ θεῖόν του αἷμα ῥέον ἀπὸ τὴν πληγὴν, καὶ θρηνῶν τῷ εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ζεῦ πάτερ, δὲν ὀργίζεσαι βλέπων τὰ σκληρὰ αὐτὰ ἔργα; πάντοτε ἡμεῖς οἱ θεοὶ τὰ χειριστα ὑποφέρομεν ἐξ αἰτίας ἡμῶν αὐτῶν, καὶ χάριν τῶν ἀνθρώπων. Μὲ σὲ δυσαρεστούμεθα ὅλοι, διότι σὺ ἐγέννησας τὴν ὀλεθρίαν καὶ τρελλὴν κόρην, ἡ ὁποία πάντοτε εἰς κακὰ ἔργα καταγίνεται· διότι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ θεοὶ ὅσοι εὑρισκόμεθα εἰς τὸν Ὄλυμπον εἰς σὲ ὑπακούομεν καὶ εἰς σὲ ἕκαστος ὑποτασσόμεθα, αὐτὴν ὅμως οὔτε μὲ λόγον οὔτε μὲ ἔργον τὴν τιμωρεῖς, ἀλλὰ τὴν ἀφίνεις· ἐπειδὴ σὺ ἐγέννησας τὴν ἐπιβλαβῆ ταύτην κόρην ἡ ὁποία τώρα παρώξυνε τὸν ὁρμητικὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην νὰ ὁρμήσῃ κατὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν· καὶ πρῶτον μὲν ἐπλήγωσεν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἀφροδίτην εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρός· ἔπειτα δὲ καὶ κατ' ἐμοῦ ἐφώρμησεν ὡσὰν θεός· ἀλλὰ μὲ ἐλύτρωσαν οἱ ταχεῖς μου πόδες, ἄλλως ἐπὶ πολὺ θὰ ὑπέφερα ἐκεῖ μέσα εἰς τὰς φοβερὰς τῶν νεκρῶν τάξεις, ἢ ζῶν θὰ ἐβασανιζόμην ἀπὸ τὰς πληγὰς τοῦ δόρατος.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ ἀθροίζων τὰς νεφέλας Ζεὺς, μὲ κακὸν βλέμμα·

«Ἄστατε, μὴ κάθησαι πλησίον μου καὶ πραπονῆσαι· ἐξ ὅλων τῶν θεῶν τῶν κατοικούντων τὸν Ὄλυμπον σὲ μόνον ἀποστρέφομαι· διότι πάντοτε ἀγαπᾷς τὰς ἔριδας, τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας· τῆς μητρός σου Ἥρας ἡ ὁρμὴ εἶναι ἀκατάσχετος καὶ ἀκατάβλητος· ἐγὼ ὅμως ὀγλίγωρα τὴν ἡσυχάζω μὲ τοὺς λόγους μου, διότι νομίζω, ὅτι αὐτὰ τὰ παθαίνεις διὰ συνεργείας ἐκείνης· δὲν θὰ ὑπομείνω πλέον πολὺ νὰ σὲ βλέπω ὑποφέροντα, διότι εἶσαι τέκνον μου καὶ δι' ἐμὲ ἡ μήτηρ σου σ' ἐγέννησεν· ἐὰν ὅμως ἤθελες γεννηθῇ ἀπὸ ἄλλον θεὸν τόσον ὀλέθριος, πρὸ πολλοῦ θὰ ἦσο κάτωθεν τῶν οὐρανίων θεῶν.»

Οὕτως εἶπε, καὶ παρήγγειλε τὸν Παιήονα νὰ τὸν θεραπεύσῃ· οὗτος δὲ ἐπιθέτων κατάπραϋντικὰ ἰατρικά, τὸν ἐθεράπευσε· διότι δὲν ἦτο θνητός· καθὼς δὲ ὁ ὀπὸς ταχέως πήζει τὸ λευκὸν ρευστὸν γάλα, ὅταν περιστραφῇ ὀγλίγωρα ἀπὸ τὸν ἀνακατόνοντα αὐτό, οὕτω ταχέως καὶ τὸ φάρμακον ἰάτρευσε τὸν ὁρμητικὸν Ἄρην. Τὸν ἔλουσε δὲ ἡ Ἥβη καὶ τὸν ἐνέδυσε λαμπρὰ φορέματα, ἀπελθὼν δ' ἐκάθισε πλησίον τοῦ Κρονίδου Διός, σεμνυνόμενος διὰ τὴν δόξαν του.

Ἡ δὲ Ἀργεία Ἥρα καὶ ἡ ἰσχυρὰ προστάτις Ἀθηνᾶ ἀφ' οὗ ἔπαυσαν τὸν ἀνθροποκτόνον Ἄρην ἀπὸ τοῦ νὰ φονεύῃ ἄνδρας, ἐπανῆλθον πάλιν εἰς τὸ οἴκημα τοῦ μεγάλου Διός.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ.

Συνομιλία Ἕκτορος καὶ Ἀνδρομάχης.

Ἐγκατελείφθη δὲ ὑπὸ τῶν θεῶν ἡ μεταξὺ Τρώων καὶ Ἑλλήνων δεινὴ μάχη· ἐπὶ πολὺ δὲ ἔκλινε πρὸς τὸ ἓν ἢ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος ἡ μάχη αὐτῶν, προσβαλλόντων ἀλλήλους μὲ χάλκινα δόρατα, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Ξάνθου.

Πρῶτος δὲ ὁ Τελαμώνιος Αἴας, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήλήνων, διέρρηξε τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων, καὶ ἐπροξένησε χαρὰν εἰς τοὺς συντρόφους του, κτυπήσας ἕνα ἄνδρα ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἄριστος μεταξὺ τῶν Θρᾳκῶν, δηλαδὴ τὸν ὡραῖον καὶ ὑψηλὸν

Ἀκάμαντα τὸν υἱὸν τοῦ Εὐσσώρου. Τοῦτον ἐκτύπησε πρῶτος αὐτὸς εἰς τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας του, ἡ δὲ χαλκίνη αἰχμὴ ἐνεπήχθη εἰς τὸ μέτωπόν του καὶ διεπέρασε τὸ ὀστοῦν· σκότος δὲ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ὁ δὲ μεγαλόφωνος Διομήδης ἐφόνευσε τὸν Ἄξυλον τὸν υἱὸν τοῦ Τευθράνου, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὴν καλοκτισμένην Ἀρίσβην, πλούσιος, καὶ ἀγαπημένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· διότι κατοικῶν πλησίον τῆς ὁδοῦ ἐξένιζε τοὺς πάντας· ἀλλὰ τότε κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐστάθη ἱκανὸς νὰ τοῦ ἀπομακρύνῃ τὸν δεινὸν ὄλεθρον, στηθεὶς ἔμπροσθέν του εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ τῶν δύο τὴν ψυχὴν ἀφήρεσεν ὁ Διομήδης, καὶ αὐτοῦ δηλαδὴ καὶ τοῦ ὑπηρέτου του Καλησίου, ὁ ὁποῖος τότε ἦτο ἡνίοχός του· καὶ οἱ δύο των ἐμβῆκαν εἰς τὴν γῆν.

Ὁ δὲ Εὐρύαλος ἐφόνευσε τὸν Δρῆσαν καὶ τὸν Ὀφέλτιον, καὶ ἔπειτα ἐπῆγεν ἐναντίον τοῦ Αἰσήπου καὶ τοῦ Πηδάσου, τοὺς ὁποίους ἐγέννησέ ποτε εἰς τὸν συνετὸν Βουκουλίωνα ἡ νύμφη Ἀβαρβαρία. Ὁ δὲ Βουκολίων ἦτο πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Λαομέδοντος· τὸν ἐγέννησε δὲ εἰς τὰ κρυφὰ ἡ μήτηρ του· διότι ποιμαίνων τὰ πρόβατά του συνευρέθη μὲ αὐτήν, ἡ ὁποία μείνασα ἔγκυος ἐγέννησε διδύμους παῖδας. Τούτων λοιπὸν τὴν δύναμιν καὶ τὰ μέλη παρέλυσεν ὁ υἱός του Μηκιστέως, καὶ ἀφήρεσεν ἀπὸ τοὺς ὤμους των τὰ ὅπλα.

Ὁ δὲ πολεμικώτατος Πολυποίτης ἐφόνευσε τὸν Ἀστύαλον· καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσκότωσε μὲ τὸ χαλκοῦν δόρυ του τὸν Πιδύτην τὸν Περκώσιον, ὁ δὲ Τεῦκρος τὸν θεῖον Ἀρετάονα. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Νέστορος Ἀντίλοχος ἐφόνευσε μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ τὸν Ἄβληρον, ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων τὸν Ἔλατον, ὁ ὁποῖος κατῴκει τὴν ὑψηλὴν Πήδασον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ καλλιρρόου ποταμοῦ Σατνιόεντος. Τὸν Φύλακον δὲ τραπέντα εἰς φυγὴν ἐφόνευσεν ὁ ἥρως Ἀήτιος· καὶ ὁ Εὐρύπυλος τὸν Μελάνθιον.

Ἔπειτα δὲ ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος συνέλαβε ζῶντα τὸν Ἄδραστον· διότι οἱ ἵπποι του φοβηθέντες εἰς τὸ πεδίον, περιεπλάκησαν εἰς κλάδον μυρίκης, καὶ συντρίψαντες τὸ ὄχημα εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ ρυμοῦ, αὐτοὶ μὲν ἔφυγον πρὸς τὴν πό-

λιν ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι φοβούμενοι ἐτράπησαν εἰς φυγήν, αὐτὸς δὲ ἐξεκυλίσθη χαμαὶ πρηνὴς καταπρόσωπα πλησίον τοῦ τροχοῦ· ἦλθε δὲ πλησίον του ὁ Ἀτρείδης Μενέλαος κρατῶν μακρόσκιον δόρυ· καὶ τότε ὁ Ἄδραστος πιάσας τὰ γόνατά του τὸν παρεκάλει λέγων·

«Αἰχμαλώτισόν με, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, καὶ λάβε ἄξια λύτρα. Εἰς τοῦ πλουσίου πατρός μου πολλὰ κειμήλια εὑρίσκονται, καὶ χαλκὸς καὶ χρυσὸς καὶ καλῶς κατειργασμένος σίδηρος, ἐξ αὐτῶν εἰμπορεῖ νὰ σοῦ χαρίσῃ ὁ πατήρ μου ἄπειρα λύτρα, ἂν μάθῃ ὅτι εἶμαι ζωντανὸς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἰπὼν τὸν κατέπεισε καὶ ἔμελλεν ἀμέσως νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸν ὑπηρέτην του διὰ νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὰ πλοῖα· ἀλλ' ἦλθε δρομαῖος ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπειλήσας αὐτὸν τῷ εἶπε·

«Ὦ ἀγαπητὲ Μενέλαε, διατί σὺ τόσον λυπεῖσαι τοὺς ἄνδρας; βεβαίως ἄριστα σὲ μετεχειρίσθησαν εἰς τὸν οἶκόν σου οἱ Τρῶες· κανεὶς των νὰ μὴ διαφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον καὶ τὰς χεῖράς μας, οὐδ' ἐκεῖνος ἀκόμη τὸν ὁποῖον βρέφος κρατεῖ ἡ μήτηρ του εἰς τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ὅλοι ὁμοῦ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰλίου νὰ καταστραφῶσι καὶ νὰ μείνωσιν ἄκλαυστοι καὶ ἄταφοι.»

Οὕτως εἰπὼν μετέβαλεν ὁ ἥρως τὴν γνώμην τοῦ ἀδελφοῦ του, διότι εἶπεν ἀληθῆ· αὐτὸς δὲ ἀπώθησε μὲ τὴν χεῖρα τὸν ἥρωα Ἄδραστον, καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὴν κοιλίαν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· ἀνετράπη δὲ ὁ Ἄδραστος, καὶ ὁ Ἀτρείδης ποδολακτήσας αὐτὸν εἰς τὸ στῆθος, ἐξέβαλε τὸ ἐκ μελίας δόρυ του. Ὁ δὲ Νέστωρ μεγάλως βοήσας, προέτρεπε τοὺς Ἕλληνας, λέγων·

«Ὦ φίλοι ἥρωες Ἕλληνες, ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, κανεὶς σας ἂς μὴ μείνῃ ὀπίσω ἐπιδιδόμενος εἰς τὰ λάφυρα, μὲ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ πλοῖα φέρων πλεῖστα τοιαῦτα, ἀλλὰ ἂς φονεύσωμεν ἄνδρας· ἔπειτα δὲ μετὰ τὴν ἡσυχίαν σας εἰς τὴν πεδιάδα θὰ ἀφαιρέσητε καὶ αὐτὰ ἀπὸ τοὺς φονευμένους νεκρούς.»

Οὕτως εἰπὼν διήγειρε τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν ἀνδρείαν ἑκάστου. Τότε δὲ οἱ Τρῶες ἤθελον ἀνακῇ καὶ εἰσέλθει πάλιν εἰς

τὴν Τροίαν νικηθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἕνεκα τῆς ἀνανδρίας των, ἂν ὁ ἄριστος οἰωνοσκόπος Ἕλενος ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου δὲν ἐπήγαινεν εἰς τὸν Αἰνείαν καὶ εἰς τὸν Ἕκτορα νὰ τοὺς εἴπῃ τὰ ἑξῆς·

«Αἰνεία καὶ Ἕκτορ, ἐπειδὴ εἰς σᾶς πρὸ πάντων ἔγκειται ἡ σωτηρία τῶν Τρώων καὶ τῶν Λυκίων, διότι εἶσθε ἄριστοι εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ σκέπτησθε, σταθῆτε αὐτοῦ καὶ πορευόμενοι πανταχοῦ ἐμποδίζετε τὸν λαὸν ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, πρὶν καὶ πάλιν φεύγοντες πέσωσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν γυναικῶν των καὶ γίνωσι περίγελως εἰς τοὺς ἐχθρούς των Ἕλληνας. Ἀφοῦ δὲ παροτρύνητε τὰς φάλαγγας ὅλας, ἡμεῖς μὲν ἐδῶ μένοντες θὰ πολεμήσωμεν καὶ πάλιν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, μ' ὅλον ὅτι εἴμεθα κουρασμένοι, διότι μᾶς βιάζει ἡ ἀνάγκη· σὺ δὲ Ἕκτορ πήγαινε εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰπὲ εἰς τὴν μητέρα μας, νὰ συναθροίσῃ τὰς γραίας εἰς τὸν ναὸν τῆς γλαυκώπιδος Ἀθηνᾶς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἀφοῦ ἀνοίξῃ τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ νὰ θέσῃ εἰς τὰ γόνατα τῆς καλλικόμου Ἀθηνᾶς τὸν ὡραιότερον καὶ μεγαλείτερον πέπλον καὶ ἀγαπητότερον εἰς αὐτὴν ἀπὸ ὅσους ὑπάρχουσιν εἰς τὸν οἶκόν μας, καὶ νὰ ὑποσχεθῇ νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν ναόν της δώδεκα βοῦς ἑνὸς ἔτους καὶ ἀδαμάστους, ἂν λυπηθῇ τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρά των τέκνα, καὶ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν ἱερὰν Ἴλιον τὸν ἄγριον πολεμιστὴν καὶ τρομερὸν μαχητὴν υἱὸν τοῦ Τυδέως, ὁ ὁποῖος λέγω ὅτι εἶναι ὁ ἀνδρειότατος τῶν Ἑλλήνων. Οὐδὲ τὸν Ἀχιλλέα δὲν ἐφοβήθημεν ποτὲ τόσον· τὸν ἐξοχώτατον τῶν ἀνδρῶν, τὸν ὁποῖον λέγουσιν υἱὸν θεοῦ· ἀλλ' αὐτὸς ὁ Διομήδης ὡσὰν μανιώδης πολεμεῖ, καὶ κανεὶς δὲν δύναται νὰ μετρηθῇ μὲ αὐτὸν εἰς τὴν ἀνδρείαν.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἕκτωρ δὲν ἀπείθησεν εἰς τὸν ἀδελφόν του, ἀλλ' εὐθὺς ἐπήδησεν ἔνοπλος κάτω ἀπὸ τὸ ὄχημα καὶ σείων τὰ μυτηρά του δόρατα ἐπορεύετο εἰς τὸν στρατὸν πανταχοῦ, προτρέπων νὰ πολεμήσῃ, καὶ οὕτω διήγειρε δεινὴν μάχην· αὐτοὶ δὲ ἐστράφησαν ὀπίσω ἐκ τῆς φυγῆς καὶ παρετάχθησαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων· ὑποχωρήσαντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔπαυσαν τὸν φόνον, καὶ ἐνόμισαν ὅτι τις τῶν ἀθανάτων θεῶν

κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας· οὕτω λοιπὸν ἐστράφησαν, ὁ δὲ Ἕκτωρ εἶπε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας·

«Μεγαλόψυχοι Τρῶες καὶ ἐξακουσμένοι σύμμαχοι, φανῆτε ἄνδρες, ὦ φίλοι, καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν πολεμικὴν ἀνδρείαν σας, ἕως ὅτου νὰ ὑπάγω ἐγὼ εἰς τὴν Ἴλιον, διὰ νὰ εἴπω εἰς τοὺς γέροντας βουλευτὰς καὶ εἰς τὰς γυναῖκάς μας νὰ εὐχηθῶσιν εἰς τοὺς θεούς, καὶ νὰ ὑποσχεθῶσιν ἑκατόμβας.»

Οὕτως ἀφ' οὗ εἶπεν ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ ἀνεχώρησεν· ἐκτύπα δὲ περὶ τὰ σφυρὰ καὶ τὸν αὐχένα του τὸ μαῦρον δέρμα, δηλαδὴ ἡ τελευταία ἐκ δέρματος περιφέρεια τῆς ὀμφαλοέσσης ἀσπίδος.

Ὁ δὲ Γλαῦκος ὁ υἱὸς τοῦ Ἱππολόχου καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως συνήρχοντο εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατευμάτων πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσιν. Ὅτε δὲ ἐρχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων ἐπλησίασαν, πρῶτος εἶπε πρὸς τὸν Γλαῦκον ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Σὺ δὲ τίς εἶσαι, ὦ βέλτιστε; διότι ποτὲ μέχρι τοῦδε δὲν σὲ εἶδον εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην· ἀλλὰ τώρα πολὺ ὑπερέβης ὅλους τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν τόλμην, ἀφοῦ δὲν ἀπέφυγες τὸ μακρόσκιόν μου δόρυ· δυστυχεῖς δὲ οἱ πατέρες ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων οἱ υἱοὶ ἀντισταθῶσιν εἰς ἐμέ. Ἐὰν ὅμως εἶσαι θεός τις κατα βὰς ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἐγὼ δὲν εἰμπορῶ νὰ πολεμήσω ἐναντίον τῶν οὐρανίων θεῶν· διότι οὐδὲ ὁ ἰσχυρὸς Λυκοῦργος ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος δὲν ἔζησε πολύ, ὡς ἐρίσας μὲ τοὺς ἐπουρανίους θεούς· ὅταν ποτὲ ἐδίωξε τὰς τροφοὺς τοῦ ἐνθουσιῶντος Διονύσου εἰς τὸ θεῖον ὄρος τῆς Νύσης, αὐταὶ δὲ ὅλαι ὁμοῦ ἔρριψαν χαμαὶ τοὺς θύρσους, κτυπώμεναι μὲ τὸ βούνευρον ἀπὸ τὸν ἀνδροφόνον Λυκοῦργον· ὁ δὲ Διόνυσος φοβηθεὶς ἐβυθίσθη εἰς τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκεῖ ἡ Θέτις ὑπεδέχθη αὐτὸν τρομασμένον εἰς τοὺς κόλπους της· διότι μέγας φόβος τὸν κατέλαβεν ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς ἑνὸς ἀνθρώπου. Κατ' αὐτοῦ ὅμως ἔπειτα ὠργίσθησαν οἱ εὐδαίμονες θεοί, καὶ τὸν ἐτύφλωσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· δὲν ἔζησε δὲ καὶ πολύ, διότι κατέστη ἀπεχθὴς εἰς ὅλους τοὺς θεούς. Οὐδ' ἐγὼ λοιπὸν δὲν θέλω νὰ πολεμήσω ἐναντίον τῶν ἀθανάτων θεῶν. Ἂν ὅμως ἦσαι ἐκ τῶν

ἀνθρώπων οἵτινες τρώγουσι τὸν καρπὸν τῆς γῆς, ἐλθὲ πλησιέστερον, διὰ νὰ φθάσῃς ταχύτερον εἰς τὸ τέλος τοῦ ὀλέθρου σου.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Ἱππολόχου·

«Μεγαλόψυχε υἱὲ τοῦ Τυδέως, διατί ἐρωτᾷς νὰ μάθῃς τὴν γενεάν μου; ἡ γενεὰ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὡσὰν τὴν γενεὰν τῶν φύλλων, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν ρίπτει χαμαὶ ὁ ἄνεμος, ἄλλα δὲ τὰ θαλλερὰ δένδρα φέρουσιν ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς ἀνοίξεως· τοιαύτη εἶναι ἡ γενεὰ τῶν ἀνθρώπων ἡ μία γεννᾶται, ἡ δὲ ἄλλη τελευτᾷ. Ἂν ὅμως θέλῃς νὰ μάθῃς καὶ τοῦτο, διὰ νὰ γνωρίσῃς καλῶς τὴν γενεάν μας, τὴν ὁποίαν πολλοὶ ἄνθρωποι ἠξεύρουσιν, ἐγὼ θά σοι τὴν εἴπω· ὑπάρχει εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ ἱπποτρόφου Ἄργους μία πόλις ὀνομαζομένη Ἐφύρη, ὅπου κατῴκει ὁ Σίσυφος ὁ δολιώτατος τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σίσυφος ὁ υἱὸς τοῦ Αἰόλου· αὐτὸς ἐγέννησεν υἱὸν, τὸν Γλαῦκον, καὶ ὁ Γλαῦκος ἐγέννησε τὸν συνετὸν υἱὸν Βελλεροφόντην, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ θεοὶ ἐχάρησαν ὡρκιότητα καὶ πολλὴν ἀνδρείαν. Ἀλλ' ὁ Προῖτος ἐπεβουλεύθη αὐτὸν, καὶ τὸν ἐδίωξεν ἀπὸ τὴν χώραν του· διότι ἦτο ὁ ἰσχυρότερος τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὑπέταξε τὴν χώραν τῇ βοηθείᾳ τοῦ Διός. Πρὸς τὸν Βελλεροφόντην συνέλαβεν ἔρωτα ἡ γυνὴ τοῦ Προίτου, ἡ εὐγενὴς Ἄντεια, θέλουσα νὰ συνευνασθῇ κρυφίως· ἀλλὰ δὲν κατέπεισεν εἰς τοῦτο τὸν ἀγαθὸν καὶ συνετὸν Βελλεροφόντην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπατήσασα τὸν βασιλέα Προῖτον τῷ εἶπεν «ἢ νὰ ἀποθάνῃς ὦ Προῖτε, ἢ φόνευσον τὸν Βελλεροφόντην, ὁ ὁποῖος ἠθέλησεν ἄκουσάν νὰ μὲ ἀτιμάσῃ»· οὕτως εἶπε· καὶ ἅμα τὸ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς, ἐθύμωσε, καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ μὲν δὲν ἠθέλησε, διότι ἐφοβήθη τοῦτο, τὸν ἔστειλεν ὅμως εἰς τὴν Λυκίαν, ἀφ' οὗ τῷ ἔδωκε πολλὰ φθοροποιὰ καὶ ὀλέθρια σημεῖα χαραγμένα εἰς διπλωμένον πίνακα, καὶ τὸν παρήγγειλε νὰ τὰ δείξῃ εἰς τὸν πενθερόν του, διὰ νὰ ἀπολεσθῇ. Ἐπορεύθη λοιπὸν εἰς τὴν Λυκίαν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν θεῶν· ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς τὴν Λυκίαν εἰς τὰ ρεύματα τοῦ Ξάνθου ποταμοῦ, μετὰ προθυμίας τὸν ἐξένισε καὶ τὸν ἐτίμησεν ὁ βασιλεὺς τῆς μεγάλης Λυκίας. Ἐννέα ἡμέρας τὸν ἐξένισε καὶ ἐννέα βοῦς ἔσφαξεν. Ἀλλ' ὅταν ἐφάνη ἡ δε-

κάτη ροδοδάκτυλος Ἠώς, τότε τὸν ἠρώτησε καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ἔφερεν ἀπὸ τὸν γαμβρόν του Προῖτον· ἀφ' οὗ δὲ ἔλαβε τὸ κακὸν σημεῖον τοῦ γαμβροῦ του, πρῶτον μὲν τὸν διέταξε νὰ φονεύσῃ τὴν ἀκαταμάχητον Χίμαιραν· ἡ ὁποία ἦτο ἀπὸ θεῖον γένος καὶ οὐχὶ ἀπὸ ἀνθρώπινον, ἔμπροσθεν μὲν λέων, ὄπισθεν δὲ δράκων καὶ εἰς τὸ μέσον χίμαιρα, ἀποπνέουσα φοβερὸν καῖον πῦρ. Καὶ αὐτὴν μὲν τὴν ἐφόνευσεν ὑπακούσας εἰς τὰ σημεῖα τῶν θεῶν, ἐπολέμησε δὲ δεύτερον ἐναντίον τῶν μαχίμων Σολύμων· ἔλεγε δὲ ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ λαμπροτέρα μάχη, τὴν ὁποίαν συνῆψε μὲ ἀνθρώπους· τρίτον πάλιν ἐφόνευσε τὰς ἀνδρικὰς Ἀμαζόνας· ὅτε δὲ ἐπέστρεφε, τῷ ἔστησεν ἄλλον φοβερὸν δόλον· ἐκλέξας δηλαδὴ ἐκ τῆς εὐρείας Λυκίας ἀρίστους ἄνδρας, ἔθεσεν ἐνέδραν· καὶ αὐτοὶ ὅμως δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὸν οἶκόν των· διότι ὅλους τοὺς ἐφόνευσεν ὁ λαμπρὸς Βελλεροφόντης. Ὅταν ὅμως ὁ Ἰοβάτης ἐνόησε πλέον ὅτι ὁ Βελλεροφόντης ἦτο καλὸς τῶν θεῶν γόνος, τὸν ἐκράτησεν ἐκεῖ, τῷ ἔδωκε σύζυγον τὴν θυγατέρα του, καὶ τῷ ἔδωκε τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης βασιλείας του· καὶ οἱ μὲν Λύκιοι τῷ ἐξεχώρισαν μέρος γῆς φυτευμένον καὶ καλλιεργήσιμον, ἔξοχον τῶν ἄλλων καὶ ὡραῖον διὰ νὰ τὸ νέμηται, ἡ δὲ σύζυγός του ἐγέννησεν εἰς τὸν πολεμικὸν Βελλεροφόντην τρία τέκνα, τὸν Ἴσανδρον, τὸν Ἱππολόχον καὶ τὴν Λαοδάμειαν. Μὲ τὴν Λαοδάμειαν ἐκοιμήθη ὁ συνετὸς Ζεύς, καὶ ἐγέννησε τὸν ἰσόθεον καὶ πολεμικὸν Σαρπηδόνα. Ἀλλ' ὅτε καὶ ἐκεῖνος κατέστη ἀπεχθὴς εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς τότε ἐπλανᾶτο μόνος του εἰς τὸ Ἀλήϊον πεδίον, κατατρώγων τὴν ψυχήν του, καὶ ἀποφεύγων τὴν συναναστροφὴν τῶν ἀνθρώπων. Τὸν δὲ Ἴσανδρον τὸν υἱόν του ἐφόνευσεν ὁ ἄπληστος τοῦ πολέμου Ἄρης πολεμοῦντα κατὰ τῶν γενναίων Σολύμων, καὶ τὴν Λαοδίκειαν

ΚΑΛΛΙΖΩΝΟΣ.
Εἰκ. 12.

ἐφόνευσεν ὀργισθεῖσα ἡ χρυσήνιος Ἄρτεμις. Ὁ Ἱππόλοχος δὲ ἐγέννησεν ἐμέ, καὶ ἐξ αὐτοῦ λέγω ὅτι ἐγεννήθην· μὲ ἔστειλε δὲ εἰς τὴν Τροίαν, καὶ μὲ παρήγγειλε πολύ, νὰ ἀριστεύω πάντοτε, νὰ ἦμαι ἀνώτερος τῶν ἄλλων, καὶ νὰ μὴ καταισχύνω τὸ γένος τῶν πατέρων μου, οἱ ὁποῖοι ἐξόχως διεκρίθησαν καὶ ἐν Ἐφύρῃ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ Λυκίᾳ· ἐξ αὐτῆς τῆς γενεᾶς καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ αἵματος καυχῶμαι ὅτι κατάγομαι.»

Οὕτως εἶπεν· ἐθαύμασε δὲ ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης· καὶ καρφώσας εἰς τὴν πολυτρόφον γῆν τὸ δόρυ του, εἶπε μὲ γλυκεῖς λόγους εἰς τὸν βασιλέα Γλαῦκον·

«Ὄντως εἶσαι παλαιὸς πατρικός μου φίλος· διότι ὁ θεῖος Οἰνεὺς ἐφιλοξένησέ ποτε εἰς τὸν οἶκόν του τὸν ἄμεμπτον Βελλεροφόντην, κρατήσας αὐτὸν εἴκοσιν ἡμέρας, καὶ ἀντήλλαξαν πρὸς ἀλλήλους ὡραῖα δῶρα· ὁ μὲν Οἰνεὺς ἔδωκε λαμπρὸν πορφυροῦν ζωστῆρα, ὁ δὲ Βελλεροφόντης χρυσοῦν ἀμφικύπελλον ποτήριον, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἀφῆκα εἰς τὸν οἶκόν μου ὅταν ἀνεχώρησα. Τὸν Τυδέα ὅμως δὲν τὸν ἐνθυμοῦμαι, διότι μὲ ἀφῆκεν, ἐνῷ ἤμην ἀκόμη μικρός, ὅτε εἰς τὰς Θήβας κατεστράφη ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων. Διὰ τοῦτο τώρα ἐγὼ μὲν εἶμαι ἀγαπητὸς ξένος σου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἄργους, σὺ δὲ εἰς τὴν τῶν Λυκίων ἰδικός μου, ἂν τύχῃ καὶ ἔλθω ποτὲ εἰς τὴν χώραν ἐκείνην· ἂς ἀποφεύγωμεν λοιπὸν τὰ δόρατα ἀλλήλων, καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀκόμη τοῦ πλήθους· διότι ὑπάρχουσι δι' ἐμὲ πολλοὶ Τρῶες καὶ περίφημοι σύμμαχοί των διὰ νὰ φονεύσω ὅποιον μοῦ δώσῃ ὁ θεὸς καὶ ἀπαντήσω εἰς τὸν δρόμον μου, καὶ διὰ σὲ πάλιν πολλοὶ Ἕλληνες διὰ νὰ φονεύσῃς ὅποιον δυνηθῇς. Ἂς ἀλλάξωμεν λοιπὸν τὰ ὅπλα μας διὰ νὰ γνωρίσωσι καὶ αὐτοὶ ὅτι καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα πατρικοὶ φίλοι.»

Οὕτως ἀφ' οὗ εἶπον, κατέβησαν ἀπὸ τοὺς ἵππους, ἔλαβον ὁ εἷς τὴν χεῖρα τοῦ ἄλλου, καὶ ὤμοσαν πίστιν. Τότε ὁ Κρονίδης Ζεὺς ἐπῆρε τὸν νοῦν τοῦ Γλαύκου, ὁ ὁποῖος ἀντήλλαξε τὰ ὅπλα του μὲ τὸν Διομήδην, ὅπλα χρυσᾶ ἀντὶ χαλκίνων, ὅπλα ἀξίας ἑκατὸν βοῶν, ἀντὶ ὅπλων ἀξίας ἐννέα βοῶν.

Ὁ δὲ Ἕκτωρ ὅτε ἔφθασεν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας καὶ εἰς τὴν φηγὸν ἔτρεχον πέριξ αὐτοῦ αἱ σύζυγοι καὶ αἱ θυγατέρες

τῶν Τρώων διὰ νὰ ἐρωτήσωσι διὰ τοὺς παῖδας, διὰ τοὺς ἀδελφούς, διὰ τοὺς συμπολίτας καὶ τοὺς συζύγους των· αὐτὸς δὲ τὰς προέτρεπεν ὅλας ἐπίσης νὰ προσευχηθῶσιν εἰς τοὺς θεούς, διότι εἰς πολλὰς ἐπέπεσον συμφοράς.

Ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸ λαμπρὸν τοῦ Πριάμου μέγαρον τὸ κατεσκευασμένον μὲ γεγλυμμένας στοὰς, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον πεντήκοντα θάλαμοι μὲ πελεκητὴν πέτραν ᾠκοδομημένοι ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, ὅπου ἐκοιμῶντο τοῦ Πριάμου οἱ υἱοὶ μὲ τὰς γυναῖκάς των· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰ ἔνδον τῆς αὐλῆς ὑπῆρχον δώδεκα μεγάλοι θάλαμοι τῶν θυγατέρων του, ἐκτισμένοι πλησίον ἀλλήλων μὲ πελεκητὴν πέτραν, ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ γαμβροὶ τοῦ Πριάμου μὲ τὰς σώφρονας συζύγους των. Ἐκεῖ ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του ἡ καλή του μήτηρ, εἰσάγουσα τὴν Λαοδίκην τὴν ὡραιοτέραν τῶν θυγατέρων της· ἔλαβε λοιπὸν τὴν χεῖρά του, καὶ τῷ εἶπε·

«Τέκνον μου, διατὶ ἀφῆκες τὸν θρασὺν πόλεμον καὶ ἦλθες; ὡς φαίνεται νικῶσι πράγματι οἱ κακώνυμοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, πολεμοῦντες περὶ τὴν πόλιν· καὶ σὺ παρεκινήθης νὰ ἔλθῃς ἐδῶ καὶ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως νὰ ὑψώσῃς τὰς χεῖράς σου εἰς τὸν Δία. Ἀλλὰ περίμεινον διὰ νὰ σοῦ φέρω γλυκὺν οἶνον, διὰ νὰ κάμῃς σπονδὴν εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀθανάτους θεοὺς πρῶτον, καὶ ἔπειτα νὰ ὠφεληθῇς καὶ σὺ ὁ ἴδιος, ἐὰν πίῃς· διότι εἰς τὸν κοπιασμένον ἄνθρωπον ὁ οἶνος μεγάλως αὐξάνει τὰς δυνάμεις, καὶ σὺ δὲ ἐκοπίασας βοηθῶν τοὺς συμπολίτας σου.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ μέγας καὶ πολεμιστὴς Ἕκτωρ·

«Μή μου φέρῃς, γλυκὺν οἶνον, σεβαστὴ μῆτερ, διὰ νὰ μὴ μὲ ἀδυνατίσῃς, καὶ χάσω καὶ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρείαν μου· μὲ ἀνίπτους δὲ χεῖρας φοβοῦμαι νὰ κάμω σπονδὴν εἰς τὸν Δία μαῦρον οἶνον· οὐδ' εἶναι συγχωρημένον μεμολυσμένος τις μὲ αἷμα καὶ μὲ αἱματωμένα χώματα, νὰ προσεύχηται εἰς τὸν ἀθροίζοντα τὰς μαύρας νεφέλας Δία. Ἀλλὰ σὺ μὲν συναθροίσασα τὰς γραίας πήγαινε μὲ θυμιάματα εἰς τὸν ναὸν τῆς λαφυραγωγοῦ Ἀθηνᾶς, καὶ τὸν ὡραιότερον καὶ μεγαλείτερον πέπλον τοῦ

μεγάρου μας τὸν ὁποῖον περισσότερον ἀγαπᾷς, θές τον εἰς τὰ γόνατα τῆς καλλικόμου Ἀθηνᾶς, καὶ τάξε εἰς αὐτὴν νὰ θυσιάσῃς ἐντὸς τοῦ ναοῦ της δώδεκα βοῦς ἑνὸς ἔτους καὶ ἀδαμάστους, ἐὰν ἐλεήσῃ τὴν πόλιν καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ τέκνα τῶν Τρώων καὶ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν ἱερὰν Ἴλιον τὸν ἄγριον πολεμιστήν, τὸν ἰσχυρὸν μαχητὴν υἱὸν τοῦ Τυδέως. Σὺ λοιπὸν πήγαινε εἰς τὸν ναὸν τῆς λαφυραγωγοῦ Ἀθηνᾶς, ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τὸν Πάριν, διὰ νὰ τὸν προσκαλέσω εἰς τὸν πόλεμον, ἂν θέλῃ νὰ μὲ ἀκούσῃ. Εἴθε ἐκεῖ νὰ ἤνοιγεν ἡ γῆ καὶ νὰ τὸν κατέπινε· διότι διὰ μέγα κακὸν τῶν Τρώων, τοῦ μεγαλοψύχου Πριάμου καὶ τῶν υἱῶν του, τὸν ἐφύλαξεν ὁ Ζεύς. Ἐὰν ἔβλεπα αὐτὸν νὰ κατεβῇ εἰς τὸν Ἅδην, θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ ψυχή μου ἐλησμόνησε τὰς δεινάς μου ταλαιπωρίας.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ μήτηρ του πορευθεῖσα εἰς τὸ μέγαρον διέταξε τὰς θεραπαίνας αὐτῆς, νὰ συναθροίσωσιν ἀπὸ τὴν πόλιν τὰς γραίας, αἵτινες καὶ ἦλθον· αὐτὴ δὲ κατέβη εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον ὅπου ἦσαν οἱ πολυποίκιλοι πέπλοι, ἔργα τῶν Σιδονίων γυναικῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ ἴδιος θεοειδὴς Ἀλέξανδρος ἔφερεν ἀπὸ τὴν Σιδόνα, πλεύσας εἰς τὸ μέγα πέλαγος, κατὰ τὸ ταξείδιον ἐκεῖνο καθ' ὃ ἔπῆρε καὶ τὴν εὐγενῆ Ἑλένην. Ἐξ αὐτῶν τῶν πέπλων ἡ Ἑκάβη ἐκλέξασα ἕνα ὅστις ἦτο ὡραιότατος κατὰ τὰ ποικίλματα, καὶ μέγιστος, καὶ καινουργὴς ὢν ἔλαμπεν ὡς ἀστὴρ, προσέφερε δῶρον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν. Ἀνεχώρησε λοιπὸν ἀμέσως, καὶ πολλαὶ γραῖαι τὴν ἠκολούθουν.

Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ταῖς ἤνοιξε τὰς θύρας ἡ καλλιπάρειος Θεανὼ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Κισσέως καὶ σύζυγος τοῦ ἱππότου Ἀντήνορος διότι αὐτὴν οἱ Τρῶες ἔθεσαν ἱέρειαν τῆς Ἀθηνᾶς· αἱ δὲ γυναῖκες ὅλαι μετ' ὀλολυγμῶν ὕψωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὴν Ἀθηνᾶν. Ἡ δὲ ὡραία Θεανὼ λαβοῦσα τὸν πέπλον ἔθεσεν αὐτὸν εἰς τὰ γόνατα τῆς καλλικόμου Ἀθηνᾶς, καὶ προσευχομένη παρεκάλει τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός, λέγουσα·

«Σεβασμία Ἀθηνᾶ, προστάτρια τῆς πόλεώς μας, ἔξοχε τῶν θεῶν, θραῦσον τὸ δόρυ τοῦ Διομήδους, δὸς δὲ καὶ αὐτὸς

νὰ πέσῃ πρηνὴς ἔμπροσθεν τῶν Σκαιῶν πυλῶν, διὰ νά σοι προσφέρωμεν εἰς θυσίαν τώρα εὐθὺς δώδεκα βοῦς ἑνὸς ἔτους καὶ ἀδαμάστους, ἐὰν ἐλεήσῃς τὴν πόλιν καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρὰ τέκνα τῶν Τρώων.»

Οὕτως εἶπε προσευχομένη· δὲν συγκατένευσεν ὅμως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Καὶ αὗται μὲν οὕτω προσηύχοντο εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ μεγάλου Διός, ὁ δὲ Ἕκτωρ εἶχεν ὑπάγει εἰς τὰ λαμπρὰ οἰκήματα τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὰ ὁποῖα αὐτὸς κατεσκεύασε μὲ τοὺς ἀρίστους τέκτονας οἱ ὁποῖοι τότε ὑπῆρχον εἰς τὴν παχύγεων Τροίαν, οἵτινες τῷ κατεσκεύασαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν, πλησίον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἕκτορος ἐν τῇ ἀκροπόλει. Ἐκεῖ εἰσῆλθε τότε ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν θεὸν Ἕκτωρ, κρατῶν εἰς χεῖρας δόρυ ἑνδεκάπηχυ· ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἔλαμπεν ἡ χαλκίνη αἰχμή, συνδεομένη μὲ τὸ δόρυ μὲ χρυσοῦν κρίκον. Εὗρε δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ἐντὸς τοῦ θαλάμου περιποιούμενον τὰ ὡραῖα ὅπλα του, τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν θώρακα, καὶ ἐξετάζοντα τὰ καμπύλα τόξα του. Ἡ δὲ Ἀργεία Ἑλένη ἐκάθητο μεταξὺ τῶν θεραπαινῶν της, καὶ διέταττεν εἰς τὰς ὑπηρετρίας τὰ ἔργα των. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἕκτωρ τὸν ὠνείδισε μὲ αἰσχροὺς λόγους λέγων·

Ο ΕΚΤΩΡ ΟΝΕΙΔΙΖΕΙ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ.
Εἰκὼν 13.

«Ἄθλιε, δὲν ἔκαμες καλὰ νὰ θυμώσῃς οὕτως· ὁ μὲν στρατὸς κατασρέφεται πολεμῶν περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος· καὶ ὁ πόλεμος αὐτὸς ἐνέσκηψεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἕνεκα σοῦ· σὺ δὲ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήττῃς καὶ πάντα ἄλλον τὸν ὁποῖον ἤθελες ἴδει ἀφίνοντα τὸν τρομερὸν πόλεμον. Ἐγείρου λοιπόν, διὰ νὰ μὴ κατακαῇ ἐντὸς ὀλίγου ἡ πόλις ὑπὸ καταστρεπτικοῦ πυρός.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος·

«Ἕκτορ, ἐπειδὴ δικαίως μὲ ἐπέπληξας καὶ οὐχὶ ἀδίκως, δι' αὐτὸ θά σοι εἴπω τι καὶ πρόσεξον νὰ μὲ ἀκούσῃς, ἐγὼ ἐκαθήμην εἰς τὸν θάλαμον ὄχι διότι εἶμαι ὠργισμένος ἐναντίον τῶν Τρώων, ἀλλὰ διότι ἤθελον νὰ διασκεδάσω τὴν λύπην μου. Τώρα ὅμως ἡ σύζυγός μου μὲ κατέπεισε μὲ τοὺς γλυκεῖς της λόγους, καὶ μὲ προέτρεψεν εἰς τὸν πόλεμον· μοῦ φαίνεται δὲ ὅτι τοῦτο θὰ ἦναι καὶ δ' ἐμὲ καλλίτερον· διότι ἡ νίκη πότε εἰς τὸν ἕνα πηγαίνει καὶ πότε εἰς τὸν ἄλλον. Περίμενόν με λοιπὸν νὰ ἐνδυθῶ τὰ ὅπλα μου· ἢ πήγαινε καὶ ἐγὼ ἔρχομαι κατόπιν, ἐλπίζω δὲ νὰ σὲ συναπαντήσω.»

Οὕτως εἶπεν· ἀλλὰ δὲν τῷ ἀπήντησε τίποτε ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ· ἡ δὲ Ἑλένη μὲ γλυκεῖς λόγους τῷ εἶπεν·

«Ἀνδράδελφε, ἐμοῦ τῆς ἀναιδοῦς, τῆς φοβερᾶς ἥτις σᾶς ἐποζένησα κακά, εἴθε τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν μὲ ἐγέννησεν ἡ μήτηρ μου, νὰ μ' ἔπερνε κακὴ θύελλα ἀνέμου καὶ νὰ μὲ ἔφερεν εἰς κανὲν ὄρος ἢ τὸ κῦμα τῆς πολυταράχου θαλάσσης, ὅπου νὰ μὲ ἔπνιγε πρὶν νὰ γείνωσιν αὐτά. Ἀφοῦ ὅμως οἱ θεοὶ οὕτως ἀπεφάσισαν τὰ κακὰ ταῦτα, ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ ἦμαι σύζυγος ἀνδρὸς καλλιτέρου ὁ ὁποῖος νὰ καταλαμβάνῃ καλῶς τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὰ ὀνείδη τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τοῦτον ὅμως οὔτε τώρα ὑπάρχει νοῦς εἰς τὴν κεφαλήν του, οὔτε μετὰ ταῦτα θὰ τοῦ ἔλθῃ, διὰ τοῦτο καὶ νομίζω ὅτι θὰ πάθῃ ἄξια τῆς μωρίας του. Ἀλλ' ἐλθὲ τώρα, εἴσελθε ἀνδράδελφέ μου καὶ κάθισον εἰς αὐτὸν τὸν δίφρον, διότι εἶσαι πολὺ καταπεπονημένος ἕνεκα ἐμοῦ τῆς ἀναιδοῦς, καὶ τῆς κακῆς πράξεως τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα ἡμῶν εἰς τοὺς ὁποίους κακὴν μοῖραν ὥρισεν ὁ Ζεύς, διὰ νὰ γίνωμεν διαβόητοι καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ· «Μὴ μὲ παρακινεῖς Ἑλένη νὰ καθήσω, ἂν καὶ μὲ ἀγαπᾷς· δὲν θὰ μὲ καταπείσῃς νὰ μείνω· διότι τώρα βιάζομαι νὰ ὑπάγω νὰ ὑπερασπισθῶ τοὺς Τρῶας, οἱ ὁποῖοι μεγάλως μὲ ποθοῦσιν ἀπόντα. Ἀλλὰ σὺ διέγειρον τὸν σύζυγόν σου, καὶ αὐτὸς δὲ ἂς σπεύσῃ διὰ νὰ μὲ προφθάσῃ ἐντὸς τῆς πόλεως, διότι ἐγὼ

θὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἰκόν μου διὰ νὰ ἴδω τοὺς συγγενεῖς μου τὴν ἀγαπητὴν σύζυγόν μου, καὶ τὸ μικρόν μου τέκνον. Διότι δὲν ἠξεύρω ἂν θὰ ἐπιστρέψω πλέον εἰς αὐτοὺς, ἢ θὰ μὲ καταβάλωσιν οἱ θεοὶ ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως ἀφ' οὗ εἶπεν, ἀνεχώρησεν ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτωρ, καὶ ταχέως ἔφθασεν εἰς τὰ λαμπρά του δώματα, ἀλλὰ δὲν εὑρῆκεν ἐντὸς τοῦ μεγάρου τὴν λευκόχειρα Ἀνδρομάχην, διότι αὐτὴ μὲ τὸ τέκνον καὶ μὲ τὴν ὡραίαν θεράπαινάν της ἐστέκετο εἰς τὸν πύργον θρηνοῦσα καὶ ὀδυρομένη. Ἀφοῦ δὲ δὲν εὗρεν ἐντὸς ὁ Ἕκτωρ τὴν σύζυγόν του, πορευθεὶς ἐστάθη εἰς τὸ καπῴφλιον καὶ εἶπεν εἰς τὰς θεραπαίνας·

«Θεράπαιναι, ἔλθετε, εἴπετέ μοι τὴν ἀλήθειαν, ποῦ ἐπῆγεν ἡ λευκόχειρ Ἀνδρομάχη ἐξελθοῦσα ἀπὸ τὸ μέγαρον, μήπως ἐπῆγεν εἰς καμμίαν ἀνδραδέλφην της ἢ εἴς τινα συννυφάδα της ἢ μήπως ἐπορεύθη εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου αἱ ἄλλαι καλλιπλόκαμοι Τρωϊάδες ἐξευμενίζουσι τὴν φοβερὰν θεάν;»

Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ἡ πρόθυμος οἰκονόμος·

«Ἕκτορ, ἐπειδὴ μὲ διέταξας νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν, σοῦ λέγω ὅτι οὔτε εἰς ἀνδραδέλφην της τινὰ οὔτε εἰς συννυφάδα της οὔτε εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπῆγεν, ὅπου αἱ ἄλλαι καλλιπλόκαμοι Τρωϊάδες ἐξευμενίζουσι τὴν φοβερὰν θεάν, ἀλλὰ ἐπῆγεν εἰς τὸν μέγαν τῆς Τροίας πύργον, διότι ἤκουσεν ὅτι νικῶνται οἱ Τρῶες, μεγάλως δὲ οἱ Ἕλληνες ὑπερισχύουσιν. Ἐκείνη λοιπὸν ἔτρεξε διὰ τοῦτο ὀγλίγωρα ὡσὰν τρελλὴ εἰς τὸ τεῖχος, καὶ μαζῆ της κρατεῖ ἡ τροφὸς τὸ τέκνον της.»

Αὐτὰ εἶπεν ἡ οἰκονόμος, ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐξῆλθε τῆς οἰκίας ἀκολουθῶν τὸν ἴδιον δρόμον εἰς τὰς καλοκτισμένας ὁδοὺς καὶ διήρχετο τὴν πόλιν, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας· (διότι ἐκεῖθεν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα) ὅπου ἦλθε τρέχουσα εἰς ἀπάντησίν του ἡ χαριτόβρυτος σύζυγός του Ἀνδρομάχη ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἠετίωνος, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὴν πόλιν Θήβην τὴν ὑπὸ τὸ ὄρος Πλάκον, καὶ ἐβασίλευεν εἰς τοὺς Κίλικας· τούτου τὴν θυγατέρα εἶχεν ὁ πελεμικὸς Ἕκτωρ. Αὐτὴ λοιπὸν τὸν ἀπήντησε, καὶ μαζῆ της ἐπῆγε καὶ ἡ θεράπαινα κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸν ἀθῷον παῖδα, τὸν ἐντελῶς

νήπιον ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἕκτορος, ὅμοιον μὲ ὡραῖον ἄστρον, τὸν ὁποῖον ὁ Ἕκτωρ ὠνόμαζε Σκαμάνδριον, οἱ δὲ ἄλλοι Ἀστυάνακτα (βασιλέα τῆς πόλεως)· διότι μόνος ὁ Ἕκτωρ ἐφύλαττε τὴν Τροίαν. Τότε ὁ μὲν Ἕκτωρ ἐμειδίασε σιωπηλὰ ἰδὼν τὸ τέκνον του, ἡ δὲ Ἀνδρομάχη ἦλθε κλαίουσα πλησίον του, ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τῷ εἶπε·

«Καλότυχε, θὰ σὲ ἀφανίσῃ τὸ θάρρος σου, δὲν λυπεῖσαι τὸ μικρόν σου τέκνον, καὶ ἐμὲ τὴν δυστυχῆ, ἡ ὁποία ὀγλίγωρα θὰ χηρεύσω στερουμένη σοῦ· ταχέως οἱ Ἕλληνες θὰ σὲ φονεύσωσιν ἐφορμήσαντες ὅλοι ἐναντίον σου, καὶ τότε κάλλιον δι' ἐμὲ θὰ ἦναι εἰς τὴν γῆν νὰ ἔμβω, ἀφοῦ σὲ χάσω· διότι δὲν θὰ ἔχω πλέον ἄλλην παρηγορίαν ὅταν σὺ ἀποθάνῃς, ἀλλὰ μόνον θλίψεις· διότι δὲν ἔχω οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα. Τὸν πατέρα μου ἐφόνευσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς, ἀφοῦ ἐξεπόρθησε τὴν καλῶς κατοικουμένην πόλιν τῶν Κιλίκων, τὴν ὑψηλὰς πύλας ἔχουσαν Θήβην· ἐφόνευσε τὸν Ἠετίωνα ἀλλὰ δὲν τὸν ἐλαφυραγώγησε, διότι τὸν ἐσεβάσθη, καὶ τὸν ἔκαυσε μὲ τὰ παμποίκιλα ὅπλα του, καὶ ἤγειρεν εἰς αὐτὸν μνημεῖον πέριξ τοῦ ὁποίου ἐφύτευσαν πτελέας αἱ τῶν ὀρέων Νύμφαι, αἱ κόραι τοῦ αἰγιόχου Διός. Εἶχα δὲ ἑπτὰ ἀδελφοὺς εἰς τὸν οἶκόν μας, καὶ ὅλοι εἰς μίαν ἡμέραν κατέβησαν εἰς τὸν Ἅδην· διότι ὅλους τοὺς ἐφόνευσεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς, βόσκοντας τὰς βοῦς καὶ τὰ λευκὰ πρόβατα. Τὴν δὲ μητέρα μου, τὴν βασίλισσαν τῆς πόλεως ὑπὸ τὸ δασῶδες ὄρος τῆς Πλάκου, ἀφοῦ τὴν ἔφερεν ἐδῶ μὲ τὰ ἄλλα κτήματα, τὴν ἀπέλυσε πάλιν λαβὼν ἄπειρα λύτρα, ἀλλὰ τὴν ἐφόνευσεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου ἡ τοξότις Ἄρτεμις. Σὺ λοιπόν, ὦ Ἕκτορ, εἶσαι δι' ἐμὲ καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφὸς καὶ ἀνθηρὸς σύζυγος· λυπήσου με λοιπὸν καὶ μεῖνε ἐδῶ εἰς τὸν πύργον, μὴ ἀφήσῃς ὀρφανὸν τὸ τέκνον σου καὶ τὴν γυναῖκά σου χήραν· σταμάτησον τὸν λαὸν πλησίον τῆς ἀγριοσυκῆς, ὅθεν ἡ πόλις εἶναι τὰ μάλιστα προσβλητικὴ καὶ τὸ τεῖχος εὐκόλως κυριεύεται. Διότι τρεῖς φορὰς ἐλθόντες ἐκεῖ τὸ ἐδοκίμασαν οἱ περὶ τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν περίφημον Ἰδομενέα, οἱ περὶ τοὺς Ἀτρείδας καὶ τὸν γενναῖον τοῦ Τυδέως υἱόν, ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων. Βέβαια ἢ θεοφορού-

μενός τις μάντις τοῖς τὸ εἶπεν, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀφ' ἑαυτῶν τὸ ἐνόησαν.»

«Ναὶ, πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ· γυναῖκά μου, καὶ ἐγὼ τὰ σκέπτομαι ὅλα αὐτά· ἀλλὰ πολὺ ἐντρέπομαι τοὺς Τρῶας καὶ τὰς συρούσας τὸ πέπλον Τρωϊάδας, ἂν ὡς δειλὸς ἀποφεύγω τὸν πόλεμον· ἔπειτα καὶ ἐγὼ δὲν τὸ θέλω· διότι ἔμαθα νὰ ἦμαι γενναῖος, καὶ νὰ πολεμῶ πάντοτε μεταξὺ τῶν πρώτων Τρώων, διὰ νὰ ἀποκτήσω δόξαν μεγάλην διὰ τὸν πατέρα μου, καὶ δι' ἐμὲ αὐτόν. Γνωρίζω καλῶς εἰς τὴν καρδίαν μου, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ καταστραφῇ ἡ ἱερὰ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος καὶ ὁ λαὸς τοῦ ἀνδρείου Πριάμου. Ἀλλὰ δὲν μὲ μέλει τόσον ἡ συμφορὰ τῶν Τρώων, οὔτ' αὐτῆς τῆς Ἑκάβης, οὔτε τοῦ βασιλέως Πριάμου, οὔτε τῶν ἀδελφῶν μου, οἱ ὁποῖοι πολλοὶ καὶ γενναῖοι θὰ πέσωσι κατὰ γῆς φονευθέντες ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, δι' ὅλους αὐτοὺς δὲν μὲ μέλει τόσον ὅσον διὰ σὲ, ὅταν τις τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων σὲ πάρῃ κλαίουσαν, ἀφαιρέσας, τὴν ἐλευθερίαν σου. Καὶ εὑρισκομένη εἰς τὸ Ἄργος ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης, ὑφαίνης ἱστὸν καὶ φέρῃς ὕδωρ ἀπὸ τὴν Μεσσηΐδα ἢ ἀπὸ τὴν Ὑπερείαν πηγὴν καταναγκαστικῶς βιαζομένη, καὶ βλέπων τίς σε κλαίουσάν ποτε, εἴπῃ· «Αὐτὴ εἶναι ἡ γυνὴ τοῦ Ἕκτορος ὁ ὁποῖος εἰς τὸν πόλεμον ἦτο ὁ πρῶτος τῶν ἱππικῶν Τρώων ὅταν ἐπολέμουν εἰς τὴν Τροίαν,» οὕτως θὰ εἴπῃ τις καμμίαν φοράν, εἰς σὲ δὲ νέα θὰ προστίθηται λύπη, διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀνδρὸς ἱκανοῦ νὰ σὲ πάρῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν. Ἀλλ' εἴθε ἀποθαμμένον ἡ γῆ νὰ μὲ σκεπάσῃ, πρὶν ν' ἀκούσω τὰς κραυγάς σου καὶ νὰ μάθω τὴν αἰχμαλωσίαν σου.»

ΗΛΑΚΑΤΗ.
Εἰκ. 14.

Αὐτὰ εἰπὼν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ ἤπλωσε τὰς χεῖρας εἰς τὸ τέκνον του· ἀλλὰ τὸ παιδίον ἐπλαγίασε πάλιν κλαῖον εἰς τοὺς

κόλπους τῆς ὡραίας τροφοῦ του, φοβηθὲν τὴν ὄψιν τοῦ ἀγαπητοῦ του πατρὸς, καὶ τρομάξαν διὰ τὰ ὅπλα, καὶ ἰδὸν τὸν ἐξ ἱππείων τριχῶν λόφον σειόμενον φοβερῶς εἰς τὴν ἄκραν τῆς περικεφαλαίας· ἐγέλασε δὲ δι' αὐτὸ ὁ ἀγαπητός του πατὴρ καὶ ἡ σεβασμία του μήτηρ· καὶ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ ἀφήρεσεν ἀπὸ τὴν κεφαλήν του τὴν περικεφαλαίαν, καὶ θέσας αὐτὴν λάμπουσαν κατὰ γῆς, ἐφίλησε τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν, τὸν ἐκίνησεν εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ εὐχηθεὶς εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς, εἶπε·

«Ζεῦ, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι θεοί, δότε νὰ γίνῃ καὶ ὁ υἱὸς μου οὗτος, καθὼς καὶ ἐγὼ, διαπρεπὴς μεταξὺ τῶν Τρώων, ἐπίσης ἀνδρεῖος, καὶ νὰ βασιλεύσῃ ἰσχυρῶς εἰς τὴν Τροίαν καὶ βλέπων τις αὐτὸν ἐπανερχόμενον ἀπὸ τὸν πόλεμον νὰ λέγῃ, «οὗτος εἶναι πολὺ ἀνώτερος τοῦ πατρός του» νὰ φέρῃ δὲ λάφυρα αἱματωμένα ὅπλα, φονεύσας ἐχθρὸν ἄνδρα, καὶ νὰ χαρῇ ἡ μήτηρ του.»

Οὕτως εἰπὼν ἔθεσε τὸν υἱόν του εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀγαπητῆς του συζύγου, ἥτις ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὸν εὐώδη κόλπον της μειδιάσασα μὲ δάκρυα· τότε ἰδὼν αὐτὴν ὁ σύζυγός της, τὴν ἐλυπήθη, καὶ χαδεύσας αὐτὴν μὲ τὴν χεῖρά του, τῇ εἶπε·

«Καλότυχη, μὴ μὲ λυπεῖσαι τόσον πολὺ διότι κανεὶς δὲν θὰ μὲ στείλῃ εἰς τὸν Ἅδην χωρὶς νὰ ἦναι γραμμένον· νομίζω δὲ ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος δὲν ἀπέφυγε τὴν μοῖράν του, οὐδὲ δειλὸς οὐδὲ ἀνδρεῖος, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐγεννήθη. Ἀλλὰ πορευθεῖσα εἰς τὸν οἶκον, φρόντισον διὰ τὰ ἔργα σου, τὸν ἱστὸν καὶ τὴν ἠλακάτην, καὶ διάταξον τὰς ὑπηρετρίας νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ ἔργον των· διὰ δὲ τὸν πόλεμον θὰ φροντίσωσιν οἱ ἄνδρες ὅλοι ὅσοι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Τροίαν, καὶ πρὸ πάντων ἐγώ.»

Οὕτως εἰπὼν, ἐπῆρε τὴν περικεφαλαίαν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ, τὴν οὐρὰν ἵππου ἔχουσαν· ἡ δὲ ἀγαπητή του σύζυγος ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκον, στρέφουσα καὶ βλέπουσα τὸν σύζυγόν της, καὶ χύνουσα τρυφερὸν δάκρυ. Ἔφθασε δὲ ταχέως εἰς τὰ λαμπρὰ οἰκήματα τοῦ ἀνδροφόνου Ἕκτορος, καὶ ἀπαντήσασα ἐντὸς πολλὰς θεραπαίνας, διήγειρε θρῆνον εἰς αὐτὰς ὅλας. Καὶ αὗται μὲν ἐθρήνουν τὸν Ἕκτορα ζωντανὸν ἀκόμη, ἐντὸς τοῦ οἴκου του·

διότι ἔλεγον ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον ἀπὸ τὸν πόλεμον, διαφυγὼν τὴν ὀργὴν καὶ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Ἀλλ' οὔτε ὁ Πάρις ἐχρονοτρίβησεν εἰς τὰ ὑψηλά του οἰκήματα, ἀλλ' ἀφοῦ ἐνεδύθη τὰ περίφημα ὅπλα του, τὰ πεποικιλμένα μὲ χαλκὸν, ἔδραμεν εἰς τὴν πόλιν, ἔχων πεποίθησιν εἰς τοὺς ταχεῖς του πόδας. Καθὼς δ' ὅταν ἄεργός τις ἵππος, τραφεὶς καὶ δυναμωθεὶς ἐντὸς τῆς φάτνης, σπάσῃ τὰ δεσμά του, καὶ τρέχῃ πηδῶν εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου συνειθίζει νὰ λούηται εἰς τὸν καλλίρροον ποταμὸν, καὶ ὑπερηφανεύεται· κρατεῖ δὲ ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν του, καὶ αἱ χαῖταί του κινοῦνται περὶ τοὺς ὤμους, χαίρων δὲ διὰ τὴν ὡραιότητά του, φέρεται ταχέως ἀπὸ τοὺς πόδας του, εἰς τὰς συχναζομένας ὑπὸ τῶν ἵππων βοσκάς· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου Πάρις κατέβαινε ταχέως ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν λάμπων ἀπὸ τὰ ὅπλα του ὡσὰν τὸν ἥλιον, καὶ χαίρων. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἕκτορα, ἐνῷ ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου συνωμίλει μὲ τὴν γυναῖκά του, καὶ πρῶτος εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος·

«Ἀδελφὲ, βεβαίως σὲ ἐμποδίζω κάμνων σε νὰ ἀργοπορῇς ἐνῷ βιάζεσαι, καὶ δὲν ἦλθα ταχέως καθὼς μὲ διέταξες.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ· «Καλότυχε, κανεὶς ἄνθρωπος, δίκαιος ὢν, δὲν ἤθελε περιφρονήσει τὰ ἐν τῇ μάχῃ ἔργα σου, διότι εἶσαι ἀνδρεῖος· ἀλλ' ἑκουσίως ἀποφεύγεις, καὶ δὲν θέλεις νὰ πολεμήσῃς· καὶ διὰ τοῦτο ἡ καρδία μου λυπεῖται, ὅταν ἀκούω ὑβριστικοὺς διὰ σὲ λόγους ἀπὸ τοὺς Τρῶας, οἱ ὁποῖοι μεγάλως ὑποφέρουσιν ἕνεκα σοῦ. Ἀλλ' ἂς ὑπάγωμεν, αὐτὰ δὲ τὰ διορθόνωμεν καὶ ἔπειτα, ἂν ποτε ὁ Ζεὺς δώσῃ, ἐκδιώξαντες ἀπὸ τὴν Τροίαν τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας, νὰ στήσωμεν ἐλεύθερον κρατῆρα εἰς τὰ μέγαρά μας διὰ τοὺς ἐπουρανίους ἀθανάτους θεούς.»

ΡΑΨΩΔΙΑ Η.

Ἕκτορος καὶ Αἴαντος μονομαχία, ταφὴ τῶν νεκρῶν.

Οὕτως εἰπὼν, ἐξῆλθεν ἐκ τῶν πυλῶν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἀδελφός του Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ δύο σφοδρῶς ἐπιθυμοῦντες νὰ πολεμήσωσι. Καθὼς δὲ ὁ θεὸς δίδει οὔριον ἄνεμον εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας αὐτὸν ναύτας, ὅταν ἀποκάμωσι κτυπῶντες τὴν θάλασσαν μὲ τὰς καλῶς ἐξισμένας κώπας, καὶ τὰ μέλη των εἶναι παρελυμένα ἀπὸ τὴν κούρασιν, οὕτω καὶ αὐτοὶ οἱ δύο ἐφάνησαν εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας αὐτοὺς Τρῶας.

Τότε ἐφόνευσαν ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Ἀρειθόου, τὸν ἐν Ἄρνῃ κατοικοῦντα Μενέσθιον, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ροπαλοφόρος Ἀρήϊθοος καὶ ἡ βοόφθαλμος Φιλομέδουσα· ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐκτύπησε μὲ τὸ ὀξὺ δόρυ του τὸν Ἠϊονέα εἰς τὸν αὐχένα κάτωθεν τῆς χαλκίνης περικεφαλαίας, καὶ τοῦ παρέλυσε τὰ μέλη. Ὁ δὲ Γλαῦκος ὁ υἱὸς τοῦ Ἱππολόχου καὶ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων ἐκτύπησε κατὰ τὴν ἰσχυρὰν μάχην μὲ τὸ δόρυ του τὸν Ἰφίνοον τὸν υἱὸν τοῦ Δεξίου, εἰς τὸν ὦμον, ἐνῷ ἐπήδα τρέχων μὲ τοὺς ταχεῖς του ἵππους, ὁ ὁποῖος ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὄχημα χαμαὶ, καὶ ἐξέπνευσεν.

Ἅμα δὲ εἶδεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ τοὺς Τρῶας φονεύοντας κατὰ τὴν μάχην τοὺς Ἕλληνας, ὁρμήσασα ἀμέσως κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἀπόλλων ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως, ἔδραμεν εἰς συνάντησίν της, θέλων τὴν νίκην τῶν Τρώων. Συνήντησαν δὲ ἀλλήλους πλησίον τῆς φηγοῦ, καὶ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων, εἶπε·

«Διατί σὺ πάλιν, ὦ θύγατερ τοῦ μεγάλου Διὸς, ἦλθες ὁρμητικὴ ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον, κατεχομένη ὑπὸ μεγάλης ὀργῆς; βέβαια διὰ νὰ δώσῃς μὲ ξένην δύναμιν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ὑπεροχὴν τῆς μάχης· διότι τοὺς Τρῶας διόλου δὲν τοὺς λυπεῖσαι· καλλίτερον ὅμως θὰ ἦτο νὰ ἤκουες τοὺς λόγους μου, καὶ

νὰ παύσωμεν σήμερον τὸν πόλεμον· ὕστερον δὲ ἂς πολεμήσωσι καὶ πάλιν, ἕως οὗ εὕρωσι τὸ τέλος τῆς Τροίας, ἐπειδὴ οὕτως ἠθελήσατε σεῖς οἱ θεοί, νὰ κυριευθῇ ἡ πόλις αὕτη.»

Τότε καὶ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ τῷ ἀπήντησεν· «Ἂς γίνῃ οὕτω, ἥμερε, διότι μὲ αὐτὸν τὸν σκοπὸν καὶ ἐγὼ ἦλθον ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον εἰς τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλ' εἰπέ μοι πῶς σκοπεύεις νὰ καταπαύσῃς τὸν πόλεμον τῶν ἀνδρῶν;»

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀπόλλων ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ἀπήντησεν·

«Ἂς διεγείρωμεν τὴν ὁρμὴν τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Ἕκτορος, διὰ νὰ προκαλέσῃ ἕνα τινὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς μονομαχίαν μέχρι θανάτου, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι Ἕλληνες ἀγανακτήσαντες νὰ στείλωσιν ἕνα καὶ αὐτοὶ διὰ νὰ μονομαχήσῃ κατὰ τοῦ θείου Ἕκτορος.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ κατέπεισε τὴν γλαυκώπιδα Ἀθηνᾶν. Ὁ δὲ Ἕλενος ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Πριάμου υἱὸς ἐνόησε τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν ἐνέκριναν οἱ θεοὶ συσκεφθέντες, καὶ πορευθεὶς πλησίον τοῦ Ἕκτορος ἐστάθη καὶ τῷ εἶπεν·

«Ἕκτορ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, ὅμοιε μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν, θὰ μὲ ἀκούσῃς ἐὰν σοὶ εἴπω κάτι κἐγώ, ὅστις εἶμαι ἀδελφός σου; Κάμε νὰ καθίσωσιν ὅλοι οἱ ἄλλοι Τρῶες καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, σὺ δὲ προκάλεσον τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων εἰς μονομαχίαν μέχρι θανάτου· διότι δὲν εἶναι ἀκόμη πεπρωμένον ν' ἀποθάνῃς, οὕτως ἐγὼ ἤκουσα νὰ λέγωσιν οἱ ἀθάνατοι θεοί.»

Ὅταν ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Ἕκτωρ ἐχάρη μεγάλως, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ μέσον τῆς μάχης ἐμπόδιζε τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων κρατῶν τὸ δόρυ του ἀπὸ τὸ μέσον· ἐκάθισαν δὲ αὐτοὶ ὅλοι, καθὼς καὶ οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων ὁμοιωθέντες μὲ γύπας ἐκάθισαν εἰς τὴν ὑψηλὴν δρῦν τὴν ἀφιερωμένην εἰς τὸν αἰγίοχον Δία, βλέποντες μὲ εὐχαρίστησιν τοὺς ἄνδρας, τῶν ὁποίων αἱ πυκναὶ φάλαγγες ἐκάθηντο ἀστράπτουσαι ἀπὸ τὰς περικεφαλαίας καὶ τὰ δόρατα. Καθὼς δὲ χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν τὸ μικρὸν κῦμα ὅταν ἀρχίζῃ νὰ πνέῃ ὁ Ζέφυρος, καὶ μαυρίζει τὴν θάλασσαν, οὕτως ἐκάθηντο εἰς τὴν πεδιάδα καὶ τὰ τάγματα τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρώων· ὁ δὲ Ἕκτωρ εἶπε πρὸς ἀμφοτέρους·

«Ἀκούσατε, ὦ Τρῶες καὶ καλλικνήμιδες Ἕλληνες, νὰ σᾶς εἴπω τί διανοοῦμαι. Ὁ ὕψιστος υἱὸς τοῦ Κρόνου δὲν ἐξετέλεσε τοὺς ὅρκους τοὺς ὁποίους μεταξύ μας ἐδώκαμεν, ἀλλὰ κακὰ σκέπτεται καὶ σχεδιάζει δι' ἀμφοτέρους μας, ἕως οὗ ἢ κυριεύσητε τὴν καλλίτειχον Τροίαν, ἢ καταστραφῆτε πλησίον τῶν θαλασσοπόρων πλοίων σας. Ὑπάρχουσι μεταξύ σας ἄριστοι Ἕλληνες· ἐξ αὐτῶν ὅλων ὅστις εἶναι πρῶτος καὶ τοῦ τὸ λέγει ἡ καρδία του νὰ μονομαχήσῃ μὲ ἐμὲ, ἂς ἔλθῃ ἔμπροσθεν ὅλων τῶν ἄλλων νὰ μονομαχήσῃ μὲ ἐμὲ τὸν εὐγενῆ Ἕκτορα. Λέγω δὲ τὰ ἑξῆς, καὶ μάρτυς μου ἔστω ὁ Ζεύς· ἐὰν μὲν ἐκεῖνος φονεύσῃ ἐμὲ μὲ τὸ δόρυ του, ἀφαιρέσας τὰ ὅπλα μου ἂς φέρῃ αὐτὰ εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα, τὸ δὲ σῶμά μου νὰ τὸ ἀποδώσῃ εἰς τὸν οἰκόν μου, διὰ νὰ μὲ θέσωσιν εἰς τὴν πυρὰν, ἀφοῦ ἀποθάνω, οἱ Τρῶες καὶ αἱ τῶν Τρώων σύζυγοι. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐγὼ φονεύσω αὐτὸν, μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀφαιρέσας τὰ ὅπλα του θὰ τὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν καὶ θὰ τὰ κρεμάσω εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἐπιεικοῦς Ἀπόλλωνος, τὸν δὲ νεκρὸν θὰ ἀποδώσω εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ τὸν κηδεύσωσι καὶ νὰ τῷ ἐγείρωσι μνημεῖον πλησίον τοῦ πλατέως Ἑλλησπόντου· καὶ ποτέ τις τῶν μεταγενεστέρων πλέων μὲ πολυκάθεδρον πλοῖον εἰς τὴν μέλαιναν θάλασσαν θὰ εἴπῃ «τὸ μνημεῖον τοῦτο εἶναι ἀνδρὸς τὸ πάλαι ἀποθανόντος, τὸν ὁποῖον ἀνδρειότατον ὄντα ἐφόνευσεν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ.» Οὕτω ποτὲ θὰ λέγωσιν, ἡ δὲ ἰδική μου δόξα ποτὲ δὲν θὰ χαθῇ.»

Αὐτὰ εἶπεν· οἱ δ' Ἕλληνες ὅλοι ἔμειναν σιωπῶντες, ἐντρεπόμενοι μὲν νὰ ἀρνηθῶσι, φοβούμενοι δὲ νὰ δεχθῶσι τὴν πρόκλησίν του. Τέλος πάντων ἐσηκώθη ὁ Μενέλαος, καὶ βαρυστενάζων εἶπε τοὺς ἑξῆς ὀνειδιστικοὺς λόγους·

«Οἴμοι, οἰηματίαι, γυναῖκες καὶ ὄχι πλέον Ἕλληνες· βεβαίως θὰ ἦναι μεγίστη καὶ χειρίστη ἀτιμία, ἂν δὲν ἐξέλθῃ τις τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τοῦ Ἕκτορος. Ἀλλὰ σεῖς μὲν γίνεσθε ὅλοι χῶμα καὶ νερὸν καθήμενοι αὐτοῦ οὕτως ἄνανδροι καὶ ἄδοξοι· κατ' αὐτοῦ δὲ θὰ ὁπλισθῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος· τὸ δὲ τέλος τῆς νίκης εἶναι εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀθανάτων θεῶν.»

Οὕτως εἰπὼν ἐνεδύθη τὰ ὡραῖά του ὅπλα. Καὶ τότε, Με-

νέλαε, θὰ εὕρισκες τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἕκτορος, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἦτο πολὺ ἰσχυρότερός σου, ἐὰν δὲν ὥρμων καὶ δὲν σ' ἐκράτουν οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀτρείδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἔλαβε τὴν δεξιάν σου χεῖρα, καί σοι εἶπε·

«Παραφρονεῖς, εὐγενέστατε Μενέλαε, δὲν χρειάζεται τόση ἀνοησία· κράτησον τὸν ἑαυτόν σου, μ' ὅλον ὅτι ἠξεύρω τὴν λύπην σου, καὶ μὴ θέλῃς νὰ μονομαχήσῃς μὲ ἄνδρα ἀνώτερόν σου, μὲ τὸν Ἕκτορα τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, τὸν ὁποῖον ὅλοι φοβοῦνται καὶ αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ ὁποῖος εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου, ἐφοβεῖτο νὰ τὸν ἀπαντήσῃ κατὰ τὴν μάχην. Ἀλλὰ σὺ μὲν πορευθεὶς κάθισον τώρα μὲ τοὺς συντρόφους σου, κατ' αὐτοῦ δὲ θὰ ἐγείρωσιν οἱ Ἕλληνες ἄλλον ἥρωα. Ἐὰν ἦναι ἄφοβος καὶ ἀχόρταστος πολέμου, λέγω ὅτι μετὰ χαρᾶς θὰ ἐπιστρέψῃ ἂν διαφύγῃ ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον καὶ τὴν δεινὴν μάχην.»

Ταῦτα εἰπὼν παρέπεισεν ὁ ἥρως τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, πρεπόντως αὐτὸν συμβουλεύσας. Αὐτὸς δ' ὑπήκουσε, καὶ χαίροντες οἱ θεράποντές του, ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς ὤμους του τὰ ὅπλα. Τότε δὲ ἠγέρθη ὁ Νέστωρ καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἕλληνας·

«Φεῦ, ὄντως μέγα πένθος καταλαμβάνει τὴν Ἑλλάδα· βεβαίως πολὺ ἤθελε θρηνήσει ὁ γέρων ἱππότης Πηλεύς, ὁ καλὸς σύμβουλος καὶ ῥήτωρ τῶν Μυρμιδόνων, ὁ ὁποῖος μὲ ἠρώτα ποτὲ εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ μὲ μεγάλην του χαρὰν ἤκουε τὴν γενεὰν καὶ τὰ τέκνα ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Ἂν λοιπὸν ἤθελεν ἀκούσει ὅτι αὐτοὶ φοβοῦνται τὸν Ἕκτορα, θὰ ὕψονε συχνὰ τὰς χεῖράς του πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεούς, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ πάρωσι τὴν ψυχήν του, διὰ νὰ καταβῇ εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ Ἅδου. Εἴθε, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, νὰ ἦμην νέος, καθὼς ὅταν πλησίον τοῦ ὁρμητικοῦ Κελάδοντος ἐπολέμων συναθροισθέντες οἱ Πύλιοι καὶ οἱ ἔμπειροι ἀκοντισταὶ Ἀρκάδες, παρὰ τὰ τείχη τῆς Φειᾶς καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου. Τούτων προΐστατο ὁ ἰσόθεος Ἐρευθαλίων, φορῶν τὰ ὅπλα τοῦ βασιλέως Ἀρηϊθόου, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλουν οἱ ἄνδρες καὶ αἱ καλλίζωνοι γυναῖκες ροπαλοφόρον, διότι δὲν ἐπολέμει μὲ τόξα οὐδὲ μὲ μακρὸν δόρυ, ἀλλὰ μὲ σιδηροῦν ῥόπαλον διεσκόρπιζε

τὰς φάλαγγας. Τοῦτον ἐφόνευσεν ὁ Λυκοῦργος μὲ δόλον καὶ ὄχι μὲ τὴν δύναμιν, ἐντὸς στενοῦ δρόμου, ὅπου δὲν ἀπεδίωξε τὸν ὅλεθρόν του τὸ σιδηροῦν ρόπαλον· διότι προφθάσας ὁ Λυκοῦργος τὸν ἐτρύπησεν εἰς τὴν μέσην μὲ τὸ δόρυ, τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς, ὕπτιον, καὶ τοῦ ἀφήρεσε τὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα τῷ εἶχε δώσει ὁ ἰσχυρὸς Ἄρης. Ἔπειτα ἀφ' οὗ ὁ Λυκοῦργος ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ του, τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἐρευθαλίωνα τὸν ἀγαπητόν του θεράποντα νὰ τὰ φορῇ. Αὐτοῦ λοιπὸν τὰ ὅπλα ἔχων ὁ Ἐρευθαλίων προεκάλει εἰς μονομαχίαν ὅλους τοὺς πολεμιστάς· οὗτοι ὅμως ἐτρόμαξαν καθ' ὑπερβολήν, καὶ κανεὶς δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἀντικρούσῃ, ἀλλ' ἐμὲ μὲ προέτρεψεν ἡ καρδία μου μὲ τὸ θάρρος της, νὰ πολεμήσω, ἐνῷ ἤμην νεώτατος ὅλων κατὰ τὴν ἡλικίαν· ἐπολέμησα λοιπὸν ἐγὼ κατ' αὐτοῦ καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηνᾶς καυχῶμαι ὅτι ἐφόνευσα τὸν ὑψηλότατον καὶ ἰσχυρότατον αὐτὸν ἄνδρα· ὁ ὁποῖος ἔκειτο μεγαλόσωμος ἐξηπλωμένος τῇδε κἀκεῖσε. Εἴθε νὰ ἤμην οὕτω νέος, καὶ νὰ εἶχα τὰς δυνάμεις μου, καὶ τότε ὀγλίγωρα θὰ εὕρισκε τὸν ἀντίπαλον ὁ τὴν περικεφαλαίαν σείων Ἕκτωρ. Ἀπὸ σᾶς ὅμως ὅσοι εἶναι ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ὅλων, οὐδ' αὐτοὶ δὲν ὁρμῶσι προθύμως νὰ ὑπάγωσιν ἐναντίον τοῦ Ἕκτορος.»

Αὐτὰ εἶπεν ὀνειδίζων ὁ γέρων, καὶ ἐσηκώθησαν ἀμέσως ἐννέα. Καὶ πολὺ πρῶτος μὲν ἐσηκώθη ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, μετὰ τοῦτον ἠγέρθη ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, μετ' αὐτοὺς οἱ Αἴαντες, πλήρεις πολεμικοῦ θάρρους· μετὰ τούτους ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ ὀπαδός του Μηριόνης, ἴσος μὲ τὸν ἀνδροφόνον Ἐνυάλιον· μετ' αὐτοὺς ὁ Εὐρύπυλος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, ὁ Θόας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ὅλοι δὲ οὗτοι ἤθελον νὰ πολεμήσωσι κατὰ τοῦ εὐγενοῦς Ἕκτορος, ἀλλ' ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ εἶπε πρὸς αὐτούς·

«Ῥίψατε τώρα κλῆρον μεταξύ σας, εἰς ποῖον θὰ πέσῃ· διότι αὐτὸς θὰ ὠφελήσῃ τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὸν ἑαυτόν του, ἐὰν σωθῇ ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον καὶ τὴν δεινὴν μάχην.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἀμέσως ἐσημάδευσαν ὁ καθεὶς τὸν κλῆρόν του, καὶ τὸν ἔρριψαν ἐντὸς τῆς περικεφαλαίας τοῦ Ἀτρείδου

Ἀγαμέμνονος. Οἱ δὲ στρατιῶται ηὐχήθησαν, ὑψώσαντες εἰς τοὺς θεοὺς τὰς χεῖρας, καὶ ἕκαστος ἀτενίζων εἰς τὸν μέγαν οὐρανόν, ἔλεγε·

«Ζεῦ πάτερ, δὸς νὰ πέσῃ ὁ κλῆρος ἢ εἰς τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως ἢ εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα τῆς πολυχρύσου Μυκήνης.»

Οὕτως εἶπον ἐκεῖνοι· ὁ δὲ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ ἐκίνει τὴν περικεφαλαίαν, ἐξεπήδησε δὲ ἐξ αὐτῆς ὁ κλῆρος τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ἤθελον, δηλαδὴ τοῦ Αἴαντος· τὸν ὁποῖον λαβὼν ὁ κῆρυξ ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἐδείκνυεν εἰς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀρχίσας ἀπὸ τὰ δεξιά· αὐτοὶ ὅμως μὴ γνωρίζοντες τὸν κλῆρον ἠρνοῦντο ἕκαστος· ἀλλ' ὅταν περιφέρων αὐτὸν ὁ κῆρυξ εἰς τὸ πλῆθος, ἔφθασεν εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος σημαδεύσας αὐτὸν τὸν εἶχε ρίψει εἰς τὴν περικεφαλαίαν, δηλαδὴ εἰς τὸν λαμπρὸν Αἴαντα, οὗτος ἅπλωσε τὴν χεῖρά του εἰς ἣν ἔθεσε τὸν κλῆρον πλησιάσας ὁ κῆρυξ, ἰδὼν δὲ τὸ σημεῖον τοῦ κλήρου τὸν ἐγνώρισε καὶ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας. Ῥίψας δὲ αὐτὸν χαμαὶ πλησίον τοῦ ποδός του, ἐφώναζεν·

«Ὦ φίλοι, ὁ κλῆρος εἶναι ἰδικός μου, χαίρω δὲ καὶ ἐγὼ ἐγκαρδίως, ἐπειδὴ πιστεύω νὰ νικήσω τὸν εὐγενῆ Ἕκτορα· ἀλλ' ἔλθετε, ἕως νὰ ἐνδυθῶ ἐγὼ τὰ πολεμικά μου ὅπλα, σεῖς προσεύχεσθε εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία, ἢ σιωπηλῶς καθ' ἑαυτοὺς διὰ νὰ μὴ ἀκούσωσιν οἱ Τρῶες, ἢ καὶ φανερά, ἐπειδὴ κανένα ποσῶς δὲν φοβούμεθα· διότι οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ οὔτε διὰ τῆς δυνάμεώς του ἄκοντα νὰ μὲ κάμῃ νὰ τραπῶ εἰς φυγήν, οὔτε διὰ τῆς ἐμπειρίας του, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ πιστεύω ὅτι δὲν ἐγεννήθην καὶ ἀνετράφην εἰς τὴν Σαλαμῖνα τόσον ἄπειρος.»

Ὅταν εἶπεν αὐτά, προσηύχοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν βασιλέα Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, καὶ ἕκαστος ἀτενίζων εἰς τὸν μέγαν οὐρανόν, ἔλεγεν οὕτω·

«Ζεῦ πάτερ, ὁ ἐκ τῆς Ἴδης κυβερνῶν, ἐνδοξότατε, μέγιστε, δὸς νὰ κερδίσῃ ὁ Αἴας τὴν νίκην καὶ νὰ λάβῃ λαμπρὸν καύχημα· ἐὰν δὲ ἀγαπᾷς καὶ τὸν Ἕκτορα καὶ φροντίζῃς περὶ αὐτοῦ, δὸς καὶ εἰς ἀμφοτέρους ἴσην δύναμιν καὶ ἴσην δόξαν.»

Αὐτὰ ηὔχοντο, ὁ δὲ Αἴας ὡπλίζετο μὲ τὰ λάμποντα ὅπλα

του· ἀφοῦ δὲ ἐνεδύθη ὅλα τὰ ὅπλα, ἐκίνησεν ὅμοιος μὲ τὸν πελώριον Ἄρην ὁ ὁποῖος ὑπάγει εἰς τὸν πόλεμον, πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ὁποίους διὰ τῆς καταστρεπτικῆς ἔριδος ἔβαλεν ὁ Κρονίδης νὰ πολεμῶσι. Τοιοῦτος λοιπὸν ὥρμησεν ὁ Αἴας, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων, μειδιῶν εἰς τὸ βλοσυρόν του πρόσωπον, πορευόμενος μὲ μεγάλα βήματα, καὶ σείων τὸ μακρόν του δόρυ. Καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες βλέποντες αὐτὸν ἔχαιρον, τῶν Τρώων ὅμως τὰ μέλη κατέλαβε μέγας τρόμος, καὶ τοῦ Ἕκτορος δὲ ἡ καρδία ἐκτύπησεν ἐντὸς τοῦ στήθους του· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὀπισθοδρομήσῃ οὐδὲ νὰ κρυβῇ ὀπίσω εἰς τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ, ἐπειδὴ αὐτὸς προεκάλεσε τὴν μονομαχίαν. Ὁ δὲ Αἴας ἐπλησίασε κρατῶν ἀσπίδα ἥτις ἦτο ὡσὰν πύργος, χαλκίνη, μὲ ἑπτὰ ἀλλεπάλληλα βόϊα δέρματα, καὶ τὴν ὁποίαν τῷ κατεσκεύασε μὲ κόπον ὁ Τυχίος ὁ ἄριστος τῶν σκυτοτόμων, κατοικῶν ἐν τῇ Ὕλῃ· αὐτὸς τοῦ κατεσκεύασε τὴν ποικίλην ἀσπίδα τὴν ἐξ ἑπτὰ δερμάτων παχέων ταύρων συγκειμένην, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔθεσεν ὄγδοον χάλκινον ἔλασμα, αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἀσπίδα κρατῶν ἔμπροσθεν τοῦ στήθους του ὁ Τελαμώνιος Αἴας, ἐστάθη πολὺ πλησίον τοῦ Ἕκτορος, καὶ φοβερίζων αὐτὸν τῷ εἶπεν·

«Ἕκτορ, τώρα θὰ μάθῃς καλῶς μόνος σου παρ' ἐμοῦ μόνου ὁποῖοι ἥρωες εὑρίσκονται μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, καὶ μετὰ τὸν λεοντόκαρδον Ἀχιλλέα τὸν διασπῶντα τὰς φάλαγγας. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν κάθηται εἰς τὰ θαλασσοπόρα καὶ καμπύλα πλοῖα, ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ βασιλέως τῶν λαῶν· ἡμεῖς δὲ εἴμεθα καὶ πολλοὶ καὶ ἱκανοὶ ν' ἀντεπεξέλθωμεν ἐναντίον σου· λοιπὸν κάμε ἀρχὴν τῆς μονομαχίας.»

Ὁ δὲ μέγας πολεμικὸς Ἕκτωρ τῷ ἀπήντησε· «Τελαμώνιε Αἴα, θεῖε τῶν λαῶν βασιλεῦ, μὴ μὲ πειράζῃς ὡσὰν νὰ ἤμην ἀδύνατον παιδίον ἢ γυνὴ ἡ ὁποία εἶναι ἄπειρος πολεμικῶν ἔργων. Ἐγὼ ἠξεύρω καλὰ νὰ πολεμῶ καὶ νὰ φονεύω, ἠξεύρω νὰ κινῶ τὴν σκληρὰν ἀσπίδα μου καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, τοῦθ' ὅπερ μὲ κάμνει νὰ πολεμῶ ἀσφαλῶς· ἠξεύρω καὶ ἐπὶ τῶν ταχέων ἵππων νὰ πολεμήσω καὶ ἐκ τοῦ συστάδην νὰ ὑμνῶ τὸν πολεμικὸν Ἄρην. Ἀλλὰ δὲν θέλω σὲ τὸν ὄντα τοιοῦτον νὰ σᾷ

κτυπήσω παραμονεύσας κρυφίως, ἀλλὰ φανερὰ, ἐὰν σὲ ἐπιτύχω.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ σείσας τὸ μακρόσκιον δόρυ του, τὸ ἔρριψε καὶ ἐκτύπησε τὴν φοβερὰν ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος, τὴν ἐξ ἑπτὰ βοΐων δερμάτων κατεσκευασμένην, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χαλκοῦ, ὁ ὁποῖος ὄγδοος ἐπέκειτο ἐπὶ τῶν δερμάτων, διεπέρασεν ὁ χαλκὸς τὰς ἓξ τῆς ἀσπίδος πτυχὰς, καὶ ἐστάθη εἰς τὸ ἕβδομον δέρμα. Δεύτερος ἔρριψε τὸ μακρόσκιον δόρυ ὁ θεῖος Αἴας, καὶ ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, τὴν ὁποίαν διεπέρασε τὸ δυνατὸν δόρυ, καὶ ἐμπηχθὲν εἰς τὸν πολυποίκιλον θώρακά του τὸν διετρύπησε καὶ ἔσχισε τὸν χιτῶνά του πλησίον τῆς κοιλίας· αὐτὸς ὅμως ἔκλινε καὶ διέφυγε τὸν μαῦρον θάνατον. Τότε καὶ οἱ δύο ἀποσπάσαντες τὰ μακρὰ δόρατα, καὶ κρατοῦντες αὐτὰ εἰς χεῖρας ἐπέπεσον ἀμφότεροι συγχρόνως κατ' ἀλλήλων, ὅμοιοι μὲ σαρκοφάγους λέοντας ἢ μὲ ἀγριοχοίρους, τῶν ὁποίων ἡ δύναμις δὲν εἶναι μικρά· καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Πριάμου ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος, ἀλλ' ἐστράβωσεν ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατός του, καὶ δὲν διεπέρασε τὸν χαλκόν· ὁ δὲ Αἴας ἐφορμήσας ἐτρύπησε τὴν ἀσπίδα· τὸ δὲ δόρυ του διεπέρασεν αὐτὴν, καὶ κλονῆσαν αὐτὸν ἐπερχόμενον, τοῦ ἔσχισε τὸν αὐχένα, καὶ ἀνέβλυσεν ἀμέσως μαῦρον αἷμα. Ἀλλὰ καὶ τότε δὲν παρήτησε τὴν μάχην ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτωρ, ἀλλ' ὀπισθοχωρήσας ὀλίγον ἔλαβε μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα μίαν μεγάλην σκληρὰν καὶ μαύρην πέτραν κειμένην ἐκεῖ εἰς τὴν πεδιάδα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτύπησε τὴν φοβερὰν ἑπταβόϊον ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος ἐπάνω εἰς τὸ κέντρον, καὶ ἐβόϊξεν ὁ χαλκός. Τότε καὶ ὁ Αἴας σηκώσας πέτραν πολὺ μεγαλειτέραν, καὶ κινήσας αὐτὴν τὴν ἔρριψε μὲ ἀκαταμάχητον δύναμιν, καὶ ἔσπασεν εἰς τὰ ἐντὸς τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἕκτορος, κτυπήσας αὐτὴν μὲ τὸν ὡς μυλόπετρα λίθον, ἐπλήγωσε δὲ τὰ γόνατα αὐτοῦ, ὅστις ὠθησθεὶς ἀπὸ τὴν ἀσπίδα, ἐξηπλώθη ὕπτιος· ταχέως ὅμως τὸν ἐσήκωσεν ὁ Ἀπόλλων, καὶ θὰ ἐπληγόνοντο ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὰ ξίφη, ἐὰν δὲν ἤρχοντο ὁ Ταλθύβιος καὶ ὁ Ἰδαῖος οἱ δύο συνετοὶ κήρυκες, ἄγγελοι τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ μὲν τῶν Τρώων ὁ δὲ τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἐκρά-

τησαν τὰ σκῆπτρα εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, καὶ εἶπεν ὁ συνετὸς κῆρυξ Ἰδαῖος·

« Μὴ πολεμεῖτε πλέον, παιδιά μου, διότι καὶ τοὺς δύο σᾶς ἀγαπᾷ ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς· καὶ οἱ δύο εἶσθε ἀνδρεῖοι τὸ ἠξεύρομεν ὅλοι· ἤρχισε πλέον νὰ νυκτόνῃ, καλὸν εἶναι νὰ ὑπακούσητε καὶ εἰς τὴν νύκτα. »

Ἀποκρινόμενος δὲ πρὸς αὐτὸν, εἶπεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας· « Ἰδαῖε, τὸν Ἕκτορα παρακίνησον νὰ εἴπῃ αὐτά· διότι αὐτὸς προεκάλεσεν ὅλους τοὺς ἥρωας εἰς μονομαχίαν. Ἂς κάμῃ τὴν ἀρχὴν, καὶ τότε θὰ ὑπακούσω καὶ ἐγὼ, ὅπως καὶ αὐτός. »

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ· « Αἴα ἀφοῦ ὁ θεὸς σοῦ ἔδωκε καὶ ἀνάστημα καὶ δύναμιν καὶ φρόνησιν, ὑπερβαίνεις δὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸ δόρυ, τώρα μὲν ἂς παύσωμεν τὴν μάχην διὰ σήμερον· ὕστερον δὲ πάλιν θὰ πολεμήσωμεν ἕως ὅτου ὁ θεὸς νὰ μᾶς διαχωρίσῃ, καὶ δώσῃ εἰς ἕνα ἐξ ἡμῶν τὴν νίκην· ἐπέρχεται πλέον ἡ νύξ· καλὸν εἶναι νὰ ὑπακούῃ τις εἰς τὴν νύκτα ὅπως καὶ σὺ χαροποιήσῃς εἰς τὸ στρατόπεδον ὅλους τοὺς Ἕλληνας καὶ πρὸ πάντων τοὺς φίλους καὶ συντρόφους σου· καὶ ἐγὼ πάλιν κάμω νὰ χαρῶσιν εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ βασιλέως Πριάμου οἱ Τρῶες καὶ αἱ μακρόπεπλοι Τρωάδες, αἱ ὁποῖαι θ' ἀγωνίζωνται ποία πρώτη νὰ μ' εὐχηθῇ. Ἐλθὲ λοιπὸν ἂς ἀνταλλάξωμεν καὶ οἱ δύο δῶρα περίφημα διὰ νὰ εἴπῃ ἕκαστος τῶν Ἑλλήνων καὶ Τρώων « ναὶ μὲν ἐπολέμησαν εἰς ψυχοφόρον μονομαχίαν, ἀλλὰ πάλιν μὲ φιλίαν ἀπεχωρίσθησαν συμβιβασθέντες. »

Ταῦτα εἰπὼν, τῷ ἔδωκε τὸ μὲ ἀργυροῦς ἥλους ξίφος του δμοῦ μὲ τὴν θήκην καὶ μὲ τὸ καλοκομμένον λωρίον του· ὁ δὲ Αἴας τῷ ἔδωκε τὸν λαμπρὸν ἐρυθρὸν ζωστῆρά του. Οὕτω δὲ ἀποχωρισθέντες, ἐπορεύοντο ὁ μὲν Αἴας πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ Ἕκτωρ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, οἱ ὁποῖοι ἐχάρησαν ὅταν εἶδον αὐτὸν πλησιάζοντα ζωντανὸν καὶ σῶον, διαφυγόντα τὴν ὁρμὴν καὶ τὰς ἀπροσίτους χεῖρας τοῦ Αἴαντος· καὶ ἀμέσως τὸν ἔφερον εἰς τὴν πόλιν, ἐνῷ δὲν ἤλπιζον νὰ τὸν ἴδωσι σῶον. Τὸν Αἴαντα πάλιν ἀφ' ἑτέρου ἔφερον οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν εὐγενῆ Ἀγαμέμνονα, χαίροντα διὰ τὴν νίκην,

Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ Ἀτρείδου, ἐθυσίασεν εἰς τὸν παντοδύναμον Δία πρὸς τιμήν του ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἕνα βοῦν ἀρσενικὸν πενταετῆ, τὸν ὁποῖον ἐξέδειρεν ἐπιμελῶς, καὶ τὸν διεχώρισαν ὅλον, τὸν ἔκοψαν ἔπειτα καλῶς εἰς μικρὰ τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἐπέρασαν εἰς τοὺς ὀβελούς, καὶ τὰ ἔψησαν ἐπιμελῶς καὶ τὰ ἐξεπέρασαν ὅλα. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσαν αὐτὴν τὴν ἐργασίαν καὶ ἑτοίμασαν τὴν τράπεζαν, ἔτρωγον χωρὶς νὰ στερῆται κανενὸς ἡ καρδία τὸ πρέπον μερίδιον. Τὸν δὲ Αἴαντα ἐτίμα ἀδιακόπως ὁ ἥρως Ἀτρείδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, δίδων αὐτῷ τεμάχια κρέατος ἐκ τῶν νώτων. Ἀφοῦ δὲ τέλος ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρχισε πρῶτος ὅλων νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτοὺς ὁ γέρων Νέστωρ, τοῦ ὁποίου ἡ γνώμη καὶ πρότερον ἐφαίνετο ἀρίστη· οὗτος λοιπὸν ἠγόρευσε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·

«Ἀτρείδη, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων ἥρωες, πολλοὶ τῶν μακρομάλλων Ἑλλήνων ἀπέθανον μέχρι τοῦδε, τῶν ὁποίων τὸ μὲν μαῦρον αἷμα διεσκόρπισεν ὁ σκληρὸς Ἄρης περὶ τὰ ρεῖθρα τοῦ Σκαμάνδρου, αἱ δὲ ψυχαὶ κατέβησαν εἰς τὸν Ἅδην· διὰ τοῦτο πρέπει εὐθὺς τὴν πρωΐαν νὰ καταπαύσῃς τὴν μάχην τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ συναθροισθέντες, νὰ μεταφέρωμεν ἐδῶ τοὺς νεκροὺς μὲ τοὺς βόας καὶ τοὺς ἡμιόνους· καὶ ἔπειτα νὰ τοὺς καύσωμεν ὀλίγον μακρὰν τῶν πλοίων, διὰ νὰ ὑπάγωμεν ὁ καθεὶς μας τὰ ὀστᾶ αὐτῶν εἰς τὰ τέκνα των, ὁπόταν μὲ τὸ καλὸν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἐξαγαγόντες δὲ χῶμα ἐκ τῆς πεδιάδος, ἂς ἐγείρωμεν εἰς αὐτοὺς περὶ τὴν πυρὰν ἕνα κοινὸν μνημεῖον· πέριξ δ' αὐτοῦ ἂς οἰκοδομήσωμεν ταχέως ὑψηλοὺς πύργους πρὸς προφύλαξιν καὶ τῶν πλοίων καὶ αὐτῶν, εἰς τοὺς πύργους αὐτοὺς ἂς κατασκευάσωμεν πύλας καλῶς συναρμοζομένας, διὰ τῶν ὁποίων νὰ εἰσέρχωνται τὰ ὀχήματα· ἔξωθεν δὲ αὐτῶν ἂς σκάψωμεν πλησίον βαθεῖαν τάφρον, ἡ ὁποία περιβάλλουσα αὐτοὺς νὰ προφυλάττῃ καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὸν λαόν, διότι φοβοῦμαι μήποτε ἐπιπέσῃ βαρὺς ἐφ' ἡμῶν ὁ πόλεμος τῶν ὑπερηφάνων Τρώων.»

Αὐτὰ εἶπε καὶ συγκατένευσαν ὅλοι οἱ βασιλεῖς. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔγεινεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τροίας φοβερὰ καὶ θορυ-

βώδης συνέλευσις τῶν Τρώων παρὰ τὰς θύρας τοῦ Πριάμου, εἰς τὴν ὁποίαν ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὁ συνετὸς Ἀντήνωρ, λέγων·

«Ἀκούσατέ με Τρῶες καὶ Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, νὰ σᾶς εἴπω ὅσα κατ' ἐμαυτὸν διανοοῦμαι. Ἔλθετε νὰ δώσωμεν τὴν Ἀργείαν Ἑλένην καὶ μετ' αὐτῆς ὅλα τὰ κτήματά της εἰς τοὺς Ἀτρείδας· τώρα πολεμοῦμεν παραβάντες τοὺς πιστοὺς ὅρκους, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐλπίζω νὰ λάβωμεν οὐδεμίαν ὠφέλειαν, ἐὰν δὲν πράξωμεν οὕτω.»

Καὶ οὗτος μὲν εἰπὼν ταῦτα ἐκάθισεν, ἐσηκώθη δὲ ὁ εὐγενὴς Ἀλέξανδρος ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ὁ ὁποῖος ἀποκρινόμενος εἰς αὐτὸν εἶπε τοὺς ἑξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἀντῆνορ, οἱ λόγοι σου οὗτοι, δὲν εἶναι πλέον εἰς ἐμὲ εὐάρεστοι· σὺ ἠμπορεῖς καὶ ἄλλο τι καλλίτερνν νὰ ἐπινοήσῃς καὶ νὰ εἴπῃς, ἐὰν ὅμως σπουδάζων λέγεις αὐτὰ ὡς καλλίτερα, τότε βέβαια οἱ θεοὶ θὰ σοῦ ἐχάλασαν ἐντελῶς τὸν νοῦν. Ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω πρὸς τοὺς ἱπποδαμαστὰς Τρῶας, καὶ φανερὰ ἀρνοῦμαι νὰ ἀποδώσω τὴν γυναῖκα· ὅσα ὅμως πράγματα ἔφερον εἰς τὸν οἶκόν μας ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ὅλα αὐτὰ συγκατατίθεμαι νὰ τὰ δώσω, καὶ ἀκόμη νὰ προσθέσω καὶ ἄλλα ἐκ τῶν ἰδικῶν μου.»

Αὐτὰ εἰπὼν ἐκάθισεν· ἐσηκώθη δὲ μεταξὺ αὐτῶν ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος, ὁ ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς κατὰ τὴν σύνεσιν, ὁ ὁποῖος ἐδημηγόρησε καὶ τοῖς εἶπεν·

«Ἀκούσατέ μου Τρῶες καὶ Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, νὰ σᾶς εἴπω ὅσα ἡ καρδία μου ἐντός μου μὲ παρακινεῖ. Τώρα μὲν γευματίσατε εἰς τὴν πόλιν, καθὼς καὶ πρότερον, μὴ ἀμελοῦντες νὰ φυλάττητε καὶ νὰ ἀγρυπνῆτε ἕκαστος· τὸ πρωὶ δὲ ἂς ὑπάγῃ ὁ Ἰδαῖος εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς Ἀτρείδας Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον, τὸν λόγον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἠγέρθη ὁ πόλεμος οὗτος, προσέτι δὲ νὰ τοῖς εἴπῃ καὶ τὸν ἑξῆς φρόνιμον λόγον, νὰ παύσωσι δηλαδή, ἂν θέλωσι, τὸν πόλεμον, ἕως ὅτου νὰ καύσωμεν τοὺς νεκρούς μας· ὕστερον δὲ πάλιν θὰ πολεμήσωμεν, ἕως οὗ νὰ μᾶς διαχωρίσῃ ὁ θεὸς, δίδων εἰς ἕνα ἐξ ἡμῶν τὴν νίκην.»

Ταῦτα εἶπεν· αὐτοὶ δὲ προθύμως τὸν ἤκουσαν καὶ ἐπείσθη-

σαν [ἀκολούθως ἔλαβον τὸ δεῖπνόν των εἰς τὸ στρατόπεδον κατὰ τάξεις]. Τὴν δὲ πρωΐαν ὁ Ἰδαῖος ἐπορεύθη εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα· εὗρε δὲ τοὺς πολεμικοὺς Ἕλληνας ἐν συνελεύσει πλησίον τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου τοῦ Ἀγαμέμνονος, σταθεὶς δὲ ὁ μεγαλόφωνος κῆρυξ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν εἶπεν·

«Ἀτρείδη, καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων ἥρωες, μὲ παρήγγειλεν ὁ Πρίαμος καὶ οἱ ἄλλοι θαυμαστοὶ Τρῶες, νὰ σᾶς εἴπω, ἐὰν ἠθέλατε εὐχαριστηθῆ, τὸν λόγον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἠγέρθη αὐτὸς ὁ πόλεμος· τὰ μὲν πράγματα ὅσα ἐντὸς τῶν κοίλων πλοίων του ἔφερεν εἰς τὴν Τροίαν ὁ Ἀλέξανδρος, ποῦ εἴθε νὰ ἐχάνετο προτήτερα, ὅλα συγκατατίθεται νὰ ἀποδώσῃ, καὶ προσέτι νὰ προσθέσῃ καὶ ἄλλα ἀφ' ἑαυτοῦ· τὴν δὲ σύζυγον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ἀρνεῖται ν' ἀποδώσῃ, μ' ὅλον ὅτι τὸν προτρέπουσιν οἱ Τρῶες. Προσέτι μὲ παρήγγειλε νὰ σᾶς εἴπω καὶ τὸν ἑξῆς λόγον· Ἂν θέλητε δηλαδὴ νὰ παύσητε τὸν ἀπαίσιον πόλεμον ἕως ὅτου νὰ καύσωμεν τοὺς νεκρούς μας· καὶ ὕστερον θὰ πολεμήσωμεν πάλιν ἕως ὅτου νὰ μᾶς διαχωρίσῃ ὁ θεὸς, δώσας εἰς ἕνα ἐξ ἡμῶν τὴν νίκην.»

Οὕτως εἶπεν· αὐτοὶ δὲ ὅλοι ἐσιώπων. Ἐπὶ τέλους εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἂς μὴ δεχθῇ κανεὶς τώρα μήτε τὰ κτήματα τοῦ Ἀλεξάνδρου μήτε τὴν Ἑλένην, φανερὸν εἶναι πλέον καὶ εἰς τὸν μωρότερον ὅτι ἐπίκειται εἰς τοὺς Τρῶας τὸ τέλος τοῦ ἀφανισμοῦ των.»

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ἐπευφήμησαν ὅλοι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, θαυμάσαντες τὸν λόγον τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Διομήδους. Τότε δὲ εἶπε πρὸς τὸν Ἰδαῖον ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

«Ἰδαῖε, ἀκούεις βέβαιαι καὶ σὺ ὁ ἴδιος τὸν λόγον τῶν Ἑλλήνων πῶς σου ἀποκρίνονται· καὶ εἰς ἐμὲ δὲ οὕτως ἀρέσκει· ὡς πρὸς τὴν καῦσιν ὅμως τῶν νεκρῶν δὲν ὑπάρχει τι ἐμπόδιον· διότι δὲν ἐμποδίζει τις νὰ λάβωσιν οἱ φονευμένοι νεκροὶ ταχέως τὴν ἀπαιτουμένην ταφήν· μάρτυς δὲ τοῦ ὅρκου ἔστω ὁ Ζεὺς ὁ βροντώδης τῆς Ἥρας σύζυγος.»

Οὕτως εἰπὼν, ὕψωσε τὸ σκῆπτρον ἐπιμαρτυρόμενος ὅλους τοὺς θεούς, ὁ δὲ Ἰδαῖος ἀνεχώρησεν ὀπίσω εἰς τὴν Ἴλιον,

ὅπου ἦσαν ἐν συνελεύσει οἱ Τρῶες καὶ οἱ Δάρδανοι συνηθροισμένοι ὅλοι καὶ περιμένοντες πότε θὰ ἔλθῃ ὁ Ἰδαῖος· ὅστις ἦλθε τέλος καὶ σταθεὶς εἰς τὸ μέσον ἀνήγγειλεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, καὶ ἀμέσως ἑτοιμάζοντο μετὰ σπουδῆς καὶ διὰ τὰ δύο, οἱ μὲν νὰ φέρωσι τοὺς νεκροὺς, ἄλλοι δὲ νὰ ὑπάγωσι διὰ ξύλα καὶ οἱ Ἕλληνες δ' ἀφ' ἑτέρου ἑτοιμάζοντο ἄλλοι μὲν νὰ σηκώσωσι τοὺς νεκροὺς, ἄλλοι δὲ νὰ ὑπάγωσι διὰ ξύλα.

Τὴν δ' ἐπαύριον μόλις ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ προσβάλλῃ τὴν γῆν ἀναβαίνων εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τοῦ ἡσύχως ρέοντος βαθέως Ὠκεανοῦ, καὶ αὐτοὶ συνήντων ἀλλήλους. Δύσκολον ἦτο τότε νὰ διακρίνωμεν ἕνα ἕκαστον ἄνδρα· ἀλλ' ἀποπλύνοντες μὲ ὕδωρ τὰς αἱματωμένας ἀκαθαρσίας, μὲ θερμὰ δάκρυα τοὺς ἐσήκωναν ἐπάνω εἰς τὰς ἁμάξας. Δὲν τοὺς ἄφινε δὲ ὁ μέγας Πρίαμος νὰ κλαίωσιν, ἀλλὰ σιωπηλοὶ ἔφερον τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῆς πυρᾶς μὲ πικραμένην καρδίαν, καὶ καύσαντες αὐτοὺς ἐνεχώρησαν εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον. Ἐπίσης καὶ οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες ἀφ' ἑτέρου, ἔφερον μὲ τεθλιμμένην καρδίαν τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῆς πυρᾶς, καὶ καύσαντες αὐτοὺς ἐπορεύθησαν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖά των.

Ὅτε δὲ δὲν ἦτο ἀκόμη οὔτε αὐγὴ, ἀλλ' ὑπέφωσκεν ἡ ἠὼς, τότε συνήχθησαν περὶ τὴν πυρὰν ὁ ἐκλεκτὸς τῶν Ἑλλήνων λαὸς, ἐξάγοντες χῶμα ἐκ τῆς πεδιάδος ἤγειρον ἓν μνημεῖον κοινὸν, πέριξ τοῦ ὁποίου ἔκτισαν τεῖχος καὶ πύργους ὑψηλοὺς εἰς προφύλαξιν τῶν πλοίων καὶ αὐτῶν· κατεσκεύασαν δ' εἰς αὐτοὺς στερεὰς πύλας, διὰ νὰ εἰσέρχωνται δι' αὐτῶν τὰ ἅρματα ἔξωθεν δὲ ἔσκαψαν βαθεῖαν τάφρον πλησίον του, εὐρεῖαν καὶ μεγάλην, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐνέπηξαν πασσάλους.

Καὶ οἱ μὲν μακρόμαλλοι Ἕλληνες οὕτως εἰργάζοντο· οἱ δὲ θεοὶ καθήμενοι πλησίον τοῦ ἀστραπηβόλου Διὸς, ἐθεῶντο τὸ μέγα ἔργον τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων· ἤρχισε δὲ τότε νὰ ὁμιλῇ μεταξὺ αὐτῶν ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν, λέγων·

«Ζεῦ πάτερ, ὑπάρχει κανεὶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ἀπεράντου γῆς, ὁ ὁποῖος νὰ εἴπῃ πλέον ὅτι ἔχουσι νοῦν καὶ φρόνησιν οἱ θεοί; δὲν βλέπεις ὅτι οἱ τὴν κόμην τρέφοντες Ἕλληνες ᾠκοδόμησαν τεῖχος ἐμπρὸς εἰς τὰ πλοῖά των, καὶ ἔσκαψαν πέριξ

αὐτοῦ τάφρους χωρὶς νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς θεοὺς λαμπρὰς θυσίας; βεβαίως ἡ δόξα τοῦ ἔργου τούτου θὰ ἐξαπλωθῇ τόσον, ὅσον ἐξαπλοῦται ἡ αὐγή· καὶ θὰ λησμονήσωσιν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγὼ καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων μετὰ κόπων ἐκτίσαμεν περὶ τὴν πόλιν τοῦ ἥρωος Λαομέδοντος.»

Τότε μεγάλως δυσαρεστηθεὶς, ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ ἀθροίζων τὰς νεφέλας Ζεύς.

«Φεῦ, κινητὰ τῆς γῆς, παντοδύναμε, τί λόγον εἶπες; Ἄλλος τις ἐκ τῶν θεῶν ἠδύνατο νὰ φοβηθῇ διὰ τοῦτο, ὅστις εἶναι πολὺ κατώτερος σοῦ κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τὴν δύναμιν· ἡ ἰδική σου ὅμως δόξα εἶναι ἐξηπλωμένη εἰς τὴν ὑφήλιον· καὶ λοιπὸν, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἀναχωρήσωσι μὲ τὰ πλοῖά των εἰς τὴν ἀγαπητήν των πατρίδα, διαρρήξας τὸ τεῖχος, κατάρριψον αὐτὸ ὁλόκληρον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ σκέπασον πάλιν τὴν μεγάλην παραλίαν μὲ ἄμμον, διὰ νὰ καταστραφῇ τὸ μέγα τῶν Ἑλλήνων τεῖχος.»

Οἱ μὲν θεοὶ ταιαῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· ὅτε δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος, εἶχε τελειώσει τὸ ἔργον τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἔσφαζον τότε βοῦς εἰς τὰς σκηνάς των, καὶ ἐδείπνουν. Ἔφθασαν δὲ ἐκ τῆς Λήμνου πολλὰ πλοῖα, φέροντα οἶνον, τὰ ὁποῖα ἔστειλεν ὁ Εὔνηος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰάσονος, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ Ὑψιπύλη μὲ τὸν βασιλέα Ἰάσονα. Ἰδιαιτέρως δὲ ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰάσονος χίλια μέτρα οἴνου διὰ νὰ τὰ ὑπάγωσιν εἰς τοὺς Ἀτρείδας Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον. Τότε ἤρχισαν οἱ τὴν κόμην τρέφοντες Ἕλληνες νὰ λαμβάνωσιν οἶνον, ἄλλοι μὲ χάλκινα, ἄλλοι δὲ μὲ σιδηρᾶ ἀγγεῖα, ἄλλοι μὲ ἀσκοὺς, ἄλλοι μὲ αὐτοὺς τοὺς βόας καὶ ἄλλοι μὲ τοὺς δούλους· ἔστρωσαν δὲ λαμπρὰν τράπεζαν καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα εὐωχοῦντο οἱ μὲν Ἕλληνες εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοί των εἰς τὴν πόλιν· καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα κακὰ ἐσκέπτετο δι' αὐτοὺς ὁ συνετώτατος Ζεὺς, τρομερῶς βροντῶν· ὅθεν ὠχρὸς φόβος τοὺς κατέλαβε καὶ ἔχυνον οἶνον ἐκ τῶν ποτηρίων των χαμαὶ, κανεὶς δὲ δὲν ἐτόλμησε νὰ πίῃ, πρὶν νὰ κάμῃ σπονδὴν εἰς τὸν παντοδύναμον Δία. Ἔπειτα δὲ κοιμηθέντες ἀπήλαυσαν τὸ δῶρον τοῦ ὕπνου.

ΡΑΨΩΔΙΑ Θ.

Κολοβὴ μάχη.

Ἡ μὲν κροκοειδῆ πέπλον φορεῦσα αὐγὴ ἤρχισε νὰ διαχύνηται εἰς ὅλην τὴν γῆν, ὁ δὲ εἰς τοὺς κερκυνοὺς τερπόμενος Ζεὺς ἔκαμε συνέλευσιν τῶν θεῶν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου, καὶ αὐτὸς μὲν ἠγόρευεν, οἱ δὲ θεοὶ ὅλοι ἤκουον·

«Ἀκούσατέ μου ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ ὅλαι αἱ θεαὶ νὰ σᾶς εἴπω ὅσα ἡ καρδία μου μὲ παρακινεῖ. Ἂς μὴ θελήσῃ λοιπὸν θεός τις οὔτε θήλεια οὔτε ἄρσην νὰ διακόψῃ τὸν λόγον μου, ἀλλὰ συγκατατεθῆτε ὅλοι, διὰ νὰ τελειώσω ταχέως τὰ ἔργα ταῦτα. Ὅντινα δὲ ἐκ τῶν θεῶν ἤθελον ἐννοήσει ὑπάγοντα διὰ νὰ βοηθήσῃ ἢ τοὺς Τρῶας ἢ τοὺς Ἕλληνας, αὐτὸς πληγωθεὶς αἰσχρῶς θέλει ἐπανέλθει εἰς τὸν Ὄλυμπον· ἢ λαβὼν αὐτὸν θὰ τὸν ρίψω εἰς τὸν σκοτεινὸν Τάρταρον, πολὺ μακρὰν, ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ βαθύτατον ὑποκάτω τῆς γῆς βάραθρον, ὅπου ὑπάρχουσι πύλαι σιδηραῖ καὶ χάλκινον κατώφλιον, τόσον ὑποκάτω τοῦ Ἅδου ὅσον ὁ οὐρανὸς ἀπέχει ἀπὸ τὴν γῆν· καὶ θέλετε τότε γνωρίσει πόσον ἐγὼ εἶμαι ἀνώτατος ὅλων τῶν θεῶν· ἐὰν δὲ θέλετε ἔλθετε, θεοὶ, καὶ δοκιμάσατε, διὰ νὰ τὸ γνωρίσητε ὅλοι· κρεμάσαντες χρυσῆν ἅλυσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πιάσατέ την ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ ὅλαι αἱ θεαί· ἀλλὰ δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ σύρησε ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν ἐμὲ τὸν Δία, τὸν ὑπέρτατον βουλευτὴν, οὐδ' ἂν καταπολλὰ κοπιάσητε. Ἀλλ' ὅταν καὶ ἐγὼ θελήσω νὰ σύρω, δύναμαι νὰ σᾶς σύρω ὁμοῦ καὶ μὲ αὐτὴν τὴν γῆν καὶ μὲ αὐτὴν τὴν θάλασσαν· νὰ δέσω ἔπειτα τὴν ἅλυσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τὰ πάντα νὰ γίνωσι μετέωρα. Τόσον ἐγὼ ὑπερτερῶ καὶ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους.»

Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ θεοὶ ὅλοι ἐσιώπων θαυμάσαντες τὸν λόγον του· διότι πολὺ αὐστηρῶς ὡμίλησεν· ἀργότερον δὲ εἶπεν ἡ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ·

«Ὦ πάτερ μας, υἱὲ τοῦ Κρόνου, ὕψιστε βασιλεῦ, καὶ ἡμεῖς

καλῶς ἠξεύρομεν ὅτι ἡ δύναμίς σου εἶναι ἀκατανίκητος· μ' ὅλα ταῦτα λυπούμεθα τοὺς πολεμιστὰς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι θὰ χαθῶσιν ὑπομείναντες κακὸν θάνατον. Ἀλλὰ θὰ ἀπέχωμεν μὲν ἀπὸ τὸν πόλεμον, καθὼς σὺ διατάσσεις, θὰ δώσωμεν ὅμως εἰς τοὺς Ἕλληνας συμβουλὴν ὠφέλιμον, διὰ νὰ μὴ ἀφανισθῶσιν ὅλοι, ἀφοῦ σὺ ὠργίσθης.»

Μειδιάσας τότε εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς· «Ἔχε θάρρος, Τριτογένεια, ἀγαπητόν μου τέκνον, δὲν τὰ λέγω αὐτὰ μὲ μεγάλην σπουδαιότητα, ἐπιθυμῶ δὲ νὰ ἤμαι εἰς σὲ ἡπιώτερος.»

Οὕτως εἰπὼν ἔζευξεν ὑπὸ τὸ ἅρμα του τοὺς ταχυπτέρους χαλκόποδας ἵππους του, τοὺς ἔχοντας χρυσῆν κόμην, αὐτὸς δὲ ἐνεδύθη χρυσᾶ ὅπλα, ἔλαβε χρυσῆν καὶ καλοκαμωμένην μάστιγα, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ἅρμα, ἐμάστιξε τοὺς ἵππους, οἱ ὁποῖοι προθύμως ἐπέτων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἔφθασε δὲ εἰς τὴν κορυφὴν Γάργαρον τῆς πολυπήγου Ἴδης τῆς γεμάτης ἀπὸ θηρία· ὅπου ὑπῆρχε ναὸς αὐτοῦ καὶ βωμὸς διὰ θυσίας. Ἐκεῖ ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν λύσας αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἅρματος, καὶ διέχυσεν ἐπ' αὐτῶν πολλὴν ὁμίχλην. Αὐτὸς δὲ ἐκάθισεν εἰς τὴν κορυφὴν ἐναβρυνόμενος διὰ τὴν δόξαν του, καὶ βλέπων τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ πλοῖα.

Οἱ δὲ Ἕλληνες ἔλαβον ταχέως εἰς τὰς σκηνάς των τὸ πρόγευμα, καὶ μετὰ τοῦτο ὡπλίζοντο· καὶ οἱ Τρῶες ἀφ' ἑτέρου ὡπλίζοντο εἰς τὴν πόλιν ὄντες ὀλιγώτεροι· καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἐπεθύμουν νὰ πολεμήσωσιν ἐξ ἀνάγκης ὑπὲρ τῶν παίδων καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν. Ἠνοίχθησαν λοιπὸν ὅλαι αἱ πύλαι, καὶ ἐξώρμησεν ὁ στρατὸς, καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς· μέγας δὲ θόρυβος ἠγέρθη. Ὅταν δὲ καὶ τὰ δύο μέρη πλησιάζοντα ἔφθασαν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἐκτύπων τὰς ἀσπίδας των πρὸς ἀλλήλας, συνέκρουον τὰ δόρατα, καὶ συνεπλέκοντο οἱ χαλκοθώρακες ἄνδρες· αἱ δὲ ἀσπίδες συγκρουόμεναι πρὸς ἀλλήλας ἀπετέλουν πολὺν κρότον· τότε ἠκούετο θρῆνος καὶ καύχησις φονευόντων καὶ φονευομένων, ἡ δὲ γῆ κατεβρέχετο μὲ αἷμα.

Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν ἦτο ἔτι αὐγὴ καὶ ηὔξανεν ἡ ἡμέρα, τὰ

βέλη ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἔπιπτον περισσότερον, ὁ δὲ λαὸς ἐφονεύετο· ὅτε ὅμως ὁ ἥλιος ἔφθασεν εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, τότε ὁ πατὴρ Ζεὺς ἔλαβε τὴν χρυσῆν ζυγαρίαν του· καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτῆς δύο μοίρας τοῦ θανάτου, μίαν τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων καὶ μίαν τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου τὴν ὕψωσεν, ἔκλινε δὲ ἡ καλὴ τῶν Ἑλλήνων μοῖρα· (καὶ ἡ μὲν πλάστιγξ ἡ φέρουσα τὴν τῶν Ἑλλήνων μοῖραν ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς, ἡ δὲ φέρουσα τὴν τῶν Τρώων ὑψώθη ἕως εἰς τὸν μέγαν οὐρανόν). Αὐτὸς δὲ ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε μεγάλως ἐκ τῆς Ἴδης, καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων καιόμενον κεραυνόν· οἱ δὲ Ἕλληνες ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ ὠχρὸς φόβος τοὺς κατέλαβεν ἅπαντας.

Τότε οὔτε ὁ Ἰδομενεὺς ἐτόλμησε νὰ μείνῃ, οὔτε ὁ Ἀγαμέμνων, οὔτε οἱ δύο Αἴαντες οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, μόνον ἔμεινεν ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ πρόμαχος τῶν Ἑλλήνων, οὐχὶ ἑκουσίως, ἀλλὰ διότι ἀπέθνησκεν ὁ ἵππος του, τὸν ὁποῖον εἶχε κτυπήσει μὲ βέλος ὁ εὐγενὴς Ἀλέξανδρος ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν, ὅπου φύονται αἱ πρῶται τῆς κεφαλῆς τρίχες τῶν ἵππων, καὶ εἶναι μέρος τὰ μάλιστα ἐπικίνδυνον· ὁ δὲ ἵππος πονέσας ἀνεπήδησεν, ἐπειδὴ τὸ βέλος εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του, καὶ κυλιόμενος περὶ τὸν ἐφοπλισμόν του συνετάραξε καὶ τοὺς ἄλλους ἵππους. Ἕως νὰ κόψῃ δὲ ὁ γέρων ὁρμήσας μὲ τὸ ξίφος του τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου, ἔφθασαν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης οἱ ταχεῖς τοῦ Ἕκτορος ἵπποι, φέροντες τὸν θρασὺν ἀναβάτην των Ἕκτορα. Καὶ τότε θὰ ἐφονεύετο ὁ γέρων, ἂν ταχέως δὲν τὸν ἔβλεπεν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης, ὁ ὁποῖος ἐφώναξε φοβερῶς, παροτρύνων τὸν Ὀδυσσέα καὶ λέγων·

«Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ποῦ τρέχεις, στρέψας τὰ νῶτα ὡσὰν δειλὸς, ὡς ἄνθρωπος τοῦ πλήθους; ἐνῷ φεύγῃς πρόσεξε μὴ σοῦ ἐμπήξῃ κανεὶς τὸ δόρυ εἰς τὴν ράχιν, ἀλλὰ στάσου διὰ νὰ ἀποκρούσωμεν ἀπὸ τὸν γέροντα τὸν ἄγριον ἄνδρα Ἕκτορα.»

Αὐτὰ εἶπεν, ἀλλὰ δὲν ἤκουσεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς, καὶ ἔτρεξε φεύγων εἰς τὰ κοῖλα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα. Τότε ὁ Τυδεΐ-

δης, ἂν καὶ μόνος, ἀνεμίχθη μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν, καὶ σταθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ ὀχήματος τοῦ γέροντος υἱοῦ τοῦ Νηλέως, εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ὦ γέρον, βεβαίως νέοι πολεμισταὶ σὲ διώκουσιν, ἐνῷ ἡ δύναμίς σου ἐξέλιπεν ἕνεκα τοῦ κακοῦ γήρατος, ὁ δὲ ἡνίοχός σου εἶναι ἀνάξιος, καὶ οἱ ἵπποι σου βραδεῖς· ἀλλ' ἐλθὲ ἀνάβα εἰς τὸ ἰδικόν μου ὄχημα, διὰ νὰ ἴδῃς ὁποῖοι εἶναι οἱ Τρωικοὶ ἵπποι, ἠξεύροντες καλῶς νὰ καταδιώκωσι τὸν ἐχθρὸν τάχιστα εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ νὰ ὀπισθοχωρῶσι· τούτους ἀφήρεσά ποτε ἀπὸ τὸν φοβερὸν Αἰνείαν· καὶ αὐτοὺς μὲν τοὺς ἵππους ἂς περιποιηθῶσιν οἱ θεράποντες, ἡμεῖς δὲ οἱ δύο ἂς τρέξωμεν ἐναντίον τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων, διὰ νὰ μάθῃ καὶ ὁ Ἕκτωρ, πῶς κινεῖται εἰς τὴν χεῖρά μου καὶ τὸ ἰδικόν μου δόρυ.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὁ δὲ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ δὲν ἀπείθησε. Καὶ τοὺς μὲν ἵππους τοῦ Νέστορος περιεποιοῦντο οἱ δύο γενναῖοι θεράποντες ὁ Σθένελος καὶ ὁ ἀξιαγάπητος Εὐρυμέδων, αὐτοὶ δὲ καὶ οἱ δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἅρμα τοῦ Διομήδους· λαβὼν δὲ εἰς χεῖρας ὁ Νέστωρ τὰς ποικίλας ἡνίας, ἐμάστιξε τοὺς ἵππους καὶ ταχέως ἔφθασαν πλησίον τοῦ Ἕκτορος. Κατ' αὐτοῦ δὲ ἐρχομένου ἐναντίον των ἔρριψεν ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως τὸ ἀκόντιον· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἀλλ' ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ τὸν ἡνίοχόν του Ἡνιοπέα τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Θηβαίου, κρατοῦντα τὰ ἡνία· ἔπεσε δὲ ἐκ τοῦ ὀχήματος, οἱ ταχύποδες ἵπποι ἀφηνίασαν, καὶ αὐτὸς ἐξεψύχησε. Δεινὴ λύπη κατέλαβε τότε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἕκτορος διὰ τὸν ἡνίοχόν του, τὸν ὁποῖον μετὰ μεγάλης του λύπης ἀφῆκεν ἐκεῖ νὰ κεῖται, καὶ ἐζήτει ἄλλον γενναῖον ἡνίοχον· καὶ πράγματι δὲν ἔμειναν ἐπὶ πολὺ οἱ ἵπποι του χωρὶς ἡνίοχον, διότι ἀμέσως εὑρῆκε τὸν γενναῖον Ἀρχιπτόλεμον τὸν υἱὸν τοῦ Ἰφίτου, τὸν ὁποῖον ἀνεβίβασεν εἰς τοὺς ταχεῖς του ἵππους, καὶ ἔδωκεν εἰς χεῖράς του τὰ ἡνία.

Τότε θὰ συνέβαινε μέγας ὄλεθρος, καὶ θὰ ἐγίνοντο τρομερὰ ἔργα, οἱ δὲ Τρῶες ὡς ἀρνία θὰ ἐκλείοντο εἰς τὴν Τροίαν, ἂν δὲν τὸ ἐνόει ταχέως ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, ὁ ὁποῖος βροντήσας, ἀφῆκε λευκὸν τρομερὸν κεραυνὸν καὶ ἔρριψεν αὐτὸν

χαμαὶ ἔμπροσθεν τῶν ἵππων τοῦ Διομήδους· ἠγέρθη δὲ φοβερὰ φλὸξ ἐκ τοῦ καιομένου θείου, καὶ οἱ ἵπποι φοβηθέντες ἐζάρωσαν ὑπὸ τὸ ὄχημα· ἔφυγον δὲ τὰ ἡνία ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Νέστορος, ὁ ὁποῖος κατεφοβήθη, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Διομήδην·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως, ἐλθὲ, στρέψον εἰς τὰ ὀπίσω τοὺς μονώνυχας ἵππους, ἢ δὲν καταλαμβάνεις ὅτι δὲν σὲ ἀκολουθεῖ ἡ δύναμις τοῦ Διός; διότι τώρα μὲν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου εἰς τὸν Ἕκτορα παρέχει τὴν δόξαν σήμερον· αὔριον δὲ, ἂν θέλῃ, θὰ δώσῃ καὶ εἰς ἡμᾶς ταύτην· ἄνθρωπος δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ, ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦναι, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διὸς, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι πολὺ ἀνώτερος.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης· «Ναί, ὦ γέρον, αὐτὰ ὅλα καλῶς τὰ εἶπες· ἀλλὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχήν μου καταλαμβάνει ἡ ἐξῆς δεινὴ λύπη, ὅτι δηλαδὴ θὰ εἴπῃ ποτὲ ὁ Ἕκτωρ ἀγορεύων εἰς τοὺς Τρῶας «ὁ Τυδείδης ὑπ' ἐμοῦ καταδιωκόμενος ἔφυγεν εἰς τὰ πλοῖα» οὕτω θὰ καυχηθῇ ἐκεῖνος· καὶ τότε κάλλιον νὰ μὲ καταπίῃ ἡ μεγάλη γῆ.»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ· «Οἴμοι, υἱὲ τοῦ πολεμικοῦ Τυδέως, ποῖον λόγον εἶπες; Ἂν ὁ Ἕκτωρ σὲ ὀνομάσῃ δειλὸν καὶ ἄνανδρον, δὲν θὰ πιστεύσωσιν οἱ Τρῶες καὶ οἱ Δάρδανοι καὶ αἱ σύζυγοι τῶν μεγαλοψύχων καὶ πολεμιστῶν Τρώων, τῶν ὁποίων τοὺς συζύγους φονεύσας ἀνέμιξες μὲ τὸ χῶμα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔστρεψεν εἰς φυγὴν διὰ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοὺς μονώνυχας ἵππους· ὁ δὲ Ἕκτωρ καὶ οἱ Τρῶες ἔρριπτον κατ' αὐτῶν ὡς βροχὴν καὶ μὲ πάταγον ὀλέθρια βέλη. Ἐπ' αὐτῷ δὲ μεγάλως ἐφώναξεν ὁ μέγας πολεμικὸς Ἕκτωρ, λέγων·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως πρότερον σὲ ἐτίμων οἱ Ἕλληνες καὶ εἰς τὸ κάθισμα καὶ εἰς τὰς μερίδας τοῦ κρέατος καὶ εἰς τὰ πλήρη ποτήρια οἴνου· τώρα ὅμως θὰ σὲ περιφρονήσωσι διότι ἐφάνης ἄνανδρος ὡς γυνή· κρημνίσου ἄνανδρε, διότι χωρὶς νὰ ὑποχωρήσω ἐγὼ δὲν θ' ἀναβῇς τοὺς πύργους μας, οὐδὲ θὰ φέρῃς τὰς γυναῖκάς μας εἰς τὰ πλοῖα· δὲν θὰ προφθάσῃς, διότι θὰ σοῦ δώσω τὸν θάνατον προτήτερα.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Τυδέως διττῶς ἐσκέπτετο· νὰ στρέψῃ ὀπίσω τοὺς ἵππους του καὶ νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον του, ἢ ὄχι· τρὶς μὲν ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν τοῦτο, τρὶς δὲ ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἴδης ὁ Ζεὺς ἐβρόντα, δίδων σημεῖον εἰς τοὺς Τρῶας νίκης πρὸς αὐτοὺς ρεπούσης. Ὁ δὲ Ἕκτωρ δυνατὰ φωνάξας εἶπε πρὸς τοὺς Τρῶας·

«Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταί, [1]) φανῆτε ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμήθητε τὴν πολεμικήν σας δύναμιν· ἠξεύρω ὅτι προθύμως ὁ Ζεὺς κατένευσε δι' ἐμὲ μὲν νίκην καὶ δόξαν μεγάλην, συμφορὰν δὲ διὰ τοὺς Ἕλληνας· οἱ ἀνόητοι οἱ ὁποῖοι ᾠκοδόμησαν τὰ ἀδύνατα αὐτὰ καὶ μηδαμινὰ τείχη, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὴν δύναμίν μου· οἱ δὲ ἵπποι μου εὐκόλως θὰ ὑπερπηδήσωσι τὴν ἐσκαμμένην τάφρον. Ἀλλ' ὅταν πλέον φθάσω εἰς τὰ ὡραῖα πλοῖά των, ἐνθυμηθῆτε τότε νὰ φέρετε καταστρεπτικὸν πῦρ, διὰ νὰ κατακαύσω τὰ πλοῖά των, καὶ νὰ φονεύσω αὐτοὺς (τοὺς Ἕλληνας παρὰ τὰ πλοῖα, ταρασσομένους ὑπὸ τοῦ καπνοῦ).»

Αὐτὰ εἰπὼν, παρώτρυνε καὶ τοὺς ἵππους του φωνάζων· «Ξάνθε καὶ σὺ Πόδαργε, καὶ Αἴθων, καὶ θεῖε Λάμπε, τώρα σᾶς θέλω νὰ μοῦ πληρώσητε τὴν μεγάλην περιποίησιν τὴν ὁποίαν σᾶς ἔκαμεν ἡ Ἀνδρομάχη ἡ κόρη τοῦ μεγαλοκάρδου Ἠετίωνος, δίδουσα εἰς σᾶς γλυκὺν σῖτον (καὶ κιρνῶσα εἰς σᾶς οἶνον διὰ νὰ πίητε, ὁσάκις ἠθέλατε,) προτήτερα παρ' εἰς ἐμὲ ὁ ὁποῖος καυχῶμαι πῶς εἶμαι σύζυγός της· ἀκολουθεῖτε καὶ σπεύδετε διὰ νὰ κυριεύσωμεν τὴν ἀσπίδα τοῦ Νέστορος, τῆς ὁποίας ἡ δόξα ἔφθασεν ἤδη μέχρις οὐρανοῦ, λέγουσιν ὅτι εἶναι ὅλη χρυσῆ καὶ αὐτὴ καὶ οἱ κανόνες της, ἀπὸ δὲ τῶν ὤμων τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Διομήδους νὰ κυριεύσωμεν τὸν πολυποίκιλον θώρακα τὸν ὁποῖον ὁ Ἥφαιστος μετὰ κόπου κατεσκεύασεν· ἐὰν αὐτὰ τὰ δύο κυριεύσωμεν, θὰ ἐλπίσω ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα οἱ Ἕλληνες θὰ ἐπιβῶσιν εἰς τὰ ταχέα πλοῖά των.»

Οὕτως εἶπε καυχώμενος, ὠργίσθη ὅμως κατ' αὐτοῦ ἡ σεβασμία Ἥρα, καὶ σεισθεῖσα εἰς τὸν θρόνον της, ἐκλόνισε τὸν

---

1) Οἱ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμοῦντες.

μέγαν Ὄλυμπον, καὶ ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν μέγαν θεὸν Ποσειδῶνα τῷ εἶπε·

«Φεῦ, οὐδὲ, σὺ ὁ σείων τὴν γῆν, ὁ παντοδύναμος, δὲν λυπεῖσαι εἰς τὴν καρδίαν τοὺς ἀφανιζομένους Ἕλληνας! αὐτοὶ πολλὰ καὶ λαμπρὰ δῶρά σοι προσφέρουσιν εἰς τὴν Ἑλίκην καὶ εἰς τὰς Αἰγάς· θέλησον λοιπὸν νὰ νικήσωσι· διότι ἂν θελήσωμεν ἡμεῖς οἱ βοηθοῦντες τοὺς Ἕλληνας θεοὶ, νὰ ἀπωθήσωμεν τοὺς Τρῶας, καὶ νὰ ἀποκρούσωμεν τὸν Δία, θὰ κάθηται μόνος του εἰς τὴν Ἴδην λυπούμενος.»

Μεγάλως στενάξας τότε ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν ὁ τὴν γῆν σείων βασιλεύς· «Ἥρα ἀκριτόμυθος, τί λόγον εἶπες; ἐγὼ δὲν θὰ θελήσω νὰ πολεμήσωμεν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι θεοὶ κατὰ τοῦ Διὸς, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι πολὺ ἀνώτερός μας.»

Καὶ οὗτοι μὲν αὐτὰ μεταξύ των συνδιελέγοντο· τῶν δὲ Ἑλλήνων, ὅσον διάστημα περιώριζεν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἡ ἔξω τοῦ πύργου τάφρος, ὅλον ἦτο πλῆρες ἵππων καὶ ἀσπιστῶν ἀνδρῶν συμπεπυκνωμένων· τοὺς ἔκαμε δὲ νὰ συμπυκνῶνται οὕτω ὁ ἴσος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην Ἕκτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὅταν ὁ Ζεὺς τῷ ἔδωκε δόξαν· καὶ ἤθελε καύσει μὲ φοβερὸν πῦρ τὰ ὡραῖά των πλοῖα, ἐὰν ἡ σεβασμία Ἥρα δὲν ἔθετεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ἀγαμέμνονος νὰ παροτρύνῃ τοὺς Ἕλληνας, τοῦθ' ὅπερ καὶ αὐτὸς διενοεῖτο. Ἐπῆγε λοιπὸν εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, κρατῶν εἰς τὴν παχεῖαν χεῖρά του μέγα πορφυροῦν ἐπανωφόριον, ἐστάθη δὲ πλησίον τοῦ μεγάλου μέλανος πλοίου τοῦ Ὀδυσσέως, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὸ μέσον, διὰ νὰ ἀκούηται καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, (καὶ ἀπὸ τὰς σκηνὰς τοῦ Τελαμωνιάδου Αἴαντος, καὶ ἀπὸ τὰς τοῦ Ἀχιλλέως, οἵτινες ἔσυρον τὰ πλοῖά των εἰς τὰ ἄκρα τοῦ στρατοπέδου, ἔχοντες πεποίθησιν εἰς τὴν ἀνδρείαν των καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν των), καὶ ἐφώναξε δυνατὰ ὥστε νὰ ἀκούηται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνας λέγων·

«Ἐντροπὴ, Ἕλληνες, ἄνανδροι, μόνον κατὰ τὴν μορφὴν καλοί· ποῦ ἐπῆγαν τὰ καυχήματα ὁποῦ ἐκάμαμεν ὅτι εἴμεθα ἥρωες τότε εἰς τὴν Λῆμνον, ὅτε ματαίως ἐκαυχᾶσθε τρώγοντες πολλὰ κρέατα ὀρθοκεράτων βοῶν, καὶ πίνοντες κρατῆρας

μέχρι στεφάνης πλήρεις οἴνου, ὅτι ἕκαστος ἀπὸ σᾶς θέλει πολεμήσει ἐναντίον ἑκατὸν καὶ διακοσίων Τρώων· τώρα ὅμως οὐδὲ εἰς ἕνα δὲν εἴμεθα ἄξιοι ν' ἀντισταθῶμεν (εἰς τὸν Ἕκτορα δηλαδὴ ὁ ὁποῖος ταχέως θέλει καύσει μὲ φοβερὸν πῦρ τὰ πλοῖά μας). Ζεῦ πάτερ ἀρά γε ἔβλαψάς ποτε μέχρι τοῦδε κανένα τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων, ὅσον ἔβλαψας ἐμὲ, καὶ μοῦ ἀφήρεσας μεγάλην δόξαν; νομίζω ὅτι ποτὲ δὲν ἐπέρασα μὲ τὸ πλοῖόν μου ἐρχόμενος ἐδῶ ἀπὸ κανένα ἐκ τῶν λαμπρῶν βωμῶν σου, χωρὶς νὰ καύσω εἰς ὅλους λίπος βοῶν καὶ μηρία, εὐχόμενος νὰ κυριεύσω τὴν ὀχυρὰν Τροίαν. Ἀλλὰ, Ζεῦ, εἰσάκουσον τὴν εὐχήν μου ταύτην· ἄφες ἡμᾶς νὰ διαφύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν, καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ χάνωνται οὕτω οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς Τρῶας.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς τὸν εὐσπλαγχνίσθη κλαίοντα, καὶ κατένευσε νὰ μὴ ἀφανισθῇ ὁ λαὸς, ἀλλὰ νὰ μείνῃ σῶος. Πάραυτα δ' ἔστειλεν ἀετὸν, ὅστις εἶναι ὁ ἀληθέστατος οἰωνὸς, κρατοῦντα εἰς τοὺς ὄνυχάς του ἐλάφιον, τέκνον ταχείας ἐλάφου, ὁ ὁποῖος ἔρριψε τὸ ἐλάφιον πλησίον τοῦ λαμπροῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἐθυσίαζον εἰς τὸν χρησμοδότην Δία. Ἅμα λοιπὸν εἶδον ὅτι ἦλθεν ἐκ τοῦ Διὸς ἀπεσταλμένος οἰωνὸς, ἐφώρμησαν περισσότερον κατὰ τῶν Τρώων, ἐνθυμηθέντες πάλιν τὴν μάχην.

ΚΕΚΡΥΦΑΛΟΣ.
Εἰκ. 15.

Τότε κανεὶς ἐκ τῶν πολλῶν Ἑλλήνων δὲν ἐκαυχήθη ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸν Τυδείδην ἔλαβε τοὺς ταχεῖς του ἵππους, καὶ ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐκ τῆς τάφρου, ἐπολέμησεν· ἀλλὰ πολὺ πρῶτος ὅλων ὁ Διομήδης ἐφόνευσεν ἐκ τῶν Τρώων τὸν πολεμικὸν ἄνδρα Ἀγέλαον τὸν υἱὸν τοῦ Φράδμονος· οὗτος ἔστρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἵππους του, καὶ ὅταν ἐστράφη, ἐνέπηξεν ὁ Διομήδης τὸ δόρυ του εἰς τὸ μετάφρενον μεταξὺ τῶν δύο ὤμων, καὶ διεπέρασεν αὐτὸ εἰς τὸ στῆθος, ἔπεσε δὲ ὁ Ἀγέλαος ἐκ τοῦ ὀχήματος, καὶ ἐβρόντησαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὅπλα του.

Μετ' αὐτὸν ἐξῆλθον οἱ Ἀτρεῖδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος, μετ' αὐτοὺς οἱ δύο Αἴαντες πλήρεις πολεμικῆς δυνάμεως, μετ' αὐτοὺς ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ ὀπαδὸς αὐτοῦ Μηριόνης, ὅμοιος μὲ τὸν ἀνδροφόνον Ἄρην, μετ' αὐτοὺς ὁ Εὐρύπυλος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος. Ἔννατος δ' ἦλθεν ὁ Τεῦκρος τεντόνων τὰ ἑλκστικά του τόξα, καὶ ἐστάθη ὑπὸ τὴν φύλαξιν τῆς ἀσπίδος τοῦ Τελαμωνιάδου Αἴαντος. Τότε ὁ Αἴας παρεμέριζεν ὀλίγον τὴν ἀσπίδα, καὶ ἀφ' οὗ ὁ ἥρως Τεῦκρος σκοπεύσας καὶ ρίψας τὸ τόξον του, ἐκτύπα ἕνα ἐκ τοῦ πλήθους, αὐτὸς μὲν πεσὼν ἀπέθνησκεν, ὁ δὲ Τεῦκρος ἐπανήρχετο καὶ ἐκρύπτετο ὑπὸ τὴν ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος, καθὼς τὸ παιδίον εἰς τὴν μητέρα του· ὁ δὲ Αἴας τὸν ἔκρυπτε μὲ τὴν λαμπρὰν ἀσπίδα του.

Τότε ποῖον πρῶτον ἐκ τῶν Τρώων ἐφόνευσεν ὁ καλὸς Τεῦκρος; πρῶτον μὲν τὸν Ὀρσίλοχον καὶ τὸν Ὄρμενον καὶ τὸν Ὀφελέστην, τὸν Δάϊτορα, τὸν Χρομίον καὶ τὸν ἰσόθεον Λυκοφόντην, τὸν Ἄμοπάονα τὸν υἱὸν τοῦ Πολυαίμονος, καὶ τὸν Μελάνιππον (ὅλους, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ἔρριψε κατὰ γῆς.) Ἐθαύμασε δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἰδὼν αὐτὸν καταστρέφοντα τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων μὲ τὸ ἰσχυρὸν τόξον του, καὶ πορευθεὶς πλησίον του ἐστάθη καὶ τῷ εἶπε·

«Τεῦκρε ἀγαπητέ, υἱὲ τοῦ Τελαμῶνος, ἔξοχε τῶν ἄλλων, κτύπα διὰ νὰ σώσῃς καὶ δοξάσῃς τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸν πατέρα σου Τελαμῶνα, ὁ ὁποῖος ὅταν ἦσο μικρὸς σὲ ἀνέτρεφεν, ἂν καὶ νόθον, καὶ σὲ περιποιήθη εἰς τὸν οἶκόν του· αὐτὸν λοιπὸν, καί τοι μακρὰν ὄντα, πλήρωσον δόξης· θά σοι εἴπω δέ τι τὸ ὁποῖον ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῇ. Ἐὰν δώσῃ ὁ αἰγίοχος Ζεὺς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ νὰ κυριεύσω τὴν ὡραίαν πόλιν τῆς Τροίας, πρῶτον εἰς σὲ, μετ' ἐμὲ, θὰ δώσω βραβεῖον διὰ τὴν ἀνδρείαν σου, ἢ τρίποδα, ἢ δύο ἵππους μὲ τὸ ὄχημά των, ἢ γυναῖκα ἥτις μαζῇ σου ν' ἀναβαίνῃ εἰς τὴν κλίνην.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ λαμπρὸς Τεῦκρος·

«Ἀτρεΐδη, ἐνδοξότατε, διατὶ ἐμὲ σπεύδοντα παροτρύνεις; δὲν παύω, τὸ κατὰ δύναμιν, ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἀπωθήσαμεν αὐτοὺς πρὸς τὴν Τροίαν, ἀπὸ τότε σκοπεύων, ρονεύω μὲ τὰ τόξα μου τοὺς ἄνδρας. Ὀκτὼ βέλη μὲ μεγάλας ἀκίδας ἔρριψα, καὶ ὅλα

ἐνεπήχθησαν εἰς τὰ σώματα πολεμικῶν νέων· αὐτὸν ὅμως τὸν λυσσασμένον σκύλον Ἕκτορα, δὲν δύναμαι νὰ τὸν κτυπήσω.»

Εἶπε· καὶ ἔρριψεν ἀπὸ τὴν νευρὰν τοῦ τόξου του καὶ ἄλλο βέλος ἐναντίον τοῦ Ἕκτορος, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν κτυπήσῃ. Καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἀλλ' ἐκτύπησε μὲ τὸ βέλος εἰς τὸ στῆθος τὸν καλὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου τὸν συνετὸν Γοργυθίωνα, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ ἐκ τῆς Αἰσύμης μήτηρ του, ἡ καλὴ Καστιάνειρα, ὁμοία μὲ τὰς θεὰς κατὰ τὴν ὡραιότητα. Καθὼς δὲ ὁ μήκων ἐντὸς τοῦ κήπου ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ καρποῦ, καὶ τῆς ἐαρινῆς δρόσου κλίνει τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, οὕτω καὶ τοῦ Γοργυθίωνος ἡ κεφαλὴ ἔκλινεν εἰς τὸ ἓν μέρος ὑπὸ τὸ βάρος τῆς περικεφαλαίας.

Τότε ὁ Τεῦκρος ἔρριψεν ἀπὸ τὴν νευρὰν τοῦ τόξου του ἄλλο βέλος κατὰ τοῦ Ἕκτορος, ἐπιθυμῶν νὰ κτυπήσῃ αὐτόν· ἀλλὰ καὶ τότε δὲν τὸν ἐπέτυχε, διότι ὁ Ἀπόλλων παρεμέρισε τὸ βέλος, ἀλλ' ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ τὸν γενναῖον τοῦ Ἕκτορος ἡνίοχον Ἀρχεπτόλεμον ὁρμῶντα εἰς τὸν πόλεμον· ἔπεσε δ' ἐκ τοῦ ὀχήματος, ἀφηνίασαν οἱ ταχύποδες ἵπποι, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ ἐξεψύχησε. Δεινὴ λύπη κατέλαβε τότε τὸν Ἕκτορα διὰ τὸν ἡνίοχόν του, τὸν ὁποῖον ἀφῆκε μετὰ λύπης του, καὶ προσεκάλεσε τὸν ἀδελφόν του Κεβριόνην πλησίον εὑρισκόμενον, νὰ λάβῃ τὰ ἡνία τῶν ἵππων, αὐτὸς δὲ ὑπήκουσεν. Ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐπήδησε χαμαὶ ἀπὸ τὸ λαμπρότατον ὄχημά του, φωνάζων τρομερά· ἔλαβεν ἀπὸ τὴν γῆν διὰ τῆς χειρός του μίαν πέτραν, καὶ ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τοῦ Τεύκρου, θέλων νὰ κτυπήσῃ αὐτόν. Ὁ Τεῦκρος ὅμως ἐξέβαλεν ἀπὸ τὴν φαρέτραν πικρὸν βέλος, καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν νευρὰν τοῦ τόξου· ἐνῷ δὲ ἔσυρε τὴν νευρὰν πρὸς τὸν ὦμον διὰ νὰ τοξεύσῃ, ἐκτύπησεν αὐτὸν ὁ Ἕκτωρ μὲ τὴν μυτερὴν πέτραν, ἐκεῖ ὅπου ἡ κλεὶς χωρίζει τὸν λαιμὸν ἀπὸ τὸ στῆθος, καὶ εἶναι μέρος ἐπικίνδυνον· ἐναρκώθη δὲ ἡ χεὶρ του εἰς τὸν καρπὸν, ἐστάθη δὲ πεσὼν εἰς τὰ γόνατα, καὶ τὸ τόξον ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρός του. Ὁ δὲ Αἴας δὲν παρημέλησε τὸν ἀδελφόν του πεσόντα, ἀλλὰ τρέξας τὸν ὑπερησπίσθη καὶ τὸν ἐσκέπασε μὲ τὴν ἀσπίδα του. Καὶ αὐτὸν μὲν ἔπειτα σηκώσαντες δύο ἠγαπημένοι του σύν-

τροφοι ὁ Μηκιστεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Ἐχίου καὶ ὁ θεῖος Ἀλάστωρ, τὸν ἔφερον βαρυστενάζοντα εἰς τὰ πλοῖα.

Ὁ δὲ Ὀλύμπιος Ζεὺς διήγειρε πάλιν τὸ θάρρος τῶν Τρώων, οἱ ὁποῖοι ἀπώθησαν τοὺς Ἕλληνας κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν τάφρον· ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐπήγαινε μεταξὺ τῶν πρώτων ἐπαιρόμενος διὰ τὴν δύναμίν του. Καθὼς δ' ὅταν κύων τις ἁρπάζῃ τὰ ὀπίσθια ἀγριοχοίρου ἢ λέοντος κυνηγῶν αὐτὸν μὲ τοὺς ταχεῖς του πόδας, καὶ παρατηρεῖ αὐτὸν μὴ στραφῇ, οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ ἐδίωκε τοὺς τρέφοντας μακρὰν κόμην Ἕλληνας, πάντοτε φονεύων τὸν μένοντα ὀπίσω, οἱ δ' Ἕλληνες ἐτρέποντο εἰς φυγήν· ἀφ' οὗ δὲ φεύγοντες διέβησαν τοὺς πασσάλους καὶ τὴν τάφρον, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Τρώων, οὗτοι μὲν ἐστάθησαν μένοντες πλησίον τῶν πλοίων, καὶ ἐνθαρρύνοντες ἀλλήλους, ὕψωσαν τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς θεοὺς πάντας, καὶ προσηύχοντο ἕκαστος μεγαλοφώνως· ὁ δ' Ἕκτωρ ἔστρεφε περὶ τὴν τάφρον τοὺς καλλίτριχας ἵππους του, ἔχων ὄμματα ὡσὰν τῆς Γοργοῦς ἢ τοῦ ἀνθρωποκτόνου Ἄρεως.

Ἰδοῦσα δ' αὐτοὺς ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα, τοὺς ἐλυπήθη, καὶ εἶπεν ἀμέσως πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν·

«Φεῦ, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διός, δὲν θὰ φροντίσωμεν πλέον ἂν καὶ πολὺ ἀργὰ, διὰ τοὺς καταστρεφομένους Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι εὑρόντες τὴν κακήν των τύχην, ἀφανίζονται ἀπὸ τὸ θάρρος ἑνὸς καὶ μόνου ἀνδρὸς, τοῦ Ἕκτορος δηλαδὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, ὁ ὁποῖος ὡς μανιώδης πλέον καὶ ἀνυπόφορα ἐπιτίθεται, καὶ ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς πολλὰ κακά.

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

«Καὶ βέβαια ἤθελεν ἀπολέσει οὗτος τὴν ζωήν του φονευθεὶς ἐν τῇ πατρίδι του ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἄθλιος, ὁ πάντοτε ἄδικος, ὁ ἐμποδίζων τὴν προθυμίαν μου, αὐτὸς ἐναντιοῦται, μὴ ἐνθυμούμενος ὅτι ἐγὼ πολλάκις ἔσωζον τὸν υἱόν του Ἡρακλέα βασανιζόμενον ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας εἰς οὓς τὸν ὑπέβαλεν ὁ Εὐρυσθεύς. Ἐκεῖνος τότε ἔκλαιε βλέπων πρὸς τὸν οὐρανὸν, ὁ δὲ Ζεὺς ἔστελλεν ἐμὲ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ διὰ νὰ τὸν βοηθήσω· διότι ἐὰν ἐγὼ ἤξευρα αὐτὰ, ὅταν ὁ Εὐρυσθεὺς τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν μὲ στερεὰς πύλας Ἅδην, διὰ

νὰ φέρῃ ἀπὸ τὸ Ἔρεβος τὸν κύνα τοῦ τρομεροῦ Ἅδου, δὲν θὰ διέφευγε βεβαίως ὁ Ἡρακλῆς τὰ βαθέα ρεύματα τοῦ ὕδατος τῆς Στυγός. Τώρα ὅμως ἐμὲ μὲν μὲ ἀποστρέφεται, ἐξετέλεσε δὲ τὰς ἐπιθυμίας τῆς Θέτιδος, ἡ ὁποία ἐφίλησε τὰ γόνατά του, καὶ τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὸ γένειον μὲ τὴν χεῖρα παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ τιμήσῃ τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλέα. Θὰ ἔλθῃ καιρὸς καθ' ὃν θὰ λάβῃ ἀνάγκην πάλιν τῆς ἀγαπητῆς του γλαυκώπιδος· ἀλλὰ σὺ μὲν ζεῦξον δι' ἀμφοτέρας τοὺς μονώνυχας ἵππους, ἐγὼ δὲ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Διός, νὰ ἐνδυθῶ μὲ τὰ ὅπλα του ὡς εἰς πόλεμον, διὰ νὰ ἴδω, ἂν θὰ χαρῇ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου Ἕκτωρ, ὅταν ἡμεῖς φανῶμεν εἰς τὸ μέσον τοῦ πολέμου. Βεβαίως θὰ χορτάσῃ τοὺς κύνας, καὶ τὰ ὄρνεα μὲ τὸ λίπος καὶ μὲ τὰς σάρκας του κανεὶς ἐκ τῶν Τρώων, πεσὼν πλησίον τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἶπεν· ὑπήκουσε δὲ ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα· καὶ αὐτὴ μὲν πορευθεῖσα παρεσκεύαζε τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους, ἡ Ἥρα ἡ μεγαλειτέρα θεὰ καὶ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Κρόνου· ἡ δ' Ἀθηνᾶ ἡ κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς ἐξεδύθη τὸν λεπτὸν καὶ ποικίλον πέπλον της ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, τὸν πέπλον τὸν ὁποῖον αὐτὴ μὲ τὰς χεῖράς της κατεσκεύασε, καὶ ἐνδυθεῖσα τὸν χιτῶνα τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς ὡπλίζετο διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν προξενοῦντα δάκρυα πόλεμον· ἀνέβη δὲ εἰς τὸ φλογερὸν ὄχημα καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ βαρὺ μέγα καὶ δυνατὸν δόρυ, διὰ τοῦ ὁποίου καταβάλλει τὰ τάγματα τῶν ἡρώων ἀνδρῶν, κατὰ τῶν ὁποίων ἤθελεν ὀργισθῇ ἡ κόρη τοῦ ἰσχυροῦ πατρός. Ἀκολούθως ἡ Ἥρα ἤλαυνε ταχέως τοὺς ἵππους μὲ τὴν μάστιγα· μόναι των δὲ ἠνοίχθησαν αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ τὰς ὁποίας ἐφύλαττον αἱ Ὧραι, εἰς ἃς εἶναι ἐμπεπιστευμένος ὁ μέγας οὐρανὸς καὶ ὁ Ὄλυμπος καὶ ν' ἀνοίγωσι τὸ πυκνὸν νέφος, καὶ νὰ τὸ κλείωσι· δι' αὐτῶν λοιπὸν τῶν πυλῶν ἐπέρασαν αἱ θεαὶ τοὺς ταχεῖς των ἵππους.

Ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ἰδὼν αὐτὰς ἐκ τῆς Ἴδης, ἐθύμωσε μεγάλως καὶ ἔστειλε τὴν χρυσόπτερον Ἶριν νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ ταῖς ἀναγγείλῃ τὰ ἑξῆς·

«Ταχεῖα Ἶρι, πήγαινε ὀγλίγωρα, καὶ κάμε τας νὰ ἐπι-

στρέψωσι, καὶ μὴ τὰς ἀφήσῃς νά μοι ἐναντιωθῶσι· διότι δὲν θὰ συναντηθῶμεν καλῶς εἰς τὸν πόλεμον. Θὰ εἴπω δὲ τὸ ἑξῆς ὅπερ ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῇ, θὰ χωλάνω τοὺς ὑπὸ τὸ ἅρμα αὐτῶν ταχεῖς ἵππους, καὶ αὐτὰς μὲν θὰ τὰς ρίψω ἔξω τοῦ ὀχήματος, θὰ καταθραύσω δὲ τὸ ἅρμα· οὐδὲ ἀφοῦ παρέλθωσι δέκα ἔτη, δὲν θὰ θεραπεύσωσι τὰς πληγὰς τὰς ὁποίας θὰ καταφέρῃ ὁ κεραυνός· διὰ νὰ μάθῃ ἡ γλαυκῶπις νὰ πολεμῇ ἐναντίον τοῦ πατρός της. Κατὰ τῆς Ἥρας δὲ δὲν ἀγανακτῶ οὐδὲ ὀργίζομαι τόσον, διότι πάντοτε συνειθίζει νὰ ἐναντιοῦται εἰς ὅ,τι εἴπω.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ ταχύπους Ἶρις ἀνεχώρησε διὰ νὰ ἀναγγείλῃ αὐτὰ, καὶ ἐπορεύθη ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἴδης εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον· ἀπαντήσασα δὲ αὐτὰς εἰς τὰς πρώτας πύλας τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου, τὰς ἐσταμάτησε καὶ εἶπεν εἰς αὐτὰς τὴν παραγγελίαν τοῦ Διός·

«Ποῦ τρέχετε; διατί κάμνετε ὡσὰν τρελλαί; δὲν ἐπιτρέπει ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου νὰ βοηθήσητε τοὺς Ἕλληνας· ἐξέφερε τὴν ἑξῆς ἀπειλὴν, τὴν ὁποίαν καὶ θὰ ἐκτελέσῃ· θὰ χωλάνῃ, λέγει, τοὺς ὑπὸ τὸ ἅρμα σας ταχεῖς ἵππους, καὶ θὰ σᾶς ρίψει ἔξω τοῦ ὀχήματος, θὰ κατασυντρίψῃ δὲ τὸ ἅρμα· καὶ δέκα ἔτη καὶ ἂν παρέλθωσι, δὲν θὰ θεραπευθῶσιν αἱ πληγαὶ τὰς ὁποίας ὁ κεραυνὸς θέλει σᾶς ἐπιφέρει· καὶ ταῦτα (διὰ νὰ μάθῃς σὺ ἡ γλαυκῶπις νὰ πολεμῇς ἐναντίον τοῦ πατρός σου. Κατὰ τῆς Ἥρας δὲν ἀγανακτεῖ οὐδὲ ὀργίζεται τόσον, διότι πάντοτε συνειθίζει νὰ ἐναντιοῦται εἰς ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελεν αὐτὸς εἴπει· ἀλλὰ κατὰ σοῦ αὐθαδεστάτη, ἀναίσχυντε κύον, ἂν πράγματι τολμήσῃς νὰ ὑψώσῃς τὸ φοβερὸν δόρυ κατὰ τοῦ Διός.)»

Καὶ ἡ μὲν ταχύπους Ἶρις αὐτὰ εἰποῦσα ἀνεχώρησεν, ἡ δὲ Ἥρα εἶπε τότε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν·

«Φεῦ, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἐγὼ δὲν ἐπιτρέπω πλέον νὰ πολεμήσωμεν ἐναντίον τοῦ Διὸς χάριν τῶν ἀνθρώπων· ἐξ αὐτῶν ἄλλος μὲν ἂς χαθῇ, ἄλλος δὲ ἂς ζήσῃ, ὅποιος ἂν τύχῃ· ἐκεῖνος δὲ ὁ Ζεὺς ἂς δικάζῃ ὅπως θέλῃ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρώων, καθὼς εἶναι πρέπον.»

Αὐτὰ εἰποῦσα ἔστρεψεν ὀπίσω τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίου

ἔλυσαν ἀπὸ τὸ ἅρμα αἱ Ὧραι καὶ αὐτοὺς μὲν τοὺς ἔδεσαν εἰς τὰς θείας φάτνας, τὸ δὲ ἅρμα ἐτοποθέτησαν εἰς τὸν ἀντικρὺ τῆς εἰσόδου λαμπρὸν τόπον· αἱ δὲ θεαὶ ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν χρυσῶν ἑδρῶν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους θεούς, μὲ λυπημένην καρδίαν.

Ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ἤλαυνε τὸ καλλίτροχον ἅρμα καὶ τοὺς ἵππους του ἀπὸ τῆς Ἴδης εἰς τὸν Ὄλυμπον, καὶ ἔφθασεν εἰς τὰς ἕδρας τῶν θεῶν. Ἐκεῖ ἔλυσε τοὺς ἵππους ὁ ἔνδοξος Ποσειδῶν, τὸ δὲ ἅρμα σκεπάσας μὲ λινὰ σκεπάσματα, τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν θέσιν του. Ὁ δὲ Ζεὺς ἐκάθισεν εἰς τὸν χρυσοῦν αὐτοῦ θρόνον, καὶ ὁ μέγας Ὄλυμπος ἐκλονίζετο ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ἡ δ' Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα ἐκάθισαν μακρὰν τοῦ Διὸς καὶ οὔτε τὸν ὡμίλουν τι οὔτε τὸν ἠρώτων· αὐτὸς ὅμως τὸ ἐνόησε καὶ εἶπε·

«Δικτί λυπεῖσθε σύτω, ὦ Ἀθηνᾶ καὶ Ἥρα; δὲν ἐκουράσθητε πολὺ εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, διὰ νὰ καταστρέψητε τοὺς Τρῶας, κατὰ τῶν ὁποίων ἔχετε μεγάλην ὀργήν. Ὄντως, πόση εἶναι ἡ δύναμίς μου, καὶ πόσον ἀπρόσιτοι αἱ χεῖρές μου· δὲν ἠμποροῦν νὰ μὲ καταβάλωσιν ὅλοι οἱ θεοὶ ὅσοι ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Ὄλυμπον· ἀλλὰ σεῖς, πρὶν ἀκόμη νὰ ἴδητε τὸν πόλεμον καὶ τὰ τρομερὰ τοῦ πολέμου ἔργα, τρόμος κατέλαβε τὰ λαμπρά σας μέλη. Προσέξατε καλῶς, διότι θὰ σᾶς εἴπω τι, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκτελεσθῇ ἀφεύκτως· ἐὰν καὶ πάλιν πράξητέ τι κατ' ἐμοῦ, κτυπηθεῖσαι μὲ κεραυνόν, δὲν θέλετε ἐπιστρέψει πλέον ἐπὶ τῶν ὀχημάτων σας εἰς τὸν Ὄλυμπον, ὅπου εἶναι ἡ καθέδρα τῶν θεῶν.»

Αὐτὰ εἶπεν· ἡ δ' Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα καθήμεναι πλησίον, ἐμουρμούρισαν, κακὰ διὰ τοὺς Τρῶας σκεπτόμεναι. Καὶ ἡ μὲν Ἀθηνᾶ ἐκάθητο σιωπῶσα, καὶ δὲν εἶπέ τι, ἀγανακτοῦσα κατὰ τοῦ πατρός της Διός, καὶ κυριευμένη ἀπὸ ἄγριον θυμόν· ἡ Ἥρα ὅμως δὲν ἐχώνευσε τὴν ὀργὴν εἰς τὸ στῆθος, ἀλλ' εἶπε·

«Σκληρότατε υἱὲ τοῦ Κρόνου, ποῖον λόγον εἶπες; ναὶ μὲν καὶ ἡμεῖς ἠξεύρομεν ὅτι ἡ δύναμίς σου δὲν εἶναι μικρά· μ' ὅλον τοῦτο λυπούμεθα τοὺς Ἕλληνας πολεμιστάς, οἱ ὁποῖοι εὑρόντες τὴν κακήν των μοῖραν, καταστρέφονται· (ἀπὸ μὲν τὸν πόλεμον λοιπὸν θὰ ἀπέχωμεν, ἂν σὺ τὸ διατάττῃς)· θὰ δώσω-

μεν ὅμως συμβουλὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἡ ὁποία νὰ τοὺς ὠφελήσῃ διὰ νὰ μὴ καταστραφῶσιν ὅλοι ἀφοῦ σὺ εἶσαι ὠργισμένος.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

«Τὸ πρωὶ θὰ ἴδῃς ἔτι μᾶλλον, ἂν θέλῃς, ὦ σεβασμία βοῶπις Ἥρα, τὸν ἰσχυρώτατον υἱὸν τοῦ Κρόνου καταστρέφοντα πολὺν στρατὸν τῶν πολεμικῶν Ἑλλήνων· διότι ὁ γενναῖος Ἕκτωρ δὲν θέλει παύσει τὸν πόλεμον πρὶν νὰ ἐξεγερθῇ εἰς τὰ πλοῖα ὁ ταχύπους υἱὸς τοῦ Πηλέως (κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες θὰ πολεμῶσι διὰ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου εἰς τὸ φοβερώτατον στενὸν παρὰ τὰς πρύμνας τῶν πλοίων των·) διότι οὕτως εἶναι πεπρωμένον· δι' ἐσὲ δὲ δὲν μὲ μέλει ποῦ ὀργίζεσαι, οὐδ' ἂν ὑπάγῃς εἰς τὰ ἔσχατα ἄκρα τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης ὅπου καθήμενοι ὁ Ἰαπετὸς καὶ ὁ Κρόνος, περιβάλλονται ἀπὸ τὸν σκοτεινὸν Τάρταρον, καὶ δὲν χαίρονται οὔτε τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὑπερίονος, οὔτε τοὺς ἀνέμους. Οὐδ' ἐκεῖ ἐὰν ὑπάγῃς περιπλανωμένη, δὲν μὲ μέλει ἐμὲ διὰ τὴν ὀργήν σου, ἐπειδὴ οὐδεμία εἶναι ἀναιδεστέρα ἀπὸ σέ.»

Αὐτὰ εἶπεν· ἡ δὲ λευκόχειρ Ἥρα δὲν τῷ ἀπήντησε τίποτε. Ἐν τούτοις τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ Ἡλίου, ἔδυεν εἰς τὸν Ὠκεανὸν, σύρον εἰς τὴν πολύδωρον γῆν τὴν μαύρην νύκτα. Καὶ εἰς μὲν τοὺς Τρῶας ἔδυσεν ὁ ἥλιος χωρὶς νὰ τὸ θέλωσιν, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας ἦλθεν ἡ σκοτεινὴ νὺξ τριπόθητος καὶ ἐπιθυμητή.

Τότε ὁ γενναῖος Ἕκτωρ συνεκάλεσε συνέλευσιν τῶν Τρώων, καλέσας αὐτοὺς μακρὰν τῶν πλοίων, πλησίον τοῦ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ, εἰς τόπον καθαρὸν, ὅπου δὲν ὑπῆρχον νεκροί. Καταβάντες δὲ ἀπὸ τοὺς ἵππους των κατὰ γῆς, ἤκουον τὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἐξεφώνει ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀγαπώμενος Ἕκτωρ, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρά του δόρυ ἑνδεκάπηχυ, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἔλαμπεν αἰχμὴ χαλκίνη, συνδεομένη μὲ τὸ δόρυ διὰ χρυσοῦ κρίκου. Εἰς αὐτὸ τὸ δόρυ στηριχθεὶς ὁ Ἕκτωρ, εἶπεν εἰς τοὺς Τρῶας·

«Ἀκούσατέ μοι Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, καὶ σύμμαχοι, πρὸ ὀλίγου ἤλπιζον ὅτι θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιπνεομένην Τροίαν ἀφοῦ πρῶτον κατέστρεφον τοὺς Ἕλληνας ὅλους καὶ τὰ πλοῖά των· ἀλλ' ἐπρόφθασε καὶ ἐπῆλθε

τὸ σκότος τὸ ὁποῖον τώρα ἔσωσε καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ ἐν τῇ παραλίᾳ πλοῖά των. Τώρα λοιπὸν ἂς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν μαύρην νύκτα, καὶ ἂς ἑτοιμάσωμεν τὸ δεῖπνον· λύσατε ἀπὸ τὰ ὀχήματα τοὺς καλλίτριχας ἵππους, καὶ θέσατέ τους τροφήν· φέρετε ταχέως ἀπὸ τὴν πόλιν βόας καὶ παχεῖς κριούς, λάβετε γλυκὺν οἶνον, καὶ ἄρτον ἀπὸ τοὺς οἴκους σας, συναθροίσατε δὲ πολλὰ ξύλα, διὰ νὰ καίωμεν πολλὰ πυρὰ ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὴν αὐγήν, καὶ ἡ λάμψις των νὰ φθάνῃ ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς θελήσωσι νὰ φύγωσιν οἱ τρέφοντες μακρὰν κόμην Ἕλληνες, ἐπὶ τῆς πλατείας θαλάσσης, καὶ ἐπιβῶσιν ἄνευ κόπου καὶ ἥσυχοι εἰς τὰ πλοῖά των· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πατρίδα των ἀκόμη νὰ ἰατρεύωσι τὰς πληγὰς τὰς ὁποίας θὰ λάβωσι μὲ βέλος ἢ μὲ μυτηρὸν δόρυ κτυπηθέντες, ἐνῷ θὰ ἀναβαίνωσιν εἰς τὰ πλοῖα διὰ νὰ φοβῆται καὶ πᾶς ἄλλος νὰ ἐγείρῃ πολύκλαυστον πόλεμον κατὰ τῶν Τρώων. Κήρυκες δὲ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ Διὸς ἂς ἀναγγείλωσιν εἰς ὅλην τὴν πόλιν νὰ συναθροισθῶσιν οἱ ἔφηβοι παῖδες καὶ οἱ λευκότριχες γέροντες διὰ νὰ φυλάττωσι περὶ τὴν πόλιν ἐπάνω εἰς τοὺς θεοκτίστους πύργους· αἱ δὲ ἄβραι γυναῖκες ν' ἀνάψωσιν ἑκάστη εἰς τὸν οἶκόν της μεγάλην πυράν· ἂς ὑπάρχῃ δὲ ἀσφαλής τις φρουρά, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ ἐνέδρα εἰς τὴν πόλιν, ἐνῷ οἱ ἄνδρες ἦναι ἀπόντες. Ἂς γείνῃ, ὦ μεγαλόκαρδοι Τρῶες, καθὼς λέγω· πρὸς τὸ παρὸν εἶπον ὅ,τι ἦτο καλὸν νὰ εἴπω, τὴν πρωΐαν δὲ θέλω ὁμιλήσει καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἱπποδαμαστὰς Τρῶας. Ἐλπίζω δὲ καὶ εὔχομαι εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους θεούς, νὰ ἐκδιώξωμεν ἀπ' ἐδῶ τοὺς κύνας τούτους τοὺς ὁποίους κακὴ μοῖρα μᾶς ἔφερε (τοὺς ὁποίους κακὴ μοῖρα ἔφερεν ρπὶ τῶν μελανῶν πλοίων των). Τὴν μὲν νύκτα λοιπὸν ἂς φυλάξωμεν ἡμᾶς αὐτούς, τὸ δὲ πρωὶ ὁπλισθέντες ἐνωρὶς θὰ ἐγείρωμεν τὴν μάχην πλησίον τῶν κανονικῶν πλοίων. Θὰ ἴδω, δὲ

ΘΥΣΙΑ.

Εἰκ. 16.

ἂν ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως θὰ μὲ ἀποθήσῃ ἀπὸ τῶν πλοίων εἰς τὸ τεῖχος, ἢ ἐγὼ φονεύσας αὐτὸν μὲ τὸ ὅπλον μου θὰ τοῦ πάρω τὰ αἱματωμένα ὅπλα του. Αὔριον θὰ δείξῃ τὴν ἀνδρείαν του, ἂν περιμείνῃ τὸ δόρυ μου ἐρχόμενον κατ' αὐτοῦ· ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ κεῖται πληγωθεὶς μεταξὺ τῶν πρώτων, καὶ πέριξ αὐτοῦ πολλοὶ σύντροφοί του θὰ κεῖνται αὔριον ὅταν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος. Εἴθε νὰ ἤμην τόσον ἀθάνατος καὶ ἀγήρατος διὰ παντὸς, νὰ ἐτιμώμην δὲ ὡς ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὅσον κακὸν θὰ φέρῃ ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας.»

Αὐτὰ ἔλεγεν ὁ Ἕκτωρ, οἱ δὲ Τρῶες ἐπευφήμησαν. Καὶ ἀμέσως ἔλυσαν ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοὺς ἱδρωμένους ἵππους καὶ ἔδεσαν αὐτοὺς μὲ λωρία πλησίον εἰς τὰ ἅρματα· ἔφερον δὲ ταχέως ἀπὸ τὴν πόλιν βόας καὶ πρόβατα, ἔλαβον ἀπὸ τοὺς οἴκους των γλυκὺν οἶνον καὶ ἄρτον, καὶ συνήθροισαν πολλὰ ξύλα· (ἐθυσίαζον δὲ εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς τελείας ἑκατόμβας) καὶ οἱ ἄνεμοι ἔφερον τὴν κνίσσαν ἀπὸ τὴν πεδιάδα ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ (τὴν εὐχάριστον κνίσσαν· τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ἀπελάμβανον οἱ θεοὶ, οὐδὲ τὴν ἤθελον· διότι πολὺ ἀπεστρέφοντο καὶ τὴν ἱερὰν Τροίαν καὶ τὸν Πριάμον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.)

Οἱ δὲ Τρῶες μεγαλοφρονοῦντες ἐκάθηντο ὅλην τὴν νύκτα ἐπὶ ποδὸς πολέμου, καὶ ἔκαιον περὶ αὐτοὺς πολλὰ πυρά. Καθὼς δ' ὅταν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἀστέρες φαίνονται λαμπροὶ περὶ τὴν φωτεινὴν σελήνην ἐν καιρῷ νηνεμίας, φέγγουσι δ' ὅλοι οἱ βράχοι καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων καὶ αἱ κοιλάδες· διαρρήγνυται δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ ἐκτενὲς σκότος, φαίνονται δ' ὅλα τὰ ἄστρα, καὶ χαίρει ὁ ποιμήν· οὕτω καὶ τὰ πυρὰ τῶν Τρώων ἔλαμπον μεταξὺ τῶν πλοίων καὶ τοῦ ρεύματος τοῦ Ξάνθου ἔμπροσθεν τῆς Τροίας· χίλια πυρὰ ἐκαίοντο εἰς τὴν πεδιάδα, πλησίον δ' ἑκάστου πυρὸς ἐκάθηντο πεντήκοντα ἄνδρες. Οἱ δὲ ἵπποι τρώγοντες λευκὴν κριθὴν καὶ ὀλύρας, ἐστέκοντο πλησίον τῶν ὀχημάτων, περιμένοντες τὴν καλλίθρονον αὐγήν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ι.

Πρεσβεία πρὸς τὸν Ἀχιλλέα. Παρακλήσεις.

Οὕτως οἱ μὲν Τρῶες ἐφύλαττον· τοὺς δ' Ἕλληνας κατέλαβε τρομερὰ φυγή, σύντροφος τοῦ κρυεροῦ φόβου καὶ ὅλοι οἱ ἥρωες ἦσαν προσβεβλημένοι ἀπὸ ἀνυπόφορον πένθος. Καθὼς δὲ δὺο ἄνεμοι διεγείρουσι τὴν ἰχθυοφόρον θάλασσαν, Βορρᾶς καὶ Ζέφυρος ἀπὸ τῆς Θρᾴκης πνέοντες καὶ ἐλθόντες ἐξαίφνης· καὶ πάραυτα ὑψοῦσι μελανὸν κῦμα, καὶ διασκορπίζουσι πολλὰ φύκη εἰς τὴν παραλίαν, οὕτως ἐσπαράζετο καὶ ἡ ψυχὴ τῶν Ἑλλήνων ἐντὸς τοῦ στήθους των.

Ὁ δὲ Ἀτρείδης προσβεβλημένος τὴν καρδίαν ἀπὸ μεγάλην λύπην, περιήρχετο διατάσσων τοὺς μεγαλοφώνους κήρυκας νὰ προσκαλέσωσιν εἰς συνέλευσιν ὀνομαστὶ ἕκαστον ἄνδρα, καὶ χωρὶς νὰ φωνάζωσιν· αὐτὸς δὲ κατεγίνετο νὰ προσκαλέσῃ τοὺς πλησιεστέρους. Ἐκάθισαν λοιπὸν εἰς τὴν συνέλευσιν λυπημένοι· ἐσηκώθη δὲ ὁ Ἀγαμέμνων κλαίων ὡσὰν κρήνη μὲ μαῦρον νερὸν, ἡ ὁποία χύνει ἀπὸ ὑψηλὸν βράχον σκοτεινὸν ὕδωρ· καὶ οὕτω βαρυστενάζων εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

«Ὦ φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς μὲ ἐδέσμευσεν εἰς βαρεῖαν συμφορὰν ὁ σκληρός· ὁ ὁποῖος τότε μὲν μοὶ ὑπεσχέθη καὶ συγκατένευσε νὰ ἐπιστρέψω κυριεύσας τὴν καλλίτειχον Τροίαν, τώρα ὅμως ἐμελέτησε κακὴν ἀπάτην, καὶ μὲ προστάζει νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἄδοξον Ἑλλάδα, ἀφοῦ ἀπώλεσα πολὺν λαόν. Φαίνεται ὅτι οὕτως ἀρέσκει εἰς τὸν παντοδύναμον Δία, ὁ ὁποῖος πολλὰς ἀκροπόλεις μέχρι τοῦδε κατέστρεψε, καὶ πολλὰς ἀκόμη θέλει καταστρέψει, διότι εἶναι παντοδύναμος. Ἔλθετε λοιπὸν ἂς ὑπακούσωμεν ὅλοι εἰς ὅ,τι εἴπω ἐγώ· ἂς φύγωμεν μὲ τὰ πλοῖά μας εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα· διότι δὲν θὰ κυριεύσωμεν πλέον τὴν πλατύδρομον Τροίαν.»

Αὐτὰ εἶπεν· οἱ δ' Ἕλληνες ὅλοι ἐσιώπων. Ἐπὶ πολλὴν

ὥραν ἔμενον ἄφωνοι λυπούμενοι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων· ἐπὶ τέ-
τέλους ὅμως εἶπεν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Βασιλεῦ Ἀτρείδη, ἐπειδὴ λέγεις ἀσυνέτους λόγους, κατὰ
σοῦ πρῶτον θὰ ἐναντιωθῶ ἐν τῇ συνελεύσει, ὡς σύνηθες· καὶ
μὴ θυμώσῃς ποσῶς. Πρῶτον μὲν μὲ ὠνείδισας ἐνώπιον τῶν Ἑλ-
λήνων ἀποκαλῶν με ἀπειροπόλεμον καὶ ἄνανδρον· ἂν ὅμως
πράγματι ἦμαι τὸ γνωρίζουσιν ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ νέοι καὶ
γέροντες. Εἰς σὲ δὲ ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου τὰ ἔδωκε
μοιρασμένα· σοὶ ἐχάρισε σκῆπτρον διὰ νὰ ἀπολαμβάνῃς περισ-
σοτέρας ἀπὸ ὅλους τιμάς, ἀλλὰ δέν σοι ἐχάρισε καὶ δύναμιν, ἡ
ὁποία ἔχει σημασίαν εἰς τὸν κόσμον. Ἀνόητε, νομίζεις ὅτι εἶ-
ναι τόσον ἀπειροπόλεμοι καὶ ἄνανδροι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων,
ὅσον σὺ λέγεις; Ἐὰν σὺ βιάζεσαι ἐπιθυμῶν ν' ἀναχωρήσῃς,
ὥρα σου καλή· ὁ δρόμος εἶναι ἀνοικτὸς καὶ τὰ πλοῖά σου εἰς
τὴν παραλίαν (στέκονται, τὰ ὁποῖα πολλὰ τὸν ἀριθμὸν σὲ ἠκο-
λούθησαν ἀπὸ τὰς Μυκήνας)· ἀλλ' οἱ ἄλλοι Ἕλληνες θὰ μέ-
νωσιν ἐδῶ, ἕως ὅτου κυριεύσωμεν τὴν Τροίαν· ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ
δὲν θέλωσιν, ἂς φύγωσι μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν πατρίδα των·
ἡμεῖς οἱ δύο ὅμως, δηλαδὴ ἐγὼ καὶ ὁ Σθένελος θὰ πολεμῶμεν,
ἕως ὅτου νὰ εὕρωμεν τὸ τέλος τῆς Τροίας· διότι ἡμεῖς ἤλθο-
μεν μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὅλοι δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπευφήμησαν θαυμάσαν-
τες τὸν λόγον τοῦ ἱππότου Διομήδους. Ἀκολούθως σηκωθεὶς ὁ
ἱππότης Νέστωρ, εἶπεν·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως, εἶσαι ἀνδρειότατος εἰς τὸν πόλεμον καὶ
ἄριστος εἰς τὰς σκέψεις μεταξὺ τῶν ὁμηλίκων σου· κανεὶς ἐξ
ὅλων τῶν Ἑλλήνων δὲν θὰ ψέξῃ τὸν λόγον σου, οὐδὲ θὰ ἐναν-
τιωθῇ, ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσας τὸν λόγον σου. Ναὶ μὲν εἶσαι
νέος, καὶ ἠδύνασο νὰ ἦσαι ὁ νεώτατος τῶν υἱῶν μου· ἀλλ' ὅμως
ὁμιλεῖς φρονίμως (πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, διότι ὀρθῶς
εἶπες). Ἀλλ' ἐγὼ ὁ ὁποῖος καυχῶμαι ὅτι εἶμαι πρεσβύτερός
σου, ἂς τὰ εἴπω σωστὰ, καὶ ἂς τὰ διεξέλθω ὅλα· καὶ δὲν δύ-
ναται κανεὶς νὰ καταφρονήσῃ τὸν λόγον μου, οὐδ' αὐτὸς ὁ βα-
σιλεὺς Ἀγαμέμνων. Ἀκοινώνητος, ἄνομος καὶ ἄοικος ἦναι
ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν τρομερὸν ἐμφύλιον πόλεμον· ἀλλὰ

τώρα μὲν ἂς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα, καὶ ἂς ἑτοιμάσωμεν τὸ δεῖπνον· ἂς ἐκλεχθῶσι φρουροὶ πλησίον τῶν ἐσκαμμένων τάφρων ἐκτὸς τοῦ τείχους. Καὶ αὐτὰ μὲν παραγγέλλω εἰς τὰ παλληκάρια· σὺ δὲ Ἀτρείδη ἄρχε, ὡς ἀνώτερος βασιλεύς· κάλεσον εἰς τὸ δεῖπνον τοὺς γέροντας· διότι εἰς σὲ ἁρμόζει τοῦτο, τοῦ ὁποίου αἱ σκηναὶ εἶναι πλήρεις οἴνου ἀγομένου καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς Θράκης ὑπὸ τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων, ὁ ὁποῖος ἔχεις ὅλα τὰ πρὸς ὑποδοχὴν ἀπαιτούμενα, καὶ εἶσαι βασιλεὺς λαοῦ μεγαλειτέρου. Ὅταν δ' ἐκεῖ συνέλθωμεν πολλοί, θὰ παραδεχθῇς τὴν γνώμην ἐκείνου ὅστις θὰ δώσῃ τὴν καλλιτέραν συμβουλήν· ἔχουσι δ' ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀνάγκην καλῆς καὶ συνετῆς γνώμης, διότι οἱ ἐχθροὶ πλησίον τῶν πλοίων μας καίουσι πολλὰ πυρά· τίς ἤθελε χαρῇ δι' αὐτά; ἡ νὺξ αὕτη ἢ θὰ καταστρέψῃ τὸν στρατὸν ἢ θὰ τὸν σώσῃ.»

Αὐτὰ εἶπεν· ἀμέσως δὲ, ἀκούσαντες αὐτὸν, ἐπείσθησαν. Καὶ ἐξώρμησαν ἔνοπλοι φύλακες περὶ τὸν βασιλέα Θρασυμήδην τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος, καὶ περὶ τὸν Ἀσκάλαφον καὶ τὸν Ἰάλμενον, τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἄρεως, καὶ περὶ τὸν Μηριόνην, τὸν Ἀφαρέα, τὸν Δηίπυρον καὶ περὶ τὸν εὐγενῆ Λυκομήδη τὸν υἱὸν τοῦ Κρείοντος. Ἑπτὰ ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλάκων, μὲ ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐτάχθησαν ἑκατὸν ἄνδρες μὲ μακρὰ ἀνὰ χεῖρας δόρατα· πορευθέντες δὲ ἐκάθισαν μεταξὺ τοῦ τείχους καὶ τῆς τάφρου, ὅπου ἤναψαν πῦρ, καὶ ἐπῆρεν ἕκαστος τὸ δεῖπνόν του.

Ὁ δὲ Ἀτρείδης ἔφερε τοὺς γέροντας τῶν Ἑλλήνων ὅλους ὁμοῦ εἰς τὴν σκηνήν του καὶ παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς τερπνὴν τράπεζαν. Αὐτοὶ δὲ ἅπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ προκείμενα ἕτοιμα φαγητὰ, καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρχισε πρῶτος μεταξὺ αὐτῶν νὰ ὁμιλῇ ὁ γέρων Νέστωρ, τοῦ ὁποίου ἡ γνώμη καὶ πρότερον ἐφαίνετο ἀρίστη· αὐτὸς λοιπὸν καλὰ φρονῶν, ἠγόρευσε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν·

«Ἀτρείδη, ἐνδοξότατε βασιλεῦ Ἀγάμεμνον, εἰς σὲ θὰ τελειώσω, καὶ ἀπὸ σὲ θὰ ἀρχίσω, διότι σὺ εἶσαι βασιλεὺς πολλῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς σὲ ὁ Ζεὺς ἐχάρισε τὸ σκῆπτρον καὶ τὴν δικαιοσύνην, διὰ νὰ σκέπτεσαι περὶ αὐτῶν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὁμιλῇς σὺ περισσότερον καὶ νὰ ἀκούῃς, νὰ ἐκτελέσῃς δὲ

καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλος πρὸς καλὸν ἤθελε προτραπῇ ὑπὸ τῆς καρδίας του νὰ εἴπῃ· ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται ὅ,τι ἂν ἀρχίσῃς. Ἀλλ' ἐγὼ θὰ εἴπω ὅ,τι μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι κάλλιστον· καὶ πιστεύω ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν θὰ σκεφθῇ γνώμην καλλιτέραν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἐγὼ σκέπτομαι καὶ τώρα καὶ πρὸ πολλοῦ, ἀφ' ὅτου σύ, εὐγενέστατε, πορευθεὶς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ θυμωμένου Ἀχιλλέως, τοῦ ἀφήρεσας τὴν Βρισηΐδα κόρην, παρὰ τὴν γνώμην ἡμῶν· διότι ἐγὼ καταπολλὰ σὲ ἀπέτρεπον· ἀλλὰ σὺ ὑποχωρήσας εἰς τὸν μέγαν θυμόν σου, ἠτίμασας ἄνδρα ἔξοχον, τὸν ὁποῖον καὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἐτίμησαν, καὶ λαβὼν κατέχεις τὸ βραβεῖόν του. Ἀλλὰ καὶ τώρα ἀκόμη ἂς σκεφθῶμεν πῶς νὰ τὸν εὐχαριστήσωμεν μὲ λαμπρὰ δῶρα καὶ μὲ λόγους γλυκεῖς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων· «Ὦ γέρον, δὲν ἀπηρίθμησας ψευδῶς τὰς δυστυχίας μου, ἔβλαψα ἐμαυτὸν, οὐδ' ἐγὼ δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀξίζει ἴσα μὲ πολλοὺς στρατοὺς ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἀγαπήσει ὁ Ζεὺς ἀπὸ καρδίας· καθὼς τώρα ἐτίμησε τοῦτον καὶ κατέβαλε τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἐπειδὴ πεισθεὶς εἰς τὰς ἀπατηλὰς φρένας μου, ἔβλαψα ἐμαυτὸν, θέλω πάλιν νὰ τὸν εὐχαριστήσω, καὶ νὰ τῷ δώσω ἄπειρα δῶρα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀναφέρω τώρα ἐνώπιον ὅλων σας, δηλαδὴ ἑπτὰ ἀμεταχειρίστους τρίποδας, δέκα τάλαντα χρυσοῦ, εἴκοσι λαμπροὺς λέβητας, δώδεκα εὐτραφεῖς καὶ ἀθλοφόρους ἵππους οἱ ὁποῖοι ἠρίστευσαν εἰς τὴν ταχύτητα. Δὲν θὰ ἦναι πτωχὸς οὐδ' ἐστερημένος χρυσοῦ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ τόσα, ὅσα βραβεῖα μοῦ ἔφερον οἱ μονώνυχες οὗτοι ἵπποι. Θὰ τῷ δώσω δὲ ἑπτὰ γυναῖκας ἐκλεκτῶν ἐργοχείρων ἐμπείρους Λεσβίδας τὰς ὁποίας ἐξέλεξα ὅτε αὐτὸς ἐκυρίευσε τὴν καλοκτισμένην Λέσβον, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐνίκων εἰς τὴν ὡραιότητα ὅλας τὰς γυναῖκας· αὐτὰς λοιπὸν θὰ τῷ τὰς δώσω, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκείνην τὴν ὁποίαν τότε τοῦ ἀφήρεσα, δηλαδὴ τὴν κόρην τοῦ Βρισέως· ὁρκίζομαι δὲ μέγαν ὅρκον ὅτι οὐδέποτε ἀνέβην εἰς τὴν κλίνην της οὐδὲ συνευρέθην μετ' αὐτῆς, καθὼς εἶναι φυσικὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούς τε ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας· αὐτὰ λοιπὸν ὅλα θὰ τῷ ἔχῃ ἀμέσως ἂν δὲ πάλιν δώσωσιν οἱ θεοὶ νὰ κυριεύσωμεν

τὴν μεγάλην τοῦ Πριάμου πόλιν, εἰσελθὼν εἰς τὸ πλοῖόν του ἂς γεμίσῃ αὐτὸ ἀπὸ χρυσὸν καὶ χαλκόν, ὅταν θὰ μοιράζωμεν τὰ λάφυρα οἱ Ἕλληνες, ἂς ἐκλέξῃ δὲ ὁ ἴδιος εἴκοσι Τρωϊάδας γυναῖκας αἱ ὁποῖαι νὰ ἦναι αἱ ὡραιόταται μετὰ τὴν Ἀργείαν Ἑλένην. Ἐὰν δὲ φθάσωμεν εἰς τὸ Ἄργος τὸ Ἀχαϊκὸν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ γαμβρός μου· καὶ θὰ τὸν ἀγαπῶ ὅσον καὶ τὸν Ὀρέστην ὁ ὁποῖος χαϊδεμένος μοῦ ἀνατρέφεται μὲ πολλὰς θωπείας. Ἔχω δὲ τρεῖς θυγατέρας εἰς τὸν λαμπρόν μου οἶκον, τὴν Χρυσοθέμιδα, τὴν Λαοδίκην καὶ τὴν Ἰφιάνασσαν ἐξ αὐτῶν ἂς λάβῃ ὁποιαν θέλει εἰς γυναῖκα, χωρὶς νὰ δώσῃ προῖκα, καὶ ἂς τὴν φέρῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως· ἐγὼ δὲ θὰ πῇ δώσω δῶρα τόσον πολλά, ὅσα οὐδέποτε κανεὶς ἔδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα του. Θὰ τῇ δώσω δ' ἑπτὰ καλῶς κατῳκημένας πόλεις τὴν Καρδαμύλην, τὴν Ἐνόπην, καὶ τὴν εὔφορον Ἱρὴν, τὰς ἱερὰς Φηρὰς, τὴν ἔχουσαν πολλοὺς λειμῶνας Ἄνθειαν, τὴν ὡραίαν Αἴπειαν, καὶ τὴν πολυάμπελον Πήδασον· ὅλας κειμένας πλησίον τῆς θαλάσσης κατωτέρω τῆς ἀμμώδους Πύλου· καὶ κατοικουμένας ἀπὸ ἀνθρώπους πλουσίους μὲ πολλὰ κτήνη, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸν τιμῶσιν ὡς θεὸν μὲ δῶρα, καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του θὰ ἐκτελῶσι τὰς λαμπρὰς διατάξεις του· αὐτὰ δύναμαι νὰ τοῦ κάμω ἐὰν παραιτήσῃ τὴν ὀργήν του. Ἂς κατευνασθῇ, (μόνος ὁ Ἅδης εἶναι ἀμείλικτος καὶ ἄκαμπτος· ὅθεν καὶ αὐτὸς μεταξὺ ὅλων τῶν θεῶν μισεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων) καὶ ἂς ὑποταχθῇ εἰς ἐμὲ, καθόσον καὶ ἀνώτερος βασιλεὺς εἶμαι, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν καυχῶμαι ὅτι εἶμαι μεγαλείτερός του.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

«Ἀτρείδη ἐνδοξότατε, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, δὲν δίδεις πλέον εὐκαταφρόνητα δῶρα εἰς τὸν βασιλέα Ἀχιλλέα· ἀλλ' ἔλθετε, προσκαλέσαντες τινὰς, ἂς τοὺς παρακινήσωμεν νὰ ὑπάγωσι τάχιστα εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως καὶ ἐμπρὸς ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους θὰ παρατηρήσω, ἂς ὑπακούσωσι. Πρῶτον μὲν ἂς προηγηθῇ ὁ ἠγαπημένος ὑπὸ τοῦ Διὸς Φοῖνιξ καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ἐκ δὲ τῶν κηρύκων ἂς ὑπάγουν μαζῇ μὲ αὐτοὺς ὁ Ὀδίος καὶ ὁ Εὐρυβάτης· φέρετε δὲ ὕδωρ νὰ νιφθῶμεν, καὶ διατάξατε προσευχὴν, διὰ νὰ εὐχῃ

θῶμεν εἰς τὸν Κρονίδην Δία, ἴσως καὶ μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ.»

Ἀφοῦ εἶπε τοὺς λόγους τούτους, οἱ ὁποῖοι ἤρεσαν εἰς ὅλους, πάραυτα οἱ μὲν κήρυκες ἔχυνον ὕδωρ εἰς τὰς χεῖράς των, οἱ δὲ θεράποντες ἐγέμισαν μὲ ποτὸν τοὺς κρατῆρας, καὶ ἤρχισαν νὰ μοιράζωσιν εἰς ὅλους μὲ τὰ ποτήρια. Ἀφοῦ δ' ἔκαμαν σπονδὰς καὶ ἔπιεν ὁ καθεὶς ὅσον ἤθελεν ἡ καρδία του, ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος. Ὁ δὲ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ ἀποτεινόμενος εἰς ἕνα ἕκαστον τοὺς παρεκίνει, καὶ πρὸ πάντων τὸν Ὀδυσσέα, νὰ προσπαθήσωσιν ὅπως καταπείσωσι τὸν εὐγενῆ υἱὸν τοῦ Πηλέως.

Αὐτοὶ λοιπὸν ἐπορεύοντο παρὰ τὴν παραλίαν τῆς πολυταράχου θαλάσσης εὐχόμενοι παραπολλὰ εἰς τὸν τὴν γῆν σείοντα Ποσειδῶνα, νὰ καταπείσωσιν εὐκόλως τὸν μεγαλόψυχον Αἰακίδην. Ἔφθασαν δὲ εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων, καὶ εὗρον τὸν Ἀχιλλέα διασκεδάζοντα μὲ τὴν ἠχηράν του λύραν τὴν ὡραίαν καὶ ποικίλην, τὴν ἔχουσαν ἀργυροῦν ζυγόν· τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὰ λάφυρα ὅταν κατέστρεψε τὴν πόλιν τοῦ Ἠετίωνος· μὲ αὐτὴν λοιπὸν διεσκέδαζε ψάλλων τὰ κατορθώματα τῶν ἀνθρώπων. Ἀπέναντι δ' αὐτοῦ σιωπῶν ἐκάθητο μόνος του ὁ Πάτροκλος, περιμένων πότε ὁ Αἰακίδης Ἀχιλλεὺς θὰ τελειώσῃ τὸ ᾄσμα του. Προσῆλθον λοιπὸν οἱ πρέσβεις προηγουμένου τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ἐστάθησαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ὁ Ἀχιλλεὺς πότε ἐκπλαγεὶς ἀνεπήδησε μὲ αὐτὴν τὴν λύραν του, ἀφήσας τὴν ἕδραν εἰς ἣν ἐκάθητο. Ὡσαύτως καὶ ὁ Πάτροκλος ἐσηκώθη ἅμα εἶδε τοὺς ἄνδρας, τοὺς ὁποίους ὑποδεχόμενος, εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Χαίρετε, εὐχαριστοῦμαι διότι ἤλθετε· βεβαίως μεγάλην ἀνάγκην ἔχετε σεῖς τοὺς ὁποίους καὶ κατὰ τὴν ὀργήν μου ἀγαπῶ περισσότερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.»

Αὐτὰ εἰπὼν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς τοὺς ἐπῆρε πλησιέστερον, καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσωσιν ἐπὶ κλιντήρων καὶ ἐπὶ ταπήτων πορφυρῶν· ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὸν πλησίον του εὑρισκόμενον Πάτροκλον·

«Υἱὲ τοῦ Μενοιτίου, στῆσον ἕνα τῶν μεγαλειτέρων κρατήρων, κάμε τὸ μίγμα δυνατώτερον, καὶ ἑτοίμασον δι' ἕκαστον

ἕνα ποτήριον, διότι ὑπὸ τὴν σκηνήν μου ὑπάρχουσιν ἄνδρες τοὺς ὁποίους τὰ μάλιστα ἀγαπῶ.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὁ δὲ Πάτροκλος ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον· καὶ ἔβαλεν ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ πυρὸς ἓν μέγα κρεατοσάνιδον, καὶ ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ μηρίον προβάτου, καὶ παχείας αἰγὸς, καὶ ῥάχιν παχυτάτην θρεμμένου χοίρου. Ταῦτα δὲ ἐκράτει μὲν ὁ Αὐτομέδων, τὰ ἔκοπτε δὲ ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἔκοψεν εἰς μικρὰ τεμάχια τὰ ἐπέρασεν εἰς τοὺς ὀβελοὺς, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Μενοιτίου ὁ ἴσος πρὸς θεὸν ἀνὴρ, ἤναψε μεγάλην φωτιάν· ἀφοῦ δὲ ἐκάησαν τὰ ξύλα καὶ ἐμαράνθη ἡ φλὸξ, στρώσας τὴν ἀνθρακιὰν ἥπλωσεν ἐπάνω τοὺς ὀβελοὺς, καὶ ἐκόκκισεν αὐτοὺς μὲ θεῖον ἅλας. Ἀφοῦ δὲ τὰ ἔψησε καὶ

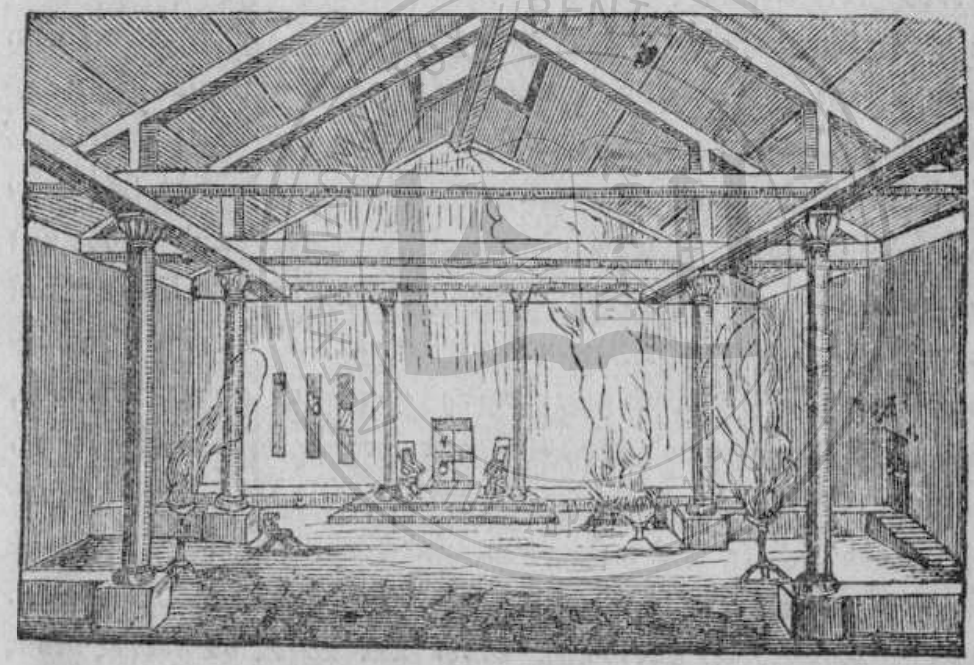

ΜΕΓΑΡΟΝ.
Εἰκ. 17.

τὰ ἐξεπέρασεν ἀπὸ τοὺς ὀβελοὺς εἰς τὴν μαγειρικὴν τράπεζαν, ὁ μὲν Πάτροκλος λαβὼν ἄρτον ἐντὸς ὡραίων κανίστρων τὸν ἐμοίραζεν εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς διένειμε τὰ κρέατα, καὶ καθίσας ἀπέναντι τοῦ θείου Ὀδυσσέως πρὸς τὸν ἄλλον τοῖχον, παρήγγειλεν εἰς τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον νὰ κάμῃ θυσίαν εἰς τοὺς θεούς· οὗτος δ' ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ πυρὸς πρὸς θυσίαν τεμάχια κρέατος. Ἤπλωσαν λοιπὸν ἐκεῖνοι τὰς

χεῖρας εἰς τὰ προκείμενα ἕτοιμα φαγητά, καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ὁ Ἀχιλλεὺς ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὸν Φοίνικα. Ἐνόησε δὲ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ γεμίσας οἶνον τὸ ποτήριόν του, ἐχαιρέτησε τὸν Ἀχιλλέα, λέγων·

«Χαῖρε Ἀχιλλεῦ· πλουσίας μὲν τραπέζης δὲν στερούμεθα, καὶ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, καὶ ἐδῶ τώρα· διότι ἔχομεν πολλὰ ὡραῖα φαγητὰ νὰ εὐωχούμεθα· τώρα ὅμως, δὲν σκεπτόμεθα περὶ εὐαρέστων συμποσίων, ἀλλὰ τρέμομεν ὦ τέκνον τοῦ Διός, μεγάλην δυστυχίαν προβλέποντες, καὶ ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ σώσωμεν ἢ θ' ἀπολέσωμεν τὰ πλοῖα, ἐὰν σὺ δὲν κατέλθῃς εἰς τὸν ἀγῶνα. Διότι οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἐξακουσμένοι αὐτῶν σύμμαχοι ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν πλοίων καὶ τοῦ τείχους, καίοντες πολλὰ πυρὰ εἰς τὸν στρατόν των, καὶ λέγουσιν ὅτι δὲν θὰ σταματήσωσιν ἀλλὰ θὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν πλοίων. Ὁ δὲ Κρονίδης Ζεὺς τοῖς δεικνύει αἴσια σημεῖα ἀστράπτων ἐκ δεξιῶν· καὶ ὁ Ἕκτωρ μεγάλως ἐπαιρόμενος διὰ τὴν δύναμίν του, καὶ στηριζόμενος εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Διός, ἐφορμᾷ ὡς μανιώδης, καὶ περιφρονεῖ καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους· κατειλημμένος ὑπὸ μεγάλης λύσσης. Παρακαλεῖ δὲ νὰ ἔλθῃ τάχιστα ἡ πρωΐα· καὶ ἀπειλεῖ ν' ἀποκόψῃ τὰ ἄκρα τῶν πλοίων, καὶ νὰ κατακαύσῃ αὐτὰ μὲ ἀκράτητον πῦρ, τοὺς δ' Ἕλληνας μετ' αὐτῶν νὰ καταστρέψῃ, διωκομένους ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. Αὐτὰ κατ' ἐμαυτὸν πολὺ φοβοῦμαι, μήπως ἐκτελέσωσιν οἱ θεοὶ τὰς ἀπειλάς του, καὶ εἶναι τῆς τύχης μας νὰ ἀποθάνωμεν εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν τοῦ ἱπποτρόφου Ἄργους. Ἀλλ' ἐγέρθητι, ἂν ἐπιθυμῇς, ἔστω καὶ ἀργά, νὰ σώσῃς τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων, καταβασανιζομένους ὑπὸ τοῦ θορύβου τῶν Τρώων. Σὺ ὁ ἴδιος θὰ λυπᾶσαι μετὰ ταῦτα, διότι δὲν ἦναι τρόπος νὰ εὑρεθῇ θεραπεία κακοῦ, γενομένου πλέον· ἀλλὰ σκέφθητι προτήτερα πῶς ν' ἀποδιώξῃς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου των. Ὦ φίλε, ὁ πατήρ σου Πηλεὺς σοὶ παρήγγειλε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐκ τῆς Φθίας σὲ ἔστελεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καί σοι εἶπε «Τέκνον μου, τὴν μὲν δύναμιν τοῦ νικᾶν θά σοι δώσωσιν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα, ἂν θέλωσι· σὺ δὲ νὰ διατηρῇς εἰς τὸ στῆθός σου τὴν μεγαλοψυχίαν· διότι καλ-

λιτέρα εἶναι ἡ φιλοφροσύνη· νὰ παραιτήσῃς δὲ τὴν ἀνοικονόμητον ἔριδα, διὰ νὰ σὲ τιμῶσι περισσότερον οἱ Ἕλληνες καὶ γέροντες καὶ νέοι.» Αὐτά σοι παρήγγελλεν ὁ γέρων, σὺ ὅμως τὰ λησμονεῖς· ἀλλὰ καὶ τώρα ἀκόμη παῦσον, καὶ ἄφες τὴν ψυχοφθόρον ὀργήν· ἐὰν δὲ καταπαύσῃς τὸν θυμόν σου, ὁ Ἀγαμέμνων σοὶ δίδει ἄξια δῶρα, τὰ ὁποῖα, ἂν θέλῃς, ἄκουσον νὰ τὰ ἀπαριθμήσω· ἑπτὰ τρίποδας ἀμεταχειρίστους, δέκα τάλαντα χρυσοῦ, εἴκοσι λαμπροὺς λέβητας, δώδεκα ἵππους εὐτραφεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον βραβεῖον διὰ τὴν ταχύτητά των· ἄνθρωπος ἔχων τόσα πράγματα, ὅσα ὡς βραβεῖα ἔλαβον οἱ ἵπποι τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὴν ταχύτητά των δὲν θὰ ἦναι πτωχὸς, οὐδ' ἐστερημένος πολυτίμου χρυσοῦ· θά σοι δώσῃ δὲ ἑπτὰ γυναῖκας Λεσβίδας γινωσκούσας ὡραῖα ἔργα, τὰς ὁποίας ἐξέλεξεν ὅταν σὺ ἐκυρίευσες τὴν καλοκτισμένην Λέσβον καὶ αἵτινες τότε ἐνίκων κατὰ τὴν ὡροιότητα ὅλας τὰς γυναῖκας. Αὐτὰς θά σοι δώσῃ καὶ μετ' αὐτῶν ἐκείνην τὴν ὁποίαν τότε σοι ἀφῄρεσε, δηλαδὴ τὴν κόρην τοῦ Βρισέως· κάμνει δὲ μέγαν ὅρκον ὅτι ποτὲ δὲν ἀνέβη εἰς τὴν κλίνην της, οὐδ' ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς καθὼς συνειθίζεται· ὦ βασιλεῦ, μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Καὶ αὐτὰ μὲν θὰ τὰ ἔχῃς παρευθὺς ὅλα· ἐὰν δὲν πάλιν δώσωσιν οἱ θεοὶ νὰ κυριεύσωμεν τὴν μεγάλην τοῦ Πριάμου πόλιν, νὰ εἰσέλθῃς, λέγει, εἰς τὸ πλοῖόν σου καὶ νὰ γεμίσῃς αὐτὸ ἀπὸ χρυσὸν καὶ χαλκὸν, ὅταν οἱ Ἕλληνες μοιράζωμεν τὰ λάφυρα, νὰ ἐκλέξῃς δὲ μόνος σου εἴκοσι Τρωϊάδας γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι νὰ ἦναι αἱ ὡραιότεραι μετὰ τὴν Ἀργείαν Ἑλένην. Ἐὰν δ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ Ἀχαϊκὸν Ἄργος, τὸ εὐφορώτερον μέρος τοῦ κόσμου, δύνασαι νὰ γίνῃς γαμβρός του· καὶ νὰ σὲ ἀγαπᾷ ὡσὰν τὸν ἀγαπητὸν Ὀρέστην του, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνατρέφεται μὲ πολλὰ χαϊδεύματα. Ἔχει δὲ τρεῖς θυγατέρας εἰς τὸ ὡραῖόν του μέγαρον τὴν Χρυσοθέμιδα, τὴν Λαοδίκην καὶ τὴν Ἰφιάνασσαν· ἐκ τούτων ἠμπορεῖς νὰ λάβῃς γυναῖκά σου ὁποίαν θέλεις, χωρὶς νὰ δώσῃς προῖκα, καὶ νὰ τὴν φέρῃς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως· θά σοι δώσῃ δὲ πάρα πολλὰ δῶρα, ὅσα κανεὶς ἀκόμη δὲν ἔδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα του. Θά σοι δώσῃ καὶ ἑπτὰ καλοκατοικημένας πόλεις τὴν Καρδαμύ-

λην, τὴν Ἐνόπην, τὴν εὔφορον Ἰρὴν, τὰς ἱερὰς Φηρὰς, τὴν ἔχουσαν πολλοὺς λειμῶνας Ἀνθειαν, τὴν ὡραίαν Αἴπειαν καὶ τὴν ἀμπελοφύτευτον Πήδασον. Ὅλαι δὲ εἶναι πλησίον τῆς θαλάσσης, κατωτέρω τῆς ἀμμώδους Πύλου· κατοικούμεναι ἀπὸ ἄνδρας πλουσίους καὶ ἔχοντας πολλὰ κτήνη, οἱ ὁποῖοι θὰ σὲ τιμήσωσιν ὡς θεὸν μὲ τὰ δῶρα, καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σου θὰ ἐκτελῶσι τὰς λαμπρὰς διατάξεις. Αὐτὰ ὅλα θὰ σοῦ κάμῃ, ἂν παύσῃς τὴν ὀργήν σου. Ἐὰν δὲ ἡ καρδία σου ἀποστρέφηται τὸν Ἀτρείδην καὶ αὐτὸν καὶ τὰ δῶρά του, λυπήσου τοὐλάχιστον τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς βασανιζομένους εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ οἱ ὁποῖοι ὡς θεὸν θὰ σὲ τιμήσωσι. Καὶ βεβαίως θέλεις ἀπολαύσει μεγίστην δόξαν· διότι τώρα θὰ φονεύσῃς τὸν Ἕκτορα, ἐπειδὴ αὐτὸς θὰ ἔλθῃ πολὺ πλησίον σου, μὲ ὀλεθρίαν λύσσαν, ὡς νομίζων καὶ καυχώμενος ὅτι δὲν ὑπάρχει ὅμοιός του κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους ἔφερον ἐδῶ τὰ πλοῖα.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Εὐγενέστατε Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, πρέπει ἀφόβως νὰ δώσω ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, ἐκεῖνο δηλαδὴ τὸ ὁποῖον φρονῶ, καὶ τὸ ὁποῖον ἀφεύκτως θὰ γίνῃ, διὰ νὰ μὴ κάθησθε ἐδῶ καὶ μοιρολογῆτε ἄλλος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ. Διότι ὡσὰν τὰς πύλας τοῦ Ἅδου ἐχθρεύομαι τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἄλλο κρύπτει εἰς τὸν νοῦν του καὶ ἄλλο λέγει· θὰ σᾶς εἴπω λοιπὸν τὴν ἰδέαν μου ἡ ὁποία μοῦ φαίνεται ἀρίστη· νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ μὲ καταπείσωσιν οὔτε ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, οὔτε οἱ ἄλλοι Ἕλληνες διότι δὲν ἠξεύρουν, φαίνεται, χάριν εἰς τὸν πολεμοῦντα ἀκαταπαύστως τοὺς ἐχθρούς· ἴσον μερίδιον δίδουσι καὶ εἰς τὸν μένοντα, καὶ εἰς τὸν κοπιάζοντα εἰς τὸν πόλεμον· τὴν ἰδίαν τιμὴν ἀπολαμβάνει καὶ ὁ δειλὸς καὶ ὁ ἀνδρεῖος· ὁμοίως ἀποθνήσκει καὶ ὁ ἀργὸς ἄνθρωπος καὶ ὁ πολλὰ κατορθώσας. Δὲν ἀπέκτησα τίποτε, ἀφοῦ πολλὰ ἔπαθον ἐκθέτων πάντοτε τὴν ζωήν μου εἰς τὸν πόλεμον, καθὼς δὲ τὸ πτηνὸν λαμβάνει τὴν τροφὴν καὶ τὴν φέρει μὲ τὸ στόμα του εἰς τὰ ἄπτερα πουλιά του, καὶ τοῦτο μὲ μεγάλους του κόπους, οὕτω καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν νύκτας

διῆλθον ἄϋπνος, πολλὰς δ' ἐπέρασα αἱματηρὰς ἡμέρας πολεμῶν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, διὰ τὰς ἰδικάς σας γυναῖκας. Ἐξεπόρθησα δὲ μὲ τὰ πλοῖα δώδεκα πόλεις καὶ πεζὸς ἑτέρας ἕνδεκα εἰς τὴν εὔφορον Τροίαν· ἐξ ὅλων δὲ αὐτῶν ἐκυρίευσα πολλὰ καὶ καλὰ κειμήλια, καὶ φέρων αὐτὰ, τὰ ἔδιδον ὅλα εἰς τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα· ὁ ὁποῖος μένων ὀπίσω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ λαμβάνων αὐτὰ, τὰ μὲν πλεῖστα αὐτὸς ἐκράτει, ὀλίγα δὲ διένεμε, καὶ ἄλλα ἔδιδεν ὡς βραβεῖα εἰς τοὺς ἥρωας καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς, οἱ ὁποῖα τὰ ἔχουσιν ἀκέραια, καὶ ἀπὸ μόνον ἐμὲ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὅλων ἀφήρεσε καὶ κρατεῖ τὴν ἠγαπημένην μου γυναῖκα· ἂς χαίρεται λοιπὸν κοιμώμενος μετ' αὐτῆς. Ἀλλά τί χρειάζεται νὰ πολεμῶσιν οἱ Ἕλληνες κατὰ τῶν Τρώων; διατὶ δὲ ὁ Ἀτρείδης συναθροίσας ἔφερε τὸν στρατὸν ἐδῶ; διὰ τί ἄλλο ἢ διὰ τὴν καλλίκομον Ἑλένην; μόνοι τάχα ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἱ Ἀτρεῖδαι ἀγαπῶσι τὰς γυναῖκάς των; Ἐπειδὴ κάθε καλὸς καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει διὰ τὴν γυναῖκά του, καθὼς καὶ ἐγὼ ἀπὸ καρδίας ἠγάπων τὴν ἰδικήν μου, μ' ὅλον ὅτι ἦτο αἰχμάλωτος. Τώρα λοιπὸν ἀφοῦ ἐπῆρεν ἐκ τῶν χειρῶν μου τὸ βραβεῖόν μου, καὶ μὲ ἠπάτησεν, ἂς μὴ δοκιμάζῃ πλέον ἐμὲ ὁ ὁποῖος καλὰ τὸν γνωρίζω· διότι δὲν θὰ μὲ πείσῃ. Ἀλλ' ἂς σκεφθῇ μετὰ σοῦ, ὦ Ὀδυσσεῦ, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων βασιλέων ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῶν πλοίων τὸ ἐχθρικὸν πῦρ. Ὄντως πολλὰ ἄνευ ἐμοῦ διέπραξεν, ᾠκοδόμησε τεῖχος, ἔσκαψε περὶ αὐτὸ εὐρεῖαν καὶ μεγάλην τάφρον, καὶ ἐνέπηξεν εἰς αὐτὴν πασσάλους· ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἕκτορος. Ἐνόσῳ ἐγὼ ἐπολέμουν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἕκτωρ δὲν ἐτόλμα νὰ συγκροτήσῃ μάχην μακρὰν τοῦ τείχους, ἀλλ' ἔφθανε μόνον μέχρι τῶν Σκαιῶν πυλῶν καὶ τῆς φηγοῦ· ὅπου ἔμεινε μίαν φορὰν διὰ νά μοι ἀντισταθῇ, καὶ μόλις διέφυγε τὴν ὁρμήν μου. Τώρα ὅμως ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ πολεμῶ κατὰ τοῦ εὐγενοῦς Ἕκτορος, αὔριον ἀφοῦ τελέσω θυσίαν εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς, θὰ σύρω τὰ πλοῖά μου εἰς τὴν θάλασσαν ἀφ' οὗ καλῶς τὰ γεμίσω, καὶ θὰ ἴδῃς τὰ πλοῖά μου, ἂν θέλῃς καὶ ἂν φροντίσῃς, πλέοντα τὴν πρωΐαν εἰς τὸν ἰχθυοφόρον Ἑλλήσποντον,

καὶ ἐντὸς αὐτῶν τοὺς ἄνδρας προθύμως κωπηλατοῦντας· ἂν δὲ δώσῃ καλὸν ταξείδιον ὁ ἔνδοξος Ποσειδῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ φθάσω εἰς τὴν παχύγεων Φθίαν. Ἐκεῖ ἔχω πολλὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἀφῆκα ἐρχόμενος ἐδῶ, θὰ ὑπάγω δὲ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλλον χρυσὸν καὶ ἐρυθρὸν χαλκὸν καὶ καλὸν σίδηρον καὶ γυναῖκας εὐζώνους, αἱ ὁποῖαι ἔπεσαν εἰς τὸ μερίδιόν μου· τὸ δὲ βραβεῖόν μου τὸ ἀφήρεσεν ὑβριστικῶς ὁ Ἀτρείδης βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ὅστις καὶ μοι τὸ εἶχε δώσει. (Νὰ τῷ τὰ εἴπητε λοιπὸν ὅλα ὅσα σᾶς παραγγέλλω, δημοσίως, διὰ νὰ ὀργίζωνται καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἀνίσως ἐλπίζῃ ὁ βουτημένος πάντοτε εἰς τὴν ἀναίδειαν νὰ ἐξαπατήσῃ καί τινα ἄλλον ἀκόμη ἐκ τῶν Ἑλλήνων.) Δὲν θὰ τολμήσῃ, πιστεύω, ἂν καὶ ἀναίσχυντος, νὰ μὲ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον, δὲν θὰ συσκεφθῶ πλέον οὐδὲ θὰ συνεργασθῶ μετ' αὐτοῦ· διότι μὲ ἠπάτησε καὶ ἔσφαλε· φθάνει πλέον, δὲν θὰ ἠμπορέσῃ καὶ δεύτερον νὰ μ' ἀπατήσῃ μὲ τοὺς λόγους του. Ἀλλ' ἂς πλακοκάθηται ἥσυχος· διότι ὁ βαθύφρων Ζεὺς τοῦ ἐπῆρε τὸν νοῦν. Ἀποστρέφομαι δὲ τὰ δῶρά του, καὶ τὸν ἀγαπῶ ὡσὰν τὸν θάνατον. Οὐδὲ δεκάκις καὶ εἰκοσάκις τόσα ἐάν μοι δώσῃ ἐξ ὅσων τώρα ἔχει, καὶ ἐξ ὅσων ἄλλων ἠθελέ ποθεν ἀποκτήσει· οὐδ' ὅσα εἰς τὸν Ὀρχομενὸν ὑπάρχουσιν, οὐδ' ὅσα εἰς τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου, ὅπου μέγισται περιουσίαι εὑρίσκονται ἐντὸς τῶν οἴκων, καὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι μὲ ἑκατὸν πύλας, ἐξ ἑκάστης τῶν ὁποίων διακόσιοι ἄνδρες περνῶσι μὲ τοὺς ἵππους καὶ μὲ τὰς ἁμάξας των· οὐδ' ἂν μοι ἔδιδε τόσα, ὅση εἶναι ἡ ἄμμος καὶ ἡ κόνις, πάλιν δὲν ἤθελε πείσει τὴν ψυχήν μου ὁ Ἀγαμέμνων, πρὶν νὰ μοῦ πληρώσῃ ὅλην τὴν πρὸς ἐμὲ ὀλεθρίαν ὕβριν. Τὴν δὲ κόρην τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος δὲν τὴν νυμφεύομαι, οὐδ' ἂν ἁμιλλᾶται πρὸς τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην κατὰ τὴν ὡραιότητα, καὶ ἰσοῦται μὲ τὴν γλαυκώπιδα Ἀθηνᾶν κατὰ τὰ ἔργα· πάλιν δὲν τὴν νυμφεύομαι· ἂς ἐκλέξῃ διὰ γαμβρόν του ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὁ ὁποῖος νὰ τοῦ ἁρμόζῃ καὶ νὰ ἦναι ἰσχυρότερος βασιλεύς. Διότι ἂν μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν φθάσω ὑγιὴς εἰς τὴν πατρίδα μου, ὀγλίγωρα ὁ ἴδιος ὁ πατήρ μου Πηλεὺς θά μοι δώσῃ γυναῖκα νὰ νυμφευθῶ. Ὑπάρχουσι πολλαὶ Ἑλληνίδες εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ

εἰς τὴν Φθίαν, θυγατέρες ἡρώων, σωζόντων τὰς πόλεις· ἐξ αὐτῶν ὁποίαν θέλω ἠμπορῶ νὰ κάμω σύζυγόν μου. Ἐκεῖ δὲ τὰ μάλιστα ἐπιθυμῶ νὰ νυμφευθῶ, καὶ νὰ πάρω ἁρμόζουσαν εἰς ἐμὲ γυναῖκα, καὶ νὰ χαίρωμαι τὰ κτήματα τὰ ὁποῖα ὁ Πηλεὺς ἀπέκτησε· διότι δὲν εἶναι ἀντάξια τῆς ζωῆς μου οὐδ' ὅσα λέγουσιν ὅτι εἶχεν ἡ καλοκατοικημένη τῆς Τροίας πόλις ἐν καιρῷ τῆς εἰρήνης πρὶν νὰ ἔλθωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, οὐδ' ὅσα ἐγκλείει τὸ λίθινον κατώφλιον τοῦ τοξότου Φοίβου Ἀπόλλωνος εἰς τοὺς πετρώδεις Δελφούς. Διότι βόας καὶ παχέα πρόβατα, δύναταί τις ἁρπάζων νὰ πορισθῇ, τρίποδας δὲ καὶ ξανθοκεφάλους ἵππους δύναταί τις ν' ἀποκτήσῃ· ἡ ψυχὴ ὅμως τοῦ ἀνθρώπου ἀφοῦ περάσῃ τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων, ἀδύνατον νὰ πιασθῇ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν. Καὶ ἡ μήτηρ μου δὲ ἡ ἀργυρόπους θεὰ Θέτις μοὶ λέγει ὅτι δύο μοῖραι μὲ φέρουσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ θανάτου. Ἐὰν δηλαδὴ μένων ἐνταῦθα πολεμῶ περὶ τὴν πόλιν τῶν Τρώων, δὲν θὰ ἐπιστρέψω μὲν πλέον εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἡ δόξα μου θὰ μείνῃ αἰώνιος· ἂν δὲ πάλιν ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἀγαπητήν μου πατρίδα, θέλω χάσει μὲν τὴν λαμπρὰν δόξαν, θὰ ζήσω ὅμως πολλὰ ἔτη, καὶ δὲν θὰ μὲ εὕρῃ ὀγλίγωρα τὸ τέλος τοῦ θανάτου. Καὶ τοὺς ἄλλους δ' ἐγὼ ἤθελον συμβουλεύσει ν' ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, διότι δὲν θὰ εὕρητε πλέον τὸ τέλος τῆς ὑψηλῆς Τροίας· ἐπειδὴ ὁ βροντόφωνος Ζεὺς τοὺς ἐσκέπασε μὲ τὴν χεῖρά του, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῶν ἔλαβε θάρρος· ἀλλὰ σεῖς μὲν πορευθέντες δώσατε τὴν ἀρνητικὴν αὐτὴν ἀγγελίαν εἰς τοὺς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων (διότι εἰς αὐτοὺς ἀνήκει ἡ τιμὴ αὕτη) διὰ νὰ σκεφθῶσιν ἄλλον τινὰ καλλίτερον τρόπον, ὅστις νὰ τοῖς σώσῃ καὶ τὰ πλοῖα, καὶ μετ' αὐτῶν τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων· διότι ἡ σκέψις αὕτη τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, ἀφοῦ ἐγὼ ὠργίσθην, δὲν ἐπέτυχεν. Ὁ δὲ Φοῖνιξ μείνας ἐδῶ ἂς κοιμηθῇ πλησίον μας, διὰ νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ αὔριον διὰ τὴν πατρίδα, ἐὰν θέλῃ· διότι δὲν θὰ τὸν πάρω διὰ τῆς βίας.»

Αὐτὰ εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ ἐσιώπων ὅλοι, θαυμάσαντες τὸν λόγον του, διότι πολὺ ἰσχυρῶς καὶ ἀποτόμως ἠρνήθη. Τέλος ὅ-

μως ὁ γέρων ἱππότης Φοῖνιξ, φοβούμενος πολὺ διὰ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, εἶπε, χύνων συγχρόνως δάκρυα·

«Ἐὰν μὲν ἔβαλες πλέον εἰς τὸν νοῦν σου τὴν ἐπιστροφήν, ὦ ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, καὶ δὲν θέλῃς ὁλωσδιόλου ν' ἀποκρούσῃς ἀπὸ τῶν ταχέων πλοίων τὸ καταστρεπτικὸν πῦρ, ἀφ' ὅτου ἡ ὀργὴ εἰσῆλθεν εἰς τὴν καρδίαν σου, πῶς, ἀγαπητόν μου τέκνον, νὰ μείνω ἐγὼ μόνος μου ἐνταῦθα; ὁ γέρων ἱππότης Πηλεὺς διὰ σὲ μὲ ἔστειλε, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν σὲ ἔστελλεν ἐκ τῆς Φθίας εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, ἀνήλικον παιδίον, ἄπειρον ἀκόμη εἰς τοῦ ἀπὸ τοῦ ἴσου πολέμου καὶ τῶν συνελεύσεων, ἐκεῖ ὅπου καθίστανται διαπρεπεῖς οἱ ἄνδρες. Διὰ τοῦτο λοιπὸν μὲ ἔστειλε διὰ νὰ σὲ διδάσκω ὅλα αὐτὰ, καὶ νὰ σὲ καταστήσω ἱκανὸν καὶ λόγους ν' ἀπαγγέλλῃς καὶ ἔργα νὰ διαπράττῃς. Διὰ ταῦτα, ἀγαπητόν μοι τέκνον, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σοῦ, οὐδ' ἂν καὶ αὐτὸς ὁ θεός μοι ὑποσχεθῇ, ἀποξύσας τὸ γῆράς μου, νὰ μὲ καταστήσῃ νέον ἔφηβον, ὁποῖος ἤμην ὅτε πρῶτον ἀφῆκα τὴν καλλιγύναικα Ἑλλάδα, φεύγων τὰ ὀνείδη τοῦ πατρός μου Ἀμύντορος Ὀρμενίδου, ὁ ὁποῖος ὠργίσθη ἐναντίον μου ἕνεκα τῆς καλλικόμου παλλακίδος του, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἠγάπα, ἀτιμάζων τὴν σύζυγόν του, τὴν μητέρα μου, ἥτις μὲ ἱκέτευε πάντοτε νὰ συνέλθω μὲ τὴν παλλακίδα, διὰ νὰ μισήσῃ αὕτη τὸν γέροντα. Ὑπακούσας λοιπὸν εἰς αὐτὴν, τὸ ἔπραξα· ἀλλ' ὁ πατήρ μου πάραυτα μαθὼν τοῦτο, μὲ κατηράσθη πολλὰ, καὶ ἐπεκαλεῖτο τὰς φοβερὰς Ἐριννύας, εὐχόμενος νὰ μὴ καθίσῃ ποτὲ εἰς τὰ γόνατά του τέκνον, γεννηθὲν ἀπ' ἐμέ· οἱ δὲ θεοὶ, ὁ κατοχθόνιος Ζεὺς καὶ ἡ φοβερὰ Περσεφόνη εἰσήκουσαν τὰς κατάρας του. Τότε ἠθέλησα νὰ τὸν φονεύσω μὲ τὸ ὀξὺ δόρυ μου, ἀλλὰ θεός τις μοῦ ἐκόπασε τὸν θυμὸν, ἐνθέσας εἰς τὸν νοῦν μου τὴν φήμην καὶ τὰ πολλὰ ὀνείδη τοῦ κόσμου, διὰ νὰ μὴ μὲ ὀνομάζωσι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πατροκτόνον. Τότε πλέον ἡ ψυχή μου δὲν ὑπέφερε νὰ διατρίβω εἰς τὸν οἶκον τοῦ κατ' ἐμοῦ ὠργισμένου πατρός μου. Πράγματι πολλοὶ σύντροφοι καὶ ἐξάδελφοί μου περικυκλοῦντές με προσεπάθουν μὲ παρακλήσεις νὰ μὲ κρατήσωσιν ἐκεῖ εἰς τὸν οἶκόν μας, πολλὰ δὲ παχέα πρόβατα καὶ στρεψόποδας καὶ στρεψοκεράτους

βοῦς ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ χοῖροι παχύτατοι ἐξετείνοντο ἐπὶ τοῦ πυρὸς ψηνόμενοι, καὶ πολὺς οἶνος ἐπίνετο ἐκ τῶν πίθων τοῦ γέροντος. Ἐννέα νύκτας ἐκοιμῶντο πλησίον μου, καὶ ἐφύλαττον ἀλληλοδιαδόχως, οὐδ' ἐσβέσθη ποτὲ τὸ πῦρ, ἓν μὲν ὑπὸ τὴν στοὰν τῆς καλοτειχισμένης αὐλῆς, καὶ ἄλλο εἰς τὸν πρόδρομον, ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν τοῦ θαλάμου. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἦλθεν ἡ δεκάτη σκοτεινὴ νύξ, τότε ἐγὼ θρούσας τὰς καλῶς ἡρμοσμένας θύρας τοῦ θαλάμου, ἐξῆλθον, καὶ εὐκόλως ὑπερεπήδησα τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς, χωρὶς νὰ μ' ἐννοήσωσιν οὐδ' οἱ φύλακες ἄνδρες, οὐδ' αἱ θεράπαιναι γυναῖκες. Ἔφευγον τότε μακρὰν διὰ μέσου τῆς εὐρυχώρου Ἑλλάδος, καὶ ἔφθασα εἰς τὴν παχύγεων Φθίαν, τὴν μητέρα τῶν προβάτων, εἰς τὸν ἄνακτα Πηλέα· ὁ ὁποῖος προθύμως μὲ ὑπεδέχθη, καὶ μὲ ἠγάπησε καθὼς πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν ἀγαπητόν του υἱόν, τὸν γεννηθέντα μόνον μεταξὺ τοσούτων κτημάτων, καὶ μὲ κατέστησεν εὐτυχῆ, δωρήσας με πολὺν λαόν· κατῴκουν δὲ εἰς τὴν ἄκραν τῆς Φθίας βασιλεύων εἰς τοὺς Δόλοπας. Καὶ σὲ κατέστησα τοιοῦτον, ὦ Ἀχιλλεῦ, ποῦ ὁμοιάζεις μὲ τοὺς θεούς, διότι σὲ ἠγάπων ἀπὸ ψυχῆς, καὶ σὺ δὲν ἤθελες οὔτε εἰς τραπέζι νὰ ὑπάγῃς μὲ ἄλλον, οὔτε εἰς τὸν οἶκον νὰ φάγῃς, πρὶν νὰ σὲ καθίσω εἰς τὰ γόνατά μου, καὶ νὰ σὲ χορτάσω κόπτων σοι ἄρτον καὶ ἐπιχέων οἶνον. Πολλάκις, ὅταν ἦσο ἀκόμη μικρός, ἐξεμῶν τὸν οἶνον μοῦ κατέβρεξας τὸν χιτῶνα. Οὕτω λοιπὸν πολλὰ διὰ σὲ ἔπαθον, καὶ πολλὰ ἐκοπίασα, σκεπτόμενος ὅτι οἱ θεοὶ δέν μοι ἐδώρησαν κανὲν τέκνον· ἀλλὰ σὲ κατέστησα υἱόν μου, Ἀχιλλεῦ, διὰ νὰ μοῦ ἀπομακρύνῃς ἡμέραν τινὰ καμμίαν δυστυχίαν. Ἀλλὰ κατάβαλε, Ἀχιλλεῦ, τὴν μεγάλην ὀργήν σου· δὲν πρέπει νὰ ἔχῃς σκληρὰν καρδίαν· εὐμετάβλητοι εἶναι καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις εἶναι μεγαλειτέρα. Καὶ αὐτοὺς μὲν μὲ θυσίας καὶ μὲ λαμπρὰ ταξίματα, μὲ σπονδὰς καὶ μὲ κνίσσαν τοὺς καταπραΰνουσιν οἱ ἄνθρωποι παρακαλοῦντες αὐτοὺς ὅταν ἤθελέ τις παρανομήσει ἢ ἁμαρτήσει. Ἐπειδὴ καὶ Λιταὶ ὑπάρχουσι, κόραι τοῦ μεγάλου Διός, χωλαί, ἐρρυτιδωμέναι καὶ ἀλλοίθωροι, αἱ ὁποῖαι πορευόμεναι μετὰ τὴν Ἄτην, φροντίζουσιν. Ἀλλ' ἡ Ἄτη εἶναι

ἰσχυρὰ καὶ μὲ ἀρτίους πόδας, διὰ τοῦτο τὰς περνᾷ ὅλας εἰς τὸν δρόμον, καὶ προφθάνει εἰς ὅλην τὴν γῆν βλάπτουσα τοὺς ἀνθρώπους· αἱ δὲ Λιταὶ κατόπιν ἐρχόμενοι θεραπεύουσιν. Ὅστις λοιπὸν σεβασθῇ τὰς κόρας ταύτας τοῦ Διὸς ὅταν προσέλθωσιν, ἀπολαμβάνει μεγάλην ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν, καὶ εἰσακούεται παρ' αὐτῶν ὅταν τὰς παρακαλέσῃ· ὅστις δὲ δὲν δεχθῇ καὶ ἀρνηθῇ ἐπιμόνως, πορευθεῖσαι παρακαλοῦσιν αὗται τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὸν ἡ Ἄτη, ἵνα βλαφθεὶς τιμωρηθῇ. Ἀλλ', Ἀχιλλεῦ, ἀπόδος καὶ σὺ εἰς τὰς κόρας τοῦ Διὸς τὴν τιμήν, ἥτις καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἀνθρώπων τὴν ψυχὴν κάμπτει. Ἐὰν ὁ Ἀτρείδης δὲν σοι προσέφερε δῶρα, καὶ δὲν ὑπέσχετο νὰ σοι δώσῃ καὶ ἄλλα κατόπιν, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἐπιμένων εἰς τὴν ὀργήν του, ἐγὼ δὲν θά σε προέτρεπον, ἀπορρίψας τὸν θυμόν σου, νὰ βοηθήσῃς τοὺς Ἕλληνας, καίτοι ἔχοντας ἀνάγκην· τώρα ὅμως καὶ παρευθὺς πολλά σοι δίδει, καὶ ἄλλα δι' ὕστερόν σοι ὑπεσχέθη, καὶ ἔστειλε νὰ σὲ ἱκετεύσωσιν ἄνδρας ἀρίστους, ἐκλέξας ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τοὺς φιλτάτους σοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων· μὴ καταφρονήσῃς λοιπὸν τὸν λόγον αὐτῶν, μηδὲ τὸν κόπον, πρότερον δὲν ἦτο ἀξιόμεμπτος ἡ ὀργή σου. Οὕτως ἠκούσαμεν εἰς τὴν φήμην τῶν προγενεστέρων μας ἡρώων ἀνδρῶν, ὅταν τις ἐξ αὐτῶν ἤθελε κατακληφθῇ ὑπὸ μεγάλης ὀργῆς· ἐλάμβανον δηλαδὴ δῶρα, καὶ κατεπραύνοντο μὲ λόγους. Τοιοῦτόν τι ἐνθυμοῦμαι, οὐχὶ νέον, ἀλλὰ παλαιόν· καὶ εὐχαρίστως θὰ τὸ διηγηθῶ πρὸς ὅλους σας. Ἐπολέμουν οἱ Κουρῆτες καὶ οἱ φιλοπόλεμοι Αἰτωλοὶ περὶ τὴν πόλιν Καλυδῶνα, καὶ ἐφόνευον ἀλλήλους, οἱ μὲν Αἰτωλοὶ ὑπερασπιζόμενοι τὴν ὡραίαν Καλυδῶνα, οἱ δὲ Κουρῆτες προσπαθοῦντες νὰ τὴν κυριεύσωσι διὰ τοῦ πολέμου. Ἐπειδὴ κατ' αὐτῶν ἐξήγειρεν ἓν κακὸν ἡ χρυσόθρονος Ἄρτεμις, ὀργισθεῖσα διότι ὁ Οἰνεὺς δὲν ἐτέλεσεν εἰς αὐτὴν ἀπαρχὰς ἐν τῷ ἀγρῷ του· ἐνῷ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἀπελάμβανον ἑκατόμβας, μόνον εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ μεγάλου Διὸς δὲν προσέφερεν· ἢ τὸ ἐλησμόνησε, φαίνεται, ἢ δὲν ἐπρόσεξε· καὶ μεγάλως διὰ τοῦτο ἔσφαλεν. Ὀργισθεῖσα δὲ ἡ ἐκ Διὸς γεννηθεῖσα, ἡ βελοχαρὴς Ἄρτεμις διήγειρε κατ' αὐτοῦ ἕνα λευκόδοντα ἀγριόχοιρον, ὁ ὁποῖος

ἐπροξένει πολλὰς ζημίας εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ Οἰνέως· ὁ ἀγριοί-
χοιρος αὐτὸς ἔρριψε κάτω πολλὰ πυκνὰ καὶ ὑψηλὰ δένδρα, μὲ
αὐτὰς τὰς ρίζας καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ἄνθη τῶν μήλων. Τούτον ἐφό-
νευσεν ὁ υἱὸς τοῦ Οἰνέως Μελέαγρος, συναθροίσας ἀπὸ πολλὰς
πόλεις κυνηγοὺς ἄνδρας καὶ κύνας· διότι δὲν ἠδύνατο νὰ
καταβληθῇ μὲ ὀλίγους ἀνθρώπους· τόσον μέγας ἦτο, καὶ πολ-
λοὺς ἀνθρώπους ἀνεβίβασεν εἰς τὴν ὀλεθρίαν πυράν. Ἡ Ἄρτε-
μις λοιπὸν ἐνέβαλε πολλὴν θόρυβον καὶ φωνὰς μεταξὺ τῶν Κου-
ρήτων καὶ τῶν μεγαλοψύχων Αἰτωλῶν περὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ
τοῦ δασέως δέρματος τοῦ ἀγριοχοίρου. Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἐπολέ-
μει ὁ γενναῖος Μελέαγρος κακῶς ἔβαινον τὰ πράγματα τῶν
Κουρήτων, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ μένωσιν ἐκτὸς τοῦ τείχους καί
τοι ἦσαν πολλοί· ἀλλ' ὅτε κατέλαβε τὸν Μελέαγρον ἡ ὀργή, ἡ
ὁποία καὶ πολλῶν ἄλλων συνετῶν ἀνθρώπων τὸν νοῦν ἐξογκό-
νει, αὐτὸς μὲν θυμωμένος κατὰ τῆς μητρός του Ἀλθαίας ἔ-
κειτο πλησίον τῆς συζύγου του, τῆς ὡραίας Κλεοπάτρας, τῆς
θυγατρὸς τῆς καλλισφύρου Μαρπήσσης τῆς κόρης τοῦ Εὐήνου,
καὶ τοῦ Ἴδα ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ ἀνδρειότατος τῶν τότε ἐπι-
γείων ἀνθρώπων (καὶ ἔλαβε τὸ τόξον κατὰ τοῦ ἄνακτος Φοί-
βου Ἀπόλλωνος, ἕνεκα τῆς καλλισφύρου νύμφης· τὴν ὁποίαν
τότε ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεπτή της μήτηρ ἐπωνόμαζον Ἀλκυόνην,
διότι ἡ μήτηρ της ὡς ἡ πολυπενθὴς ἀλκυὼν θρηνοῦσα ἔ-
κλαιεν, ὅταν τὴν ἀνήρπασεν ὁ μακρόθεν ἐνεργῶν Φοῖβος Ἀπόλ-
λων). Πλησίον αὐτῆς λοιπὸν ἦτο κατακεκλιμένος ὁ Μελέαγρος,
καὶ ἐχώνευε τὴν ψυχοβόρον ὀργήν του, θυμωμένος διὰ τὰς κα-
τάρας τὰς ὁποίας τῇ ἔδωκεν ἡ μήτηρ του, ἥτις ἀδημονοῦσα
διὰ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ της, ηὔχετο πολλὰ εἰς τοὺς θεούς,
καὶ καθίσασα γονατιστὴ, ἐκτύπα δεινῶς μὲ τὰς χεῖράς της
τὴν πολυτρόφον γῆν, καὶ βρέχουσα τοὺς κόλπους μὲ τὰ δάκρυά
της ἐπεκαλεῖτο τὸν Πλούτωνα καὶ τὴν φοβερὰν Περσεφόνην νὰ
δώσωσι θάνατον εἰς τὸν υἱόν της· ἤκουσε δ' αὐτὴν ἐκ τοῦ Ἐρέ-
βους ἡ σκοτεινὴ καὶ σκληροκάρδιος Ἐριννύς· ἀμέσως δ' ἠγέρθη
περὶ τὰς πύλας πολὺς θόρυβος καὶ κρότος, ἐπειδὴ προσεβάλ-
λοντο οἱ πύργοι· ἔστειλαν τότε οἱ γέροντες τῶν Αἰτωλῶν, τοὺς
ἀρίστους τῶν θεῶν ἱερεῖς παρακαλοῦντες τὸν Μελέαγρον νὰ

ἐξέλθῃ νὰ τοὺς ὑπερασπισθῇ, καὶ ὑποσχόμενοι εἰς αὐτὸν μέγα δῶρον· τῷ εἶπον δηλαδὴ νὰ ἐκλέξῃ εἰς τὸ εὐφορώτερον μέρος τῆς πεδιάδος τῆς ὡρκίας Καλυδῶνος, χωράφιον λαμπρὸν πεντήκοντα στρεμμάτων, τὸ μὲν ἥμισυ ἀμπελόφυτον, τὸ δ' ἄλλο ἥμισυ νὰ χωρίσῃ γῆν ἀφύτευτον, διὰ σποράν. Πολὺ δὲ τὸν παρεκάλει ὁ γέρων ἱππότης Οἰνεύς, διέβαινε δηλαδὴ τὸ κατώφλιον τοῦ ὑψηλοῦ θαλάμου του, κινῶν ἐλαφρῶς τὰς καλῶς συνηρμοσμένας θύρας, καὶ ἱκέτευεν αὐτὸν τὸν υἱόν του· πολὺ προσέτι τὸν παρεκάλουν αἱ ἀδελφαὶ καὶ ἡ σεβαστή του μήτηρ· ἀλλ' αὐτὸς περισσότερον ἠρνεῖτο· πολὺ τὸν παρεκάλουν καὶ οἱ σύντροφοί του, τοὺς ὁποίους ὑπελήπτετο καὶ ἠγάπα περισσότερον ὅλων, ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν καταπείσωσιν, ἕως ὅτου ὁ θάλαμος ἐκτυπᾶτο δυνατὰ, καὶ οἱ Κουρῆτες ἀναβάντες ἐπὶ τῶν πύργων κατέκαιον τὴν μεγάλην πόλιν. Τότε ἡ καλλίζωνος σύζυγός του παρεκάλει τὸν Μελέαγρον ὀδυρομένη, καὶ ἀπηρίθμησεν εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ δεινὰ ὅσα συμβαίνουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τῶν ὁποίων ἡ πόλις ἥθελε κυριευθῇ· τοὺς μὲν ἄνδρας φονεύουσι, τὴν πόλιν ἐξολοθρεύει τὸ πῦρ, καὶ ἄλλοι αἰχμαλωτίζουσι τὰ τέκνα καὶ τὰς βαθυζώνους γυναῖκας. Ἀκούων τὰ δυστυχήματα ταῦτα, συνεκινήθη ὁ Μελέαγρος, καὶ σπεύσας ἐνεδύθη τὰ λαμπρά του ὅπλα. Καὶ οὕτως ὑποχωρήσας ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοὺς τὴν ὀλεθρίαν ἡμέραν· δὲν τῷ ἔδωκαν ὅμως πλέον πολλὰ καὶ εὐάρεστα δῶρα· ἀλλ' ἀπέκρουσε τὸ κακὸν χωρὶς ἀμοιβήν. Σὺ ὅμως μὴ διανοῆσαι παρακαλῶ τοιαῦτα, μηδὲ νὰ σὲ προτρέψῃ, ἀγαπητέ μοι, εἰς τοῦτο κανεὶς θεός· θὰ ἦτο χειρότερον νὰ ὑπερασπισθῇς τὰ πλοῖα καθ' ἣν ὥραν καίωνται· ἀλλ' ἐλθὲ τώρα ὅτε σοι προσφέρονται δῶρα· διότι ὡσὰν θεὸν θὰ σὲ τιμήσωσιν οἱ Ἕλληνες· ἐὰν ὅμως ἄνευ δώρων εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀνθρωποφόνον πόλεμον, μολονότι θ' ἀπομακρύνῃς τὸν κίνδυνον, δὲν θὰ ἀπολαύσῃς πλέον τοιαύτην τιμήν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς, εἶπε·

«Φοῖνιξ, σεβαστὲ καὶ εὐγενὲς φίλε, δὲν ἔχω ἀνάγκην τῆς τιμῆς αὐτῆς· νομίζω δὲ ὅτι ἐτιμήθην ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Διός, ὅστις θὰ μὲ προστατεύῃ πλησίον τῶν κυρτοπρύμνων

πλοίων μου ἐνόσῳ μένῃ πνοὴ εἰς τὸ στῆθός μου, καὶ κινοῦνται τὰ γόνατά μου· θά σοι εἴπω δὲ ἄλλο τι τὸ ὁποῖον ἐνθυμοῦ καλῶς· μὴ ταράττῃς τὴν ψυχήν μου ὀδυρόμενος καὶ λυπούμενος χάριν τοῦ Ἀτρείδου ἥρωος· οὐδὲ πρέπει ποσῶς νὰ τὸν ἀγαπᾷς διὰ νὰ μὴ μοῦ καταστῇς μισητὸς ἐνῷ σὲ ἀγαπῶ. Καλόν σου εἶναι μετ' ἐμοῦ νὰ βλάπτῃς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἐμὲ ἤθελε βλάπτει. Ἔχε τὴν ἰδίαν μὲ ἐμὲ βασιλικὴν ἀξίαν, καὶ μοιράσου τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς μου. Οὗτοι ἂς ἀναγγείλωσι τὴν ἀπάντησίν μου, σὺ δὲ μεῖνον καὶ κοιμήθητι ἐδῶ εἰς μαλακὸν στρῶμα· ἅμα δὲ φανῇ ἡ αὐγὴ θὰ σκεφθῶμεν ἂν θὰ ἀναχωρήσωμεν εἰς τὴν πατρίδα μας, ἢ θὰ μείνωμεν.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἔνευσε μὲ τὰς ὀφρῦς σιωπηλῶς εἰς τὸν Πάλροκλον νὰ στρώσῃ διὰ τὸν Φοίνικα καλὴν κλίνην, καὶ νὰ φροντίσῃ τάχιστα περὶ τῆς ἀναχωρήσεως, ἀπὸ τὴν σκηνήν. Ἐν τούτοις εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰσόθεος Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος·

« Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἂς ὑπάγωμεν· διότι δέν μοι φαίνεται νὰ πραγματοποιηθῇ τῆς ὁδοιπορίας μας ταύτης ὁ σκοπός· ἂς ἀναγγείλωμεν τάχιστα τὴν ἀπάντησίν του, ἂν καὶ δὲν εἶναι καλή, εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι τώρα κάθηνται καὶ περιμένουσιν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐνέθηκεν εἰς τὴν καρδίαν του ὀργὴν μεγάλην, ὁ σκληρός, καὶ δὲν τὴν παραιτεῖ χάριν τῆς φιλίας τῶν συντρόφων του, ἕνεκα τῆς ὁποίας τὸν ἐτιμῶμεν εἰς τὸ στρατόπεδον περισσότερον τῶν ἄλλων, τὸν ἄκαμπτον· καὶ ὅμως καὶ ἀπὸ τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ του ἢ τοῦ υἱοῦ του δέχεταί τις ἀμοιβήν· καὶ ὁ μὲν φονεὺς μένει ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, ἀφοῦ πληρώσῃ πολλά, ὁ δὲ ἄλλος λαβὼν τὴν ἀμοιβὴν συγκρατεῖ τὴν καρδίαν του καὶ τὴν ψυχήν του. Εἰς τὰ ἰδικά σου ὅμως στήθη οἱ θεοὶ ἐνέθεσαν ἀτελεύτητον καὶ ὀλεθρίαν ὀργήν, ἕνεκα μιᾶς καὶ μόνης κόρης· ἐνῷ τώρα σοι δίδωμεν ἑπτὰ ὡραιοτάτας καὶ μετ' αὐτῶν πολλὰ ἄλλα δῶρα· καταπράϋνον λοιπὸν τὸν θυμόν σου, καὶ σεβάσθητι τὸν οἶκόν σου, ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὁποίου εὑρισκόμεθα ἡμεῖς ἐξ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, πεπεισμένοι ὅτι εἴμεθα οἱ οἰκειότεροι καὶ φίλτατοί σου ἐξ ὅλων τῶν Ἑλλήνων.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

« Εὐγενέστατε βασιλεῦ Αἴα, υἱὲ τοῦ Τελαμῶνος, ὅλα μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ εἶπες σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην μου· ἀλλ' ἐξογκοῦται ἡ καρδία μου ἀπὸ τὴν ὀργήν, ὅταν ἐνθυμηθῶ ἐκεῖνα· ὅτι δηλαδὴ μὲ προσέβαλεν ὁ Ἀτρείδης ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἄτιμόν τινα μετανάστην. Ὑπάγετε λοιπὸν καὶ ἀναγγείλατε τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησίν μου· διότι δὲν θὰ φροντίσω περὶ τοῦ αἱματηροῦ πολέμου, πρὶν ἡ φθάσῃ εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν Μυρμιδόνων ὁ εὐγενὴς υἱὸς τοῦ πολεμικοῦ Πριάμου Ἕκτωρ, φονεύων τοὺς Ἕλληνας, καὶ νὰ κατακαύσῃ τὰ πλοῖα. Πέριξ δὲ τῆς ἰδικῆς μου σκηνῆς καὶ τοῦ ἰδικοῦ μου πλοίου νομίζω ὅτι θὰ ἠμπορέσω νὰ σταματήσω τὸν Ἕκτορα ὅσον ὁρμητικὸς καὶ ἂν ἦναι.»

Αὐτὰ εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ λαβόντες ἕκαστος διπλοῦν ποτήριον καὶ τελέσαντες σπονδήν, ἀνεχώρησαν πάλιν εἰς τὰ πλοῖα, προηγουμένου τοῦ Ὀδυσσέως. Ὁ δὲ Πάτροκλος διέταξεν εἰς τοὺς συντρόφους του καὶ εἰς τὰς ὑπηρετρίας νὰ στρώσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα, καλὴν κλίνην διὰ τὸν Φοίνικα, αὐταὶ δὲ ὑπακούσασαι ἔστρωσαν τὴν κλίνην καθὼς διέταξε, δέρματα προβάτων καὶ τάπητας καὶ λεπτὴν λινῆν σινδόνην. Ἐκεῖ ἐπλαγίασεν ὁ γέρων, περιμένων τὴν θείαν αὐγήν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς καλοκαμωμένης σκηνῆς. πλησίον του δ' ἐκοιμήθη γυνὴ τὴν ὁποίαν ἔφερεν ἀπὸ τὴν Λέσβον, δηλαδὴ ἡ ὡραία Διομήδη ἡ κόρη τοῦ Φόρβαντος. Ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος ἐκοιμήθη ὁ Πάτροκλος, καὶ πλησίον του ἡ καλλίζωνος Ἶφις, τὴν ὁποίαν τῷ ἔδωκεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς ὅταν ἐκυρίευσε τὴν ὑψηλὴν Σκῦρον, τὴν πόλιν τοῦ Ἐνυέως.

Ἐκεῖνοι δ' ὅταν ἔφθασαν εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ Ἀτρείδου ἐσηκώθησαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ἐχαιρέτων μὲ χρυσᾶ ποτήρια ὁ εἷς ἀπὸ τὸ ἓν μέρος καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ τοὺς ἠρώτων· πρῶτος δὲ τοὺς ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, λέγων·

« Ἔλα, εἰπέ μοι, περίφημε, Ὀδυσσεῦ, μεγάλη τῶν Ἑλλήνων δόξα, θέλει ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὰ πλοῖα τὸ ἐχθρικὸν πῦρ, ἢ τὸν κρατεῖ ἀκόμη ἡ ὑπερβολικὴ ὀργή του, καὶ ἀρνεῖται ;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·

«Ἐνδοξότατε Ἀτρείδη, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ἐκεῖνος δὲν θέλει νὰ σβύσῃ τὸν θυμόν του, ἀλλ' ἔτι περισσότερον πληροῦται ἀπὸ ὀργὴν, καὶ ἀπορρίπτει καὶ σὲ καὶ τὰ δῶρά σου. Σὲ προτρέπει νὰ σκεφθῇς σὺ ὁ ἴδιος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πῶς νὰ σώσῃς καὶ τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων· αὐτὸς δὲ μᾶς ἠπείλησεν ὅτι ἅμα φανῇ ἡ αὐγὴ, θὰ σύρῃ εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὡραῖα πλοῖά του τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στρεφόμενα· θὰ συμβουλεύσῃ δὲ, λέγει, καὶ τοὺς ἄλλους ν' ἀναχωρήσωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, διότι δὲν θὰ εὕρητε πλέον τὸ τέλος τῆς ὑψηλῆς Τροίας· διότι τοὺς ἐσκέπασε μὲ τὴν χεῖρά του ὁ βροντόφωνος Ζεὺς, καὶ ἔλαβε θάρρος ὁ στρατὸς τῶν Τρώων. Αὐτὰ εἶπεν· ὑπάρχουσι δὲ καὶ οὗτοι οἵτινες μὲ ἠκολούθησαν διὰ νά σοι τὰ εἴπωσιν, ὁ Αἴας δηλαδὴ καὶ οἱ δύο συνετοὶ κήρυκες. Ὁ δὲ γέρων Φοῖνιξ ἐκοιμήθη ἐκεῖ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀχιλλέως διὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ αὔριον μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν πατρίδα του, ἂν θέλῃ, διότι, εἶπε, δὲν θὰ τὸν λάβῃ διὰ τῆς βίας.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὅλοι δὲ ἐσιώπησαν (θαυμάσαντες τὸν λόγον του· διότι ὡμίλησε πολὺ ἀποτόμως), καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔμειναν ἄφωνοι ἐκ τῆς λύπης των οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων· ἐπὶ τέλους εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἐνδοξότατε Ἀτρείδη, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, εἴθε νὰ μὴ ἱκέτευες τὸν ἔντιμον τοῦ Πηλέως υἱὸν, προσφέρων αὐτῷ ἄπειρα δῶρα· αὐτὸς καὶ χωρὶς τούτων εἶναι ἀλαζών· τώρα δὲ τὸν ἔκαμες νὰ ὑπερηφανεύηται πολὺ περισσότερον. Ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἂς τὸν ἀφήσωμεν, εἴτε φύγῃ, εἴτε μείνῃ· καὶ ἂς πολεμήσῃ πάλιν ὅταν ἡ καρδία του θελήσῃ, καὶ ὁ θεὸς τὸν διεγείρῃ· καὶ ἔλθετε νὰ κάμωμεν ὅλοι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ εἴπω· τώρα μὲν, ἀφοῦ εὐχαριστήσητε τὴν καρδίαν σας μὲ τροφὴν καὶ οἶνον κοιμηθῆτε· διότι τοῦτο συντείνει εἰς τὸ θάρρος καὶ εἰς τὴν δύναμιν· ἀφοῦ δὲ φανῇ ἡ ὡραία ροδοδάκτυλος αὐγὴ, νὰ παρατάξητε ταχέως διὰ τῶν προτροπῶν σας, πρὸ τῶν πλοίων τούς τε πεζοὺς καὶ τοὺς ἱππεῖς, καὶ σεῖς νὰ πολεμῆτε μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστῶν.»

Αὐτὰ εἶπεν ὅλοι δὲ οἱ βασιλεῖς συγκατένευσαν, θαυμάσαντες τὸν λόγον τοῦ ἱπποδαμκτοῦ Διομήδους. Καὶ τότε τελέσαντες σπονδὰς, ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὴν σκηνήν του, ὅπου ἐκοιμήθησαν καὶ ἀπήλαυσαν τὸ δῶρον τοῦ ὕπνου.

ΡΑΨΩΔΙΑ Κ.

Νυκτερινὴ κατασκοπεία καὶ φόνος τοῦ Δόλωνος.

Ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς ἐκοιμῶντο ὅλην τὴν νύκτα, κυριευμένοι ἀπὸ μαλακὸν ὕπνον· ἀλλὰ τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα δὲν τὸν ἔπερνεν ὁ γλυκὺς ὕπνος, πολλὰ καθ' ἑαυτὸν διανοούμενον. Καθὼς δ' ὅταν ἀστράπτῃ ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἥρας, παρασκευάζων ἢ πολλὴν βροχὴν ἢ χάλαζαν ἢ χιόνα, ὅτε αὔτη καλύπτει τὰς πεδιάδας, ἢ κάπου τὴν ἀρχὴν πικροῦ πολέμου, οὕτω συνεχῶς ἀνεστέναζεν ἐν τῷ στήθει του ὁ Ἀγαμέμνων ἐκ βάθους τῆς καρδίας του, καὶ ἔτρεμεν ἡ ψυχή του. Καὶ ὁσάκις μὲν ἤθελεν ἀποβλέψει εἰς τὸ Τρωϊκὸν πεδίον, ἐθαύμαζε τὰ πολλὰ πυρὰ, τὰ καιόμενα πρὸ τῆς Τροίας, τὸν ἦχον τῶν αὐλῶν καὶ τῶν συρίγγων, καὶ τὸν θόρυβον καὶ τὴν ταραχὴν τῶν ἀνθρώπων. Ὁσάκις δὲ πάλιν ἔβλεπε πρὸς τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἀπέσπα ριζηδὸν ἐκ τῆς κεφαλῆς του πολλὰς τρίχας, παραπονούμενος εἰς τὸν ὕψιστον Δία, καὶ μεγάλως ἐστέναζεν ἡ γενναία του καρδία. Ἡ ἑξῆς δὲ σκέψις τῷ ἐφάνη ἀρίστη, νὰ ὑπάγῃ δηλαδὴ πρῶτον ἐξ ὅλων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Νηλέως Νέστορα, ἴσως καὶ δυνηθῇ μετ' αὐτοῦ νὰ ἐπινοήσῃ καλήν τινα σκέψιν, ἥτις ν' ἀποβῇ σωτήριος εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας. Σηκωθεὶς λοιπὸν ὄρθιος ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα περὶ τὰ στήθη του, ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας τὰ ὡραῖά του πέδιλα, καὶ ἔπειτα περιεβλήθη τὸ ἐρυθρὸν δέρμα μεγάλου καὶ λαμπροῦ λέοντος, φθάνον μέχρι τῶν ποδῶν· καὶ ἀκολούθως ἔλαβε τὸ δόρυ του.

Καὶ τὸν Μενέλαον ἐπίσης κατεῖχε τρόμος (διότι οὐδ' εἰς αὐτοῦ τὰ βλέφαρα δὲν ἐπεκάθιζεν ὕπνος), φοβούμενον μὴ πάθωσί τι οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ἕνεκα αὐτοῦ ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν, πολλὴν διαπλεύσαντες θάλασσαν, καὶ ὁρμῶντες εἰς τὸν φοβερὸν πόλεμον. Καὶ πρῶτον μὲν ἐσκέπασε μὲ ποικίλον δέρμα παρδάλεως τοὺς εὐρεῖς του ὤμους, ἔπειτα δὲ λαβὼν ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν χαλκίνην περικεφαλαίαν, καὶ ἐπῆρεν εἰς τὴν παχεῖάν του χεῖρα τὸ δόρυ. Ἔσπευδε δὲ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἐξυπνήσῃ τὸν ἀδελφόν του, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευεν ἐπὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐτιμᾶτο ὡς θεὸς ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Εὗρε δὲ αὐτὸν ἐνδυόμενον τὸ ὡραῖά του ὅπλα παρὰ τὴν πρύμνην τοῦ

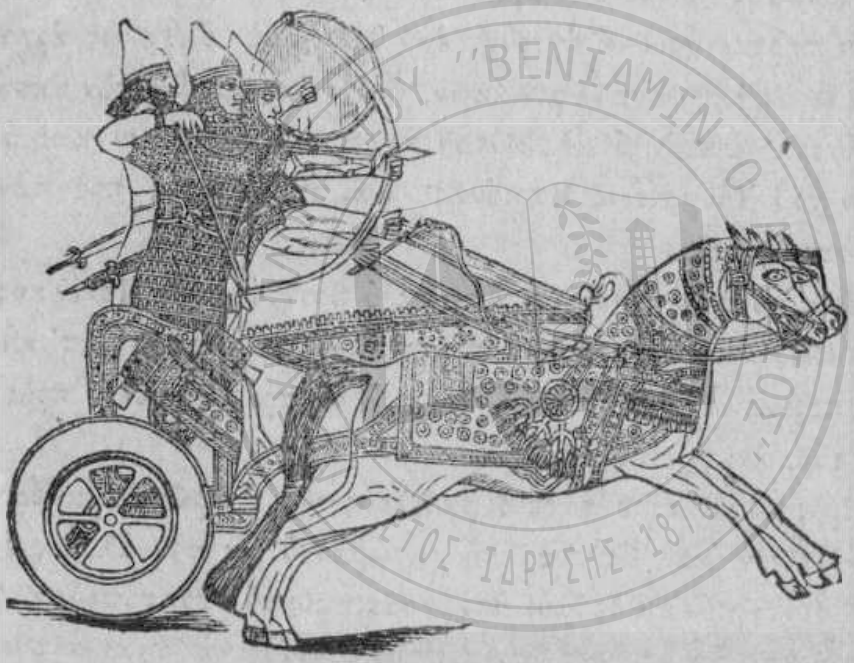

ΑΡΜΑ.

Εἰκ. 18.

πλοίου· εὐχαριστήθη δὲ ὁ Ἀγαμέμνων διὰ τὴν ἔλευσίν του. Πρῶτος δὲ ὁ βροντόφωνος Μενέλαος εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ἀδελφέ, διατί ὁπλίζεσαι οὕτω; μήπως θὰ στείλῃς κανένα ἐκ τῶν συντρόφων διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τοὺς Τρῶας; φοβοῦμαι ὅμως πολὺ μὴ δὲν ἀναδεχθῇ κανεὶς τὸ ἔργον αὐτό, νὰ κατασκοπεύσῃ δηλαδὴ τοὺς ἐχθρούς, πορευθεὶς μόνος του, ἐν καιρῷ νυκτός· πολὺ τολμηρὸς θὰ ἦναι ὅστις ἀναδεχθῇ αὐτό.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

«Μεγάλην ἀνάγκην βαθείας σκέψεως ἔχομεν καὶ ἐγὼ καὶ σὺ, εὐγενέστατε Μενέλαε, σκέψεως ἥτις νὰ προφυλάξῃ καὶ διασώσῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ τὰ πλοῖα, ἐπειδὴ μετεβλήθη ἡ πρὸς ἡμᾶς διάθεσις τοῦ Διός. Προετίμησε μᾶλλον τὰς θυσίας τοῦ Ἕκτορος· διότι δὲν εἶδόν ποτε ἀκόμη, οὐδ' ἤκουσα κανένα νὰ λέγῃ, ὅτι εἷς ἄνθρωπος κατώρθωσε τόσα μεγάλα ἔργα, ὅσα διέπραξεν εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων ὁ θεῖος Ἕκτωρ, χωρὶς νὰ ἦναι υἱὸς οὔτε θεᾶς τινος οὔτε θεοῦ. (Ἔπραξε δὲ ἔργα, τὰ ὁποῖα, νομίζω, ἐπὶ πολὺν καὶ μακρὸν χρόνον θὰ ἐνθυμῶνται οἱ Ἕλληνες τόσα κακὰ ἐπροξένησεν εἰς αὐτούς.) Ἀλλὰ πήγαινε τώρα, δράμε ταχέως εἰς τὰ πλοῖα καὶ προσκάλεσον τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Ἰδομενέα· ἐγὼ δὲ ὑπάγω εἰς τὸν θεῖον Νέστορα νὰ τὸν παρακινήσω νὰ ἐγερθῇ, ἐὰν θέλῃ νὰ ἔλθῃ ὡς ἀρχηγὸς εἰς τὸ ἱερὸν τάγμα τῶν φυλάκων, διότι ἐκεῖνον θὰ τὸν ἀκούσωσι καλλίτερα· ἐπειδὴ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρχει τῶν φυλάκων καὶ ὁ θεράπων τοῦ Ἰδομενέως Μηριόνης· καὶ εἰς αὐτοὺς πρὸ πάντων ἐνεπιστεύθημεν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ βροντόφωνος Μενέλαος·

«Πῶς μοι εἶπες; τί μὲ παρήγγειλας; νὰ μένω μετ' αὐτῶν ἐκεῖ, περιμένων ἕως ὅτου ἔλθῃς, ἢ νὰ τρέξω πάλιν πρὸς σέ, ὅταν τοῖς ἀναγγείλλω αὐτά;»

Πρὸς αὐτὸν εἶπε τότε ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

«Μεῖνον ἐκεῖ, διὰ νὰ μὴ χάτωμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον, ἐρχόμενοι· διότι πολλοὶ δρόμοι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον. Λέγε δὲ ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, προτρέπων αὐτοὺς νὰ ἦναι ἄγρυπνοι, καλῶν ἕκαστον ἄνδρα μὲ τὸ ὄνομα τῆς πατρικῆς του γενεᾶς καὶ σεβόμενος ὅλους· μηδὲ μεγαλοφρόνει, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἂς κοπιάζωμεν· οὕτω πως, φαίνεται, ὁ Ζεὺς ἐπέβαλεν εἰς ἡμᾶς ἐκ γενετῆς τὴν βαρεῖαν αὐτὴν παλαιπωρίαν.»

Ταῦτα εἰπών, καὶ παραγγείλας καλῶς τὸν ἀδελφόν του, τὸν ἀπέστειλεν. Οὗτος δ' ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν Νέστορα· τὸν ὁποῖον εὗρεν ἐπὶ κλίνης μαλακῆς πλησίον τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ πλοίου του· πλησίον του ἔκειντο τὰ ποικίλα ὅπλα του, ἡ ἀσπὶς δηλαδή, δύο δόρατα καὶ ἡ λαμπρὰ αὐτοῦ περικεφαλαία· ἔκειτο δὲ πρὸσέτι παμποίκιλος ζωστὴρ μὲ τὸν

ὁποῖον ἐζώννυτο ὁ γέρων, ὅταν ὡπλίζετο ὁδηγῶν τὸν στρατὸν εἰς τὸν φονικὸν πόλεμον, διότι δὲν κατεβάλλετο ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ γήρατος. Στηριχθεὶς δ' ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος, καὶ ὑψώσας τὴν κεφαλήν, ἠρώτησε τὸν Ἀτρείδην καὶ τῷ εἶπε·

« Τίς εἶσαι σὺ ὅστις ἔρχεσαι μόνος εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον ἐν καιρῷ νυκτὸς σκοτεινῆς, ὅτε κοιμῶνται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; (ἢ μήπως διὰ νὰ ζητήσῃς κανένα τῶν φυλάκων ἢ τῶν συντρόφων;) ὁμίλει, καὶ μὴ μὲ πλησιάζῃς σιωπῶν· τί θέλεις;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησε τότε ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

« Ὦ Νέστορ τοῦ Νηλέως υἱέ, μέγα καύχημα τῶν Ἑλλήνων, γνώρισον ὅτι εἶμαι ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, τὸν ὁποῖον ὁ Ζεὺς ἔρριψεν εἰς βάσανα διαρκῆ, περισσότερον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐνόσῳ μένῃ πνοὴ εἰς τὰ στήθη μου καὶ κινῶνται τὰ γόνατά μου. Περιφέρομαι οὕτω, διότι δὲν θέλει νὰ καθίσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου γλυκὺς ὕπνος, ἀλλὰ μὲ ἀπασχολεῖ ὁ πόλεμος καὶ τὰ πάθη τῶν Ἑλλήνων. Διότι πολὺν φόβον ἔχω διὰ τοὺς Ἕλληνας· οὐδ' ἔχω στερεάν τινα ἀπόφασιν, ἀλλὰ κλονοῦμαι καὶ ἡ καρδία μου θέλει νὰ πεταχθῇ ἀπὸ τὰ στήθη μου, τὰ δὲ μέλη μου τρέμουσιν. Ἀλλ' ἂν δύνασαι νὰ πράξῃς τι, ἀφοῦ οὐδ' εἰς σὲ δὲν ἔρχεται ὕπνος, ἐλθὲ νὰ καταβῶμεν εἰς τοὺς φύλακας, διὰ νὰ ἴδωμεν μήπως καταβεβλημένοι ὄντες ἀπὸ τὸν κόπον ἢ ἀπὸ τὸν ὕπνον κοιμηθῶσι, καὶ λησμονήσωσιν ὁλωσδιόλου τὴν φύλαξιν. Ἐνῷ οἱ ἐχθροὶ κάθηνται πλησίον· καὶ δὲν ἠξεύρομεν μήπως καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς θελήσωσι νὰ πολεμήσωσι.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἀκολούθως ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

« Ἐνδοξότατε Ἀτρείδη, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ὁ βουλευτικὸς Ζεὺς δὲν θὰ ἐκτελῇ βεβαίως ἐπὶ πολὺν χρόνον ὅλα ὅσα διανοεῖται καὶ ἐλπίζει ὁ Ἕκτωρ· ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ τῷ ἐπιβάλῃ καὶ περισσότερα δυστυχήματα, ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποστρέψῃ τὴν καρδίαν του ἀπὸ τὸν κακὸν θυμόν. Θὰ σὲ ἀκολουθήσω μετὰ προθυμίας· ἂς συναθροίσωμεν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους, τὸν περίφημον δηλαδὴ εἰς τὸ δόρυ Τυδείδην, τὸν Ὀδυσσέα, τὸν ταχὺν Αἴαντα καὶ τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Φυλέως. Ἂς

ὑπάγῃ δέ τις νὰ προσκαλέσῃ καὶ τοὺς ἑξῆς, τὸν ἰσόθεον Αἴαντα τὸν Τελαμώνιον καὶ τὸν βασιλέα Ἰδομενέα· διότι αὐτῶν τὰ πλοῖα εἶναι πολὺ μακράν, καὶ ὄχι πολὺ πλησίον. Ἀλλὰ τὸν Μενέλαον, ἂν καὶ τὸν ἀγαπῶ καὶ τὸν τιμῶ, θὰ τὸν ἐπιπλήξω φανερὰ (μ' ὅλον ὅτι θὰ θυμώσῃς κατ' ἐμοῦ), διότι κοιμᾶται, καὶ σὲ ἀφῆκε μόνον σου νὰ κοπιάζῃς· τώρα ἔπρεπε νὰ τρέχῃ πρὸς ὅλους τοὺς ἥρωας, παρακαλῶν αὐτούς· διότι ἀνυπόφορος ἀνάγκη μᾶς κατέχει.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

« Ὦ γέρον, ἄλλοτε μὲν καὶ ἐγὼ σὲ παρήγγειλα νὰ τὸν ἐπιπλήττῃς· διότι πολλάκις ἀμελεῖ, καὶ δὲν θέλει νὰ κοπιάζῃ· καὶ τοῦτο οὔτε δι' ὀκνηρίαν οὔτε δι' ἀνοησίαν, ἀλλ' ἐπειδὴ βλέπει ἐμέ, καὶ περιμένει τὴν ἰδικήν μου προθυμίαν. Τώρα ὅμως ἐξύπνησε πολὺ προτήτερα ἀπ' ἐμὲ καὶ ἦλθε νὰ μ' εὕρῃ. ἐγὼ δὲ τὸν ἔστειλα νὰ καλέσῃ ἐκείνους τοὺς ὁποίους καὶ σὺ ζητεῖς. Ἂς ὑπάγωμεν λοιπόν· ἐκείνους δὲ θὰ τοὺς ἀπαντήσωμεν πρὸ τῶν πυλῶν μεταξὺ τῶν φυλάκων· διότι ἐκεῖ τοὺς παρήγγειλα νὰ συναθροισθῶσι. »

Τότε τῷ ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, λέγων·

« Οὕτω λοιπὸν κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲν θὰ τὸν κατηγορήσῃ οὐδὲ θὰ παρακούσῃ εἰς αὐτόν, ὅταν παροτρύνῃ ἢ διατάσσῃ τινά. »

Αὐτὰ ἀφοῦ εἶπεν, ἐνεδύθη τὸν χιτῶνά του, ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας τὰ ὡραῖά του πέδιλα, ἐκάρφωσεν ἐπάνω του τὴν πορφυρᾶν του χλαῖναν, τὴν διπλῆν καὶ πλατεῖαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε πολὺ χνοῦδι. Ἔπῆρε δὲ τὸ δυνατόν του δόρυ τὸ ἔχον ὀξεῖαν χαλκίνην αἰχμήν, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων. Καὶ πρῶτον ἀνήγειρεν ἐκ τοῦ ὕπνου ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ τὸν Ὀδυσσέα τὸν ἴσον μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν σύνεσιν φωνάξας αὐτόν· ταχέως δ' ἔρθασεν ἡ φωνὴ εἰς τὰ ὦτά του καὶ ἐξελθὼν τῆς σκηνῆς εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Διὰ τί περιφέρεσθε οὕτως εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον μόνοι ἐν καιρῷ νυκτός, ποία μεγάλη ἀνάγκη σᾶς ἦλθε; »

Τότε τῷ ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

« Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, μὴ

θαυμάζῃς· διότι μεγάλη συμφορὰ κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλ' ἀκολούθησέ μας, νὰ ἐξυπνήσωμεν καὶ ὅποιον ἄλλον πρέπει, διὰ νὰ σκεφθῶμεν ἂν πρέπῃ, νὰ φύγωμεν ἢ νὰ πολεμήσωμεν.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς πορευθεὶς εἰς τὴν σκηνήν του, ἔθεσε περὶ τοὺς ὤμους του τὴν ποικίλην του ἀσπίδα, καὶ ἐπῆγε πρὸς αὐτούς. Ἐπορεύθησαν δὲ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην τὸν ὁποῖον ἀπήντησαν ἔνοπλον ἐκτὸς τῆς σκηνῆς του· καὶ περὶ αὐτὸν τοὺς συντρόφους του κοιμωμένους μὲ τὰς ἀσπίδας ὑπὸ τὴν κεφαλήν· τὰ δὲ δόρατά των ἦσαν ὀρθὰ ἐμπεπηγμένα μὲ τὴν αἰχμὴν ἐπὶ τῆς γῆς, μακρόθεν δ' ἔλαμπεν ὁ χαλκὸς αὐτῶν ὡς ἀστραπὴ τοῦ πατρὸς Διός. Ὁ δὲ ἥρως Διομήδης ἐκοιμᾶτο, ἔχων ὑποκάτω του ἐστρωμένον δέρμα ἀγρίου βοός, ὑπὸ δὲ τὴν κεφαλήν του ἦτο ἡπλωμένος λαμπρὸς τάπης. Πλησιάσας τότε ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, τὸν ἐξύπνησε κτυπήσας τὸ πέλμα του διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ποδὸς καὶ ἐπιπλήττων αὐτόν, τὸν προέτρεπε λέγων·

« Ἐγείρου υἱὲ τοῦ Τυδέως· διὰ τί κοιμᾶσαι ὅλην τὴν νύκτα; δὲν ἀκούεις ὅτι οἱ Τρῶες κάθηνται εἰς τὸ ὕψωμα τῆς πεδιάδος πλησίον τῶν πλοίων μας, καὶ ὀλίγον πλέον διάστημα μᾶς χωρίζει;»

Οὕτως εἶπεν· αὐτὸς δ' ἀμέσως ἐξηγέρθη ἀπὸ τὸν ὕπνον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ταχεῖς αὐτοὺς λόγους·

« Παράξενος εἶσαι, ὦ γέρον· ποτὲ δὲν παύεις τοῦ νὰ κοπιάζῃς. Μὴ δὲν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων νεώτεροί σου οἱ ὁποῖοι πορευόμενοι παντοχοῦ νὰ ἐξυπνήσωσιν ἕνα ἕκαστον τῶν βασιλέων; σὺ ὅμως εἶσαι ἀκούραστος, ὦ γέρον.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν εἶπεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

« Ναί, φίλε μου, ὅλα αὐτὰ καλῶς τὰ εἶπες. Ἔχω μὲν γενναίους υἱούς, ἔχω δὲ καὶ πολὺν στρατόν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἠδύνατό τις πορευθεὶς νὰ τοὺς προσκαλέσῃ· ἀλλὰ μεγάλη ἀνάγκη κατέχει τοὺς Ἕλληνας. Τώρα εὑρισκόμεθα ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς (εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον) ἢ κακῶς νὰ καταστραφῶμεν ἢ νὰ ζήσωμεν. Ἀλλὰ πήγαινε τώρα (ὡς νεώτερος ὁποῦ εἶσαι) καὶ ἐξύ-

πνήσον τὸν ταχὺν Αἴαντα καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Φυλέως, ἂν μὲ λυπῆσαι.»

Αὐτὰ εἶπεν· ἐκεῖνος δ' ἐφόρεσεν εἰς τοὺς ὤμους του τὸ μέχρι ποδῶν δέρμα μεγάλου καὶ λαμπροῦ λέοντος καὶ ἐπῆρε τὸ δόρυ του. Ἐπορεύθη δὲ καὶ ἐξυπνήσας αὐτοὺς, τοὺς ἔφερεν ὁ ἥρως.

Ὅταν δ' οὗτοι συνηντήθησαν μὲ τοὺς συνηθροισμένους φύλακας, δὲν εὗρον κοιμωμένους τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν φυλάκων, ἀλλ' ὅλοι ἔξυπνοι ἐκάθηντο μὲ τὰ ὅπλα. Καθὼς δ' ὅταν οἱ κύνες ἀγρυπνήσωσιν εἰς τὴν μάνδραν φυλάττοντες τὰ πρόβατα, ὅταν αἰσθανθῶσι κακὸν θηρίον, τὸ ὁποῖον κατέρχεται ἀπὸ τὰ ὄρη διερχόμενον διὰ τῶν δασῶν, πολὺς δὲ θόρυβος ἀνδρῶν καὶ κυνῶν γίνεται ἕνεκα τούτου καὶ ὁ ὕπνος χάνεται ἀπ' αὐτούς· οὕτω καὶ αὐτῶν ὁ ὕπνος ἐχάθη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν των, ἐνῷ ἐφύλαττον τὴν κακὴν ἐκείνην νύκτα· διότι πάντοτε ἦσαν ἐστραμμένοι πρὸς τὴν πεδιάδα, διὰ νὰ ἀκούσωσι μήπως ἐπέρχωνται οἱ Τρῶες. Ἰδὼν δ' αὐτοὺς ὁ γέρων ἐχάρη, καὶ τοὺς ἐνεθάρρυνε λέγων·

« Οὕτω νὰ φυλάσσητε, ἀγαπητά μου τέκνα, νὰ μὴ πάρῃ κανένα ὁ ὕπνος, καὶ κάμωμεν τοὺς ἐχθρούς μας νὰ χαρῶσιν.»

Αὐτὰ εἰπὼν διῆλθε τὴν τάφρον, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων ὅσοι προπεκλήθησαν εἰς τὸ συμβούλιον. Μετ' αὐτῶν δὲ ἦλθον καὶ ὁ Μηριόνης, καὶ ὁ λαμπρὸς τοῦ Νέστορος υἱός· διότι αὐτοὶ τοὺς προσεκάλεσαν νὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὸ συμβούλιον. Διελθόντες δὲ τὴν ἐσκαμμένην τάφρον, ἐκάθισαν εἰς τόπον καθαρόν, μὴ ἔχοντα πτώματα φονευμένων· ἀφ' ὅπου ἐστράφη ὀπίσω καὶ ὁ ἰσχυρὸς Ἕκτωρ ὅταν τὸν κατέλαβεν ἡ νὺξ φονεύοντα τοὺς Ἕλληνας. Ἐκεῖ λοιπὸν καθίσαντες συνωμίλουν. Καὶ πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, εἰπών·

« Ὦ φίλοι, δὲν θ' ἀποφασίσῃ τις πεποιθὼς εἰς τὴν τολμηρὰν ψυχήν του νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς μεγαλοψύχους Τρῶας; ἴσως δυνηθῇ καὶ συλλάβῃ κανένα τῶν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ στρατοπέδου Τρώων, ἢ καὶ ἀκούσῃ γνώμην τινὰ τῶν Τρώων, τί σκέπτονται δηλαδή, θέλουσι νὰ μένωσιν ἐκεῖ ἔμπροσθεν καὶ πλησίον τῶν

πλοίων, ἢ θὰ ἀναχωρήσωσιν ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν ἀφοῦ ἐνίκησαν τοὺς Ἕλληνας. Αὐτὰ ὅλα ἂν ἠμπορέσῃ νὰ μάθῃ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς σῶος, θέλει ἀποκτήσει μεγάλην δόξαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ μεταξὺ πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ θέλουσι τῷ δοθῇ καλὰ δῶρα· διότι ὅσοι ἥρωες ἄρχουσιν εἰς τὰ πλοῖα, ὅλοι θὰ τῷ δώσωσιν ἕκαστος ἀνὰ ἓν μέλαν πρόβατον θηλυκὸν καὶ πρὸ ὀλίγου γεννῆσαν· κτῆμα ὅμοιον τοῦ ὁποίου οὐδὲν ὑπάρχει, θὰ παρευρίσκεται δὲ πάντοτε εἰς τὰς τραπέζας καὶ εἰς τὰ συμπόσια »

Αὐτὰ εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι ἐσιώπησαν. Ἔπειτα εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης.

« Νέστωρ, ἐμὲ μὲ λέγει ἡ καρδία μου καὶ ἡ ψυχή μου νὰ εἰσδύσω εἰς τὸν στρατὸν τῶν πλησίον εὑρισκομένων ἐχθρῶν, δηλαδὴ τῶν Τρώων· ἀλλ' ἂν ἤθελε μὲ ἀκολουθήσει καὶ ἄλλος τις θά μοι γίνῃ περισσοτέρα γενναιότης καὶ θάρρος. Ὅταν ὑπάγωσι δύο, ὁ εἷς καταλαμβάνει κἄτι περισσότερον τοῦ ἄλλου, πρὸς τὸ συμφέρον· μόνος ὅμως, καὶ ἂν καταλάβῃ τις, ὁ νοῦς του εἶναι βραδύτερος, καὶ ἡ σκέψις του ἀσθενής.

Οὕτως εἶπε, καὶ πολλοὶ ἤθελον ν' ἀκολουθήσωσι τὸν Διομήδην. Ἤθελον οἱ δύο Αἴαντες οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ἤθελεν ὁ Μηριόνης, καὶ μάλιστα ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος, ἤθελε δὲ καὶ ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἀτρείδης Μενέλαος, ἤθελε δὲ καὶ ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων· διότι πάντοτε ἡ ψυχή του ἦτο τολμηρά.

Τότε τοῖς εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

« Ἀγαπητέ μοι υἱὲ τοῦ Τυδέως Διόμηδες, σὺ νὰ ἐκλέξῃς τὸν σύντροφόν σου, ὅποιον θέλῃς, τὸν ἄριστον ἐκ τῶν παρευρισκομένων, διότι πολλοὶ τὸ ἐπιθυμοῦσι. Μὴ τύχῃ δὲ καὶ ἐντρεπόμενος, καταλίπῃς μὲν τὸν καλλίτερον, ἐκλέξῃς δὲ τὸν χειρότερον ἐξ αἰδοῦς, ἀποβλέπων εἰς τὸ γένος του, μηδ' ἀνώτερός σου ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι.»

Αὐτὰ εἶπε, φοβηθεὶς διὰ τὸν ξανθὸν Μενέλαον. Ὁ δὲ μεγαλόφωνος Διομήδης εἶπε πάλιν πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς·

« Ἀφοῦ μὲ παρακινεῖτε νὰ ἐκλέξω ἐγὼ τὸν σύντροφόν μου, πῶς ἠμπορῶ νὰ λησμονήσω τὸν θεῖον Ὀδυσσέα, τοῦ ὁποίου ἡ

καρδία καὶ ἡ γενναία ψυχὴ εἶναι τὰ μάλιστα πρόθυμος πρὸς πάντα κόπον, τὸν ἀγαπᾷ δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Ἂν αὐτὸς μὲ ἀκολουθήσῃ, δυνάμεθα καὶ οἱ δύο νὰ ἐπιστρέψωμεν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ φλεγομένου πυρός, ἐπειδὴ γινώσκει κάλλιον παντὸς ἄλλου νὰ σκέπτηται.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·

« Υἱὲ τοῦ Τυδέως μὴ μὲ ἐπαινῇς πολὺ μηδὲ μὲ κατηγορῇς· διότι ὁμιλεῖς πρὸς τοὺς Ἕλληνας οἱ ὁποῖοι μὲ ἠξεύρουσιν· Ἀλλ' ἂς ὑπάγωμεν· διότι ἡ νὺξ προχωρεῖ πολύ, καὶ πλησιάζει ἡ αὐγή, τὰ δὲ ἄστρα προέβησαν, παρῆλθον δὲ τὰ δύο τρίτα τῆς νυκτός, καὶ μένει ἀκόμη τὸ ἄλλο ἓν τρίτον.»

Αὐτὰ εἰπόντες, ἐνεδύθησαν τὰ φοβερά των ὅπλα. Εἰς μὲν τὸν Τυδείδην ἔδωκεν ὁ πολεμικὸς Θρασυμήδης δίστομον ξίφος, (διότι τὸ ἰδικόν του εἶχεν ἀφήσει εἰς τὸ πλοῖον) καὶ ἀσπίδα· ἔθεσε δὲ εἰς τὴν κεφαλήν του περικεφαλαίαν ἀπὸ δέρμα ταύρου, χωρὶς φάλον καὶ λόφον, ἥτις ὀνομάζεται καταῖτυξ, καὶ φυλάττει τὴν κεφαλὴν τῶν ἀνθηρῶν νέων. Ὁ δὲ Μηριόνης ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσέα τόξον καὶ φαρέτραν καὶ ξίφος· περιέθηκε δὲ εἰς τὴν κεφαλήν του περικεφαλαίαν κατεσκευασμένην ἀπὸ βόϊον δέρμα, καὶ ἐντεταμένην ἔσωθεν στερεῶς μὲ πολλοὺς ἱμάντας· ἔξωθεν δὲ ὑπῆρχον ἔνθεν πολλοὶ λευκοὶ ὀδόντες ἀγριοχοίρου, καλῶς καὶ ἐπισταμένως προσηρμοσμένοι· ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἦτο πυκνὸν μαλλίον· τὴν περικεφαλαίαν αὐτὴν ἀφῄρεσέ ποτε ὁ Αὐτόλυκος ἐκ τῆς Ἐλεῶνος ἀπὸ τὸν Ἀμύντορα τὸν Ὀρμενίδην παραβιάσας τὴν οἰκίαν του· καὶ τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Κυθήριον Ἀμφιδάμαντα εἰς τὴν Σκάνδειαν· ὁ δὲ Ἀμφιδάμας τὴν ἔδωκεν ὡς δῶρον εἰς τὸν Μόλον τὸν ξένον του· ὅστις πάλιν τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν του Μηριόνην διὰ νὰ τὴν φορῇ· τότε δὲ ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀδυσσέως, τεθεῖσα ἐπ' αὐτῆς.

Ἀφοῦ δὲ οἱ δύο οὗτοι ἐνεδύθησαν τὰ φοβερά των ὅπλα, ἐπορεύθησαν, ἀφήσαντες ἐκεῖ ὅλους τοὺς ἥρωας. Ἔστειλε δὲ ἡ Ἀθηνᾶ εἰς αὐτοὺς πλησίον τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκ δεξιῶν ἐρωδιόν· δὲν εἶδον ὅμως αὐτὸν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των ἕνεκα τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ τὸν ἤκουσαν ἠχήσαντα. Ἔχαιρε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ τὸν οἰωνὸν αὐτὸν, καὶ ηὔχετο εἰς τὴν Ἀθηνᾶν λέγων·

«Ἐπάκουσόν μου, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διός, ἡ ὁποία παντοτε παρίστασαι εἰς ὅλα τὰ δεινά μου, οὐδὲ σὲ διαφεύγω ὅταν ἐπιχειρῶ τι· καὶ τώρα λοιπὸν προστάτευσόν με πολὺ περισσότερον, ὦ Ἀθηνᾶ, καὶ δὸς νὰ ἐπιστρέψωμεν πάλιν εἰς τὰ καλά μας πλοῖα ἀφοῦ κατορθώσωμεν τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, ὅπερ θὰ ἐμάβλῃ εἰς ἀνησυχίας τοὺς Τρῶας.»

Δεύτερος μετ' αὐτὸν ηὐχήθη ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης λέγων·

«Ἐπάκουσον τώρα καὶ ἐμέ, Ἀτρυτώνη, θύγατερ τοῦ Διός· συνόδευσόν με, καθὼς ὅταν συνώδευσας τὸν πατέρα μου τὸν εὐγενῆ Τυδέα εἰς τὰς Θήβας, ὅταν ἐπῆγε πρεσβευτὴς ἐκ μέρους τῶν Ἀργείων· καὶ ἀφήσας τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀσωπὸν, ἔφερεν εἰς τοὺς Καδμείους τὸν εἰρηνικὸν λόγον· ἐπανελθὼν δὲ διέπραξε μεγάλα ἔργα, μὲ τὴν βοήθειαν σοῦ, ὦ ἔξοχε θεά, ὅτε προθύμως τὸν ἐπροστάτευσας. Οὕτω λοιπὸν καὶ ἐμὲ προστάτευσον εὐμενῶς, καὶ φύλαττέ με, καὶ ἐγὼ νά σοι θυσιάσω βοῦν μονοετῆ, μὲ εὐρὺ μέτωπον, ἀδάμαστον, τὸν ὁποῖον νὰ μὴ ἔφερεν ἀκόμη ἀνὴρ ὑπὸ τὸν ζυγόν· ἕνα τοιοῦτον βοῦν θὰ σοι τελέσω θυσίαν, χρυσώσας τὰ κέρατά του.»

Αὐτὰ εἶπον προσευχόμενοι, καὶ εἰσήκουσεν αὐτοὺς ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Μετὰ δὲ τὴν προσευχὴν ταύτην πρὸς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διὸς, ἐπορεύθησαν ἐν καιρῷ τῆς σκοτεινῆς νυκτὸς ὡσὰν δύο λέοντες, διὰ μέσου τοῦ φόνου, τῶν νεκρῶν, τῶν ὅπλων καὶ τοῦ μαύρου αἵματος.

Ἀλλ' οὐδὲ τοὺς γενναίους Τρῶας δὲν ἀφῆκεν ὁ Ἕκτωρ νὰ κοιμῶνται, ἀλλὰ συνεκάλεσεν ὅλους τοὺς ἀρίστους ὅσοι ἦσαν ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Τρώων. Ἀφοῦ δὲ συνῆλθον τοὺς προέτεινε τὴν ἑξῆς φρόνιμον σκέψιν·

«Τίς ἤθελεν ὑποσχεθῆ καὶ ἐκτελέσει μὲ μέγα δῶρον τὸ ἑξῆς κατόρθωμα; Ἡ ἀμοιβή του θὰ ἦναι μεγάλη· θὰ δώσω δηλαδὴ ἕνα ὄχημα καὶ δύο ὑψηλαύχενας ἵππους, τοὺς ἀρίστους ἐξ ὅσων ὑπάρχουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, εἰς ἐκεῖνον ὅστις θὰ λάβῃ τὴν τόλμην, καὶ διὰ νὰ δοξάσῃ ἑαυτόν, νὰ ὑπάγῃ πλησίον τῶν ταχέων πλοίων, καὶ νὰ μάθῃ ἂν φυλάσσηται τὸ στρατόπεδον καθὼς πρότερον, ἢ νικηθέντες πλέον

ἀπὸ ἡμᾶς οἱ Ἕλληνες σκέπτονται νὰ φύγωσι, καὶ δὲν θέλουσι νὰ φυλάξωσι τὴν νύκτα, ὡς ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τὴν πολλὴν κούρασιν.»

Αὐτὰ εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι ἐσιώπησαν. Ὑπῆρχε δὲ μεταξὺ τῶν Τρώων Δόλων τις υἱὸς τοῦ θείου κήρυκος Εὐμήδους, κάτοχος πολλοῦ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ· οὗτος κατὰ μὲν τὴν μορφὴν ἦτο ἄσχημος, ἀλλ' ἦτο ταχύπους· καὶ μόνος αὐτὸς ἄρρην μεταξὺ πέντε ἀδελφῶν. Αὐτὸς λοιπὸν εἶπε τότε εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τὸν Ἕκτορα τὰ ἑξῆς·

«Ἕκτορ, ἐμὲ μὲ λέγει ἡ καρδία καὶ ἡ γενναία ψυχή μου νὰ ὑπάγω πλησίον τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοπέδου, καὶ νὰ πληροφορηθῶ. Ἀλλ' ὕψωσον τὸ σκῆπτρόν σου καὶ ὄμωσόν μοι ὅτι ἀφεύκτως θά μοι δώσῃς τοὺς ἵππους καὶ τὰ ποικίλα μὲ τὸν χαλκὸν ὀχήματα, τὰ ὁποῖα φέρουσι τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Ἐγὼ δὲ δὲν θά σου γίνω μάταιος κατάσκοπος, οὐδὲ θὰ διαψεύσω τὰς προσδοκίας σου. Διότι θὰ προχωρήσω ἐπὶ τοσοῦτον ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου, ἕως νὰ φθάσω εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅπου μέλλουσι νὰ σκεφθῶσιν οἱ βασιλεῖς ἂν πρέπει νὰ φύγωσιν, ἢ μένοντες νὰ πολεμήσωσιν.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δ' Ἕκτωρ ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὸ σκῆπτρον καὶ ὄμωσεν ὡς ἑξῆς·

«Μάρτυς μου ἔστω ὁ Ζεὺς ὁ κερκυνοβόλος σύζυγος τῆς Ἥρας, ὅτι δὲν θὰ ἀναβῇ εἰς τοὺς ἵππους αὐτοὺς οὐδεὶς ἄλλος ἀνὴρ ἐκ τῶν Τρώων, ἀλλὰ σὺ διαρκῶς θὰ τοὺς χαίρεσαι.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὀμώσας μὲν ψευδῆ ὅρκον, φιλοτιμήσας ὅμως τὸν Δόλωνα. Οὗτος ἔβαλεν ἀμέσως εἰς τοὺς ὤμους του καμπύλα τόξα, ἐνεδύθη ἔξωθεν δέρμα λευκοῦ λύκου, ἐπέθηκεν εἰς τὴν κεφαλὴν περικεφαλαίαν ἀπὸ δέρμα ἰκτίδος, καὶ λαβὼν τὸ ὀξὺ δόρυ του ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ πορευόμενος πρὸς τὰ πλοῖα· ὁπόθεν δὲν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ νὰ φέρῃ ἀπάντησιν εἰς τὸν Ἕκτορα. Ὅταν δ' ἀφῆκεν ὀπίσω τὸ πλῆθος τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνδρῶν, ἔτρεχε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν δρόμον του· τὸν ἐνόησεν ὅμως πλησιάζοντα ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Διομήδην·

«Διόμηδες, ὁ ἀνὴρ αὐτὸς ἔρχεται ἀπὸ τὸν στρατὸν, δὲν

ἠξεύρω, διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τὰ πλοῖά μας, ἢ διὰ νὰ λαφυραγωγήσῃ κανένα τῶν φονευθέντων νεκρῶν. Ἀλλ' ἂς τὸν ἀρήσωμεν πρῶτον νὰ προχωρήσῃ ὀλίγον εἰς τὴν πεδιάδα· ἔπειτα δὲ ὁρμήσαντες κατ' αὐτοῦ νὰ τὸν συλλάβωμεν ταχέως· ἂν ὅμως μᾶς περάσῃ κατὰ τὴν ταχύτητα, ὁρμῶν ὁ καθείς μας μὲ τὸ δόρυ νὰ τὸν διώκῃ πάντοτε πρὸς τὰ πλοῖα μακρὰν τοῦ στρατοῦ, διὰ νὰ μὴ μᾶς διαφύγῃ πρὸς τὴν πόλιν.»

Οὕτως εἰπόντες, ἐπλαγίασαν ὀλίγον ἔξω τῆς ὁδοῦ μεταξὺ τῶν νεκρῶν· ὁ Δόλων δὲ ταχέως διῆλθεν ἔμπροσθέν των ἀπερισκέπτως. Ἀλλ' ὅταν ἀπεμακρύνθη ὅσον φθάνουσι τὰ ὄρια ἡμιόνων ἀροτριωσῶν (διότι αὗται εἶναι προτιμώτεραι τῶν βοῶν διὰ νὰ σύρωσι τὸ ἄροτρον εἰς τὰς ἐκτεταμένας γαίας), αὐτοὶ οἱ δύο ἐπέδραμον, ὁ δὲ Δόλων ἀκούσας τὸν κρότον ἐσταμάτησε. Διότι ἤλπισεν ὅτι ἤρχοντο ἐκ μέρους τῶν Τρώων ἄλλοι σύντροφοι ἵνα τὸν στρέψωσιν ὀπίσω κατὰ προσταγὴν τοῦ Ἕκτορος. Ἀλλ' ὅταν ἀπεῖχον πλέον ὅσον φθάνει τὸ δόρυ ἢ καὶ ὀλιγώτερον, ἐγνώρισεν ὅτι ἦσαν ἐχθροί· ἔθεσε τοὺς πόδας του εἰς ταχεῖαν κίνησιν, τρπεὶς εἰς φυγήν· ἐκεῖνοι δ' ὥρμησαν εἰς καταδίωξίν του. Καθὼς δ' ὅταν δύο θηρευτικοὶ κύνες, ἔχοντες ὀξεῖς ὀδόντας, ἐξακολουθοῦσιν ἐπιμόνως καταδιώκοντες εἰς δασώδη τόπον δορκάδα ἢ λαγωὸν, ὅστις προτρέχει φωνάζων, οὕτω καὶ ὁ Τυδείδης μὲ τὸν πορθητὴν Ὀδυσσέα ἀποκόψαντες αὐτὸν ἀπὸ τὸν στρατὸν, ἐξηκολούθουν ἐπιμόνως νὰ τὸν διώκωσιν. Ἀλλ' ὅταν πλέον ἔμελλε νὰ φθάσῃ εἰς τοὺς φύλακας, φεύγων πρὸς τὰ πλοῖα, τότε ἐδυνάμωσεν ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Τυδείδην, διὰ νὰ μὴ προφθάσῃ ἄλλος τις ἐκ τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων νὰ καυχηθῇ ὅτι τὸν ἐκτύπησε, καὶ αὐτὸς ἔλθῃ δεύτερος. Ὁρμῶν λοιπὸν κατ' αὐτοῦ μὲ τὸ δόρυ, εἶπεν ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης·

«Ἢ στάσου, ἢ θὰ σὲ κτυπήσω μὲ τὸ δόρυ, καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ διαφύγῃς τὸν ἐκ τῶν χειρῶν μου φοβερὸν θάνατον.»

Εἶπε, καὶ ἔρριψε τὸ δόρυ, ἑκουσίως δὲ δὲν ἐπέτυχεν τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ διελθοῦσα ὑπεράνω τοῦ δεξιοῦ του ὤμου ἡ αἰχμὴ τοῦ καλῶς ἐξεσμένου δόρατος, ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν· αὐτὸς δ' ἐστάθη καὶ φοβισμένος ἐτραύλιζεν (οἱ δὲ ὀδόντες αὐτοῦ συνεκρούοντο), καὶ ἦτο κίτρινος ἀπὸ τὸν φόβον του. Ἐκεῖνοι δὲ ἀσ-

θμαίνοντες τὸν ἔφθασαν, καὶ τὸν συνέλαβον ἀπὸ τὰς χεῖρας· ὁ δὲ Δόλων δακρύσας, εἶπεν·

«Αἰχμαλωτίσατέ με, καὶ ἐγὼ θὰ ἀπελευθερώσω ἐμαυτὸν, διότι ἔχω εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ χαλκὸν καὶ χρυσὸν καὶ σίδηρον, ἐξ αὐτῶν δὲ θέλει σᾶς χαρίσει ὁ πατήρ μου ἄπειρα δῶρα, ἐὰν μάθῃ ὅτι εἶμαι ζωντανὸς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βαθύφρων Ὀδυσσεύς·

«Ἔχε θάρρος, καὶ μὴ βάλλῃς κατὰ νοῦν τὸν θάνατον· ἀλλ' ἐλθὲ καὶ εἰπέ μοι ἀκριβῶς τὸ ἑξῆς· ποῦ πηγαίνεις πρὸς τὰ πλοῖα, μόνος σου, μακρὰν τοῦ στρατοπέδου σου, καὶ ἐν καιρῷ σκοτεινῆς νυκτὸς, ὅτε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι κοιμῶνται; (ἢ διὰ νὰ λαφυραγωγήσῃς κανένα ἐκ τῶν φονευμένων;) ὄντως ὁ Ἕκτωρ σὲ ἔστειλε νὰ κατασκοπεύσῃς τὰ καθ' ἕκαστα εἰς τὰ πλοῖα, ἢ μόνος σου ἀπεφάσισας καὶ ἦλθες;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ Δόλων (μὲ τρέμοντα μέλη)·

«Εἰς πολλὰ δυστυχήματα μὲ προέτρεψεν ὁ Ἕκτωρ, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη νά μοι δώσῃ τοὺς ἵππους τοῦ λαμπροῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως, καὶ τὰ ποικίλα μὲ χαλκὸν ὀχήματά του· μὲ παρήγγειλε δὲ, πορευθεὶς κατὰ τὴν ταχεῖαν καὶ σκοτεινὴν ταύτην νύκτα, νὰ ἔλθω εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, καὶ νὰ πληροφορηθῶ ἂν φυλάσσωνται καλῶς τὰ ταχέα πλοῖα, ὡς καὶ πρότερον, ἢ νικηθέντες πλέον ὑπὸ τῶν ἰδικῶν μας χειρῶν, σκέπτεσθε περὶ φυγῆς, καὶ δὲν θέλετε νὰ φυλάσσητε τὴν νύκτα, ὡς ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τὴν μεγάλην κούρασιν.»

Μειδιάσας τότε ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν λέγων·

«Τῷ ὄντι μεγάλα δῶρα ἐπεθύμει ἡ καρδία σου, τοὺς ἵππους δηλαδὴ τοῦ πολεμικοῦ Αἰακίδου· αὐτοὶ ὅμως εἶναι δύσκολον ἀπὸ θνητοὺς, νὰ δαμασθῶσι, καὶ νὰ ὑποφέρωσιν ἀναβάτην ἄλλον ἐκτὸς τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἀθάνατος μήτηρ· ἀλλὰ τοῦτο εἰπὲ, καὶ διηγήσου μοι ἀκριβῶς· τώρα ἀναχωρῶν, ποῦ ἀφῆκες τὸν βασιλέα Ἕκτορα; ποῦ δὲ κεῖνται τὰ πολεμικά του ὅπλα, καὶ ποῦ οἱ ἵπποι του; πῶς εἶναι αἱ φυλακαὶ καὶ αἱ κοῖται τῶν ἄλλων Τρώων; καὶ ποῖα, ὅσα σκέπτονται μεταξύ των, σκοπεύουσι νὰ μείνωσιν αὐτοῦ ἔμπροσθεν

καὶ πλησίον τῶν πλοίων μας, ἢ θὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν ἀφοῦ ἐνίκησαν τοὺς Ἕλληνας;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Δόλων ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδους·

«Λοιπὸν ἐγὼ θέλω σοι τὰ ἐκθέσει ὅλα λεπτομερῶς. Ὁ μὲν Ἕκτωρ μὲ ἐκείνους ὅποι εἶναι βουληφόροι, συσκέπτεται πλησίον τοῦ μνήματος τοῦ Ἴλου μακρὰν τῆς ταραχῆς τοῦ στρατοπέδου. Διὰ δὲ τὰς φυλακὰς περὶ ὧν μὲ ἐρωτᾷς, ἥρως, δὲν ὑπάρχει καμμία ὡρισμένη νὰ ἐπιβλέπῃ καὶ φυλάσσῃ τὸν στρατόν. Ἀλλ' ὅσα πυρὰ ὑπάρχουσιν εἶναι τῶν Τρώων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἠναγκασμένοι, καὶ ἀγρυπνοῦσι καὶ προτρέπουσιν ἀλλήλους νὰ φυλάττωσιν. Οἱ δὲ πολλαχόθεν προσκεκλημένοι σύμμαχοι κοιμῶνται, ἀφήσαντες τὴν φύλαξιν εἰς τοὺς Τρῶας· διότι δὲν κάθηνται πλησίον αἱ γυναῖκες ἐκείνων καὶ οἱ παῖδες.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·

«Πῶς κοιμῶνται τώρα οἱ σύμμαχοι, ἀνάμικτοι μετὰ τῶν Τρώων, ἢ χωριστά; εἰπέ μοί το, νὰ τὸ γνωρίζω.»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδους Δόλων·

«Καὶ ταῦτα θέλω σοι ἐκθέσει λεπτομερῶς. Πρὸς μὲν τὸ μέρος τῆς θαλάσσης εἶναι οἱ Κᾶρες καὶ οἱ κυρτότοξοι Παίονες καὶ οἱ Λέλεγες καὶ οἱ Καύκωνες καὶ οἱ θεῖοι Πελασγοί. Πρὸς δὲ τὸ μέρος τῆς Θρύμβης ἐτάχθησαν οἱ Λύκιοι, οἱ ἀγέρωχοι Μυσοί, οἱ ἱπποδαμασταὶ Φρύγες καὶ οἱ ἱπποτικοὶ Μαίονες. Ἀλλὰ διατί μὲ ἐρωτᾶτε ὅλα ταῦτα; ἐὰν θέλητε νὰ εἰσδύσητε εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, ἰδοὺ οἱ Θρᾷκες οὗτοι, ἐλθόντες νεωστί, καὶ εἰς τὴν ἄκραν ὅλων τῶν ἄλλων παρατεταγμένοι· βασιλεὺς δ' αὐτῶν ὁ Ῥῆσος ὁ υἱὸς τοῦ Ἠϊονέως· τούτου εἶδον τοὺς καλλίστους καὶ μεγίστους ἵππους, οἵτινες εἶναι λευκότεροι τῆς χιόνος, καὶ τρέχουσιν ὡσὰν τὸν ἄνεμον· ἔχει δὲ ἅρμα καλῶς εἰργασμένον μὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον· ἦλθε δ' ἔχων ὅπλα μέγιστα καὶ χρυσᾶ, ἀξιοθαύμαστα· ὅπλα τὰ ὁποῖα δὲν ἁρμόζει νὰ τὰ φορῶσιν ἄνθρωποι θνητοί, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ ἀθάνατοι θεοί. Ἀλλὰ πλησιάτατέ με εἰς τὰ ταχέα πλοῖά σας, ἢ δέσαντές με μὲ δεσμὰ ἀφήσατέ με ἐδῶ, καὶ ὑπάγετε νὰ πληροφορηθῆτε ἂν ἀληθῶς σᾶς ὡμίλησα ἢ ὄχι.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ γενναῖος Διομήδης·

« Δόλων, ἂν καὶ μᾶς ἔδωκας καλὰς ἀγγελίας, οὐδόλως μὴ σκέπτεσαι περὶ φυγῆς ἀφοῦ ἅπαξ ἔπεσες εἰς χεῖράς μου. Διότι ἂν τώρα σὲ ἀπολύσωμεν μὲ λύτρα, ἢ σὲ ἀφήσωμεν, θὰ ἔλθῃς καὶ παλιν εἰς τὰ πλοῖά μας, ἢ διὰ νὰ κατασκοπεύσῃς, ἢ διὰ νὰ μᾶς πολεμήσῃς. Ἂν ὅμως χάσῃς τὴν ζωὴν, φονευθεὶς ἀπὸ τὰς ἰδικάς μου χεῖρας, δὲν θὰ ἠμπορῇς πλέον νὰ βλάψῃς τοὺς Ἕλληνας. »

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἔμελλε νὰ τὸν παρακαλέσῃ ἐγγίσας τὸ γένειόν του μὲ τὴν παχεῖαν χεῖρά του, ἀλλ' ὁ Διομήδης ὁρμήσας τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ μέσον τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ ἀπέκοψε καὶ τοὺς δύο τένοντας· καὶ ἐνῷ ὡμίλει ἀκόμη, ἔπεσεν ἡ κεφαλή του κατὰ γῆς. Τότε ἔλαβον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του τὴν ἐκ δέρματος ἰκτίδος περικεφαλαίαν του, καὶ τὸ δέρμα τοῦ λύκου, καὶ τὰ ἐλαστικά του τόξα, καὶ τὸ μακρόν του δόρυ· καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ἀφιέρωσεν αὐτὰ εἰς τὴν λαφυραγωγὸν Ἀθηνᾶν, εὐχηθεὶς καὶ εἰπών·

« Χαῖρε, θεὰ, διὰ ταῦτα· διότι σὲ πρώτην ἐξ ὅλων τῶν ἐν Ὀλύμπῳ ἀθανάτων θεῶν θὰ ἐπικαλεσθῶμεν· ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁδήγησόν μας εἰς τοὺς ἵππους καὶ τὰς κοίτας τῶν Θρᾳκῶν. »

Αὐτὰ εἶπε· καὶ ὑψώτας τὰ ὅπλα ἄνωθέν του τὰ ἐκρέμασεν εἰς μίαν μυρίκην· ἐπέθηκε δὲ καταφανὲς σημεῖον συστρέψας καλάμους καὶ εὐθαλεῖς κλάδους μυρίκης, διὰ νὰ μὴ τὰ χάσωσιν ὅταν θὰ ἐπιστρέφωσιν ἐν καιρῷ σκοτεινῆς νυκτός. Ἐπροχώρησαν ἀκολούθως διὰ μέσου τῶν ὅπλων καὶ τοῦ μαύρου αἵματος, καὶ ταχέως ἔρθασκν εἰς τὰς τάξεις τῶν Θρᾳκῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκοιμῶντο ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τοὺς κόπους, τὰ δὲ ὡραῖά των ὅπλα ἦσαν τεθειμένα κατὰ γῆς πλησίον των, καλῶς τεταγμένα εἰς τρεῖς σειράς· πλησίον δ' ἑκάστου τῶν Θρᾳκῶν ἦσαν δύο ἵπποι. Ὁ Ῥῆσος ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ πλησίον του ἦσαν δεμένοι μὲ λωρία εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἄντυγος οἱ ταχεῖς αὐτοῦ ἵπποι. Τοῦτον πρῶτον εἶδεν ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ δείξας αὐτὸν εἰς τὸν Διομήδην εἶπεν·

« Οὗτος εἶναι, Διόμηδες, ὁ ἀνήρ, καὶ αὐτοὶ οἱ ἵπποι τοὺς ὁποίους μᾶς ἔλεγεν ὁ Δόλων, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἐφονεύσαμεν. Ἐλθὲ λοιπὸν, δεῖξον τώρα τὴν ἀνδρείαν σου, καὶ δὲν χρειάζε-

ται νὰ ἵστασκι ἀργὸς μὲ τὰ ὅπλα σου, ἀλλὰ λύε τοὺς ἵππους ἢ φόνευε σὺ τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐγὼ νὰ φροντίσω διὰ τοὺς ἵππους.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ γλαυκόφθαλμος Ἀθηνᾶ τῷ ἐνέπνευσε δύναμιν, καὶ ἔσφαζε πέριξ του τοὺς Θρᾷκας, οἵτινες φονευόμενοι μὲ τὸ ξίφος, ἐξέβαλλον μεγάλας κραυγάς, καὶ ἡ γῆ ἐκοκκίνιζεν ἀπὸ τὸ αἷμα. Καθὼς δὲ λέων ἐπελθὼν ἐφορμήσῃ καταστρεπτικὸς εἰς ἀφύλακτα ποίμνια αἰγῶν ἢ προβάτων, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως ἐφορμήσας κατὰ τῶν Θρᾳκῶν, ἐφόνευσε δώδεκα. Ὁ δὲ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, ὅποιον ὁ Τυδείδης παραστὰς ἤθελε φονεύσει μὲ τὸ ξίφος, τὸν ἐλάμβανεν ὄπισθεν ἀπὸ τοὺς πόδας, καὶ τὸν ἔσυρε, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ διέλθωσιν οἱ ἵπποι εὐκολώτερα, καὶ νὰ μὴ τρομάξωσι διαβαίνοντες ἄνωθεν τῶν νεκρῶν· διότι δὲν εἶχον ἀκόμη συνειθίσει νὰ βλέπωσι νεκρούς. Ὅταν δ' ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως ἀπήντησε τὸν βασιλέα, ἀφῆρεσε καὶ αὐτοῦ δεκάτου τρίτου, ἀσθμαίνοντος, τὴν γλυκεῖαν ζωήν· διότι κακὸν ὄνειρον ἦλθεν εἰς τὴν κεφαλήν του (τὴν νύκτα ἐκείνην τῷ ἐφάνη, κατὰ βούλησιν τῆς Ἀθηνᾶς ὁ υἱὸς τοῦ Οἰνείδου Τυδέως). Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἔλυσεν ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς τοὺς μονώνυχας ἵππους, τοὺς ἔδεσεν ὁμοῦ μὲ λωρία, καὶ τοὺς ἐξέβαλε τοῦ στρατοῦ, κτυπῶν αὐτοὺς μὲ τόξον, διότι δὲν ἐνθυμήθη νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας ἐκ τοῦ ἅρματος τὴν λαμπρὰν μάστιγα· ἔπειτα ἐσύριξε, δίδων σημεῖον εἰς τὸν θεῖον Διομήδην.

Αὐτὸς ὅμως μένων διελογίζετο τί τολμηρὸν νὰ πράξῃ, νὰ λάβῃ τὸ ἅρμα καὶ νὰ τὸ ἐκβάλῃ ἐκεῖ ὅπου ἔκειντο τὰ ποικίλα ὅπλα, εἴτε σείρων αὐτό, εἴτε ὑψηλὰ σηκώσας, ἢ νὰ φονεύσῃ πολλοὺς ἀκόμη Θρᾷκας. Ἐνῷ ταῦτα διελογίζετο, ἐπλησίασεν ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν θεῖον Διομήδην·

« Υἱὲ τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως, κύτταξε ν' ἀναχωρήσῃς εἰς τὰ πλοῖα, διὰ νὰ μὴ διεγείρῃ τοὺς Τρῶας ἄλλος τις θεός, καὶ φύγῃς πεφοβισμένος.»

Οὕτως εἶπεν· αὐτὸς δ' ἐνόησε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς ὁποῦ ὡμίλησε, καὶ ἀνέβησαν ταχέως εἰς τοὺς ἵππους· καὶ ὁ μὲν

Ὀδυσσεὺς τοὺς ἐκτύπα μὲ τὸ τόξον, αὐτοὶ δ' ἐπέτων πρὸς τὰ ταχέα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα.

Ἐν τούτοις δὲν κατεσκόπευεν εἰς μάτην ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων, ὅταν εἶδε τὴν Ἀθηνᾶν ἀκολουθοῦσαν τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως. Ἀλλ' ὠργισμένος κατ' αὐτῆς εἰσέδυσεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, καὶ διήγειρε τὸν βουληφόρον τῶν Θρᾳκῶν Ἱπποκόωντα, τὸν καλὸν ἐξάδελφον τοῦ Ῥήσου. Οὗτος ἐξεγερθεὶς τοῦ ὕπνου, ἅμα εἶδεν ἔρημον τὸν τόπον ὅπου ἐστέκοντο οἱ ταχεῖς ἵπποι, καὶ τοὺς ἄνδρας ἀσπαίροντας εἰς τὸν τόπον τοῦ φοβεροῦ φόνου, πάραυτα ἐκραύγασε θρηνῶν, καὶ ἐφώναξε τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον. Ἠγέρθη δὲ μέγας κρότος καὶ θόρυβος τῶν Τρώων, οἵτινες ἔτρεχον σωρηδὸν καὶ ἔβλεπον τὰ δεινὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα διαπράξαντες οἱ ἄνδρες, ἀνεχώρησαν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα.

Ὅταν δ' ἔφθασαν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης ἐκεῖ ὅπου ἐφόνευσαν τὸν κατάσκοπον τοῦ Ἕκτορος, ἐκεῖ ὁ ἠγαπημένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεὺς ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους, ὁ δὲ Τυδείδης πηδήσας κάτω ἔδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσέως τὰ αἱματωμένα ὅπλα, καὶ ἀνέβη πάλιν εἰς τοὺς ἵππους τοὺς ὁποίους ἐμάστιξε, καὶ αὐτοὶ προθύμως ἐπέτων (πρὸς τὰ ὡραῖα πλοῖα· διότι ἐκεῖ ἐπεθύμουν νὰ ὑπάγωσιν οἱ ἀναβάται). Πρῶτος δὲ ὁ Νέστωρ ἤκουσε τὸν κτύπον, καὶ ἐφώναξεν·

« Ὦ φίλοι, ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ψεύματα θὰ εἴπω ἢ ἀλήθειαν; ἡ ψυχή μου μὲ λέγει νὰ ὁμιλήσω. Κτύπος ταχυπόδων ἵππων κτυπᾷ τὰ ὦτά μου. Εἴθε νὰ ἦσαν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ γενναῖος Διομήδης, φέροντες ἐκ τῶν Τρώων οὕτω ταχέως μονώνυχας ἵππους. Ἀλλὰ πολὺ φοβεῖται ἡ καρδία μου μὴ πάθωσί τι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἄριστοι ἐκ τῆς ταραχῆς τῶν Τρώων.»

Δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσει ὁ λόγος του, καὶ αὐτοὶ ἦλθον· καὶ ὅταν κατέβησαν ἀπὸ τοὺς ἵππους, χαίροντες οἱ ἄλλοι τοὺς ἐχαιρέτων τείνοντες αὐτοῖς τὴν δεξιάν, καὶ μὲ φιλικοὺς προσαγορεύοντες λόγους. Πρῶτος δὲ τοὺς ἠρώτησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ εἰπών·

« Ἔλα, εἰπέ μου, ὦ ἀξιέπαινε Ὀδυσσεῦ, μέγα τῶν Ἑλλή-

νων καύχημα, πῶς ἐλάβετε τοὺς ἵππους τούτους; εἰσεδύσατε εἰς τὸν στρατὸν τῶν Τρώων, ἢ θεός τις σᾶς ἀπήντησε καὶ σᾶς τοὺς ἔδωκε; μεγάλως ὁμοιάζουσι μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Πάντοτε μὲν ἀναμιγνύομαι μὲ τοὺς Τρῶας, καὶ καυχῶμαι ὅτι, ἂν καὶ γέρων πολεμιστής, δὲν μένω εἰς τὰ πλοῖα· ἀλλ' οὐδέποτε εἶδον τοιούτους ἵππους, οὐδ' ἐφαντάσθην· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἀπαντήσας ὑμᾶς θεός τις, σᾶς τοὺς ἔδωκε· διότι καὶ τοὺς δύο σᾶς ἀγαπᾷ ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεύς, καὶ ἡ κόρη αὐτοῦ, ἡ γλαυκόφθαλμος Ἀθηνᾶ.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·

« Ὦ Νέστορ, τοῦ Νηλέως υἱέ, μέγα τῶν Ἑλλήνων καύχημα, εὐκόλως βέβαια ὅταν ὁ θεὸς θέλῃ δύναται νὰ δωρήσῃ ἵππους καὶ καλλιτέρους τούτων, διότι οἱ θεοὶ εἶναι πολὺ ἀνώτεροι· ἀλλ' οἱ ἵπποι οὗτοι, ὦ γέρον, διὰ τοὺς ὁποίους ἐρωτᾷς, εἶναι ἐκ Θρᾴκης νεωστὶ ἐλθόντες· τὸν κύριον αὐτῶν ἐφόνευσεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης, καὶ πλησίον αὐτοῦ δώδεκα ἀκόμη συντρόφους του, ὅλους ἀρίστους. Τὸν δέκατον τρίτον συνελάβομεν κατάσκοπον πλησίον τῶν πλοίων μας, τὸν ὁποῖον ἔστειλεν ὁ Ἕκτωρ καὶ οἱ ἄλλοι ὑπερήφανοι Τρῶες διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τὸν στρατόν μας.»

ΧΡΥΣΟΘΡΟΝΟΣ.
Εἰκ. 19.

Αὐτὰ εἰπὼν διεπέρασεν ἀπὸ τὴν τάφρον τοὺς ἵππους ἀγαλλόμενος· μετ' αὐτοῦ δὲ ἤρχοντο χαίροντες καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες· ὅτε δ' ἔφθασεν εἰς τὴν καλοκτισμένην σκηνὴν τοῦ Τυδείδου, τοὺς μὲν ἵππους ἔδεσαν μὲ καλοκομμένα λωρία εἰς τὴν φάτνην τῶν ἵππων, ὅπου ἵσταντο οἱ ταχύποδες ἵπποι τοῦ Διομήδους τρώγοντες γλυκὺν σῖτον. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔθεσεν εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου του τὰ αἱματωμένα ὅπλα τοῦ Δόλωνος, ἕως οὗ ἑτοιμασθῶσι νὰ τὰ ἀφιερώσωσιν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν. Αὐτοὶ δὲ εἰσελθόντες εἰς τὴν θάλασσαν ἀπηλλάγησαν τοῦ πολλοῦ

ἱδρῶτος λούοντες τὰς κνήμας, τὸν λαιμὸν καὶ τοὺς μηρούς. Ἔπειτα ἀφοῦ τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης ἀπένιψεν ἀπὸ τὸ σῶμά των τὸν πολὺν ἱδρῶτα, καὶ ἐδροσίσθη ἡ καρδία των, εἰσελθόντες εἰς τὰ λαμπρὰ θερμὰ λουτρὰ, ἐλούσθησαν. Λουσθέντες δὲ καὶ ἀλειφθέντες μὲ ἔλαιον ἐκάθισαν εἰς τὸ δεῖπνον, καὶ ἀντλήσαντες ἀπὸ τοῦ γεμάτου κρατῆρος προσέφερον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ὡς σπονδὴν γλυκὺν οἶνον.

ΡΑΨΩΔΙΑ Λ.

Ἀγαμέμνονος ἀριστεία.

Ἤρχισε νὰ ἐγείρηται ἡ Ἠὼς ἐκ τῆς κλίνης της ἀπὸ τὸ πλευρὸν τοῦ ὡραιοτάτου Τιθωνοῦ, διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἴς τε τοὺς ἀθανάτους, καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ὅτε ὁ Ζεὺς ἔστειλεν εἰς τὰ ταχέα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα τὴν σκληρὰν Ἔριδα, κρατοῦσαν ἀνὰ χεῖρας τὸ σημεῖον τοῦ πολέμου. Ἐστάθη δ' αὕτη πλησίον τοῦ μεγάλου μέλανος πλοίου τοῦ Ὀδυσσέως, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου, διὰ ν' ἀκουσθῇ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ ἀπὸ τὰς σκηνὰς τοῦ Τελαμωνιάδου Αἴαντος, καὶ ἀπὸ τὰς τοῦ Ἀχιλλέως, οἵτινες εἶχον σύρει τὰ πλοῖά των εἰς τὰ ἄκρα τοῦ στρατοπέδου, πεποιθότες εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν χειρῶν των. Ἐκεῖ λοιπὸν σταθεῖσα ἡ θεά, ἐφώναζε μὲ φωνὴν μεγάλην καὶ φοβεράν, καὶ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου τῶν Ἑλλήνων μέγα θάρρος τοῦ νὰ πολεμῇ ἀκαταπαύστως· (εἰς αὐτοὺς δὲ κατέστη εὐθὺς ὁ πόλεμος γλυκύτερος ἢ τὸ ν' ἀναχωρήσωσιν ἐπὶ τῶν γλαφυρῶν πλοίων εἰς τὴν ἀγαπητὴν αὐτῶν πατρίδα.)

Ὁ δὲ Ἀτρείδης ἐφώναξε προτρέπων ὅλους τοὺς Ἕλληνας νὰ ζωσθῶσι τὰ ὅπλα των· καὶ αὐτὸς δ' ἐνεδύθη τὰ λαμπρά του χάλκινα ὅπλα. Καὶ πρῶτον μὲν ἔθηκε περὶ τὰς κνήμας του τὰς ὡραίας κνημίδας, τὰς προσηρμοσμένας μὲ ἀργυρᾶ ἐπισφύρια· δεύτερον ἐνεδύθη τὸν θώρακά του, τὸν ὁποῖον τῷ

ἔδωκέ ποτε ὡς δῶρον ὁ Κινύρας· διότι ἐγνώσθη εἰς τὴν Κύπρον μεγάλη φήμη, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔμελλον νὰ πλεύσωσι μὲ τὰ πλοῖά των κατὰ τῆς Τροίας· καὶ διὰ τοῦτο τῷ τὸν ἔδωκε, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν βασιλέα. Αὐτὸς ὁ θώραξ εἶχε δέκα σειρὰς μελανοῦ κυάνου, δώδεκα χρυσοῦ καὶ εἴκοσι κασσιτέρου· πρὸς τὸ μέρος δὲ τοῦ λαιμοῦ ἦσαν προσηρμοσμένοι τρεῖς κυανοῖ δράκοντες ἑκατέρωθεν, ὅμοιοι μὲ ἴριδας, τὰς ὁποίας ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου στηρίζει ἐπὶ τῶν νεφελῶν, ὡς σημεῖον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Περιέβαλε δὲ εἰς τοὺς ὤμους τὸ ξίφος του· ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤστραπτον χρυσᾶ καρφία, περιέκειτο δὲ ἀργυροῦς κολεὸς κρεμασμένος μὲ χρυσᾶ λωρία. Ἀνέλαβε δὲ τὴν καλύπτουσαν τοὺς ἄνδρας καταστόλιστον καὶ ὡραίαν πολεμικὴν ἀσπίδα, πέριξ τῆς ὁποίας ἦσαν δέκα χάλκινοι κύκλοι, ἐντὸς δὲ εἴκοσι λευκοὶ ἐκ κασσιτέρου ὀμφαλοί, καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ὀμφαλός, ἐκ μέλανος κυάνου· ἐπ' αὐτοῦ περιέκειτο ἡ βλοσυρόφθαλμος Γοργώ, φοβερῶς βλέπουσα, καὶ περὶ αὐτὴν ὁ Δεῖμος καὶ ὁ Φόβος. Εἶχε δὲ ἀργυροῦν τελαμῶνα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστρέφετο κυανοῦς ὄφις, ἔχων τρεῖς κεφαλὰς εἰς διάφορα μέρη ἐστραμμένας καὶ ἐξερχομένας ἀπὸ τὸν αὐτὸν λαιμόν. Ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς του ἔθεσε τὴν περικεφαλαίαν του τὴν ἔχουσαν πέριξ φάλους, τέσσαρα φάλαρα, καὶ λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου· καὶ τῆς ὁποίας ὁ λόφος ἐκινεῖτο φοβερῶς ἄνωθεν. Ἔλαβε δὲ δύο δυνατὰ δόρατα, ὡπλισμένα μὲ χαλκόν, καὶ μυτερά· ὁ δὲ χαλκὸς ἔλαμπεν ἐπάνω του καὶ ἡ λάμψις ἔφθανε μακρὰν μέχρις οὐρανοῦ· ἐπὶ τούτοις ἐβρόντησαν ἥ τε Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα, τιμῶσαι τὸν βασιλέα τῆς πολυχρύσου Μυκήνης.

Ἀκολούθως διέταξεν ἕκαστος τὸν ἡνίοχόν του νὰ σταματήσῃ τοὺς ἵππους κατὰ τάξιν πλησίον τῆς τάφρου, αὐτοὶ δὲ πεζοὶ ὁπλισθέντες ἐξώρμησαν μὲ τὰ ὅπλα· καὶ τὴν αὐγὴν ἀκόμη, ἀκατάπαυστος διηγέρθη βοή. Ἔφθασαν δ' εἰς τὴν τάφρον πολὺ πρότερον τῶν ἱππέων καὶ παρετάχθησαν, οἱ δὲ ἱππεῖς ἔφθασαν ὀλίγον ὕστερον. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἤγειρε μεταξὺ αὐτῶν φοβερὰν ταραχήν, ἔρριψε δὲ ὑψηλὰ ἀπὸ τὸν αἰθέρα δρόσον ἀνακατωμένην μὲ αἷμα, διότι ἔμελλε πολλὰς γενναίας κεφαλὰς νὰ στείλῃ εἰς τὸν Ἅδην.

Οἱ δὲ Τρῶες πάλιν ἀφ' ἑτέρου ἀντιπαρετάχθησαν εἰς ὕψωμά τι τῆς πεδιάδος περὶ τὸν μέγαν Ἕκτορα καὶ τὸν ἄμεμπτον Πολυδάμαντα, καὶ τὸν Αἰνείαν, ὁ ὁποῖος ὡς θεὸς ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων, καὶ περὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς τοῦ Ἀντήνορος, Πόλυβον, Ἀγήνορα τὸν θεῖον, καὶ τὸν ἰσόθεον Ἀκάμαντα, τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς ἀθανάτους θεούς. Ὁ δ' Ἕκτωρ εὑρίσκετο μεταξὺ τῶν πρώτων φέρων τὴν κυκλοτερῆ αὐτοῦ ἀσπίδα. Καθὼς δ' ἀπὸ τὰ νέφη ἀναφαίνεται ὀλέθριος ἀστήρ, καταλάμπων, ὁτὲ δὲ πάλιν εἰσδύων εἰς τὰ σκιερὰ νέφη, οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ ὁτὲ μὲν ἐφαίνετο μεταξὺ τῶν πρώτων, ὁτὲ δὲ μεταξὺ τῶν τελευταίων, διατάσσων· ἔλαμπε δ' ὅλος ἀπὸ τὰ ὅπλα, ὡσὰν ἀστραπὴ τοῦ αἰγιόχου Διός.

Καθὼς δὲ οἱ θερισταὶ βαδίζουσι κατὰ σειρὰν κατέναντι ἀλλήλων εἰς χωράφιον σίτου ἢ κριθῆς πλουσίου τινὸς ἀνθρώπου, καὶ ἀλλεπάλληλα πίπτουσι τὰ δεμάτια, οὕτω καὶ οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἕλληνες ὁρμήσαντες κατ' ἀλλήλων ἐπολέμουν, καὶ κανὲν ἐκ τῶν δύο μερῶν δὲν ἐσκέπτετο περὶ ὀλεθρίας φυγῆς· ἡ μάχη ἐκράτει ἴσας τὰς κεφαλάς των· καὶ αὐτοὶ ὥρμων ὡσὰν λύκοι. Ἡ δ' Ἔρις ἡ πολλοὺς προξενοῦσα στεναγμούς, ἔχαιρε βλέπουσα· διότι μόνη αὐτὴ ἐκ τῶν θεῶν παρευρίσκετο ἐνῷ ἐπολέμουν, οἱ δ' ἄλλοι θεοὶ δὲν ἦσαν παρόντες, ἀλλ' ἐκάθηντο ἥσυχοι εἰς τὰ οἰκήματά των, ὅπου ἕκαστος εἶχε κτισμένην ὡραίαν οἰκίαν εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ Ὀλύμπου. (Ὅλοι δὲ κατηγόρουν τὸν ἐγείροντα μαῦρα νέφη υἱὸν τοῦ Κρόνου, διότι ἤθελε νὰ παράσχῃ δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας. Ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν ἐφρόντιζεν ὁ πατὴρ Ζεύς· ἀποχωρισθεὶς δὲ τῶν ἄλλων ἐκάθισε μακρὰν αὐτῶν, ἀγαλλόμενος διὰ τὴν δόξαν του, καὶ βλέπων τήν τε πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, τὴν λάμψιν τῶν ὅπλων, τοὺς φονεύοντας καὶ τοὺς φονευομένους.)

Ἐν ὅσῳ μὲν ἦτο αὐγὴ καὶ ηὔξανεν ἡ ἱερὰ ἡμέρα ἐξηκολούθουν νὰ ρίπτονται βέλη καὶ κατὰ τῶν δύο μερῶν, καὶ ἐφονεύοντο οἱ στρατιῶται. Καθ' ἣν δὲ ὥραν ὁ ὑλοτόμος ἑτοιμάζει τὸ γεῦμά του εἰς τὰς χαράδρας τῶν βουνῶν, ἀφοῦ κουρασθῶσιν αἱ χεῖρές του κόπτουσαι ὑψηλὰ δένδρα, καὶ κόρος καταλάβῃ τὴν ψυχήν του, τοῦ ἔρχεται δὲ μεγάλη ὄρεξις γλυκείας

τροφῆς, τὴν ὥρην ἐκείνην οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς ἀνδρίας των διέσπασαν τῶν ἐχθρῶν τὰς φάλαγγας, παροτρύνοντες τοὺς συντρόφους των κατὰ σειράν. Πρῶτος εἰσώρμησεν ὁ Ἀγαμέμνων, καὶ ἐφόνευσε τὸν βασιλέα Βιήνορα αὐτὸν καὶ ἔπειτα τὸν σύντροφόν του Ὀϊλέα τὸν καλὸν ἀναβάτην. Οὗτος πηδήσας κάτω ἀπὸ τὸ ἅρμα ἐστάθη ἀπέναντί του· καὶ ἐνῷ ὥρμα τὸν ἐκτύπησεν ὁ Ἀγαμέμνων μὲ τὸ ὀξύ του δόρυ εἰς τὸ μέτωπον, οὐδ' ἠμπόρεσεν ἡ βαρεῖα ἐκ τοῦ χαλκοῦ στεφάνη τῆς περικεφαλαίας νὰ σταματήσῃ τὸ δόρυ, ἀλλὰ διεπέρασεν αὐτὴν καὶ τὸ ὀστοῦν, καὶ ὅλος ὁ ἐγκέφαλός του ἐντὸς τοῦ κρανίου ἀνεκατώθη· κατέβαλε δ' αὐτὸν ἐνῷ ἦτο ἐπάνω εἰς τὴν ὁρμήν του. Καὶ τούτους μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, μὲ γυμνὰ στήθη, διότι τοῖς ἀφῄρεσε τοὺς χιτῶνας· καὶ ἐπορεύθη νὰ φονεύσῃ τὸν Ἴσον καὶ τὸν Ἀντιφον τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Πριάμου, ὧν ὁ μὲν ἦτο νόθος, ὁ δὲ γνήσιος, εὑρισκομένους καὶ τοὺς δύο εἰς τὸ ἴδιον ἅρμα· καὶ ὁ μὲν νόθος Ἴσος ἔκαμνε τὸν ἡνίοχον, ὁ δὲ περίδοξος Ἀντιφος ἐστέκετο πλησίον του· αὐτοὺς τοὺς δύο συλλαβὼν ποτε ὁ Ἀχιλλεὺς ποιμαίνοντας πρόβατα εἰς τὰς ῥάχεις τῆς Ἴδης, τοὺς ἔδεσε μὲ κλωνάρια λυγαριᾶς, καὶ τοὺς ἀπέλυσεν ἔπειτα μὲ λύτρα. Τότε λοιπὸν ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων τὸν μὲν Ἴσον ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθος ἄνωθεν τοῦ μαστοῦ, τὸν δὲ Ἀντιφον ἐκτύπησε μὲ τὸ ξίφος πλησίον τοῦ ὠτός, καὶ τοὺς ἔρριψεν ἔξω τοῦ ὀχήματος. Σπεύσας δ' ἀφῄρεσεν ἀπ' αὐτοὺς τὰ ὡραῖα ὅπλα των, γνωρίζων αὐτούς· διότι τοὺς εἶχεν ἴδει προηγουμένως εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅταν τοὺς ἔφερεν ἀπὸ τὴν Ἴδην ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς. Καθὼς δ' ὁ λέων συνθραύει τὰ μικρὰ τέκνα ταχείας ἐλάφου, πορευθεὶς εἰς τὴν φωλεάν της, καὶ πέρνει τὴν τρυφερὰν ψυχήν των· ἡ δ' ἔλαφος καὶ πολλὰ πλησίον ἂν τύχῃ, δὲν δύναται νὰ τὰ βοηθήσῃ· διότι καὶ αὐτὴν δεινὸς τρόμος τὴν καταλαμβάνει, καὶ τρέχει εἰς τοὺς πυκνοὺς δρυμοὺς καὶ εἰς τὰ δάση, σπεύδουσα καὶ ἱδρώνουσα, ἕνεκα τῆς ὁρμῆς τοῦ ἰσχυροῦ θηρίου· οὕτω καὶ ἐκ τῶν Τρώων οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀποκρούσῃ τὴν συμφορὰν αὐτῶν τῶν δύο, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτράπησαν εἰς φυγήν.

Ἔπειτα ὁ Ἀγαμέμνων ἐστράφη κατὰ τοῦ Πεισάνδρου καὶ Ἱπολόχου τοῦ πολεμικοῦ, τῶν δύο υἱῶν τοῦ πολεμικοῦ Ἀντιμάχου, ὁ ὁποῖος λαβὼν πολὺν χρυσὸν καὶ λαμπρὰ δῶρα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, δὲν ἄφινε νὰ ἐπιστραφῇ ἡ Ἑλένη εἰς τὸν ξανθὸν Μενέλαον, τούτους τοὺς δύο υἱοὺς κατέλαβεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, εὑρισκομένους εἰς τὸ ἴδιον ἅρμα, καὶ ὁμοῦ διευθύνοντας τοὺς ταχεῖς ἵππους· διότι ἐξέφυγον ἀπὸ τὰς χεῖράς των τὰ καταστόλιστα ἡνία, καὶ οἱ ἵπποι ἐταράχθησαν· ὁ δὲ Ἀτρείδης ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν ὡς λέων· ἐκεῖνοι δὲ μέσα ἀπὸ τὸ ἅρμα τὸν παρεκάλουν λέγοντες·

« Ζώγρησέ μας, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, καὶ λάβε πολύτιμα λύτρα· πολλὰ κειμήλια εὑρίσκονται εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Ἀντιμάχου, χαλκὸς καὶ χρυσὸς καὶ δυσκατέργαστος σίδηρος, ἐκ τούτων δὲ ἠμπορεῖ νὰ σοι χαρίσῃ ἄπειρα δῶρα ὁ πατήρ μας, ἂν μάθῃ ὅτι εἴμεθα ζῶντες εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων. »

Οὕτως ἔλεγον κλαίοντες πρὸς τὸν βασιλέα μὲ παρακλητικοὺς λόγους, ἔλαβον ὅμως τὴν ἐξῆς ἀμείλικτον ἀπάντησιν·

« Ἀφοῦ εἶσθε υἱοὶ τοῦ πολεμικοῦ Ἀντιμάχου ὁ ὁποῖος προέτρεπεν εἰς συνέλευσιν τῶν Τρώων νὰ φωνεύσωσι τὸν Μενέλαον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὑπάγει ὡς ἄγγελος μετὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως, καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφήσωσι νὰ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς τοὺς Ἕλληνας, τώρα, θὰ πληρώσητε διὰ τοῦτο τὴν ἀπρεπῆ ὕβριν τοῦ πατρός σας. »

Αὐτὰ εἶπε, καὶ τὸν μὲν Πείσανδρον κατέρριψεν ἀπὸ τοῦ ἅρματος κτυπήσας αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθος· ἐστηρίχθη δὲ ὕπτιος εἰς τὴν γῆν. Ὁ δὲ Ἱππόλοχος ἐπήδησε μὲν ἀπὸ τὸ ἅρμα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐφόνευσε χαμαί, ἀποταμὼν μὲ τὸ ξίφος τὰς χεῖράς του καὶ ἀποκόψας τὸν λαιμόν του· τὸν ἔκαμε δὲ νὰ κυλίηται ὡσὰν κορμὸς δένδρου μεταξὺ τοῦ πλήθους. Καὶ τούτους μὲν ἀφῆκεν ὁ Ἀγαμέμνων, ἐφώρμησε δ' ἐκεῖ ὅπου πλεῖσται φάλαγγες ἐχθρικαὶ ἐκλονοῦντο, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἄλλοι καλλικνήμιδες Ἕλληνες. Καὶ οἱ μὲν πεζοὶ ἐφόνευον τοὺς πεζοὺς τρεπομένους εἰς φυγὴν ἐξ ἀνάγκης, οἱ δὲ ἱππεῖς τοὺς ἱππέας φονεύοντες αὐτοὺς μὲ τὰ χάλκινα ὅπλα· (ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠγέρθη κονιορτὸς ἐκ τῆς πεδιάδος, τὸν

ὁποῖον ἐστήκωσαν οἱ βαρύκτυποι πόδες τῶν ἵππων.) Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἐπροχώρη ἐξακολουθῶν νὰ φονεύῃ πάντοτε, καὶ προτρέπων τοὺς Ἕλληνας. Καθὼς δ' ὅταν παμφάγον πῦρ ἐμπέσῃ εἰς ἀξύλευτον δάσος, καὶ συστρέφων αὐτὸ ὁ ἄνεμος τὸ φέρει πρὸς ὅλα τὰ μέρη, οἱ δὲ θάμνοι πίπτουσιν σύρριζοι ὑποχωροῦντες εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ πυρός· οὕτω καὶ ὑπὸ τὴν ὁρμὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος ἔπιπτον αἱ κεφαλαὶ τῶν Τρώων τρεπομένων εἰς φυγήν, πολλοὶ δὲ μακρόλαιμοι ἵπποι κενὰ ὀχήματα ἔσυρον μετὰ κρότου εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ποθοῦντες τοὺς καλούς των ἀναβάτας, οἵτινες ἔκειντο κατὰ γῆς, ἀγαπητότεροι εἰς τοὺς γῦπας μᾶλλον παρὰ εἰς τὰς συζύγους των.

Τὸν δ' Ἕκτορα ὁ Ζεὺς ἔθεσεν ἔξω τῶν βελῶν, τοῦ κονιορτοῦ, τῆς ἀνθρωποκτονίας, τοῦ αἵματος καὶ τῆς ταραχῆς· ὁ δὲ Ἀτρείδης ἐπροχώρει, ἐντόνως παροτρύνων τοὺς Ἕλληνας. Οἱ Τρῶες ἔσπευσαν καὶ ἔφθασαν πλησίον τοῦ μνημείου τοῦ παλαιοῦ Δαρδανίδου Ἴλου, εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος, πλησίον τῆς ἀγριοσυκῆς, ἐπιθυμοῦντες τὴν πόλιν· ἐνῷ ὁ Ἀτρείδης ἐξηκολούθει πάντοτε προχωρῶν, καὶ βάφων εἰς τὸ αἷμα τὰς ἀηττήτους χεῖράς του. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας καὶ εἰς τὴν φηγόν, ἐκεῖ ἐστάθησαν καὶ περιέμενον ἀλλήλους· διότι ἄλλοι τῶν Τρώων εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος ἐτρέποντο εἰς φυγήν, ὡσὰν ἀγελάδες, τὰς ὁποίας, ἐπελθὼν λέων κατὰ τὸ νυκτερινὸν ἄρμεγμα τὰς διασκορπίζει ὅλας· ἀλλ' εἰς μίαν φαίνεται ὁ δεινὸς ὄλεθρος, τὴν ὁποίαν συλλαβὼν θραύει πρῶτον μὲ τοὺς δυνατούς του ὀδόντας τὸν αὐχένα της, καὶ ἔπειτα καταβροχθίζει τὸ αἷμά της καὶ ὅλα τὰ ἐντόσθιά της· οὕτω τοὺς ἐδίωκε καὶ ὁ Ἀτρείδης βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, φονεύων πάντοτε τὸν μένοντα ὀπίσω· οἱ δὲ Τρῶες ἔφευγον καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔπεσον πρηνεῖς ἢ ὕπτιοι ἀπὸ τοὺς ἵππους, φονευθέντες ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀτρείδου, ὅστις ἔτρεχε μὲ τὸ δόρυ πολὺ προτήτερα τῶν ἄλλων. Ἀλλ' ὅταν πλέον ἔμελλε νὰ φθάσῃ ὑπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος, τότε ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐκάθισεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς πολυπίδακος Ἴδης, κρατῶν εἰς τὰς

χεῖρας κεραυνόν. Ἀπέστειλε δ' ὡς ἄγγελον τὴν χρυσόπτερον Ἶριν, λέγων·

« Πήγαινε ὀγλίγωρα, ταχεῖα Ἶρι, καὶ εἰπὲ εἰς τὸν Ἕκτορα τὸν ἑξῆς λόγον· Ἐν ὅσῳ μὲν βλέπῃ τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα προχωροῦντα μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ φονεύοντα τάξεις ἀνδρῶν, ἂς ὑποχωρῇ, τὸν δ' ἄλλον στρατὸν ἂς προτρέπῃ νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀγαμέμνων πηδήσῃ εἰς τὸ ἅρμα του κτυπηθεὶς ἢ μὲ δόρυ ἢ μὲ βέλος, τότε θὰ παράσχω δύναμιν εἰς τὸν Ἕκτορα νὰ φονεύῃ, μέχρις ὅτου φθάσῃ εἰς τὰ καλλικάθεδρα πλοῖα, καὶ δύσῃ ὁ ἥλιος, ἐπέλθῃ δὲ τὸ ἱερὸν σκότος.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὑπήκουσε δὲ ἡ ὡς ἄνεμος ταχύπους Ἶρις, καὶ καταβᾶσα ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἴδης ἐπορεύθη εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον. Εὗρε τὸν θεῖον Ἕκτορα τὸν υἱὸν τοῦ ἀνδρείου Πριάμου ἱστάμενον ἐντὸς τοῦ καλῶς συνηρμοσμένου ἅρματός του· πλησιάσασα δὲ τῷ εἶπεν ἡ ταχεῖα τοὺς πόδας Ἶρις·

« Ἕκτορ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, ὅμοιε μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν, μὲ ἔστειλεν ὁ πατὴρ Ζεὺς νά σοι εἴπω τὰ ἑξῆς· Ἐνόσῳ μὲν βλέπῃς τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα προχωροῦντα μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ φονεύοντα τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, σὺ νὰ ὑποχωρῇς, τὸν δ' ἄλλον στρατὸν νὰ προτρέπῃς ὅπως πολεμῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀγαμέμνων πηδήσῃ εἰς τὸ ἅρμα του κτυπηθεὶς μὲ δόρυ ἢ μὲ τόξον, τότε θά σοι δώσῃ δύναμιν νὰ φονεύῃς, μέχρις ὅτου φθάσῃς εἰς τὰ καλλικάθεδρα πλοῖα, καὶ δύσῃ ὁ ἥλιος, ἐπέλθῃ δὲ τὸ ἱερὸν σκότος.»

Καὶ ἡ μὲν ταχύπους Ἶρις αὐτὰ εἰποῦσα ἀνεχώρησεν, ὁ δ' Ἕκτωρ ἐπήδησεν εὔοπλος ἀπὸ τὸ ἅρμα κατὰ γῆς, καὶ σείων τὰ ὀξέα δόρατά του διέτρεχεν ὅλα τὰ μέρη τοῦ στρατοῦ, προτρέπων αὐτὸν νὰ πολεμῇ, καὶ οὕτω διεγείρων δεινὴν μάχην, ὁ δὲ στρατὸς ἐνεθαρρύνθη τότε καὶ ἐστάθη ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ἐνίσχυον τὰς φάλαγγας. Συνήφθη λοιπὸν μάχη, καὶ παρετάχθησαν ἀπέναντι ἀλλήλων· πρῶτος δ' εἰσώρμησεν ὁ Ἀγαμέμνων ἐπιθυμῶν νὰ πολεμῇ πολὺ ἔμπροσθεν ὅλων τῶν ἄλλων.

Εἶπατέ μοι τώρα, Μοῦσαι, τὰ Ὀλύμπια κατοικοῦσαι οἰ-

κήματα, τίς πρῶτος ἦλθεν ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἢ ἐξ αὐτῶν τῶν Τρώων ἢ ἐκ τῶν ἐξακουστῶν συμμάχων των.

Ἰφιδάμας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος, ὁ καλὸς καὶ ὑψηλός, ὁ ὁποῖος ἀνετράφη εἰς τὴν εὔφορον Θράκην τὴν μητέρα τῶν προβάτων· τοῦτον μικρὸν ὄντα ἀνέθρεψεν ὁ μητροπάτωρ αὐτοῦ Κισσῆς, ὁ ὁποῖος ἐγέννησε τὴν ὡραίαν Θεανώ· ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἐνδόξου ἐφηβικῆς ἡλικίας, τὸν ἐκράτησεν ἐκεῖ, καὶ τῷ ἔδωκε τὴν θυγατέρα του· νυμφευθεὶς δὲ ἀφῆκε τὸν νυμφικὸν θάλαμον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν φήμην τῶν Ἑλλήνων ἀκολουθούμενος ἀπὸ δώδεκα κυρτόπρυμνα πλοῖα. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ πλοῖα ἀφῆκεν ἔπειτα εἰς τὴν Περκώτην, αὐτὸς δὲ πεζὸς εἶχεν ὑπάγει εἰς τὴν Τροίαν· αὐτὸς λοιπὸν ἦλθεν ἐναντίον τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος. Ὅταν δ' ἐρχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν ὁ μὲν Ἀτρείδης δὲν τὸν ἐπέτυχε, διότι παρετράπη τὸ δόρυ του, ὁ δὲ Ἰφιδάμας ἐκτύπησε τὸν Ἀγαμέμνονα κατὰ τὴν ζώνην κάτωθεν τοῦ στήθους, καὶ ἔσπρωξε τὸ δόρυ διὰ τῆς δυνάμεως τῆς βαρείας χειρός του· δὲν ἐτρύπησεν ὅμως τὴν πολυποίκιλον ζώνην, ἀλλὰ πολὺ προτήτερα ἡ αἰχμὴ ἀπαντήσασα τὸν ἄργυρον ἐκάμφθη ὡς μόλυβδος. Λαβὼν τότε τοῦτο διὰ τῆς χειρὸς ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἔσυρε πρὸς ἑαυτὸν μὲ ὁρμὴν λέοντος, καὶ τὸ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Ἰφιδάμαντος· καὶ κτυπήσας αὐτὸν μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸν αὐχένα, τὸν ἐφόνευσεν. Οὕτως, αὐτὸς μὲν ἐκεῖ πεσὼν ἐκοιμήθη ὁ δυστυχὴς τὸν χάλκινον ὕπνον, μακρὰν τῆς νέας καὶ γνησίας συζύγου του, βοηθῶν τοὺς συμπολίτας αὐτῆς, διὰ τὴν ὁποίαν πολλὰ μὲν ἔδωκε δῶρα, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐχάρη· πρῶτον μὲν εἶχε δώσει ἑκατὸν βοῦς, ἀκολούθως δὲ ὑπεσχέθη χιλίας αἶγας ὁμοῦ καὶ πρόβατα, ἐκ τῶν ἀπείρων του ποιμνίων. Τότε λοιπὸν τὸν ἐφόνευσεν ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, καὶ ἀνεχώρησε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων, φέρων τὰ ὡραῖα ἐκείνου ὅπλα.

Ἅμα εἶδε τὸν ἀδελφόν του Ἰφιδάμαντα θνήσκοντα ὁ ἐπιφανὴς ἀνὴρ Κόων, ὁ μεγαλείτερος υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος, μέγα πένθος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐστάθη δὲ μὲ τὸ δόρυ του πλαγίως, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ ὁ θεῖος Ἀγαμέμνων, καὶ ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸ μέσον τῆς χειρὸς κάτωθεν τοῦ ἀγκῶ-

νος, καὶ ἐπέρασεν ἀντικρὺ ἡ αἰχμὴ τοῦ λαμπροῦ δόρατος. Ἐφοβήθη τότε ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, καὶ πάλιν ὅμως δὲν παρήτησε τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Κόωνος κρατῶν τὸ στερεόν του δόρυ. Ἐν τούτοις ὁ Κόων προσεπάθει μετὰ θάρρους νὰ σύρῃ ἐκ τοῦ ποδὸς τὸν ὁμοπάτριον ἀδελφόν του Ἰφιδάμαντα, καὶ ἐφώναζεν ὅλους τοὺς ἀρίστους· ἐνῷ δ' ἔσυρε τὸν ἀδελφόν του πρὸς τὸ πλῆθος, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ χάλκινον δόρυ ὁ Ἀγαμέμνων κάτωθεν τῆς ἀσπίδος, καὶ τοῦ παρέλυσε τὰ μέλη· πλησιάσας δ' ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἰφιδάμαντος. Οὕτως οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀντήνορος ὑπὸ τοῦ Ἀτρείδου βασιλέως λαβόντες τὸν θάνατον, κατέβησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἅδου.

Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων περιήρχετο τὰς τάξεις τῶν ἄλλων ἀνδρῶν μὲ δόρυ, καὶ μὲ ξίφος καὶ μὲ μεγάλας πέτρας, ἐνόσῳ θερμὸν ἀκόμη αἷμα ἔρρεεν ἐκ τῆς πληγῆς του. Ἀφοῦ ὅμως ἡ μὲν πληγὴ ἐξηράνθη, ἔπαυσε δὲ τὸ αἷμα, φοβεροὶ πόνοι κατέλαβον τὸν ἀνδρεῖον Ἀτρείδην. Καθὼς δ' ὅταν καταλάβῃ γυναῖκα ἑτοιμόγενον ὀξὺ καὶ δριμὺ βέλος, τὸ ὁποῖον ρίπτουσιν αἱ εἰς τοὺς τοκετοὺς παραστέκουσαι Εἰλείθυιαι, θυγατέρες τῆς Ἥρας, πικροὺς πόνους φέρουσαι, οὕτως ὀξεῖς πόνοι κατέλαβον τὸν γενναῖον Ἀτρείδην. Πηδήσας ὅθεν ἐπὶ τοῦ ἅρματός του, διέταξε τὸν ἡνίοχον νὰ σύρῃ πρὸς τὰ πλοῖα· διότι ἐπόνει ἡ καρδία του καὶ ἐφώναζε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Ἕλληνας λέγων·

« Ὦ φίλοι, βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, τώρα σεῖς ἀποκρούσατε ἀπὸ τὰ ποντοπόρα πλοῖα τὴν φοβερὰν μάχην, διότι ἐμὲ δὲν μὲ ἀφῆκεν ὁ σοφώτατος Ζεὺς νὰ πολεμήσω καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐναντίον τῶν Τρώων. »

Αὐτὰ εἶπεν· ὁ δὲ ἡνίοχος ἐμάστιζε τοὺς καλλίτριχας ἵππους πρὸς τὰ γλαφυρὰ πλοῖα· αὐτοὶ δὲ προθύμως ἐπέτων, εἶχον δ' ἀφρισμένα τὰ στήθη, καὶ κάτωθεν ἐκοκκίζοντο, μὲ σκόνην, φέροντες μακρὰν τοῦ πεδίου τῆς μάχης τὸν βασανιζόμενον βασιλέα.

Ὁ δ' Ἕκτωρ ἅμα εἶδε τὸν Ἀγαμέμνονα ἀπομακρυνόμενον, ἐφώναξε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους, λέγων·

« Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ οἱ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμοῦντες

Δάρδανοι, ἔστε ἄνδρες, ἀγαπητοί, καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν πολεμικήν σας δύναμιν. Ἀνεχώρησεν ὁ ἄριστος τῶν Ἑλλήνων ἀνήρ, εἰς ἐμὲ δὲ μέγα καύχημα ἐδώρησεν ὁ Κρονίδης Ζεύς. Κτυπᾶτε λοιπὸν τοὺς ἵππους κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ ἐπιτύχητε ὑπερτέραν δόξαν.»

Οὕτως εἰπών, διήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἑκάστου. Καθὼς δ' ὅταν κυνηγὸς διεγείρει που τοὺς λευκόδοντας κύνας του ἐναντίον ἀγριοχοίρου τινος ἢ λέοντος, οὕτω καὶ ὁ Πριαμίδης Ἕκτωρ ὅμοιος μὲ τὸν ἀνθρωποκτόνον Ἄρην διήγειρε κατὰ τῶν Ἑλλήνων τοὺς μεγαλοψύχους Τρῶας. Αὐτὸς δὲ μεγαλοφρονῶν ἐπήγαινε μεταξὺ τῶν πρώτων, καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὴν μάχην, ὡσὰν θύελλα σφοδροτάτη, ἡ ὁποία ἐπιπεσοῦσα, διεγείρει τὴν κυανόχρουν θάλασσαν.

Τότε τίνα πρῶτον καὶ τίνα τελευταῖον ἐφόνευσεν ὁ Πριαμίδης Ἕκτωρ, ὅταν ὁ Ζεὺς τῷ παρέσχε τὴν νίκην;

Πρῶτον ἐφόνευσε τὸν Ἀσαῖον καὶ τὸν Αὐτόνοον καὶ τὸν Ὀπίτην καὶ τὸν Κλυτίδην Δόλοπα καὶ τὸν Ὀφέλτιον καὶ τὸν Ἀγέλαον καὶ τὸν Αἴσυμνον, προσέτι τὸν Ὦρον καὶ τὸν πολεμικὸν Ἱππόνοον. Καὶ αὐτοὺς μὲν ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἑλλήνων ἐφόνευσεν· ἐκ δὲ τοῦ πλήθους, καθὼς ὅταν ὁ Ζέφυρος κτυπῶν μὲ μέγαν ἀνεμοστρόβιλον, συστρέψῃ τὰ νέφη τοῦ ὁρμητικοῦ Νότου, τὸ δὲ κῦμα κυλιόμενον αὐξάνει, καὶ διασκορπίζεται ὑψηλὰ ὁ λεπτὸς ἀφρὸς ἐκ τοῦ φυσήματος τοῦ πολυστρόφου ἀνέμου· οὕτω πυκναὶ κεφαλαὶ τῶν στρατιωτῶν ἔπιπτον κοπτόμεναι ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος.

Τότε ἤθελε συμβῇ καταστροφή, καὶ πράγματα ἀνεπανόρθωτα ἤθελον γίνει, καὶ φεύγοντες οἱ Ἕλληνες ἤθελον ἐμπέσει εἰς τὰ πλοῖα, ἐὰν ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐφώναζε τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην, λέγων·

« Υἱὲ τοῦ Τυδέως, τί παθόντες ἐλησμονήσαμεν τὴν πολεμικήν μας δύναμιν; ἐλθὲ ἐδῶ, ἀγαπητέ, στάσου πλησίον μου· θὰ ἦναι αἴσχός μας ἂν κυριεύσῃ τὰ πλοῖα ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

« Ἐγὼ θὰ μείνω καὶ θὰ ἀγωνισθῶ· ἀλλ' ὀλίγον ἀκόμη θὰ

χαρῶμεν, διότι ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς θέλει νὰ δώσῃ τὴν νίκην εἰς τοὺς Τρῶας μᾶλλον, ἢ εἰς ἡμᾶς.»

Αὐτὰ εἶπε καὶ κατέρριψεν ἀπὸ τοῦ ἅρματος τὸν Θυμβραῖον, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ πλησίον τοῦ ἀριστεροῦ μαστοῦ· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐφόνευσε τὸν ἰσόθεον Μολίονα θεράποντα τοῦ βασιλέως τούτου. Καὶ τούτους μὲν παύσαντας πλέον τὸν πόλεμον, τοὺς ἀφῆκαν· αὐτοὶ δ' ἐπερχόμενοι κατὰ τοῦ πλήθους ἐνέβαλλον ταραχήν, καθὼς ὅταν δύο ὑπερήφανοι κάπροι ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν κυνηγετικῶν κυνῶν· οὕτω καὶ αὐτοὶ ἠφάνιζον τοὺς Τρῶας, μεθ' ὁρμῆς στραφέντες· ἐνῷ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες φεύγοντες τὸν θεῖον Ἕκτορα, ἀνέπνεον χαίροντες.

Τότε συνέλαβον ἓν ἅρμα καὶ δύο ἀρίστους τοῦ λαοῦ ἄνδρας, δηλαδὴ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Περκωσίου Μέροπος, ὁ ὁποῖος κάλλιον πάντων ἐγνώριζε τὴν μαντικήν, καὶ δὲν ἄφινε τοὺς υἱούς του νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν ἀνθρωποφόνον πόλεμον· αὐτοὶ ὅμως δὲν τὸν ἤκουσαν· διότι τοὺς παρέσυραν αὐτοὺς αἱ μαῦραι μοῖραι τοῦ θανάτου· τούτων τὴν ζωὴν ἀφαιρέσας ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Τυδείδης Διομήδης, τοὺς ἐπῆρε τὰ λαμπρά των ὅπλα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐφόνευσε τὸν Ἱππόδαμον καὶ τὸν Ὑπείροχον.

Τότε κατέστησεν ἰσόρροπον τὴν μάχην ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, θεωρῶν ἀπὸ τὴν Ἴδην· αὐτοὶ δ' ἐφόνευον ἀλλήλους. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Τυδέως ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ πλησίον τοῦ ἰσχίου τὸν ἥρωα Ἀγάστροφον τὸν υἱὸν τοῦ Παίονος, ὁ ὁποῖος ἔσφαλε μεγάλως μὴ ἔχων πλησίον του τὸ ἅρμα, διὰ νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτό. Τοῦτο τὸ ἐκράτει παράμερα ὁ θεράπων του, αὐτὸς δὲ πεζὸς ἐπροχώρει διὰ μέσου τῶν προμάχων, ἕως οὗ ἔχασε τὴν ζωήν του. Ὁ δ' Ἕκτωρ ταχέως τοὺς εἶδεν εἰς τὰς τάξεις, καὶ φωνάξας ὥρμησε κατ' αὐτῶν. Τὸν ἠκολούθουν δὲ συγχρόνως αἱ φάλαγγες τῶν Τρώων. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης, ἐφοβήθη, καὶ εἶπεν ἀμέσως πρὸς τὸν πλησίον του ἱστάμενον Ὀδυσσέα·

«Καθ' ἡμῶν βεβαίως ἔρχεται τὸ κακὸν τοῦτο, ὁ ἰσχυρὸς δηλαδὴ Ἕκτωρ ἀλλ' ἂς σταθῶμεν, καὶ ἂς τὸν ἀποκρούσωμεν ἀκίνητοι.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ κινήσας ἔρριψε τὸ μακρόσκιον δόρυ του· καὶ δὲν ἔσφαλεν, ἀλλὰ τὸν εὗρε, σημαδεύσας αὐτὸν, εἰς τὴν κεφαλὴν κατὰ τὸ ἄκρον τῆς περικεφαλαίας· ἀπεκρούσθη ὅμως ὁ χαλκὸς ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ, καὶ δὲν ἔφθασε τὸ δόρυ εἰς τὸ ὡραῖον δέρμα του· ἐπειδὴ τὸ ἠμπόδισεν ἡ περικεφαλαία ἡ ἐκ τριῶν πτυχῶν συνισταμένη καὶ ἔχουσα ἐκτεταμένον τὸν λόφον, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων. Ὁ δ' Ἕκτωρ ταχέως ὑπεχώρησε μακρὰν καὶ ἀνεμίχθη μὲ τὸ πλῆθος, ἐστάθη δὲ πεσὼν εἰς τὰ γόνατα καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς γῆς μὲ τὴν παχεῖαν χεῖρά του, τοὺς δ' ὀφθαλμούς του περιεκάλυψε μαῦρον σκότος. Ἕως οὗ δὲ ὁ Τυδείδης ὑπάγῃ νὰ λάβῃ τὸ δόρυ του μακρὰν διὰ μέσου τῶν προμάχων, ἐκεῖ ὅπου εἶχε πέσει κατὰ γῆς, ὁ Ἕκτωρ ἀνέλαβε, καὶ πηδήσας πάλιν εἰς τὸ ἅρμα του, ὥρμησε πρὸς τὸ πλῆθος καὶ ἀπέφυγε τὴν μαύρην μοῖράν του. Ὁ δὲ ἀνδρεῖος Διομήδης ἐφορμῶν κατ' αὐτοῦ μὲ τὸ δόρυ, τῷ ἔλεγε·

« Διέφυγες καὶ τώρα πάλιν τὸν θάνατον, σκύλε, βεβαίως πολὺ πλησίον σου ἦλθε τὸ κακόν, σὲ ἔσωσεν ὅμως πάλιν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, εἰς τὸν ὁποῖον συνειθίζεις νὰ εὔχησαι ὅταν πηγαίνῃς ἐκεῖ ὅπου βροντοῦν τὰ ἀκόντια. Ἔννοιά σου σὲ διορθόνω ἐγὼ καὶ ἔπειτα ὅταν σὲ ἀπαντήσω, ἂν βεβαίως ἔχω καὶ ἐγὼ τινὰ ἐκ τῶν θεῶν βοηθόν μου. Τώρα πάλιν θὰ ἐφορμήσω ἐναντίον παντὸς τὸν ὁποῖον ἤθελον ἀπαντήσει.»

Εἶπε, καὶ ἐφόνευσε τὸν περίφημον εἰς τὸ δόρυ Παιονίδην. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ἐστηριγμένος εἰς στήλην ἐπὶ τοῦ χειροποιήτου τάφου τοῦ παλαιοῦ δημογέροντος Ἴλου τοῦ Δαρδανίδου, ἔτεινε τὸ τόξον του κατὰ τοῦ Τυδείδου βασιλέως. Καὶ ὁ μὲν Τυδείδης ἀφῄρει ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ ἀνδρείου Ἀγαστρόφου τὸν θώρακα, τὴν ποικίλην ἀσπίδα ἀπὸ τοὺς ὤμους του, καὶ τὴν στερεὰν περικεφαλαίαν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔσειρε τὸν πῆχυν τοῦ τόξου, καὶ δὲν ἐξέφυγεν εἰς μάτην ἀπὸ τὴν χεῖρά του τὸ βέλος, ἀλλ' ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸν ταρσὸν τοῦ δεξιοῦ ποδός, καὶ διαπεράσαν τὸν πόδα τὸ βέλος ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν. Ὁ Ἀλέξανδρος τότε

γελάσας μὲ μεγάλην χαρὰν ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὴν θέσιν, ὅπου ἐνέδρευε καὶ κυχώμενος ἔλεγε τὰ ἑξῆς·

« Ἐκτυπήθης· δὲν ἐπῆγε χαμένον τὸ βέλος· εἴθε νὰ σὲ εὕρισκα εἰς τὴν κοιλίαν κάτω καὶ νὰ σὲ ἐφόνευα· τότε ἤθελον ἀνακουφισθῆ ἀπὸ τὰ δεινά των καὶ οἱ Τρῶες, οἱ ὁποῖοι σὲ φοβοῦνται, καθὼς αἱ μηκώμεναι αἶγες φοβοῦνται τὸν λέοντα.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης χωρὶς διόλου νὰ φοβηθῇ.

« Τοξότα, ὕβριστά, λαμπρὲ κατὰ τὰς τρίχας, θηρευτὰ τῶν γυναικῶν, ἂν ἤθελες δοκιμάσει νὰ ἔλθῃς κατ' ἐμοῦ ἐκ τοῦ συστάδην ἔνοπλος, δὲν θά σοι ἐχρησίμευον τὸ τόξον καὶ τὰ πυκνά σου βέλη· τώρα δὲ σχίσας ὀλίγον τὸν ταρσὸν τοῦ ποδός μου, κυχᾶσαι ματαίως, δὲν μὲ μέλει, εἶναι ὡσὰν νὰ μὲ ἐκτύπησε γυνή τις ἢ μωρὸν παιδίον· διότι ἀσθενὲς εἶναι τὸ βέλος ἀνδρὸς ἀνάνδρου καὶ οὐτιδανοῦ. Ἄλλως ὅμως ἔχει βέβαια τὸ ὑπ' ἐμοῦ ριπτόμενον, καὶ ὀλίγον ἀκόμη ἂν ἐγγίσῃ, τὸ βέλος εἶναι ὀξύ, καὶ ἀμέσως καθιστᾷ νεκρὸν τὸν κτυπηθέντα· τούτου τῆς μὲν γυναικὸς αἱ παρειαὶ εἶναι ἑκατέρωθεν ἐσχισμέναι, οἱ δὲ παῖδες γίνονται ὀρφανοί· αὐτὸς δὲ σήπεται κοκκινίζων τὴν γῆν μὲ τὸ αἷμά του, καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ ὀρνέων ἀντὶ γυναικῶν.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς ἐλθὼν πλησίον του, ἐστάθη ἔμπροσθέν του· αὐτὸς δὲ καθίσας ὄπισθεν, ἔσυρε τὸ ταχὺ βέλος ἐκ τοῦ ποδός του, καὶ φοβερὸς πόνος διῆλθε διὰ τοῦ σώματός του. Ἀναπηδήσας δὲ εἰς τὸ ἅρμα του, διέταξε τὸν ἡνίοχον, νὰ κτυπήσῃ πρὸς τὰ γλαφυρὰ πλοῖα· διότι ἐλυπεῖτο ἡ καρδία του.

Ἐμονώθη δὲ ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεύς, χωρὶς κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων νὰ μείνῃ πλησίον του, διότι φόβος τοὺς κατέλαβεν ὅλους, στενάξας καὶ εἶπε πρὸς ἑαυτόν·

« Οἴμοι, τί νὰ κάμω; μέγα κακόν, ἂν τραπῶ εἰς φυγὴν φοβηθεὶς τὸ πλῆθος· χειρότερον ὅμως ἂν συλληφθῶ μόνος μου ἐνῷ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου. Ἀλλὰ διατί διαλογίζομαι κατ' ἐμαυτὸν ταῦτα; ἠξεύρω ὅτι οἱ μὲν δειλοὶ ἀπομακρύνονται τοῦ πολέμου, ὁ ἀριστεύων

ὅμως ἐν τῇ μάχῃ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἵσταται ἀκλόνητος, εἴτε ἐκτυπήθη, εἴτε ἄλλον ἐκτύπησεν.»

Ἐνῷ αἱ σκέψεις αὗται ἐκινοῦντο ἐν τῇ ψυχῇ του καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἐπῆλθον ἤδη αἱ τάξεις τῶν ἀσπιδοφόρων Τρώων, καὶ περιεκύκλωσαν αὐτόν, τὸν ὄλεθρον μεθ' αὑτῶν ἐπιφέρουσαι. Καθὼς δ' ὅταν πέριξ κάπρου θηρεύωσι κύνες καὶ ἀκμαῖοι νεανίαι, ὁ δὲ κάπρος ἐξέρχεται ἀπὸ ἐκτεταμένον δάσος, ἀκονίζων τοὺς λευκούς του ὀδόντας μεταξὺ τῶν κυρτῶν του σιαγόνων, αὐτοὶ δ' ὁρμῶσι περὶ αὐτόν, ἀλλ' οὗτος τρίζει τοὺς ὀδόντας, καὶ τοὺς κάμνει μακρόθεν νὰ τὸν περιμένωσι, καί τοι φοβερὸν ὄντα, οὕτω καὶ τότε ἔτρεχον οἱ Τρῶες πέριξ τοῦ θεοφιλοῦς Ὀδυσσέως. Οὗτος πρῶτον μὲν ὁρμήσας ἐκτύπησε τὸν Δηϊοπίτην μὲ τὸ ὀξὺ δόρυ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὤμου, ἔπειτα δ' ἐφόνευσε τὸν Θόωνα καὶ τὸν Ἔννομον. Ἀκολούθως τὸν Χερσιδάμαντα, πηδήσαντα κάτω ἀπὸ τοῦ ἅρματος, ἐπλήγωσεν εἰς τὸ ὑπογάστριον κάτωθεν τῆς ὀμφαλοέσσης ἀσπίδος του· πεσὼν δ' οὗτος εἰς τὸν κονιορτόν, ἔπιασε τὴν γῆν μὲ τὰς παλάμας του· ἀφήσας αὐτούς, ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἱππασίδην Χάροπα, αὐτάδελφον τοῦ εὐγενοῦς Σώκου· ὁ ἰσόθεος οὗτος ἀνὴρ ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ πλησιάσας, ἐστάθη καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσέα·

«Ὦ Ὀδυσσεῦ περίφημε, ἀκόραστε ἀπὸ δόλους καὶ κατορθώματα, σήμερον ἢ καὶ διὰ τοὺς δύο Ἱππασίδας θὰ καυχηθῇς, ὅτι ἐφόνευσας δύο τοιούτους ἄνδρας καὶ ἐπῆρες τὰ ὅπλα των, ἢ κτυπηθεὶς ἀπὸ τὸ δόρυ μου θὰ χάσῃς τὴν ζωήν σου.»

Αὐτὰ εἰπών, ἐκτύπησεν εἰς τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα. Καὶ διὰ μὲν τῆς λαμπρᾶς ἀσπίδος διῆλθε τὸ στερεὸν δόρυ καὶ στηριχθὲν εἰς τὸν πολυποίκιλον θώρακα ἔσχισεν ὅλον τὸ δέρμα τῶν πλευρῶν του, δὲν ἀφῆκεν ὅμως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ νὰ ἐμπηχθῇ τὸ δόρυ εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀνδρός. Ἐνόησε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ὅτι τὸ κτύπημα δὲν τῷ ἦλθε καιρίως, ἀπεσύρθη, λέγων πρὸς τὸν Σῶκον·

«Ἄ! ταλαίπωρε, βεβαίως θέλει σὲ εὕρει τώρα φοβερὸς ὄλεθρος· καὶ ἐμὲ μὲν μὲ ἔκαμες νὰ παύσω πολεμῶν κατὰ τῶν Τρώων· σὺ ὅμως σήμερον νομίζω, θὰ λάβῃς, ἐδῶ τὸν φόνον καὶ

τὸν μαῦρον θάνατον, καταβληθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ δόρατός μου εἰς ἐμὲ μὲν θὰ δώσῃς καύχημα, εἰς δὲ τὸν Ἅδην τὸν περίφημον διὰ τοὺς ἵππους του, τὴν ψυχήν σου.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ὁ Σῶκος στραφεὶς ἐτράπη εἰς φυγήν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐνέπηξε τὸ δόρυ εἰς τὸ μετάφρενον αὐτοῦ, ἐνῷ ἔφευγε, καὶ τὸ διεπέρασε διὰ μέσου τοῦ στήθους. Ἔπεσε τότε ὁ Σῶκος μετὰ κρότου, καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καυχώμενος δι' αὐτὸ εἶπεν·

« Ὦ Σῶκε, υἱὲ τοῦ πολεμικοῦ καὶ ἱπποδαμαστοῦ Ἱππάσου, ἐπρόφθασε καὶ σ' εὑρῆκε τὸ τέλος τοῦ θανάτου, δὲν τὸ ἀπέφυγες, δυστυχές, δὲν θὰ κλείσωσι τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ νεκροῦ ὄντος, ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ σου, ἀλλὰ σαρκοβόρα ὄρνεα θὰ σὲ σπαράξωσι περικτυπῶντα τὰ πυκνὰ πτερά των· ἐμὲ δέ, ἂν ἀποθάνω, θὰ μὲ θάψωσι τοὐλάχιστον οἱ εὐγενεῖς Ἕλληνες.»

Αὐτὰ εἰπὼν ἔσυρεν ἔξω τοῦ σώματος καὶ τῆς ἀσπίδος τὸ ἰσχυρὸν δόρυ τοῦ πολεμιστοῦ Σώκου· ὅταν δὲ τὸ ἐξέβαλεν ἐξώρμησε τὸ αἷμα, καὶ ἐπόνει ἡ ψυχή του. Οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Τρῶες ἅμα εἶδον τὸ αἷμα τοῦ Ὀδυσσέως, φωνάξαντες πρὸς τὸ πλῆθος, ἐκίνησαν ὅλοι κατ' ἐπάνω του. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀπεσύρετο ὀπίσω, καὶ ἔκραξε τοὺς συντρόφους του. Τρεῖς φορὰς ἐφώναξεν ὅσον δύναται ν' ἀνοίξῃ στόμα ἀνδρός, καὶ τὰς τρεῖς φορὰς ἤκουσεν αὐτὸν φωνάζοντα ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος καὶ ἀμέσως ἔλεγε πρὸς τὸν πλησίον του ἱστάμενον Αἴαντα·

« Τελαμώνιε Αἶα, εὐγενέστατε βασιλεῦ, ἡ φωνὴ τοῦ καρτερικοῦ Ὀδυσσέως ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκοήν μου, ὁμοιάζουσα ὡσὰν νὰ τὸν ἐστενοχώρουν οἱ Τρῶες εὑρισκόμενον μόνον, ἀποχωρίσαντες αὐτὸν εἰς τὴν φοβερὰν μάχην· ἀλλ' ἂς τρέξωμεν πρὸς τὸ πλῆθος· κάλλιον εἶναι νὰ τὸν βοηθήσωμεν. Φοβοῦμαι μὴ πάθῃ τι μεῖνας μόνος μεταξὺ τῶν Τρώων, καί τοι γενναῖος, καὶ οἱ Ἕλληνες ποθήσωσιν αὐτόν.»

Αὐτὰ εἰπών, οὗτος μὲν προεπορεύθη, ὁ δὲ ἰσόθεος Αἴας ἠκολούθει αὐτόν. Εὗρον ἔπειτα τὸν θεοφιλῆ Ὀδυσσέα περικυκλωμένον ἀπὸ τοὺς Τρῶας, καθὼς οἱ αἱμοβόροι θῶες περικυκλοῦσιν εἰς τὰ ὄρη πληγωμένην ἔλαφον, τὴν ὁποίαν ἐκτύπησεν

ἀνὴρ μὲ βέλος, καὶ ἤτις τὸν μὲν ἄνδρα διέφυγε, φεύγουσα, ἐνόσῳ τὸ αἷμά της ἦτο θερμόν, καὶ τὴν ἐβάσταζον τὰ γόνατά της, ἀφοῦ ὅμως τὴν καταβάλῃ τὸ ταχὺ βέλος, τὴν κατασπαράζουσιν εἰς τὰ ὄρη οἱ αἱμοβόροι θῶες ἐντὸς σκιεροῦ δάσους· ἐπιφέρει δ' αἴφνης ὁ θεὸς κακοποιὸν λέοντα καὶ τότε οἱ μὲν θῶες φοβηθέντες φεύγουσιν, αὐτὸς δὲ κατατρώγει τὴν ἔλαφον· οὕτω καὶ τὸν πολεμικὸν καὶ πανοῦργον Ὀδυσσέα περιεκύκλουν τότε πολλοὶ καὶ γενναῖοι Τρῶες, ἀλλ' ὁ ἥρως ἐκεῖνος ἐφορμῶν μὲ τὸ δόρυ του ἀπέκρουσε τὸν σκληρὸν θάνατον. Προσῆλθε τότε ὁ Αἴας φέρων τὴν ὡς πύργον ἀσπίδα του, καὶ ἐστάθη πλησίον αὐτοῦ, οἱ δὲ Τρῶες φοβηθέντες διεσκορπίσθησαν· ἐνῷ ὁ πολεμικὸς Μενέλαος λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ὀδυσσέα, ἐξῆγεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ πλῆθος, ἕως ὅτου ὁ θεράπων ὁδήγησε τὸ ἅρμα πλησίον του.

Ὁ δ' Αἴας ἐπιπεσὼν κατὰ τῶν Τρώων, ἐφόνευσε τὸν Δόρυκλον, νόθον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ἔπειτα δ' ἐκτύπησε τὸν Πάνδοκον, τὸν Λύσανδρον, τὸν Πύρασον καὶ τὸν Πυλάρτην. Καθὼς δ' ὅταν πλημμυρισμένος ποταμὸς ὁρμητικὸς κατέρχεται ἀπὸ τῶν ὀρέων εἰς τὴν πεδιάδα, ἐξογκούμενος ἀπὸ τὴν βροχὴν τοῦ Διός, πολλὰς δὲ ξηρὰς δρῦς καὶ πολλὰς πεύκας παρασύρει, καὶ ἐμβάλλει πολὺν συρφετὸν εἰς τὴν θάλασσαν, οὕτω καὶ ὁ ἀνδρεῖος Αἴας διέτρεχε τότε κλονίζων

ΑΘΗΝΑ
Εἰκ. 20.

τὴν πεδιάδα κατακόπτων καὶ ἵππους καὶ ἄνδρας. Τοῦτο δὲ δὲν τὸ ἤξευρεν ἀκόμη ὁ Ἕκτωρ, διότι ἐπολέμει πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ πεδίου τῆς μάχης πλησίον τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου, ὅπου προπάντων ἔπιπτον κεφαλαὶ

ἀνδρῶν, καὶ διηγέρθη βοὴ ἀκατάπαυστος περὶ τὸν μέγαν Νέστορα καὶ τὸν πολεμικὸν Ἰδομενέα. Ὁ Ἕκτωρ λοιπὸν πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμει θαυματουργῶν μὲ τὸ δόρυ καὶ μὲ τὸ ἅρμα του, καὶ κατέστρεφε τὰς φάλαγγας τῶν νέων· οὐδ' ἤθελον ὑποχωρήσει ἀκόμη οἱ εὐγενεῖς Ἕλληνες, ἂν ὁ Ἀλέξανδρος ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης δὲν ἔκαμνε τὸν βασιλέα Μαχάονα νὰ παύσῃ τοῦ ν' ἀνδραγαθῇ, κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον μὲ τριγωνικὸν βέλος. Ἕνεκα τούτου ὑπερεφοβήθησαν οἱ παρωργισμένοι Ἕλληνες, μήπως στραφείσης τῆς μάχης αἰχμαλωτισθῇ ὁ Μαχάων. Πάραυτα δὲ ὁ Ἰδομενεὺς ἐφώναξε πρὸς τὸν θεῖον Νέστορα·

« Ὦ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα τῶν Ἑλλήνων καύχημα, σπεῦσον, ἀνάβα εἰς τὸ ὄχημά σου, ἂς ἔλθῃ μαζῆ σου καὶ ὁ Μαχάων, καὶ ὁδήγησον τάχιστα πρὸς τὰ πλοῖα τοὺς μονώνυχας ἵππους σου· διότι ὁ ἰατρὸς εἶναι ἀντάξιος πολλῶν ἄλλων (ἵνα ἐξάγῃ τὰ βέλη ἐκ τῶν πληγῶν, καὶ ἐπιθέτῃ πραϋντικὰ φάρμακα). »

Οὕτως εἶπεν· ὑπήκουσε δὲ ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ· καὶ εὐθὺς ἀνέβη εἰς τὸ ὄχημά του, καὶ πλησίον αὐτοῦ ὁ Μαχάων ὁ υἱὸς τοῦ ἀρίστου ἰατροῦ Ἀσκληπιοῦ· ἐμάστιζε δὲ τοὺς ἵππους, οἱ ὁποῖοι προθύμως ἐπέτων πρὸς τὰ γλαφυρὰ πλοῖα· διότι ἐκεῖ ἐπεθύμουν νὰ ὑπάγωσιν.

Ὁ δὲ Κεβριόνης ἱστάμενος πλησίον τοῦ Ἕκτορος εἶδε ταρασσομένους τοὺς Τρῶας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

« Ἕκτορ, ἡμεῖς μὲν οἱ δύο πολεμοῦμεν ἐνταῦθα κατὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ πεδίου τῆς μάχης· οἱ ἄλλοι ὅμως Τρῶες συνταράσσονται ἀναμίξ, ἵπποι καὶ ἄνδρες, κλονιζόμενοι ὑπὸ τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος· τὸν ἐγνώρισα καλῶς διότι κρατεῖ περὶ τοὺς ὤμους του εὐρεῖαν ἀσπίδα. Ἀλλ' ἂς ὁδηγήσωμεν καὶ ἡμεῖς τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἅρμα ἐκεῖ ὅπου προπάντων συμπλακέντες ἱππεῖς καὶ πεζοί, φονεύουσιν ἀλλήλους, καὶ ἀκατάπαυστος διεγέρθη βοή. »

Αὐτὰ εἰπὼν ἐκτύπησεν εὐθὺς τοὺς καλλίτριχας ἵππους μὲ τὴν ἡχηρὰν μάστιγα, αὐτοὶ δ' αἰσθανόμενοι τὸ κτύπημα, ταχέως ἔφερον τὸ ταχὺ ἅρμα μεταξὺ Τρώων καὶ Ἑλλήνων, πατοῦντες

καὶ νεκροὺς καὶ ἀσπίδας· ὅλος δ' ὁ ἄξων εἶχεν ἀλειφθῇ κάτωθεν μὲ αἷμα, καθὼς καὶ οἱ περὶ τὸ ἅρμα κύκλοι, προσβαλλόμενοι ἀπὸ τὰς ρανίδας τοῦ αἵματος τὰς ὁποίας ἐτίναζον αἱ ὁπλαὶ τῶν ἵππων καὶ οἱ τροχοί. Ὁ δ' Ἕκτωρ ἔτρεχε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, ἐπιθυμῶν νὰ διαρρήξῃ αὐτό· καὶ ἐπέφερε μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ταραχὴν ὀλεθρίαν, ἀπεῖχε δὲ ὀλιγώτερον τῆς βολῆς δόρατος· ὅτε ἤρχισε νὰ περιέρχηται τὰς τάξεις τῶν ἄλλων ἀνδρῶν μὲ δόρυ, μὲ ξίφος καὶ μὲ μεγάλας πέτρας, μὲ τὸν Αἴαντα ὅμως τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος ἀπέφευγε νὰ πολεμήσῃ (διότι ὁ Ζεὺς ὠργίζετο κατ' αὐτοῦ ὅταν ἐπολέμει μὲ ἄνδρα ἀνώτερόν του.)

Ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ὁ ὑψίθρονος ἤγειρε φόβον εἰς τὸν Αἴαντα· ὅστις τρομάξας ἐστάθη, καὶ ἔβαλεν ὄπισθέν του τὴν ἐξ ἑπτὰ βοείων δερμάτων ἀσπίδα του, καὶ ἰδὼν τὸ πλῆθος ὀπισθοχώρησεν, ὡσὰν θηρίον, συνεχῶς στρεφόμενος καὶ βλέπων, καὶ ὀλίγον ἀπομακρύνων τὸ ἓν γόνυ τοῦ ἑτέρου γόνατος. Καθὼς δὲ κυνηγοῦσιν ἀπὸ μάνδραν βοῶν ξανθὸν λέοντα κύνες καὶ χωρικοὶ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ὅλην τὴν νύκτα ἀγρυπνοῦντες δὲν τὸν ἀφίνουν ν' ἁρπάσῃ παχεῖς βοῦς· ὁ δὲ λέων ἐπιθυμῶν νὰ φάγῃ κρέατα, ἐφορμᾷ, ἀλλ' οὐδὲν κατορθώνει· διότι πυκνὰ ἀκόντια ρίπτονται ἐναντίον του ὑπὸ χειρῶν τολμηρῶν, καὶ καιόμενα δερμάτια δᾴδων, τὰ ὁποῖα φοβεῖται, καί τοι ὁρμητικός· τὴν δὲ πρωΐαν ἀπομακρύνεται μὲ πικραμένην καρδίαν· οὕτω καὶ ὁ Αἴας τότε ἀπεμακρύνετο τῶν Τρώων μὲ πικραμένην καρδίαν· καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεώς του· διότι πολὺ ἐφοβεῖτο διὰ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Καθὼς δ' ὅταν ὀνηρὸς ὄνος διερχόμενος πλησίον ἀγροῦ, ἐκβιάζει τοὺς φυλάττοντας παῖδας, ἐνῷ πολλὰ ῥόπαλα ἔσπασαν ἐπάνω του, καὶ εἰσελθὼν κατατρώγει τὸ ἐκτεταμένον χωράφιον· οἱ δὲ παῖδες τὸν κτυπῶσι μὲν μὲ τὰ ῥόπαλα, ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτῶν εἶναι μικρά· καὶ μόλις τὸν ἐκδιώκουσιν ἀφοῦ χορτάσῃ· οὕτω καὶ τότε τὸν μέγαν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος ἐδίωκον οἱ μεγαλόψυχοι Τρῶες καὶ οἱ πολλαχόθεν ἠθροισμένοι σύμμαχοι, κτυπῶντες αὐτὸν εἰς τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος. Ὁ δ' Αἴας ἄλλοτε μὲν ἐνθυμεῖτο τὴν πολεμικὴν δύναμίν του, στρεφόμενος ὀπίσω, καὶ ἐμποδίζων τὰς φάλαγγας

τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων· ἄλλοτε δ' ἐστρέφετο καὶ ἔφευγε, καὶ ἐμπόδιζεν ὅλους νὰ πηγαίνωσι πρὸς τὰ ταχέα πλοῖα, αὐτὸς δ' ἔτρεχεν ἱστάμενος εἰς τὸ μεταξὺ τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων· τὰ δὲ δόρατα τὰ ριπτόμενα ὑπὸ τολμηρῶν χειρῶν, ἄλλα μὲν ὁρμῶντα πρὸς τὰ πρόσω ἐκαρφόνοντο εἰς τὴν μεγάλην ἀσπίδα του, πολλὰ δὲ καί τοι ἐπιθυμοῦντα νὰ πιάσωσι τὴν σάρκα του ἐστέκοντο κατὰ γῆς εἰς τὸ μεταξὺ διάστημα, πρὶν νὰ εὕρωσι τὸ λευκόν του δέρμα.

Ἅμα δ' ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος Εὐρύπυλος ἐνόησεν αὐτὸν στενοχωρούμενον ἀπὸ τὰ πυκνὰ βέλη, πορευθεὶς ἐστάθη πλησίον του, καὶ ρίψας τὸ λαπρὸν αὐτοῦ δόρυ, ἐκτύπησε τὸν υἱὸν τοῦ Φαυσίου τὸν βασιλέα Ἀπισάονα, εἰς τὸ ἧπαρ ὑποκάτω τοῦ διαφράγματος, καὶ ἀμέσως παρέλυσε τὰ γόνατά του· ἐφορμήσας δ' ὁ Εὐρύπυλος ἀφῄρεσεν ἀπὸ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὰ ὅπλα του. Ἅμα εἶδεν αὐτὸν ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος ἀφαιροῦντα τὰ ὅπλα τοῦ Ἀπισάονος ἔσυρε πάραυτα τὸ τόξον του κατὰ τοῦ Εὐρυπύλου, καὶ ἐκτύπησεν αὐτὸν μὲ τὸ βέλος εἰς τὸν δεξιὸν μηρόν· ἔσπασε δὲ τὸ βέλος, καὶ ἠνώχλει τὸν μηρόν. Ἀπεσύρθη λοιπὸν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, καὶ ἐφώναξε πρὸς τοὺς Ἕλληνας μεγαλοφώνως τὰ ἑξῆς·

«Ὦ φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, στραφῆτε, καὶ στηθέντες ἀποκρούσατε τὴν κακὴν ἡμέραν ἀπὸ τὸν Αἴαντα ὁ ὁποῖος στενοχωρεῖται ἀπὸ τὰ βέλη· καὶ πιστεύω δὲν θὰ διαφύγῃ ἀπὸ τὸν κακόηχον πόλεμον. Ἀλλ' ἀντισταθῆτε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ὑπερασπιζόμενοι τὸν μέγαν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος Αἴαντα.»

Οὕτως εἶπεν ὁ πληγωμένος Εὐρύπυλος, ἐκεῖνοι δὲ ἦλθον καὶ ἐστάθησαν πλησίον του, κλίναντες τὰς ἀσπίδας ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ ὑψώσαντες τὰ δόρατα. Τούτους ἀπήντησεν ὁ Αἴας καὶ ἰδὼν ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, στραφεὶς, ἐστάθη. Καὶ αὐτοὶ μὲν οὕτως ὡσὰν φωτιὰ ἐπολέμουν· τὸν δὲ Νέστορα ἔφερον ἔξω τοῦ πολέμου ἱδρωμέναι αἱ φοράδες τοῦ Νηλέως, φέρουσαι τὸν βασιλέα Μαχάονα. Ἐγνώρισε δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἱστάμενος ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ μεγάλου πλοίου του βλέπων καὶ τὴν δεινὴν ταλαιπωρίαν

καὶ τὴν λυπηρὰν καταδίωξιν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀμέσως προσεκάλεσε φωνάξας ἀπὸ τὸ πλοῖον τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον· ὁ ὁποῖος ἀκούσας, ἐξῆλθε τῆς σκηνῆς ὅμοιος μὲ τὸν Ἄρην, καὶ τοῦτο ἦτο ἡ ἀρχὴ τῆς καταστροφῆς του. Καὶ πρῶτον ὁ γενναῖος τοῦ Μενοιτίου υἱὸς εἶπε πρὸς τὸν Ἀχιλλέα·

«Τί μὲ καλεῖς, ὦ Ἀχιλλεῦ ; τί μὲ χρειάζεσαι ;»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Μενοιτίου, ἀγαπητὲ τῆς καρδίας μου φίλε, τώρα πιστεύω ὅτι θὰ σταθῶσιν οἱ Ἕλληνες περὶ τὰ γόνατά μου παρακαλοῦντές με· διότι ἀνυπόφορος πλέον ἀνάγκη τοὺς κατέλαβεν. Ἀλλ' ὕπαγε τώρα, ἠγαπημένε τοῦ Διὸς Πάτροκλε, καὶ ἐρώτησον τὸν Νέστορα ποῖος εἶναι αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἐξάγει τοῦ πολέμου πληγωμένον. Ἐκ μὲν τῶν ὄπισθεν ὁμοιάζει καθ' ὅλα μὲ τὸν Ἀσκληπιάδην Μαχάονα, ἀλλὰ δὲν εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνδρός· διότι αἱ φοράδες ἐπέρασαν ἀπ' ἐμπρός μου ὡς ἀστραπή.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Πάτροκλος ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον καὶ ἔσπευσε τρέχων πρὸς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

Ὅταν δ' ὁ Νέστωρ καὶ ὁ Μαχάων ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως, αὐτοὶ μὲν κατέβησαν ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς, ὁ δὲ θεράπων τοῦ γέροντος Εὐρυμέδων, ἔλυε τοὺς ἵππους ἐκ τοῦ ὀχήματος· αὐτοὶ δὲ σταθέντες εἰς τὸν ἀέρα παρὰ τὴν παραλίαν ἀπεξήρανον τοὺς χιτῶνάς των ἀπὸ τὸν ἱδρῶτα, μετὰ δὲ τοῦτο ἐλθόντες εἰς τὴν σκηνὴν ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν κλιντήρων. Τοῖς κατεσκεύασε δὲ ποτόν τι ἡ καλλιπλόκαμος Ἑκαμήδη, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ὁ γέρων ἀπὸ τὴν Τένεδον ὅταν ἐκυρίευσεν αὐτὴν ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ ἦτις ἦτο θυγάτηρ τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀρσινόου, τὴν ἐδώρησαν δ' εἰς αὐτὸν οἱ Ἕλληνες, διότι ἦτο ὁ ἄριστος πάντων κατὰ τὰς σκέψεις. Αὐτὴ λοιπὸν πρῶτον μὲν ἔστρωσεν ἔμπροσθέν των ὡραίαν τράπεζαν, κυανόποδα, καὶ καλῶς ἐξεσμένην, καὶ ἐπ' αὐτῆς χάλκινον κάνιστρον, καὶ κρόμυον, προσφάγιον διὰ τὸ ποτόν, καὶ μέλι πρόσφατον, παρέθεσε δὲ λεπτὸν ἱερὸν ἄλευρον, καὶ λαμπρότατον ποτήριον ἐστολισμένον μὲ χρυσᾶ καρφία, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἀπὸ τὴν πα-

τρίδα του ὁ γέρων· εἶχε δὲ τέσσαρας χεῖρας, ἑκατέρωθεν δ' ἑκάστης ὑπῆρχον δύο χρυσαῖ περιστεραί, κάτωθεν δὲ εἶχε δύο πυθμένας. Πᾶς ἄλλος μετὰ κόπου ἠδύνατο νὰ τὸ σηκώσῃ ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ὅταν ἦτο γεμάτον, ὁ δὲ γέρων Νέστωρ ἄνευ δυσκολίας τὸ ἐσήκωνεν. Ἐντὸς αὐτοῦ λοιπὸν παρεσκεύασε τὸ ποτὸν κυκεῶνα ἡ πρὸς τὰς θεὰς ὁμοία γυνή, μὲ Πράμνειον οἶνον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔξεσε μὲ χαλκίνην ξύστραν τυρὸν ἐκ γάλακτος αἰγὸς, καὶ ἐκόκκισεν ἐπάνω λευκὰ ἄλευρα, καὶ κατασκευάσασα οὕτω τὸν κυκεῶνα τοὺς προέτρεψε νὰ πίωσιν. Ἀφοῦ δ' ἐκεῖνοι πίνοντες ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὴν κατάξηρον δίψαν, διεσκέδαζον συνομιλοῦντες, ὅτε παρουσιάσθη εἰς τὴν θύραν, ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ Πάτροκλος. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ὁ γέρων ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν λαμπρόν του θρόνον, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἔφερε καὶ τὸν παρεκάλει νὰ καθίσῃ. Ὁ Πάτροκλος ὅμως ἀφ' ἑτέρου ἠρνήθη νὰ καθίσῃ καὶ εἶπε·

«Δὲν εἶναι ὥρα νὰ καθίσω, εὐγενέστατε γέρον, οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃς· σεβαστὸς καὶ φοβερὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μὲ ἔστειλε νὰ σὲ ἐρωτήσω ποῖος εἶναι αὐτὸς τὸν ὁποῖον φέρεις πληγωμένον· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ τὸν γνωρίζω, βλέπω ὅτι εἶναι ὁ βασιλεὺς Μαχάων. Ὑπάγω λοιπὸν πάλιν νὰ δώσω τὴν ἀγγελίαν αὐτὴν εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Γινώσκεις καλῶς, εὐγενὲς γέρον, πόσον φοβερὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· ἠμπορεῖ νὰ ἐνοχοποιήσῃ τινὰ καὶ οὐδόλως πταίοντα.»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

« Διατί τάχα οὕτω λυπεῖται ὁ Ἀχιλλεὺς μόνον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι ἐκτυπήθησαν μὲ βέλη; δὲν ἠξεύρει πόσον πένθος κατέλαβε τὸν στρατόν· διότι οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων κεῖνται εἰς τὰ πλοῖα κτυπημένοι καὶ πληγωμένοι. Ἐκτυπήθη ὁ Τυδείδης, ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης, ἐπληγώθη ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεύς, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων· ἐπληγώθη δὲ καὶ ὁ Εὐρύπυλος μὲ βέλος εἰς τὸν μηρόν· ἐκτὸς δ' ἐκείνων, καὶ τοῦτον ἐγὼ πρὸ ὀλίγου ἐξήγαγον τοῦ πολέμου κτυπημένον μὲ βέλος. Ὁ δ' Ἀχιλλεὺς ἐνῷ εἶναι πολὺ καλός, δὲν φροντίζει διὰ τοὺς Ἕλληνας οὐδὲ τοὺς λυπεῖται. Μήπως περιμένει νὰ καταστραφῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός, παρὰ τὴν θάλασσαν τὰ ταχέα

ἡμῶν πλοῖα παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ νὰ σφαζώμεθα κατὰ σειράν; Ἡ δύναμίς μου δὲν εἶναι πλέον ὁποία πρότερον ὑπῆρχεν εἰς τὰ εὐλύγιστα μέλη μου. Εἴθε νὰ ἤμην τόσον νέος, καὶ νὰ εἶχα τὴν δύναμίν μου εἰς τὸν τόπον της, καθὼς ὅταν συνέβη φιλονεικία μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Ἠλείων δι' ἁρπαγὴν βοῶν, καὶ ὅτε ἐγὼ ἐφόνευσα τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Ὑπερόχου Ἰτυμονέα, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὴν Ἦλιδα, ἁρπάζων καὶ ἐγὼ πρὸς ἐκδίκησιν. Αὐτὸς ὑπερασπιζόμενος τοὺς βόας του, μεταξὺ τῶν πρώτων ἐκτυπήθη μὲ ἀκόντιον ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου χεῖρα, κατέπεσε, καὶ τὸ πλῆθος τῶν χωρικῶν φοβηθὲν ἐτράπη εἰς φυγήν. Συνηθροίσαμεν δὲ ἀπὸ τὴν πεδιάδα παραπολλὴν λείαν, πεντήκοντα ἀγέλας βοῶν, ἄλλα τόσα ποίμνια προβάτων, ἄλλας τόσας ἀγέλας χοίρων, ἄλλα τόσα μεγάλα ποίμνια αἰγῶν, ἑκατὸν δὲ καὶ πεντήκοντα ξανθὰς ἵππους ὅλας θηλυκάς, πολλαὶ τῶν ὁποίων εἶχον καὶ πωλάρια. Καὶ ταῦτα μὲν ἐφέρομεν εἰς τὴν Πύλον τοῦ Νηλέως, ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐλθόντος εἰς τὴν πόλιν· ἐχάρη δ' ἀπὸ καρδίας ὁ Νηλεύς, διότι ἐπέτυχα πολλά, νέος πορευθεὶς εἰς τὸν πόλεμον. Ἅμα δ' ἡ αὐγὴ ἐφάνη ἐκήρυττον οἱ κήρυκες νὰ συναθροισθῶσιν ὅσοι εἶχον νὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὴν θείαν Ἦλιδα, καὶ συνελθόντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Πυλίων διένειμον αὐτά· διότι εἰς πολλοὺς εἶχον χρέος οἱ Ἠλεῖοι, τόσον ἡμεῖς, ὀλίγοι ὄντες, ὑπεφέραμεν ἐν τῇ Πύλῳ. Διότι εἰς τὰ προηγηθέντα ἔτη ἐλθὼν ὁ κραταιὸς Ἡρακλῆς εἶχε κακοποιήσει ἡμᾶς, καὶ ὅλοι οἱ ἄριστοι ἐφονεύθησαν. Εἴμεθα δώδεκα υἱοὶ τοῦ ἀμέμπτου Νηλέως, καὶ ἐξ αὐτῶν μόνος ἐγὼ ἔμεινα, οἱ δ' ἄλλοι ὅλοι ἐχάθησαν. Δι' αὐτὰ λοιπὸν ὑπερηφανευόμενοι οἱ χαλκοχίτωνες Ἠλεῖοι, ὑβρίζοντες ἡμᾶς ἔπραττον καθ' ἡμῶν ἀδικήματα. Ἐξεχώρισε λοιπὸν ὁ γέρων καὶ ἔλαβεν ἀγέλην βοῶν καὶ μέγα ποίμνιον προβάτων, ἐκλέξας ἐξ αὐτῶν τριακόσια, καὶ τοὺς βοσκοὺς αὐτῶν. Διότι εἰς αὐτὸν μεγάλα χρέη ὀφείλοντο ἐν τῇ θείᾳ Ἦλιδι, τέσσαρες βραβευθέντες ἵπποι μὲ τὰ ὀχήματα, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὑπάγει ἐκεῖ διὰ ν' ἀγωνισθῶσι· καὶ ἔμελλον νὰ τρέξωσι διὰ βραβεῖον ἑνὸς τρίποδος· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Αὐγείας τοὺς ἐκράτησεν ἐκεῖ, καὶ ἀφῆκε τὸν ἁμαξηλάτην μόνον λυπούμενον διὰ

τὴν στέρησιν τῶν ἵππων. Δι' αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς λόγους καὶ δι' αὐτὰ τὰ ἔργα ὠργισμένος ὁ γέρων ἐξέλεξε δι' ἑαυτὸν ἄπειρον πλῆθος· τὰ δ' ἄλλα τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν λαὸν (νὰ τὰ μοιράσωσι, διὰ νὰ μὴ ἀπέλθῃ τις στερούμενος ἴσου μεριδίου.) Καὶ ἡμεῖς μὲν εἰς αὐτὰ πάντα ἠσχολούμεθα, καὶ ἐτελοῦμεν εἰς τοὺς θεοὺς θυσίας περὶ τὴν πόλιν· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἦλθον ὅλοι οἱ Ἠλεῖοι ὁμοῦ πανστρατιᾷ πεζοί τε καὶ ἱππεῖς· μετ' αὐτῶν δ' ἐξεστράτευον καὶ οἱ δύο Μολίονες, ὄντες ἀκόμη παῖδες, καὶ ἄπειροι ἀκόμη τῆς πολεμικῆς δυνάμεως. Ὑπάρχει δὲ πόλις τις Θρύον καλουμένη, ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, μακρὰν, πλησίον τοῦ Ἀλφειοῦ, κάτω ἀπὸ τὴν ἀμμώδη Πύλον· πέριξ αὐτῆς λοιπὸν ἐστρατοπέδευσαν θέλοντες νὰ τὴν ἐκπορθήσωσιν· ἀλλ' ὅταν διῆλθον ὅλην τὴν πεδιάδα, σπεύσασα ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἐν καιρῷ νυκτὸς ἡ Ἀθηνᾶ, εἰδοποιοῦσα ἡμᾶς νὰ ὁπλισθῶμεν, καὶ συνήθροισε τὸν λαὸν εἰς τὴν Πύλον οὐχὶ ἀποτεθαρρυμένον ἀλλὰ πλήρη πολεμικῆς ὁρμῆς. Ὁ δὲ Νηλεὺς δὲν μὲ ἄφινε νὰ ὁπλισθῶ, ἀλλ' ἀπέκρυψε τοὺς ἵππους μου· λέγων ὅτι δὲν ἤξευρα ἐγὼ ἀκόμη τὰ τοῦ πολέμου ἔργα. Ἀλλ' ἐγὼ καὶ πεζὸς ὢν διεκρινόμην μεταξὺ τῶν ἰδικῶν μας ἱππέων, ἐπειδὴ τοιαύτην ἰσχὺν ἔδωκεν ἡ Ἀθηνᾶ. Ὑπάρχει δὲ ποταμός τις Μινυήϊος καλούμενος, ἐκβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν πλησίον τῆς Ἀρήνης ὅπου ἡμεῖς οἱ ἱππεῖς τῶν Πυλίων περιεμείναμεν τὴν θείαν αὐγὴν ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν πεζῶν. Ἐκεῖθεν ὁπλισθέντες πανστρατιᾷ, ἐφθάσαμεν περὶ μεσημβρίαν εἰς τὰς ἱερὰς ροὰς τοῦ Ἀλφειοῦ. Ἐκεῖ δ' ἀφοῦ ἐτελέσαμεν καλὰς θυσίας εἰς τὸν Δία, ἕνα δὲ ταῦρον εἰς τὸν Ἀλφειόν, ἕνα ἐπίσης ταῦρον εἰς τὸν Ποσειδῶνα, καὶ μίαν ἀγελάδα εἰς τὴν γλαυκόφθαλμον Ἀθηνᾶν, ἐλάβομεν ἀκολούθως τὸ δεῖπνον εἰς τὸν στρατὸν κατὰ τάξεις, καὶ κατεκοιμήθημεν περὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἕκαστος μὲ τὰ ὅπλα του. Οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Ἠλεῖοι ἐξηκολούθουν πολιορκοῦντες τὴν πόλιν καὶ ἐφώρμων ὅπως τὴν κυριεύσωσιν. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ἐφάνη εἰς αὐτοὺς μέγα πολεμικὸν ἔργον· διότι ὅταν ὁ λαμπρὸς ἥλιος ἀνέβη ὑπεράνω τῆς γῆς, ἠρχίσαμεν τὴν μάχην, εὐχόμενοι εἴς τε τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηνᾶν· ὅταν δ' ἤρχισεν ἡ σύγκρουσις μεταξὺ

Πυλίων καὶ Ἠλείων, πρῶτος ἐγὼ ἐφόνευσα τὸν πολεμιστὴν Μούλιον, καὶ τοῦ ἐπῆρα τοὺς μονώνυχας ἵππους· ἦτο δ' οὗτος γαμβρὸς τοῦ Αὐγείου ἔχων τὴν μεγαλειτέραν αὐτοῦ θυγατέρα τὴν ξανθὴν Ἀγαμήδην, ἡ ὁποία ἤξευρεν ὅλα τὰ φάρμακα ὅσα τρέφει ἡ γῆ. Τοῦτον προσερχόμενον ἐκτύπησα ἐγὼ μὲ τὸ χαλκόμυτον δόρυ μου, καὶ ἔπεσε χαμαὶ εἰς τὴν σκόνην· καὶ πηδήσας ἐγὼ εἰς τὸ ἅρμα του, ἐστάθην μεταξὺ τῶν προμάχων. Τότε οἱ μεγαλόψυχοι Ἠλεῖοι φοβηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν πρὸς διάφορα μέρη, ἀφοῦ εἶδον νὰ πέσῃ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἱππέων αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἀνδρειότερός των εἰς τὸν πόλεμον. Τότε ἐφώρμησα ἐγὼ ὅμοιος μὲ μαύρην καταιγίδα, καὶ ἐκυρίευσα πεντήκοντα ἅρματα, δύο δὲ ἄνδρες ἑκατέρωθεν ἑκάστου ἅρματος ἐδάγκασαν τὴν γῆν, καταβληθέντες ὑπὸ τοῦ δόρατός μου. Καὶ ἤθελον σκοτώσει καὶ τοὺς δύο Μολίονας τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἄκτορος, ἂν δὲν τοὺς ἔσωζεν ἐκ τοῦ πολέμου ὁ πατὴρ Ποσειδῶν ὁ τὴν γῆν σείων, σκεπάσας αὐτοὺς μὲ πολλὴν ὁμίχλην. Τότε ὁ Ζεὺς ἐδώρησε μεγάλην νίκην εἰς τοὺς Πυλίους· διότι τοὺς ἐδιώκομεν διὰ μέσου τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος, φονεύοντες αὐτοὺς καὶ συναθροίζοντες τὰ ὡραῖά των ὅπλα, ἕως ὅτου ἐπήγαμεν τοὺς ἵππους μας εἰς τὸ πολύσιτον Βουπράσιον, εἰς τὸν βράχον τῆς Ὠλένης, καὶ ἐκεῖ ὅπου καλεῖται λόφος τοῦ Ἀλεισίου, ὁπόθεν ἐγύρισε πάλιν τὸν στρατόν μας ἡ Ἀθηνᾶ· ἐκεῖ δ' ἐφόνευσα τελευταῖον ἕνα ἄνδρα καὶ τὸν ἄφηκα. Οἱ δ' Ἀχαιοὶ ἀπὸ τὸ Βουπράσιον ἔστρεψαν ὀπίσω πρὸς τὴν Πύλον τοὺς ταχεῖς ἵππους των, καὶ ὅλοι ηὔχοντο ἐκ μὲν τῶν θεῶν πρὸς τὸν Δία, ἐκ δὲ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Νέστορα. Τοιοῦτος ἤμην, ἐὰν ποτὲ ἤμην μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς μόνος του θὰ ἀπολαύσει τὴν ἀνδρείαν του· νομίζω ὅμως ὅτι πολὺ θέλει κλαύσει, ὅταν ὁ στρατὸς ἀφανισθῇ. Ὦ φίλε, ὁ Μενοίτιος τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐκ τῆς Φθίας σὲ ἔστελλεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα τὴν ἐξῆς σοι ἔδωκε παραγγελίαν· ἐγὼ δὲ καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ὄντες οἱ δύο μας ἐντὸς τοῦ οἴκου σας ἠκούομεν ὅλα ὅσα σοὶ παρήγγειλλεν. Εἴχομεν δ' ὑπάγει εἰς τὸν εὐτυχῆ οἶκον τοῦ Πηλέως, ὅτε συνηθροίζαμεν στρατὸν ἀπὸ τὴν πολυτρόφον Ἑλλάδα. Ἐκεῖ δ' εὕρομεν τὸν ἥρωα Μενοίτιον καὶ σὲ

πλησίον τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ γέρων ἱππότης Πηλεὺς ἔκαιεν εἰς τὸ χόρτον τῆς αὐλῆς του παχέα μηρία βοὸς διὰ τὸν τερπικέραυνον Δία· ἐκράτει δὲ ποτήριον χρυσοῦν καὶ ἔκαμνε σπονδὰς μὲ μαῦρον οἶνον ἐπὶ τῶν καιομένων θυμάτων. Καὶ σεῖς κατεγίνεσθε εἰς τὰ κρέατα τοῦ βοός, ὅταν ἡμεῖς ἐστάθημεν εἰς τὰ πρόθυρα· καὶ ἐκπλαγεὶς ἀνεπήδησεν ὁ Ἀχιλλεύς, λαβὼν δὲ ἡμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μᾶς εἰσήγαγε καὶ μᾶς προσεκάλεσε νὰ καθίσωμεν, παραθέσας εἰς ἡμᾶς ρηλεύματα καθὼς συνήθως γίνεται εἰς τοὺς ξένους. Ἀφοῦ δ' ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν ἤρχισα ἐγὼ νὰ ὁμιλῶ προτρέπων σᾶς τοὺς δύο νὰ μᾶς ἀκολουθήσητε· καὶ σεῖς ἐδείξατε μεγάλην προθυμίαν, πολλὰς δὲ καὶ εἰς τοὺς δύο σᾶς ἔδιδον παραγγελίας. Ὁ μὲν γέρων Πηλεὺς παρήγγειλεν εἰς τὸν υἱόν του Ἀχιλλέα νὰ ἦναι πάντοτε πρῶτος, καὶ νὰ ὑπερέχῃ ὅλων τῶν ἄλλων· εἰς σὲ δὲ πάλιν ὁ Μενοίτιος ὁ υἱὸς τοῦ Ἄκτορος ἔδωκε τὰς ἑξῆς παραγγελίας· «Τέκνον μου, κατὰ μὲν τὴν γενεὰν ὁ Ἀχιλλεὺς εἶναι ἀνώτερός σου, κατὰ τὴν ἡλικίαν ὅμως σὺ εἶσαι μεγαλείτερος· κατὰ τὴν δύναμιν ἐκεῖνος εἶναι πολὺ καλλίτερός σου· ἀλλὰ μὲ καλὸν τρόπον δίδε τῷ συνετὰς συμβουλὰς καὶ παραγγελίας· αὐτὸς δὲ θὰ σὲ ἀκούῃ διὰ τὸ καλόν.» Αὐτὰ παρήγγειλεν ὁ γέρων, σὺ ὅμως τὰ ἐλησμόνησας· ἀλλὰ καὶ τώρα ἀκόμη δύνασαι νὰ εἴπῃς ταῦτα εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα, ἴσως σὲ ἀκούσει. Τίς ἠξεύρει ἂν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ ἠμπορέσῃς νὰ τοῦ διεγείρῃς τὴν ψυχὴν μὲ τοὺς λόγους σου; καλὴ εἶναι πάντοτε ἡ συμβουλὴ φίλου. Ἐὰν δὲ πάλιν ἀποφεύγει προφητείαν τινά, ἣν ἔχει κατὰ νοῦν, ἢ ἡ σεπτή του μήτηρ τῷ εἶπε τοιαύτην τινὰ ἐκ μέρους τοῦ Διός, ἂς στείλῃ τοὐλάχιστον σέ, ἀκολουθούμενον ἀπὸ τὸν ἄλλον στρατὸν τῶν Μυρμιδόνων, ἴσως γείνῃ καμμία σωτηρία εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἂς σοι δώσῃ δὲ καὶ τὰ ὡραῖά του ὅπλα νὰ τὰ φορέσῃς εἰς τὸν πόλεμον, ἴσως παρομοιάσαντές σε πρὸς αὐτὸν οἱ Τρῶες, ἀποσυρθῶσιν ἀπὸ τὸν πόλεμον, καὶ ἀναπνεύσωσιν ὀλίγον οἱ καταπεπονημένοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων· ὀλίγον δὲ χρειάζεται διὰ ν' ἀναπαυθῇ τις ἀπὸ τὸν πόλεμον (εὐκόλως δὲ σεῖς ἀκούραστοι, ἠμπορεῖτε νὰ ὠθήσητε πρὸς τὴν

πόλιν ἄνδρας κουρασμένους, μακρὰν τῶν πλοίων καὶ τῶν σκηνῶν μας).»

Οὕτως εἶπε· καὶ συνεκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ Πατρόκλου ἐντὸς τῶν στηθῶν, ὅστις ἔσπευσε τρέχων πρὸς τὰ πλοῖα εἰς τὸν Αἰακίδην Ἀχιλλέα. Ἀλλ' ὅταν τρέχων ὁ Πάτροκλος ἔφθασε πλησίον τῶν πλοίων τοῦ θείου Ὀδυσσέως, ὅπου ἦτο ὁ τόπος τῶν συνελεύσεων καὶ τῶν δικῶν, καὶ ὅπου εἶχον κατασκευάσει βωμοὺς τῶν θεῶν, ἐκεῖ τὸν ἀπήντησεν ὁ εὐγενὴς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος Εὐρύπυλος πληγωμένος εἰς τὸν μηρὸν μὲ βέλος καὶ ἐπιστρέφων χωλὸς ἀπὸ τὸν πόλεμον· ψυχρὸς ἱδρὼς κατέρρεεν ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τὴν κεφαλήν του, καὶ ἀπὸ τὴν βαρεῖαν πληγήν του, μαῦρον αἷμα ἀνέβλυζεν· ἡ ψυχή του ὅμως ἦτο ἀπείρακτος. Τοῦτον ἰδὼν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου τὸν ἐλυπήθη, καὶ θρηνῶν εἶπε τοὺς ἑξῆς πτερωτοὺς λόγους·

« Ἆ, ταλαίπωροι ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, οὕτω, φαίνεται, σᾶς ἔμελλε μακρὰν τῶν φίλων καὶ τῆς πατρίδος νὰ χορτάσητε μὲ τὸ λευκόν σας λίπος εἰς τὴν Τροίαν τοὺς ταχεῖς κύνας. Ἀλλ' εἰπέ μοι τὸ ἑξῆς, εὐγενὲς ἥρως Εὐρύπυλε, θὰ δυνηθῶσιν οἱ Ἕλληνες νὰ σταματήσωσί που τὸν ἐκπληκτικὸν Ἕκτορα, ἢ θὰ χαθῶσι πλέον καταβληθέντες ὑπὸ τοῦ δόρατός του;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ πληγωμένος Εὐρύπυλος·

« Εὐγενέστατε Πάτροκλε, δὲν ἔχουσι πλέον ἐλπίδα οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ θὰ φονευθῶσι μέσα εἰς τὰ μελανά των πλοῖα· διότι ὅλοι ὅσοι πρότερον ἦσαν ἄριστοι, κεῖνται εἰς τὰ πλοῖα κτυπημένοι καὶ πληγωμένοι ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Τρώων, τῶν ὁποίων ἡ ἰσχὺς ἀδιακόπως αὐξάνει. Ἀλλὰ σῶσόν με, φέρε με εἰς τὸ μαῦρον πλοῖον, ἐξάγαγε τὸ βέλος ἀπὸ τὸν μηρόν μου, καὶ πλύνε μὲ χλιαρὸν ὕδωρ τὸ μαῦρον αἷμα, καὶ τελευταῖον πασπάλισε ἐπάνω πραϋντικὰ φάρμακα καλά, τὰ ὁποῖα λέγουσιν ὅτι ἐδιδάχθης παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν ὁποῖον ἐδίδαξεν ὁ δικαιότατος Κένταυρος Χείρων. Διότι ἐκ τῶν ἰατρῶν Ποδαλειρίου καὶ Μαχάονος, ὁ μὲν Μαχάων νομίζω ὅτι κεῖται εἰς τὴν σκηνὴν πληγωμένος ἔχων καὶ αὐτὸς ἀνάγκην καλοῦ ἰατροῦ· ὁ δὲ Ποδαλείριος ἀγωνίζεται πολεμῶν κατὰ τῶν Τρώων.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου·

« Πῶς θ' ἀπογείνουν τὰ πράγματα ταῦτα; τί θὰ κάμωμεν, ἥρως Εὐρύπυλε; ὑπάγω νὰ εἴπω εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα τὸν λόγον τὸν ὁποῖον μοῦ παρήγγειλεν ὁ φύλαξ τῶν Ἑλλήνων ὁ Γερήνιος Νέστωρ· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ βασανίζεσαι. »

Εἶπε· καὶ λαβὼν τὸν βασιλέα Εὐρύπυλον κάτωθεν τοῦ στήθους, ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν σκηνήν του· ὁ δὲ θεράπων του ἰδὼν αὐτόν, ἔστρωσε βόϊα δέρματα, ὅπου ἐξαπλώσας αὐτὸν ὁ Πάτροκλος ἔσχισε μὲ μάχαιραν τὸν μηρὸν καὶ ἐξέβαλε τὸ μυτηρὸν καὶ φαρμακερὸν βέλος, ἀπέπλυνε δὲ ἀπ' αὐτοῦ τὸ μαῦρον αἷμα μὲ χλιαρὸν ὕδωρ, καὶ τρίψας μὲ τὰς χεῖράς του ἐπέθεσε ρίζαν πικράν, μαλακτικήν, ἡ ὁποία τοῦ ἔπαυσεν ὅλους τοὺς πόνους· καὶ ἡ μὲν πληγὴ ἐξηράνθη, τὸ δὲ αἷμα ἔπαυσεν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Μ.

Τειχομαχία.

Ἐνῷ ὁ Πάτροκλος, ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου ἐθεράπευεν εἰς τὴν σκηνὴν τὸν πληγωμένον Εὐρύπυλον· οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες ἐμάχοντο κατὰ πλήθη. Οὐδ' ἔμελλε νὰ σταματήσῃ τοὺς Τρῶας ἡ τάφρος τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ ἄνωθεν αὐτῆς εὐρὺ τεῖχος, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασαν εἰς προφύλαξιν τῶν πλοίων, καὶ περιέσκαψαν τάφρον· δὲν ἐτέλεσαν εἰς τοὺς θεοὺς μεγάλας ἑκατόμβας, ὅπως τὸ τεῖχος περικλύον τὰ ταχέα πλοῖα καὶ τὰ πολλά των λάφυρα, διασώσῃ αὐτά· ἀλλ' ἐκατασκευάσθη παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν· διὰ τοῦτο καὶ δὲν διετηρήθη ἐπὶ πολὺν χρόνον. Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἦτο ζωντανὸς ὁ Ἕκτωρ, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔμενεν ὠργισμένος καὶ ἡ πόλις τοῦ βασιλέως Πριάμου ἦτο ἀπόρθητος, ἐξηκολούθει νὰ ἦναι ἀκλόνητον καὶ τὸ μέγα τῶν Ἑλλήνων τεῖχος. Ἀφοῦ ὅμως ἐκ μὲν τῶν Τρώων ἐφονεύ-

θησαν ὅσοι ἦσαν ἄριστοι, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλοι μὲν ἐφονεύθησαν, ἄλλοι δ' ἐπέζησαν, ἐκυριεύθη δὲ τὸ δέκατον ἔτος καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, οἱ δ' Ἕλληνες ἀνεχώρησαν μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἀγαπητήν των πατρίδα, τότε πλέον συνεσκέπτοντο ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἀπόλλων νὰ καταστρέψωσι τὸ τεῖχος, εἰσάγοντες εἰς αὐτὸν τὴν ὁρμὴν ὅλων τῶν ποταμῶν ὅσοι ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἴδης ρέουσι πρὸς τὴν θάλασσαν, δηλαδὴ τοῦ Ρήσου, Ἑπταπόρου, Καρήσου, Ροδίου, Γρανικοῦ καὶ Αἰσήπου, τοῦ θείου Σκαμάνδρου καὶ τοῦ Σιμόεντος, ὅπου πολλαὶ ἀσπίδες καὶ περικεφαλαῖαι ἔπεσον κατὰ γῆς, ὡς καὶ πολλοὶ ἐκ τοῦ γένους τῶν ἡμιθέων· ὅλων τῶν ποταμῶν τούτων τὰ στόματα ἔστρεψεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὁ φοῖβος Ἀπόλλων, καὶ ἐννέα ἡμέρας διηύθυνε τὸ ρεῦμα αὐτῶν κατὰ τοῦ τείχους· ἔβρεχε δὲ διαρκῶς ὁ Ζεύς, διὰ νὰ κάμῃ ταχύτερον τὰ τείχη θαλασσοσκέπαστα. Αὐτὸς δὲ ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν προηγεῖτο κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὴν τριαιναν, καὶ ἐκπέμπων εἰς τὰ κύματα ὅλα τὰ θεμέλια τὰ ἐκ κορμῶν δένδρων καὶ λίθων, τὰ ὁποῖα μετὰ μεγίστου κόπου ἔθεσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἰσοπεδώσας αὐτὰ μὲ τὸν ὁρμητικὸν Ἑλλήσποντον, ἐσκέπασε πάλιν μὲ ἄμμον τὴν μεγάλην παραλίαν ἐξαφανίσας οὕτω τὸ τεῖχος· ἀκολούθως ἔστρεψε τοὺς ποταμοὺς νὰ ῥέωσιν εἰς τὴν κοίτην, εἰς ἣν πρότερον ἔρρεε τὸ καλλίρροον αὐτῶν ὕδωρ.

Οὕτως ἔμελλον νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ κατόπιν ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἀπόλλων· τότε ὅμως εἶχεν ἀνάψει περὶ τὸ καλοκτισμένον τεῖχος δεινὴ μάχη καὶ θόρυβος, καὶ ἀντήχουν τὰ ξύλα τῶν πύργων κτυπώμενα· οἱ δ' Ἕλληνες καταβληθέντες ὑπὸ τῆς μάστιγος τοῦ Διός, ὀπισθοχωρήσαντες πρὸς τὰ γλαφυρὰ πλοῖά των ἔμενον κεκλεισμένοι, διότι ἐφοβοῦντο τὸν φοβερὸν Ἕκτορα, ὁ ὁποῖος, καθὼς καὶ πρότερον, ἐμάχετο ὅμοιος μὲ θύελλαν. Καθὼς δ' ὅταν κάπρος ἢ λέων στρέφηται μεταξὺ κυνῶν καὶ κυνηγῶν φοβερῶς εἰς αὐτοὺς προσβλέπων· αὐτοὶ δὲ παρατάξαντες ἑαυτοὺς ὡς εἰς πύργον ἵστανται ἐναντίον του, καὶ ῥίπτουσι πυκνὰ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἀκόντια· αὐτοῦ ὅμως ἡ γενναία καρδία οὐδέποτε τρομάζει οὐδ' ὑποχωρεῖ, ἀλλ' ἡ ὑψηλορροσύνη του τὸν φονεύει· στρέφεται δὲ συχνάκις, δο-

κιμάζων τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν· ὅπου δ' ὁρμήσῃ ἐκεῖ ὑποχωροῦσιν αἱ τάξεις τῶν ἀνδρῶν· οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ πορευόμενος πρὸς τὸ πλῆθος, παρεκάλει τοὺς συντρόφους του προτρέπων αὐτοὺς νὰ διαβῶσι τὴν τάφρον. Ἀλλ' οὐδ' οἱ ταχύποδες ἵπποι του δὲν ἐτόλμων νὰ διαβῶσιν, ἱστάμενοι δ' εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χείλους τῆς τάφρου, πολὺ ἐχρεμέτιζον· διότι τοὺς κατεφόβιζεν ἡ εὐρεῖα τάφρος, καὶ δὲν ἠδύναντο οὔτε νὰ τὴν ὑπερπηδήσωσιν εὐκόλως, οὔτε νὰ τὴν περάσωσι· διότι περὶ ὅλην τὴν τάφρον ὑπῆρχον κρημνοὶ ὑψηλοί, ἄνωθεν δὲ ἦτο ἠσφαλισμένη μὲ μυτεροὺς πασσάλους πυκνοὺς καὶ μεγάλους, τοὺς ὁποίους ἔστησαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων δι' ἀπόκρυσιν τῶν ἐχθρῶν. Ἐκεῖθεν λοιπὸν δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εὐκόλως ἵππος, σύρων καλλίτροχον ἅρμα, οἱ δὲ πεζοὶ ἐσκέπτοντο ἂν θὰ κατορθώσωσι τὴν διάβασιν. Τότε λοιπὸν παραστὰς ὁ Πολυδάμας εἰς τὸν ἀτρόμητον Ἕκτορα, εἶπε πρὸς αὐτόν·

« Ἕκτορ, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων, ἀνοήτως σύρομεν τοὺς ἵππους διὰ τῆς τάφρου· εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ διαβῶμεν αὐτήν· διότι ἐν αὐτῇ εἶναι ἐστημένοι ὀξεῖς πάσσαλοι, καὶ πλησίον αὐτῶν τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων. Αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταβῶσιν ἀπὸ τὰ ἅρματα οἱ ἱππεῖς, καὶ νὰ πολεμήσωσι· διότι τὸ μέρος εἶναι στενόν, καὶ ἐκεῖ νομίζω θὰ κτυπηθῶσιν. Ἐὰν πράγματι ὁ ἐξ ὕψους βροντῶν Ζεὺς δυσμενὴς ὢν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καταδιώκῃ αὐτούς, θέλῃ δὲ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας, τότε βεβαίως ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν καὶ πάρευτα νὰ γίνῃ τοῦτο, ν' ἀφανισθῶσι δηλαδὴ ἀδόξως οἱ Ἕλληνες ἐδῶ μακρὰν τῆς πατρίδος των· ἐὰν ὅμως ὑποστρέψωσι, καὶ ἀπωθήσωσιν ἡμᾶς ἐκ τῶν πλοίων, ἐμπέσωμεν δὲ εἰς τὴν ἐσκαμμένην τάφρον, τότε νομίζω ὅτι θὰ κυκλωθῶμεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὐδὲ εἷς θὰ μείνῃ ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ δώσῃ τὴν ἀγγελίαν ταύτην. Ἔλθετε λοιπόν, ὑπακούσωμεν ὅλοι εἰς ὅ,τι ἐγὼ θέλω εἴπει. Τοὺς μὲν ἵππους ἂς σταματήσωσιν οἱ θεράποντες πλησίον τῆς τάφρου, ἡμεῖς δὲ πεζοὶ ὁπλισθέντες, ἂς ἀκολουθήσωμεν ὅλοι ὁμοῦ τὸν Ἕκτορα· οἱ δ' Ἕλληνες δὲν θέλουσιν ἀνθέξει, ἂν ἔρθῃ πλέον ἡ ὥρα τοῦ ὀλέθρου των. »

Οὕτως εἶπεν ὁ Πολυδάμας· ἤρεσε δὲ εἰς τὸν Ἕκτορα ἡ σωτήριος αὕτη συμβουλή, καὶ πάραυτα ἐπήδησεν ἔνοπλος ἀπὸ τοῦ ἅρματός του. Τότε καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες δὲν ἔμειναν ἐπὶ τῶν ἵππων των, ἀλλ' ὅλοι ἰδόντες τὸν θεῖον Ἕκτορα, ἐπήδησαν κάτω. Ἀκολούθως παρήγγειλαν ἕκαστος εἰς τὸν ἡνίοχόν του νὰ κρατήσωσιν ἐκεῖ τοὺς ἵππους εὐτάκτως πλησίον τῆς τάφρου· αὐτοὶ δ' ἀποχωρισθέντες, καὶ ἑτοιμασθέντες, παρετάχθησαν εἰς πέντε σώματα, καὶ ἠκολούθησαν τοὺς ἡγεμόνας των.

Μετὰ τοῦ Ἕκτορος λοιπὸν καὶ τοῦ λαμπροῦ Πολυδάμαντος ἐπορεύθησαν οἱ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι, ὅσοι τὰ μάλιστα ἐπεθύμουν διαρρήξαντες τὸ τεῖχος, νὰ πολεμήσωσι παρὰ τὰ κοῖλα πλοῖα. Μετ' αὐτῶν τρίτος ἠκολούθει καὶ ὁ Κεβριόνης· διότι εἰς τὸ ὄχημά του ἀφῆκεν ὁ Ἕκτωρ ἄλλον κατώτερον τοῦ Κεβριόνου. Τῶν δ' ἄλλων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἥρις, ὁ Ἀλκάθοος καὶ ὁ Ἀγήνωρ, τῶν τρίτων ὁ Ἕλενος καὶ ὁ θεοειδὴς Δηΐφοβος, δύο υἱοὶ τοῦ Πριάμου· καὶ μετ' αὐτῶν ὁ ἥρως Αἴσιος, ὁ υἱὸς τοῦ Ὑρτάκου, τὸν ὁποῖον ἀπὸ τὴν Ἀρίστην ἔφερον λαμπροὶ καὶ μεγάλοι ἵπποι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελλήεντος. Τῶν δὲ τετάρτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ καλὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνείας καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀντήνορος Ἀρχίλοχος καὶ Ἀκάμας ἐμπειρότατοι εἰς τὸν πόλεμον. Τῶν δὲ περιδόξων συμμάχων ἀρχηγὸς ἔγεινεν ὁ Σαρπηδών, προσλαβὼν καὶ τὸν Γλαῦκον καὶ τὸν ἀνδρεῖον Ἀστεροπαῖον· διότι αὐτοὶ τῷ ἐφάνησαν ὅτι κατ' ἐξοχὴν ἦσαν ἄριστοι τῶν ἄλλων, μετ' αὐτόν· αὐτὸς δὲ διέπρεπε μεταξὺ ὅλων. Ἀφοῦ λοιπὸν συνεπυκνώθησαν καὶ ἐσκεπάσθησαν μὲ τὰς ἀσπίδας, ἐπορεύθησαν κατ' εὐθεῖαν καὶ ἔνθερμοι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, καυχώμενοι ὅτι δὲν θέλουσιν ἀνθέξει οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ θὰ πέσωσιν εἰς τὰ μέλανα πλοῖά των.

Τότε οἱ μὲν ἄλλοι Τρῶες καὶ ἐξακουστοὶ σύμμαχοι ἐπείσθησαν εἰς τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀμωμήτου Πολυδάμαντος· ὁ υἱὸς ὅμως τοῦ Ὑρτάκου ὁ ἡγεμὼν Ἄσιος δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ ἐκεῖ τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχόν του, ἀλλὰ μετ' αὐτῶν ἐπλησίασεν εἰς τὰ ταχέα πλοῖα, ὁ ἀνόητος, δὲν ἔμελλεν ὅμως, ἀποφυγὼν τὴν κακήν του μοῖραν, νὰ ἐπιστρέψῃ καμαρόνων τοὺς ἵππους καὶ τὸ ὄχημά του, ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν ὑψηλὴν

Τροίαν· διότι προτήτερα τὸν ἐσκέπασεν ἡ μαύρη του μοῖρα, μὲ τὸ δόρυ τοῦ ἀνδρείου Ἰδομενέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Δευκαλίωνος, ὥρμησε δηλαδὴ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν πλοίων ὅπου οἱ Ἕλληνες ἐπέστρεφον ἐκ τῆς πεδιάδος μὲ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἅρματά των· καὶ ἐκεῖθεν ἐπέρασε τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἅρμα του· δὲν εὗρε δὲ τὰς πύλας διὰ σανίδων κλεισμένας καὶ διὰ μακροῦ μοχλοῦ, ἀλλὰ τὰς εἶχον ἀνοίξει οἱ ἄνδρες, διὰ νὰ σώσωσι κανένα τῶν συντρόφων των φεύγοντα ἐκ τοῦ πολέμου πρὸς τὰ πλοῖα. Ἐκεῖ λοιπὸν κατ' εὐθεῖαν μεγαλοφρονῶν ὡδήγησε τοὺς ἵππους, τὸν ἠκολούθουν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, δυνατὰ φωνάζοντες· διότι ἔλεγον οἱ ἀνόητοι ὅτι δὲν θ' ἀνθέξωσιν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ θὰ πέσωσιν εἰς τὰ πλοῖα· εἰς τὰς πύλας δ' εὗρον δύο ἀρίστους ἄνδρας μεγαλοψύχους, υἱοὺς τῶν πολεμιστῶν Λαπιθῶν, ὧν ὁ μὲν εἷς ἦτο ὁ ἰσχυρὸς Πολυποίτης υἱὸς τοῦ Πειριθόου, ὁ δ' ἄλλος ὁ Λεοντεύς, ὅμοιος μὲ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἄρην. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἐστέκοντο ἔμπροσθεν τῶν ὑψηλῶν πυλῶν ὡσὰν ὑψικόρυφοι δρῦς εἰς τὰ ὄρη, αἱ ὁποῖαι ἀνθίστανται πάντοτε εἰς τοὺς ἀνέμους καὶ εἰς τὰς βροχὰς στηριζόμεναι εἰς τὰς μεγάλας ρίζας των· οὕτω καὶ αὐτοὶ πεποιθότες εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν δύναμίν των, ὑπέμειναν ἐπερχόμενον τὸ μέγαν Ἄσιον, καὶ δὲν ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Οἱ δὲ Τρῶες σηκώσαντες ὑψηλὰ τὰς ἐκ ξηροῦ βοὸς δέρματος ἀσπίδας των ὥρμων μὲ μεγάλας κραυγὰς, κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ καλοκτισμένον τεῖχος, ἀκολουθοῦντες τὸν βασιλέα Ἄσιον, τὸν Ἰαμενὸν, τὸν Ὀρέστην τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσίου Ἀδάμαντα, τὸν Θόωνα καὶ τὸν Οἰνόμαον. Ἐν τούτοις οἱ Λαπίθαι ἔνδοθεν προέτρεπον τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῶν πλοίων των· ἀφοῦ ὅμως εἶδον τοὺς Τρῶας ἐφορμῶντας κατὰ τοῦ τείχους, τοὺς δ' Ἕλληνας μετὰ φωνῶν τραπέντας εἰς φυγὴν, τότε ἐξορμήσαντες καὶ αὐτοὶ ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν ἐμάχοντο ὡσὰν ἄγριοι κάπροι οἱ ὁποῖοι εἰς τὰ ὄρη ἀκούουσιν ἐρχόμενον τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κυνῶν, καὶ πλαγίως ὁρμῶντες ἐκκόπτουσι σύριζα περὶ ἑαυτοὺς τὰ χαμόδενδρα καὶ τρίζουσι τοὺς ὀδόντας, ἕως οὗ κτυπήσας τις αὐτοὺς τοὺς φονεύσῃ· οὕτως ἔτριζον καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτῶν τὰ λαμπρὰ ὅπλα, ὅταν ἐκτυπῶντο μὲ

τοὺς Τρῶας· διότι ἐμάχοντο σφοδρότατα πεποιθότες εἰς τὸν ὑπεράνω αὐτῶν στρατὸν καὶ εἰς τὴν δύναμίν των· οἱ δ' Ἕλληνες ἐπάνω ἀπὸ τοὺς κλοκτισμένους πύργους ἐκτύπων τοὺς Τρῶας μὲ πέτρας, ὑπερασπιζόμενοι ἑαυτούς τε καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ ταχέα πλοῖά των. Αἱ πέτραι ἔπιπτον κατὰ γῆς ὡσὰν νιφάδες χιόνος, τὰς ὁποίας σφοδρὸς ἄνεμος σείσας τὰ σκιερὰ νέφη, καταρρίπτει σωρηδὸν ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς· οὕτως ἔπιπτον καὶ τὰ βέλη ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν τε Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρώων· ἐβρόντων δὲ πανταχόθεν αἱ περικεφαλαῖαι καὶ αἱ ὀμφαλόεσσαι ἀσπίδες, κτυπώμεναι ἀπὸ τὰς τραχείας πέτρας. Τότε πλέον ἀνεστέναξε καὶ ἐκτύπα τοὺς μηρούς του ὁ υἱὸς τοῦ Ὑτράκου Ἄσιος, καὶ καταλυπημένος εἶπε·

« Ζεῦ πάτερ, λοιπὸν καὶ σὺ πολὺ φίλος τοῦ ψεύδους ὑπῆρξας; ἐγὼ οὐδέποτε ἐπίστευον νὰ ὑπομείνωσιν οἱ ἥρωες Ἕλληνες τὴν δύναμιν καὶ τὰς ἀπροσίτους χεῖράς μου. Αὐτοὶ ὅμως ὡσὰν σφῆκες εὐκίνητοι εἰς τὸ μέσον ἢ μέλισσαι αἱ ὁποῖαι κατασκευάζουσι τοὺς οἰκίσκους των εἰς ὁδὸν τραχεῖαν, καὶ δὲν ἐγκαταλείπουσι τὴν κοίλην φωλεάν των, ἀλλὰ μένουσαι ἀποκρούουσι τοὺς θηρευτὰς ἄνδρας ὑπερασπιζόμενοι τὰ τέκνα των, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἂν καὶ δύο ὄντες, δὲν θέλουσι ν' ἀπομακρυνθῶσι τῶν πυλῶν, πρὶν ἢ φονευθῶσιν ἢ ἄλλους φονεύσωσιν.»

Ο ΛΕΟΝΤΕΥΣ ΦΟΝΕΥΕΙ ΤΟΝ ΟΡΕΣΤΗΝ.

Εἰκ. 21.

Οὕτως εἶπε· δὲν ἔπειθεν ὅμως τὸν Δία μὲ τοὺς λόγους τούτους· διότι ὁ Ζεὺς ἤθελε νὰ δώσῃ τὴν δόξαν εἰς τὸν Ἕκτορα.

[Ἐμάχοντο δὲ ἄλλοι εἰς ταύτας καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλας πύλας· μοὶ εἶναι ὅμως δύσκολον νὰ εἴπω ὅλα ταῦτα, ὡς θεός. Διότι πανταχοῦ πέριξ τοῦ λιθίνου τείχους εἶχεν ἐγερθῇ θεήλατον πῦρ, δηλαδὴ εἶχεν ἀνάψει μάχη μεγάλη· οἱ δ' Ἕλληνες,

καί τοι λυπούμενοι, ἐξ ἀνάγκης ὑπερήσπιζον τὰ πλοῖά των· ἐπίσης ἐλυποῦντο καὶ ὅλοι οἱ θεοὶ ὅσοι ἐβοήθουν τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰς μάχας. Συνῆψαν λοιπὸν μάχην οἱ Λαπίθαι.]

Καὶ τότε ὁ υἱὸς τοῦ Περιθόου ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Δάμασον διὰ μέσου τῆς χαλκίνης περικεφαλαίας· ἀλλὰ διελθοῦσα ἡ χαλκίνη τοῦ δόρατος αἰχμὴ διέρρηξε τὸ ὀστοῦν, δὲν ἀντέσχε δὲ ἡ χαλκίνη περικεφαλαία, καὶ ὅλος ὁ ἐγκέφαλος ἔνδοθεν ἀνεμίχθη μὲ αἷμα· οὕτω δὲ κατέβαλεν αὐτὸν προθύμως ὁρμῶντα. Μετὰ ταῦτα ἐφόνευσε τὸν Πύλωνα καὶ τὸν Ὄρμενον. Ὁ δὲ βλαστὸς τοῦ Ἄρεως Λεοντεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιμάχου ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἱππόμαχον, ἐπιτυχὼν αὐτὸν εἰς τὴν ζώνην· καὶ ἀκολούθως σύρας τὸ κοπτερόν του ξίφος ἐκ τῆς θήκης, καὶ ὁρμήσας εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους, πρῶτον μὲν ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ συστάδην τὸν Ἀντιφάτην, ὁ ὁποῖος ὕπτιος ἔπεσε κατὰ γῆς· ἔπειτα δὲ τὸν Μένωνα, τὸν Ἰαμενὸν καὶ τὸν Ὀρέστην ὅλους τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου ἔρριψεν ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς.

Ἐνῷ οἱ Λαπίθαι ἀφήρουν ἀπὸ τοὺς φονευμένους τὰ λαμπρὰ ὅπλα ἐπῆλθον οἱ περὶ τὸν Πολυδάμαντα καὶ Ἕκτορα, οἵτινες ἦσαν οἱ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι προθυμούμενοι τὰ μάλιστα νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος καὶ νὰ πυρπολήσωσι τὰ πλοῖα, ἐσκέπτοντο δὲ ἀκόμη στεκόμενοι πλησίον τῆς τάφρου· διότι ἐνῷ ἤθελον νὰ περάσωσιν ἐπῆλθεν οἰωνός τις, ἀετὸς δηλαδὴ χωρίζων πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸν λαόν, κρατῶν εἰς τοὺς ὄνυχας καθημαγμένον δράκοντα, ζωντανὸν ἀκόμη καὶ σφαδάζοντα· δὲν εἶχε δὲ ἀφήσει ἀκόμη τὴν πάλην· διότι ἐνῷ τὸν ἐκράτει, καμφθεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐδάγκασε τὸν ἀετὸν εἰς τὸ στῆθος πλησίον τοῦ λαιμοῦ· ὁ δ' ἀετὸς πονέσας, ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ πέσῃ, καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους, αὐτὸς δὲ φωνάξας ἐπέταξεν εἰς τὸν ἀέρα. Οἱ Τρῶες ἐτρόμαξαν καθὼς εἶδον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν κείμενον τὸν ποικίλον ὄφιν, ὡς σημεῖον τοῦ αἰγιόχου Διός. Τότε παραστὰς ὁ Πολυδάμας, εἶπεν εἰς τὸν ἀτρόμητον Ἕκτορα·

«Ἕκτορ, πάντοτε μὲν μὲ ἐπιτιμᾷς εἰς τὰς συνελεύσεις, ἐνῷ ἐγὼ συμβουλεύω τὰ καλά, ἐπειδὴ δὲν ἁρμόζει ἐγὼ ὁ ἐκ τοῦ

λαοῦ νὰ ὁμιλῶ ἔξω τοῦ δέοντος εἴτε εἰς συνέλευσιν εἴτε εἰς τὸν πόλεμον ἐνίοτε, ἀλλὰ νὰ αὐξάνω πάντοτε τὴν δύναμίν σου. Τώρα δὲ καὶ πάλιν θὰ εἴπω πῶς μοι φαίνεται ὅτι εἶναι κάλλιστον. Ἂς μὴ ὑπάγωμεν νὰ πολεμήσωμεν κατὰ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὰ πλοῖα. Διότι νομίζω ὅτι θὰ γίνῃ ὡς ἐξῆς, ἐὰν πράγματι ὡς ἀληθὴς οἰωνὸς ἦλθεν εἰς τοὺς Τρῶας, ἐνῷ ἤθελον νὰ διέλθωσι τὴν τάφρον, ἀετὸς ὑψιπέτης χωρίζων τὸν λαὸν πρὸς τ' ἀριστερὰ, κρατῶν δὲ εἰς τοὺς ὄνυχας μέγα καὶ ζωντανὸν καθημαγμένον δράκοντα· αἴφνης δὲ τὸν ἀπέρριψε, πρὶν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν φωλεάν του, καὶ δὲν ἠμπόρεσε φέρων αὐτὸν νὰ τὸν δώσῃ εἰς τὰ τέκνα του. Οὕτω καὶ ἡμεῖς καὶ ἂν διαρρήξωμεν διὰ δυνάμεως μεγάλης τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων, ὑποχωρήσωσι δὲ οἱ Ἕλληνες ἀναχωροῦντες τῶν πλοίων, δὲν θὰ πάρωμεν καθὼς πρέπει τὸν δρόμον τοῦτον· διότι θὰ ἀφήσωμεν πολλοὺς ἐκ τῶν Τρώων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἕλληνες θέλουσι φονεύσει ὑπερασπιζόμενοι τὰ πλοῖά των. Οὕτως ἤθελεν ἐξηγήσει τὸ πρᾶγμα μάντις καλῶς γινώσκων τοὺς οἰωνοὺς, καὶ ἤθελον πεισθῇ εἰς αὐτὸν οἱ λαοί.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάζας εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτωρ·

«Πολυδάμα, δὲν ἀρέσκουσιν εἰς ἐμὲ αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγεις, ἠξεύρεις νὰ εἴπῃς καὶ ἄλλον λόγον καλλίτερον τούτου. Ἐὰν ὅμως ἀληθῶς σπουδάζων μοὶ λέγεις ταῦτα, φαίνεται ὅτι οἱ θεοὶ σοῦ ἔπῆραν τὰς φρένας, ἀφοῦ προτρέπεις νὰ λησμονήσω τὰς βουλὰς τοῦ βροντεροῦ Διὸς, τὰς ὁποίας αὐτός μοι ὑπεσχέθη καὶ κατένευσε· σὺ δέ μοι λέγεις νὰ ὑπακούσω εἰς τοὺς ταχυπτέρυγας οἰωνοὺς, περὶ τῶν ὁποίων ἐγὼ οὐδόλως φροντίζω, οὐδὲ μὲ μέλει εἴτε εἰς τὰ δεξιὰ πηγαίνουσι πρὸς τὴν αὐγὴν καὶ τὸν ἥλιον, εἴτε εἰς τ' ἀριστερὰ πρὸς τὴν σκοτεινὴν δύσιν· ἡμεῖς δὲ ἂς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν βουλὴν τοῦ μεγάλου Διὸς ὁ ὁποῖος βασιλεύει ἐπὶ πάντων τῶν θνητῶν καὶ ἀθανάτων. *Εἷς οἰωνὸς εἶναι ἄριστος τὸ νὰ πολεμῇ τις ὑπὲρ τῆς πατρίδος του·* δικτί λοιπὸν σὺ φοβεῖσαι τὸν πόλεμον; Ἐὰν πάντες οἱ ἄλλοι φονευθῶμεν περὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, σὺ δὲν φοβεῖσαι νὰ φονευθῇς· διότι ἡ καρδία σου δὲν εἶναι καρτερικὴ εἰς τὸν πόλεμον οὐδὲ μάχιμος. Ἐὰν δὲ ἢ σὺ ἀπομακρυνθῇς τῆς μάχης ἢ

ἄλλον τινα παραπείσας μὲ τοὺς λόγους σου ἀποτρέψῃς ἀπὸ τὸν πόλεμον, πάρυτα θὰ χάσῃς τὴν ζωήν σου κτυπηθεὶς ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου δόρυ.»

Αὐτὰ εἰπὼν προηγήθη, οἱ δ' ἄλλοι τὸν ἠκολούθουν μὲ φωνὰς μεγάλας· ὁ δὲ τερπικέραυνος Ζεὺς ἤγειρεν ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἴδης θύελλαν ἀνέμου, ἡ ὁποία κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ πλοῖα ἔφερε κονιορτόν· καὶ τοὺς μὲν Ἕλληνας ἔβλαπτε, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἕκτορα ἔδιδε δόξαν. Ἔχοντες λοιπὸν πεποίθησιν οἱ Τρῶες εἰς τὰ σημεῖα καὶ τὴν δύναμίν των, προσεπάθουν νὰ διαρρήξωσι τὸ μέγα τῶν Ἑλλήνων τεῖχος. Καὶ σύροντες τὰς βάσεις τῶν ἐπάλξεων, ἐκρήμνιζον αὐτὰς, ἐμόχλευον τοὺς ὑφεστῶτας προβεβλημένους λίθους, τοὺς ὁποίους πρώτους κατέθεσαν εἰς τὴν γῆν οἱ Ἕλληνες διὰ νὰ ἦναι στηρίγματα τῶν πλοίων· τούτους αὐτοὶ ἔσυρον πρὸς τὰ ὀπίσω ἐλπίζοντες νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων. Καὶ οὗτοι δὲ δὲν ὑπεχώρουν, ἀλλὰ φράξαντες τὰς ἐπάλξεις μὲ τὰς ἀσπίδας ἐκτύπων ἀπ' αὐτὰς τοὺς ἐχθροὺς πλησιάζοντας ὑπὸ τὸ τεῖχος.

Ἀμφότεροι δὲ οἱ Αἴαντες περιήρχοντο παντοχοῦ ἐπὶ τῶν πύργων διατάσσοντες, καὶ διεγείροντες τὸ θάρρος τῶν Ἑλλήνων· καὶ ὅποιον ἤθελον ἴδει παραμελοῦντα τὴν μάχην, τὸν ἐπέπληττον ἄλλον μὲ μαλακοὺς λόγους, καὶ ἄλλον μὲ αὐστηροὺς λέγοντες·

«Ὦ φίλοι, τώρα δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας ὑπάρχει ἐργασία καὶ διὰ τοὺς ἐξόχους καὶ διὰ τοὺς μέσους καὶ διὰ τοὺς ἀδυνάτους, ἀφοῦ ὅλοι οἱ ἄνδρες δὲν εἶναι ὅμοιοι εἰς τὸν πόλεμον· καὶ σεῖς γινώσκετε τοῦτο· κανεὶς ἂς μὴ στραφῇ ὀπίσω πρὸς τὰ πλοῖα ἀκούσας τὰς ἀπειλὰς τοῦ Ἕκτορος, ἀλλὰ προχωρεῖτε ἐμπρός, καὶ προτρέπετε ἀλλήλους, ἴσως ὁ Ὀλύμπιος ἀστράπτων Ζεὺς δώσῃ ν' ἀποκρούσωμεν τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τοὺς διώξωμεν πρὸς τὴν πόλιν.»

Οὕτως αὐτοὶ προσφωνοῦντες, διήγειρον τὴν μάχην τῶν Ἑλλήνων. Καθὼς δὲ νιφάδες χιόνος πίπτουσι πυκναὶ εἰς ἡμέραν χειμερινὴν, ὅταν θελήσῃ νὰ χιονίσῃ ὁ βασιλεὺς Ζεὺς, δεικνύων εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ βέλη του· κοιμήσας δὲ τοὺς ἀνέμους, ῥίπτει διαρκῶς χιόνα, διὰ νὰ σκεπάσῃ τὰς κορυφὰς τῶν ὑψη-

λῶν ὀρέων καὶ τὰ προνενευτικότα ἄκρα, καὶ τὰς ἀνθούσας πεδιάδας, καὶ τοὺς παχεῖς ἀγροὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ χύνεται ἐπὶ τῆς λευκῆς θαλάσσης τῶν λιμένων καὶ τῶν ἀκτῶν, τὸ δὲ κῦμα προσπίπτον χάνει τὴν ὁρμήν του· καὶ πάντα τὰ ἄλλα σκεπάζονται ἄνωθεν, ὅταν ἐπέλθῃ ἡ χιὼν τοῦ Διός· οὕτω πυκνοὶ καὶ αὐτῶν οἱ λίθοι ἐρρίπτοντο καὶ εἰς τὰ δύο μέρη, οἱ μὲν κατὰ τῶν Τρώων, οἱ δὲ ἐκ μέρους τῶν Τρώων κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὅταν ἐκτυπῶντο· ἄνωθεν δὲ ὅλον τὸ τεῖχος ἐκρότει.

Οὐδ' ἤθελον ἀκόμη τότε διαρρήξει οἱ Τρῶες καὶ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ τὰς πύλας καὶ τὸν μέγαν μοχλόν, ἂν δὲν διήγειρε κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὁ Ζεὺς τὸν υἱόν του Σαρπιδόνα ὡς λέοντα ἐναντίον ἑλικοκεράτων βοῶν. Πάραυτα ἔμπροσθεν μὲν ἐκράτησεν οὗτος τὴν κυκλοτερῆ αὐτοῦ ἀσπίδα τὴν ὡραίαν, χαλκῆν καὶ σφυρηλατημένην, τὴν ὁποίαν ἐσφυρηλάτησεν ὁ χαλκεύς, ῥάψας ἔνδοθεν πολλὰ βόϊα δέρματα μὲ χρυσᾶς ῥάβδους ἐκτεταμένας ὁλόγυρα· αὐτὴν λοιπὸν κρατήσας ἔμπροσθέν του, καὶ σείων δύο δόρατα ἐπετέθη ὡς λέων ὀρεσίτροφος, ὁ ὁποῖος πρὸ πολλοῦ εἶναι ἐστερημένος κρεάτων, καὶ τὸν προτρέπει ἡ ὑπερήφανος ψυχή του νὰ ὑπάγῃ καὶ εἰς καλῶς ἠσφαλισμένην ἔπαυλιν, διὰ νὰ ἐφορμήσῃ κατὰ τῶν προβάτων· καὶ ἐὰν δὲ εὕρῃ πλησίον αὐτῶν βοσκοὺς φυλάσσοντας περὶ τὰ πρόβατα μὲ κύνας καὶ δόρατα, δὲν ὑπομένει ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν μάνδραν ἄπρακτος, ἀλλ' ἢ ἁρπάζει τι ἐπιπηδήσας ἢ καὶ αὐτὸς πληγόνεται μεταξὺ τῶν πρώτων μὲ ἀκόντιον ἀπὸ ταχεῖαν ριφθὲν χεῖρα· οὕτω καὶ εἰς τὸν ἰσόθεον Σαρπηδόνα τότε τοῦ ἔλεγεν ἡ καρδία του νὰ ἐφορμήσῃ κατὰ τοῦ τείχους καὶ νὰ διαρρήξῃ τὰς ἐπάλξεις. Ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὸν Γλαῦκον τὸν υἱὸν τοῦ Ἱππολόχου·

« Γλαῦκε, διατί ἡμεῖς οἱ δύο εἰς τὴν Λυκίαν τιμώμεθα ἐξαιρετικῶς μὲ πρωτοκαθεδρίας, μὲ κρέατα καὶ μὲ περισσότερα ποτήρια οἴνου, καὶ ὅλοι ὡσὰν εἰς θεοὺς πρὸς ἡμᾶς προσβλέπουσι; Νεμόμεθα δὲ καὶ μέγα μέρος γῆς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ξάνθου, καλόν, δενδροφύτευτον, καὶ γῆν σιτοφόρον. Διὰ τοῦτο τώρα πρέπει νὰ ἱστάμεθα μεταξὺ τῶν πρώτων Λυκίων καὶ νὰ ἀντεπεξέλθωμεν εἰς τὴν φοβερὰν μάχην, ὥστε ἕκαστος ἐκ τῶν καλῶς ἐξωπλισμένων Λυκίων νὰ εἴπῃ «δὲν βασιλεύουσιν ἀδό-

ξως εἰς τὴν Λυκίαν οἱ βασιλεῖς μας, τρώγοντες παχέα πρόβατα καὶ πίνοντες ἐξαίρετον γλυκὺν οἶνον· ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμίς των εἶναι μεγάλη, ἀφοῦ μάχονται μεταξὺ τῶν πρώτων Λυκίων.» Ὦ φίλε, ἐὰν μὲν φυγόντες τὸν πόλεμον τοῦτον, ἐμέλλομεν νὰ εἴμεθα πάντοτε ἀγήρατοι καὶ ἀθάνατοι, οὔτε ἐγὼ θὰ ἐπολέμουν μεταξὺ τῶν πρώτων, οὔτε σὲ θὰ ἔστελλον εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην· τώρα ὅμως (ἀφοῦ ὁπωσδήποτε ὑπάρχουσιν ἄπειροι τρόποι τοῦ θανάτου, τοὺς ὁποίους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαφύγῃ καὶ νὰ παρέλθῃ ὁ ἄνθρωπος) ἂς ὑπάγωμεν ἢ νὰ παρέξωμεν δόξαν εἴς τινα, ὑπ' αὐτοῦ φονευθέντες, ἢ ἡμεῖς νὰ λάβωμεν δόξαν, αὐτὸν φονεύσαντες.»

Οὕτως εἶπεν ὁ δὲ Γλαῦκος δὲν ἀπετράπη οὐδ' ἠπείθησεν· ἀμφότεροι δ' ἐπροχώρησαν ἐμπρὸς ὁδηγοῦντες τὸ μέγα τῶν Λυκίων ἔθνος.

Ἰδὼν δ' αὐτοὺς ὁ Μενεσθεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Πετεοῦ, ἐφοβήθη, διότι εἰς αὐτοῦ τὸν πύργον ἐπήγαινον φέροντες τὴν καταστροφήν. Ἔστρεψε δὲ τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν πύργον τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ ἴδῃ τινὰ τῶν ἡγεμόνων, ὅστις βοηθῶν αὐτὸν ν' ἀποσοβήσῃ τὸν ὄλεθρον ἀπὸ τοὺς συντρόφους του· εἶδε δ' ἐντὸς πύργου τοὺς δύο Αἴαντας τοὺς ἀπλήστους τοῦ πολέμου, ἱσταμένους, καὶ πλησίον αὐτῶν τὸν Τεῦκρον, νεωστὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐλθόντα· ἀλλὰ δὲν ἦτο τρόπος ν' ἀκουσθῇ φωνάζων· τόσος κτύπος ὑπῆρχεν, ὁ δὲ θόρυβος τῶν κτυπωμένων ἀσπίδων τῶν περικεφαλαιῶν, καὶ τῶν πυλῶν, ἔφθανε μέχρι τοῦ οὐρανοῦ· διότι ὅλαι αἱ πύλαι ἦσαν κεκλεισμέναι, αὐτοὶ δὲ ἱστάμενοι παρ' αὐτὰς, προσεπάθουν διὰ τῆς βίας νὰ διαρρήξωσιν αὐτὰς καὶ νὰ εἰσέλθωσιν. Ἀμέσως δ' ἔστειλεν εἰς τὸν Αἴαντα τὸν κήρυκα Θοώτην, λέγων·

«Ὕπαγε, θεῖε Θοώτα, τρέξε καὶ προσκάλεσον τὸν Αἴαντα, ἢ μᾶλλον καὶ τοὺς δύο Αἴαντας· διότι τοῦτο θὰ ἦτο κάλλιστον πάντων, ἐπειδὴ ταχέως θέλει γίνει μέγας ὄλεθρος ἐνταῦθα. Ἐδῶ ἐπετέθησαν οἱ ἡγεμόνες τῶν Λυκίων, οἱ ὁποῖοι πάντοτε εἶναι ὁρμητικώτατοι εἰς τὰς μάχας. Ἂν ὅμως καὶ ἐκεῖ εἶναι συγκεκροτημένη μάχη, ἂς ἔλθῃ μόνος ὁ ἀνδρεῖος

υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας, ἂς τὸν ἀκολουθήσῃ δὲ καὶ ὁ ἔμπειρος τοξότης Τεῦκρος.»

Οὕτως εἶπε· καὶ δὲν ἠπείθησεν ἀκούσας αὐτὸν ὁ κῆρυξ, ἀλλ' ἔδραμε πρὸς τὸ τεῖχος τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, πορευθεὶς δ' ἐστάθη πλησίον τῶν δύο Αἰάντων καὶ ἔπειτα εἶπεν·

«Αἴαντες, ἡγεμόνες τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, σᾶς παρακαλεῖ ὁ υἱὸς τοῦ διοτρεφοῦς Πετεοῦ νὰ ὑπάγητε ἐκεῖ, διὰ νὰ τὸν βοηθήσητε ὀλίγον εἰς τὴν μάχην, καὶ οἱ δύο σας μᾶλλον· διότι τοῦτο θὰ ἦτο κάλλιστον πάντων, ἐπειδὴ ἐκεῖ μετ' ὀλίγον θὰ συμβῇ μέγας ὄλεθρος· εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐπετέθησαν οἱ ἡγεμόνες τῶν Λυκίων, οἱ ὁποῖοι πάντοτε εἶναι ὁρμητικώτατοι εἰς τὰς μάχας. Ἐὰν ὅμως καὶ ἐδῶ συγκροτῆται μάχη, τότε ἂς ὑπάγῃ μόνος ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ὁ ἀνδρεῖος Αἴας, ἂς τὸν ἀκολουθήσῃ δὲ καὶ ὁ ἔμπειρος τοξότης Τεῦκρος.»

Οὕτως εἶπεν· ὑπήκουσε δὲ ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας, καὶ πάραυτα εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ὀϊλέως Αἴαντα·

«Αἴαν, σεῖς μὲν οἱ δύο, σὺ δηλαδὴ καὶ ὁ ἰσχυρὸς Λυκομήδης ἱστάμενοι αὐτοῦ, προτρέπετε τοὺς Ἕλληνας νὰ μάχωνται ἀνδρείως· ἐγὼ δὲ ὑπάγω ἐκεῖ νὰ λάβω μέρος εἰς τὸν πόλεμον· θέλω δὲ πάλιν ἐπανέλθει ταχέως, ἀφοῦ καλῶς ἐκείνους βοηθήσω.»

Αὐτὰ εἰπὼν, ἀνεχώρησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ὁμοπάτριος ἀδελφός του Τεῦκρος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Πανδίωνος, ὅστις ἔφερε τὰ καμπύλα τόξα τοῦ Τεύκρου. Ὅταν δὲ πορευόμενοι ἐντὸς τοῦ τείχους, ἔφθασαν εἰς τὸν πύργον τοῦ μεγαλοψύχου Μενεσθέως (ἔφθασαν δ' ὅταν εὑρίσκοντο εἰς στενοχωρίαν), οἱ γενναῖοι ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Λυκίων ἀνέβαινον εἰς τὰς ἐπάλξεις ὅμοιοι μὲ μαύρην λαίλαπα· συνεπλάκησαν δὲ πολεμοῦντες ἐναντίον, καὶ εἶχε διεγερθῇ ταραχή.

Πρῶτος δὲ ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἐφόνευσεν ἄνδρα σύντροφον τοῦ Σαρπηδόνος, τὸν μεγαλόψυχον Ἐπικλέα, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τραχὺ μάρμαρον, τὸ ὁποῖον μέγα ὂν, ἔκειτο ἐντὸς τοῦ τείχους πλησίον τῆς ἐπάλξεως καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο εὐκόλως νὰ σηκώσῃ καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας ἀνὴρ ἐκ τῶν σημερινῶν, οὐδὲ τὰ μάλιστα ἀνδρεῖος· αὐτὸς ὅμως σηκώσας αὐτὸ τὸ

ὕψωσε, καὶ ἔθραυσε τὴν τετράφαλον περικεφαλαίαν, καὶ συνέτριψεν ὅλα ὁμοῦ τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς· ὁ δ' Ἐπικλῆς ὅμοιος μὲ βουτηκτὴν κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ πύργου, καὶ ἀφῆκε τὰ ὀστᾶ ἡ ψυχή του. Ὁ δὲ Τεῦκρος ἐκτύπησε μὲ βέλος τὸν ἰσχυρὸν υἱὸν τοῦ Ἱπολόχου Γλαῦκον ἐφορμῶντα κατὰ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, ἐκεῖ ὅπου εἶδε γυμνὸν τὸν βραχιονά του, καὶ τὸν ἔκαμε νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον· ἐπήδησε δὲ κρυφίως ὀπίσω ἀπὸ τὸ τεῖχος διὰ νὰ μὴν ἴδῃ αὐτὸν πληγωθέντα κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, καὶ καυχηθῇ διὰ τοῦτο. Ἐλυπήθη δὲ ὁ Σαρπηδὼν εὐθὺς ἅμα εἶδε τὸν Γλαῦκον ὅτι ἀνεχώρησε, δὲν ἀφῆκεν ὅμως τὴν μάχην, ἀλλ' ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ ἐπιτυχὼν τὸν υἱὸν τοῦ Θέστορος Ἀλκμάονα, καὶ ἀπέσπασε πάλιν τὸ δόρυ· αὐτὸς δ' ἀκολουθῶν τὸ ἀκόντιον ἔπεσε πρηνὴς, καὶ ἐβρόντησαν περὶ αὐτὸν τὰ μὲ χαλκὸν πεποικιλμένα ὅπλα του. Λαβὼν ἀκολούθως ὁ Σαρπηδὼν τὴν ἔπαλξιν μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας, τὴν ἔσυρεν, αὐτὴ δὲ παρεσύρθη ὁλόκληρος, τὸ δὲ τεῖχος ἐγυμνώθη ἄνωθεν, καὶ ἤνοιξεν εἰς πολλοὺς δρόμον.

Τοῦτον συντυχόντες ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος, ἐκτύπησαν αὐτὸν ὁ μὲν Τεῦκρος μὲ βέλος εἰς τὸν ἱμάντα τῆς λαμπρᾶς προφυλακτικῆς ἀσπίδος, περὶ τὰ στήθη του, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἀπεμάκρυνε τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν υἱόν του, διὰ νὰ μὴ φονευθῇ πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων· ὁ δὲ Αἴας ἐφορμήσας ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα του, ἀλλὰ δὲν τὴν διεπέρασε τὸ δόρυ, ἐκλόνισεν ὅμως αὐτὸν πρόθυμον νὰ ἐφορμήσῃ, καὶ ἀπεχώρησεν ὀλίγον τῆς ἐπάλξεως· δὲν ὀπισθοχώρησεν ὅμως καθ' ὁλοκληρίαν, διότι ἡ ψυχή του ἐπόθει ν' ἀποκτήσῃ δόξαν· στραφεὶς δ' ἐφώναξε πρὸς τοὺς ἰσοθέους Λυκίους, καὶ εἶπεν·

«Ὦ Λύκιοι, διατὶ ἐλησμονήσατε τόσον τὸν πολεμικήν σας δύναμιν; μοὶ εἶναι δύσκολον, μ' ὅλον ὅτι εἶμαι γενναῖος, μόνος νὰ διαρρήξω τὸ τεῖχος, καὶ νὰ ἀνοίξω δρόμον πρὸς τὰ πλοῖα· ἀλλ' ἀκολουθεῖτέ με· διότι τὸ ἔργον τῶν περισσοτέρων εἶναι καλλίτερον.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες τοῦ βασιλέως των τὴν ἐπίπληξιν, ἐπέδραμον ἔτι μᾶλλον, περὶ τὸν συνετὸν αὐτῶν βασιλέα. Οἱ δ' Ἕλληνες ἀφ' ἑτέρου ἐνίσχυσαν τὰς φάλαγγάς των

ἔνδοθεν τοῦ τείχους, καὶ μέγα τοῖς ἐφαίνετο τὸ ἔργον· διότι οὔτε οἱ ἀνδρεῖοι Λύκιοι ἠδύναντο διαρρήξαντες τὸ τεῖχος νὰ ἀνοίξωσι δρόμον πρὸς τὰ πλοῖα, οὔτε πάλιν οἱ Ἕλληνες πολεμισταὶ ἠδύναντο ν' ἀπωθήσωσι τοὺς Λυκίους ἀπὸ τὸ τεῖχος, ἀφοῦ ἅπαξ ἐπλησίασαν. Καθὼς δὲ εἰς τὰ ὄρη δύο ἄνδρες φιλονεικοῦσι μὲ τὰ μέτρα εἰς τὰς χεῖρας εἰς γειτονικὸν χωράφιον, ἐρίζοντες διὰ μικρὸν τεμάχιον γῆς, οὕτω καὶ αὐτοὺς διεχώριζον αἱ ἐπάλξεις· συνέτριβον δὲ περὶ τὰ στήθη ἀλλήλων τὰς κυκλοτερεῖς βοείας ἀσπίδας καὶ τὰς μικρὰς ἐλαφρὰς ἀσπίδας. Πολλοὶ δ' ἐπληγόνοντο εἰς τὸ σῶμα μὲ τὸν σκληρὸν χαλκόν, ἄλλος μὲν ἐνῷ στρεφόμενος ἄφινε γυμνοὺς τοὺς ὤμους του κατὰ τὴν μάχην, πολλοὶ δὲ καὶ διὰ μέσου αὐτῆς τῆς ἀσπίδος. Ἡντοῦ δὲ οἱ πύργοι καὶ αἱ ἐπάλξεις ἦσαν βεβρεγμένοι ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἀνδρῶν, ἑκατέρωθεν καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Τρώων καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἠδύναντο νὰ τρέψωσιν εἰς φυγὴν τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἀνθίσταντο καθὼς γυνὴ ἐργάτρια, ἀληθὴς, ἡ ὁποία κρατοῦσα τὴν ζυγαριὰν καὶ μαλλίον ζυγίζει, ἰσάζουσα τὰ δύο μέρη, διὰ νὰ λάβῃ ποταπὸν μισθὸν διὰ τὰ τέκνα της· οὕτω ἰσοῦτο καὶ ἡ μάχη αὐτῶν πρὶν ἢ δώσῃ ὁ Ζεὺς ὑπερτέραν δόξαν εἰς τὸν Πριαμίδην Ἕκτορα, ὁ ὁποῖος πρῶτος εἰσώρμησεν εἰς τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων. Ἐφώναζε δὲ μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας λέγων·

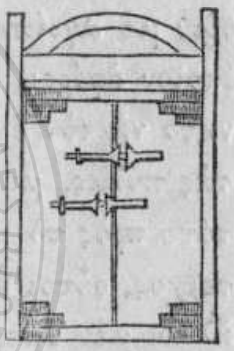

ΠΥΛΗ.
Εἰκ. 22.

«Ἐγερθῆτε, ἱπποδαμασταὶ Τρῶες, διαρρήξατε τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων, καὶ θέσατε πῦρ εἰς τὰ πλοῖά των.»

Οὕτως εἶπε παροτρύνων αὐτούς, οὗτοι δὲ τὰ ἤκουσαν ὅλοι, καὶ ὥρμησαν σωρηδὸν κατὰ τοῦ τείχους· καὶ ἀνέβαινον εἰς τὰς βάσεις τῶν ἐπάλξεων, κρατοῦντες τὰ ὀξέα δόρατά των, ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐσήκωσεν ἁρπάσας λίθον, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, κάτωθεν μὲν παχὺς, ἄνωθεν δὲ ὀξύς· τοῦτον δὲν ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσιν εὐκόλως ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν ἅμαξαν οὐδὲ δύο ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ἄνδρας τοὺς ἀρίστους τοῦ λαοῦ· αὐτὸς ὅμως εὐκόλως τὸν ἐκίνει καὶ μόνος του· (διότι τὸν

κατέστησεν ἐλαφρὸν ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου). Καθὼς δὲ ὅταν ποιμὴν εὐκόλως σηκόνῃ τὸ κεκομμένον μαλλίον ἀρσενικοῦ προβάτου, λαβὼν αὐτὸ εἰς τὴν μίαν χεῖρά του, ὀλίγον δὲ τοῦ προξενεῖ βάρος, οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ ὑψώσας τὸν λίθον ἔφερεν αὐτὸν ἴσια κατὰ τῶν σανίδων, αἱ ὁποῖαι ἐφύλαττον τὰς καλῶς συνηρμοσμένας πύλας, τὰς διπλῶς κλειούσας καὶ ὑψηλάς· ἔνδοθεν δὲ δύο μοχλοὶ συνενούμενοι ἐκράτουν αὐτάς, ἐφαρμοζόμενοι εἰς μίαν κλεῖδα. Πορευθεὶς δ' ἐστάθη πολὺ πλησίον, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ κτύπημά του καὶ σταθεὶς στερεῶς καὶ ἀνοικτὰ ἐκτύπησεν αὐτὰς εἰς τὸ μέσον, ἀπέκοψε δὲ καὶ τοὺς δύο στροφεῖς· ἔπεσε δὲ ὁ λίθος ἐντὸς ἐκ τοῦ βάρους του, ἀντήχησαν μεγάλως αἱ πύλαι, καὶ οἱ μοχλοὶ δὲν ἀντέσχον, αἱ δὲ σανίδες διεσχίσθησαν εἰς διάφορα μέρη ἀπὸ τὸ κτύπημα τοῦ λίθου. Τότε εἰσεπήδησεν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ ὅμοιος τὴν ὄψιν μὲ ἀγρίαν νύκτα· ἔλαμπε δ' ἐκ τοῦ ῥοβεροῦ χαλκοῦ τὸν ὁποῖον ἐφόρει, κρατῶν εἰς χεῖρας καὶ δύο ἀκόντια. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ἐκτὸς τῶν θεῶν ὅταν, εἰσεπήδησεν εἰς τὰς πύλας, μὲ ὀφθαλμοὺς ὡσὰν φωτιὰ ἀνάπτοντας. Στραφεὶς τότε πρὸς τὸ πλῆθος προσεκάλει τοὺς Τρῶας νὰ ὑπερβῶσι τὸ τεῖχος, οὗτοι δ' ἐπείθοντο εἰς τὰς προτροπάς του καὶ πάραυτα ἄλλοι μὲν ὑπερέβησαν τὸ τεῖχος, ἄλλοι δὲ ἐχύθησαν εἰς αὐτὰς τὰς πύλας. Οἱ Ἕλληνες τότε ἐτράπησαν φεύγοντες πρὸς τὰ πλοῖα, καὶ θόρυβος ἀκατάπαυστος ἐξηκολούθει.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ν.

Μάχη πλησίον τῶν πλοίων.

Ὁ δὲ Ζεὺς ἀφοῦ ἔφερε πλησίον τῶν πλοίων τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἕκτορα, τούτους μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ ν' ἀγωνίζωνται μαχόμενοι ἀδιακόπως, αὐτὸς δ' ἔστρεψε τοὺς φαεινοὺς ὀφθαλμούς του μακρὰν παρατηρῶν τὴν γῆν τῶν ἱπποτῶν Θρᾳκῶν, τῶν ἐκ τοῦ πλησίον πολεμούντων Μυσῶν, καὶ τῶν ὑπερηφάνων γαλακτοφάγων Ἱππημολγῶν, καὶ τῶν δικαιοτάτων ἀνθρώπων Ἀβίων. Εἰς δὲ τὴν Τροίαν διόλου πλέον δὲν ἔστρεφε τοὺς λαμπροὺς ὀφθαλμούς του· διότι δὲν ἤλπιζεν ὅτι θὰ ὑπάγῃ κανεὶς ἐκ τῶν ἀθανάτων θεῶν νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας ἢ τοὺς Ἕλληνας.

Δὲν παρεφύλαττε δὲ ματαίως ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· διότι ἐκάθητο ὑψηλὰ εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τῆς δενδρώδους Σαμοθρᾴκης, θαυμάζων τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην· διότι ἀπ' ἐκεῖ ἐφαίνετο μὲν ὅλη ἡ Ἴδη, ἐφαίνετο δὲ καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐκάθησεν ἐξελθὼν τῆς θαλάσσης, ὁ Ποσειδῶν καὶ λυπούμενος τοὺς Ἕλληνας κατακαλλομένους ὑπὸ τῶν Τρώων, μεγάλως κατὰ τοῦ Διὸς ὠργίζετο.

Ἀμέσως λοιπὸν κατέβη μὲ ταχὺ βῆμα ἀπὸ τὸ πετρῶδες ὄρος· ἔτρεμον δὲ τὰ μεγάλα ὄρη καὶ τὰ δάση ὑπὸ τοὺς ἀθανάτους πόδας τοῦ βαδίζοντος Ποσειδῶνος. Τρία βήματα ἔκαμε, καὶ μὲ τὸ τέταρτον ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα του, δηλαδὴ εἰς τὰς Αἰγὰς, ὅπου ἔχει τὰ λαμπρὰ οἰκήματά του εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης οἰκήματα χρυσᾶ, λάμποντα καὶ αἰώνια. Ἐκεῖ ἐλθὼν ἔταξεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ὀχήματος τοὺς δύο χαλκόποδας καὶ ταχυπετεῖς ἵππους του τοὺς ἔχοντας χαίτην ἀπὸ χρυσᾶς τρίχας· αὐτὸς δ' ἐνεδύθη χρυσῆν πανοπλίαν· καὶ ἀφοῦ ἔλαβε τὴν χρυσῆν καὶ καλῶς κατεσκευασμένην μάστιγα, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἅρματός του, καὶ διηύθυνεν αὐτὸ ἐπάνω εἰς τὰ κύματα· τὰ δὲ κήτη ἐννοήσαντα τὸν βασιλέα των, ἐξελθόντα παντοχόθεν ἀπὸ τὰς κρύπτας των ἐσκίρτων κάτωθεν αὐτοῦ· ἡ θάλασσα ἤνοιγε χαρούμενη· οἱ δ' εὐκίνητοι ἵπποι ἐπέτων ταχύτατα χωρὶς οὐδὲ νὰ βρέχηται κάτωθεν ὁ χάλκινος ἄξων τοῦ ἅρματος, καὶ ἔφερον αὐτὸν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

Ὑπάρχει δ' εὐρύτι σπήλαιον εἰς τὸν πυθμένα τῆς βαθείας θαλάσσης, μεταξὺ τῆς Τενέδου καὶ τῆς πετρώδους Ἴμβρου· ἐκεῖ ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους αὐτοῦ ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, λύσας αὐτοὺς ἐκ τοῦ ὀχήματος, καὶ παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς ἀμβροσίαν τροφὴν διὰ νὰ φάγωσι· περὶ δὲ τοὺς πόδας αὐτῶν ἔδεσε χρυσᾶς πέδας, ἀδιαρρήκτους καὶ ἀλύτους, διὰ νὰ περιμένωσιν ἐκεῖ ἀκίνητοι τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος ἀνεχώρησεν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δὲ Τρῶες ἀθρόοι καὶ ὅμοιοι μὲ φλόγα ἢ μὲ θύελλαν ἠκολούθουν ὁρμητικώτατοι τὸν Πριαμίδην Ἕκτορα, ἄνευ ταραχῆς καὶ φωνῶν· ἤλπιζον δὲ νὰ κυριεύσωσι τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ φονεύσωσι πλησίον αὐτῶν ὅλους τοὺς ἀρίστους πολεμιστάς.

Ἀλλ' ὁ συγκρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἐλθὼν ἐκ τῆς βαθείας θαλάσσης παρώτρυνε τοὺς Ἕλληνας, ὅμοιος κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἰσχυρὰν φωνὴν μὲ τὸν Κάλχαντα· καὶ πρῶτον εἶπε πρὸς τοὺς δύο Αἴαντας μόλονότι αὐτοὶ καὶ μόνοι των εἶχον πολεμικὴν ὁρμήν.

«Αἴαντες, σεῖς οἱ δύο θὰ σώσητε τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἐνθυμηθέντες τὴν πολεμικήν σας δύναμιν καὶ ἀφήσαντες τὴν κρυερὰν φυγήν· διότι εἰς κἀνὲν ἄλλο μέρος δὲν φοβοῦμαι τὰς ἀπροσίτους χεῖρας τῶν Τρώων, οἱ ὁποῖοι παμπληθεῖς κατέβησαν, ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος· θὰ τοὺς ἀποκρούσωσιν ὅλους οἱ καλωπλισμένοι Ἕλληνες· ἐκεῖ ὅμως τὰ μέγιστα φοβοῦμαι μὴ πάθωμέν τι, ὅπου διοικεῖ ὅμοιος μὲ φλόγα ὁ λυσσώδης οὗτος Ἕκτωρ, ὁ ὁποῖος καυχᾶται ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ παντοδυνάμου Διός· σᾶς δὲ τοὺς δύο εἴθε θεός τις νὰ σᾶς κάμῃ ὥστε καὶ σεῖς ἐδῶ καρτερικῶς ν' ἀντισταθῆτε, καὶ τοὺς ἄλλους πρὸς τοῦτο νὰ προτρέψητε· οὕτω πως θὰ δυνηθῆτε ν' ἀποδιώξητε αὐτόν, καίτοι ὁρμητικόν, καὶ ὁ Ὀλύμπιος αὐτὸς ἀκόμη ἂν τὸν διεγείρῃ »

Αὐτὰ εἶπεν ὁ συγκρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν καὶ κτυπήσας μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ τοὺς δύο, τοὺς ἐπλήρωσεν ἰσχυρᾶς δυνάμεως, καὶ κατέστησεν ἐλαφρὰ τὰ μέλη των, τούς τε πόδας καὶ τὰς χεῖρας ἄνωθεν· αὐτὸς δ' ἐσηκώθη καὶ ἐπέταξεν ὡσὰν ταχύπτερος ἱέραξ, ὁ ὁποῖος ὑψωθεὶς ἀπὸ ἀπόκρημνον καὶ ὑψηλὸν βράχον, ἤθελεν ὁρμήσει εἰς τὴν πεδιάδα, διὰ νὰ κυνηγήσῃ ἄλλο ὄρνεον, οὕτως ἀπέπτη ἀπ' αὐτῶν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν. Ἐκ τούτων δὲ πρῶτος ἐγνώρισεν αὐτὸν ὁ ταχὺς τοῦ Ὀϊλέως υἱὸς Αἴας, καὶ ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος·

«Αἴαν, ἐπειδὴ θεός τις ἐκ τῶν κατοικούντων τὸν Ὄλυμπον ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ μάντεως παρακινεῖ ἡμᾶς νὰ πολεμήσωμεν παρὰ τὰ πλοῖα, (αὐτὸς δὲν ἦτο ὁ οἰωνοσκόπος μάντις Κάλχας· διότι εὐκόλως ἐγὼ ἐγνώρισα ὄπισθέν του τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν καὶ τῶν κνημῶν του, ἀναχωροῦντος· οἱ θεοὶ εἶναι εὐδιάγνωστοι)· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἰδική μου καρδία ἐντὸς τοῦ στήθους, ἔχει μεγαλειτέραν ὁρμὴν πρὸς πόλεμον, ἀνδρίζονται δὲ καὶ αἱ χεῖρές μου ἄνωθεν καὶ οἱ πόδες μου κάτωθεν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας·

«Οὕτω καὶ αἱ ἰδικαί μου φοβεραὶ χεῖρες ὁρμητικῶς κρατοῦσι τὸ δόρυ, ἡ δύναμίς μου διηγέρθη, καὶ κάτωθεν πτεροῦνται οἱ πόδες μου καὶ οἱ δύο· ἐπιθυμῶ δὲ τὰ μάλιστα καὶ μόνος νὰ πολεμήσω κατὰ τοῦ ὁρμητικωτάτου Πριαμίδου Ἕκτορος.»

Οὕτως αὐτοὶ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, χαίροντες διὰ τὴν πολεμικὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ὁ θεὸς τοῖς ἐνέβαλεν· ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ποσειδῶν διήγειρε τοὺς ὄπισθεν Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὰ ταχέα πλοῖα ἀνέπαυον τὴν ψυχήν των· τούτων τὰ μέλη εἶχον παραλύσει ἐκ τοῦ φοβεροῦ κόπου, καὶ λύπη κατελάμβανε τὴν ψυχήν των ὅταν ἔβλεπον τοὺς Τρῶας, οἱ ὁποῖοι πάμπολλοι κατέβησαν ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος. Αὐτοὺς βλέποντες ἔχυναν δάκρυα κάτωθεν τῶν ὀφρύων των, νομίζοντες ὅτι δὲν θέλουσιν ὑπεκφύγει τὸ κακόν. Ἀλλ' ὁ σείων τὴν γῆν θεὸς πορευθεὶς πρὸς αὐτούς, εὐκόλως παρώτρυνε τὰς ἰσχυράς των φάλαγγας. Ἦλθε δὲ πρῶτον προτρέπων, εἰς τὸν Τεῦκρον καὶ εἰς τὸν Λήϊτον, εἰς τὸν ἥρωα Πηνέλαον, εἰς τὸν Θόαντα, εἰς τὸν Δηΐπυρον, εἰς τὸν Μηριόνην, καὶ εἰς τὸν Ἀντίλοχον, τοὺς ἐμπείρους πολεμιστάς· καὶ παροτρύνων αὐτοὺς ἔλεγε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἐντροπή, Ἕλληνες, γενναῖα παλληκάρια· ἐγὼ εἰς σᾶς ἔχω πεποίθησιν ὅτι θέλετε σώσει τὰ πλοῖά μας πολεμοῦντες· ἂν ὅμως σεῖς ἀφήσητε τὸν ὀλέθριον πόλεμον, τώρα δὲ ἀνεφάνη ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θ' ἀφανισθῶμεν ὑπὸ τῶν Τρώων. Οἴμοι! βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸ μέγα τοῦτο θαῦμα, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἤλπιζα νὰ γίνῃ, βλέπω δηλαδὴ προχωροῦντας κατὰ τῶν πλοίων μας τοὺς Τρῶας, οἱ ὁποῖοι προτήτερα ὡμοίαζον μὲ

δειλὰς ἐλάφους, αἱ ὁποῖαι εἰς τὰ δάση γίνονται βορὰ τῶν θώων, τῶν παρδάλεων καὶ τῶν λύκων, μάτην τρέχουσαι οἱ ἄνανδροι, ἄνευ πολεμικῆς δυνάμεως· οὕτω καὶ οἱ Τρῶες προτήτερα δὲν ἤθελον οὐδ' ἐπ' ὀλίγον νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, τώρα ὅμως μακρὰν τῆς πόλεώς των μάχονται πλησίον τῶν πλοίων, ἕνεκα τῆς κακίας ἑνὸς ἀρχηγοῦ καὶ ραθυμίας τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες φιλονεικήσαντες μ' ἐκεῖνον, δὲν θέλουσι νὰ ὑπερασπίζωνται τὰ ταχύπλοα πλοῖα, ἀλλὰ φονεύονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πλησίον αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀληθῶς αἴτιος ἦναι ὁ ἥρως Ἀτρείδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, διότι ἐξύβριζε τὸν ταχύποδα υἱὸν τοῦ Πηλέως, δὲν εἶναι τοῦτο ἀφορμὴ ἡμεῖς τοὐλάχιστον νὰ πολεμῶμεν μὲ ραθυμίαν, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα νὰ θεραπεύσωμεν τὸ πάθος τοῦτο· θεραπευτὴ εἶναι ἡ ψυχὴ τῶν καλῶν ἀνθρώπων· σεῖς δὲ δὲν κάμνετε καλὰ νὰ παραιτῆτε τὴν πολεμικήν σας δύναμιν, ἐνῷ ὅλοι εἶσθε ἄριστοι εἰς τὸν στρατόν. Ἐγὼ δὲν ἤθελον καταφερθῇ εἰς ἄνθρωπον, ὅστις θὰ ἄφινε τὸν πόλεμον ἕνεκα τῆς δειλίας του· καθ' ὑμῶν ὅμως ἀπὸ καρδίας ὀργίζομαι· ὦ φίλοι, ταχέως θέλετε κάμει μεγαλείτερόν τι κακὸν διὰ τῆς ραθυμίας σας αὐτῆς· ἀλλ' ἂς θέσῃ ἕκαστος κατὰ νοῦν τὴν ἐντροπὴν καὶ τὴν κατηγορίαν· διότι μέγας πολεμικὸς ἀγὼν διηγέρθη. Ὁ μεγαλόφωνος καὶ ἰσχυρὸς Ἕκτωρ πολεμεῖ πλησίον τῶν πλοίων μας, διαρρήξας τὰς πύλας καὶ τὸν μακρὸν μοχλόν.»

Οὕτω πως προτρέπων ὁ συγκρατῶν τὴν γῆν Ποσειδῶν, διήγειρε τοὺς Ἕλληνας. Περὶ δὲ τοὺς δύο Αἴαντας ἵσταντο δυναταὶ φάλαγγες, τὰς ὁποίας οὐδ' ὁ Ἄρης ἠδύνατο ἐλθὼν νὰ μεμφθῇ οὔτε ἡ τοὺς στρατοὺς παρορμῶσα Ἀθηνᾶ. Διότι διαλεχθέντες οἱ ἄριστοι, ἐπερίμενον τοὺς Τρῶας καὶ τὸν θεῖον Ἕκτορα, φράξαντες δόρυ μὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα μὲ ἀσπίδα ἀλλεπαλλήλως· ἀσπὶς δὲ ὑπεστήριζεν ἀσπίδα, περικεφαλαία περικεφαλαίαν καὶ ἀνὴρ ἄνδρα· ὅταν δ' ἔσκυπτον, ἔψαυον οἱ λαμπροὶ λόφοι τῶν περικεφαλαιῶν των· τόσον πυκνωμένοι ἐμάχοντο κατ' ἀλλήλων· τὰ δὲ δόρατα ἐλύγιζον σειόμενα ἀπὸ εὐτόλμους χεῖρας· ὥρμων δὲ κατ' εὐθεῖαν μετὰ φρονήματος, ἐπιπίπτοντες εἰς τὸν πόλεμον.

Οἱ Τρῶες ἐπέπεσαν ἀθρόοι, προπορευομένου τοῦ Ἕκτορος ὡρμῶντος ἐναντίον, ὡσὰν στρογγύλος λίθος πεσὼν ἀπὸ βράχον, τὸν ὁποῖον χείμαρρος καταρρίπτει ἀπὸ τὴν κορυφήν, ὅταν μὲ τὸ πολὺ αὐτοῦ ὕδωρ σπάσῃ τὰ στηρίγματα τοῦ τραχέος βράχου, καὶ ὅστις πετᾷ, ὑψηλὰ ἀναπηδῶν, καὶ ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν κτύπον του τὸ δάσος· ἐξακολουθεῖ δὲ ἀδιακόπως νὰ τρέχῃ, ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς μέρος ἐπίπεδον, καὶ τότε μ' ὅλην τὴν ὁρμήν του δὲν κυλίεται ποσῶς· οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ μέχρι τινὸς μὲν ἠπείλει ὅτι εὐκόλως θὰ διέλθῃ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, μέχρι τῆς θαλάσσης, φονεύων· ἀλλ' ὅταν ἀπήντησε τὰς συμπεπυκνωμένας φάλαγγας συνταραχθεὶς μεγάλως, ἐστάθη. Τότε δὲ ἀνθιστάμενοι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ πληγόνοντες αὐτοὺς μὲ ξίφη καὶ μὲ ἠκονημένα δόρατα, ἀπέκρουσαν αὐτούς· ὁ δ' Ἕκτωρ ὑπεχώρησε· καὶ φωνάξας μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας, εἶπε·

« Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμοῦντες Δάρδανοι, μένετε πλησίον μου· δὲν θὰ μὲ κρατήσωσιν ἐπὶ πολὺ οἱ Ἕλληνες, καί τοι παρατάξαντες ἑαυτοὺς ἐν εἴδει πύργου, ἀλλὰ πιστεύω, θὰ τοὺς κάμῃ νὰ ὑποχωρήσωσι τὸ δόρυ μου, ἐὰν ἀληθῶς μὲ ἐξήγειρεν ὁ ἄριστος τῶν θεῶν, ὁ βροντερὸς σύζυγος τῆς Ἥρας. »

Αὐτὰ εἰπὼν παρώτρυνε τὴν δύναμιν εἰς τὴν ψυχὴν ἑκάστου· καὶ μεταξὺ αὐτῶν Δηΐφοβος ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ἐπροχώρησε μεγαλοφρονῶν, κρατῶν ἔμπροσθέν του τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα, προβαίνων μὲ ἐλαφρὸν βῆμα, καὶ καλύπτων κατὰ τὴν πορείαν τοὺς πόδας του μὲ τὴν ἀσπίδα. Ἀλλ' ὁ Μηριόνης ἐσκόπευσεν αὐτὸν μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ, καὶ ρίψας δὲν ἀπέτυχεν ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα του, τὴν ἐκ δερμάτων ταύρου κατεσκευασμένην δὲν τὴν διεπέρασεν ὅμως, ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἐθραύσθη τὸ μακρὸν δόρυ εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἰσέρχεται εἰς τὴν αἰχμήν· ὁ δὲ Δηΐφοβος ἐκράτησε μακρὰν του τὴν ταυρείαν ἀσπίδα, φοβηθεὶς τὸ δόρυ τοῦ πολεμικοῦ Μηριόνου, ὁ ὁποῖος ἀπεσύρθη πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, ὠργισμένος τὰ μέγιστα καὶ διὰ τὰ δύο, καὶ διὰ τὴν νίκην, τὴν ὁποίαν ἔχασε, καὶ διὰ τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον ἔθραυσεν. Ἐπο-

ρεύθη δὲ πρὸς τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον διὰ νὰ φέρῃ τὸ μακρὸν δόρυ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφήσει εἰς τὴν σκηνήν του.

Οἱ δὲ ἄλλοι ἐπολέμουν, καὶ διηγέρθη ἀκατάπαυστος θόρυβος. Πρῶτος ὁ Τεῦκρος ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἐφόνευσεν ἄνδρα Ἴμβριον πολεμιστήν, τὸν υἱὸν τοῦ πολυίππου Μέντορος· κατῴκει δὲ εἰς τὸ Ἠήδαιον πρὶν νὰ ἔλθωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ εἶχε σύζυγον τὴν νόθον κόρην τοῦ Πριάμου Μηδεσικάστην· ὅταν δ' ἦλθον τὰ εὐκίνητα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Τροίαν καὶ διέπρεπε μεταξὺ τῶν Τρώων, κατοικῶν πλησίον τοῦ Πριάμου, ὁ ὁποῖος τὸν ἐτίμα ὅσον καὶ τὰ τέκνα του· τοῦτον λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἐκτύπησεν ὑπὸ τὸ οὖς μὲ τὸ μακρόν του δόρυ, τὸ ὁποῖον πάλιν ἀπέσπασεν· αὐτὸς δ' ἔπεσεν ἐκεῖ ὡσὰν μελία, ἡ ὁποία εἰς τὴν κορυφὴν ὄρους μακρόθεν φαινομένου, μὲ χαλκὸν κοπτομένη, πλησιάζει εἰς τὴν γῆν τὰ τρυφερά της φύλλα· οὕτως ἔπεσε καὶ αὐτός, τὰ δὲ ὅπλα του ποικίλα ἀπὸ τὸν χαλκὸν ἐβρόντησαν πέριξ του. Ὥρμησε τότε ὁ Τεῦκρος μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὅπλα, ἀλλ' ἐνῷ ὥρμα, τὸν ἠκόντισεν ὁ Ἕκτωρ μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ· ἀλλ' αὐτὸς μὲν παρατηρήσας, ἀπεσύρθη ὀλίγον καὶ ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυ· τὸ ὁποῖον ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος τὸν Ἀμφίμαχον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀκτορίωνος Κτεάτου ἐνῷ ἤρχετο εἰς τὸν πόλεμον· πεσὼν δὲ ἐκτύπησε, καὶ ἐβρόντησαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὅπλα του· ὁ Ἕκτωρ ὥρμησε τότε ν' ἁρπάσῃ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀμφιμάχου τὴν περικεφαλαίαν τὴν καλῶς ἡρμοσμένην εἰς τοὺς κροτάφους του· ἐνῷ δὲ ὥρμα, ἐπρότεινε κατ' αὐτοῦ ὁ Αἴας τὸ λαμπρόν του δόρυ· ἀλλὰ δὲν ἔφθασεν εἰς τὸ κρέας, διότι ὅλος εἶχε σκεπασθῇ μὲ φοβερὰν ἀσπίδα· ἐκτύπησε μόνον τὸν ὀμφαλὸν τῆς ἀσπίδος, καὶ ὤθησεν αὐτὸν μὲ μεγάλην δύναμιν, ὥστε ἀπεσύρθη ὀπίσω καὶ ἀπὸ τοὺς δύο νεκρούς, τοὺς ὁποίους ἔσυραν οἱ Ἕλληνες· καὶ τὸν μὲν Ἀμφίμαχον ἔφερον πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων ὁ Στιχίος καὶ ὁ θεῖος Μενεσθεύς, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, τὸν δὲ Ἴμβριον οἱ ὁρμητικοὶ εἰς τὸν πόλεμον δύο Αἴαντες. Καθὼς δύο λέοντες ἁρπάξαντες αἶγα ἀπὸ ὀξύδοντας κύνας, φέρουσιν αὐτὴν εἰς πυκνὰ δασώδη μέρη, κρα-

τοῦντες αὐτὴν εἰς τὰς σιαγόνας των ὑψηλὰ ἀπὸ τὴν γῆν, οὕτω καὶ αὐτὸν ὑψηλὰ κρατοῦντες οἱ δύο πολεμικοὶ Αἴαντες τοῦ ἀφήρουν τὰ ὅπλα· τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπέκοψεν ἀπὸ τοῦ τρυφεροῦ τραχήλου ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, ὠργισμένος διὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμφιμάχου, καὶ περιστρέψας αὐτὴν, τὴν ἔρριψεν ὡς σφαῖραν διὰ μέσου τοῦ πλήθους· ἔπεσε δὲ κατὰ γῆς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἕκτορος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἰκ. 23.

Καὶ τότε πλέον ἐθυμώθη ἡ καρδία τοῦ Ποσειδῶνος, διότι ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην ὁ ἔγγονός του, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ παροτρύνῃ αὐτούς, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας ὀλέθρια παρεσκεύαζεν. Ἀπήντησε δ' αὐτὸν ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεύς, ἐρχόμενος ἀπὸ τὸν σύντροφόν του, ὁ ὁποῖος νεωστὶ εἶχεν ἔλθει ἐκ τοῦ πολέμου, κτυπημένος μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν ἰγνύν· αὐτὸν εἶχον κομίσει οἱ σύντροφοί του, ὁ δὲ Ἰδομενεὺς παραγγείλας εἰς τοὺς ἰατρούς, ἐπο-

ρεύετο εἰς τὴν σκηνήν του· μελετῶν νὰ ἐξέλθῃ πάλιν εἰς τὸν πόλεμον. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ σείων τὴν γῆν βασιλεὺς, ὁμοιωθεὶς κατὰ τὴν φωνὴν μὲ τοῦ Ἀνδραίμονος τὸν υἱὸν Θόαντα, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευεν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς καθ' ὅλην τὴν Πλευρῶνα καὶ τὴν ὑψηλὴν Καλυδῶνα, καὶ ὡς θεὸς ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ·

« Ἰδομενεῦ, σύμβουλε τῶν Κρητῶν, ποῦ ἐπῆγαν αἱ ἀπειλαί, τὰς ὁποίας ἠπείλουν κατὰ τῶν Τρώων οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων; »

Τότε δὲ τῷ ἀπήντησεν ὁ ἡγεμὼν τῶν Κρητῶν Ἰδομενεύς·

« Ὦ Θόαν, καθόσον ἐγὼ γνωρίζω, τώρα τοὐλάχιστον κανεὶς ἄνθρωπος δὲν πταίει· διότι ὅλοι ἠξεύρομεν νὰ πολεμῶμεν· οὔτε ἄνανδρος φόβος κρατεῖ τινά, οὔτε τις ὑπείκων εἰς δειλίαν, ἀποφεύγει τὸν ὀλέθριον πόλεμον· ἀλλ' οὕτω, φαίνεται, εἶναι ἀρεστὸν εἰς τὸν παντοδύναμον υἱὸν τοῦ Κρόνου, ν' ἀπολεσθῶσιν ἄδοξοι οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα μακρὰν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλά, Θόαν, ἐπειδὴ καὶ πρότερον ἦσο μὲ πολεμικὴν ψυχὴν παροτρύνων καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσους ἤθελες ἴδει ἀμελοῦντας· καὶ τώρα μὴ παύῃς παροτρύνων ἕνα ἕκαστον ἄνδρα. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν·

« Ἰδομενεῦ, νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ πλέον ἀπὸ τὴν Τροίαν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἐδῶ νὰ γίνῃ βορὰ τῶν κυνῶν, ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ὅστις τὴν ἡμέραν ταύτην θεληματικῶς ἀποφεύγῃ τὴν μάχην· ἀλλ' ὕπαγε, καὶ λαβὼν τὰ ὅπλα, ἐλθὲ ἐδῶ· διότι μαζῆ πρέπει νὰ θέσωμεν αὐτὰ εἰς ἐνέργειαν, ἴσως ὠφελήσωμεν κατά τι, δύο ὄντες· μεγάλη εἶναι ἡ ἀνδρεία τῶν πολλῶν ἀνδρῶν, ἔστω καὶ δειλῶν, ὅταν ἦναι ἡνωμένη· ἡμεῖς δὲ οἱ δύο θὰ δυνηθῶμεν καὶ κατὰ τῶν μᾶλλον ἀνδρείων νὰ πολεμήσωμεν. »

Αὐτὰ εἰπών, ὁ μὲν θεὸς ἐπῆγε πάλιν εἰς τὴν συμπλοκὴν τῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν καλοκαμωμένην σκηνήν του, ἐνεδύθη τὰ ὡραῖα ὅπλα του, ἔλαβε δύο δόρατα, καὶ ἔσπευσεν ὡς ἀστραπή, τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου λαβὼν εἰς τὴν χεῖρα τινάζει ἀπὸ τὸν φωτεινὸν Ὄλυμπον, θέλων νὰ δείξῃ σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους· αἱ δὲ λάμψεις αὐτῆς εἶναι φωτεινόταται· οὕτως ἔλαμπεν ὁ χαλκὸς καὶ εἰς τὰ στήθη αὐτοῦ, τρέχοντος. Ἀπήντησε δ' αὐτὸν πλησίον ἀκόμη

τῆς σκηνῆς ὁ καλὸς αὐτοῦ θεράπων Μηριόνης, πορευόμενος νὰ φέρῃ χάλκινον δόρυ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰδομενεύς·

« Ἀγαπητότατε τῶν συντρόφων, ταχὺ τοὺς πόδας Μηριόνη, υἱὲ τοῦ Μόλου, διατὶ ἦλθες ἀφήσας τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην; μήπως ἐπληγώθης, καὶ σὲ βασανίζει ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους; ἢ ἦλθες πρὸς ἐμὲ διὰ καμμίαν εἴδησιν; οὐδ' ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κάθημαι εἰς τὴν σκηνήν, ἀλλὰ θέλω νὰ πολεμῶ.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Μηριόνης·

« Ἰδομενεῦ, σύμβουλε τῶν χαλκοχιτώνων Κρητῶν ἔρχομαι διὰ νὰ λάβω κανέν σου δόρυ, ἂν ἀφῆκες κανὲν εἰς τὴν σκηνήν· διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρὶν εἶχα, τὸ ἔθραυσα κτυπήσας τὴν ἀσπίδα τοῦ ὑπερηφάνου Δηϊφόβου.»

Ὁ δὲ ἡγεμὼν τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς τῷ ἀπήντησε·

« Δόρατα, ἐὰν θέλῃς, θὰ εὕρῃς καὶ ἓν καὶ εἴκοσι Τρωϊκά, τὰ ὁποῖα ἀφαιρῶ ἀπὸ τοὺς φονευμένους, κείμενα εἰς τὸ ἀπέναντι τῆς εἰσόδου λαμπρὸν μέρος τῆς σκηνῆς μου· διότι καυχῶμαι ὅτι δὲν πολεμῶ ἱστάμενος μακρὰν τῶν ἐχθρῶν· διὰ τοῦτο ἔχω καὶ δόρατα καὶ ὀμφαλοέσσας ἀσπίδας, καὶ περικεφαλαίας καὶ θώρακας λαμπρῶς στίλβοντας.»

Ὁ δὲ συνετὸς Μηριόνης τῷ ἀπήντησεν·

« Ἔχω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν σκηνὴν καὶ εἰς τὸ πλοῖόν μου πολλὰ τῶν Τρώων ὅπλα· ἀλλὰ δὲν εἶναι πλησίον διὰ νὰ τὰ πάρω. Ἐπειδή, πιστεύω, δὲν εἶμαι ἐστερημένος πολεμικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πρώτων ἵσταμαι εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, ὅταν ἐγερθῇ ὁ πόλεμος· ἴσως ἄλλος τις μᾶλλον τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων δὲν μὲ παρατηρεῖ πολεμοῦντα, σὺ ὅμως πιστεύω νὰ μὲ γνωρίζῃς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ ἡγεμὼν τῶν Κρητῶν Ἰδομενεύς·

« Ἠξεύρω τί εἶσαι κατὰ τὴν ἀνδρείαν· τί χρειάζεται νὰ τὰ λέγῃς αὐτά; Ἐὰν τώρα ἠθέλαμεν διαλεγῆ παρὰ τὰ πλοῖα ὅλοι οἱ ἄριστοι δι' ἐνέδραν, ὅπου πρὸ πάντων φαίνεται ἡ ἀνδρεία τῶν ἀνθρώπων, τότε ἤθελε διακριθῆ ὁ δειλὸς ἀνὴρ καὶ ὁ γενναῖος. Διότι τοῦ μὲν δειλοῦ τὸ χρῶμα μεταβάλλεται, οὐδὲ βαστᾷ ἡ ψυχή του νὰ κάθηται ἥσυχος, ἀλλὰ ἢ γονατίζει ἢ καὶ ἐπὶ τῶν δύο ποδῶν κάθηται, ἔσωθεν δὲ εἰς τὸ στῆθος μεγάλως κτυπᾷ

ἡ καρδία του, διότι προβλέπει τὸν θάνατον, καὶ τρίζουσιν ἐκ τοῦ φόβου οἱ ὀδόντες του· ὁ γενναῖος ὅμως ἀνὴρ οὔτε τὸ χρῶμά του μεταβάλλει, οὔτε πολὺ φοβεῖται, ὅταν κατὰ πρῶτον καθίσῃ εἰς ἐνέδραν· εὔχεται δὲ τάχιστα νὰ συμπλακῇ εἰς δεινὴν μάχην. Οὐδ' ἐκεῖ λοιπὸν ἤθελέ τις κατηγορήσει τὴν δύναμιν καὶ τὰς χεῖράς σου· διότι καὶ ἂν ἤθελες προσβληθῇ ἢ κτυπηθῇ, ἐνῷ πολεμῇς, δὲν θὰ πέσῃ τὸ βέλος ὄπισθεν εἰς τὸν αὐχένα ἢ εἰς τὰ νῶτά σου, ἀλλὰ θὰ σ' εὕρῃ ἢ εἰς τὸ στῆθος ἢ εἰς τὴν κοιλίαν, ἐνῷ θὰ ὁρμᾷς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν προμάχων. Ἀλλ' ἐλθέ, ἂς μὴ λέγωμεν αὐτὰ πλέον στεκόμενοι ὡς νήπιοι, διὰ νὰ μὴ μᾶς κατηγορήσῃ τις· πήγαινε εἰς τὴν σκηνήν, καὶ λάβε ἓν δυνατὸν δόρυ.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὁ δὲ Μηριόνης ἴσος πρὸς τὸν ταχὺν Ἄρην, ἔλαβε ταχέως ἀπὸ τὴν σκηνὴν ἓν χάλκινον δόρυ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν Ἰδομενέα μὲ μέγαν πρὸς τὸν πόλεμον ζῆλον. Ὅπως δὲ πηγαίνει εἰς τὸν πόλεμον ὁ ἀνθρωποφόνος Ἄρης, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀπρομήτου αὐτοῦ υἱοῦ Φόβου, ὁ ὁποῖος φοβίζει καὶ τὸν καρτερικώτερον πολεμιστήν, ὅταν ἐκ τῆς Θράκης ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῶν Ἐφύρων ἢ κατὰ τῶν μεγαλοψύχων Φλεγυῶν· δὲν ἀκούουσι δὲ καὶ τοὺς δύο, ἀλλ' εἰς τὸ ἓν μέρος μόνον δίδουσι δόξαν· οὕτω καὶ οἱ ἀρχηγοὶ Μηριόνης καὶ Ἰδομενεὺς ἐπήγαινον εἰς τὸν πόλεμον, ὡπλισμένοι μὲ λάμποντα ὅπλα. Πρῶτος δ' ὁ Μηριόνης εἶπε πρὸς τὸν Ἰδομενέα·

«Δευκαλίδη, πρὸς ποῖον μέρος ἐπιθυμεῖς νὰ εἰσδύσῃς εἰς τὸ πλῆθος; πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ὅλου στρατοῦ, ἢ εἰς τὸ μέσον ἢ εἰς τὰ ἀριστερά; ἐπειδὴ οὐδαμοῦ, πιστεύω, εἶναι ἄνευ πολέμου οἱ μακρόμαλλοι Ἕλληνες.»

Ὁ δὲ ἡγεμὼν τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς τῷ ἀπήντησεν·

«Εἰς μὲν τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι διὰ νὰ τὸ ὑπερασπισθῶσι, δηλαδὴ οἱ δύο Αἴαντες καὶ ὁ Τεῦκρος ὁ ἄριστος τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ τόξον, ἱκανὸς δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην μάχην· οὗτοι εἶναι ἀρκετοὶ νὰ ἀποκρούσωσι τὸν ὁρμητικὸν Πριαμίδην Ἕκτορα, ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦναι. Θὰ τῷ ἦναι δύσκολον, ἂν καὶ ἔχει μεγάλην πολεμικὴν ὁρμήν, νὰ νικήσῃ τὴν δύναμιν ἐκείνων καὶ τὰς ἀπροσίτους χεῖράς των,

καὶ νὰ κατακαύσῃ τὰ πλοῖα, ἐκτὸς ἂν αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἤθελεν ἐμβάλει ἀνημμένον δαυλὸν εἰς τὰ ταχέα πλοῖα. Δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ ὅμως ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας εἰς ἄνδρα, ὅστις νὰ ἦναι θνητὸς, καὶ νὰ τρώγῃ σῖτον τῆς Δήμητρος, καὶ νὰ ἦναι τρωτὸς μὲ ὅπλον ἢ μὲ μεγάλους λίθους· οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν ἀνδρεῖον Ἀχιλλέα δὲν ἤθελεν ὑποχωρήσει εἰς μάχην ἐκ τοῦ συστάδην· μόνον κατὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν δὲν δύνατα νὰ συναγωνισθῇ μετ' αὐτοῦ. Ἡμεῖς ἂς ὑπάγωμεν ἐδῶ εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ στρατοῦ διὰ νὰ ἴδωμεν ὀγλίγωρα ἂν θὰ παράσχωμεν δόξαν εἴς τινα ἢ ἄλλος τις θὰ παράσχῃ εἰς ἡμᾶς.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Μηριόνης ὅμοιος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην προεπορεύετο, ἕως οὗ ἔρθασαν εἰς τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ, ὅπου τῷ εἶχεν εἰπεῖ.

Οἱ δὲ Τρῶες ἅμα εἶδον τὸν Ἰδομενέα ὅμοιον μὲ φλόγα κατὰ τὴν δύναμιν, αὐτὸν καὶ τὸν θεράποντά του, μὲ τὰ πολυποίκιλα ὅπλα του, φωνάξαντες ἐπετέθησαν ὅλοι ὁμοῦ κατ' ἐπάνω του· ἀλλ' ὁ πόλεμος ἔμενεν ἰσόρροπος πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων. Καθὼς δ' ὅταν ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων διεγείρωνται θύελλαι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν πολὺς κονιορτὸς ὑπάρχει εἰς τοὺς δρόμους, φυσῶντες δὲ κάμνουσι μεγάλην ὁμίχλην κονιορτοῦ, οὕτω καὶ αὐτοὶ συνεπλάκησαν, ἐπιθυμοῦντες νὰ φονεύσωσιν ἀλλήλους ἐν τῇ μάχῃ μὲ ὀξὺν χαλκόν. Ἐκυμάτιζε δὲ ἡ ἀνθρωποφθόρος μάχη ἀπὸ τὰ μακρὰ δόρατα τὰ σχίζοντα τὰς σάρκας· τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς ἐθάμβονεν ἡ λάμψις τοῦ χαλκοῦ ἀπὸ τὰς λαμπρὰς περικεφαλαίας, ἀπὸ τοὺς νεωστὶ καθαρισμένους θώρακας, καὶ ἀπὸ τὰς λαμπρὰς ἀσπίδας, ὅταν συνεπλέκοντο. Πολὺ σκληροκάρδιος θὰ ἦτο ὁ ἄνθρωπος ὅστις, ἰδὼν τὴν μάχην αὐτὴν ἤθελε χαρῇ, καὶ δὲν ἤθελε λυπηθῇ.

Οἱ δὲ δύο κραταιοὶ υἱοὶ τοῦ Κρόνου διχονοοῦντες, δεινὰ ὀλέθρια παρεσκεύαζον εἰς τοὺς ἥρωας ἄνδρας. Ὁ μὲν Ζεὺς ἤθελε τὴν νίκην τῶν Τρώων καὶ τοῦ Ἕκτορος, διὰ νὰ δοξάσῃ τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα· ἀλλὰ δὲν ἤθελε ν' ἀπολεσθῇ ὁλωσδιόλου πρὸ τῆς Τροίας ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς, ἤθελε μόνον νὰ δοξάσῃ τὴν Θέτιν καὶ τὸν καρτερόψυχον αὐτῆς υἱόν. Ὁ δὲ Ποσειδῶν ἐλθὼν πρὸς τοὺς Ἕλληνας διήγειρεν αὐτοὺς, κρυφίως ὑπεξελ-

θὼν ἐκ τῆς λευκῆς θαλάσσης διότι ἐλυπεῖτο αὐτοὺς καταβαλλομένους ὑπὸ τῶν Τρώων, καὶ μεγάλως κατὰ τοῦ Διὸς ὠργίζετο. Ναὶ μὲν ἀμφότεροι ἔχουσι τὴν ἰδίαν καταγωγὴν καὶ τὴν ἰδίαν γενεὰν, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἦτο προτήτερα γεννημένος καὶ ἤξευρε περισσότερα. Ἕνεκα τούτου φανερῶς μὲν ἀπέφευγε νὰ τοὺς βοηθήσῃ ὁ Ποσειδῶν, πάντοτε ὅμως κρυφίως τοὺς διήγειρε περιτρέχων τὸν στρατὸν, ὅμοιος μὲ ἄνθρωπον. Αὐτοὶ λοιπὸν κατέστησαν ἀμφιρρεπὲς τῆς ἰσχυρᾶς καὶ καταστρεπτικῆς ταύτης μάχης τὸ ἀδιάκοπον καὶ ἄλυτον τέλος, τὸ ὁποῖον πολλῶν ἀνθρώπων διέλυσε τὰ γόνατα.

Τότε ὁ Ἰδομενεὺς, ἂν καὶ μεσῆλιξ, ἐφώναξε προτρέπων τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐφορμήσας κατὰ τῶν Τρώων, τοῖς ἐνέπνευσε τρόμον· διότι ἐφόνευσε τὸν ἀπὸ τὰ ἔνδον τοῦ Καβήσοῦ Ὀθρυονέα, ὁ ὁποῖος νεωστὶ εἶχεν ἔλθει διὰ νὰ δοξασθῇ εἰς τὸν πόλεμον, ἐζήτει δὲ εἰς γάμον τὴν ὡραιοτέραν ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου τὴν Κασσάνδραν, ἄνευ προικὸς, ὑπέσχετο δὲ μέγα ἔργον, ν' ἀπωθήσῃ δηλαδὴ διὰ τῆς βίας τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν Τροίαν· ὁ δὲ γέρων ὑπεσχέθη καὶ συγκατένευσε νὰ τῷ τὴν δώσῃ· αὐτὸς δ' ἐπολέμει πιστεύσας εἰς τὰς ὑποσχέσεις· ἀλλ' ὁ Ἰδομενεὺς ἐσκόπευσεν αὐτὸν μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ, καὶ τὸν ἐκτύπησεν ὑψηλὰ ἱστάμενον, ἐπιτυχὼν αὐτόν· οὐδ' ὠφέλησεν ὁ χαλκοῦς θώραξ, τὸν ὁποῖον ἐφόρει, ἀλλ' ἐνεπήχθη τὸ δόρυ εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας του καὶ πεσὼν κάτω ἐβρόντησεν· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς καυχώμενος δι' αὐτὸ εἶπεν·

«Ὀθρυονεῦ, ἐγὼ σ' ἐπαινῶ περισσότερον ἀπάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἂν ἐκτελέσῃς ὅλα ὅσα ὑπεσχέθης εἰς τὸν Δαρδανίδην Πρίαμον, ὁ ὁποῖός σοι ὑπεσχέθη τὴν θυγατέρα του· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ὑποσχεθῶμεν νὰ ἐκτελέσωμεν ταῦτα, καὶ νά σοι δώσωμεν τὴν ὡραιοτέραν τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀτρείδου, φέροντες αὐτὴν ἐκ τοῦ Ἄργους, διὰ νὰ τὴν συζευχθῇς, ἂν μεθ' ἡμῶν κυριεύσῃς τὴν εὐδαίμονα πόλιν τῆς Τροίας· ἀκολούθησόν με λοιπὸν νὰ ὑπάγωμεν μαζῆ εἰς τὰ θαλασσοπόρα πλοῖα διὰ τὸν γάμον, ἐπειδὴ δὲν εἴμεθα κακοὶ προικοδόται.»

Αὐτὰ εἰπὼν, τὸν ἔσυρεν ἐκ τοῦ ποδὸς κατὰ τὸ πεδίον τῆς

μάχης ὁ ἥρως Ἰδομενεύς. Πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ὀθρυονέως ἦλθεν ὁ Ἄσιος πεζὸς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων του, τοὺς ὁποίους ἐκράτει πάντοτε ὁ θεράπων του φυσῶντας ἄνωθεν τῶν ὤμων του· αὐτὸς δ' ἐπήγαινεν ἐπιθυμῶν νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἰδομενέα· οὗτος ὅμως προφθάσας ἐκτύπησεν αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸν λαιμὸν κάτωθεν τοῦ γενείου, καὶ διεπέρασεν αὐτὸν ἡ χαλκῆ αἰχμή· ἔπεσε δὲ τότε καθὼς πίπτει δρῦς ἢ λεύκη ἢ ὑψηλὴ πίτυς, τὴν ὁποίαν εἰς τὰ ὄρη κόπτουσι τέκτονες ἄνδρες μὲ πελέκεις νεοακονισμένους, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ διὰ πλοῖα· οὕτω καὶ αὐτὸς ἔκειτο ἐξηπλωμένος ἔμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ τοῦ ὀχήματος, βρυχώμενος καὶ σφίγγων εἰς τὴν παλάμην του τὴν αἱματωμένην κόνιν. Ὁ δὲ ἡνίοχός του ἔχασε τὸν νοῦν ἀπὸ τὴν ἔκπληξίν του, καὶ δὲν ἔλαβε τὴν τόλμην ν' ἀποφύγῃ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, στρέψας τοὺς ἵππους, ἀλλ' ὁ πολεμικὸς Ἀντίλοχος ἐπέτυχεν αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν μέσην καὶ τὸν ἐτρύπησεν· οὐδὲ τὸν ἐπροφύλαξεν ὁ χαλκοῦς θώραξ, τὸν ὁποῖον ἐφόρει, ἀλλ' ἐνέπηξεν αὐτὸ εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας· ἀσθμαίνων δ' ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὡραῖον ὄχημα, τοὺς δὲ ἵππους λαβὼν ὁ Ἀντίλοχος ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος, ἐξέφερεν αὐτοὺς πρὸς τοὺς καλλικνήμιδας Ἕλληνας.

Τότε ὁ Δηΐφοβος ὠργισμένος διὰ τὸν Ἄσιον ἦλθε παραπολὺ πλησίον τοῦ Ἰδομενέως καὶ τὸν ἀκόντισε μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ· ἀλλ' ὁ Ἰδομενεὺς παρατηρήσας αὐτό, ἀπέφυγε τὸ χαλκοῦν δόρυ, κρυφθεὶς ὑπὸ τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα του, τὴν ὁποίαν, συνισταμένην ἀπὸ βόεια δέρματα καὶ στιλπνὸν χαλκὸν καὶ οὖσαν στρογγύλην προσηρμοσμένην μὲ δύο κανόνας, ἔφερεν αὐτός· ὑπ' αὐτὴν λοιπὸν ἐμαζεύθη ὅλος, τὸ δὲ χαλκοῦν δόρυ ἐπέταξεν ἄνωθεν αὐτῆς, ἡ δ' ἀσπὶς ξηρὸν ἐξέβαλεν ἦχον ὅταν τὸ δόρυ τὴν ἔψαυσεν· ἀλλὰ δὲν τὸ ἔρριψεν εἰς μάτην ἐκ τῆς βαρείας χειρός του ὁ Δηΐφοβος, ἐκτύπησε τὸν βασιλέα Ἱππασίδην Ὑψήνορα εἰς τὸ ἧπαρ ὑπὸ τὸ διάφραγμα καὶ ἀμέσως τοῦ ἔλυσε τὰ γόνατα. Τότε ὁ Δηΐφοβος ὑπερηφάνως ἐκαυχήθη μεγαλοφώνως λέγων·

«Δὲν κεῖται βεβαίως ἀνεκδίκητος ὁ Ἄσιος, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι καὶ ἂν πηγαίνῃ εἰς τοὺς καλῶς ἠσφαλισμένους οἴκους τοῦ

φοβεροῦ Ἅδου, θὰ χαρῇ ἡ ψυχή του διότι τῷ ἐχορήγησα συνοδοιπόρον.»

Οὕτως εἶπε, τοὺς Ἕλληνας δὲ κατέλαβε λύπη διὰ τὰ καυχήματά του, πρὸ πάντων ὅμως διήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ πολεμικοῦ Ἀντιλόχου, ὁ ὁποῖος καίτοι λυπούμενος, δὲν ἠμέλησε τὸν σύντροφόν του, ἀλλὰ δραμὼν ἐστάθη περὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἐσκέπασε μὲ τὴν ἀσπίδα του. Καὶ τοῦτον μὲν ἔπειτα, δύο ἀγαπημένοι σύντροφοί του ὁ Μηκιστεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Ἐχίου καὶ ὁ θεῖος Ἀλάστωρ τὸν ἐφορτώθησαν καὶ τὸν ἔφερον βαρυστενάζοντες εἰς τὰ κοῖλα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα.

Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς δὲν ἔπαυε τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὁρμήν, ἀλλ' ἐπεθύμει πάντοτε ἤ τινα τῶν Τρώων νὰ σκεπάσῃ μὲ μαύρην νύκτα, ἢ αὐτὸς νὰ πέσῃ, ἀποκρούων τὸν ὄλεθρον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Τότε τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Αἰσυήτου τὸν ἥρωα Ἀλκάθοον (ὁ ὁποῖος ἦτο γαμβρὸς τοῦ Ἀγχίσου, νυμφευθεὶς τὴν μεγαλειτέραν αὐτοῦ θυγατέρα Ἱπποδάμειαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ καρδίας ἠγάπησαν ἐν τῷ οἴκῳ ὅτε πατὴρ καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ της· ὑπερέβαινε δ' ὅλας τὰς ὁμήλικάς της κατά τε τὴν ὡραιότητα καὶ τὰ ἐργόχειρα καὶ τὴν φρόνησιν· διὰ τοῦτο τὴν εἶχε νυμφευθῇ ἀνὴρ ἄριστος εἰς τὴν μεγάλην Τροίαν) ἔκαμεν ὁ Ποσειδῶν νὰ καταβληθῇ τότε ὑπὸ τοῦ Ἰδομενέως, θαμβώσας τοὺς λαμπροὺς αὐτοῦ ὀφθαλμούς, καὶ δεσμεύσας τὰ ἰσχυρά του μέλη· διότι οὔτε ὀπίσω νὰ φύγῃ ἠδύνατο, οὔτε νὰ προφυλαχθῇ, ἀλλ' ἐνῷ ἵστατο ὡσὰν στήλη ἢ ὑψηλόκλαδον δένδρον, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους ὁ ἥρως Ἰδομενεύς, καὶ διέρρηξε τὸν χάλκινον θώρακά του, ὅστις πρότερον ἐφύλαττε τὸ σῶμά του ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, καὶ τότε ἐξέβαλε ξηρὸν ἦχον θρυόμενος περὶ τὸ δόρυ· ἐβρόντησε δὲ πεσών, τὸ δὲ δόρυ ἐνεπήχθη εἰς τὴν καρδίαν του, ἡ ὁποία σπαράττουσα ἐκίνει καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ δόρατος· ἀκολούθως ἀφῆκε τὴν ψυχήν του ὁ ἰσχυρὸς Ἄρης· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ὑπερηφάνως ἐκαυχήθη, μεγαλοφώνως λέγων·

«Δηΐφοβε, δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀντάξιον νὰ φονευθῶσι τρεῖς ἀντὶ ἑνός; ἐπειδὴ σὺ οὕτω καυχᾶσαι, καλότυχε, ἀλλὰ στάσου καὶ σὺ ἀπέναντί μου, διὰ νὰ ἴδῃς ὁποῖος ἀπόγο-

νος τοῦ Διὸς ὢν, ἦλθον ἐδῶ· ὁ Ζεὺς πρῶτον ἐγέννησε τὸν Μίνωα τὸν ἡγεμόνα τῆς Κρήτης· ὁ δὲ Μίνως ἐγέννησε τὸν κάλλιστον υἱὸν Δευκαλίωνα, ὁ δὲ Δευκαλίων ἐγέννησεν ἐμὲ, βασιλέα πολλῶν ἀνδρῶν ἐν τῇ ἐκτεταμένῃ Κρήτῃ· τώρα δὲ μὲ ἔφεραν ἐδῶ τὰ πλοῖα διὰ τὸ κακὸν καὶ σοῦ καὶ τοῦ πατρός σου καὶ τῶν ἄλλων Τρώων.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Δηΐφοβος εἶχε δύο γνώμας, ν' ἀποσυρθῇ δηλαδὴ καὶ νὰ προσεταιρισθῇ κανένα ἐκ τῶν μεγαλοψύχων Τρώων, ἢ καὶ μόνος του νὰ προσπαθήσῃ. Ἐνῷ δ' ἐσκέπτετο, τῷ ἐφάνη ὅτι ἦτο καλλίτερον νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Αἰνείαν, τὸν ὁποῖον εὗρε στεκόμενον εἰς τὰ ὄπισθεν τοῦ πλήθους· διότι πάντοτε ἦτο θυμωμένος κατὰ τοῦ εὐγενοῦς Πριάμου, διότι ἐνῷ ἦτο γενναῖος ἀνὴρ, δὲν τὸν ἐτίμα ὡς τοιοῦτον. Σταθεὶς δὲ πλησίον αὐτοῦ τῷ εἶπεν·

«Αἰνεία, σύμβουλε τῶν Τρώων, τώρα πρὸ πάντων πρέπει νὰ ὑπερασπισθῇς τὸν γαμβρόν σου, ἂν πράγματι φροντίζῃς περὶ αὐτοῦ. Ἀκολούθησόν με λοιπὸν νὰ ὑπερασπισθῶμεν τὸν Ἀλκάθοον, ὁ ὁποῖος γαμβρός σου ὢν, σὲ ἀνέθρεψεν εἰς τὸν οἶκον ὅταν ἦσο μικρὸς, καὶ τὸν ὁποῖον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς ἐφόνευσεν.»

Οὕτως εἶπε καὶ συνεκίνησε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ στήθους, ἐπορεύθη δὲ κατὰ τοῦ Ἰδομενέως μὲ μεγάλην πολεμικὴν ζέσιν· τὸν Ἰδομενέα ὅμως δὲν τὸν κατέλαβε φόβος ὡσὰν μικρὸν παιδίον, ἀλλ' ἐστέκετο, ὡσὰν ἀγριόχοιρός τις εἰς τὰ ὄρη ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμίν του, ὁ ὁποῖος στέκει καὶ περιμένει εἰς τὴν ἐρημίαν μέγαν ἀνθρώπων θόρυβον· καὶ ἀνορθοῦνται αἱ εἰς τὰ νῶτα αὐτοῦ τρίχες· οἱ ὀφθαλμοί του λάμπουσιν ὡς πῦρ, ἀκονίζει δὲ τοὺς ὀδόντας του, πρόθυμος ν' ἀποκρούσῃ καὶ τοὺς κύνας καὶ τοὺς ἄνδρας· οὕτως ἐπερίμενε καὶ ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς, καὶ δὲν ὑπεχώρει εἰς τὸν ἐπερχόμενον ὁρμητικὸν Αἰνείαν· ἀλλ' ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τοὺς συντρόφους του Ἀσκάλαφον, Ἀφαρέα, Δηΐπυρον, Μηριόνην καὶ Ἀντίλοχον τοὺς ἐμπείρους πολεμιστὰς, καὶ παρώτρυνεν αὐτοὺς λέγων τοὺς ἑξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἔλθετε, φίλοι, καὶ βοηθήσατέ με, διότι εἶμαι μόνος·

φοβοῦμαι δὲ πολὺ τὸν ἐπερχόμενον κατ' ἐμοῦ ταχύπουν Αἰνείαν, ὁ ὁποῖος εἶναι τὰ μάλιστα ἱκανὸς νὰ φονεύῃ ἄνδρας εἰς τὴν μάχην· εὑρίσκεται δὲ καὶ εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητός του, τοῦθ' ὅπερ εἶναι μεγίστη δύναμις. Ἐὰν μὲ αὐτήν μου τὴν καρδίαν εἴμεθα ὁμήλικες, ταχέως ἢ ἀπ' ἐμὲ θὰ ἐλάμβανε μεγάλην δόξαν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐκεῖνον.»

Οὕτως εἶπεν· αὐτοὶ δ' εὐθὺς ὅλοι μὲ μεγάλην ἐν τῇ ψυχῇ ζέσιν ὑπῆγαν καὶ ἐσταθησαν πλησίον του, κλίναντες τὰς ἀσπίδας εἰς τοὺς ὤμους. Ὁ δ' Αἰνείας ἐξ ἄλλου στραφεὶς ἐφώναξε τοὺς συντρόφους του Δηΐφοβον, Πάριν, καὶ θεῖον Ἀγήνορα, οἱ ὁποῖοι μετ' αὐτοῦ ἦσαν ἡγεμόνες τῶν Τρώων· ἔπειτα ἠκολούθει τὸ πλῆθος, καθὼς τὰ πρόβατα ἀκολουθοῦσι τὸν κριὸν ὅταν ἀπὸ τὴν βοσκὴν ὑπάγωσι νὰ πίωσι, καὶ χαίρει ἡ καρδία τοῦ ποιμένος, οὕτως ἐχάρη ἐντός του καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Αἰνείου ὅταν εἶδε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ἀκολουθοῦν αὐτόν.

Ἀμφότερα λοιπὸν τὰ μέρη ὥρμησαν ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὰ μακρὰ δόρατα περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀλκαθόου· ὅταν δὲ προσέβαλλον ἀλλήλους εἰς τὴν συμπλοκήν, φοβερῶς ἀντήχει ὁ χαλκὸς περὶ τὰ στήθη των· δύο μάλιστα ἔξοχοι καὶ πολεμικοὶ ἄνδρες ὁ Αἰνείας καὶ ὁ Ἰδομενεύς, ὅμοιοι μὲ τὸν Ἄρην, σφοδρῶς ἐπεθύμουν νὰ κατακόψωσι τὰς σάρκας ἀλλήλων μὲ τὸν σκληρὸν χαλκόν. Καὶ πρῶτος ὁ Αἰνείας ἠκόντισεν ἐναντίον τοῦ Ἰδομενέως· ἀλλ' οὗτος μὲν παρατηρήσας, ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυ, τὸ ὁποῖον ἔπεσε κατὰ γῆς σειόμενον, ἐπειδὴ εἰς μάτην ἐρρίφθη ὑπὸ χειρὸς στιβαρᾶς. Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς εὐθὺς μὲ ταῦτα ἐκτύπησε τὸν Οἰνόμαον εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας, διέρρηξε τὸ κοῖλον τοῦ θώρακος τὸ δόρυ, καὶ εἰσελθὸν ἀνεκάτωσε τὰ ἔντερα τοῦ Οἰνομάου, ὅστις πεσὼν ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ ἔδραξε τὴν γῆν μὲ τὰς παλάμας του. Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ἀπέσπασε μὲν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ τὸ μακρόσκιον δόρυ, δὲν ἠδυνήθη ὅμως ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς ὤμους του καὶ ἄλλα ὡραῖά του ὅπλα· διότι ἐβιάζετο ἀπὸ τὰ βέλη. Δὲν ἦσαν πλέον στερεὰ τὰ μέλη τῶν ποδῶν του, καὶ δὲν ἠμπόρει οὔτε νὰ ὁρμήσῃ νὰ λάβῃ τὸ ἰδικόν του βέλος, οὔτε ν' ἀποφύγῃ ἄλλο· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ συστάδην μὲν ἀπέκρουσε τὴν κακὴν μοῖραν, ἀλλ' ἐὰν ἤθελε νὰ

φύγῃ, δὲν τὸν ἔφερον πλέον ταχέως οἱ πόδες του ἐκτὸς τοῦ πολέμου. Ἐνῷ λοιπὸν βραδέως ἀπήρχετο ἔρριψε κατ' αὐτοῦ τὸ λαμπρὸν δόρυ ὁ Δηΐφοβος· διότι πάντοτε εἶχε διαρκῆ κατ' αὐτοῦ ἔχθραν. Ἀλλὰ καὶ τότε δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὅμως τὸν Ἀσκάλαφον τὸν υἱὸν τοῦ Ἐνυαλίου, καὶ τὸ δόρυ διεπέρασε τὸν ὦμόν του· αὐτὸς δὲ πεσὼν χαμαὶ ἔδραξε τὴν γῆν μὲ τὰς παλάμας του. Δὲν εἶχεν ἀκόμη μάθει ὁ βροντόφωνος καὶ κραταιὸς Ἄρης ὅτι ὁ υἱός του ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην, ἀλλὰ ἐκάθητο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου κάτωθεν χρυσῶν νεφῶν, περιωρισμένος ὑπὸ τῶν βουλῶν τοῦ Διός, ἐκεῖ δὲ ἦσαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ ἐμποδισμένοι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν πόλεμον.

Συνεπλάκησαν λοιπὸν περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀσκαλάφου· καὶ ὁ μὲν Δηΐφοβος ἥρπασεν ἀπὸ τὸν Ἀσκάλαφον τὴν λαμπράν του περικεφαλαίαν, ἀλλ' ὁ Μηριόνης ὅμοιος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην ἐφορμήσας ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν βραχίονά του, καὶ ἡ αὐλῶπις περικεφαλαία, ἐβρόντησε πεσοῦσα χαμαὶ ἐκ τῆς χειρός του. Ὁ Μηριόνης ἐφορμήσας καὶ πάλιν ὡσὰν γὺψ, ἐξέβαλεν ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ βραχίονος τὸ ἰσχυρὸν δόρυ, καὶ ἀπεσύρθη καὶ πάλιν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του. Τὸν δὲ Δηΐφοβον ἐναγκαλισθεὶς ἀπὸ τὴν μέσην ὁ αὐτάδελφός του Πολίτης, ἐξέβαλεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν κακόηχον πόλεμον, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τοὺς ἵππους, οἱ ὁποῖοι ἐστέκοντο ὄπισθεν τοῦ πεδίου τῆς μάχης φέροντες τὸν ἡνίοχον καὶ τὸ ποικίλον ἅρμα· οἱ ἵπποι οὗτοι ἔφερον αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν βαρέως στενάζοντα καὶ βασανιζόμενον· ἔρρεε δὲ αἷμα ἀπὸ τὴν νεωστὶ πληγωθεῖσαν χεῖρά του.

Οἱ δ' ἄλλοι ἐπολέμουν, ἐνῷ βοὴ ἀκατάπαυστος ἠγείρετο. Τότε ὁ Αἰνείας ἐφορμήσας ἐκτύπησε μὲ ὀξὺ δόρυ εἰς τὸν λαιμὸν τὸν Καλητορίδην Ἀφαρέα, ἐρχόμενον κατ' αὐτοῦ· ἔκλινε δὲ πρὸς τὸ ἓν μέρος ἡ κεφαλή του, καὶ προσήγγισαν ἡ ἀσπὶς καὶ ἡ περικεφαλαία· περιεχύθη δὲ εἰς αὐτὸν ὁ ψυχολέτηρ θάνατος. Ὁ δὲ Ἀντίλοχος παραμονεύσας τὸν Θόωνα ὅταν ἐστράφη, ὁρμήσας ἐκτύπησεν αὐτὸν, καὶ διέσχισεν ὅλην τὴν φλέβα ἥτις διαρρέουσα ὅλα τὰ νῶτα φθάνει εἰς τὸν αὐχένα· αὐτὴν ὁλόκληρον τὴν ἔκοψεν· αὐτὸς δ' ἀναπετάσας τὰς χεῖρας πρὸς

τοὺς φιλτάτους συντρόφους του, κατέπεσεν ὕπτιος ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ. Τότε ἐφώρμησεν ὁ Ἀντίλοχος καὶ βλέπων περὶ ἑαυτὸν, τοῦ ἀφήρει τὰ ὅπλα, οἱ δὲ Τρῶες ἱστάμενοι πέριξ, ἀπὸ διάφορα μέρη ἐκτύπων τὴν εὐρεῖαν καὶ καταστόλιστον ἀσπίδα του, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ χαράξωσιν ἔσω τὴν ἁπαλὴν τοῦ Ἀντιλόχου σάρκα μὲ τὸν σκληρὸν χαλκόν· διότι ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν περιέσωζε τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος καὶ μέσα εἰς πολλὰ βέλη· ὁ Ἀντίλοχος δὲν ἔμενέ ποτε μακρὰν τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ πλησίον αὐτῶν περιεφέρετο· καὶ τὸ δόρυ του δὲν ἔμενεν ἀκίνητον, ἀλλὰ πάντοτε ἐσείετο καὶ ἐκινεῖτο· ἐσκέπτετο δὲ καθ' ἑαυτὸν ν' ἀκοντίσῃ τινὰ, ἢ νὰ ὁρμήσῃ πλησίον.

Ἀλλ' ἐνῷ ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους ἐσκέπτετο, παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ Ἀδάμαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀσίου, ὁ ὁποῖος ὁρμήσας ἐκ τοῦ πλησίον ἐκτύπησεν αὐτὸν μὲ ὀξὺ δόρυ εἰς τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος· ἀλλ' ὁ κυανοχαίτης Ποσειδῶν λυπηθεὶς τὴν ζωήν του, ἐξησθένησε τὴν αἰχμήν· καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ δόρατος ἔμεινεν ἐκεῖ εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀντιλόχου ὡσὰν πάσσαλος κεκαυμένος, τὸ δ' ἄλλο ἔπεσε κατὰ γῆς· ὁ δὲ Ἀδάμας ἀπεσύρθη εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του ἀποφεύγων τὸν θάνατον· ἐνῷ δὲ ἀπήρχετο καταδιώξας αὐτὸν ὁ Μηριόνης, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν αἰδοίων καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ, ὅπου προπάντων γίνεται ὀδυνηρὰ ἡ πληγὴ εἰς τοὺς ταλαιπώρους ἀνθρώπους. Ἐκεῖ ἐνέπηξε τὸ δόρυ· ὁ δὲ Ἀδάμας κινούμενος περὶ τὸ δόρυ ἐσπάραζεν ὡσὰν βοῦς, τὸν ὁποῖον οἱ βουκόλοι δέσαντες μὲ δεσμὰ εἰς τὰ ὄρη, ἄκοντα φέρουσιν αὐτὸν διὰ τῆς βίας· οὕτω καὶ αὐτὸς πληγωθεὶς ἐσπάραζεν ἐπ' ὀλίγον ὅμως, ὄχι πολλὴν ὥραν· μόλις ὁ ἥρως Μηριόνης ἐλθὼν πλησίον ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ σώματός του τὸ δόρυ, καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ὁ δ' Ἕλενος ἐκ τοῦ πλησίον ἐκτύπησε τὸν Δηΐπυρον εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ θρακικὸν ξίφος μέγα, καὶ κατέθραυσε τὴν περικεφαλαίαν του, ἥτις ἐκκλίνασα ἔπεσε κατὰ γῆς, καί τις ἐκ τῶν πολεμούντων Ἑλλήνων ἔλαβεν αὐτὴν κυλιομένην εἰς τοὺς πόδας του· τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς τοῦ Δηΐπύρου ἐσκέπασεν ἡ μαύρη νύξ.

Τότε θλίψις κατέλαβε τὸν μεγαλόφωνον Ἀτρείδην Μενέ-

λαον, καὶ ἐπροχώρησεν ἀπειλῶν τὸν ἥρωα βασιλέα Ἕλενον, καὶ σείων τὸ δόρυ του· αὐτὸς δ' ἐτέντωσε τὸ τόξον του, καὶ συγχρόνως ἐπεθύμουν ὁ μὲν ν' ἀκοντίσῃ μὲ τὸ ὀξὺ δόρυ του, ὁ δὲ νὰ ρίψῃ τὸ βέλος του. Λοιπὸν ὁ μὲν Πριαμίδης Ἕλενος ἐκτύπησε μὲ τὸ βέλος τὸν Μενέλαον εἰς τὸ στῆθος εἰς τὸ κοῖλον τοῦ θώρακος, τὸ δὲ πικρὸν βέλος ἐγύρισε καὶ ἔπεσε. Καθὼς δὲ εἰς μέγα ἀλώνιον ἀναπηδῶσιν ἀπὸ τὸ πλατὺ πτυάριον τὰ μαῦρα κουκία ἢ τὰ ρεβίθια ὡς ἐκ τῆς σφοδρᾶς τοῦ ἀνέμου πνοῆς καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ λιχνιστοῦ, οὕτω καὶ ἀπὸ τὸν θώρακα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ἀποστραφὲν ἐπέταξε πολὺ μακρὰν τὸ πικρὸν βέλος. Ὁ δὲ μεγαλόφωνος Ἀτρείδης Μενέλαος ἐκτύπησε τὴν χεῖρα τοῦ Ἑλένου ἐκείνην ἥτις ἐκράτει τὸ καλλίξυστον τόξον, τὸ δὲ δόρυ διεπεράσαν τὴν χεῖρα ἔφθασεν εἰς τὸ τόξον. Ὁ Ἕλενος τότε διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον ἀπεσύρθη πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, κρεμάσας τὴν χεῖρά του, καὶ σύρων τὸ ἐκ μελίας δόρυ· καὶ τοῦτο μὲν ἐξήγαγεν ὁ μεγαλόψυχος Ἀγήνωρ ἐκ τῆς χειρὸς, αὐτὴν δὲ περιέδεσε μὲ εὔστροφον μαλλίνην σφενδόνην, τὴν ὁποίαν εἶχε διὰ τὸν βασιλέα τοῦτον ὁ θεράπων του.

Τότε ἐπῆγε κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ὁ Πείσανδρος, τὸν ὁποῖον κακὴ μοῖρα ἔφερεν εἰς τὸ τέλος τοῦ θανάτου, διὰ νὰ φονευθῇ ὑπὸ σοῦ, Μενέλαε, ἐν τῇ δεινῇ μάχῃ. Ὅτε δ' ἐπλησίασαν, ὁρμῶντες κατ' ἀλλήλων, ὁ μὲν Ἀτρείδης ἀπέτυχε παρατραπέντος τοῦ δόρατός του, ὁ δὲ Πείσανδρος ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ διαπεράσῃ τὸ δόρυ, διότι ἀντέσχεν ἡ ἀσπὶς, καὶ τὸ δόρυ ἐθραύσθη εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐμβαίνει εἰς τὴν αἰχμήν· ὁ δὲ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας, καὶ ἤλπισε τὴν νίκην. Ἀλλ' ὁ Ἀτρείδης ἑλκύσας τὸ ἀργυρόκαρφον ξίφος του, ἐπήδησε κατὰ τοῦ Πεισάνδρου· οὗτος ἔλαβε κάτωθεν τῆς ἀσπίδος ἀπὸ τὴν μακρὰν καὶ στίλβουσαν ἐκ ξύλου ἐλαίας αὐτοῦ λαβὴν τὸν χάλκινον πέλεκυν, καὶ ἀμφότεροι συνεπλάκησαν· καὶ ὁ μὲν Πείσανδρος ἐκτύπησε τὸν φάλον τῆς ἐξ οὐρᾶς ἵππου δασείας περικεφαλαίας τοῦ Μενελάου, κάτωθεν τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ὁ δὲ Μενέλαος ἐκτύπησε τὸν Πείσανδρον πλησιάζοντα εἰς τὸ μέτωπον εἰς τὸ

ἄνω ἄκρον τῆς ρινός· ἐθρύσθησαν δὲ τὰ ὀστᾶ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του· αἱματωμένοι ἔπεσον χαμαὶ εἰς τὴν κόνιν πλησίον τῶν ποδῶν του καὶ ἔπεσε καμφθείς. Ὁ δὲ Μενέλαος ποδοπατῶν τὰ στήθη του τοῦ ἀφήρεσε τὰ ὅπλα, καὶ καυχώμενος εἶπεν·

«Οὕτω δὰ θὰ ἀφήσετε τὰ πλοῖα τῶν ταχυΐππων Ἑλλήνων, ὦ ὑβρισταὶ Τρῶες, ἀκόρεστοι τοῦ φοβεροῦ πολέμου. Δὲν σᾶς ἔφθασεν ἡ ἄλλη βλάβη καὶ τὸ αἶσχος τὸ ὁποῖον εἰς ἐμὲ ἐπροξενήσατε, κακόσκυλα, μὴ φοβηθέντες τὴν φοβερὰν ὀργὴν τοῦ προστάτου τῆς ξενίας τοῦ πολυβρόντου Διός, ὁ ὁποῖος θὰ καταστρέψῃ ποτε τὴν ὑψηλήν σας πόλιν· δὲν ἀρκεῖ ὅτι χωρὶς λόγον ἐπήρατε τὴν σύζυγόν μου μετὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ ἐφύγατε, ἐνῷ ἐφιλοξενεῖσθε εἰς τὸν οἶκόν της, καὶ τώρα πάλιν θέλετε νὰ βάλητε πῦρ καταστρεπτικὸν εἰς τὰ θαλασσοπόρα πλοῖα, καὶ νὰ φονεύσητε τοὺς ἥρωας Ἕλληνας· ἀλλὰ μὲ ὅλην σας τὴν πολεμικὴν ὁρμήν, θὰ κρατηθῆτέ που. Ζεῦ πάτερ, λέγουσιν ὅτι ὄντως σὺ ὑπερβαίνεις κατὰ τὸν νοῦν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς θεούς· καὶ ὅμως ἀπὸ σὲ γίνονται ὅλα ταῦτα· πῶς χαρίζεσαι εἰς ἄνδρας ὑβριστάς, τοὺς Τρῶας, τῶν ὁποίων ἡ δύναμις εἶναι πάντοτε κακοποιός, καὶ δὲν δύνανται νὰ χορτάσωσι τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον. Ὅλα τὰ πράγματα χορταίνονται, καὶ ὁ ὕπνος, καὶ ἡ ἡδονή, καὶ τὰ γλυκερὰ ᾄσματα, καὶ ὁ καλὸς χορός, πράγματα τὰ ὁποῖα καὶ ἐπιθυμεῖ τις μᾶλλον τοῦ πολέμου νὰ χορτάσῃ· οἱ Τρῶες ὅμως εἶναι ἀκόρεστοι τοῦ πολέμου.»

Αὐτὰ εἰπὼν ὁ ἄμεμπτος Μενέλαος, καὶ ἀφαιρέσας ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πεισάνδρου τὰ αἱματωμένα ὅπλα, ἔδωκεν αὐτὰ εἰς τοὺς συντρόφους του, αὐτὸς δ' ἐστράφη πάλιν, καὶ ἀνεμίχθη μὲ τοὺς προμάχους.

Τότε ἐφώρμησε κατ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Πυλαιμένους Ἀρπαλίων, ὁ ὁποῖος ἠκολούθησεν εἰς τὴν Τροίαν τὸν ἀγαπητόν του πατέρα διὰ νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψε πλέον εἰς τὴν πατρίδα του· οὗτος ἐκτύπησε τότε μὲ δόρυ τὸν Ἀτρείδην ἐκ τοῦ πλησίον εἰς τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τὴν διαπεράσῃ τὸ δόρυ του, καὶ ὑπεχώρησε πάλιν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον,

ἔστρεφε δὲ καὶ ἔβλεπε παντοῦ, διὰ νὰ μὴ τὸν πληγώσῃ τις. Ἐνῷ δ' ἀπήρχετο, τοῦ ἔρριψεν ὁ Μηριόνης βέλος μὲ χαλκῆν αἰχμήν, καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν γλουτόν· τὸ δὲ βέλος ἐξεπέρασεν ἀντικρὺ κάτωθεν τοῦ ὀστοῦ πλησίον τῆς κύστεως· καθήσας δ' ἐκεῖ, ἐξέπνεεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγαπητῶν του συντρόφων, ἐξηπλωμένος χαμαί, ὡσὰν σκώληξ ἐπὶ τῆς γῆς· ἔτρεχε δὲ μαῦρον αἷμα καὶ κατέβρεχε τὴν γῆν. Τοῦτον ἐπεριποιοῦντο οἱ μεγαλόκαρδοι Παφλαγόνες, καὶ ἀναθέσαντες εἰς ὄχημα, ἔφερον αὐτὸν καταλυπημένοι εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον, μετ' αὐτῶν δ' ἐπήγαινε καὶ ὁ πατήρ του χύνων ἄφθονα δάκρυα, διότι καμμίαν ἐκδίκησιν δὲν ἔκαμε διὰ τὸν φονευθέντα υἱόν του.

Ὅταν αὐτὸς ἐφονεύθη, ὠργίσθη τὰ μέγιστα ὁ Πάρις, διότι ἦτο φίλος του ἐκ τῶν πολλῶν Παφλαγόνων, καὶ ἔρριψεν ἓν βέλος μὲ χαλκίνην αἰχμήν. Ὑπῆρχε δέ τις Εὐχήνωρ, υἱὸς τοῦ μάντεως Πολυείδου, πλούσιος καὶ ἀγαθὸς, κατοικῶν εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ ὁποῖος εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον βέβαιος περὶ τῆς ὀλεθρίας τύχης του· διότι πολλάκις τῷ εἶπεν ὁ ἀγαθὸς γέρων Πολύειδος ὅτι ἢ μὲ κακὴν ἀσθένειαν θ' ἀποθάνῃ εἰς τὸν οἶκόν του, ἢ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων θὰ φονευθῇ ἀπὸ τοὺς Τρῶας· ἀπέφυγε λοιπὸν ἐντεῦθεν καὶ τὴν μεγάλην τιμωρίαν τὴν ἐκ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὴν κακὴν νόσον, διὰ νὰ μὴ ὑποφέρῃ ἡ ψυχή του. Τοῦτον ἐκτύπησεν ὁ Πάρις κάτωθεν τῆς σιαγόνος καὶ τοῦ ὠτός· ταχέως δὲ ἡ ψυχὴ ἔφυγεν ἐκ τῶν μελῶν του, καὶ φοβερὸν σκότος τὸν κατέλαβεν.

Οὕτως αὐτοὶ μὲν ἐμάχοντο ὡσὰν πῦρ καιόμενον· ὁ δ' Ἕκτωρ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς, δὲν εἶχε μάθει, οὐδ' ἤξευρεν ὅτι πρὸς τὰ ἀριστερὰ κατεστρέφετο ὁ στρατός του ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· ἴσως δὲ θὰ ἐλάμβανον καὶ τὴν νίκην οἱ Ἕλληνες· διότι ὁ συγκρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν παρώτρυνεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἐβοήθει διὰ τῆς ἰδίας του δυνάμεως· ἀλλ' ἐκρατεῖτο ἐκεῖ ὅπου τὸ πρῶτον εἰσεπήδησεν εἰς τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, διαρρήξας τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν ἀσπιδοφόρων Ἑλλήνων, ὅπου ἦσαν τραβηγμένα ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς λευκῆς θαλάσσης τὰ πλοῖα τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Πρωτεσιλάου· καὶ ἄνωθεν αὐτῶν εἶχε

κτισθῆ χαμηλότατον τεῖχος, ἐκεῖ πρὸ πάντων ἐμάχοντο ὁρμητικῶς καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς.

Ἐκεῖ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ μακροχίτωνες Ἴωνες· οἱ Λοκροὶ καὶ οἱ Φθῖοι καὶ οἱ ἔνδοξοι Ἐπειοὶ ἐσταμάτησαν τὸν ὅμοιον μὲ φλόγα θεῖον Ἕκτορα, μεθ' ὁρμῆς ἐπιπίπτοντα κατὰ τῶν πλοίων, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν ἀπωθήσωσι· καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἦσαν ἐκλεκτοί· καὶ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Πετεοῦ Μενεσθεύς, ὃν ἠκολούθουν ὁ Φείδας, ὁ Στιχίος, καὶ ὁ καλὸς Βίας· τῶν δὲ Ἐπειῶν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Φυλείδης Μέγης, ὁ Ἀμφίων καὶ ὁ Δρακίος· τῶν δὲ Φθίων ὁ Μέδων καὶ ὁ ἀτρόμητος πολεμιστὴς Ποδάρκης. Καὶ ὁ μὲν Μέδων ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ θείου Ὀϊλέως, καὶ ἀδελφὸς τοῦ Αἴαντος· κατῴκει δὲ εἰς τὴν Φυλάκην μακρὰν τῆς πατρίδος του, διότι εἶχε φονεύσει ἄνδρα συγγενῆ τῆς μητρυιᾶς του Ἠριώπιδος, τὴν ὁποίαν εἶχε σύζυγον ὁ Ὀϊλεύς· ὁ δὲ Ποδάρκης ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Φυλάκου· οὗτοι λοιπὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μεγαλοψύχων Φθίων, ὁπλισθέντες ἐμάχοντο μετὰ τῶν Βοιωτῶν ὑπερασπιζόμενοι τὰ πλοῖα.

Ὁ δ' Αἴας ὁ ταχὺς υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, οὐδόλως πλέον ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ἀλλὰ καθὼς εἰς τὸ χωράφιον δύο μελανοὶ βόες, ἴσην δύναμιν ἔχοντες, σύρουσι τὸ βαρὺ ἄροτρον· καὶ εἰς τὰ κάτω τῶν κεράτων αὐτῶν ἀναβλύζει ἄφθονος ἱδρώς· καθὼς αὐτοὺς μόνον ὁ καλοεξεσμένος ζυγὸς διαχωρίζει ὅταν βαδίζουσιν εἰς τὴν αὔλακα, καὶ κόπτουσι μὲ τὸ ἄροτρον τὴν γῆν· οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐστέκοντο πλησίον ἀλλήλων. Ἀλλ' εἰς μὲν τὸν Τελαμωνιάδην ἠκολούθουν πολλοὶ καὶ γενναῖοι σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι ἐλάμβανον τὴν ἀσπίδα του, ὁσάκις κάματος καὶ ἱδρὼς κατελάμβανε τὰ γόνατά του· εἰς τὸν μεγαλόκαρδον ὅμως υἱὸν τοῦ Ὀϊλέως δὲν ἠκολούθουν οἱ Λοκροί· διότι δὲν ὑπέφερεν ἡ καρδία των τὰς ἐκ τοῦ συστάδην μάχας· ἐπειδὴ δὲν εἶχον χαλκίνας μὲ λόφους περικεφαλαίας, οὐδὲ στρογγύλας ἀσπίδας καὶ ἐκ ξύλου μελίας δόρατα, ἀλλὰ τὸν ἠκολούθησαν εἰς τὴν Τροίαν πεποιθότες εἰς τὰ τόξα μόνον καὶ εἰς τὰς εὐστρόφους μαλλίνας σφενδόνας των, μὲ τὰς ὁποίας ἀκαταπαύστως ῥίπτοντες, διερρήγνυον τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων. Καὶ τότε λοιπὸν ἐκεῖνοι

μὲν ἔμπροσθεν ἐμάχοντο μὲ τὰ ποικίλα των ὅπλα κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοῦ μὲ χαλκὸν ὡπλισμένου Ἕκτορος, οὗτοι δ' ἐκτύπων ὄπισθεν χωρὶς νὰ φαίνωνται· οἱ δὲ Τρῶες ἀπηύδησαν συγκλονούμενοι ἀπὸ τὰ βέλη.

Τότε ἐλεεινὰ θὰ ἀπεχώρουν ἴσως οἱ Τρῶες ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ τῶν σκηνῶν πρὸς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν, ἂν ὁ Πολυδάμας δὲν ἐπήγαινε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Ἕκτορα τὰ ἑξῆς·

«Ἕκτορ, εἶσαι δύστροπος εἰς τὸ νὰ ἀκούῃς τὰς συμβουλάς. Ἐπειδὴ ὁ θεός σοι ἔδωκεν ὑπεροχὴν εἰς τὰ πολεμικὰ ἔργα, διὰ τοῦτο θέλεις καὶ κατὰ τὰς σκέψεις νὰ ὑπερέχῃς τῶν ἄλλων· ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν ὅλα τὰ πράγματα νὰ τὰ ἔχῃς. Διότι εἰς ἄλλον μὲν ὁ θεὸς ἔδωκε γνῶσιν τῶν πολεμικῶν ἔργων, εἰς ἄλλον τοῦ χοροῦ, καὶ εἰς ἄλλον τῆς κιθάρας καὶ τῶν ᾀσμάτων, εἰς ἄλλου δὲ τὴν κεφαλὴν θέτει καλὸν νοῦν ὁ βροντόφωνος Ζεύς, καὶ ἀπὸ αὐτὸν πολλοὶ ἄνθρωποι ὠφελοῦνται, καὶ πολλοὺς σώζει, πρὸ πάντων δὲ αὐτὸς ἔχει γνῶσιν τούτου. Θά

ΚΑΛΥΠΤΡΑ.

Εἰκ. 24.

σοι εἴπω λοιπὸν πῶς μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι κάλλιστον. Πάντοθεν κύκλῳ σου εἶναι ἀναμμένος πόλεμος· οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Τρῶες ἀφοῦ κατέβησαν τὸ τεῖχος, ἄλλοι μὲν στέκονται μακρὰν μὲ τὰ ὅπλα των, ἄλλοι δὲ πολεμοῦσιν ὀλιγώτεροι ἐναντίον περισσοτέρων, διασκορπισθέντες εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὑποχωρήσας λοιπὸν κάλεσον ἐδῶ ὅλους τοὺς ἀρίστους· καὶ ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ συσκεφθῶμεν διὰ πᾶσαν γνώμην, ἢ νὰ ἐπιπέσωμεν εἰς τὰ πολυκάθεδρα πλοῖά των, ἴσως θελήσῃ ὁ θεὸς νὰ μᾶς δώσῃ τὴν νίκην, ἢ ν' ἀπέλθωμεν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ἀβλαβεῖς. Μὰ τὴν ἀλήθειαν πολὺ φοβοῦμαι μὴ οἱ Ἕλληνες πληρώσωσι τὸ χθεσινόν των χρέος, ἐπειδὴ παρὰ τὰ πλοῖα μένει ἄπληστος

τοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος, νομίζω, δὲν θὰ ἀπόσχῃ πολὺ τοῦ πολέμου.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Πολυδάμας, ἤρεσε δὲ εἰς τὸν Ἕκτορα ὁ ἀβλαβὴς αὐτὸς λόγος, παρευθὺς δ' ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ ὄχημα ἔνοπλος καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν τοὺς ἑξῆς λόγους·

«Πολυδάμα, σὺ μὲν κράτησον αὐτοῦ ὅλους τοὺς ἀρίστους· ἐγὼ δὲ πηγαίνω ἐκεῖ νὰ λάβω μέρος εἰς τὴν μάχην· θὰ ἐπανέλθω δὲ ταχέως, ἀφοῦ παραγγείλω τὰ δέοντα.»

Εἶπε· καὶ ὥρμησεν ὅμοιος μὲ χιονισμένον ὄρος, φωνάζων καὶ πετῶν διὰ μέσου τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων· οὗτοι ἀκούσαντες τὴν φωνὴν τοῦ Ἕκτορος, συνηθροίζοντο ὅλοι πλησίον τοῦ ἀγαπῶντος τὴν ἀνδρείαν Πολυδάμαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πάνθου. Ὁ δ' Ἕκτωρ περιέτρεχεν ἐν μέσῳ τῶν προμάχων ζητῶν νὰ εὕρῃ που τὸν Δηΐφοβον, τὸν βασιλέα Ἕλενον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσίου Ἀδάμαντα, καὶ τὸν Ἄσιον τὸν υἱὸν τοῦ Ὑρτάκου. Εὗρε δ' αὐτοὺς ὄχι πλέον ἀβλαβεῖς καὶ σώους· ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπολέσαντες τὴν ζωὴν των ἀπὸ ἑλληνικὰς χεῖρας, ἔκειντο παρὰ τὰς πρύμνας τῶν ἑλληνικῶν πλοίων, ἄλλοι δὲ ἦσαν ἐντὸς τῆς πόλεως πληγωμένοι καὶ κτυπημένοι. Εὗρε δὲ παρὰ τὰ ἀριστερὰ τῆς μάχης τὸν εὐγενῆ Ἀλέξανδρον, τὸν σύζυγον τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ἐνθαρρύνοντα τοὺς συντρόφους καὶ προτρέποντα αὐτοὺς νὰ πολεμῶσι. Πλησιάσας δ' αὐτὸν τῷ εἶπε τοὺς ὑβριστικοὺς αὐτοὺς λόγους·

«Κακόπαρι, μόνον κατὰ τὴν μορφὴν ὡραῖε, τρελλὲ διὰ τὰς γυναῖκας, ἀπατεών, ποῦ εἶναι ὁ Δηΐφοβος καὶ ὁ βασιλεὺς Ἕλενος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀσίου Ἀδάμας, καὶ ὁ Ἄσιος ὁ υἱὸς τοῦ Ὑρτάκου; ποῦ εἶναι ὁ Ὀρθρυονεύς; τώρα ἐχάθη ὁλωσδιόλου ἡ ὑψηλὴ Τροία· τώρα πλέον εἶναι βέβαιος ὁ φοβερὸς ὄλεθρος.»

Πρὸς αὐτὸν ἀνταπήντησεν ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος·

«Ἐπειδὴ θέλεις νὰ κατηγορῇς ἀθῶον, ἄλλοτε μέλλω νὰ ὁρμήσω περισσότερον εἰς τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ καὶ ἐμὲ δὲν με ἐγέννησεν ἡ μήτηρ μου ὁλωσδιόλου ἄνανδρον. Ἀφ' ὅτου ἤνοιξες τὴν μάχην πλησίον τῶν πλοίων, ἀπὸ τότε μένοντες ἐδῶ συμπλεκόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ σύντροφοι τοὺς ὁποίους σὺ ζητεῖς, ἐφονεύθησαν· μόνον ὁ Δηΐφοβος

καὶ ὁ βασιλεὺς Ἕλενος ἀνεχώρησαν πληγωμένοι ἀμφότεροι εἰς τὴν χεῖρα μὲ μακρὰ δόρατα, τὸν δὲ φόνον ἀπεμάκρυνεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου. Τώρα πήγαινε ἐμπρὸς ὅπου θέλει ἡ καρδία σου, καὶ ἡμεῖς ὁρμητικοὶ θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν, καὶ πιστεύω, κατὰ τὴν δύναμίν μας, νὰ μὴ δειχθῶμεν ἄνανδροι· παρὰ τὴν δύναμίν του ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν, καὶ ἂν θέλῃ τις, νὰ πολεμήσῃ.»

Αὐτὰ εἰπὼν ὁ ἥρως κατέπεισε τὸν ἀδελφόν του. Ἐπορεύθησαν δ' ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχε ζωηροτέρα μάχη περὶ τὸν Κεβριόνην καὶ τὸν ἄμεμπτον Πολυδάμαντα, τὸν Φάλκην, τὸν Ὀρθαῖον καὶ τὸν ἰσόθεον Πολυφήτην, τὸν Πάλμυν καὶ τὸν Ἀσκάνιον καὶ Μόρυν τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ἱπποτίωνος, οἱ ὁποῖοι ἦλθον ἀπὸ τὴν εὔφορον Ἀσκανίαν τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον· τότε δὲ ὁ Ζεὺς τοὺς διήγειρεν εἰς τὸ νὰ πολεμῶσιν· αὐτοὶ ἐπορεύοντο ἀπαράλλακτοι μὲ θύελλαν σφοδροτάτων ἀνέμων, ἥτις ἐν μέσῳ βροντῆς τοῦ πατρὸς Διὸς καταβαίνει εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ μὲ μέγαν θόρυβον ἀναμιγνύεται μετὰ τῆς θαλάσσης ἐντὸς δὲ ταύτης σχηματίζονται πολλὰ παφλάζοντα κύματα τῆς πολυταράχου θαλάσσης κυρτὰ καὶ ἀφρόεντα, ἄλλα μὲν ἐμπρὸς ἄλλα δ' ὀπίσω, οὕτω καὶ οἱ Τρῶες ἄλλοι μὲν ἔμπροσθεν τοῦ Ἕκτορος συμπεπυκνωμένοι, ἄλλοι δ' ὄπισθεν στίλβοντες ἀπὸ τὸν χαλκὸν ἠκολούθουν μὲ τοὺς ἡγεμόνας των. Ὁ δὲ Πριαμίδης Ἕκτωρ προηγεῖτο ὅμοιος μὲ τὸν ἀνθρωποκτόνον Ἄρην· καὶ ἔμπροσθεν μὲν ἐκράτει τὴν ἀσπίδα τὴν κυκλοτερῆ καὶ ἐκ στερεῶν βοΐων δερμάτων, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολὺς χαλκὸς ὑπῆρχεν ἠπλωμένος· περὶ δὲ τοὺς κροτάφους του ἐσείετο ἡ λαμπρά του περικεφαλαία. Προβαίνων δὲ πανταχοῦ περὶ τὰς φάλαγγας, προσεπάθει ἴσως ὑποχωρήσωσιν εἰς αὐτὸν προχωροῦντα ὑπὸ τὴν ἀσπίδα· δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ ταράξῃ τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων. Πρῶτος δὲ ὁ Αἴας προχωρῶν μὲ μεγάλα βήματα τὸν προσεκάλεσε λέγων·

«Καλότυχε, ἔλα πλησίον· διατὶ φοβεῖσαι οὕτω τοὺς Ἕλληνας; δὲν εἴμεθα ἄπειροι τοῦ πολέμου, ἀλλ' ὑπὸ τῆς δεινῆς μάστιγος τοῦ Διὸς κατεβλήθημεν οἱ Ἕλληνες. Βέβαια ἐλπίζεις, φαίνεται, νὰ κυριεύσῃς τὰ πλοῖα· ἀλλ' ἔχομεν καὶ ἡμεῖς χεῖρας νὰ τὰ ὑπερασπισθῶμεν ἔσο βέβαιος· πολὺ πρότερον ἡ εὐ-

δαίμων πόλις σας θὰ κυριευθῇ καὶ θὰ ἐκπορθηθῇ ὑπὸ τῶν ἰδικῶν μας χειρῶν· καὶ εἰς σὲ δὲ τὸν ἴδιον πλησιάζει, πιστεύω, ἡ ὥρα καθ' ἣν φεύγων θὰ παρακαλέσῃς τὸν πατέρα Δία καὶ τοὺς ἄλλους ἀθανάτους νὰ κάμωσι καὶ τῶν ἱεράκων ταχυτέρους τοὺς καλλίτριχάς σου ἵππους, οἱ ὁποῖοι θὰ σὲ φέρωσιν εἰς τὴν πόλιν ἐγείροντες τὸν κονιορτὸν τῆς πεδιάδος.»

Ἅμα εἶπεν αὐτὰ, ἐπέταξε πτηνον ἐκ δεξιῶν του, ὑψιπέτης ἀετός· ἐφώναξε δὲ ὁ λαὸς τῶν Ἑλλήνων ἐνθαρρυνθεὶς ἀπὸ τὸν καλὸν οἰωνόν· ὁ δ' ἀνδρεῖος Ἕκτωρ ἀπήντησεν·

«Αἶαν, μωρολόγε, εὐήθη, τί λόγον εἶπες· εἴθε οὕτω νὰ ἦμαι αἰωνίως υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διὸς, νὰ μὲ ἔχῃ δὲ γεννήσει ἡ σεπτὴ Ἥρα, καὶ νὰ τιμῶμαι ὡς τιμᾶται ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων, καθὼς ἡ σημερινὴ ἡμέρα θὰ φέρῃ κακὸν εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀφεύκτως θὰ φονευθῇς καὶ σὺ, ἂν τολμήσῃς ν' ἀντισταθῇς εἰς τὸ μακρόν μου δόρυ, τὸ ὁποῖον θὰ σχίσῃ τὸ τρυφερόν σου σῶμα· θὰ χορτάσῃς δὲ μὲ τὸ λίπος καὶ μὲ τὰς σάρκας σου τοὺς κύνας τῶν Τρώων καὶ τὰ ὄρνεα, πεσὼν πλησίον τῶν ἑλληνικῶν πλοίων.»

Αὐτὰ εἰπὼν προεπορεύθη· οἱ δὲ Τρῶες τὸν ἠκολούθησαν μὲ μεγάλην βοὴν, καὶ ὁ λαὸς ὄπισθεν ἀνεκραύγαζε. Καὶ οἱ Ἕλληνες δ' ἀφ' ἑτέρου ἠλάλαξαν, καὶ πλήρεις πολεμικοῦ θάρρους ἐπερίμενον τοὺς ἀρίστους τῶν Τρώων, ἐπερχομένους. Ἡ δὲ βοὴ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἔφθασεν εἰς τὸν αἰθέρα καὶ εἰς τὸν οὐρανόν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ξ.

Ἀπάτη τοῦ Διὸς ὑπὸ τῆς Ἥρας.

Τὸν δὲ Νέστορα, καί τοι πίνοντα δὲν διέφυγεν ἡ βοὴ, ἀλλὰ εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ·

«Σκέψου, θεῖε Μαχάων, πῶς θ' ἀπογίνουν τὰ ἔργα ταῦτα· μεγαλειτέρα ὑπάρχει τώρα παρὰ τὰ πλοῖα βοὴ τῶν ἀκμαίων νεανιῶν. Ἀλλὰ σὺ μὲν καθήμενος ἐδῶ πίνε μαῦρον οἶνον, ἕως

ὅτου νὰ ζεστάνῃ ἡ καλλιπλόκαμος Ἑκαμήδη θερμὰ λουτρὰ, καὶ ἀποπλύνῃ τὴν αἱματωμένην σκόνην· ἐγὼ δὲ μεταβὰς εἰς σκοπιὰν ταχέως θὰ πληροφορηθῶ.»

Αὐτὰ εἰπὼν, ἔλαβε τὴν καλοκαμωμένην ἀσπίδα τοῦ υἱοῦ του, τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Θρασυμήδους, ἡ ὁποία ἔκειτο εἰς τὴν σκηνὴν λάμπουσα ἐκ τοῦ χαλκοῦ· διότι ὁ Θρασυμήδης εἶχε τὴν ἀσπίδα τοῦ πατρός του. Ἔλαβε δὲ δυνατὸν δόρυ μὲ ὀξεῖαν χαλκίνην αἰχμὴν, καὶ σταθεὶς ἔξω τῆς σκηνῆς, εἶδεν ἀμέσως τὸ δυσάρεστον ἔργον· δηλαδὴ τοὺς μὲν Ἕλληνας τεταραγμένους τοὺς δὲ μεγαλοψύχους Τρῶας ὄπισθεν καλοῦντας αὐτούς· εἶχε δὲ ριφθῇ τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων. Καθὼς δ' ὅταν μαυρίζῃ τὸ μέγα πέλαγος ἀπὸ κῦμα ἀσθενὲς, περιμένον μάτην τὴν ταχεῖαν πνοὴν τῶν ὁρμητικῶν ἀνέμων, τὸ ὁποῖον δὲν κυλίεται πρὸς οὐδὲν μέρος, πρὶν νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ Διὸς ὡρισμένος τις ἄνεμος, οὕτω καὶ ὁ γέρων ἐσκέπτετο διττῶς καθ' ἑαυτὸν, νὰ πορευθῇ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ταχυΐππων Ἑλλήνων, ἢ πρὸς τὸν Ἀτρείδην βασιλέα Ἀγαμέμνονα. Ἐνῷ δ' ἐσκέπτετο οὕτω, τῷ ἐφάνη ὅτι ἦτο καλλίτερον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ἀτρείδην. Οἱ δὲ πολεμοῦντες ἐφόνευον ἀλλήλους· ἐβρόντουν δὲ περὶ τὸ σῶμά των τὰ ὅπλα ἐνῷ διετρυπῶντο μὲ τὰ ξίφη καὶ τὰ δίκοπα ἀκόντια.

Συνήντησαν δὲ τὸν Νέστορα ἐπιστρέφοντες εἰς τὰ πλοῖα οἱ βασιλεῖς ὅσοι εἶχον πληγωθῇ, ὁ Τυδείδης δηλαδὴ, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων. Διότι πολὺ μακρὰν τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἦσαν τραβηγμένα τὰ πλοῖά των εἰς τὴν παραλίαν τῆς λευκῆς θαλάσσης· ἐπειδὴ τὰ μὲν κατὰ πρῶτον προσορμισθέντα πλοῖα ἔσυραν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἔκτισαν τεῖχος πρὸς τὰς πρύμνας των· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ὁ αἰγιαλὸς, καίτοι ἐκτεταμένος, νὰ χωρέσῃ ὅλα τὰ πλοῖα, καὶ ὁ λαὸς ἐστενοχωρεῖτο· διὰ τοῦτο τὰ ἔσυραν κλιμακηδὸν, καὶ ἐπλήρωσαν τὴν μεγάλην ὄχθην ὅλης τῆς παραλίας, ὅσην περικλείουσι τὰ ἀκρωτήρια. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπήγαινον ὁμοῦ στηριζόμενοι εἰς τὸ δόρυ, θέλοντες νὰ ἴδωσι τὸν πόλεμον· ἐθλίβετο δ' ἐντός των ἡ καρδία. Τοὺς συνήντησε λοιπὸν ὁ γέρων Νέστωρ, καὶ ἐφόβισε τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἀποταθεὶς τότε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, τῷ εἶπεν·

«Ὦ υἱὲ τοῦ Νηλέως Νέστορ, μέγα καύχημα τῶν Ἑλλήνων διατί ἦλθες ἐδῶ, ἀφήσας τὸν ἀνθρωποκτόνον πόλεμον; φοβοῦμαι μὴ ἐκτελέσῃ ὁ Ἕκτωρ τὸν βαρὺν λόγον, τὸν ὁποῖον ἠπείλησέ ποτε ὁμιλῶν πρὸς τοὺς Τρῶας, νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ δηλαδὴ ἀπὸ τῶν πλοίων εἰς τὴν Τροίαν πρὶν νὰ κατακαύσῃ τὰ πλοῖα καὶ φονεύσῃ ἡμᾶς. Ἐκεῖνος οὕτως ἔλεγε, καὶ τώρα ὅλα ἐκπληροῦνται. Ἀλλοίμονον! βέβαια καὶ ἄλλοι καλλικνήμιδες Ἕλληνες εἶναι ὠργισμένοι ἐναντίον μου, καθὼς ὁ Ἀχιλλεύς, οὐδὲ θέλουσι νὰ πολεμήσωσιν εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

«Βεβαίως ταῦτα πράγματι συνέβησαν, οὐδ' αὐτὸς ὁ ὑψηλὰ βροντῶν Ζεὺς ἠδύνατο νὰ τὰ μεταβάλῃ ἄλλως. Διότι τὸ μὲν τεῖχος, εἰς τὸ ὁποῖον εἴχομεν πεποίθησιν ὅτι θέλει εἶσθαι ἀδιάρρηκτον προπύργιον τῶν πλοίων καὶ ἡμῶν αὐτῶν, κατέπεσεν· οἱ δὲ Τρῶες ἀδιακόπως μάχονται πλησίον τῶν πλοίων μας· καὶ δὲν ἠμπορεῖς πλέον νὰ γνωρίσῃς, ὅσον καλὰ καὶ ἂν παρατηρήσῃς, ἀπὸ ποῖον μέρος οἱ Ἕλληνες ταραττόμενοι κλονοῦνται· τόσον ἀναμιξ φονεύονται, καὶ ἡ βοή των φθάνει ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Ἂς σκεφθῶμεν λοιπὸν ἡμεῖς πῶς θὰ ἀπογίνουν τὰ ἔργα ταῦτα, ἴσως διὰ τῆς σκέψεως κάτι πράξωμεν· ἀλλ' εἰς τὸν πόλεμον δὲν προτρέπω νὰ ἔμβωμεν· διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πολεμήσῃ πληγωμένος ἄνθρωπος.»

Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

«Νέστορ, ἀφοῦ πολεμοῦσι πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων μας, τὸ δὲ κατασκευασθὲν τεῖχος δὲν ὠφέλησεν, οὐδὲ ἡ τάφρος, διὰ τὴν ὁποίαν πολλοὺς κατέβαλον κόπους οἱ Ἕλληνες, καὶ ἤλπιζον ὅτι θὰ ἦναι ἀδιάρρηκτον προπύργιον τῶν πλοίων καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων, βεβαίως οὕτω θ' ἀρέσκῃ εἰς τὸν παντοδύναμον Δία, ν' ἀπολεσθῶσιν ἐδῶ οἱ Ἕλληνες ἀδόξως μακρὰν τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἐγνώριζα ὅταν προθύμως ἄλλοτε ἐβοήθει τοὺς Ἕλληνας, γνωρίζω δὲ καὶ τώρα ὅτι τοὺς μὲν Τρῶας ὁμοίως μὲ τοὺς μάκαρας θεοὺς δοξάζει, ἡμῶν δὲ τὸ θάρρος καὶ τὰς χεῖρας ἔδεσεν. Ἀλλ' ἔλθετε ἂς κάμωμεν ὅλοι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγὼ θὰ εἴπω. Ἂς σύρωμεν εἰς τὴν θάλασσαν ὅλα τὰ πλοῖα ὅσα εἶναι τραβηγμένα πλησίον τοῦ αἰγιαλοῦ,

καὶ ἂς κρατήσωμεν αὐτὰ ἀνοικτὰ ἐπὶ τῶν ἀγκυρῶν, ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ νύξ· ἴσως κατ' αὐτὴν παρκιτήσωσι τὸν πόλεμον οἱ Τρῶες· καὶ τότε ἠμποροῦμεν νὰ σύρωμεν ἅπαντα τὰ πλοῖα. Διότι δὲν εἶναι κατηγορία ν' ἀποφύγῃ τις τὸ κακὸν, οὐδ' ἐν καιρῷ νυκτός· καλλίτερα ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος φεύγων ἀποφύγῃ τὸ κακὸν, παρ' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀπολεσθῇ.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγρυοκυττάξας εἶπεν ὁ πανοῦργος Ὀδυσσεύς·

«Ἀτρείδη, τί λόγος ἔφυγεν ἀπὸ τὸ στόμα σου; Ταλαίπωρε, εἴθε νὰ ἦσο ἀρχηγὸς ἄλλου εὐτελοῦς στρατοῦ, καὶ νὰ μὴ βασιλεύῃς εἰς ἡμᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς ἐχάρισεν ἀπὸ τὴν νεότητα μέχρι τοῦ γήρατος νὰ ἐπιχειρῶμεν φοβεροὺς πολέμους, ἕως οὗ ἀποθάνῃ ἕκαστος. Οὕτω λοιπὸν θέλεις ν' ἀφήσῃς τὴν πλατύδρομον πόλιν τῶν Τρώων, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὑπέστημεν πολλὰ δεινά; Σιώπαινε, μὴ ἀκούσῃ καὶ ἄλλος τις ἐκ τῶν Ἑλλήνων τὸν λόγον τοῦτον τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν ἤθελε φέρει εἰς τὸ στόμα ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος νὰ γνωρίζῃ νὰ ὁμιλῇ φρόνιμα, καὶ νὰ ἦναι βασιλεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ὑποτάσσωνται τόσοι λαοί, εἰς ὅσους σὺ βασιλεύεις μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· τώρα ὅμως μεγάλως σὲ ἐμέμφθην, δι' αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπες· διότι παρακινεῖς, ἐνῷ συγκροτεῖται μάχη, νὰ σύρωμεν τὰ καλλικάθεδρα πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ γίνωσι καλλίτερα ὅσα εὔχονται οἱ Τρῶες, ἐνῷ εἶναι ἐπικρατέστεροι, εἰς ἡμᾶς δὲ ἐπιπέσῃ δεινὸς ὄλεθρος. Διότι οἱ Ἕλληνες δὲν θὰ κρατήσωσι τὸν πόλεμον, ὅταν τὰ πλοῖα σύρωνται εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ θὰ φύγωσι καὶ θ' ἀφήσωσι τὴν μάχην. Τότε θὰ βλάψῃ ἡ ἰδική σου σκέψις, ἔξοχε ἄνθρωπε.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησε τότε ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

«Ὀδυσσεῦ, πολὺ μὲ προσέβαλες μὲ τὸν ἐπιπληκτικὸν αὐτὸν λόγον, ἀλλ' ἐγὼ δὲν λέγω χωρὶς νὰ θέλωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, νὰ σύρωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ καλλικάθεδρα πλοῖα. Τώρα ἂς παρουσιασθῇ ἄλλος, νέος ἢ γέρων, νὰ εἴπῃ γνώμην καλλιτέραν ταύτης· καὶ ἐγὼ θέλω εὐχαριστηθῆ.»

Τότε εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Πλησίον εἶναι ὁ ἀνὴρ, δὲν θὰ τὸν ζητήσωμεν ἐπὶ πολὺ, ἂν θέλητε νὰ μὲ ἀκούσητε, καὶ νὰ μὴ δυσαρεστηθῇ κανεὶς

σας, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἡλικίαν εἶμαι ὁ νεώτερος μεταξὺ ὑμῶν· καὶ καυχῶμαι ὅτι κατάγομαι ἀπὸ ἔνδοξον πατέρα, τὸν Τυδέα, τὸν ὁποῖον εἰς τὰς Θήβας σκεπάζει ἡ γῆ. Ἐκ τοῦ Πορθέως ἐγεννήθησαν τρεῖς ἄμεμπτοι υἱοὶ κατοικοῦντες τὴν Πλευρῶνα καὶ τὴν ὑψηλὴν Καλυδῶνα, δηλαδὴ ὁ Ἄγριος καὶ ὁ Μέλας, καὶ τρίτος καὶ τελευταῖος ὁ ἱππότης Οἰνεύς, ὁ πατὴρ τοῦ ἰδικοῦ μου πατρός· κατὰ τὴν ἀνδρείαν δὲ ἦτο καλλίτερος ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ μὲν Οἰνεὺς ἔμεινεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ δὲ πατήρ μου πλανηθεὶς, κατῴκησεν εἰς τὸ Ἄργος· διότι οὕτως ἤθελεν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοί. Ἔλαβε δὲ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀδράστου, καὶ κατῴκει οἶκον πλούσιον, ἔχων πολλοὺς σιτοφόρους ἀγροὺς, πέριξ τῶν ὁποίων ἦσαν πολλαὶ σειραὶ δένδρων, καὶ ἔχων πολλὰ πρόβατα· ὑπερέβαινε δ' ὅλους τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὸ δόρυ· αὐτὰ δὲ θέλετε ἀκούσει ἂν ἦναι ἀληθῆ. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ καταφρονήσητε τὸν λόγον τὸν ὁποῖον θὰ εἴπω, λέγοντές με ἀγενῆ καὶ ἄνανδρον. Ἔλθετε ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὸν πόλεμον καί τοι πληγωμένοι, ἐξ ἀνάγκης· ἐκεῖ δὲ ἂς ἀπέχωμεν τῆς μάχης μακρὰν τῶν βελῶν, διὰ νὰ μὴ πάρῃ κανεὶς πληγὴν ἐπὶ πληγῆς· παροτρύνοντες δὲ τοὺς ἄλλους ἂς ἐμβάλωμεν εἰς τὸν πόλεμον ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀπὸ πρότερον ὠργισμένοι ὄντες ἵστανται μακρὰν καὶ δὲν πολεμοῦσιν.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ἤκουσαν τὸν λόγον του καὶ ἐπείσθησαν· ἐπορεύθησαν δὲ προπορευομένου τοῦ βασιλέως τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνονος. Δὲν κατεσκόπευε δὲ εἰς μάτην ὁ σείων τὴν γῆν ἔνδοξος Ποσειδῶν, ἀλλ' ἦλθε πρὸς αὐτοὺς ὅμοιος μὲ γέροντα, καὶ λαβὼν τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος καὶ ἀποταθεὶς πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπεν·

«Ἀτρείδη, τώρα πλέον ἡ κακὴ τοῦ Ἀχιλλέως ψυχὴ χαίρει ἐντὸς τοῦ στήθους του, βλέπουσα τὸν φόνον καὶ τὴν φυγὴν τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ δὲν ἔχει νοῦν οὐδόλως. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν εἴθε οὕτω ν' ἀπολεσθῇ, καὶ ὁ θεὸς νὰ τὸν τιμωρήσῃ· κατὰ σοῦ δὲ δὲν θὰ ἦναι πλέον ἐπὶ πολὺ ὠργισμένοι οἱ μάκαρες θεοί, ἀλλὰ θὰ τρέξωσιν εἰς τὴν πεδιάδα φεύγοντες οἱ ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Τρώων, θέλεις δὲ τοὺς ἰδεῖ καὶ

σὺ ὁ ἴδιος φεύγοντας ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ τῶν σκηνῶν πρὸς τὴν πόλιν.»

Αὐτὰ εἰπών, ἐφώναζε δυνατά, ἐφορμήσας διὰ μέσου τοῦ πεδίου. Ὅσον δὲ φωνάζουσιν ἐννέα ἢ δέκα χιλιάδες ἄνθρωποι ἐν καιρῷ πολέμου, ὅταν συνάπτωσι μάχην, τόσην φωνὴν ἐξέβαλεν ἀπὸ τὸ στῆθός του ὁ Ποσειδῶν· ἐνέβαλε δὲ εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου τῶν Ἑλλήνων, μεγάλην δύναμιν διὰ νὰ πολεμῶσι καὶ μάχωνται ἀκαταπαύστως.

Ἡ δὲ χρυσόθρονος Ἥρα, σταθεῖσα εἰς μίαν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, εἶδεν αὐτὰ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της· καὶ πάραυτα ἐγνώρισε τὸν αὐτάδελφον καὶ ἀνδράδελφόν της Ποσειδῶνα κοπιάζοντα εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, καὶ ἔχαιρε καθ' ἑαυτήν· τὸν δὲ Δία εἶδε καθήμενον εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τῆς πολυπήγου Ἴδης, τὸν Δία ὅστις τῇ ἦτο μισητός. Ἐσκέφθη δ' ἀκολούθως ἡ σεβασμία βοῶπις Ἥρα, πῶς ν' ἀπατήσῃ τὸν γαιήοχον Δία. Ἡ ἐξῆς δὲ σκέψις τῇ ἐφάνη καλλίστη, νὰ ὑπάγῃ δηλαδὴ εἰς τὴν Ἴδην ἀφοῦ καλῶς στολισθῇ, ἴσως καὶ ἐπιθυμήσῃ ὁ Ζεὺς νὰ συγκοιμηθῇ μαζῆ της, καὶ χύσῃ αὔτη ἐπὶ τῶν βλεφάρων καὶ τῶν συνετῶν φρενῶν του ὕπνον εὐάρεστον καὶ γλυκύν. Ἐπορεύθη δὲ εἰς τὸν θάλαμον τὸν ὁποῖον τῆς κατεσκεύασεν ὁ ἀγαπητὸς υἱός της Ἥφαιστος, καὶ ἐφήρμοσεν εἰς τὰς παραστάδας θύρας στερεὰς διὰ κρυφίας κλειδὸς, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο ἄλλος θεὸς ν' ἀνοίξῃ. Ἐκεῖ λοιπὸν εἰσελθοῦσα αὔτη ἔκλεισε τὰς λαμπρὰς θύρας· καὶ πρῶτον μὲν ἀπέπλυνεν ἀπὸ τὸ θελκτικόν της σῶμα μὲ ἀμβροσίαν ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας, ἠλείφθη δὲ μὲ ἔλαιον θεῖον καὶ εὔοσμον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀφιερωμένον εἰς αὐτήν· καὶ τὸ ὁποῖον ὅταν ἐκινεῖτο εἰς τὴν χαλκόστρωτον κατοικίαν τοῦ Διὸς, ἕως εἰς αὐτὴν τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν ἔφθανεν ἡ ὀσμή· μὲ αὐτὸ λοιπὸν ἀλείψασα τὸ ὡραῖον σῶμά της, καὶ κτενίσασα τὴν κόμην της, ἔπλεξε μὲ τὰς χεῖρας τοὺς λαμπροὺς ὡραίους καὶ θείους πλοκάμους, τοὺς κατερχομένους ἐκ τῆς ἀθανάτου κεφαλῆς της. Ἐνεδύθη δ' ἀθάνατον πέπλον, τὸν ὁποῖον τῆς ὕφανεν ἡ Ἀθηνᾶ ἐπεξεργασθεῖσα, καὶ ἔβαλεν ἐπάνω πολλὰ στολίδια· τὸν ἐκάρφωσε δὲ εἰς τὸ στῆθός της μὲ χρυσᾶς περόνας. Ἐζώσθη δὲ ζώνην στο-

λισμένην μὲ ἑκατὸν θυσάνους, ἐπέρασε δὲ ἐνώτια εἰς τοὺς καλοτρυπημένους λοβοὺς τῶν ὤτων της, ἐνώτια μὲ τρεῖς λίθους καὶ μὲ ἐπιμέλειαν ἐπεξεργασμένα, ἔλαμπε δὲ πολλὴ χάρις ἐπάνω των. Ἄνωθεν δ' ἐσκεπάσθη ἡ ἔξοχος θεὰ μὲ καλύπτραν ὡραίαν, καινουργῆ, λευκὴν ὡσὰν τὸν ἥλιον· ὑπὸ δὲ τοὺς κομψοὺς πόδας της ἔδεσεν ὡραῖα πέδιλα. Ἀφοῦ δ' ἐφόρεσεν ὅλα τὰ στολίδιά της, ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, καὶ προκαλέσασα τὴν Ἀφροδίτην χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεούς, τῇ εἶπεν·

«Ἆρά γε θὰ μὲ ἀκούσῃς, ἀγαπητόν μου τέκνον, ὅ,τι θὰ σὲ εἴπω, ἢ θ' ἀρνηθῇς, ὠργισμένη διότι ἐγὼ βοηθῶ τοὺς Ἕλληνας, σὺ δὲ τοὺς Τρῶας;»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη·

«Ἥρα, μεγίστη θεά, θύγατερ τοῦ μεγάλου Κρόνου, λέγε ὅ,τι διανοεῖσαι· ἡ καρδία μου μοὶ λέγει νὰ τὸ κάμω, ἐὰν βεβαίως ἠμπορῶ νὰ τὸ κάμω, καὶ εἶναι ἐκτελεστόν.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπεκρίθη δολίως ἡ σεβαστὴ Ἥρα·

«Δός μου τώρα τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἡδονικὴν ἐπιθυμίαν, διὰ τῆς ὁποίας σὺ νικᾷς ὅλους τοὺς ἀθανάτους, καὶ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους. Διότι ὑπάγω εἰς τὰ πέρατα τῆς πολυτρόφου γῆς, νὰ ἴδω τὸν Ὠκεανόν, τὸν γεννήτορα τῶν θεῶν, καὶ τὴν μητέρα Τηθύν, οἱ ὁποῖοι μὲ καλοανέτρεφον εἰς τὸν οἶκόν των καὶ μὲ ἐμεγάλωσαν, λαβόντες με ἀπὸ τὴν Ρέαν, ὅταν ὁ μεγαλόφθαλμος Ζεὺς κατεβίβασε τὸν Κρόνον κάτωθεν τῆς γῆς καὶ τῆς βαθείας θαλάσσης. Αὐτοὺς ὑπάγω νὰ ἴδω, καὶ νὰ λύσω τὰς ἀκαταπαύστους φιλονεικίας των· διότι ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἤδη ἀπέχουσι τοῦ νὰ συγκοιμηθῶσιν, ἐπειδὴ θυμὸς κατέλαβε τὴν καρδίαν των. Ἐὰν λοιπὸν παραπείσασα τὴν καρδίαν των ἠμπορέσω νὰ τοὺς κάμω νὰ κοιμηθῶσιν ὁμοῦ, θὰ ὀνομάζομαι πάντοτε ἀπ' αὐτοὺς φίλη καὶ σεβαστή.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἡ φιλομειδὴς Ἀφροδίτη·

«Δὲν εἶναι δυνατὸν οὐδὲ πρέπει νὰ ἐναντιωθῶ εἰς τὸν λόγον σου· διότι κοιμᾶσαι εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀρίστου Διός.»

Εἶπε, καὶ ἔλυσεν ἀπὸ τὸ στῆθός της τὸν κεντημένον καὶ ποικίλον ζωστῆρα, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν ὅλα τὰ θέλγητρα· ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἡ ἡδονή, ὁ ἔρως, ἡ γλυκεῖα συνομιλία καὶ

ἡ πειθὼ, ἡ ὁποία ἐγύρισε τὸν νοῦν καὶ τῶν φρονιμωτάτων ἀνθρώπων. Τὸν ζωστῆρα λοιπὸν τοῦτον ἔβαλεν εἰς τὴν χεῖρα τῆς Ἥρας καὶ τῇ εἶπε·

«Λάβε λοιπὸν τὸν ποικίλον τοῦτον ζωστῆρα εἰς τὸν ὁποῖον τὰ πάντα ὑπάρχουσι καὶ βάλε τον εἰς τὸν κόλπον σου· σὲ βεβαιῶ δὲ ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς ἄπρακτος, ὅ,τι καὶ ἂν σκοπεύῃς νὰ κάμῃς.»

Οὕτως εἶπεν· ἐμειδίασε δὲ ἡ βοῶπις σεβασμία Ἥρα, καὶ ἀφοῦ ἐμειδίασεν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον της.

Καὶ ἡ μὲν θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη ἐπορεύθη εἰς τὴν κατοικίαν της, ἡ δὲ Ἥρα πηδήσασα ἀφῆκε τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, καὶ περάσασα τὴν Πιερίαν καὶ τὴν ὡραίαν Ἠμαθίαν, ἐπήγαινεν ἐπάνω ἀπὸ τὰς ὑψηλοτάτας κορυφὰς τῶν χιονοσκεπῶν ὀρέων τῶν ἱππικῶν Θρᾳκῶν· χωρὶς οὐδὲ νὰ ἐγγίζῃ τὴν γῆν μὲ τοὺς πόδας της· ἀπὸ τὸν Ἄθω δὲ μετέβη εἰς τὴν κυματισμένην θάλασσαν, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Λῆμνον τὴν πόλιν τοῦ θείου Θόαντος. Ἐκεῖ ἀπήντησε τὸν Ὕπνον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Θανάτου, καὶ λαβοῦσα τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τὸν ἐκάλεσεν ὀνομαστὶ καὶ τῷ εἶπεν·

«Ὕπνε, βασιλεῦ ὅλων τῶν θεῶν καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἂν καὶ ἄλλοτε ἤκουσες τὸν λόγον μου, ἄκουσέ με καὶ τώρα· καὶ ἐγὼ θά σοι γνωρίζω αἰωνίως χάριν. Κοίμησον ὑπὸ τὰς ὀφρεῖς τοὺς λαμπροὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Διὸς, εὐθὺς ἅμα ἐγὼ ἡδονικῶς κοιμηθῶ πλησίον του. Θά σοι δώσω δὲ δῶρα ὡραῖον χρυσοῦν θρόνον, ἄφθαρτον, τὸν ὁποῖον θὰ κατασκευάσῃ ὁ χωλὸς υἱός μου Ἥφαιστος ἐπιμελῶς, καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας του θὰ θέσῃ μικρὸν θρονίον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ στηρίζῃς τοὺς λαμπροὺς πόδας σου ὅταν κάθησαι καὶ διασκεδάζεις.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ γλυκὺς Ὕπνος·

«Ἥρα μεγίστη θεὰ, θύγατερ τοῦ μεγάλου Κρόνου, ἄλλον μὲν ἐκ τῶν ἀθανάτων θεῶν εὐκόλως ἐγὼ ἤθελον ἀποκιμίσει, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὠκεανοῦ ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ γεννήτωρ ὅλων· ἀλλὰ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία δὲν ἠμπορῶ ἐγὼ νὰ ὑπάγω πλησίον, οὐδὲ νὰ τὸν ἀποκοιμίσω, ὅταν αὐτὸς δὲν μὲ διατάξῃ. Διότι καὶ ἄλλοτε μὲ ἐδίδαξεν ἡ προσταγή

σου, τὴν ἡμέραν δηλαδὴ καθ' ἣν ὁ μεγαλόψυχος ἐκεῖνος υἱὸς τοῦ Διὸς Ἡρακλῆς ἀπέπλεεν ἀπὸ τὸν Ἴλιον, ἀφοῦ ἐκυρίευσε τὴν πόλιν τῶν Τρώων. Τότε ἐγὼ μὲν γλυκέως εἰς αὐτὸν περιχυθεὶς ἀπεκοίμισα τὴν ψυχὴν τοῦ αἰγιόχου Διός· σὺ δὲ ἐμηχανεύθης κακὰ ἐναντίον τοῦ Ἡρακλέους, διεγείρασα εἰς τὴν θάλασσαν τὰς πνοὰς τῶν ὁρμητικῶν ἀνέμων, καὶ τὸν ἔφερες ἔπειτα εἰς τὴν καλοκατοικημένην Κῶ, μακρὰν ὅλων τῶν φίλων του. Ὁ δὲ Ζεὺς ἐξυπνήσας, ὠργίζετο συνταράττων τοὺς θεοὺς εἰς τὸν οἶκόν του καὶ πρὸ πάντων ἐμὲ ἐζήτει· καὶ θὰ μὲ ἠφάνιζε ῥίπτων με ἀπὸ τοῦ αἰθέρος εἰς τὴν θάλασσαν, ἂν δὲν μὲ ἔσωζεν ἡ Νύξ, ἡ καταβάλλουσα καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους· εἰς αὐτὴν ἔφθασα φεύγων, καὶ ὁ Ζεὺς ἔπαυσε τοῦ νὰ μὲ διώκῃ καί τοι ὀργιζόμενος· διότι ἐφοβεῖτο μὴ δυσαρεστήσῃ τὴν Νύκτα. Τώρα λοιπὸν πάλιν μὲ παρακινεῖς τὸ ἄλλο αὐτὸ τὸ δεινὸν νὰ κάμω.»

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ βοῶπις σεβασμία Ἥρα·

«Ὕπνε, διατί ταῦτα κατὰ σεαυτὸν διαλογίζεσαι; πιστεύεις τῷ ὄντι ὅτι ὁ βροντόφωνος Ζεὺς θὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας τόσον, ὅσον ὠργίσθη διὰ τὸν υἱόν του Ἡρακλέα; Πήγαινε λοιπὸν καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω μίαν ἐκ τῶν νεωτέρων Χαρίτων νὰ τὴν συζευχθῇς καὶ νὰ ὀνομάζεται σύζυγός σου· δηλαδὴ τὴν Πασιθέαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τόσον καιρὸν ἐπιθυμεῖς.»

Οὕτως εἶπεν· ἐχάρη δὲ ὁ Ὕπνος, καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν·

«Ἔλα λοιπὸν κάμε μου ὅρκον εἰς τὸ φοβερὸν ὕδωρ τῆς Στυγός· καὶ μὲ μίαν μὲν χεῖρα ἄφθητι τῆς πολυτρόφου γῆς, μὲ τὴν ἄλλην δὲ τῆς λαμπροτάτης θαλάσσης διὰ νὰ ἦναι ὅλοι οἱ περὶ τὸν Κρόνον ὑποχθόνιοι θεοὶ μάρτυρές μας, ὅτι πράγματι θά μοι δώσῃς μίαν ἐκ τῶν νεωτέρων Χαρίτων, τὴν Πασιθέαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ ἀπὸ τόσον καιρὸν ἐπιθυμῶ.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα ὑπακούσασα, ὤμοσε, καθὼς τῇ εἶπεν, ὀνομάσασα ὅλους τοὺς κάτω εἰς τὸν Τάρταρον θεοὺς οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται Τιτᾶνες. Ἀφοῦ δ' ὤμοσε καὶ ἐτελείωσε τὸν ὅρκον, ἀνεχώρησαν ἀφήσαντες τὴν πόλιν τῆς Λήμνου καὶ τῆς Ἴμβρου, καὶ περιβεβλημένοι μὲ νεφέλην, ἔκοπτον δρόμον τάχιστα. Ἔφθασαν δὲ εἰς τὸ Λεκτὸν τῆς πολυπή-

γου καὶ πολυθήρου Ἴδης, καὶ ἐκεῖ πρῶτον ἀφῆκαν τὴν θάλασσαν καὶ ἐβάδιζαν εἰς τὴν ξηράν, αἱ δὲ κορυφαὶ τῶν δένδρων τοῦ δάσους ἐσείοντο ὑπὸ τοὺς πόδας των. Ἐκεῖ ἔμεινεν ὁ Ὕπνος πρὶν νὰ ἴδῃ τὴν ὄψιν τοῦ Διός, ἀναβὰς εἰς ὑψηλοτάτην ἐλάτην, ἡ ὁποία τότε βλαστήσασα εἰς τὴν Ἴδην παραπολὺ ὑψηλὴ, ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν αἰθέρα· ἐκεῖ ἐκάθισεν ὁ Ὕπνος σκεπασμένος μὲ τοὺς ἐλατίνους κλάδους, ὡσὰν ὀξύφωνον πτηνόν, τὸ ὁποῖον οἱ μὲν θεοὶ καλοῦσιν εἰς τὰ ὄρη χαλκίδα οἱ δὲ ἄνθρωποι κύμινδιν.

Ἡ δὲ Ἥρα ταχέως ἐπορεύθη εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ὑψηλῆς Ἴδης Γάργαρον· ἴδε δ' αὐτὴν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς. Ἅμα δὲ τὴν εἶδεν, εὐθὺς ὁ ἔρως ἐσκέπασε τὸν νοῦν του οὕτως, ὡς ὅταν κατ' ἀρχὰς ἐμίγνυντο, πηγαίνοντες εἰς τὴν κλίνην κρυφὰ ἀπὸ τοὺς ἀγαπητοὺς γονεῖς των. Σταθεὶς δ' ἔμπροσθεν αὐτῆς, τὴν ἐκάλεσεν ἐξ ὀνόματος, καὶ τῇ εἶπεν·

«Ἥρα, τί θέλεις καὶ ἦλθες ἐδῶ ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον, χωρὶς νὰ ἔχῃς ἵππους καὶ ἅρματα ἐπὶ τῶν ὁποίων ν' ἀναβαίνῃς;»

Πρὸς τοῦτον δόλια φρονοῦσα, εἶπεν ἡ σεπτὴ Ἥρα·

«Ὑπάγω εἰς τὰ ἄκρα τῆς γῆς διὰ νὰ ἴδω τὸν Ὠκεανὸν, τὸν γεννήτορα τῶν θεῶν, καὶ τὴν μητέρα Τηθὺν, οἱ ὁποῖοι μὲ καλοανέτρεφον εἰς τὸν οἶκόν των καὶ μ' ἐμεγάλωσαν· αὐτοὺς πηγαίνω νὰ ἴδω, καὶ νὰ διαλύσω τὰς ἀτελευτήτους φιλονεικίας των. Διότι ἐπὶ πολὺν ἤδη καιρὸν ἀπέχουσι τοῦ νὰ κοιμηθῶσιν ὁμοῦ, ἐπειδὴ ἐμάλωσαν. Οἱ ἵπποι μου στέκονται εἰς τὰς ὑπωρείας τῆς πολυπήγου Ἴδης, αὐτοὶ δὲ θὰ μὲ φέρωσι καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Τώρα δὲ χάριν σοῦ ἦλθον ἐδῶ ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον, διὰ νὰ μὴ θυμώσῃς ὕστερον ἂν χωρὶς νὰ σοῦ τὸ εἴπω, ὑπάγω εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ βαθυρρόου Ὠκεανοῦ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

«Ἥρα, ἐκεῖ μὲν δύνασαι καὶ ὕστερον νὰ ὑπάγῃς. Τώρα ὅμως ἐλθὲ νὰ κοιμηθῶμεν καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ἡδονὴν τοῦ ἔρωτος. Διότι ποτὲ μέχρι τοῦδε δὲν μὲ κατέλαβε, περιχυθεὶς εἰς τὰ στήθη μου, τόσον ὁ ἔρως οὔτε θεᾶς οὔτε γυναικὸς, οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν γυναῖκα τοῦ Ἰξίονος, ἡ ὁποία ἐγέννησε

τὸν Πειρίθοον, τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς θεούς· οὐδ' ὅταν ἠγάπησα τὴν καλλίποδα Δανάην τὴν κόρην τοῦ Ἀκρίσου, ἡ ὁποία ἐγέννησε τὸν Περσέα τὸν ἐξοχώτερον ὅλων τῶν ἀνθρώπων· οὐδ' ὅταν ἠγάπησα τὴν κόρην τοῦ περιφήμου Φοίνικος, Εὐρώπην, ἡ ὁποία μοὶ ἐγέννησε τὸν Μίνωα καὶ τὸν ἰσόθεον Ραδάμανθυν· οὐδ' ὅταν ἠγάπησα τὴν Σεμέλην, οὐδ' ὅταν τὴν Ἀλκμήνην εἰς τὰς Θήβας ἡ ὁποία ἐγέννησε τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν Ἡρακλέα· ἡ δὲ Σεμέλη τὸν Διόνυσον, τὴν χαρὰν τῶν ἀνθρώπων· οὐδ' ὅταν ἠγάπησα τὴν καλλιπλόκαμον βασίλισσαν Δήμητραν, οὐδὲ ὅταν τὴν ἔνδοξον Λητώ, οὐδ' ὅταν σὲ αὐτὴν ἠγάπησα, ὅσον σὲ ἀγαπῶ τώρα, καὶ γλυκὰ σὲ ἐπιθυμῶ.»

Πρὸς αὐτὸν, δόλια φρονοῦσα, ἀπεκρίθη ἡ σεπτὴ Ἥρα·

«Καλὲ Κρονίδη, τί λόγον εἶπες· ἂν τώρα ἐπιθυμῇς νὰ συγκοιμηθῶμεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ἴδης, θὰ ἦναι ὅλα φανερὰ, πῶς θὰ γίνῃ, ἐὰν μᾶς ἰδῇ κἀνεὶς ἐκ τῶν αἰωνίων θεῶν νὰ συγκοιμώμεθα, καὶ ὑπάγῃ καὶ τὸ εἴπῃ εἰς ὅλους τοὺς θεούς; δὲν θὰ ἠμπόρουν πλέον, ὅταν σηκωθῶ ἀπὸ τὴν κλίνην, νὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκόν σου, τοῦτο θὰ ἦτο ἀπρεπές. Ἐὰν ὅμως θέλῃς καὶ ἐπιθυμῇ ἡ καρδία σου, ἔχεις θάλαμον, τὸν ὁποῖον σοὶ κατεσκεύασεν ὁ ἀγαπητός σου υἱὸς Ἥφαιστος μὲ ἀσφαλεῖς θύρας εἰς τοὺς παραστάτας· ἀναχωρήσαντες ἂς ὑπάγωμεν ἐκεῖ, ἀφοῦ ἐπιθυμεῖς νὰ συγκοιμηθῶμεν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

«Ἥρα μὴ φοβεῖσαι νὰ ἰδῇ τοῦτο κἀνεὶς μήτε ἐκ τῶν θεῶν μήτε ἐκ τῶν ἀνθρώπων· μὲ τοιοῦτον χρυσοῦν νέφος θέλω κάμει νὰ σκεπασθῶμεν, ὥστε δὲν θέλει μᾶς παρατηρήσει οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἥλιος, τοῦ ὁποίου τὸ φῶς διαπερᾷ τὸ πᾶν.»

Εἶπε καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τὴν σύζυγόν του· ἐβλάστησε δὲ χάριν αὐτῶν ἡ γῆ χλωρὰν χλόην, δροσερὸν λωτὸν, καὶ κρόκον καὶ ὑάκινθον πυκνὸν καὶ μαλακὸν, ὁ ὁποῖος τοὺς ὕψωνεν ἀπὸ τὴν γῆν. Ἐπ' αὐτοῦ ἐπλαγίασαν σκεπασθέντες μὲ ὡραίαν χρυσῆν νεφέλην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπιπτον στιλπναὶ δρόσοι.

Οὕτως ὁ μὲν πατὴρ Ζεὺς ἐκοιμᾶτο ἥσυχα εἰς τὴν κορυφὴν Γάργαρον, καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τῆς ἡδονῆς, ἐκρά-

τει δὲ εἰς τὰς ἀγκάλας τὴν γυναῖκά του· ὁ δὲ γλυκὺς Ὕπνος ἀνεχώρησε τρέχων εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἀγγελίαν εἰς τὸν συγκρατοῦντα καὶ σείοντα τὴν γῆν Ποσειδῶνα. Σταθεὶς δὲ πλησίον αὐτοῦ τῷ εἶπε·

«Φανερὰ πλέον βοήθει τοὺς Ἕλληνας, ὦ Πόσειδον, καὶ δὸς εἰς αὐτοὺς δόξαν κατὰ τὸ ὀλίγον διάστημα καθ' ὃ κοιμᾶται ὁ Ζεύς, ἐπειδὴ ἐγὼ τοῦ ἔχυσα μαλακὸν ὕπνον, ἡ δὲ Ἥρα τὸν κατέπεισε νὰ συγκοιμηθῶσιν.»

Οὕτως εἰπών, ὁ μὲν Ὕπνος ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ἐξακουστὰ τῶν ἀνθρώπων ἔθνη, τὸν δὲ Ποσειδῶνα διήγειρεν ἔτι περισσότερον νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἕλληνας. Ἀμέσως δὲ πηδήσας μεταξὺ τῶν προμάχων, εἶπεν·

«Ἕλληνες, θ' ἀφήσωμεν καὶ πάλιν τὴν νίκην εἰς τὸν Πριαμίδην Ἕκτορα, διὰ νὰ κυριεύσῃ τὰ πλοῖά μας καὶ δοξασθῇ; ἀλλ' αὐτὸς μὲν οὕτω λέγει καὶ καυχᾶται, διότι ὁ Ἀχιλλεὺς μένει μὲ ὠργισμένην καρδίαν εἰς τὰ γλαφυρὰ πλοῖα· δὲν θὰ ὑπάρξῃ ὅμως μεγάλη ἀνάγκη αὐτοῦ, ἂν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι προθυμηθῶμεν νὰ βοηθῶμεν ἀλλήλους. Ἔλθετε λοιπὸν ἂς κάμωμεν ὅλοι ὅπως ἐγὼ θὰ εἴπω περιβληθέντες τὰς ἀρίστας καὶ τὰς μεγαλειτέρας τοῦ στρατοῦ ἀσπίδας, σκεπάσαντες δὲ τὰς κεφαλάς μας μὲ τὰς στιλπνοτάτας περικεφαλαίας, καὶ λαβόντες ἀνὰ χεῖρας τὰ μακρότατα δόρατα, ἂς ὑπάγωμεν· θὰ προηγηθῶ ἐγὼ, καὶ πιστεύω ὅτι δὲν θ' ἀνθέξῃ πλέον ὁ Πριαμίδης Ἕκτωρ, μ' ὅλην τὴν προθυμίαν του. Ὅστις δὲ εἶναι μὲν γενναῖος ἀνὴρ, ἔχει δὲ μικρὰν ἀσπίδα εἰς τὸν ὦμον, ἂς δώσῃ αὐτὴν εἴς τινα κατώτερόν του, καὶ αὐτὸς ἂς προφυλαχθῇ εἰς ἀσπίδα μεγαλειτέραν.»

Οὕτως εἶπεν· αὐτοὶ δὲ προθύμως τὸν ἤκουσαν καὶ ἐπείσθησαν· τοὺς παρέταξαν δὲ αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς των καί τοι πληγωμένοι, ὁ Τυδείδης δηλαδὴ, ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, οἱ ὁποῖοι πορευόμενοι εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ἤλλαζον τὰ ὅπλα των· καὶ τὰ μὲν καλὰ ἐνεδύοντο οἱ ἀνδρεῖοι, τὰ δὲ πρόστυχα ἔδιδον εἰς τοὺς κατωτέρους. Ἀφοῦ δ' ἐνεδύθησαν τὰ στιλπνὰ ὅπλα, ἐξεκίνησαν· προεπορεύετο δὲ ὁ γεωσείστης Ποσειδῶν, κρατῶν εἰς τὴν στιβαρὰν χεῖρά του φοβε-

ρὸν πλατὺ ξίφος, ὅμοιον μὲ ἀστραπήν· μὲ τὸ ξίφος τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐμπλεχθῇ εἰς μάχην, ἀλλὰ φόβος καταλαμβάνει τοὺς ἀνθρώπους.

Τοὺς Τρῶας πάλιν ἀφ' ἑτέρου παρέταττεν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ· καὶ τότε παρεσκεύασαν φοβερωτάτην πολεμικὴν ἔριδα ὁ μελανοχαίτης Ποσειδῶν, καὶ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ βοηθοῦντες οὗτος μὲν τοὺς Τρῶας ἐκεῖνος δὲ τοὺς Ἕλληνας. Ἐπλημμύρησε δὲ ἡ θάλασσα πρὸς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Ὥρμησαν λοιπὸν μὲ μέγαν ἀλλαλαγμόν. Οὔτε τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης βοΐζει εἰς τὴν ξηρὰν τόσον, ὅταν ἐγείρεται εἰς τὸ πέλαγος ἀπὸ τὴν φοβερὰν πνοὴν τοῦ Βορρᾶ· οὔτε τὸ λάμπον πῦρ κάμνει τόσον κρότον εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους ὅταν ἐγείρεται νὰ καύσῃ τὸ δάσος· οὔτε ὁ ἄνεμος ὁ ὁποῖος πρὸ πάντων μανιωδῶς συρίζει δὲν ἠχεῖ τόσον εἰς τὰς ὑψηλὰς δρῦς, ὅση ἦτο ἡ φωνὴ τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι φοβερὰ ἐκραύγασαν, ὅταν ὥρμησαν κατ' ἀλλήλων.

Πρῶτος δὲ ὁ Ἕκτωρ ἀκόντισε τὸν Αἴαντα μὲ δόρυ, διότι ἦτο ἐστραμμένος ἀντικρὺ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπέτυχεν ἐκεῖ ὅπου διεσταυροῦντο εἰς τὸ στῆθός του δύο ἱμάντες, ὁ μὲν εἷς τῆς ἀσπίδος, ὁ δὲ ἄλλος τοῦ ἀργυροκάρφου ξίφους του· αὐτοὶ λοιπὸν προεφύλαξαν τὸ σῶμά του. Ἐλυπήθη δὲ ὁ Ἕκτωρ διότι εἰς μάτην ἐρρίφθη ἀπὸ τὴν χεῖρά του τὸ ταχὺ βέλος, καὶ ὀπισθοχώρησε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Ἐνῷ δ' αὐτὸς ἀπήρχετο, τὸν ἐκτύπησεν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας μὲ λίθον, ἀπὸ τοὺς πολλοὺς οἱ ὁποῖοι ὄντες στηρίγματα τῶν πλοίων, ἐκυλίοντο παρὰ τοὺς πόδας τῶν μαχομένων· ἀπ' αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς λίθους σηκώσας ἕνα, ἐκτύπησε τὸν Ἕκτορα εἰς τὸ στῆθος ἄνωθεν τῆς περιφερείας τῆς ἀσπίδος, πλησίον τοῦ λαιμοῦ· ὡσὰν στρόμβον ἐκίνει καὶ περιέστρεφεν ὁ Αἴας τὸν λίθον, ὅταν τὸν ἔρριψε. Καθὼς δ' ὅταν ριζηδὸν καταπίπτῃ δρῦς, κτυπηθεῖσα ἀπὸ κεραυνὸν τοῦ Διός, καὶ μεγάλη ὀσμὴ θείου ἀπ' αὐτὴν ἐξέρχεται· καὶ ὅποιος τὴν ἴδῃ εὑρισκόμενος πλησίον, δὲν τοῦ μένει θάρρος, διότι φοβερὸς εἶναι ὁ κεραυνὸς τοῦ μεγάλου Διός, οὕτως ἔπεσεν ἀμέσως καὶ ὁ Ἕκτωρ κατὰ γῆς, ἔφυγε τὸ δόρυ ἀπὸ τὴν χεῖρά του, καὶ μετ'

αὐτοῦ ἡ ἀσπὶς καὶ ἡ περικεφαλαία, καὶ ἐβρόντησαν τὰ μὲ χαλκὸν πεποικιλμένα ὅπλα του. Τότε ἐφώρμησαν οἱ Ἕλληνες μὲ μεγάλας φωνὰς, ἐλπίζοντες νὰ τὸν ἁρπάσωσι, καὶ ἔρριπτον πολλὰ ἀκόντια· κανεὶς ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ πληγώσῃ οὐδὲ νὰ κτυπήσῃ τὸν βασιλέα Ἕκτορα· διότι ἐπρόφθασαν καὶ τὸν περιεκύκλωσαν οἱ ἥρωες Πολυδάμας, καὶ Αἰνείας, ὁ θεῖος Ἀγήνωρ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων Σαρπηδὼν καὶ ὁ ἄμεμπτος Γλαῦκος· καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὲ κανεὶς δὲν παρημέλησεν αὐτὸν, ἀλλὰ ἐκράτησαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὰς στρογγύλας ἀσπίδας των. Τότε οἱ σύντροφοι τοῦ Ἕκτορος σηκώσαντες αὐτὸν μὲ τὰς χεῖράς των, τὸν ἔφερον ἐκτὸς τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐκεῖ ὅπου ἐστέκοντο οἱ ταχεῖς αὐτοῦ ἵπποι ὄπισθεν τῆς μάχης καὶ τοῦ πολέμου, φέροντες τὸν ἡνίοχον καὶ τὰ ποικίλα ἅρματα, οἱ ἵπποι οὗτοι ἔφερον αὐτὸν βαρυστενάζοντα εἰς τὴν πόλιν.

Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ καλλιρρόου καὶ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ Ξάνθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεύς, ἐκεῖ τὸν κατεβίβασαν εἰς τὴν γῆν, καὶ τοῦ ἔχυσαν ὕδωρ. Τότε ἀνέπνευσε καὶ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ καθήσας γονατιστὸς ἐξέμεσε μαῦρον αἷμα, καὶ ἔπεσε πάλιν κατὰ γῆς· μαῦρον δὲ σκότος ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του· διότι τὸν ἐβασάνιζεν ἀκόμη τὸ κτύπημα.

Οἱ δ' Ἕλληνες ἅμα εἶδον τὸν Ἕκτορα ἀπομακρυνθέντα, ὥρμησαν περισσότερον κατὰ τῶν Τρώων, μὲ πολεμικὸν θάρρος. Τότε πρῶτος πάντων ὁ ταχὺς τοῦ Ὀϊλέως υἱὸς Αἴας, ὁρμήσας ἐκτύπησε μὲ ὀξὺ δόρυ τὸν υἱὸν τοῦ Ἥνοπος Σάτνιον, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἄμεμπτος ναϊὰς νύμφη μὲ τὸν Ἥνοπα φυλάσσοντος τοὺς βόας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σατνιόεντος. Τοῦτον πλησιάσας ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὴν κοιλίαν· αὐτὸς δ' ἀνετράπη, καὶ τότε περὶ αὐτὸν συνῆψαν φοβερὰν μάχην οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἕλληνες. Πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Σατνίου ἦλθεν ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Πανθίου Πολυδάμας, ὁ ὁποῖος ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον τὸν Προθοήνορα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρηϊλύκου· τὸ δυνατὸν δόρυ ἐνεπήχθη εἰς τὸν ὦμόν του, αὐτὸς δὲ πεσὼν εἰς τὸν κονιορτὸν ἔπιασε τὴν γῆν μὲ τὰς πα-

λάμας του. Τότε ὁ Πολυδάμας μεγάλως ἐκαυχήθη, φωνάξας δυνατά·

«Ὄχι, δὲν νομίζω νὰ ἐρρίφθη εἰς μάτην τὸ ἀκόντιον ἀπὸ τὴν στιβαρὰν χεῖρα ἐμοῦ τοῦ μεγαλοψύχου Πανθοίδου, ἀλλὰ κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων θὰ τὸ ἐδέχθη εἰς τὸ σῶμά του, καὶ πιστεύω ἐπ' αὐτοῦ στηριζόμενος ὅτι θὰ καταβῇ καὶ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἅδου.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δ' Ἕλληνες μεγάλως ἐλυπήθησαν διὰ τὸ καύχημά του τοῦτο· πρὸ πάντων ὅμως διήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ ἀνδρείου Τελαμωνιάδου Αἴαντος· διότι πολὺ πλησίον του εἶχε πέσει ὁ Προθοήνωρ. Ἀμέσως λοιπὸν ἐνῷ ἀπήρχετο ὁ Πολυδάμας ἔρριψε κατ' αὐτοῦ τὸ λαμπρόν του δόρυ. Καὶ ὁ μὲν Πολυδάμας ἀπέφυγε τὸν μαῦρον θάνατον στραφεὶς πλαγίως, τὸν ἔλαβεν ὅμως ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος Ἀρχέλοχος· ἐπειδὴ αὐτοῦ τὸν θάνατον οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν. Αὐτὸν λοιπὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέρος ὅπου συνέχεται ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ λαιμὸς, εἰς τὸν τελευταῖον σπόνδυλον, ἀπέκοψε δὲ καὶ τοὺς δύο τένοντας, καὶ ἡ κεφαλὴ, τὸ στόμα καὶ αἱ ῥῖνές του ἐκτύπησαν εἰς τὸ ἔδαφος πολὺ προτήτερα ἢ αἱ κνῆμαι καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, πεσόντος. Τότε πάλιν ὁ Αἴας ἐφώναξεν εἰς τὸν ἔξοχον Πολυδάμαντα·

«Εἰπέ μου τὴν ἀλήθειαν, Πολυδάμα, δὲν ἤξιζε νὰ σκοτωθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτὸς διὰ τὸν Προθοήνορα; δὲν μοῦ φαίνεται νὰ ἦναι πρόστυχος, οὐδ' ἀπὸ ταπεινὸν γένος, ἀλλ' ἢ ἀδελφὸς τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Ἀντήνορος, ἢ υἱός του· διότι μὲ αὐτοῦ τὴν γενεὰν παραπολὺ ὁμοιάζει.»

Αὐτὰ εἶπε· καλῶς γνωρίσας αὐτὸν, καὶ οἱ Τρῶες κατελήφθησαν ἀπὸ λύπην. Τότε ὁ Ἀκάμας ὑπερασπιζόμενος τὸν ἀδελφόν του ἐπλήγωσε μὲ δόρυ τὸν Πρόμαχον Βοιώτιον, ὁ ὁποῖος ἔσυρε τὸν Ἀρχέλοχον ἀπὸ τοὺς πόδας. Μεγαλαυχῶν δὲ ὁ Ἀκάμας ἐφώναξε μεγαλοφώνως λέγων·

«Ἕλληνες τοξόται, ποῦ δὲν χορταίνετε φοβερίζοντες, δὲν θὰ ὑποφέρωμεν καὶ δὲν θὰ πάσχωμεν πολὺν καιρὸν μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ σεῖς οὕτω θὰ πεποίνεσθε. Εἴπατέ μοι πῶς κοιμᾶται ὁ Πρόμαχός σας κτυπημένος ἀπὸ τὸ δόρυ μου, διὰ νὰ μὴ μένῃ πολλὴν ὥραν ἀνεκδίκητος ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ μου,

Διὰ τοῦτο κάθε ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ ν' ἀφήσῃ εἰς τὸν οἶκόν του ἀδελφὸν ἐκδικητὴν τοῦ θανάτου του.»

Αὐτὰ εἶπεν· οἱ δ' Ἕλληνες ἐλυπήθησαν διὰ τὸ καύχημά του τοῦτο· προπάντων δὲ διήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ γενναίου Πηνέλεω· ὅστις ἔτρεξε κατὰ τοῦ Ἀκάμαντος· οὗτος ὅμως δὲν ὑπέμεινε τὴν ὁρμὴν τοῦ βασιλέως Πηνέλεω, ἐκτύπησε λοιπὸν τὸν Ἱλιονέα τὸν υἱὸν τοῦ Φόρβαντος τοῦ ἔχοντος πολλὰ πρόβατα, τὸν ὁποῖον πρὸ πάντων τῶν Τρώων ἠγάπα ὁ Ἑρμῆς καὶ τοῦ ἐχάρισε κτήματα· μετ' αὐτοῦ δὲ μόνον τὸν Ἱλιονέα ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του· αὐτὸν ἐκτύπησε τότε ὁ Πηνέλεως ὑπὸ κάτω τῆς ὀρρύος εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ἐξέβαλε τὸν ὀφθαλμόν του· τὸ δὲ δόρυ διεπέρασε τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὸ ἰνίον του, καὶ ἐκάθισεν ἐκτεινας καὶ τὰς δύο χεῖράς του. Ὁ δὲ Πηνέλεως ἐκβαλὼν τὸ κοπτερόν του ξίφος τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ αὐχένος, καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς τὴν κεφαλὴν μαζῆ μὲ τὴν περικεφαλαίαν του· τὸ δὲ δυνατὸν δόρυ ἦτο ἀκόμη μέσα εἰς τὸν ὀφθαλμόν· ὑψώσας λοιπὸν τὴν κεφαλὴν μὲ τὸ δόρυ, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς Τρῶας, καυχώμενος ἔλεγεν·

«Εἴπῆτε, παρακαλῶ, ὦ Τρῶες, εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν μητέρα τοῦ ἀνδρείου Ἱλιονέως νὰ κλαύσωσιν εἰς τὸν οἶκόν των· διότι οὐδὲ ἡ τοῦ Προμάχου τοῦ Ἀλεγηνορίδου ἡ σύζυγος δὲν θὰ χαρῇ τὸν ἄνδρα της ἐπανελθόντα, ὅταν ἀπὸ τὴν Τροίαν ἐπιστρέψωμεν μὲ τὰ πλοῖά μας οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἶπε καὶ τρόμος κατέλαβε τὰ μέλη ὅλων τῶν Τρώων, καὶ ὁ καθεὶς ἐγύριζε καὶ ἔβλεπε ποῦ ν' ἀποφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.

Εἴπατέ μοι τώρα, ὦ Μοῦσαι, αἱ ὁποῖαι κατοικεῖτε τὰ Ὀλύμπια οἰκήματα, τίς πρῶτος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔλαβεν αἱματωμένα λάφυρα, ὅταν ἔκλινε τὴν μάχην ὁ Ποσειδῶν.

Πρῶτος ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἐπλήγωσε τὸν Ὕρτιον τὸν υἱὸν Γυρτίου, ἡγεμόνα τῶν καρτεροψύχων Μυσῶν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐφόνευσε τὸν Φάλκην καὶ τὸν Μέρμερον· ὁ δὲ Μηριόνης ἐφόνευσε τὸν Μόριν καὶ τὸν Ἱπποτίωνα, ὁ δὲ Τεῦκρος τὸν Προθόωνα καὶ τὸν Περιφήτην· ἔπειτα ὁ Ἀτρείδης ἐκτύπησεν εἰς τὴν κοι-

λίαν τὸν βασιλέα Ὑπερήνορα, καὶ τὸ δόρυ διεπεράσαν κατεξέσχισε τὰ ἔντερά του· ἡ ψυχή του ὁρμητικῶς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πληγήν, αὐτοῦ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσκέπασε τὸ σκότος. Ἐπίσης πλείστους ἐφόνευσεν ὁ ταχὺς υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως Αἴας· διότι δὲν ὑπῆρχε κανεὶς ὅμοιος μὲ αὐτὸν εἰς τὸ νὰ καταδιώξῃ μὲ τοὺς πόδας του τοὺς εἰς φυγὴν τραπέντας ἄνδρας, ὅταν ὁ Ζεὺς τοὺς ἐμβάλῃ φόβον καὶ φυγήν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ο.

Ἀπώθησις μακρὰν τῶν πλοίων.

Ἀφοῦ δὲ οἱ Τρῶες φεύγοντες διέβησαν τοὺς πασσάλους καὶ τὴν τάφρον, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, συνηθροίσθησαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον τῶν ὀχημάτων των, ὠχροὶ ἀπὸ τὸν φόβον· τότε δ' ἐξύπνησεν ὁ Ζεὺς εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ἴδης, ἀπὸ τὸ πλευρὸν τῆς χρυσοθρόνου Ἥρας, καὶ ἀναπηδήσας ἐστάθη, καὶ εἶδε τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐκείνους μὲν εἰς φυγὴν τρεπομένους, τοὺς δ' Ἕλληνας καταδιώκοντας αὐτούς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα. Τὸν δ' Ἕκτορα εἶδεν εἰς τὴν πεδιάδα κείμενον, καὶ πέριξ αὐτοῦ καθημένους τοὺς συντρόφους του· τὸν εἶδε κρατούμενον ἀπὸ φοβερὸν ἄσθμα, λιποψυχοῦντα καὶ πτύοντα αἷμα, διότι δὲν τὸν ἐκτύπησεν ὁ πλέον ἄνανδρος ἐκ τῶν Ἑλλήνων. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, τὸν ἐλυπήθη, καὶ φοβερῶς ἀγριοκυττάξας τὴν Ἥραν, εἶπεν·

« Ἀναμφιβόλως, ὦ πανοῦργος Ἥρα, ἰδικός σου κακότεχνος δόλος, ἔπαυσεν ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸν Ἕκτορα, καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα. Δὲν ἠξεύρω ἂν καὶ πάλιν σὺ πρώτη πρέπει νὰ τιμωρηθῇς διὰ τὴν κακὴν αὐτὴν πανουργίαν, καὶ νὰ σὲ ξυλίσω μὲ τὴν μάστιγα. Ἢ δὲν ἐνθυμεῖσαι φαίνεται ὅταν σ' ἐκρέμασα ἀπὸ τὰ ὕψη καὶ ἀπὸ τοὺς πόδας σου ἐκρέ-

μασα δύο ἄκμονας, καὶ ἔδεσα τὰς χεῖράς σου μὲ χρυσοῦν ἀδιάρρηκτον δεσμόν; Τοιουτοτρόπως ἦσο κρεμασμένη μεταξὺ τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν νεφελῶν· ἠγανάκτουν δὲ οἱ θεοὶ εἰς τὸν μέγαν Ὄλυμπον, δὲν ἠδύναντο ὅμως πλησιάσαντες νὰ σὲ λύσωσιν· ὅποιον δὲ συνελάμβανον τὸν ἥρπαζα καὶ τὸν ἔρριπτα ἀπὸ τοῦ οἴκου μου, ἕως οὗ ἔφθανεν εἰς τὴν γῆν μόλις ἀναπνέων· καὶ οὕτως ὅμως δὲν κατέπαυεν ὁ θυμός μου διὰ τὴν σκληρὰν ὀδύνην τοῦ θείου Ἡρακλέους, τὸν ὁποῖον σὺ μετὰ τοῦ Βορρᾶ ἀνέμου καὶ τῶν Θυελλῶν παρέδωκας εἰς τὸν ἀπέραντον πόντον, κακὰ διαλογιζομένη, καὶ ἐπὶ τέλους τὸν ἔφερες εἰς τὴν εὐδαίμονα Κῶν. Καὶ τοῦτον μὲν ἐλύτρωσα ἐγὼ ἐκεῖθεν, καὶ τὸν ἐπανέφερον πάλιν εἰς τὸ ὑποτρόφον Ἄργος, ἀφοῦ πολλὰ ὑπέφερεν. Αὐτά σοι τὰ ἐνθυμίζω πάλιν, διὰ νὰ παύσῃς τοὺς δόλους σου, διὰ νὰ ἴδῃς ἂν θὰ σὲ χρησιμεύσῃ τὸ πλάγιασμα τὸ ὁποῖον μαζῆ μου ἔκαμες, ἐλθοῦσα μακρὰν τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἀπατήσασά με.»

Οὕτως εἶπεν· ἐρρίγησε δὲ ἡ βοῶπις σεπτὴ Ἥρα, καὶ λαλήσασα, εἶπε πρὸς αὐτόν·

« Μάρτυς μου ἡ Γῆ καὶ ὁ ἄνωθεν εὐρὺς Οὐρανός, καὶ τὸ καταπίπτων ὕδωρ τῆς Στυγός, ὅπερ εἶναι ὁ μέγιστος καὶ φοβερώτατος ὅρκος διὰ τοὺς μακαρίους θεούς, καὶ ἡ ἱερά σου κεφαλή, καὶ ἡ κλίνη μας ἡ συζυγική, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγὼ οὐδέποτε ἤθελον ὀμόσει ἄνευ λόγου, ὅτι οὐχὶ ἐξ αἰτίας μου ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν βλάπτει μὲν τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἕκτορα, βοηθεῖ δὲ τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ του κάμνει τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλυπήθη τοὺς Ἕλληνας, ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους πλησίον εἰς τὰ πλοῖά των· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον ἐγὼ νὰ τὸν συμβουλεύσω νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ ὅπου σύ, ὦ Ζεῦ, διατάξῃς.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, καὶ ἀποκρινόμενος εἶπε πρὸς αὐτὴν τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

« Ἂν λοιπὸν σύ, ὦ βοῶπις σεπτὴ Ἥρα, κάθησαι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων ὁμοφρονοῦσα μετ' ἐμοῦ, τότε ν Ποσειδῶν, ὅσον ἄλλην γνώμην καὶ ἂν ἔχῃ, ταχέως θὰ μεταβάλῃ τὸ φρό-

νημά του σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικήν σου καὶ τὴν ἰδικήν μου καρδίαν. Ἀλλ' ἂν ἀληθινὰ καὶ εἰλικρινῶς ὁμιλῇς, πήγαινε τώρα εἰς τοὺς θεοὺς καὶ προσκάλεσον ἐδῶ νὰ ἔλθωσιν ἡ Ἶρις καὶ ὁ ἄριστος τοξότης Ἀπόλλων, ὅπως ἡ μὲν Ἶρις ὑπάγῃ εἰς τὸν στρατὸν τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, καὶ εἴπῃ εἰς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του, ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων παροτρύνῃ εἰς πόλεμον τὸν Ἕκτορα ἐμπνεύσας εἰς αὐτὸν δύναμιν, καὶ αὐτὸν μὲν θεραπεύσῃ ἀπὸ τοὺς πόνους, οἱ ὁποῖοι τοῦ βασανίζουν τὴν ψυχήν, τοὺς δὲ Ἕλληνας κάμῃ νὰ ὀπισθοχωρήσωσι, ἐμβαλὼν εἰς αὐτοὺς φυγὴν ἄνανδρον, φεύγοντες δὲ νὰ πέσωσιν εἰς τὰ πολυκάθεδρα πλοῖα τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως· οὗτος δὲ θὰ στείλῃ εἰς βοήθειάν των τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον, τὸν ὁποῖον θὰ φονεύσῃ μὲ τὸ δόρυ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ ἔμπροσθεν τῆς Ἰλίου, ἀφοῦ πολλοὺς ὁ Πάτροκλος ἀφανίσει καὶ ἄλλους, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τὸν υἱόν μου τὸν θεῖον Σαρπηδόνα. Διὰ τὸν Πάτροκλον δὲ ὀργισθεὶς ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς θέλει φονεύσει τὸν Ἕκτορα. Ἀπὸ τότε καὶ ἔπειτα θέλω ἀκαταπαύστως δίδει εἰς τοὺς Τρῶας ὑποχώρησιν ἐκ τῶν πλοίων, ἕως ὅτου οἱ Ἕλληνες κυριεύσωσι τὸ ὑψηλὸν Ἴλιον διὰ τῶν συμβουλῶν τῆς Ἀθηνᾶς. Προτήτερα ὅμως οὔτε ἐγὼ θὰ παύσω τὸν θυμόν μου, οὔτε ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ἀθανάτων θὰ ἀφήσω νὰ βοηθήσῃ ἐδῶ τοὺς Ἕλληνας, πρὶν νὰ τελειώσῃ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Πηλείδου, καθὼς πρῶτον ὑπεσχέθην καὶ κατένευσα διὰ τῆς κεφαλῆς μου, τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἡ θεὰ Θέτις ἔλαβε τὰ γόνατά μου, παρακαλοῦσά με νὰ τιμήσω τὸν ἐκπορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλέα.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ λευκώλενος θεὰ Ἥρα ὑπακούσασα, κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἴδης καὶ ἀνέβη εἰς τὸν μέγαν Ὄλυμπον. Καθὼς δὲ πετᾷ ὁ νοῦς ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος περιηγηθεὶς πολὺν κόσμον, συλλογίζεται λέγων «ἐκεῖ ἤμην, ἢ ἐκεῖ,» καὶ πολλὰ ἀναμιμνήσκεται, οὕτω ταχέως ὁρμήσασα ἐπέταξεν ἡ σεπτὴ Ἥρα· ἔφθασε δὲ εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον, καὶ εὗρε τοὺς ἀθανάτους θεοὺς συνηθροισμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦ Διός· αὐτοὶ δὲ ἰδόντες τὴν Ἥραν, ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ τὴν ἐχαιρέτων μὲ ποτήρια εἰς χεῖρας. Ἐκείνη δὲ τοὺς ἄλλους ἀφήσασα,

ἐδέχθη τὸ ποτήριον τῆς ὡραίας Θέμιδος· διότι πρώτη αὐτὴ τρέχουσα ἦλθεν εἰς προϋπάντησίν της καὶ λαλήσασα πρὸς αὐτὴν τῆς εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

« Ἥρα, διατὶ ἦλθες ὡσὰν λυπημένη; βεβαίως σὲ ἐφόβισε καὶ σ' ἐδίωξεν ὁ σύζυγός σου, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου.»

Τότε ἀπήντησεν εἰς αὐτὴν ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα·

« Μή μ' ἐρωτᾷς δι' αὐτά, ὦ θεὰ Θέμι, ἠξεύρεις καὶ σὺ πόσον ὑπέρμετρος καὶ σκληρὸς εἶναι ὁ θυμός του· ἀλλὰ σὺ ἐξακολούθει τὴν εὐωχίαν σου ἐν τῷ οἴκῳ μὲ τοὺς θεούς, ταῦτα δὲ θὰ τὰ ἀκούσῃς μετὰ τῶν ἄλλων ἀθανάτων, νὰ ἰδῇς πόσον κακὰ ἔργα ὁ Ζεὺς προαναγγέλλει· πιστεύω δὲ ὅτι δὲν θὰ χαρῶσιν ἐπίσης ὅλοι οὔτε οἱ ἄνθρωποι οὔτε οἱ θεοί, ἐὰν κανεὶς ἐξ αὐτῶν εὐωχεῖται ἀκόμη εὔθυμος.»

Οὕτως εἰποῦσα ἡ σεπτὴ Ἥρα, ἐκάθισε· δυσηρεστήθησαν δὲ οἱ ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Διὸς θεοί· τότε ἐγέλασεν ἡ Ἥρα μὲ τὰ χείλη, χωρὶς ὅμως νὰ φαιδρυνθῇ τὸ μέτωπόν της ἄνωθεν τῶν μελανῶν ὀφρύων της, καὶ δυσαρεστημένη ὡμίλησε πρὸς ὅλους καὶ εἶπε·

« Μωροὶ ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι παροργίζομεν μὲ τὴν ἀφροσύνην μας τὸν Δία· καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὑπάγωμεν πλησίον του, καὶ νὰ καταπαύσωμεν τὴν ὀργήν του, διὰ λόγου ἢ διὰ τῆς βίας. Αὐτὸς ὅμως κάθηται μακράν, καὶ δὲν τὸν μέλει, οὔτε σκοτίζεται· διότι λέγει ὅτι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἄριστος κατὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δύναμιν. Διὰ τοῦτο ὑπομένετε ὅ,τι κακὸν καὶ ἂν στείλῃ εἰς καθένα ἀπὸ σᾶς· τώρα νομίζω ὅτι δυστύχημά τι συνέβη εἰς τὸν Ἄρην· διότι ἐφονεύθη εἰς τὴν μάχην ὁ υἱός του, ὁ φίλτατος ἀνὴρ Ἀσκάλαφος, τὸν ὁποῖον λέγει ἰδικόν του ὁ ἰσχυρὸς Ἄρης.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἄρης ἐκτύπα μὲ τὰς παλάμας τοὺς ἀκμαίους μηρούς του, καὶ θρηνῶν, ἔλεγε·

«Μὴ θυμώσητε τώρα ἐναντίον μου, ὦ Ὀλύμπιοι θεοί, θὰ ὑπάγω εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐκδικηθῶ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ μου, καὶ ἂν ἡ μοῖρά μου ἦναι νὰ κτυπηθῶ ἀπὸ τὸν κεραυνὸν τοῦ Διός, καὶ νὰ κεῖμαι μὲ τοὺς νεκροὺς μέσα εἰς τὰ αἵματα καὶ εἰς τὸν κονιορτόν.»

Αὐτὰ εἰπὼν διέταξε νὰ ζεύξωσι τοὺς ἵππους του Δεῖμον καὶ Φόβον, αὐτὸς δ' ἐνεδύθη τὰ ἀστράπτοντα ὅπλα του. Τότε δὲ ἄλλος ἀκόμη μεγαλείτερος καὶ φοβερώτερος θυμὸς καὶ ὀργὴ ἤθελε καταλάβει τὸν Δία ἐναντίον τῶν ἀθανάτων, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ, φοβηθεῖσα δι' ὅλους τοὺς θεούς, δὲν ὥρμα ἐκ τοῦ προθύρου, ἀφήσασα τὴν ἕδραν ὅπου ἐκάθητο, καὶ δὲν ἔπερνεν ἀπὸ μὲν τὴν κεφαλήν του τὴν περικεφαλαίαν, ἀπὸ δὲ τῶν ὤμων του τὴν ἀσπίδα, καὶ δὲν ἔστηνε, λαβοῦσα ἐκ τῆς στιβαρᾶς χειρός του, τὸ χάλκινον δόρυ. Ἐπέπληξε δὲ τὸν πολεμικὸν Ἄρην, λέγουσα·

«Τρελλέ, ἄφρον, τὰ ἔχασες· φαίνεται ἔχεις ὦτα διὰ νὰ ἀκούῃς ἐπιπολαίως, ὁ δὲ νοῦς καὶ ἡ αἰδώς σου ἐχάθησαν. Δὲν ἀκούεις ὅσα λέγει ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα, ἡ ὁποία τώρα ἦλθεν ἀπὸ τὸν Ὀλύμπιον Δία; ἢ θέλεις σὺ μὲν, ἀφοῦ πάθῃς συμφορὰς πολλὰς, νὰ ἐπιστρέψῃς διὰ τῆς βίας καὶ κατακλυπημένος εἰς τὸν Ὄλυμπον, εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς ἄλλους μέγα κακὸν νὰ προξενήσῃς; Διότι ἀμέσως θὰ ἀφήσῃ τοὺς μεγαλοψύχους Τρῶας καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Ὄλυμπον νὰ κάμῃ ἡμᾶς ἄνω κάτω, καὶ θὰ πιάσῃ μὲ τὴν σειρὰν καὶ τὸν ἔνοχον καὶ τὸν μὴ ἔνοχον. Διὰ τοῦτο σὲ προτρέπω τώρα ν' ἀφήσῃς τὸν θυμόν σου διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ σου· ἐπειδὴ καὶ ἄλλοι καλλίτεροί του κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὰς χεῖρας ἢ ἐφονεύθησαν ἢ ἀκολούθως θὰ φονευθῶσι· δύσκολον δὲ εἶναι νὰ σώζῃ τις τὴν γενεὰν καὶ τὰ τέκνα ὅλων τῶν ἀνθρώπων.»

Οὕτως εἰποῦσα ἔβαλε τὸν πολεμικὸν Ἄρην νὰ καθήσῃ εἰς τὴν ἕδραν του. Ἡ δὲ Ἥρα προσκαλέσασα ἐκτὸς τοῦ οἴκου τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ τὴν Ἶριν, ἡ ὁποία εἶναι ὁ ἀγγελιοφόρος τῶν ἀθανάτων θεῶν, ὡμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν·

«Ὁ Ζεὺς παρήγγειλε νὰ ὑπάγητε εἰς τὴν Ἰδην ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· ἀφοῦ δὲ ὑπάγητε καὶ παρουσισθῆτε ἐνώπιόν του, πράξατε ὅ,τι ἐκεῖνος σᾶς παραγγείλῃ καὶ σᾶς διατάξῃ.»

Ἡ μὲν σεπτὴ Ἥρα αὐτὰ εἰποῦσα, ἐγύρισεν ὀπίσω καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον της· αὐτοὶ δ' ὁρμήσαντες ἐπέταξαν, καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν πολύπηγον Ἰδην, τὴν ἔχουσαν πολλὰ θηρία, καὶ εὗρον τὸν βροντόφωνον υἱὸν τοῦ Κρόνου καθήμενον εἰς τὴν

κορυφὴν Γάργαρον, καὶ περικυκλούμενον ἀπὸ εὐώδες νέφος. Ἐλθόντες λοιπὸν οὗτοι ἔμπροσθεν τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς, ἐστάθησαν. Ἰδὼν δ' αὐτοὺς ηὐχαριστήθη διότι ἀμέσως ὑπήκουσαν εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀγαπητῆς του συζύγου· καὶ πρῶτον εἶπε πρὸς τὴν Ἶριν·

«Πήγαινε ὀγλίγωρα, ταχεῖα Ἶρι, ν' ἀναγγείλῃς ὅλα ὅσα θὰ σὲ εἴπω εἰς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα, χωρὶς νὰ εἴπῃς ψεύματα. Παράγγειλέ τον νὰ παύσῃ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ὑπάγῃ ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς ἢ εἰς τὴν θείαν θάλασσαν. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπακούσῃ εἰς τοὺς λόγους μου, ἀλλ' ἀδιαφορήσῃ, ἂς σκεφθῇ καλῶς καθ' ἑαυτὸν, μὴ δὲν θὰ τολμήσῃ καίτοι ἰσχυρὸς, ν' ἀντισταθῇ κατ' ἐμοῦ, ὅταν ἐναντίον του ἐπέλθω, ἐπειδὴ νομίζω ὅτι εἶμαι πολὺ ἀνώτερος αὐτοῦ κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ μεγαλείτερός του κατὰ τὴν ἡλικίαν· αὐτὸς δὲν φοβεῖται νὰ ὁμιλῇ ἴσα ἴσα μὲ ἐμὲ, τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ ἄλλοι τρέμουσιν.»

Οὕτως εἶπε· δὲν ἀπείθησε δὲ ἡ ὡσὰν τὸν ἄνεμον ταχεῖα Ἶρις, ἀλλὰ κατέβη ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἴδης εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν. Καθὼς δ' ὅταν ἀπὸ τὰ νέφη πετᾷ χιὼν ἢ χάλαζα ψυχρὰ, καταφερομένη ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ βορρᾶ, τοῦ γεννῶντος εὐδίαν, τόσον ταχέως ὁρμήσασα ἐπέταξεν ἡ ταχεῖα Ἶρις, καὶ σταθεῖσα πλησίον τοῦ ἐνδόξου Ποσειδῶνος τῷ εἶπε·

« Μίαν ἀγγελίαν, ὦ γεωκράτορ κυανοχαῖτα, ἦλθον ἐδῶ νὰ σοῦ φέρω ἐκ μέρους τοῦ αἰγιόχου Διός. Σὲ παραγγέλλει νὰ παύσῃς τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ὑπάγῃς ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους θεούς, ἢ εἰς τὴν θείαν θάλασσαν. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπακούσῃς εἰς τοὺς λόγους του, ἀλλ' ἀδιαφορήσῃς, ἐφοβέριζεν ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ ἐκεῖνος ἐδῶ νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον σου· σὲ προτρέπει ὅμως ν' ἀποφύγῃς τὰς χεῖράς του, ἐπειδὴ λέγει, εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου κατὰ τὴν δύναμιν καὶ μεγαλείτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν· σὺ δὲ δὲν φοβεῖσαι νὰ ὁμιλῇς ἴσα ἴσα μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον τρέμουσιν ὅλοι οἱ ἄλλοι.»

Μεγάλως τότε ἀγανακτήσας ὁ ἔνδοξος Ποσειδῶν, τῇ εἶπε·

« Φεῦ, ἂν καὶ ἦναι ἰσχυρός, ὡμίλησεν ὅμως ὑπὲρ τὴν δύναμίν του, λέγων ὅτι θέλει διὰ τῆς βίας συλλάβει ἐμὲ τὸν ὁμό-

τιμόν του. Διότι τρεῖς εἴμεθα ἀδελφοί, τέκνα τῆς Ρέας· ὁ Ζεὺς καὶ ἐγώ, τρίτος δὲ ὁ Πλούτων, εἰς τοὺς νεκροὺς βασιλεύων. Διεμοιράσθη δὲ ὁ κόσμος ὅλος εἰς τρία μέρη, καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἔτυχε τιμῆς. Καὶ εἰς ἐμὲ μὲν ἔπεσεν ὁ κλῆρος νὰ κατοικῶ πάντοτε τὴν ἀφρόεσσαν θάλασσαν, εἰς δὲ τὸν Πλούτωνα ἔπεσεν ὁ ὁμιχλώδης ἅδης, εἰς δὲ τὸν Δία ἔλαχεν ὁ μέγας οὐρανὸς ἐντὸς τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν νεφελῶν· ἡ δὲ γῆ καὶ ὁ μέγας Ὄλυμπος κοινὰ δι' ὅλους μας. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὑπάγω κατὰ τὰ μυαλὰ τοῦ Διός, ἀλλ' ἂς μένῃ ἥσυχος εἰς τὸ μεριδιόν του καί τοι ἰσχυρός. Εἰς τὰς χεῖρας δὲ ἂς μὴ μὲ φοβερίζῃ ὡσὰν κανένα ἄνανδρον. Καλλίττερον θὰ ἦτο νὰ ἐπιπλήττῃ μὲ καταπληκτικοὺς λόγους τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς υἱούς του, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐγέννησε, καὶ οἱ ὁποῖοι ἐξ ἀνάγκης θὰ ἀκούσωσι τὰς παραγγελίας του.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ ταχεῖα ὡς ἄνεμος Ἶρις·

« Οὕτω, γεωκράτορ κυανοχαῖτα, αὐτὴν τὴν σκληρὰν καὶ ἀπότομον ἀπάντησιν νὰ φέρω εἰς τὸν Δία, ἢ θὰ τὴν μεταβάλῃς κατά τι; μεταβλητὸς εἶναι ὁ νοῦς τῶν φρονίμων. Ἠξεύρεις ὅτι τοὺς πρεσβυτέρους ἀκολουθοῦσι πάντοτε αἱ Ἐρινύες.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπεκρίθη ὁ γεωσείστης Ποσειδῶν·

« Θεὰ Ἶρι, πολὺ ὀρθὰ μοῦ εἶπες τὸν λόγον τοῦτον· καλὸν καὶ τοῦτο, τὸ νὰ ἦναι φρόνιμος ὁ ἀγγελιοφόρος. Ἀλλὰ τοῦτο μοῦ φέρει ἀγανάκτησιν καὶ θυμὸν εἰς τὴν καρδίαν, ὅταν θέλῃ μὲ θυμωμένους λόγους νὰ ἐπιπλήττῃ ἐμὲ, ὁ ὁποῖος ἔχω ἴσον μὲ αὐτὸν μερίδιον καὶ τὴν ἰδίαν τύχην. Ἀλλὰ τώρα μὲν μ' ὅλην τὴν ἀγανάκτησίν μου θὰ ὑποχωρήσω· θά σοι εἴπω ὅμως ἄλλο τι, τὴν ἐξῆς δηλαδὴ ἀπειλήν. Ἐὰν παρὰ τὴν θέλησιν ἐμοῦ, τῆς λαφυραγωγοῦ Ἀθηνᾶς, τῆς Ἥρας, τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ ἄνακτος Ἡφαίστου, φεισθῇ τὴν ὑψηλὴν Τροίαν, καὶ δὲν θελήσῃ νὰ τὴν ἐκπορθήσῃ, καὶ νὰ δώσῃ μεγάλην ἰσχὺν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἂς ἠξεύρῃ τοῦτο, ὅτι μεταξὺ τῶν δύο μας θὰ ὑπάρχῃ ὀργὴ ἀθεράπευτος.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ Ποσειδῶν ἀφῆκε τὸν ἑλληνικὸν στρατόν, καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπόθησαν δὲ αὐτὸν οἱ ἥρωες Ἕλληνες. Τότε δὲ εἶπεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

«Πήγαινε τώρα, ἀγαπητὲ Φοῖβε, εἰς τὸν πολεμικὸν Ἕκτορα· διότι πλέον ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν, ἀποφεύγων τὴν μεγάλην ὀργήν μας· διότι θὰ ἤκουσαν τὴν μάχην μας καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλλοι καταχθόνιοι θεοί, οἱ περὶ τὸν Κρόνον. Ἀλλὰ τοῦτο ὑπῆρξε πολὺ καλλίτερον καὶ δι' ἐμὲ καὶ δι' αὐτόν, ὅτι πρότερον συνεστάλη καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὰς ἰδικάς μου χεῖρας, διότι δὲν ἤθελε γίνει τοῦτο χωρὶς ἱδρῶτα. Ἀλλὰ σὺ λάβε εἰς τὰς χεῖράς σου τὴν θυσσανωτὴν αἰγίδα, καὶ συνεχῶς σείων αὐτήν, τρέψον εἰς φυγὴν τοὺς Ἕλληνας ἥρωας· σὺ δὲ ὁ ἴδιος φρόντισον, ὁ μακρόθεν τοξεύων, περὶ τοῦ γενναίου Ἕκτορος· διέγειρον δηλαδὴ τὸ θάρρος αὐτοῦ ἕως οὗ φεύγοντες οἱ Ἕλληνες φθάσωσιν εἰς τὰ πλοῖά των παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. Ἀπ' ἐκεῖ δ' ἐγὼ αὐτὸς θὰ σκεφθῶ διὰ τίνος ἔργου ἢ λόγου ν' ἀναπνεύσωσι πάλιν ἀπὸ τὸ πάθημα οἱ Ἕλληνες.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δ' Ἀπόλλων δὲν παρήκουσεν εἰς τὸν πατέρα του, ἀλλὰ κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἴδης, ὁμοιάζων μὲ ταχὺν φασσοφόνον ἱέρακα, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ ταχύτερον τῶν πτηνῶν. Εὗρε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ πολεμικοῦ Πριάμου, τὸν θεῖον Ἕκτορα, καθήμενον, δὲν ἔκειτο πλέον, πρὸ ὀλίγου ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνῃ γνωρίζων τοὺς περὶ αὐτὸν συντρόφους του· τὸ δὲ ἄσθμα καὶ ὁ ἱδρὼς ἔπαυσαν, ἀφοῦ ἤγειρεν αὐτὸν ἡ θέλησις τοῦ αἰγιόχου Διός. Σταθεὶς δὲ πλησίον ὁ μακρόθεν ἐργαζόμενος Ἀπόλλων, εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ἕκτορ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, διατί σὺ κάθησαι λιποθυμημένος μακρὰν τῶν ἄλλων; μήπως σὲ κατέχει πού πόνος τις;»

Πρὸς αὐτὸν ἐξησθενημένως ἀπήντησεν ὁ Ἕκτωρ, λέγων·

«Τίς εἶσαι σύ, κραταιότατε τῶν θεῶν, ὅστις ἵστασαι ἀπέναντί μου καὶ μὲ ἐρωτᾷς; Δὲν ἤκουσες ὅτι παρὰ τὰς πρύμνας τῶν πλοίων μὲ ἐκτύπησεν ὁ μεγαλόφωνος Αἴας εἰς τὸ στῆθος μὲ μεγάλην πέτραν, ἐνῷ ἐφόνευα τοὺς συντρόφους του, καὶ μὲ ἔθεσεν ἐκτὸς μάχης; Ἐγὼ τοὐλάχιστον ἐνόμιζα ὅτι τὴν ἡμέραν ταύτην θὰ ἐπήγαινα εἰς τοὺς νεκροὺς εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος, ἐπειδὴ οὕτως ἠσθανόμην σβενομένην τὴν ψυχήν μου.»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ὁ μακρόθεν ἐργαζόμενος ἄναξ Ἀπόλλων·

«Λάβε θάρρος τώρα· διότι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου σοὶ ἔστειλεν ἀπὸ τὴν Ἴδην βοηθὸν διὰ νὰ στέκῃ πλησίον σου καὶ νὰ σὲ ὑπερασπίζηται, ἐμὲ τὸν χρυσότοξον Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπὸ προτήτερα σώζω καὶ σὲ ὁμοίως καὶ τὴν ὑψηλήν σας πόλιν. Ἐλθὲ λοιπόν, παρότρυνον τοὺς πολλοὺς ἱππεῖς, νὰ διευθύνωσι τοὺς ταχεῖς αὐτῶν ἵππους πρὸς τὰ γλαφυρὰ πλοῖα· ἐγὼ δὲ προπορευόμενος θὰ κάμω λεῖον ὅλον τὸν δρόμον διὰ τοὺς ἵππους, καὶ θὰ τρέψω εἰς φυγὴν τοὺς Ἕλληνας ἥρωας.»

Οὕτως εἰπών, ἐνέπνευσε μεγάλην δύναμιν εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν. Καθὼς δ' ὅταν ἄεργος ἵππος, θρεμμένος εἰς τὴν φάτνην, θραύσας τὸν δεσμόν του, τρέχῃ καλπάζων διὰ τῆς πεδιάδος, καὶ ἀγέρωχος εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, εἰς ὃν συνειθίζει νὰ λούηται· κρατεῖ δὲ ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν του, καὶ κινεῖ τὴν χαίτην περὶ τοὺς ὤμους του· ἐννοῶν δὲ τὴν ὡραιότητά του φέρει ταχέως τοὺς πόδας του πρὸς τὰ μέρη ὅπου συχνάζουν καὶ βόσκουσιν ἵπποι· οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ ἐκίνει τάχιστα τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα, προτρέπων τοὺς ἱππεῖς, ἀφοῦ ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ. Καθὼς δὲ κυνηγοῦσιν οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ κύνες καμμίαν κερασφόρον ἔλαφον ἢ ἀγρίαν αἶγα· καὶ ταύτην μὲν σώζει ἡ βράχος ὑψηλὸς ἢ βαθύσκιον δάσος· καὶ δὲν δύνανται πλέον νὰ τὴν εὕρωσιν, ἀπὸ δὲ τὰς φωνὰς αὐτῶν εὐγαίνει εἰς τὸν δρόμον μεγαλοχαίτης λέων, καὶ ἀμέσως τοὺς τρέπει ὅλους εἰς φυγήν, μ' ὅλην αὐτῶν τὴν ὁρμήν· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες μέχρι μέν τινος ἠκολούθουν παρατεταγμένοι τοὺς Τρῶας, πληγόνοντες αὐτοὺς μὲ ξίφη καὶ μὲ δίστομα δόρατα· ἀφοῦ ὅμως εἶδον τὸν Ἕκτορα περιερχόμενον τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ἐφοβήθησαν, καὶ ὅλων ἡ ψυχὴ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας των.

Τότε ἠγόρευσε πρὸς αὐτοὺς ὁ Θόας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος, ὁ ἄριστος τῶν Αἰτωλῶν, ἔμπειρος μὲν καὶ εἰς τὸ ἀκόντιον, ἱκανὸς δὲ καὶ εἰς τὸν ἐκ τοῦ πλησίον πόλεμον· εἰς δὲ τὴν συνέλευσιν, ὀλίγοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων τὸν ἐνίκων, ὁπόταν οἱ νέοι εἶχον καμμίαν συζήτησιν. Οὗτος καλὰ δι' αὐτοὺς φρονῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε·

«Φεῦ, ὄντως παράδοξον πρᾶγμα, βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς

μου· πῶς ἐσηκώθη πάλιν ὁ Ἕκτωρ ἀποφυγὼν τὸν θάνατον! Ἐπὶ πολὺ, βεβαίως, ἐπίστευεν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὅτι ἀπέθανεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Τελαμωνιάδου Αἴαντος. Ἀλλὰ θεός τις πάλιν ἀπήλλαξε καὶ ἔσωσε τὸν Ἕκτορα ὁ ὁποῖος πολλῶν Ἑλλήνων παρέλυσε τὰ γόνατα, καθὼς καὶ τώρα νομίζω θὰ γίνῃ· διότι δὲν στέκεται βεβαίως μεταξὺ τῶν προμάχων προθυμούμενος οὕτως, ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ πολυβρόντου Διός. Ἔλθετε λοιπὸν ἂς παραδεχθῶμεν ὅλοι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγὼ θὰ εἴπω. Τὸ μὲν πλῆθος ἂς προτρέψωμεν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ πλοῖα· ἡμεῖς δὲ ὅσοι καυχώμεθα εἰς τὸν στρατὸν ὅτι εἴμεθα ἄριστοι, ἂς σταθῶμεν, ἴσως ἐλθόντες ἐναντίον του καὶ ὑψώσαντες τὰ δόρατα, σταματήσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀρχήν· νομίζω δὲ ὅτι μ' ὅλην τὴν ὁρμήν του θὰ φοβηθῇ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δ' Ἕλληνες μετὰ προθυμίας ἐπείσθησαν εἰς αὐτόν. Καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Αἴαντα, καὶ τὸν ἄνακτα Ἰδομενέα, οἱ περὶ τὸν Τεῦκρον καὶ Μηριόνην καὶ Μέγην τὸν ὅμοιον μὲ τὸν Ἄρην, προετοίμαζον τὴν μάχην προσκαλέσαντες τοὺς ἀρίστους, ἐναντίον τοῦ Ἕκτορος καὶ τῶν Τρώων· τὸ δὲ πλῆθος ἀνεχώρησεν ὀπίσω εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα.

Ἐπῆλθον τότε συμπεπυκνωμένοι οἱ Τρῶες, τῶν ὁποίων προηγεῖτο ὁ Ἕκτωρ, βαδίζων μὲ μεγάλα βήματα· ἔμπροσθεν δὲ αὐτοῦ ἐπορεύετο ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων περιβεβλημένος τοὺς ὤμους μὲ νεφέλην, καὶ κρατῶν τὴν πολεμικὴν αἰγίδα, τὴν φοβερὰν δασύμαλλον καὶ ἔξοχον, τὴν ὁποίαν ὁ χαλκεὺς Ἥφαιστος ἔδωκεν εἰς τὸν Δία νὰ τὴν κρατῇ, ὅπως τρέπῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἀνθρώπους· αὐτὴν λοιπὸν κρατῶν εἰς χεῖρας, προηγεῖτο τοῦ στρατοῦ.

Οἱ δ' Ἕλληνες τοὺς ἐδέχθησαν ἐν τάξει, ἠγέρθη δὲ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν μέγας ἀλλαλαγμὸς, καὶ τὰ βέλη ἀπὸ τὰς χορδὰς ἐπέτων· πολλὰ δόρατα ριπτόμενα ἀπὸ ἀνδρείων χεῖρας, ἄλλα μὲν ἐνεπήγνυντο εἰς τὰ σώματα πολεμικῶν ἀνδρῶν, πολλὰ δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ, πρὶν νὰ ἐπιτύχωσι λευκὸν σῶμα, ἐκαρφόνοντο κατὰ γῆς, ἐπιθυμοῦντα νὰ χορτάσωσι κρέας. Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του ἀκίνητον τὴν αἰγίδα ὁ

Φοῖβος Ἀπόλλων, τὰ βέλη πολλοὺς καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν εὕρισκον, καὶ ἐφονεύοντο στρατιῶται. Ἅμα ὅμως παρατηρήσας κατὰ μέτωπον τοὺς ταχυΐππους Ἕλληνας, τὴν ἔσεισε καὶ συνάμα ἐκραύγασε πολὺ δυνατά, τότε ἀπενάρκωσε τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ ἔχασαν τὴν πολεμικήν των δύναμιν. Καθὼς δὲ δύο θηρία ἐλθόντα ἐξαίφνης κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ποιμένος ἐν καιρῷ σκοτεινῆς νυκτὸς συνταράσσουσιν ἀγέλην βοῶν ἢ μέγα ποίμνιον προβάτων, οὕτως ἀνάνδρως ἐτράπησαν εἰς φυγὴν οἱ Ἕλληνες· διότι τοῖς ἐνέβαλε φόβον ὁ Ἀπόλλων, διὰ νὰ δοξάσῃ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἕκτορα.

Τότε δὲ, ἐπεκταθείσης τῆς μάχης, ἀνὴρ ἐφόνευεν ἄνδρα. Ὁ μὲν Ἕκτωρ ἐφόνευσε τὸν Στιχίον καὶ τὸν Ἀρκεσίλαον, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἦτο ἡγεμὼν τῶν χαλκοχιτώνων Βοιωτῶν, ὁ δέ, πιστὸς σύντροφος τοῦ μεγαλοψύχου Μενεσθέως· ὁ δ' Αἰνείας ἐφόνευσε τὸν Μέδοντα καὶ τὸν Ἴασον· καὶ ὁ μὲν Μέδων ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ θείου Ὀϊλέως, καὶ ἀδελφὸς τοῦ Αἴαντος· κατῴκει δὲ εἰς τὴν Φυλάκην, μακρὰν τῆς πατρίδος του, διότι ἐφόνευσεν ἄνδρα συγγενῆ τῆς μητρυᾶς του Ἐριώπιδος τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ὀϊλεύς· ὁ δὲ Ἴασος ἦτο ἀρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐκαλεῖτο δὲ υἱὸς τοῦ Σφήλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Βουκόλου. Ὁ δὲ Πολυδάμας ἐφόνευσε τὸν Μηκιστῆ, καὶ ὁ Πολίτης τὸν Ἐχίον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς μάχης, τὸν δὲ Κλονίον ἐφόνευσεν ὁ θεῖος Ἀγήνωρ. Ὁ δὲ Πάρις ἐκτύπησε τὸν Δηΐοχον, ἐνῷ ἔφευγεν, ὄπισθεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὤμου του, καὶ τὸν διεπέρασεν.

Ἐνῷ δὲ οὗτοι ἀφήρουν τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς φονευμένους, οἱ Ἕλληνες, προσπεσόντες εἰς τὴν ἐσκαμμένην τάφρον καὶ εἰς τοὺς πασσάλους, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ἐξ ἀνάγκης εἰσέδυον εἰς τὸ τεῖχος. Τότε ὁ Ἕκτωρ ἐφώναξε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας λέγων·

« Ὁρμήσατε κατὰ τῶν πλοίων, καὶ ἀφήσατε τὰ αἱματωμένα λάφυρα· ὅποιον ἴδω εἰς ἄλλο μέρος μακρὰν τῶν πλοίων, ἐκεῖ θὰ τὸν φονεύσω καὶ δὲν θὰ ἐνταφιάσωσι τὸ σῶμά του οἱ συγγενεῖς καὶ αἱ συγγενεῖς του, ἀλλὰ σκύλοι θὰ τὸν σύρωσιν ἔμπροσθεν τῆς πόλεώς μας. »

Οὕτως εἰπὼν ἐκτύπησεν εἰς τοὺς ὤμους μὲ τὴν μάστιγα

τοὺς ἵππους, προσκαλῶν τοὺς Τρῶας εἰς τὰς τάξεις· αὐτοὶ δὲ ὅλοι μετ' αὐτοῦ ἀλαλάξαντες ὡδήγουν μὲ φοβερὰν βοὴν τοὺς σύροντας τὰ ἅρματα ἵππους· ἔμπροσθεν δὲ αὐτῶν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων μὲ τοὺς πόδας του κρημνίζων κατέρριψεν εὐκόλως εἰς τὸ μέσον τὰς ὄχθας τῆς βαθείας τάφρου, καὶ ἐγεφύρωσε δρόμον μακρὸν καὶ πλατύν, ὅσον φθάνει τὸ δόρυ ὅταν τὸ ρίπτῃ ἀνὴρ δοκιμάζων τὴν δύναμίν του. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπέπεσαν φαλαγγηδόν, προηγουμένου τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις ἐκράτει τὴν πολύτιμον αἰγίδα· ἐκρήμνιζε δὲ τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων εὐκολώτατα, καθὼς κρημνίζει τὴν ἄμμον παρὰ τὴν θάλασσαν, παιδίον τὸ ὁποῖον ἀφοῦ κάμῃ παιδικὰ παιγνίδια, τὰ ἀνακατόνει πάλιν μὲ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς του. Οὕτω καὶ σύ, ὦ ἰσχυρὲ Φοῖβε, κατέστρεψας τοὺς πολλοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας τῶν Ἑλλήνων, αὐτοὺς δ' ἔτρεψας εἰς φυγήν.

Οὕτως οἱ μὲν Ἕλληνες ἐστάθησαν μένοντες, ἐνθαρρύνοντες ἀλλήλους, καὶ ὑψώσαντες τὰς χεῖρας ηὔχοντο ἕκαστος εἰς ὅλους τοὺς θεούς· πρὸ πάντων δὲ ὁ Γερήνιος Νέστωρ ὁ φύλαξ τῶν Ἑλλήνων, προστήχετο, ὑψόνων τὰς χεῖρας πρὸς τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν, καὶ ἔλεγε·

« Ζεῦ πάτερ, ἐὰν ποτέ τις ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ πολύσιτον Ἄργος, κατακαίων διὰ σὲ παχέα μηρία βοὸς ἢ προβάτου, ηὔχετο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, σὺ δὲ ὑπεσχέθης τοῦτο καὶ συγκατένευσας, ἐνθυμήθητι αὐτὰ τώρα, καὶ ἀπομάκρινον, Ὀλύμπιε, τὴν κοινὴν τῆς καταστροφῆς ἡμέραν, καὶ μὴ ἀφήσῃς τοὺς Ἕλληνας νὰ καταβάλλωνται οὕτως ὑπὸ τῶν Τρώων. »

Αὐτὰ εἶπεν εὐχόμενος· ὁ δὲ πάνσοφος Ζεύς, ἀκούων τὰς εὐχὰς τοῦ γέροντος Νηλείδου, ἐβρόντησε μεγάλως.

Οἱ δὲ Τρῶες ἅμα ἤκουσαν τὴν βροντὴν τοῦ αἰγιόχου Διός, ὥρμησαν περισσότερον ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἐπαναλαβόντες τὸ πολεμικόν των θάρρος. Καθὼς δὲ μέγα κῦμα τῆς εὐρυχώρου θαλάσσης πίπτει ἐντὸς πλοίου ἄνωθεν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, ὁπόταν τὸ βιάζῃ ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου, ἡ ὁποία πρὸ πάντων αὐξάνει τὰ κύματα· οὕτω καὶ οἱ Τρῶες μὲ βοὴν μεγάλην κατέβαινον τὸ τεῖχος, καὶ εἰσβαλόντες μὲ τοὺς ἵππους, ἐπολέ-

μουν πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων μὲ δίστομα δόρατα, καὶ ἐκ τοῦ συστάδην, οἱ μὲν ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἅρματα, οἱ δὲ ὑψηλὰ ἀναβάντες ἐπάνω εἰς τὰ μέλανα πλοῖα, μὲ μακρὰ δόρατα, τὰ ὁποῖα εἶχον εἰς τὰ πλοῖα, δόρατα τῆς ναυμαχίας, στερεὰ καὶ εἰς τὴν αἰχμὴν ἐνδυμένα μὲ χαλκόν.

Ὁ δὲ Πάτροκλος ἕως ὅτου μὲν ἐπολέμουν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες περὶ τὸ τεῖχος, ἔξω τῶν ταχέων πλοίων, ἐκάθητο εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ καλοῦ Εὐρυπύλου, καὶ τὸν διεσκέδαζε μὲ τοὺς λόγους του, ἐπέθετε δὲ καὶ εἰς τὴν ὀδυνηρὰν πληγήν του φάρμακα, θεραπεύοντα τοὺς μαύρους πόνους. Ἀφοῦ ὅμως εἶδε τοὺς Τρῶας ἐφορμῶντας εἰς τὸ τεῖχος, καὶ τὴν βοὴν καὶ τὴν φυγὴν τῶν Ἑλλήνων, ἐστέναξε, καὶ κτυπῶν τοὺς μηροὺς μὲ τὰς παλάμας του ἐθρήνει καὶ ἔλεγεν·

«Εὐρύπυλε, δὲν δύναμαι πλέον, μολονότι ἔχεις τὴν ἀνάγκην μου, νὰ μένω ἐδῶ· διότι μεγάλη μάχη ἤναψεν· ἀλλὰ σὲ μὲν ἂς σὲ διασκεδάζῃ ὁ θεράπων σου, ἐγὼ δὲ θὰ σπεύσω εἰς τὸν Ἀχιλλέα, διὰ νὰ τὸν προτρέψω νὰ πολεμήσῃ. Τίς ἠξεύρει, ἂν ὅταν τὸν ὁμιλήσω, δὲν διεγείρω τὴν καρδίαν του μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ; καλὴ εἶναι ἡ συμβουλὴ τοῦ συντρόφου.»

Καὶ οὗτος μὲν αὐτὰ εἰπὼν ἀνεχώρησεν· οἱ δ' Ἕλληνες ἐδέχθησαν ἀκλόνητοι τοὺς Τρῶας ἐπερχομένους, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο, ἂν καὶ ὀλιγωτέρους, νὰ τοὺς ἀποκρούσωσιν ἀπὸ τὰ πλοῖα· οὐδ' οἱ Τρῶες πάλιν δὲν ἠδύναντό ποτε νὰ διαρρήξωσι τὰς φάλαγγας τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰ πλοῖα. Ἀλλὰ καθὼς ἡ στάθμη κανονίζει τὸ ναυπηγήσιμον ξύλον εἰς τὰς παλάμας ἐμπείρου τέκτονος, ὁ ὁποῖος νὰ γνωρίζῃ ὅλην τὴν τέχνην διὰ τῶν ὑπαγορεύσεων τῆς Ἀθηνᾶς, οὕτως ἐζύγιζε καὶ ἡ μάχη τούτων ἐξ ἴσου καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη καὶ ἐπολέμουν ἄλλοι μὲν περὶ ταῦτα, ἄλλοι δὲ περὶ ἐκεῖνα τὰ πλοῖα.

Ὁ δ' Ἕκτωρ ἐπῆγεν ἐναντίον τοῦ ἐνδόξου Αἴαντος· ἠγωνίζοντο δὲ οἱ δύο των περὶ ἓν πλοῖον, καὶ δὲν ἠδύναντο οὔτε ὁ μὲν νὰ τὸν ἐκδιώξῃ καὶ νὰ καύσῃ τὸ πλοῖον, οὔτε ὁ δὲ νὰ τὸν ἀπωθήσῃ, ἀφοῦ ὁ θεὸς τὸν ἔφερε πλησίον. Τότε ὁ γενναῖος Αἴας ἐκτύπησε μὲ δόρυ εἰς τὸ στῆθος τὸν Καλήτορα τὸν υἱὸν

τοῦ Κλυτίου, ἐνῷ ἔφερε πῦρ εἰς τὸ πλοῖον· πεσὼν δὲ κάτω ἐβρόντησε, καὶ ὁ δαυλὸς ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του. Ὁ Ἕκτωρ ἅμα εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του τὸν ἐξάδελφόν του νὰ πέσῃ κατὰ γῆς ἔμπροσθεν τοῦ μέλανος πλοίου, ἐκραύγασε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους λέγων·

« Τρῶες, καὶ Λύκιοι, καὶ οἱ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμοῦντες Δάρδανοι, μὴ φεύγετε ἀκόμη τὸν πόλεμον, εἰς τὸ στενὸν αὐτὸ μέρος, ἀλλὰ σώσατε τὸν υἱὸν τοῦ Κλυτίου, διὰ νὰ μὴ λαφυραγωγήσωσιν οἱ Ἕλληνες αὐτόν, πεσόντα εἰς τὸν κατὰ τῶν πλοίων ἀγῶνα. »

Αὐτὰ εἰπὼν ἀκόντισε τὸν Αἴαντα μὲ λαμπρὸν δόρυ· καὶ ἐκεῖνον μὲν δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἀλλὰ τὸν Κυθήριον Λυκόφρονα τὸν υἱὸν τοῦ Μάστορος, τὸν θεράποντα τοῦ Αἴαντος, ὅστις κατῴκει πλησίον του, ἐπειδὴ ἐφόνευσεν ἄνθρωπον εἰς τὰ θεῖα Κύθηρα, τοῦτον ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλήν, μὲ ὀξὺ δόρυ, ἄνωθεν τοῦ ὠτός, ἐνῷ ἵστατο πλησίον τοῦ Αἴαντος· ἔπεσε δὲ ἀπὸ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου χαμαὶ εἰς τὸν κονιορτὸν, καὶ παρέλυσαν τὰ μέλη του. Ὁ δ' Αἴας ἐφοβήθη καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν του·

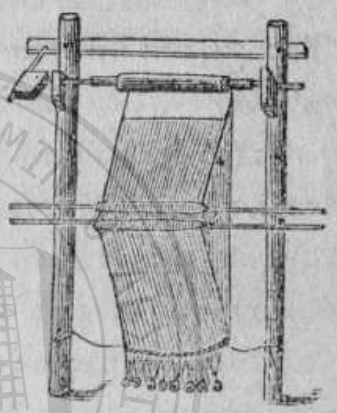

ΥΦΑΙΝΩ.

Εἰκ. 25.

« Φίλε Τεῦκρε, ἐφονεύθη ὁ πιστός μας σύντροφος Μαστορίδης, τὸν ὁποῖον ὄντα ἀπὸ τὰ Κύθηρα ἐτιμῶμεν εἰς τὸν οἶκόν μας, ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἀγαπητοὺς γονεῖς μας· καὶ τὸν ἐφόνευσεν ὁ μεγαλόψυχος Ἕκτωρ. Ποῦ εἶναι τώρα τὰ ταχυθάνατα βέλη σου, καὶ τὸ τόξον, τὸ ὁποῖον σοῦ ἔδωκεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ; »

Οὕτως εἶπεν· αὐτὸς δ' ἐνόησε, καὶ δραμὼν ἐστάθη πλησίον του, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα εὔκαμπτον τόξον καὶ βελοφόρον φαρέτραν· καὶ εὐθὺς ἤρχισε νὰ ρίπτῃ βέλη κατὰ τῶν Τρώων. Ἐκτύπησε δὲ τὸν Κλεῖτον τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Πεισήνορος, σύντροφον τοῦ ἀγερώχου Πανθείδου Πολυδάμαντος, ἐνῷ ἐκράτει εἰς χεῖρας τὰ ἡνία· καὶ ὠδήγει τὸ ἅρμα διευθύνων αὐτὸ ἐκεῖ ὅπου περισσότερον ἐκλονοῦντο αἱ φάλαγγες, πρὸς βοήθειαν

τοῦ Ἕκτορος καὶ τῶν Τρώων· ἀλλὰ ταχέως τοῦ ἦλθε τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον κανεὶς ἐξ αὐτῶν, καί τοι ἤθελον, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ ἐμποδίσῃ. Διότι τοῦ ἦλθεν ὄπισθεν εἰς τὸν αὐχένα τὸ ὀδυνηρὸν βέλος· καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὄχημα, οἱ δὲ ἵπποι ἀνετινάχθησαν σείροντες μὲ κρότον τὸ εὔκαιρον ὄχημα. Τὸ εἶδε δὲ ἀμέσως ὁ βασιλεὺς Πολυδάμας, καὶ πρῶτος αὐτὸς ἦλθεν εἰς τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀστύνοον τὸν υἱὸν τοῦ Προτιάονος, καὶ πολλὰ τὸν παρήγγειλε νὰ παρατηρῇ αὐτὸν καὶ νὰ κρατῇ πλησίον του τοὺς ἵππους· αὐτὸς δ' ἐπιστρέψας πάλιν ἀνεμίχθη μεταξὺ τῶν προμάχων.

Ὁ δὲ Τεῦκρος ἐπῆρεν ἄλλο βέλος διὰ τὸν χαλκωπλισμένον Ἕκτορα, καὶ θὰ ἔπαυε βεβαίως τὴν παρὰ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων μάχην, ἐὰν τὸν ἐκτύπα καὶ ἀφῄρει τὴν ψυχὴν τοῦ πρωταγωνιστοῦ ἐκείνου· ἀλλὰ δὲν διέφυγε τὸν συνετὸν νοῦν τοῦ Διός, ὅστις τὸν μὲν Ἕκτορα ἐφύλαττεν, ἀπὸ δὲ τὸν Τελαμώνιον Τεῦκρον ἀφῄρεσε τὴν δόξαν, θραύσας τὴν καλλίστροφον χορδὴν τοῦ ὡραίου τόξου, ἐνῷ ἔσυρεν αὐτὴν κατὰ τοῦ Ἕκτορος· ἐξέφυγε δὲ ἄλλοῦ τὸ βαρὺ ἐκ τοῦ χαλκοῦ βέλος καὶ τὸ τόξον ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του. Ἐτρόμαξε τότε ὁ Τεῦκρος καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του·

«Οἴμοι! θεός τις βεβαίως ἀνατρέπει τὰ σχέδια τῆς μάχης μας, θεὸς, ὁ ὁποῖος ἐξέβαλε τὸ βέλος ἀπὸ τὴν χεῖρά μου, καὶ ἔσπασε τὴν νεόστροφον χορδὴν, τὴν ὁποίαν τὸ πρωὶ ἔδεσα εἰς αὐτὸ, διὰ ν' ἀντέχῃ εἰς ἀδικόπως ριπτόμενα βέλη.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας·

«Φίλε, ἄφες τὸ τόξον καὶ τὰ πυκνὰ βέλη νὰ κῆντα, ἀφοῦ τὰ ἀνέτρεψε θεός τις φθονήσας τοὺς Ἕλληνας· καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας μακρὸν δόρυ, καὶ εἰς τοὺς ὤμους σου ἀσπίδα, πολέμει κατὰ τῶν Τρώων, καὶ πρότρεπε καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας. Ἂς ἀναλάβωμεν λοιπὸν τὸ πολεμικόν μας θάρρος, διὰ νὰ μὴ κυριεύσωσι τοὐλάχιστον ἀκόπως τὰ καλλικάθεδρα πλοῖα, ἂν μᾶς κατακάλωσιν.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Τεῦκρος τὸ μὲν τόξον ἔθηκεν εἰς τὴν σκηνὴν, ἔθεσε δὲ περὶ τοὺς ὤμους του ἀσπίδα τετράπτυχον, καὶ ἐπὶ τῆς δυνατῆς κεφαλῆς του ἔθεσε περικεφαλαίαν καλο-

κομωμένην μὲ λόφον ἐξ ἱππείων τριχῶν, ὁ ὁποῖος φοβερῶς ἄνωθεν ἐσείετο· λαβὼν δὲ δυνατὸν δόρυ μὲ χαλκίνην ὀξεῖαν αἰχμήν, ἔδραμε, καὶ ταχέως τρέχων ἐπῆγε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ Αἴαντος.

Ὁ δ' Ἕκτωρ ἅμα εἶδε βλαφθέντα τὰ βέλη τοῦ Τεύκρου ἐφώναξε πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους, λέγων·

«Τρῶες καὶ Λύκιοι, καὶ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμοῦντες Δάρδανοι, φανῆτε ἄνδρες, ὦ φίλοι, καὶ ἀναλάβετε τὸ πολεμικόν σας θάρρος, ἐδῶ πλησίον εἰς τὰ πλοῖα· διότι εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου βλαφθέντα ἐκ μέρους τοῦ Διὸς τὰ τόξα ἀνδρὸς ἀρίστου. Πολὺ δ' εὐκολόγνωστος γίνεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ δύναμις τοῦ Διός, καὶ εἰς ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους ἤθελε δώσει ὑπερτέραν δόξαν, καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους καταβάλλει, καὶ δὲν θελήσῃ νὰ τοὺς βοηθήσῃ, καθὼς τώρα τῶν μὲν Ἑλλήνων τὴν δύναμιν καταβάλλει, ἡμᾶς δὲ βοηθεῖ. Μάχεσθε λοιπὸν συσσωματωμένοι πλησίον εἰς τὰ πλοῖα· ὅστις δ' ἐξ ὑμῶν κτυπηθεὶς εὕρῃ τὸν θάνατον, ἂς ἀποθάνῃ· δὲν τοῦ εἶναι ἀπρεπὲς ν' ἀποθάνῃ ὑπερασπιζόμενος τὴν πατρίδα του· ἀλλὰ ἔπειτα θὰ ἦναι σῶα καὶ ἡ σύζυγός του καὶ τὰ τέκνα του, ἀβλαβὴς δὲ ὁ οἶκος καὶ τὰ κτήματά του, ἂν οἱ Ἕλληνες μὲ τὰ πλοῖά των ἀναχωρήσωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.»

Οὕτως εἰπὼν διήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν ἑκάστου. Ὁ δ' Αἴας πάλιν ἀφ' ἑτέρου προέτρεψε τοὺς συντρόφους του, λέγων·

«Ἐντροπή, Ἕλληνες· τώρα κάλλιον εἶναι ἢ ν' ἀποθάνωμεν, ἢ νὰ σωθῶμεν καὶ ν' ἀπωθήσωμεν τὸ κακὸν ἀπὸ τὰ πλοῖα. Μήπως ἐλπίζετε, ἂν ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ κυριεύσῃ τὰ πλοῖά μας, ὅτι θὰ ὑπάγητε πεζοὶ ἕκαστος εἰς τὴν πατρίδα του; ἢ δὲν ἀκούετε τὸν Ἕκτορα ὅπου ἐνθαρρύνει τὸν στρατόν του ὅλον, ἐπιθυμῶν νὰ κατακαύσῃ τὰ πλοῖά μας; βεβαίως δὲν τοὺς προσκαλεῖ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν χορόν, ἀλλὰ νὰ πολεμήσωσι. Δι' ἡμᾶς δὲ δὲν ὑπάρχει γνώμη καὶ σκέψις καλλιτέρα, παρὰ νὰ συμπλακῶμεν ἐκ τοῦ συστάδην μ' ὅλην τὴν δύναμίν μας. Καλλίτερον ν' ἀποθάνωμεν ἅπαξ, παρὰ νὰ ζῶμεν καὶ νὰ βασανι-

ζώμεθα ἐπὶ πολὺν καιρὸν εἰς δεινὴν μάχην, οὕτω ματαίως, ὑπὸ ἀνδρῶν κατωτέρων μας.»

Οὕτως εἰπὼν, διήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν ἑκάστου. Τότε ὁ μὲν Ἕκτωρ ἐφόνευσε τὸν Σχεδίον τὸν υἱὸν τοῦ Περιμήδους, ἀρχηγὸν τῶν Φωκαέων, ὁ δ' Αἴας ἐφόνευσε τὸν Λαοδάμαντα τὸν ἀρχηγὸν τῶν πεζῶν, τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος· ὁ δὲ Πολυδάμας ἐφόνευσε τὸν Κυλλήνιον Ὦτον, σύντροφον τοῦ Φυλείδου καὶ ἀρχηγὸν τῶν μεγαλοψύχων Ἐπειῶν. Τότε ἰδὼν αὐτὸν ἐφώρμησεν ὁ Μέγης· ἀλλ' ὁ Πολυδάμας παρεμέρισε· καὶ οὕτως αὐτὸν μὲν δὲν τὸν ἐπέτυχε· διότι δὲν ἄφινεν ὁ Ἀπόλλων νὰ φονευθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Πάνθου μεταξὺ τῶν προμάχων· ἐκτύπησεν ὅμως εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους τὸν Κροῖσμον, ὁ ὁποῖος κατακεσὼν ἐβρόντησεν. ὁ δὲ Μέγης τοῦ ἀφῄρει τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους. Ἐν τούτοις ὥρμησε κατ' αὐτοῦ ὁ ἔμπειρος αἰχμητὴς Δόλοψ ὁ Λαμπετίδης (τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἀνδρειότατον ὁ ὑπέρτατος τῶν ἀνδρῶν Λάμπος ὁ υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος) αὐτὸς τότε ἐκτύπησε τὸν Φυλείδην εἰς τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος, ἐφορμήσας ἐκ τοῦ πλησίον· ἀλλὰ τὸν ἐπροφύλαξεν ὁ στερεὸς θώραξ, τὸν ὁποῖον ἐφόρει ἐκ δύο κοίλων μερῶν συνεστάμενον· αὐτὸν εἶχε φέρει ποτὲ ὁ Φυλεὺς ἀπὸ τὴν Ἐφύραν τὴν παρὰ τὸν ποταμὸν Σελλήεντα· τοῦ τὸν ἔδωκε δὲ ὡς δῶρον ὁ βασιλεὺς Εὐφήτης διὰ νὰ τὸν φορῇ εἰς τὸν πόλεμον, εἰς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν· αὐτὸς ὁ θώραξ ἀπεμάκρυνε καὶ τότε ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ του τὸν ὄλεθρον. Ἀλλ' ὁ Μέγης μὲ τὸ ὀξύ του δόρυ ἐκέντησε τὴν ἄκραν κορυφὴν τῆς χαλκίνης περικεφαλαίας τοῦ Δόλοπος, καὶ ἔπασε τὸν ἀπὸ τρίχας ἵππου λόφον αὐτῆς, ὅστις ἔπεσε κατὰ γῆς, λαμπρὸς ἀπὸ τὴν νεοβαφῆ πορφύραν του. Ἐνῷ ὅμως μένων ἐπολέμει ὁ Δόλοψ καὶ ἤλπιζεν ἀκόμη νίκην, ἦλθε πρὸς βοήθειαν τοῦ Μέγητος ὁ πολεμικὸς Μενέλαος, καὶ σταθεὶς μὲ τὸ δόρυ κρυφίως εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ Δόλοπος, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὦμον ἀπ' ὀπίσω, ἡ δ' αἰχμὴ ὁρμῶσα εἰς τὰ ἐμπρὸς, διεπέρασε μὲ ὁρμὴν τὸ στέρνον του· ὁ δὲ Δόλοψ πάρκυτα ἔπεσε πρηνής. Τότε αὐτοὶ μὲν ἔδραμον νὰ τοῦ ἀφαιρέσωσι τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους· ὁ δ' Ἕκτωρ παρώτρυνεν ὅλους τοὺς ἀδελφούς του, καὶ πρῶτον εἶπεν εἰς τὸν γεν-

ναῖον Μελάνιππον τὸν υἱὸν τοῦ Ἰκέτωνος· ὁ ὁποῖος πρότερον μὲν ἔβοσκε τοὺς στρεψίποδας βοῦς εἰς τὴν Περκώτην, πρὶν νὰ ἔλθωσιν οἱ ἐχθροί· ἀφοῦ ὅμως ἦλθον τὰ εὐκίνητα πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, ἦλθε πάλιν εἰς τὴν Τροίαν, καὶ διέπρεπε μεταξὺ τῶν Τρώων, κατοικῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πριάμου, ὅστις ἠγάπα αὐτὸν ὡσὰν υἱόν του· αὐτὸν λοιπὸν καλέσας ὀνομαστὶ ὁ Ἕκτωρ, τῷ εἶπεν·

«Οὕτω λοιπόν, Μελάνιππε θὰ ἀμελήσωμεν; δὲν συγκινεῖται ἡ καρδία σου διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐξαδέλφου σου; δὲν βλέπεις πῶς προσπαθοῦσι νὰ πάρωσι τὰ ὅπλα τοῦ Δόλοπος; ἀκολούθησόν με λοιπὸν διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πολεμῶμεν τοὺς Ἕλληνας μακρόθεν, ἀλλ' ἢ θὰ τοὺς ἀφανίσωμεν, ἢ θὰ κυριεύσωσι τὴν ὑψηλὴν Ἴλιον καὶ θὰ κατακτήσωσι τοὺς πολίτας.»

Αὐτὰ εἰπὼν προσεπορεύθη, ὁ δὲ ἰσόθεος Μελάνιππος τὸν ἠκολούθησε. Τοὺς δ' Ἕλληνας προέτρεπεν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας, λέγων·

« Φίλοι, φανῆτε ἄνδρες, θέσατε ὀλίγην ἐντροπὴν εἰς τὴν ψυχήν σας, καὶ ἁμιλλᾶσθε πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰς φοβερὰς μάχας. Ἐκ τῶν φιλοτίμων ἀνδρῶν περισσότεροι σώζονται παρὰ φονεύονται· ἐνῷ εἰς τοὺς τρεπομένους εἰς φυγὴν οὔτε δόξα ἀποδίδεται οὔτε δύναμις.»

Οὕτως εἶπε, καὶ αὐτοὶ ὅμως προσεπάθουν ν' ἀποκρούσωσι τοὺς ἐχθρούς, ἐν τούτοις ἤκουσαν τὸν λόγον τοῦ Αἴαντος καὶ ἔφραξαν τὰ πλοῖα μὲ τεῖχος χάλκινον· τότε διήγειρεν ἐναντίον των τοὺς Τρῶας ὁ Ζεύς. Ὁ δὲ μεγαλόφωνος Μενέλαος παρώτρυνε τὸν Ἀντίλοχον, λέγων·

« Ἀντίλοχε, δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων νεώτερός σου, οὔτε ταχύτερος εἰς τοὺς πόδας, οὔτε γενναῖος ὡς σὺ εἰς τὸ μάχεσθαι. Εἴθε νὰ ἐφορμήσῃς ἐναντίον ἀνδρός τινος ἐκ τῶν Τρώων καὶ νὰ δυνηθῇς νὰ τὸν φονεύσῃς.»

Οὕτως εἰπὼν, αὐτὸς μὲν ἔδραμε πάλιν, τὸν δὲ Ἀντίλοχον διήγειρεν, οὗτος ἐξεπήδησεν ἀπὸ τοὺς προμάχους, καὶ παρατηρήσας περὶ ἑαυτόν, ἔρριψε τὸ λαμπρόν του ἀκόντιον· οἱ δὲ Τρῶες ὑπεχώρησαν ἅμα εἶδον τὸν ἄνδρα νὰ ρίψῃ τὸ ἀκόντιον·

ἀλλὰ δὲν ἔρριψεν ὁ Ἀντίλοχος εἰς μάτην τὸ ἀκόντιον· ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος παρὰ τὸν μαστὸν τὸν μεγαλόψυχον Μελάνιππον τὸν υἱὸν τοῦ Ἱκετῶνος ἐνῷ προσήρχετο εἰς τὸν πόλεμον. Ἐκρότησε δὲ πεσών, καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του. Τότε ὁ Ἀντίλοχος ἐφώρμησεν ὡς κύων, ὁ ὁποῖος ἐπιπίπτει ἐναντίον πληγωμένου ἐλαφίου, τὸ ὁποῖον ἀνεπήδησαν ἐκ τῆς φωλεᾶς, ἐπέτυχε νὰ τὸ κτυπήσῃ κυνηγὸς ἀνήρ, καὶ νὰ τὸ φονεύσῃ· οὕτω καὶ ἐναντίον σοῦ, ὦ Μελάνιππε, ἔδραμεν ὁ ἀτρόμητος Ἀντίλοχος διὰ νὰ σοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὅπλα. Ἀλλὰ δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ θείου Ἕκτορος, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἐναντίον του τρέχων ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης· ὁ δὲ Ἀντίλοχος, ἂν καὶ ἦτο ταχὺς πολεμιστής, δὲν ἐδέχθη τὸν Ἕκτορα, ἀλλ' ἐτράπη εἰς φυγὴν ὅμοιος μὲ θηρίον τὸ ὁποῖον ἔπραξε κακόν τι· καθὼς ἐκεῖνο ἀφοῦ φονεύσῃ ἢ κύνα ἢ κανένα βουκόλον περὶ τοὺς βόας του, φεύγει πρὶν νὰ συναχθῇ πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων· οὕτως ἔφυγε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος, καὶ κατ' αὐτοῦ σωρηδὸν ἔρριπτον φονικὰ βέλη οἱ Τρῶες καὶ ὁ Ἕκτωρ μὲ τρομερὰν βοήν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἅμα ἔφθασεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, ἐστράφη, καὶ ἐστοχάσθησεν.

Οἱ δὲ Τρῶες ἐφώρμων κατὰ τῶν πλοίων ὅμοιοι μὲ ὠμοφάγους λέοντας, ἐκτελοῦντες τὰς παραγγελίας τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος ἀδικκόπως ἐξήγειρε τὴν δύναμίν των, ἐνῷ τῶν Ἑλλήνων ἐνάρκονε τὴν ψυχήν, καὶ ἀφῄρει τὴν δόξαν. Διότι ἡ ἐπιθυμία του ἦτο νὰ παράσχῃ δόξαν εἰς τὸν Πριαμίδην Ἕκτορα, διὰ νὰ θέσῃ φοβερὸν καὶ καταστρεπτικὸν πῦρ εἰς τὰ καμπυλόπρυμνα πλοῖα, καὶ ἐκτελέσῃ οὕτω πᾶσαν τὴν ἀπαισίαν εὐχὴν τῆς Θέτιδος· διότι τοῦτο ἐπερίμενεν ὁ Ζεύς, νὰ ἴδῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του τὴν λάμψιν καιομένου πλοίου. Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔμελλε ν' ἀπωθήσῃ ἀπὸ τῶν πλοίων τοὺς Τρῶας, καὶ νὰ παράσχῃ δόξαν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Αὐτὰ φρονῶν ἤγειρε κατὰ τῶν γλαφυρῶν πλοίων τὸν Πριαμίδην Ἕκτορα, ὅστις καὶ μόνος του εἶχε μεγάλην ὁρμήν. Ἐμαίνετο δὲ καθὼς ὁ δορυσείστης Ἄρης ἢ καθὼς μαίνεται ὀλέθριον πῦρ εἰς τὰ ὄρη μέσα εἰς τὰ πυκνὰ δάση· τὸ στόμα του ἐξέβαλλεν ἀφρούς, οἱ ὀφθαλμοί του ἔλαμπον ὑπὸ τὰς φοβερὰς ὀφρῦς του, ἡ δὲ περικεφαλαία τρομερῶς

ἐτινάσσετο εἰς τοὺς κροτάφους του, ἐνῷ ἐπολέμει [ὁ Ἕκτωρ· διότι αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἀπὸ τοῦ αἰθέρος ἦτο βοηθός του, ὁ Ζεύς, ὁ ὁποῖος ἐτίμα καὶ ἐδόξαζεν αὐτὸν μολονότι ἦτο μόνος μεταξὺ πολλῶν ἀνδρῶν. Καὶ τοῦτο διότι ὀλίγον καιρὸν ἔμελλε νὰ ζήσῃ· διότι πλέον ἡ Ἀλλὰς Ἀθηνᾶ ἡτοίμαζε τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Πηλείδου]. Ἐπεθύμει δὲ νὰ διαρρήξῃ τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, δοκιμάζων ἐκεῖ ὅπου ἔβλεπε πλεῖστον κόσμον καὶ ὅπλα ἄριστα· ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἠδύνατο νὰ τοὺς διαρρήξῃ μ' ὅλην τὴν ὁρμήν του· διότι οἱ Ἕλληνες ἀντεῖχον παρατεταγμένοι ὡς πύργος, ὡσὰν βράχος ὑψηλὸς καὶ μέγας, εὑρισκόμενος πλησίον τῆς λευκῆς θαλάσσης, ὁ ὁποῖος δέχεται τὴν μεγάλην ὁρμὴν τῶν συριζόντων ἀνέμων, καὶ τὰ ἐξωγκωμένα κύματα, τὰ ὁποῖα ἐξωθοῦνται πρὸς αὐτόν· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἀκλόνητοι ἐδέχθησαν τοὺς Τρῶας, καὶ δὲν ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Ὁ δ' Ἕκτωρ λάμπων πανταχόθεν ὡς πῦρ ὥρμησεν ἐντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐνέπεσε, καθὼς κῦμα πίπτει ἐντὸς ταχέος πλοίου, ὁρμητικὸν καὶ ἐξωγκωμένον ὑπὸ τοῦ θυελλώδους ἀνέμου· τὸ δὲ πλοῖον ὁλόκληρον σκεπάζεται ἀπὸ τὴν ἄχνην, φοβερὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου κάμνει νὰ τρίζωσι τὰ ἱστία, οἱ δὲ ναῦται φοβοῦνται καὶ τρέμει ἡ καρδία των, διότι ὀλίγον ἀπέχουσιν ἀπὸ τοῦ θανάτου· οὕτως ἐβασανίζετο καὶ τῶν Ἑλλήνων ἡ καρδία. Καθὼς δὲ λέων ὀλέθρια φρονῶν ἐπέρχεται ἐναντίον πλήθους βοῶν, αἱ ὁποῖαι βόσκουσιν εἰς λειβάδιον μεγάλου ἕλους, ἔχουσαι βοσκὸν μὴ γνωρίζοντα καλῶς νὰ πολεμήσῃ πρὸς θηρίον διὰ τὸν φόνον ἑλικοκεράτου βοός· καὶ ὁ ὁποῖος πηγαίνει πάντοτε μὲ τὰς πρώτας ἢ μὲ τὰς τελευταίας βοῦς, ὁ δὲ λέων ἐφορμήσας εἰς τὸ μέσον κατατρώγει μίαν βοῦν, αἱ δὲ ἄλλαι τρέπονται ὅλαι εἰς φυγήν· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες τότε ἐτράπησαν εἰς δεινὴν φυγὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Διὸς καὶ τοῦ Ἕκτορος, ὁ ὁποῖος μόνον τὸν Μυκηναῖον Περιφήτην ἐφόνευσε, τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Κοπρέως, ὁ ὁποῖος ἔφερεν ἀγγελίας τοῦ ἄνακτος Εὐρυσθέως εἰς τὸν Ἡρακλέα· ἐκ τοιούτου κατωτέρου πατρὸς ἐγεννήθη ὁ Περιφήτης υἱὸς καλλίτερος εἰς πολλὰς ἀρετάς, κατά τε τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν, καὶ κατὰ τὴν ἀνδρείαν· ὢν καὶ κατὰ τὸν νοῦν μεταξὺ τῶν πρώτων

Μυκηναίων· αὐτὸς τότε παρέσχεν ἀφορμὴν δόξης εἰς τὸν Ἕκτορα· διότι στραφεὶς ὀπίσω, ἐνεπλέχθη εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ἀσπίδος, τὴν ὁποίαν ἔφερε φθάνουσαν μέχρι τῶν ποδῶν, εἰς προφύλαξιν ἀπὸ τὰ δόρατα· περιπλεχθεὶς λοιπὸν ἔπεσεν ὕπτιος, καὶ ἡ περικεφαλαία του ἐβρόντησε φοβερὰ περὶ τοὺς κροτάφους του, ὅταν ἔπεσε. Τότε τὸν εἶδεν ἀμέσως ὁ Ἕκτωρ, καὶ δραμὼν τὸν ἐπλησίασε, ἐνέπηξε τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθός του καὶ τὸν ἐφόνευσε πλησίον τῶν συντρόφων του, οἱ ὁποῖοι μ' ὅλην αὐτῶν τὴν λύπην, δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν σώσωσι· διότι καὶ αὐτοὶ τὰ μάλιστα ἐφοβοῦντο τὸν θεῖον Ἕκτορα.

Οἱ Τρῶες ἦλθον ἐνώπιον τῶν πλοίων, καὶ ἐκεῖ ἐχύθησαν, κυριευθέντων τῶν τελευταίων πλοίων, τὰ ὁποῖα πρῶτα εἶχον τραβηχθῆ ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Οἱ δ' Ἕλληνες ὑπεχώρησαν μὲν ἐξ ἀνάγκης ἀπὸ τὰ πρῶτα πλοῖα, ἔμειναν ὅμως ἐκεῖ συσσωματωμένοι περὶ τὰς σκηνάς, χωρὶς νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς τὸ στρατόπεδον· διότι τοὺς ἐκράτει ἡ ἐντροπὴ καὶ ὁ φόβος καὶ ἀδιακόπως ἐνεθάρρυνον ἀλλήλους. Πρὸ πάντων δὲ ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, ὁ φύλαξ τῶν Ἑλλήνων ἔπιανεν ἀπὸ τὰ γόνατα ἕνα ἕκαστον ἄνδρα, καὶ τὸν παρεκάλει ἐν ὀνόματι τῶν γονέων του, λέγων·

« Ὦ φίλοι, φανῆτε ἄνδρες, καὶ θέσατε κατὰ νοῦν τὴν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐντροπήν· ἐνθυμηθῆτε προσέτι ἕκαστος τοὺς παῖδας, τὴν σύζυγον, τὰ κτήματα καὶ τοὺς γονεῖς του, οὗτινος ζῶσι, καὶ οὗτινος ἀπέθανον· δι' ὄνομα λοιπὸν αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι παρόντες, ἐγὼ σᾶς παρακαλῶ νὰ σταθῆτε ἀκλόνητοι καὶ νὰ μὴ τραπῆτε εἰς φυγήν. »

Αὐτὰ εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν ἑκάστου. Τότε δὲ ἀπώθησεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των ἡ Ἀθηνᾶ τὸ ἐκ θεοῦ σκοτεινὸν νέφος· καὶ εἶδον καθαρὰ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς μάχης. Παρετήρησαν δὲ τὸν μεγαλόφωνον Ἕκτορα καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐστέκοντο ὄπισθεν χωρὶς νὰ μάχωνται, καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπολέμουν πλησίον εἰς τὰ ταχέα πλοῖα.

Δὲν ὑπέφερεν ὅμως πλέον ἡ ψυχὴ τοῦ μεγαλοκάρδου Αἴαντος νὰ στέκηται ἐκεῖ ὅπου ἀπεχώρησαν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες·

ἀλλ' ἀνέβη μὲ μεγάλα βήματα εἰς τὰ ἐξέχοντα ἄκρα τῶν πλοίων, καὶ ἔσειεν εἰς τὰς παλάμας μέγα ναυμαχικὸν δόρυ, στερεῶς συνηρμοσμένον καὶ εἰκοσιδύο πήχεων. Καθὼς δὲ ἀνὴρ ἔμπειρος ἀναβάτης ἵππων, ὁ ὁποῖος ἐκλέγει ἐκ τῶν πολλῶν τέσσαρας ἵππους καὶ ζεύξας αὐτοὺς τρέχει ἀπὸ πεδιάδα πρὸς μεγάλην πόλιν διὰ μέσου λεωφόρου, καὶ τὸν παρατηροῦν πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες· αὐτὸς δὲ ἀναπηδῶν ἀδιακόπως καὶ ἀσφαλῶς ἀναβαίνει ἄλλοτε εἰς τὸν ἕνα καὶ ἄλλοτε εἰς τὸν ἄλλον, ἐνῷ οἱ ἵπποι πετῶσιν· οὕτω καὶ ὁ Αἴας ἔτρεχε μὲ μεγάλα βήματα εἰς πολλὰ ἄκρα τῶν πλοίων, καὶ ἡ φωνή του ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐφώναζεν ἀδιακόπως καὶ μὲ φοβερὰν φωνὴν προτρέπων τοὺς Ἕλληνας νὰ ὑπερασπίζωνται τὰ πλοῖα καὶ τὰς σκηνάς των. Καὶ ὁ Ἕκτωρ ὅμως δὲν ἔμενεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν καλῶς ὡπλισμένων Τρώων· ἀλλὰ καθὼς μαῦρος ἀετὸς ὁρμᾷ κατὰ τοῦ πλήθους πτηνῶν χηνῶν ἢ γεράνων ἢ μακρολαίμων κύκνων, βοσκόντων πλησίον ποταμοῦ, οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ ὥρμησε κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τοῦ μελανοπρώρου πλοίου· τὸν ὤθησε δὲ ὄπισθεν ὁ Ζεὺς μὲ τὴν μεγίστην αὐτοῦ χεῖρα, καὶ παρώτρυνε τὸν στρατὸν μετ' αὐτοῦ.

Τότε πάλιν συνήφθη σφοδρὰ μάχη πλησίον εἰς τὰ πλοῖα· θὰ ἔλεγες ὅτι ἀκούραστοι καὶ ἀκαταπόνητοι συνεπλέκοντο εἰς μάχην μὲ τόσην ὁρμὴν ἐπολέμουν. Ἐνῷ δ' ἐμάχοντο, τοιαῦτα ἐσκέπτοντο· οἱ μὲν Ἕλληνες ἔλεγον ὅτι δὲν θὰ διαφύγωσι τὸν ὄλεθρον, ἀλλὰ θὰ καταστραφῶσι, τῶν δὲ Τρώων ἤλπιζεν ἡ καρδία ἑκάστου νὰ πυρπολήσωσι τὰ πλοῖα καὶ νὰ φονεύσωσι τοὺς Ἕλληνας ἥρωας. Καὶ οὗτοι μὲν αὐτὰ σκεπτόμενοι ἐπιτίθεντο ἐναντίον ἀλλήλων· ὁ δ' Ἕκτωρ ἔπιασε τὴν πρύμνην θαλασσοπόρου πλοίου ὡραίου καὶ ταχέος, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὴν Τροίαν τὸν Πρωτεσίλαον, δὲν τὸν ἐπέστρεψεν ὅμως πάλιν εἰς τὴν πατρίδα του. Πέριξ λοιπὸν τοῦ πλοίου αὐτοῦ ἐφόνευον ἀλλήλους ἐκ τοῦ πλησίον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες· καὶ δὲν ἐπερίμενον πλέον τὰς βολὰς τῶν τόξων καὶ τῶν ἀκοντίων, ἀλλ' ἱστάμενοι πλησίον, καὶ μίαν ψυχὴν ἔχοντες ἐπολέμουν μὲ κοπτεροὺς πελέκεις καὶ ἀξίνας, μὲ μεγάλα ξίφη καὶ μὲ δίστομα δόρατα. Πολλὰ δὲ ξίφη ὡραῖα μὲ μαύρας λαβὰς ἔπιπτον

χαμαὶ ἄλλα μὲν ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἄλλα δὲ ἀπὸ τοὺς ὤμους τῶν πολεμούντων ἀνδρῶν· καὶ κατεβρέχετο ἡ μαύρη γῆ ἀπὸ τὸ αἷμα. Ὁ δ' Ἕκτωρ ἀφοῦ ἔλαβε τὸ πλοῖον ἀπὸ τὴν πρύμνην, δὲν τὸ ἄφηνεν, ἀλλὰ κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸ ἀκροστόλιον, προέτρεπε τοὺς Τρῶας λέγων·

«Φέρετε πῦρ, συγχρόνως δὲ καὶ σεῖς ὅλοι ὁμοῦ ἀνεβήσατε· τώρα μᾶς ἔδωκεν ὁ Ζεὺς ἡμέραν πολύτιμον, νὰ κυριεύσωμεν τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα ἐλθόντα ἐδῶ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν, μᾶς ἔφεραν πολλὰς συμφορὰς ἕνεκα τῆς δειλίας τῶν γερόντων, οἱ ὁποῖοι, ἐνῷ ἐγὼ ἤθελον νὰ πολεμήσω πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων, καὶ ἐμὲ ἐμπόδιζον καὶ τὸν στρατὸν δὲν ἄφινον. Ἀλλ' ἐὰν τότε ἔβλαπτε τὸν νοῦν μας ὁ πάνσοφος Ζεύς, τώρα αὐτὸς πάλιν μᾶς παροτρύνει καὶ μᾶς προτρέπει.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ Τρῶες ὥρμησαν περισσότερον κατὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ τότε ὁ Αἴας δὲν ἐκράτησε πλέον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἠναγκάζετο ἀπὸ τὰ βέλη ὀπισθοχώρησεν ὀλίγον πρὸς τὸ ἑπτάποδον θρανίον ἀφήσας τὰ ἄκρα τοῦ πλοίου, φοβούμενος μὴ φονευθῇ. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐστέκετο περιμένων, καὶ ἐξακολουθῶν νὰ ἀποκρούῃ ἀπὸ τὰ πλοῖα τοὺς Τρῶας, ἂν κανεὶς ἤθελε φέρει πῦρ· φοβερῶς δὲ φωνάζων ἀδιακόπως προέτρεπε τοὺς Ἕλληνας λέγων·

«Ὦ φίλοι, ἥρωες Ἕλληνες, ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, φανῆτε ἄνδρες φίλοι, καὶ ἀναλάβετε τὴν πολεμικήν σας δύναμιν· ἢ νομίζομεν ὅτι ἔχομεν ἄλλους νὰ μᾶς βοηθήσωσι κατόπιν, ἢ κανὲν τεῖχος τὸ ὁποῖον ν' ἀποκρούσῃ ἀπὸ τοὺς ἄνδρας τὸν ὄλεθρον; Δὲν ὑπάρχει ἐδῶ πλησίον πόλις ἀσφαλισμένη μὲ πύργους καὶ ν' ἀντεπεξέλθωμεν ἔχοντες βοηθὸν καὶ τὸν λαὸν αὐτῆς· ἀλλὰ καθήμεθα εἰς τὴν πεδιάδα τῶν καλῶς ὡπλισμένων Τρώων, κεκλεισμένοι ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ μακρὰν τῆς πατρίδος μας· διὰ τοῦτο εἰς τὰς χεῖράς μας ἔγκειται ἡ σωτηρία, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀμέλειαν τοῦ πολέμου.

Αὐτὰ εἶπε καὶ ἐνθουσιῶν ἠγωνίζετο μὲ τὸ ὀξὺ δόρυ. Ὅστις δ' ἐκ τῶν Τρώων ἐπήρχετο κατὰ τῶν πλοίων μὲ καταστρεπτικὸν πῦρ, χάριν τοῦ Ἕκτορος ὅστις τοὺς προέτρεπεν, αὐτὸν ὁ

Αἴας περιμένων ἐκτύπα μὲ τὸ μακρὸν δόρυ· πληγώσας οὕτως ἐκ τοῦ πλησίον δώδεκα, ἔμπροσθεν τῶν πλοίων.

ΡΑΨΩΔΙΑ Π.

Τὰ κατὰ τὸν Πάτροκλον.

Καὶ αὐτοὶ μὲν οὕτω διὰ τὸ καλλικάθεδρον πλοῖον ἐπολέμουν· ὁ δὲ Πάτροκλος παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα Ἀχιλλέα, χύνων θερμὰ δάκρυα, καθὼς μαυρόνερος βρύσις, ἡ ὁποία ἀπὸ κρημνώδη βράχον, ζοφερὸν χύνει ὕδωρ. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς, τὸν ἐλυπήθη, καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπε·

« Διατί εἶσαι δακρυσμένος, ὦ Πάτροκλε, ὡσὰν μικρὰ κόρη, ἡ ὁποία τρέχουσα μὲ τὴν μητέρα της, παρακαλεῖ αὐτὴν νὰ τὴν σηκώσῃ, καὶ σύρει τὸ φόρεμά της καὶ τὴν ἐμποδίζει ἐνῷ βιάζεται, καὶ τὴν βλέπει μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμούς, διὰ νὰ τὴν σηκώσῃ· ὡσὰν τοιαύτη κόρη, ὦ Πάτροκλε, χύνεις τρυφερὰ δάκρυα. Μήπως θὰ εἴπῃς τι εἰς τοὺς Μυρμιδόνας, ἢ εἰς ἐμὲ αὐτόν; ἢ μόνος σου ἤκουσας καμμίαν εἴδησιν ἀπὸ τὴν Φθίαν; λέγουσιν ὅτι ζῇ ἀκόμη ὁ Μενοίτιος ὁ υἱὸς τοῦ Ἕκτορος, ζῇ δὲ καὶ ὁ Αἰακίδης Πηλεὺς μὲ τοὺς Μυρμιδόνας, δι' αὐτοὺς ἀμφοτέρους ἠθέλαμεν λυπηθῇ, ἐὰν ἀπέθνησκον. Ἢ μήπως κλαίεις διὰ τοὺς Ἕλληνας ἐπειδὴ καταστρέφονται πλησίον εἰς τὰ πλοῖα ἕνεκα τῆς ἀδικίας των; Ὁμίλει, μὴ τὸ κρύπτῃς, διὰ νὰ τὸ ἠξεύρωμεν καὶ οἱ δύο.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ βαρυστενάζων εἶπες, ὦ ἱππεῦ Πάτροκλε·

« Ὦ Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως ἰσχυρώτατε τῶν Ἑλλήνων, μή με μέμφεσαι· διότι μέγα δεινὸν κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας. Ὅλοι ὅσοι πρότερον ὑπῆρχον ἄριστοι, κεῖνται πληγωμένοι εἰς τὰ πλοῖα. Ἐπληγώθη ὁ ἰσχυρὸς τοῦ Τυδέως υἱὸς Διομήδης, ἐπληγώθη ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων, ἐκτυπήθη δὲ καὶ ὁ Εὐρύπυλος εἰς τὸν μηρὸν μὲ βέλος·

Καὶ ἐκείνους μὲν περιποιοῦνται ἰατροὶ ἠξεύροντες πολλὰ φάρμακα, τὰς πληγὰς αὐτῶν θεραπεύοντες· ἀλλὰ σὺ ὑπῆρξας σκληρός, ὦ Ἀχιλλεῦ· εἴθε τοὐλάχιστον ἐμὲ νὰ μὴ μὲ πιάσῃ ὁ θυμὸς αὐτὸς, τὸν ὁποῖον σὺ φυλάττεις διὰ τὸ κακὸν τῶν ἄλλων. Τίς ἄλλος, ἔστω καὶ μεταγενέστερος, θὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ σὲ, ἂν δὲν ἀποκρούσῃς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας τὸν ἀπρεπῆ ὄλεθρον; Σκληρὲ, δὲν θὰ ἦτο λοιπὸν πατήρ σου ὁ ἱππότης Πηλεὺς, καὶ μήτηρ σου ἡ Θέτις· θὰ σὲ ἐγέννησεν ἡ γλαυκὴ θάλασσα ἢ ἀπόκρημνοι βράχοι, ἀφοῦ ἡ καρδία σου εἶναι τόσον σκληρά. Ἂν ὅμως θέλῃς ν' ἀποφύγῃς προφητείαν τινὰ καί σοι εἶπε τίποτε ἡ σεπτὴ μήτηρ σου ἐκ μέρους τοὺς Διὸς, στεῖλε τοὐλάχιστον ἐμὲ ὀγλίγωρα· δός μοι δὲ καὶ τὸν ἄλλον στρατὸν τῶν Μυρμιδόνων ὁμοῦ, ἴσως φέρω καμμίαν σωτηρίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Δός μοι δὲ νὰ φορέσω τὰ ἰδικά σου ὅπλα εἰς τοὺς ὤμους μου, ἴσως μὲ ἐκλάβωσι διὰ σὲ οἱ Τρῶες, καὶ ἀπομακρυνθῶσι τοῦ πολέμου, ἀναπνεύσωσι δὲ οἱ ταλαιπωρημένοι πολεμικοὶ Ἕλληνες· ὀλίγη δὲ εἶναι ἡ ἀπὸ τὸν πόλεμον ἀνάπνευσις· καὶ εὐκόλως ἡμεῖς ἀκούραστοι ἄνδρες, θὰ δυνηθῶμεν κουρασμένους ἀπὸ τὸν πόλεμον τοὺς Τρῶας ν' ἀποθήσωμεν πρὸς τὴν πόλιν μακρὰν τῶν πλοίων καὶ τῶν σκηνῶν.»

Αὐτὰ εἶπε παρακαλῶν ὁ ἀνόητος· διότι ἔμελλε νὰ προκαλέσῃ τὸν κακὸν θάνατον ἑαυτοῦ, καὶ τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν. Ὁ δὲ ταχύπους Ἀχιλλεὺς μεγάλως στενάξας, τῷ εἶπεν·

«Οἴμοι, εὐγενέστατε Πάτροκλε, ὁποῖον λόγον εἶπες· οὔτε καμμίαν προφητείαν ἠξεύρω, εἰς ἣν νὰ δίδω προσοχὴν, οὔτε ἡ μήτηρ μου εἶπέ τι ἐκ μέρους τοῦ Διὸς· ἀλλ' ἡ λύπη αὕτη κατέχει τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχήν μου, ὅτι δηλαδὴ θέλει ὁ Ἀγαμέμνων νὰ στερήσῃ ἐμὲ τὸν ὅμοιόν του, καὶ νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ βραβεῖόν μου, διότι εἶναι ἀνώτερος κατὰ τὴν ἐξουσίαν· αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη μου λύπη, ἐπειδὴ ὑπέφερεν ἡ ψυχή μου. Τὴν κόρην τὴν ὁποίαν ὡς βραβεῖόν μοι ἐξέλεξαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ δόρατός μου κατέκτησα, ἐκπορθήσας τὴν ὀχυρὰν πόλιν της, αὐτὴν ἀφῄρεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου πάλιν ὁ βασιλεὺς Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, ὡς νὰ ἦμην κανεὶς ποταπὸς μετανάστης. Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὰ

γενόμενα· διότι δὲν ἦτο δυνατὸν ἀκαταπαύστως νὰ ἦναι ὠργισμένη ἡ ψυχή μου· εἶπον ὅμως ὅτι δὲν θὰ καταπαύσω τὴν ὀργήν μου, εἰμὴ ὅταν εἰς τὰ ἰδικά μου πλοῖα φθάσῃ ἡ βοὴ καὶ ὁ πόλεμος. Ἐνδύσου λοιπὸν τὰ ἰδικά μου περίφημα ὅπλα, καὶ ὁδήγησον τοὺς φιλοπολέμους Μυρμιδόνας εἰς τὸν πόλεμον, ἀφοῦ μαῦρον σύννεφον Τρώων νικηφόρως ἐκύκλωσε τὰ πλοῖα, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐκλείσθησαν εἰς τὴν παραλίαν, ὀλίγον πλέον τμῆμα γῆς κατέχοντες· τῶν δὲ Τρώων ἡ πόλις πᾶσα προέβη θαρραλέα· διότι δὲν βλέπουσι πλησίον των λάμπον τὸ μέτωπον τῆς ἰδικῆς μου περικεφαλαίας· ταχέως φεύγοντες, ἤθελον γεμίσει τοὺς χάνδακας ἀπὸ νεκροὺς, ἐὰν ἠπίως μὲ μετεχειρίζετο ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· τώρα ὅμως εἰς τὸ στρατόπεδον μάχονται· διότι τὸ ἀκόντιον δὲν μαίνεται εἰς τὰς παλάμας τοῦ Τυδείδου Διομήδους ὅπως ἀποκρούσῃ ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸν ὄλεθρον· οὐδ' ἤκουσα ἀκόμη τὴν φωνὴν τοῦ Ἀτρείδου ὁμιλήσαντος ἐκ τῆς ἐχθρᾶς κεφαλῆς του· ἀλλὰ μόνον τοῦ ἀνδροφόνου Ἕκτορος ἡ φωνὴ ἀντηχεῖ εἰς τὰ προστάγματά του· καὶ οἱ Τρῶες μὲ ἀλαλαγμοὺς κατέχουσιν ὅλην τὴν πεδιάδα νικῶντες τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα, Πάτροκλε, ἔμπεσον γενναίως, ὑπερασπιζόμενος τὰ πλοῖα, διὰ νὰ μὴ καύσωσι μὲ πῦρ τὰ πλοῖα, καὶ ἀφαιρέσωσι τὸ μέσον τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς. Ἄκουσον δὲ τὴν συμβουλὴν τὴν ὁποίαν ἐπὶ τέλους θά σοι δώσω, διὰ νά μοι προσάψῃς μεγάλην τιμὴν καὶ δόξαν ἐκ μέρους ὅλων τῶν Ἑλλήνων, νὰ μοῦ φέρωσι δὲ πάλιν τὴν περικαλλῆ κόρην, καὶ νὰ μοῦ προσφέρωσι λαμπρὰ δῶρα. Ἀφοῦ τοὺς ἐκδιώξῃς ἀπὸ τὰ πλοῖα, νὰ ἐπανέλθῃς ὀπίσω· ἐὰν δὲ πάλιν σοι δώσῃ ὁ πολύβροντος τῆς Ἥρας σύζυγος ν' ἀποκτήσῃς δόξαν, σὺ μὴ θελήσῃς νὰ πολεμῇς ἄνευ ἐμοῦ κατὰ τῶν φιλοπολέμων Τρώων, καὶ ἀμαυρώσῃς τὴν δόξαν μου. Μηδ' ἐπαιρόμενος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς μάχης καὶ φονεύων τοὺς Τρῶας, ὁδηγήσῃς τὸν στρατὸν εἰς τὴν Τροίαν, διὰ νὰ μὴ σὲ ἐμποδίσῃ ἐκ τοῦ Ὀλύμπου κανεὶς ἀπὸ τοὺς αἰωνίους θεούς· διότι παραπολὺ ἀγαπᾷ αὐτοὺς ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψῃς ὀπίσω, ἀφοῦ φέρῃς σωτηρίαν εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ν' ἀφήσῃς ἐκείνους νὰ πολεμῶσιν εἰς τὴν πεδιάδα. Εἴθε δὲ, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ

Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, νὰ μὴ διαφύγῃ τὸν θάνατον κανεὶς ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντας οὔτε ἐκ τῶν Τρώων οὔτε ἐκ τῶν Ἑλλήνων, καὶ μόνον ἡμεῖς νὰ λυτρωθῶμεν ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ὅπως μόνοι μας καταβάλλωμεν τὰ ἱερὰ τείχη τῆς Τροίας.»

Οὗτοι τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· ὁ δ' Αἴας δὲν ἐκράτησε πλέον, ἀναγκαζόμενος ἀπὸ τὰ βέλη· διότι κατέβαλλον αὐτὸν ἡ θέλησις τοῦ Διὸς καὶ ἡ προσβολὴ τῶν ὑπερηφάνων Τρώων· ἡ περὶ τοὺς κροτάφους λαμπρὰ περικεφαλαία του ἐξέβαλε φοβερὰν κλαγγήν, διαρκῶς κτυπωμένη εἰς τὰ καλοκαμωμένα φάλαρα, ἐκουράσθη δὲ ὁ ἀριστερὸς ὦμός του, κρατῶν διαρκῶς τὴν ποικίλην ἀσπίδα· καὶ ὅμως δὲν ἠδύναντο οἱ περὶ αὐτὸν Τρῶες νὰ τὸν μετακινήσωσι προσβάλλοντες αὐτὸν μὲ βέλη. Ἐκρατεῖτο πάντοτε ἀπὸ κακὸν ἄσθμα, καὶ πανταχόθεν ἀπὸ τὰ μέλη του ἔρρεεν ἱδρὼς πολύς· δὲν ἠδύνατο δὲ ν' ἀναπνεύσῃ διότι ἐπήρχοντο κακὸν ἐπὶ κακοῦ.

Εἴπατέ μοι τώρα, ὦ Μοῦσαι, τὰ ὀλύμπια κατοικοῦσαι οἰκήματα, πῶς τὸ πρῶτον ἐνέπεσε τὸ πῦρ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Ἕκτωρ πλησιάσας ἐκτύπησε τὸ ἐκ μελίας δόρυ τοῦ Αἴαντος, μὲ μέγα ξίφος, ὄπισθεν τῆς αἰχμῆς πλησίον τοῦ καυλοῦ, καὶ τὸ ἀπέκοψε· καὶ τοῦτο μὲν τὸ κολοβὸν δόρυ μάτην ἐκίνει ὁ Τελαμώνιος Αἴας· ἐνῷ ἡ χαλκίνη αἰχμὴ πεσοῦσα χαμαὶ μακρὰν αὐτοῦ ἐβρόντησε. Τὸ ἐννόησε τότε ὁ Αἴας καὶ ἐφοβήθη διὰ τὰ ἔργα ταῦτα τῶν θεῶν· διότι ὁ ὑψόθεν βροντῶν Ζεὺς τοῦ ἀφήρει τὰ μέσα τῆς μάχης, καὶ ἐπεθύμει νὰ νικήσωσιν οἱ Τρῶες· διὰ τοῦτο ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰ βέλη, καὶ τότε οἱ Τρῶες ἐνέβαλον τρομερὸν πῦρ εἰς τὸ ταχὺ πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ταχέως ἄσβεστος διεχύθη φλόξ. Ἐνῷ δὲ οὕτω τὸ πῦρ ἔκαιε τὴν πρύμνην, ὁ Ἀχιλλεὺς κτυπήσας τοὺς μηρούς του, εἶπε πρὸς τὸν Πάτροκλον·

«Ἐγέρθητι, εὐγενέστατε ἱππεῦ Πάτροκλε, (διότι βλέπω πλησίον εἰς τὰ πλοῖα τὴν πνοὴν τοῦ καταστρεπτικοῦ πυρὸς) διὰ νὰ μὴ κυριεύσωσι τὰ πλοῖα καὶ δὲν ὑπάρχωσι πλέον μέσα διὰ νὰ φύγωμεν· ἐνδύσου ταχέως τὰ ὅπλα, καὶ ἐγὼ νὰ συνάξω τὸν λαόν.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ὡπλίζετο μὲ τὰ στιλπνὰ ὅπλα. Καὶ πρῶτον μὲν ἔθεσε περὶ τοὺς πόδας του κνημίδας ὡραίας, προσηρμοσμένας μὲ ἀργυρᾶ ἐπισφύρια· δεύτερον ἐνεδύθη τὸν θώρακα περὶ τὸ στῆθός του, θώρακα ποικίλον ἀστερόεντα τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου. Ἔβαλε δὲ περὶ τοὺς ὤμους του τὸ μὲ ἀργυρᾶ καρφία χάλκινον ξίφος, ἔπειτα ἔλαβεν ἀσπίδα μεγάλην καὶ δυνατήν· ἐπὶ τῆς γεννικῆς κεφαλῆς του ἔθεσε καλοκαμωμένην περικεφαλαίαν μὲ λόφον ἐκ τριχῶν ἵππου, ὅστις φοβερῶς ἐκινεῖτο ἄνωθεν. Ἔπαρε δὲ δύο δυνατὰ δόρατα τὰ ὁποῖα ἐταίριαζον εἰς τὰς παλάμας του, καὶ μόνον τὸ βαρὺ μέγα καὶ δυνατὸν δόρυ τοῦ ἀμέμπτου Αἰακίδου δὲν ἐπῆρε· διότι αὐτὸ δὲν ἠδύνατο ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων νὰ τὸ κινήσῃ, ἀλλὰ μόνον ὁ Ἀχιλλεὺς ἤξευρε νὰ πάλλῃ τὴν ἐκ τοῦ Πηλίου ὄρους μελίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα ὁ Χείρων ἐνεγκὼν αὐτὴν ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου, ὡς φονικὸν κατὰ τῶν ἡρώων ὅπλον. Παρήγγειλε δὲ εἰς τὸν Αὐτομέδοντα νὰ ζεύξῃ τοὺς ἵππους· τοῦτον ἠγάπα περισσότερον μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἦτο πιστότατος εἰς τὸν πόλεμον, εἰς τὸ νὰ δέχηται τὰς προσταγάς του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αὐτομέδων ἔφερεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοὺς ταχεῖς ἵππους Ξάνθον καὶ Βαλίον, οἱ ὁποῖοι ἐπέτων ὡς ἄνεμοι, καὶ τοὺς ὁποίους ἐγέννησε μετὰ τοῦ Ζεφύρου ἡ Ἅρπυια Ποδάργη, ἐνῷ ἔβοσκεν εἰς τὸ λειβάδι παρὰ τὸ ρεῦμα τοῦ Ὠκεανοῦ. Εἰς δὲ τὸ πλάγιον τοῦ ζυγοῦ ἔβαλε τὸν ἄμωμον ἵππον Πήδασον, τὸν ὁποῖον ἔφερέ ποτε ἀπὸ τὴν ἱερὰν τοῦ Ἠετίωνος πόλιν, κυριεύσας αὐτήν· ὁ ἵππος οὗτος ἂν καὶ θνητὸς ἠκολούθει τοὺς ἀθανάτους ἵππους.

Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς πορευθεὶς ὥπλισε τοὺς Μυρμιδόνας ὅλους εἰς τὰς σκηνάς των· οὗτοι ὡς λύκοι ὠμοφάγοι, ἔχοντες ἀκαταμέτρητον δύναμιν, οἱ ὁποῖοι σκοτώσαντες εἰς τὰ ὄρη μεγάλην κερατοφόρον ἔλαφον τὴν κατατρώγουσι, καὶ ὅλων αἱ παρειαὶ εἶναι κόκκινοι ἀπὸ τὸ αἷμα, καὶ ἀγεληδὸν πηγαίνουσιν ἔπειτα εἰς βρύσιν μελάνυδρον, διὰ νὰ πίωσιν ὕδωρ μὲ τὴν ἄκραν τῆς γλώσσης των, καὶ ἐρεύγονται σκοτωμένον αἷμα· ἡ δὲ ψυχή των ἐν τῷ στήθει μένει ἀτρόμητος, ἐνῷ ἡ κοιλία των στενοχωρεῖται· τοιουτοτρόπως καὶ οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ἡγεμόνες

τῶν Μυρμιδόνων συνηθροίζοντο περὶ τὸν ἀγαθὸν θεράποντα τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου. Μεταξὺ δ' αὐτῶν ἵστατο ὅμοιος μὲ τὸν Ἄρην ὁ Ἀχιλλεύς, παροτρύνων καὶ τοὺς ἱππεῖς ἄνδρας καὶ τοὺς ἀσπιδοφόρους.

Πεντήκοντα ἦσαν ταχέα πλοῖα, τὰ ὁποῖα ὡδήγησεν εἰς τὴν Τροίαν ὁ θεαγάπητος Ἀχιλλεύς· εἰς ἕκαστον δὲ ἀπὸ αὐτὰ ὑπῆρχον πεντήκοντα ἄνδρες σύντροφοι ἐπὶ τῶν ἐδωλίων· διώρισε δὲ πέντε ἡγεμόνας εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε πεποίθησιν, διὰ νὰ διοικῶσιν· αὐτὸς δ' ἐβασίλευεν ἔχων τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου τάγματος ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ποικιλοθώραξ Μενέσθιος υἱὸς Σπερχειοῦ τοῦ θείου ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Πηλέως, ἡ ὡραία Πολυδώρη, κοιμηθεῖσα μὲ τὸν θεὸν Σπερχειὸν, ἐνῷ αὐτὴ ἦτο γυνή, ἔπειτα δὲ καὶ μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Περιήρους τὸν καλούμενον Βῶρον, ὅστις φανερὰ τὴν ἐνυμφεύθη δώσας ἄπειρα δῶρα· τοῦ δ' ἄλλου τάγματος ἡγεμόνευεν ὁ πολεμικὸς Εὔδωρος ὁ ἐκ παρθένου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ ὡραία εἰς τὸν χορὸν Πολυμήλη θυγάτηρ τοῦ Φύλαντος· αὐτὴν ἠγάπησεν ὁ ἰσχυρὸς Ἑρμῆς, ὁ φονεὺς τοῦ Ἄργου, ἰδὼν αὐτὴν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, μεταξὺ τῶν ἀδουσῶν εἰς τὸν χορὸν τῆς χρυσῆν ἠλακάτην ἐχούσης καὶ θηρευτικῆς Ἀρτέμιδος. Ἀμέσως δὲ ἀναβὰς εἰς τὸ ὑπερῷον, ἐκοιμήθη κρυφίως πλησίον της, ὁ ἀπείρακτος Ἑρμῆς, καὶ τῆς ἔδωκε λαμπρὸν υἱὸν τὸν Εὔδωρον, καὶ εἰς τὸ τρέξιμον ταχύν, καὶ καλὸν μαχητήν. Ἀφοῦ δὲ ἡ φέρουσα ὠδῖνας εἰς τὸν τοκετὸν Εἰλείθυια ἐξήγαγεν αὐτὸν εἰς φῶς, καὶ εἶδε τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου, τὴν μὲν Πολυμήλην ἔλαβε σύζυγον εἰς τὸν οἶκόν του ὁ κραταιὸς Ἀκτορίδης Ἐχεκλῆς, ἀφοῦ ἔδωκεν ἄπειρα δῶρα, τὸν δὲ υἱὸν ὁ γέρων Φύλας ἀνέτρεφε καὶ ἐπεριποιεῖτο, ἀγαπῶν αὐτὸν ὡς ἰδικόν του υἱόν. Τοῦ δὲ τρίτου τάγματος ἡγεμόνευεν ὁ πολεμικὸς Πείσανδρος ὁ Μαιμαλίδης, ὁ ὁποῖος διέπρεπε μεταξὺ ὅλων τῶν Μυρμιδόνων εἰς τὸ ἀκόντιον, μετὰ τὸν σύντροφον τοῦ Πηλείδου. Τοῦ δὲ τετάρτου τάγματος ἀρχηγὸς ἦτο ὁ γέρων ἱππότης Φοῖνιξ, τοῦ δὲ πέμπτου ὁ Ἀλκιμέδων ὁ ἄμεμπτος υἱὸς τοῦ Λαέρκους. Ἀφοῦ δ' ἐχώρισε καλῶς

ὅλους ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ τοὺς ἔταξεν ὑπὸ τοὺς ἀρχηγούς των, διέταξεν αὐτοὺς αὐστηρῶς, λέγων·

« Μυρμιδόνες, μὴ λησμονήσῃ κανεὶς ἐξ ὑμῶν τὰς ἀπειλάς, τὰς ὁποίας ἐκάματε ἐναντίον τῶν Τρώων εἰς τὰ ταχέα πλοῖα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ὀργῆς μου, καὶ ἕκαστος μὲ ἐκατηγορεῖτε λέγοντες «κακὲ υἱὲ τοῦ Πηλέως, μὲ χολὴν λοιπὸν σὲ ἀνέτρεφεν ἡ μήτηρ σου; ἔ σκληρέ, ὁ ὁποῖος ἄκοντας κρατεῖς τοὺς συντρόφους σου πλησίον εἰς τὰ πλοῖα· ἂς ὑπάγωμεν τοὐλάχιστον ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα μὲ τὰ θαλασσοπόρα πλοῖά μας, ἀφοῦ τόσον κακὸς θυμὸς ἐνέπεσεν εἰς τὴν καρδίαν σου» αὐτὰ συνεχῶς συναθροιζόμενοι μὲ ἐλέγετε· τώρα ὅμως ἐφανερώθη τὸ μέγα τοῦ πολέμου ἔργον, τὸ ὁποῖον πρότερον ἐπιθυμεῖτε· τώρα λοιπὸν ἂς πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων πᾶς ἔχων γενναίαν καρδίαν.»

Οὕτως εἰπὼν παρώτρυνε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἑκάστου· καὶ τότε ἐπυκνώθησαν περισσότερον τὰ τάγματα, ὅταν ἤκουσαν τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως των. Καθὼς δ' ἀνὴρ κτίζῃ μὲ πυκνοὺς λίθους τοῖχον ὑψηλῆς οἰκίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βίας τῶν ἀνέμων, οὕτω συνεπυκνώθησαν καὶ αἱ περικεφαλαῖαι καὶ αἱ ὀμφαλόεσσαι ἀσπίδες· ἀσπὶς ἐστήριζεν ἀσπίδα, περικεφαλαία περικεφαλαίαν, καὶ ἀνὴρ ἄνδρα· αἱ δὲ μὲ οὐρὰν ἵππου περικεφαλαῖαι ἤγγιζον εἰς τοὺς λαμπροὺς φάλους ὅταν αὐτοὶ ἔκλινον· τόσον πυκνῶς ἐστέκοντο πλησίον ἀλλήλων. Ἔμπροσθεν δ' ὅλων αὐτῶν ἐπήγαινον δύο ὡπλισμένοι ἄνδρες, ὁ Πάτροκλος καὶ ὁ Αὐτομέδων, μίαν ψυχὴν ἔχοντες, νὰ πολεμῶσι δηλαδὴ ἔμπροσθεν τῶν Μυρμιδόνων. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη εἰς τὴν σκηνήν του, ἤνοιξε δὲ τὸ σκέπασμα τοῦ ὡραίου καὶ ποικίλου κιβωτίου τὸ ὁποῖον ἡ ἀργυρόπους Θέτις ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ πλοίου διὰ νὰ τὸ λάβῃ μαζῆ του ὁ Ἀχιλλεύς, τὸ εἶχε δὲ καλῶς γεμίσει ἀπὸ χιτῶνας, καὶ χλαίνας εἰς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ἀνέμων, καὶ ἀπὸ σγουροὺς τάπητας. Ἐκεῖ ὑπῆρχε δι' αὐτὸν κατεσκευασμένον ποτήριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οὔτε ἐκ τῶν ἀνδρῶν κανεὶς ἄλλος ἔπινε μαῦρον οἶνον, οὔτε ἐκ τῶν θεῶν ἔκαμε σπονδὰς εἴς τινας, ἐκτὸς μόνον εἰς τὸν πατέρα Δία. Τοῦτο τὸ ποτήριον λαβὼν τότε ἐκ τοῦ κιβωτίου τὸ ἐκαθάρισε πρῶτον μὲ θεῖον,

ἔπειτα δὲ τὸ ἔπλυνεν εἰς καθαρὸν ὕδωρ, καὶ νίψας τὰς χεῖράς του, ἤντλησε μαῦρον οἶνον. Καὶ στηθεὶς ἀκολούθως εἰς τὸ μέσον τοῦ περιφράγματος τῆς σκηνῆς, ὕψωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔχυσεν οἶνον· τὸν εἶδε δὲ ὁ τερπικέραυνος Ζεύς, λέγοντα·

« Ζεῦ θεέ, Δωδωναῖε, Πελασγικέ, μακρὰν κατοικῶν, καὶ βασιλεύων τῆς ψυχρᾶς Δωδώνης· πέριξ τοῦ ὁποίου μένουσιν οἱ ἑρμηνεῖς σου Σελλοί, οἱ μὴ νίπτοντες τοὺς πόδας, καὶ κοιμώμενοι χαμαί. Καὶ ἄλλοτε ἤκουσας τὸν λόγον μου ὅταν ποτὲ ηὐχήθην, καὶ ἐτίμησας μὲν ἐμὲ ἔβλαψες δὲ μεγάλως τοὺς Ἕλληνας, ἐκτέλεσον λοιπὸν καὶ τώρα τὴν ἐπιθυμίαν μου ταύτην· ἐγὼ μὲν θὰ μείνω καὶ δὲν θὰ ὑπάγω εἰς τὸν παρὰ τὰ πλοῖα ἀγῶνα, ἀλλὰ στέλλω τὸν σύντροφόν μου μὲ πολλοὺς Μυρμιδόνας νὰ πολεμήσῃ· δόξασον λοιπὸν αὐτόν, ὦ βροντόφωνε Ζεῦ, ἐνθάρρυνον τὴν ψυχήν του, διὰ νὰ μάθῃ καὶ ὁ Ἕκτωρ, ἂν ὁ ἰδικός μου θεράπων ἠξεύρῃ καὶ μόνος του νὰ πολεμῇ, ἢ τότε μόνον μαίνονται αἱ φοβεραὶ χεῖρές του, ὅταν καὶ ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὸν πόλεμον. Ἀφοῦ δὲ ἀποδιώξῃ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον ἀπὸ τὰ πλοῖα, νὰ μοῦ ἔλθῃ ἔπειτα ἀβλαβὴς εἰς τὰ ταχέα πλοῖα μὲ ὅλα τὰ ὅπλα καὶ μὲ τοὺς συμπολεμιστάς του.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος, καὶ ὁ πάνσοφος Ζεὺς τὸν ἤκουσε· τῷ ἔδωκεν ὅμως τὸ ἓν ὁ πατήρ, καὶ τῷ ἠρνήθη τὸ ἄλλο· τῷ ἔδωκε μὲν ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῶν πλοίων τὸν πόλεμον, ἠρνήθη ὅμως νὰ ἐπανέλθῃ σῶος ἀπὸ τὴν μάχην. Καὶ ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς τελέσας τὴν σπονδὴν καὶ εὐχηθεὶς εἰς τὸν πατέρα Δία, εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ἀπέθηκε τὸ ποτήριον εἰς τὸ κιβώτιον, ἔπειτα δ' ἐλθὼν ἐστάθη ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς, ἐπιθυμῶν νὰ ἴδῃ τὴν μεταξὺ Τρώων καὶ Ἑλλήνων δεινὴν μάχην.

Οἱ δὲ ὁπλισθέντες μετὰ τοῦ ἀνδρείου Πατρόκλου, ἐξηκολούθουν νὰ προχωρῶσιν, ἕως οὗ ἔφθασαν εἰς τοὺς Τρῶας, μὲ μεγαλοφροσύνην. Πάραυτα δ' ἐξεχύθησαν ὡσὰν σφῆκες τοῦ δρόμου, τοὺς ὁποίους ἀνόητα παιδία συνειθίζουν νὰ πειράζωσιν, ἐρεθίζοντα αὐτοὺς ἔχοντας τὰς φωλεάς των εἰς τὸν δρόμον· καὶ προξενοῦσιν εἰς πολλοὺς κοινὸν κακόν. Ἐὰν δὲ καὶ διαβάτης τις παρερχόμενος τοὺς κινήσῃ χωρὶς νὰ θέλῃ, οὗτοι μὲ

γεννκίαν καρδίαν πετῶτιν ἕκαστος εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ ὑπερασπίζονται τὰ τέκνα των. Τὴν καρδίαν λοιπὸν αὐτῶν ἔχοντες τότε καὶ οἱ Μυρμιδόνες ἐξεχύθησαν ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ μεγάλη ἠγέρθη βοή. Ὁ δὲ Πάτροκλος ὡμίλησε μεγαλοφώνως εἰς τοὺς συντρόφους του λέγων·

« Μυρμιδόνες, σύντροφοι τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως, φανῆτε ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν πολεμικὴν ἀνδρείαν σας, διὰ νὰ τιμήσωμεν τὸν Ἀχιλλέα, ὁ ὁποῖος καθὼς καὶ οἱ συμπολεμισταί του, εἶναι ὁ ἄριστος ἐδῶ εἰς τὰ πλοῖα, νὰ γνωρίσῃ δὲ καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων τὴν ἀνοησίαν του, διότι τὸν ἄριστον τῶν Ἑλλήνων οὐδόλως ἐτίμησεν.»

Οὕτως εἰπὼν διήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἑκάστου. Ἐνέπεσον δὲ ἀθρόοι κατὰ τῶν Τρώων καὶ τὸ στρατόπεδον φοβερῶς ἀντήχησεν ἀπὸ τοὺς ἀλαλαγμοὺς τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δὲ Τρῶες ἅμα εἶδον τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Μενοιτίου, αὐτὸν καὶ τὸν θεράποντά του, ἀστράπτοντας ἀπὸ τὰ ὅπλα, ὅλων ἡ ψυχὴ διηγέρθη, καὶ ἐκινήθησαν αἱ φάλαγγες, ἐπειδὴ ἐνόμισαν ὅτι ὁ παρὰ τὰ πλοῖα μένων Ἀχιλλεὺς ἀπέρριψε τὴν ὀργήν του, καὶ συνδιηλλάγη· διὰ τοῦτο ἔβλεπεν ὁ καθεὶς ποῦ νὰ διαφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.

Πρῶτος δ' ὁ Πάτροκλος ἔρριψε τὸ λαμπρὸν ἀκόντιόν του ἀντικρὺ εἰς τὸ μέσον ὅπου πολλοὶ ἐκλονοῦντο, πλησίον τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου τοῦ μεγαλοψύχου Πρωτεσιλάου, καὶ ἐκτύπησε τὸν Πυραίχμην, ὁ ὁποῖος ὡδήγησε τοὺς ἱππότας Παίονας ἐκ τῆς Ἀμυδῶνος τῆς παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀξιόν· αὐτὸν λοιπὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· καὶ στενάξας ἔπεσε κατὰ γῆς ὕπτιος, ἐνῷ οἱ σύντροφοί των Παίονες ἔφευγον ἑκατέρωθεν, διότι εἰς ἅπαντας αὐτοὺς ἐνέβαλε φόβον ὁ Πάτροκλος, φονεύσας τὸν ἡγεμόνα των, ὁ ὁποῖος ἠρίστευεν εἰς τὰς μάχας. Ἐκδιώξας δὲ οὕτως αὐτοὺς ἀπὸ τὰ πλοῖα, ἔσβεσε τὸ πῦρ· καὶ τὸ πλοῖον ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμίκαυστον· οἱ Τρῶες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μὲ ταραχὴν πολλήν, ἐνῷ οἱ Ἕλληνες ἐπετέθησαν κατ' αὐτῶν πανταχόθεν ἀπὸ τὰ πλοῖα, καὶ συνέβη οὕτω ταραχὴ μεγάλη. Καθὼς δ' ὅταν ἀπὸ ὑψηλὴν κορυφὴν μεγάλου ὄρους κινήσῃ ὁ ἀστραπηφόρος Ζεὺς πυκνὸν σύννεφον, φαίνονται ὅλαι

αἱ σκοπιαὶ καὶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ καὶ αἱ κοιλάδες, καὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διακλύεται ἡ μεγάλη ὁμίχλη, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπομακρύναντες ἀπὸ τὰ πλοῖα τὸ καταστρεπτικὸν πῦρ, ἀνέπνευσαν ὀλίγον, ἀλλὰ δὲν διεκόπη ἡ μάχη· διότι οἱ Τρῶες δὲν ἐτρέποντο ἀκόμη ἀπὸ τοὺς φιλοπολέμους Ἕλληνας εἰς ἄτακτον φυγὴν ἀπὸ τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἀνθίσταντο ἀκόμη, καὶ μόνον ἐξ ἀνάγκης ὑπεχώρουν ἀπὸ τὰ πλοῖα.

Τότε ἐπεκταθείσης τῆς μάχης, ἕκαστος ἀνὴρ ἐκ τῶν ἡγεμόνων ἐφόνευεν ἄλλον. Καὶ πρῶτος ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου εὐθὺς ἅμα ἐστράφη ὁ Ἀρηΐλυκος τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν μηρὸν μὲ ὀξὺ δόρυ, τὸ ὁποῖον τὸν διεπέρασε καὶ ἔθραυσε τὸ ὀστοῦν, αὐτὸς δὲ πρηνὴς κατὰ γῆς κατέπεσεν· ἔπειτα ὁ πολεμικὸς Μενέλαος ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος τὸν Θόαντα, γυμνωθέντα τῆς ἀσπίδος, καὶ τοῦ παρέλυσε τὰ μέλη. Ὁ δὲ Φυλείδης ἰδὼν ὁρμήσαντα τὸν Ἄμφικλον, ἐπρόφθασε καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὰ κάτω τοῦ σκέλους, ὅπου ὑπάρχει ὁ παχύτατος τοῦ ἀνθρώπου μυών· περὶ δὲ τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος ἐσχίσθησαν τὰ νεῦρα, καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἀπὸ δὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Νέστορος, ὁ μὲν Ἀντίλοχος ἐκτύπησε τὸν Ἀτύμνιον μὲ ὀξὺ δόρυ, τὸ ὁποῖον διεπέρασε τὸν λαγῶνα, καὶ κατέπεσεν ἔμπροσθεν. Τότε ὁ Μάρις ὠργισθεὶς διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τὸν θάνατον, ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ νεκροῦ, καὶ ἐκ τοῦ πλησίον ὥρμησε μὲ δόρυ ἐναντίον τοῦ Ἀντιλόχου· ἀλλὰ πρὶν νὰ ῥίψῃ, ἐπρόφθασεν ὁ ἰσόθεος Θρασυμήδης καὶ τὸν ἐκτύπησεν ἐπιτυχῶς εἰς τὸν ὦμον· ἡ αἰχμὴ τότε τοῦ δόρατος ἀπέκοψεν ἀπὸ τῶν μυῶν τὸ ἄκρον τοῦ βραχίονος, καὶ τὸ ὀστοῦν παντελῶς συνέτριψεν· αὐτὸς δὲ πεσὼν ἐβρόντησε, καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του. Οὕτω φονευθέντες ὑπὸ δύο ἀδελφῶν κατῆλθον εἰς τὸν ᾅδην, οἱ καλοὶ τοῦ Σαρπηδόνος σύντροφοι, καὶ ἀνδρεῖοι υἱοὶ τοῦ Ἀμισαδώρου, ὁ ὁποῖος ἔθρεψε τὴν ἀκατάβλητον Χίμαιραν, τὸ διὰ πολλοὺς ἀνθρώπους κακὸν τοῦτο. Ὁ δὲ Ὀϊλιάδης Αἴας ἐπιτεθεὶς ἐκυρίευσε ζωντανὸν τὸν Κλεόβουλον, ἐμποδισθέντα κατὰ τὴν ταραχὴν τῆς μάχης· ἀλλ' ἐκεῖ τὸν ἐφόνευσε, κτυπήσας τὸν αὐχένα του μὲ τὸ κοπτερόν του ξίφος, τὸ ὁποῖον ὁλόκληρον ἐθερμάνθη ὀλίγον ἀπὸ τὸ αἷμα, καὶ τότε μαῦρος θά-

ντος καὶ ἀκατάβλητος μοῖρα κατέλαβον τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἔπειτα συνεπλάκησαν ὁ Μηνέλαος καὶ ὁ Λύκων· καὶ μὲ τὰ ἀκόντια μὲν δὲν ἐπέτυχον ἀλλήλους, εἰς μάτην καὶ οἱ δύο ἀκοντίσαντες· ἀλλ' ἐπετέθησαν πάλιν μὲ τὰ ξίφη. Τότε ὁ μὲν Λύκων ἐκτύπησε τὸν Μηνέλαον εἰς τὸν φάλον τῆς ἱπποκόμου περικεφαλαίας του, ἀλλὰ τὸ ξίφος ἐθραύσθη περὶ τὸν καυλόν· ὁ δὲ Μηνέλαος τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν αὐχένα κάτωθεν τοῦ ὠτός, καὶ τὸ ξίφος εἰσῆλθεν εἰς τὸν λαιμὸν ὅλον, καὶ μόνον τὸ δέρμα ἐκράτησεν, ἐνῷ ἐκρεμάσθη ἡ κεφαλή του καὶ παρέλυσαν τὰ μέλη του. Ὁ δὲ Μηριόνης φθάσας διὰ τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν του τὸν Ἀκάμαντα ἐνῷ ἔμελλε ν' ἀναβῇ εἰς τὸ ὄχημα, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, αὐτὸς δ' ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὄχημα καὶ σκότος ἐχύθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ἐκτύπησεν εἰς τὸ στόμα τὸν Ἐρύμαντα μὲ δόρυ χάλκινον, τὸ ὁποῖον ἐπέρασεν ἀντικρὺ κάτωθεν τοῦ ἐγκεφάλου, ἔθραυσε τὰ λευκὰ ὀστᾶ του, ἐξετινάχθησαν οἱ ὀδόντες του, ἐγέμισαν καὶ οἱ δύο ὀφθαλμοί του ἀπὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἐκπνέων ἐξέφυσα ἀπὸ τὸ στόμα καὶ τὰς ῥῖνάς του· καὶ τὸν ἐσκέπασε τὸ μαῦρον τοῦ θανάτου νέφος.

Οὗτοι λοιπὸν εἶναι οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐφόνευσεν ἄνδρα. Καθὼς δὲ λύκοι βλαπτικοὶ ἐφορμῶσιν ἢ εἰς ἐρίφια, ὑποκλέπτοντες τὰ πρόβατα τὰ ὁποῖα εἰς τὰ ὄρη διεχωρίσθησαν, ἐκ τῆς ἀμελείας τοῦ ποιμένος καὶ ἰδόντες αὐτά, ἀμέσως τὰ ἁρπάζουσιν ὡς ἔχοντα ψυχὴν ἀδύνατον· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἐφώρμων κατὰ τῶν Τρώων, οἱ ὁποῖοι ἤρχισαν τὴν κακόφημον φυγήν, καὶ ἔχασαν τὴν πολεμικὴν δύναμίν των.

Ὁ δὲ μέγας Αἴας ἐπεθύμει πάντοτε ν' ἀκοντίσῃ ἐναντίον τοῦ ἀνδρείου Ἕκτορος· αὐτὸς ὅμως ὡς ἔμπειρος εἰς τὸν πόλεμον, ἔχων σκεπασμένους τοὺς πλατεῖς ὤμους του μὲ τὴν ἀσπίδα, ἐπροφυλάττετο ἀπὸ τὸν συριγμὸν τῶν βελῶν καὶ ἀπὸ τὸν κτύπον τῶν ἀκοντίων, καὶ ἐνῷ ἤξευρεν ὅτι ἡ μάχη ἔκλινε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος μ' ὅλα ταῦτα ἐστέκετο καὶ ἔσωζε τοὺς ἀγαπητοὺς συντρόφους του. Καθὼς δ' ἔρχεται ἐκ τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὸν οὐρανόν, μετὰ καλὴν αἰθρίαν νέφος, ὅταν ὁ Ζεὺς ἐγείρῃ λαίλαπα, οὕτω καὶ οἱ Τρῶες μετὰ κραυγῶν ἐτράπησαν εἰς

φυγήν, ὑποχωροῦντες αἰσχρῶς. Τὸν δ' Ἕκτορα ἐξέφερον ἔνοπλον οἱ ταχεῖς του ἵπποι, ἐγκαταλιπόντα τὸν τρωϊκὸν στρατόν, τὸν ὁποῖον ἄκοντα ἐμπόδιζεν ἡ ἐσκαμμένη τάφρος. Πολλοὶ δὲ ταχεῖς ἵπποι σύροντες ἅρματα, ἔθραυσαν τὰ ὀχήματα τῶν βασιλέων εἰς τοὺς ρυμούς, καὶ ἀφῆκαν αὐτὰ εἰς τὴν τάφρον. Ὁ δὲ Πάτροκλος τοὺς κατεδίωκε θερμῶς παροτρύνων τοὺς Ἕλληνας, καὶ κακὰ φρονῶν διὰ τοὺς Τρῶας, οἱ ὁποῖοι μὲ κραυγὴν καὶ φόβον διασκορπισθέντες ἐγέμισαν ὅλους τοὺς δρόμους· ὁ κονιορτὸς ἔφθανεν ὑψηλὰ ἕως εἰς τὰ νέφη, καὶ οἱ μονώνυχες ἵπποι ἐβιάζοντο ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ τὰς σκηνὰς ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Πάτροκλος ὅπου ἔβλεπε τὸν στρατὸν περισσότερον ταρασσόμενον, ἐκεῖ ἔτρεχεν ἀπειλητικός· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἔπιπτον ἐκ τῶν ὀχημάτων πρηνεῖς ὑπὸ τοὺς ἄξονας, καὶ τὰ ἅρματα ἀνατρέποντο. Οἱ δὲ ταχεῖς ἀθάνατοι ἵπποι τοὺς ὁποίους ὡς λαμπρὰ δῶρα ἔδωκαν εἰς τὸν Πηλέα οἱ θεοί, ὁρμῶντες ἔμπρός, ὑπερηπήδησαν τὴν τάφρον· διότι ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐπεθύμει νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἕκτορα, τὸν ὁποῖον ἐξῆγον ἐκ τῆς μάχης οἱ ταχεῖς του ἵπποι. Καθὼς πᾶσα ἡ γῆ μαυρίζει ἀπὸ λαίλαπα, ἐν καιρῷ φθινοπώρου ὅταν σροδρότατον χύνει ὕδωρ ὁ Ζεύς, ὠργισμένος κατὰ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι βιαίως κρίνωσιν εἰς τὰς συνελεύσεις διεστραμμένας δίκας καὶ ἀποδιώκωσι τὴν δικαιοσύνην, μὴ φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν· καὶ πλημμυριθοῦν ὅλοι οἱ ποταμοὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων, πολλὰς δὲ κλιτῦς ἀποκόπτουσιν οἱ χείμαρροι τότε, καὶ μεγάλως στενάζοντες ῥέουσιν ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων εἰς τὴν πορφυρᾶν θάλασσαν, καὶ καταστρέφονται τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων· οὕτω καὶ αἱ ἵπποι τῶν Τρώων μεγάλως ἐστέναζον τρέχουσαι.

Ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφοῦ διέῤῥηξε τὰς πρώτας φάλαγγας ὤθει πάλιν τοὺς Τρῶας ὀπίσω πρὸς τὰ πλοῖα, καὶ δὲν ἄφινεν αὐτοὺς καί τοι ἐπιθυμοῦντας νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ ἐῤῥμῶν τοὺς ἐφόνευεν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν πλοίων, τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους διάστημα, ἐκδικούμενος οὕτω πολλοὺς φονευθέντας Ἕλληνας. Τότε ἐκτύπησε πρῶτον τὸν Πρόνοον μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ εἰς τὸ στῆθος, γυμνωθέντα

τῆς ἀσπίδος, παρέλυσε δὲ τὰ μέλη του καὶ πεσὼν ἐβρόντησεν· ὁρμήσας δὲ δεύτερον καὶ πλησιάσας τὸν Θέστορα τὸν υἱὸν τοῦ Ἴηνοπος (ὁ ὁποῖος ἐκάθητο συσταλεὶς ἐπὶ τοῦ ὡραίου ὀχήματός του· διότι ἔχασε τὰ λογικά του, καὶ τὰ ἡνία ἐξέφυγον ἀπὸ τὰς χεῖράς του), ἐκτύπησεν αὐτὸν μὲ δόρυ εἰς τὴν δεξιὰν γνάθον, καὶ τὸ ἐπέρασε μέσα εἰς τοὺς ὀδόντας, καὶ ἔπειτα ἔσυρεν αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ, ὅπως ἐκβάλλει ἀπὸ τὴν θάλασσαν μὲ λίνον καὶ ἄγκιστρον ἰχθύν, ἄνθρωπος καθήμενος εἰς προεξέχοντα βράχον· οὕτως μὲ τὸ δόρυ ἔσυρεν ἐκ τοῦ ἅρματος αὐτὸν χάσκοντα, καὶ ὤθησεν αὐτὸν κατάστομα· ἅμα δ' ἔπεσε, τὸν ἀφῆκε καὶ ἡ ψυχή. Ἀκολούθως ἐκτύπησεν ἐπερχόμενον τὸν Ἐρύαλον μὲ μεγάλην πέτραν, εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, ἥτις ἐθραύσθη ὅλη εἰς δύο ἐντὸς τῆς δυνατῆς περικεφαλαίας· ἔπεσε δὲ πρηνὴς κατὰ γῆς, καὶ κατελήφθη ἀπὸ τὸν καταστρέφοντα τὴν ζωὴν θάνατον. Ἔπειτα τὸν Ἐρύμαντα, Ἀμφοτερὸν καὶ Ἐπάλτην, τὸν Τληπόλεμον καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Δαμάστορος Ἐχίον, τὸν Ἰφέα, τὸν Εὔτιππον καὶ τὸν Ἀργεάδην Παλύμηλον ὅλους τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ἔρριψε κατὰ γῆς.

Ὁ δὲ Σαρπηδὼν ἅμα εἶδε τοὺς θωρακισμένους ἄνευ ζώνης συντρόφους του, φονευθέντας ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Μενοιτιάδου Πατρόκλου, ἐφώναξεν ὀνειδίζων τοὺς ἰσοθέους Λυκίους, καὶ λέγων·

« Ἐντροπή, ὦ Λύκιοι, ποῦ φεύγετε; τώρα νὰ φανῆτε ταχεῖς καὶ ἀνδρεῖοι, διότι σκοπεύω ν' ἀντιταχθῶ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, διὰ νὰ μάθω ποῖος εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος νικᾷ καὶ ἐπροξένησε πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς Τρῶας, ἐπειδὴ πολλοὺς ἀνδρείους ἐφόνευσεν.»

Αὐτὰ εἰπών, ἐπήδησεν ἔνοπλος ἀπὸ τὸ ὄχημα κάτω· ὁ Πάτροκλος ἐξ ἄλλου, ἅμα τὸν εἶδεν, ἐπήδησεν ἔξω τοῦ ὀχήματος. Καθὼς δὲ γύπες γαμψώνυχες μὲ ἀγκύλα χείλη, εἰς ὑψηλὸν βράχον μεγάλως φωνάζοντες πολεμοῦσιν, οὕτω καὶ αὐτοὶ φωνάζοντες ὥρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Ἰδὼν δ' αὐτοὺς ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου, τοὺς ἐλυπήθη, καὶ εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ σύζυγόν του Ἥραν·

«Οἴμοι! ὁ φίλτατός μου ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων Σαρπηδὼν

εἶναι τῆς τύχης νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Μενοιτιάδου Πατρόκλου. Ἐνῷ δὲ σκέπτομαι, δύο τινά μοι λέγει ἡ καρδία μου, ἢ ζῶντα ν' ἁρπάσω αὐτὸν ἀπὸ τῆς μάχης καὶ νὰ τὸν ὑπάγω εἰς τὴν εὔφορον Λυκίαν, ἢ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησε τότε ἡ σεπτὴ βοῶπις Ἥρα·

«Δεινότατε υἱὲ τοῦ Κρόνου, ποῖον λόγον εἶπες· ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος εἶναι θνητὸς, πρὸ πολλοῦ ἀποφασισμένος ἀπὸ τὴν μοῖράν του, θέλεις νὰ τὸν ἀπαλλάξῃς τοῦ φοβεροῦ θανάτου; πράξε το· ἀλλ' ἡμεῖς ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν συγκατανεύομεν. Θά σοι εἴπω δέ τι, τὸ ὁποῖον ἐνθυμοῦ καλῶς· ἐὰν ζωντανὸν στείλῃς τὸν Σαρπηδόνα εἰς τὸν οἶκόν του, σκέφθητι μήπως καὶ ἄλλος τις ἐκ τῶν θεῶν θελήσῃ ἔπειτα νὰ ἐκβάλῃ τὸν υἱόν του ἐκ τῆς μάχης· διότι πολλοὶ υἱοὶ τῶν ἀθανάτων μάχονται περὶ τὴν μεγάλην τοῦ Πριάμου πόλιν, καὶ θέλεις τοὺς παροργίσει μεγάλως. Ἀλλ' ἐὰν τὸν ἀγαπᾷς καὶ τὸν πονῇ ἡ ψυχή σου, ἄφες αὐτὸν νὰ φονευθῇ εἰς τὴν μάχην ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Μενοιτιάδου Πατρόκλου, ἔπειτα ἀφοῦ ἀφήσῃ αὐτὸν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ, στεῖλε τὸν Θάνατον καὶ τὸν γλυκὺν Ὕπνον νὰ τὸν σηκώσωσιν ἕως οὗ φθάσωσιν εἰς τὴν εὐρεῖαν Λυκίαν, ὅπου θὰ τὸν ἐνταφιάσωσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ φίλοι του, ἀνεγείροντες μνημεῖον καὶ στήλην· διότι, τοῦτο εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν ἀποθανόντων.»

Οὕτως εἶπε· καὶ ὑπήκουσεν ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν. Κατέρριψε δὲ κατὰ γῆς ψεκάδας αἱματώδεις, τιμῶν τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ φονεύσῃ ὁ Πάτροκλος εἰς τὴν παχεῖαν Τροίαν, μακρὰν τῆς πατρίδος του.

Ὅταν δ' ἐκεῖνοι ἐρχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων, ἐπλησίασαν, τότε ὁ Πάτροκλος ἐκτύπησεν εἰς τὴν κάτω κοιλίαν τὸν ἔνδοξον Θρασύμηλον τὸν καλὸν θεράποντα τοῦ βασιλέως Σαρπηδόνος, καὶ τὸν ἐφόνευσε. Δεύτερος δ' ὁρμήσας κατ' αὐτοῦ ὁ Σαρπηδὼν, μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ, αὐτὸν μὲν δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἐπλήγωσεν ὅμως τὸν ἵππον Πήδασον εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, ὅστις ἐκπνέων ἐβρυχήθη, καὶ μηκώμενος ἔπεσε κατὰ γῆς, ὅπου ἐπέταξεν ἡ ψυχή του. Τότε οἱ δύο ἄλλοι ἵπποι ἐταράχθησαν, ὁ ζυγὸς ἔτριζε, καὶ τὰ ἡνία ἀνεκατώθησαν, ἐπειδὴ ὁ παρεζευγ-

μένος ἵππος ἔκειτο κατὰ γῆς. Τούτου τὴν θεραπείαν εὑρῆκεν ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Αὐτομέδων· ἐκβαλὼν δηλαδὴ τὸ πλατὺ ξίφος του ἀπὸ τὸν μηρὸν, καὶ ὁρμήσας ἀπέκοψε τὸν παρεζευγμένον ἵππον, χωρὶς νὰ χρονοτριβήσῃ· τότε οἱ δύο ἄλλοι ἵπποι εὐθύνθησαν, καὶ ἐτανύσθησαν περὶ τοὺς χαλινοὺς, ἐκεῖνοι δὲ συνήρχοντο πάλιν εἰς θανατηφόρον μάχην.

Τότε ὁ μὲν Σαρπηδὼν καὶ πάλιν δὲν ἐπέτυχε μὲ τὸ λαμπρὸν δόρυ του, διότι ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἦλθεν ἄνωθεν τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου τοῦ Πατρόκλου, χωρὶς νὰ κτυπήσῃ αὐτόν· δεύτερος ὥρμησε τότε ὁ Πάτροκλος μὲ τὸ ἀκόντιον· ἐκ τῆς χειρὸς ὅμως αὐτοῦ δὲν ἔφυγεν εἰς μάτην τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν ἐκεῖ ὅπου τὸ διάφραγμα συνέχεται μὲ τὴν πυκνὴν καὶ νευρώδη καρδίαν, ἔπεσε δὲ καθὼς πίπτει δρῦς ἢ λεύκη ἢ ὑψηλὴ πεύκη τὴν ὁποίαν κόπτουσιν εἰς τὰ ὄρη οἱ τέκτονες μὲ νεοακονίστους πελέκεις διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ναυπηγίαν· οὕτω καὶ αὐτὸς ἔκειτο ἐξηπλωμένος ἔμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ τοῦ ὀχήματος, βρυχώμενος, καὶ κρατῶν τὸν αἱματωμένον κονιορτόν. Καθὼς ταῦρον λαμπρὸν, μεγαλόψυχον μεταξὺ τῶν ἑλικοπόδων βοῶν, φονεύει λέων ἐφορμήσας εἰς τὴν ἀγέλην των, καὶ ὁ ταῦρος σπαράσσεται στενάζων ὑπὸ τὰς σιαγόνας τοῦ λέοντος, οὕτω καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων, ἐλειποψύχει φονευόμενος ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, καὶ ἐφώναζε τὸν σύντροφόν του λέγων·

«Φίλε Γλαῦκε, ἀνδρεῖε πολεμιστὰ, τώρα πρέπει νὰ φανῇς ἀνδρεῖος καὶ θαρραλέος πολεμιστὴς· τώρα πρέπει νὰ ἐπιθυμῇς τὸν κακὸν πόλεμον, ἂν ἦσαι γενναῖος. Πρῶτον μὲν περιφερόμενος παντοῦ παρότρυνε τοὺς ἡγεμόνας τῶν Λυκίων, νὰ πολεμήσωσι περὶ τοῦ Σαρπηδόνος· ἔπειτα καὶ σὺ ὁ ἴδιος ν' ἀγωνισθῇς περὶ ἐμέ· διότι εἰς τὸ ἑξῆς θὰ ἦμαι διὰ παντὸς αἰσχύνη καὶ ὄνειδος, ἐὰν οἱ Ἕλληνες λαφυραγωγήσωσι τὰ ὅπλα ἐμοῦ, πεσόντος εἰς τὸν παρὰ τὰ πλοῖα ἀγῶνα. Κρατήσου λοιπὸν γενναίως καὶ παρότρυνε καὶ τὸν λαὸν ἅπαντα.»

Αὐτὰ ἀφοῦ εἶπε, τὸ τέλος τοῦ θανάτου ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ῥῖνάς του. Τότε ὁ Πάτροκλος πατῶν ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἔσυρεν ἀπὸ τὸ πτῶμα τὸ δόρυ, μετὰ τοῦ

ὁποίου ἐξῆλθον καὶ τὰ σπλάγχνα του, ὥστε συγχρόνως ἐξέβαλε τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος καὶ τὴν ψυχήν του· οἱ δὲ Μυρμιδόνες ἐκράτησαν ἐκεῖ τοὺς ἀσθμαίνοντας ἵππους, ἐπιθυμοῦντας νὰ φύγωσιν ἀφοῦ ἐγκατελείφθησαν τῶν βασιλέων τὰ ὀχήματα.

Τὸν δὲ Γλαῦκον μεγάλη κατέλαβε λύπη, ὅταν ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους· παροξύνθη δὲ ἡ καρδία του, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν βοηθήσῃ. Λαβὼν δὲ αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρα ἐπίεζε τὸν βραχίονά του· διότι τὸν ἐβασάνιζεν ἡ πληγή, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους τῷ ἐπροξένησεν ὁ Τεῦκρος, κτυπήσας αὐτὸν, ἐνῷ ὥρμα, μὲ βέλος, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς συντρόφους του. Εὐχόμενος δὲ εἰς τὸν μακρόθεν τοξεύοντα Ἀπόλλωνα, εἶπεν·

«Εἰσάκουσόν μου, ἄναξ, ὁ ὁποῖος εἶσαι εἰς τὴν εὔφορον Λυκίαν ἢ εἰς τὴν Τροίαν· σὺ δύνασαι πανταχοῦ ν' ἀκούῃς τοὺς πάσχοντας, καθὼς ἐμέ, ὁ ὁποῖος ἔχω αὐτὴν τὴν δυνατὴν πληγήν, ἡ δὲ χείρ μου ὑποφέρει μεγάλους πόνους, δὲν δύναται νὰ σταματήσῃ τὸ αἷμά μου, ὁ δὲ ὦμός μου βαρύνει ἀπὸ τὴν πληγήν· δὲν δύναμαι νὰ κρατήσω στερεὰ τὸ δόρυ, οὐδ' ἐλθὼν νὰ πολεμήσω κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἔχαθη ὁ ἄριστος ἀνὴρ Σαρπηδὼν ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ὅστις οὐδ' αὐτὸν τὸν υἱόν του βοηθεῖ. Ἀλλὰ σύ, θεέ, θεράπευσον τὴν δυνατὴν αὐτὴν πληγήν μου, κατάπαυσον τοὺς πόνους, καὶ δός μοι δύναμιν διὰ νὰ διεγείρω τοὺς συντρόφους μου Λυκίους, καὶ τοὺς παροτρύνω νὰ μάχωνται, καὶ ἐγὼ περὶ τὸν τεθνεῶτα νεκρὸν ἀγωνισθῶ.»

Αὐτὰ εἶπεν εὐχόμενος, καὶ τὸν εἰσήκουσεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων. Πάραυτα τοῦ κατέπαυσε τοὺς πόνους, ἐσταμάτησε τὸ μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὴν κακὴν πληγήν του, καὶ ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Γλαῦκος ἐνόησε τοῦτο καὶ ἐχάρη διότι ταχέως ὁ μέγας θεὸς εἰσήκουσε τὰς εὐχάς του· καὶ τότε πρῶτον μὲν διατρέχων πανταχοῦ παρώτρυνε τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Λυκίων ν' ἀγωνισθῶσι διὰ τὸν Σαρπηδόνα· ἀκολούθως δ' ἐπορεύθη μὲ μεγάλα βήματα πρὸς τοὺς Τρῶας, εἰς τὸν Πανθοίδην Πολυδάμαντα, καὶ εἰς τὸν θεῖον Ἀγήνορα, ὡς καὶ εἰς τὸν Αἰνείαν καὶ τὸν χαλκοπλισμένον Ἕκτορα. Πλησιάσας δὲ, εἶπεν·

« Ἕκτορ, τώρα πλέον ὁλοτελῶς ἐλησμόνησας τοὺς συμμά-

χους σου, οἱ ὁποῖοι χάριν σοῦ φονεύονται μακρὰν τῶν φίλων καὶ τῆς πατρίδος των· καὶ σὺ δὲν θέλεις νὰ τοὺς βοηθήσῃς. Νεκρὸς κεῖται ὁ Σαρπηδών, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων, ὁ ὁποῖος ἔσωζε τὴν Λυκίαν διὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς δυνάμεώς του· τοῦτον διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Πατρόκλου μὲ δόρυ κατέβαλεν ὁ χάλκινος Ἄρης. Ἀλλὰ, φίλοι, βοηθήσατε, καὶ μὴ καταδεχθῆτε νὰ λαφυραγωγήσωσι τὰ ὅπλα καὶ νὰ ἀτιμάσωσι τὸν νεκρόν του οἱ Μυρμιδόνες, ὠργισμένοι διὰ τοὺς φονευμένους Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους μὲ τὰ δόρατά μας ἐφονεύσαμεν πλησίον τῶν ταχέων πλοίων.»

Οὕτως, εἶπε, τοὺς δὲ Τρῶας κατέλαβεν ἀπὸ κεφαλῆς πένθος ἀκατάσχετον, καὶ ἀνυπόφορον, ἐπειδὴ ὁ Σαρπηδών, ἂν καὶ ξένος, ἦτο τὸ στήριγμα τῆς πόλεώς των· διότι ἠκολούθουν αὐτὸν πολλοὶ λαοί, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐκεῖνος ἠρίστευεν εἰς τὰς μάχας. Ἔσπευσαν λοιπὸν πορευόμενοι κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, προπορευομένου τοῦ Ἕκτορος, ὠργισμένοι διὰ τὸν Σαρπηδόνα. Τοὺς δ' Ἕλληνας πάλιν διήγειρεν ἡ γενναία καρδία τοῦ Μενοιτιάδου Πατρόκλου, ὅστις εἶπε πρῶτον πρὸς τοὺς δύο Αἴαντας, ὄντας καὶ αὐτοὺς προθύμους·

« Αἴαντες, τώρα θελήσατε ν' ἀγωνισθῆτε, ὡς καὶ πρότερον ἢ καὶ καλλίτερα. Ἐφονεύθη ὁ ἀνὴρ ὁ ὁποῖος πρῶτος εἰσέβαλεν εἰς τὸ τεῖχος τὸ ἑλληνικὸν δηλαδὴ ὁ Σαρπηδών. Ἂς ἀτιμάσωμεν λοιπὸν κυριεύσαντες αὐτόν, ἂς λαφυραγωγήσωμεν τὰ ὅπλα του, καὶ ἂς φονεύσωμεν καί τινα ἐκ τῶν ἀγωνιζομένων συντρόφων του, μὲ τὸν σκληρὸν χαλκόν.»

Οὕτως εἶπεν, ἐνῷ καὶ ἐκεῖνοι ἐπεθύμουν νὰ τὸν βοηθήσωσιν. Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη παρέταξαν τὰς φάλαγγας οἱ Τρῶες καὶ οἱ Λύκιοι, οἱ Μυρμιδόνες καὶ οἱ Ἕλληνες, φοβερῶς ἀλαλάξαντες, συνεπλάκησαν ἀγωνιζόμενοι περὶ τὸν φονευμένον νεκρόν· μεγάλως δ' ἐβρόντων τὰ ὅπλα τῶν ἀνδρῶν. Ὁ δὲ Ζεὺς ἐφήπλωσε σκότος φοβερὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, διὰ νὰ γείνῃ τρομερὸς ἀγὼν περὶ τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ υἱόν.

Πρῶτοι δὲ οἱ Τρῶες ἀπώθησαν τοὺς Ἕλληνας· διότι εἶχε κτυπηθῇ ἐκ τῶν Μυρμιδόνων ἀνὴρ οὐχὶ εὐκαταφρόνητος, ὁ υἱὸς δηλαδὴ τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγακλέους, ὁ θεῖος Ἐπειγεύς, ὁ

ὁποῖος ἐβασίλευε τὸ πρὶν εἰς τὴν εὐδαίμονα πόλιν Βουδεῖον· τότε δὲ φονεύσας τὸν καλὸν ἐξάδελφόν του, ὑπῆγεν ἱκέτης εἰς τὸν Πηλέα καὶ εἰς τὴν ἀργυρόπτερνον Θέτιν, οὗτοι δὲ τὸν ἔστειλαν μὲ τὸν ἀνδρεῖον Ἀχιλλέα εἰς τὴν καλλίιππον Τροίαν, διὰ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων. Τοῦτον συλλαμβάνοντα τὸν νεκρὸν τοῦ Σαρπηδόνος ἐκτύπησεν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ μὲ πέτραν εἰς τὴν κεφαλήν, ἥτις ἐθραύσθη ὅλη εἰς δύο ἐντὸς τῆς δυνατῆς περικεφαλαίας, καὶ οὕτως ἔπεσε πρηνὴς ἐπάνω εἰς τὸν νεκρόν, καὶ περὶ αὐτὸν περιεχύθη ὁ καταστρέφων τὴν ζωὴν θάνατος. Τὸν Πάτροκλον κατέλαβε τότε μεγάλη θλῖψις διὰ τὸν θάνατον τοῦ συντρόφου του, καὶ ὥρμησε διὰ μέσου τῶν προμάχων ὡσὰν ταχὺς ἱέραξ, ὁ ὁποῖος φοβίζει καὶ τοὺς κολοιοὺς καὶ τοὺς ψᾶρας, οὕτως ἔτρεχες, ἱππότα Πάτροκλε, κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τῶν Λυκίων, μὲ θυμωμένην καρδίαν διὰ τὸν σύντροφόν σου. Τότε ἐκτύπησε μὲ πέτραν τὸν Σθενέλαον τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἰθαιμένους, εἰς τὸν αὐχένα, καὶ ἀπέκοψε τοὺς τένοντάς του, ὑπεχώρησαν δὲ καὶ οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ. Ὅσον δὲ εἶναι τὸ διάστημα βολῆς ἀκοντίου, τὸ ὁποῖον ἤθελε ῥίψει ἀνὴρ διὰ δοκιμήν, ἢ εἰς ἀγῶνα ἢ καὶ εἰς πόλεμον ῥίπτων κατὰ τῶν ἐχθρῶν, τόσον ὑπεχώρησαν οἱ Τρῶες, καὶ τοὺς ἀπώθησαν οἱ Ἕλληνες. Πρῶτος δὲ ὁ Γλαῦκος ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων ἐστράφη, καὶ ἐφόνευσε τὸν μεγαλόψυχον Βαθυκλέα, τὸν ἀγαπητὸν τοῦ Χάλκωνος υἱόν, ὁ ὁποῖος κατοικῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διέπρεπε μεταξὺ τῶν Μυρμιδόνων κατά τε τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον. Τοῦτον ὁ Γλαῦκος στραφεὶς ἐξαίφνης, ὅταν τὸν ἔφθασεν διώκων αὐτὸν, ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους, καὶ πεσὼν ἐβρόντησε. Τότε μεγάλη θλῖψις κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας, ἅμα ἔπεσεν ὁ γενναῖος ἀνήρ· ἐνῷ οἱ Τρῶες ἐχάρησαν, καὶ δραμόντες ἀθρόοι περιεκύκλωσαν τὸν νεκρόν· καὶ οἱ Ἕλληνες ὅμως δὲν εἶχον χάσει τὴν δύναμίν των, ἀλλ' ὥρμησαν ἐναντίον αὐτῶν. Τότε πάλιν ὁ Μηριόνης ἐφόνευσεν ἕνα πολεμιστὴν ἄνδρα ἐκ τῶν Τρώων, τὸν Λαόγονον δηλαδὴ τὸν τολμηρὸν υἱὸν τοῦ Ὀνήτορος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἱερεὺς τοῦ Ἰδαίου Διὸς, καὶ ἐτιμᾶτο ὡς θεὸς ὑπὸ τοῦ λαοῦ· τοῦτον ἐκτύπησε κάτωθεν τῆς

γνάθου καὶ τοῦ ὠτός· ταχέως δὲ ἡ ψυχὴ ἀφῆκε τὰ μέλη του, καὶ φοβερὸν σκότος τὸν ἐσκέπασε. Τότε ὁ Αἰνείας ἔρριψεν ἐναντίον τοῦ Μηριόνου χάλκινον δόρυ, ἐλπίζων νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸν προχωροῦντα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀσπίδος· ἀλλ' αὐτὸς παρατηρήσας αὐτὸν, ἀπέφυγε τὸ χαλκοῦν δόρυ, σκύψας ἐμπρός· τὸ δὲ μακρὸν δόρυ ἐξόπισθεν ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν, καὶ ἔπαλλεν ἡ οὐρὰ αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπώλεσε τὴν δύναμίν του τὸ ἰσχυρὸν ὅπλον, (ἡ δ' αἰχμὴ τοῦ δόρατος τοῦ Αἰνείου ἔπεσε κατὰ γῆς σειομένη, ἐπειδὴ μάτην ἐρρίφθη ἀπὸ στιβαρὰν χεῖρα.) Ὁ δ' Αἰνείας ἐθύμωσε καὶ ἐφώναξε·

«Μηριόνη, ὀγλίγωρα θὰ σὲ ἀνέπαυε τὸ δόρυ μου μ' ὅλην σου τὴν εὐκινησίαν, ἐὰν σὲ ἐκτύπων.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Μηριόνης·

«Αἰνεία, δύσκολον σοῦ εἶναι, μ' ὅλην σου τὴν γενναιότητα, νὰ σβέσῃς τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρώπων ὅλων, παντὸς ὅστις ἤθελέ σοι ἀντισταθῇ· θνητὸς εἶσαι καὶ σύ· ἐὰν καὶ ἐγὼ ἐπισταχὼν σὲ κτυπήσω εἰς τὴν μέσην μὲ ὀξὺ δόρυ, ταχέως, ἂν καὶ δυνατὸς καὶ ἔχων πεποίθησιν εἰς τὰς χεῖράς σου, εἰς ἐμὲ μὲν θέλεις δώσει καύχημα, τὴν δὲ ψυχήν σου εἰς τὸν Ἅδην.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου, τὸν ἐπέπληξε, λέγων·

«Μηριόνη, διατί λέγεις ταῦτα, ἐνῷ εἶσαι γενναῖος; ὦ φίλε, οἱ Τρῶες δὲν θ' ἀποχωρήσωσιν ἀπὸ τὸν νεκρὸν μὲ ὀνειδιστικοὺς λόγους, πρὶν ἡ γῆ νὰ καθέξῃ τινά· διότι εἰς τὰς χεῖρας κεῖται τὸ τέλος τοῦ πολέμου, καθὼς εἰς τοὺς λόγους τὸ τέλος συμβουλίου· διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν χρειάζεται νὰ πολυλογῇς ἀλλὰ νὰ μάχησαι.»

Οὕτως εἰπὼν, αὐτὸς μὲν προηγήθη, ὁ δὲ ἰσόθεος Μηριόνης τὸν ἠκολούθησε. Καθὼς δ' ἐγείρεται εἰς τὰς κοιλάδας ὄρους ὁ κρότος τῶν δρυτόμων ἀνδρῶν, καὶ μακρόθεν ἀκούεται, οὕτω καὶ αὐτῶν ἠγείρετο ἀπὸ τῆς εὐρυχώρου γῆς κτύπος τῶν ὅπλων καὶ τῶν ἀσπίδων, κτυπωμένων μὲ ξίφη καὶ μὲ δίστομα ἀκόντια. Τότε πλέον οὐδὲ γνώριμος ἀνὴρ δὲν ἤθελε γνωρίσει τὸν θεῖον Σαρπηδόνα, διότι ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἦτο σκεπασμένος μὲ βέλη καὶ αἷμα καὶ κονιορτόν. Αὐτοὶ δὲ πάντοτε

περιήρχοντο περὶ τὸν νεκρὸν, καὶ καθὼς μυῖαι βομβοῦσιν εἰς τὰ γαλακτοφόρα ἀγγεῖα, ἐν καιρῷ τοῦ ἔαρος, ὅταν τὸ γάλα βρέχῃ τὰ ἀγγεῖα· οὕτω καὶ αὐτοὶ περιεφέροντο περὶ τὸν νεκρὸν, οὐδ' ἔστρεψέ ποτε ὁ Ζεὺς τοὺς λαμπροὺς ὀφθαλμούς του ἀπὸ τῆς πεισματώδους μάχης, ἀλλὰ πάντοτε ἔβλεπε πρὸς αὐτοὺς, καὶ πολλὰ ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν περὶ τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου, διαλογιζόμενος ἢ τώρα νὰ φονεύσῃ ἐν τῇ μάχῃ καὶ ἐκεῖνον ὁ γενναῖος Ἕκτωρ ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸν ἰσόθεον Σαρπηδόνα, καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους, ἢ νὰ αὐξήσῃ ἔτι μᾶλλον καὶ εἰς περισσοτέρους τὴν ἀγωνίαν. Ἐνῷ δὲ οὕτω διελογίζετο, τῷ ἐφάνη ὅτι εἶναι καλλίτερον, ὁ θεράπων τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως ν' ἀπωθήσῃ καὶ πάλιν τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἕκτορα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν πολλῶν. Πρῶτον δὲ εἰς τὸν Ἕκτορα ἐνέβαλεν ἄνανδρον ψυχήν, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄχημα ἐτράπη εἰς φυγήν, καὶ παρώτρυνε καὶ τοὺς ἄλλους Τρῶας νὰ φεύγωσι· διότι ἐνόησε τὰς ἱερὰς τοῦ Διὸς ἀποφάσεις. Τότε οὐδ' οἱ γενναῖοι Λύκιοι δὲν ἐκράτησαν, ἀλλ' ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ὅλοι, ἀφοῦ εἶδον τὸν βασιλέα των νεκρόν, κείμενον μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν νεκρῶν· διότι πολλοὶ ἔπεσον πέριξ αὐτοῦ, ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου διήγειρε τὴν φοβερὰν μάχην. Οἱ δ' Ἕλληνες ἀφῄρεσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ Σαρπηδόνος τὰ λαμπρὰ χαλκᾶ ὅπλα του, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου εἰς τοὺς συντρόφους του διὰ νὰ τὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα. Τότε δὲ εἶπεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

« Πήγαινε τώρα, ἀγαπητὲ Φοῖβε, ἔκβαλε ἀπὸ τὴν μάχην τὸν Σαρπηδόνα, καθάρισον τὸ μαῦρον αἷμα, καὶ ἔπειτα φέρων αὐτὸν πολὺ μακράν, λοῦσέ τον εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἄλλειψέ τον μὲ ἀμβροσίαν, καὶ ἔνδυσέ τον ἀθάνατα φορέματα· στεῖλέ τον δὲ μὲ τοὺς ταχεῖς πομποὺς τοὺς διδύμους Ὕπνον καὶ Θάνατον, οἱ ὁποῖοι νὰ τὸν σηκώσωσι καὶ νὰ τὸν φέρωσιν ὀγλίγωρα εἰς τὴν εὔφορον καὶ ἐκτεταμένην Λυκίαν, ὅπου θὰ τὸν ἐνταφιάσωσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ φίλοι του, ἀνεγείροντες μνημεῖον καὶ στήλην, διότι τοῦτο εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν ἀποθαγόντων. »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀπόλλων δὲν παρήκουσεν εἰς τὸν πατέρα του· ἀλλὰ κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἴδης εἰς τὴν μάχην, καὶ πάρυτα σηκώσας τὸν θεῖον Σαρπηδόνα ἀπὸ τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ φέρων αὐτὸν πολὺ μακράν, τὸν ἔλουσεν εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, τὸν ἤλειψε μὲ ἀμβροσίαν καὶ τὸν ἐνέδυσεν ἀθάνατα φορέματα· τὸν ἔστειλε δὲ μὲ τοὺς ταχεῖς πομποὺς, τοὺς διδύμους Ὕπνον καὶ Θάνατον, οἱ ὁποῖοι ταχέως φέροντες κατέθεσαν εἰς τὴν εὔφορον καὶ ἐκτεταμένην Λυκίαν.

Ὁ δὲ Πάτροκλος παροτρύνας τοὺς ἵππους του καὶ τὸν Αὐτομέδοντα, ὥρμησε πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Λυκίους, καὶ μεγάλως ἐβλάβη, ὁ ἄφρων· ἐὰν ὅμως ἐφύλαττε τὸν λόγον τοῦ Πηλείδου, βεβαίως θὰ ὑπεξέφευγε τὴν κακὴν τοῦ μαύρου θανάτου μοῖραν· ἀλλὰ πάντοτε ἡ θέλησις τοῦ Διὸς εἶναι ἀνωτέρα τῆς τῶν ἀνθρώπων· [οὗτος καὶ γενναῖον ἄνδρα τρέπει εἰς φυγὴν καὶ τοῦ ἁφαιρεῖ εὐκόλως τὴν νίκην, ἐνῷ αὐτὸς τὸν προτρέπῃ εἰς μάχην]· αὐτὸς καὶ τότε διήγειρε τὴν ψυχὴν τοῦ Πατρόκλου.

Ἐκεῖ ποῖον πρῶτον καὶ ποῖον τελευταῖον ἐφόνευσας, ὦ Πάτροκλε, ὅταν οἱ θεοὶ σὲ ἐκάλεσαν πλέον εἰς θάνατον;

Πρῶτον μὲν τὸν Ἄδραστον καὶ τὸν Αὐτόνοον, τὸν Ἔχεκλον, τὸν Μεγάβην Πέριμον, τὸν Ἐπίστορα καὶ τὸν Μελάνιππον, ἔπειτα δὲ τὸν Ἔλασον, τὸν Μούλιον, καὶ τὸν Πυλάρτην· αὐτοὺς ἐφόνευσεν· οἱ δ' ἄλλοι ἐτράπησαν ἕκαστος εἰς φυγήν.

Τότε ἤθελον κυριεύσει τὸν ὑψίπυλον Τροίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Πατρόκλου, τρέχοντος πολὺ ἐμπρὸς μὲ τὸ δόρυ, ἐὰν δὲν ἐστέκετο ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐπὶ τοῦ καλοκτισμένου πύργου, δι' αὐτὸν μὲν ὀλέθρια φρονῶν, τοὺς δὲ Τρῶας βοηθῶν. Τρεῖς φορὰς ἀνέβη ὁ Πάτροκλος ἐπὶ τῆς ἐξοχῆς τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, καὶ τὰς τρεῖς δὲ τὸν ἀπώθησεν ὁ Ἀπόλλων, κτυπῶν μὲ τὰς ἀθανάτους χεῖράς του τὴν λαμπρὰν τοῦ Πατρόκλου ἀσπίδα. Ἀλλ' ὅταν τετάρτην φορὰν ὡς θεὸς ἐρώρμησε, τότε δεινῶς ἐπιπλήξας αὐτὸν ὁ Ἀπόλλων, εἶπεν·

« Ὑποχώρησον, θεῖε Πάτροκλε· δὲν εἶναι τῆς τύχης ἀπὸ τὸ ἰδικόν σου δόρυ νὰ κυριευθῇ ἡ πόλις τῶν ὑπερηφάνων Τρώων,

οὐδ' ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπὸ σὲ πολὺ καλλίτερος.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Πάτροκλος ὑπεχώρησε πολὺ ὀπίσω, ἀποφεύγων τὴν ὀργὴν τοῦ μακρόθεν κτυπῶντος Ἀπόλλωνος.

Ὁ δ' Ἕκτωρ ἐκράτησε τοὺς μονώνυχας ἵππους εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας, διστάζων ἂν πρέπῃ νὰ πολεμήσῃ, εἰσελθὼν πάλιν εἰς τὴν μάχην, ἢ νὰ προτρέψῃ τὸν στρατὸν νὰ συναθροισθῇ εἰς τὸ τεῖχος. Ἐνῷ ταῦτα ἐσκέπτετο, παρέστη εἰς αὐτὸν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ὁμοιωθεὶς μὲ ἄνδρα νέον καὶ δυνατόν, τὸν Ἄσιον δηλαδή, ὁ ὁποῖος ἦτο πρὸς μητρὸς θεῖος τοῦ ἱππότου Ἕκτορος, αὐτάδελφος τῆς Ἑκάβης, υἱὸς δὲ τοῦ Δύμαντος, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὴν Φρυγίαν, παρὰ τὸν ποταμὸν Σαγγάριον· μὲ αὐτὸν λοιπὸν ὁμοιωθεὶς ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων, τῷ εἶπεν·

«Ἕκτορ, διατί παραιτεῖς τὴν μάχην; δέν σοι ἁρμόζει τοῦτο. Εἴθε ὅσον εἶμαι κατώτερός σου, ἄλλο τόσον νὰ ἤμην ἀνώτερός σου· τότε πολὺ κακῶς θὰ ὑπεχώρεις τῆς μάχης. Ἐμπρὸς λοιπόν, ὁδήγησον κατὰ τοῦ Πατρόκλου τοὺς δυνατοὺς ἵππους σου ἴσως σοι δώσῃ ὁ Ἀπόλλων τὴν δόξαν νὰ τὸν φονεύσῃς.»

Οὕτως εἰπών, ὁ μὲν θεὸς ἐπῆγε πάλιν εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ἀνδρῶν, ὁ δὲ γενναῖος Ἕκτωρ διέταξε τὸν Κεβριόνην νὰ κτυπήσῃ τοὺς ἵππους πρὸς τὸν πόλεμον. Ἐν τούτοις ὁ Ἀπόλλων πορευθεὶς εἰσέδυσεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐνέβαλεν εἰς αὐτοὺς δεινὴν ταραχὴν καὶ ὑποχώρησιν, δίδων δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τὸν Ἕκτορα. Οὗτος τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας τοὺς ἄφινε καὶ δὲν τοὺς ἐφόνευεν, ἀλλὰ διηύθυνε τὸ ἅρμα του κατὰ τοῦ Πατρόκλου. Ἀφ' ἑτέρου ἐπήδησε καὶ ὁ Πάτροκλος κάτω ἀπὸ τὸ ὄχημά του κρατῶν εἰς τὴν ἀριστερὰν τὸ δόρυ· διὰ δὲ τῆς ἄλλης χειρὸς ἔλαβε πέτραν μεγάλην καὶ τραχεῖαν, τὴν ὁποίαν ἡ χείρ του περιεκάλυψε· στηριχθεὶς δὲ ἔρριψεν αὐτήν, καὶ δὲν ἤργησε νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον, δὲν ἐπῆγεν εἰς μάτην τὸ ρίψιμον, ἀλλ' ἐκτύπησε μὲ τὸν ὀξὺν λίθον εἰς τὸ μέτωπον τὸν ἡνίοχον τοῦ Ἕκτορος Κεβριόνην, νόθον υἱὸν τοῦ λαμπροῦ Πριάμου, ἐνῷ ἐκράτει τὰ ἡνία τῶν ἵππων. Ὁ λίθος

συνέτριψε καὶ τὰς δύο ὀφρῦς αὐτοῦ, τὸ δὲ ὀστοῦν δὲν ἀντέσχε, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἔπεσον χαμαὶ εἰς τὴν γῆν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· ὅστις ὅμοιος μὲ βουτηκτὴν ἔπεσεν ἀπὸ τὸν καλοκαιρωμένον δίφρον, καὶ ἡ ψυχὴ ἀφῆκε τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. Ὀνειδίζων δὲ αὐτὸν εἶπες, ἱππότα Πάτροκλε·

« Πῶ, πῶ, πόσον ἐλαφρὸς εἶναι ὁ ἀνήρ· πόσον εὐκόλως βουτᾷ βεβαίως ἂν ἦτο εἰς τὴν ἰχθυόεσσαν θάλασσαν ὁ ἀνὴρ αὐτός, πολλοὺς ἤθελε χορτάσει πηδῶν ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ ζητῶν ὄστρεα, καὶ μὲ κακὸν καιρὸν ἀκόμη, τόσον εὐκόλως τώρα εἰς τὴν πεδιάδα βουτᾷ ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὄχημα· βέβαια ὑπάρχουσι καὶ μεταξὺ τῶν Τρώων βουτηκταί. »

ΓΟΝΑΤΙΖΩ.
Εἰκ. 26.

Αὐτὰ εἰπών, ἔδραμε κατὰ τοῦ Κεβριόνου ἥρωος, ὅμοιος μὲ λέοντα, ὁ ὁποῖος καταστρέφων τὰς μάνδρας, ἐπληγώθη εἰς τὸ στῆθος, καὶ χάνεται ἕνεκα τοῦ θάρρους του· οὕτως, ὦ Πάτροκλε, ἐπήδησας ὁρμητικῶς κατὰ τοῦ Κεβριόνου. Ὁ Ἕκτωρ ἀφ' ἑτέρου ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ὄχημα κάτω, καὶ συνεπλάκησαν οὕτως οἱ δύο των περὶ τὸν Κεβριόνην ὡς δύο λέοντες, οἱ ὁποῖοι πεινῶντες ἀμφότεροι, μάχονται μεγαλοφρονοῦντες εἰς τὰς κορυφὰς ὄρους διὰ φρενωμένην ἔλαφον· οὕτως οἱ δύο πολεμικοὶ ἄνδρες Πάτροκλος ὁ Μενοιτιάδης καὶ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ, ὥρμων περὶ τὸν Κεβριόνην ὅπως σπαράξωσιν ἀλλήλους μὲ τὸν σκληρὸν χαλκόν. Ὁ μὲν Ἕκτωρ ἀφοῦ τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν κεφαλήν, δὲν τὸν ἄφινεν· ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφ' ἑτέρου τὸν ἐκράτει ἀπὸ τὸν πόδα, ἐνῷ οἱ ἄλλοι Τρῶες καὶ Ἕλληνες συνεπλάκησαν εἰς φοβερὰν μάχην.

Καθὼς δ' ἐρίζουσι πρὸς ἀλλήλους ὁ Εὖρος καὶ ὁ Νότος εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους, καὶ κάμνουσι νὰ κτυπῶνται τὰ δένδρα τοῦ δάσους, ἡ φηγός, ἡ μελία καὶ ἡ πλατύφλοιος κράνεια, αἱ ὁποῖαι μὲ φοβερὸν κρότον κτυποῦσι τοὺς ἐκτεταμένους κλάδους ἀλλήλων, καὶ ἀκούεται ὁ κρότος αὐτῶν συντριβομένων,

οὕτω καὶ οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἕλληνες ἐφορμήσαντες κατ' ἀλλήλων, ἐφόνευον, χωρὶς κανὲν τῶν δύο μερῶν νὰ σκέπτηται περὶ φυγῆς· πολλὰ δὲ δόρατα, ὀξέα ἦσαν ἐμπεπηγμένα περὶ τὸν Κεβριόνην, ὡς καὶ βέλη πτερωτὰ, ριφθέντα ἀπὸ τόξα, πολλαὶ δὲ μεγάλαι πέτραι ἐκτύπησαν τὰς ἀσπίδας τῶν πολεμούντων περὶ αὐτόν· αὐτὸς δ' ἔκειτο ἐξηπλωμένος ἐντὸς τοῦ στροβίλου τῆς κόνεως, λησμονήσας πλέον τὴν ἱπποσύνην του.

Καὶ ἐνόσῳ μὲν ὁ Ἥλιος διέτρεχε τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, τὰ βέλη ἐκτύπων ἀμφοτέρους, καὶ ἐφονεύετο ὁ λαός· ὅταν δὲ ὁ Ἥλιος ἤγγιζεν εἰς τὴν δύσιν, τότε οἱ Ἕλληνες ἦσαν ὑπὲρ τὸ μέτρον ἐπικρατέστεροι. Ἐξέβαλον ἀπὸ τὴν μάχην καὶ ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν Τρώων, τὸν ἥρωα Κεβριόνην, καὶ ἀφῆρεσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους του τὰ ὅπλα, ὁ δὲ Πάτροκλος κακὰ διὰ τοὺς Τρῶας σκεπτόμενος ἐφώρμησε. Τρεῖς φορὰς κατ' αὐτῶν ἐφώρμησεν ὅμοιος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην, καὶ φοβερῶς ἀλαλάζων, καὶ τὰς τρεῖς φορὰς ἀπὸ ἐννέα ἄνδρας ἐφόνευσεν. Ἀλλ' ὅταν τετάρτην φορὰν ἐπέπεσεν ὅμοιος μὲ θεόν, τότε, ὦ Πάτροκλε, ἐφάνη τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου, διότι σὲ ἀπήντησεν εἰς τὴν μάχην ὁ φοβερὸς Ἀπόλλων· ὁ μὲν Πάτροκλος δὲν εἶδεν αὐτὸν ὑπάγοντα εἰς τὴν συμπλοκήν, διότι τὸν συνήντησε σκεπασμένος μὲ πολλὴν ὁμίχλην· ἐστάθη ὄπισθέν του ὁ Ἀπόλλων καὶ ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸ μετάφρενον καὶ τοὺς πλατεῖς ὤμους του, μὲ τὴν παλάμην πρὸς τὰ κάτω, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐσκοτοδινίασαν. Τότε ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἔρριψεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Πατρόκλου τὴν αὐλώπιδα καὶ μὲ τρεῖς φάλους περικεφαλαίαν, ἡ ὁποία ἐκρότει κυλισμένη ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων, ἐμιάνθησαν δὲ αἱ τρίχες τοῦ λόφου ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ τὸν κονιορτόν. Πρότερον δὲν ἦτο συγχωρημένον νὰ μιανθῇ εἰς τὸν κονιορτὸν ἡ ἱππόκομος αὕτη περικεφαλαία, ἀλλ' ἐπροφύλαττε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ χαρίεν μέτωπον τοῦ θείου ἀνδρὸς Ἀχιλλέως· τότε ὅμως ὁ Ζεὺς τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἕκτορα νὰ τὴν φορῇ εἰς τὴν κεφαλήν του, διότι πλησίον πλέον ἦτο ὁ ὄλεθρός του. Ὅλον τὸ μακρὸν δόρυ τὸ βαρύ, τὸ μέγα καὶ ἰσχυρῶς ὡπλισμένον, ἐθραύσθη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πατρόκλου· ἀπὸ δὲ τῶν ὤμων του ἔπεσε χαμαὶ μὲ τὸν τελαμῶνα ἡ πλατεῖα ἀσπίς·

ἔλυσε δὲ τὸν θώρακα αὐτοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς ὁ ἄναξ Ἀπόλλων. Τὰ ἔχασε τότε ὁ Πάτροκλος, παρέλυσαν τὰ δυνατά του μέλη, καὶ ἐστάθη ἐκπεπληγμένος· ὅτε τὸν ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον μὲ ὀξὺ δόρυ ὄπισθεν εἰς τὸ μετάφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων, ἀνὴρ Δάρδανος, ὁ Πανθοίδης Εὔφορβος, ὁ ὁποῖος ὑπερέβαινε τοὺς ὁμήλικάς του καὶ εἰς τὸ δόρυ καὶ εἰς τὴν ἱπποσύνην, καὶ εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν· διότι ἄλλοτε εἴκοσιν ἄνδρας εἶχε καταβιβάσει ἐκ τῶν ἵππων, διὰ πρώτην φορὰν ἐλθὼν μὲ ὄχημα, διὰ νὰ διδαχθῇ τὸν πόλεμον· αὐτὸς πρῶτος ἔρριψε κατὰ σοῦ βέλος, ὦ ἱππότα Πάτροκλε, ἀλλὰ δὲν σὲ ἐφόνευσε· καὶ οὗτος μὲν ἀπεχώρησε πάλιν καὶ ἀνεμίχθη μὲ τὸ πλῆθος, ἁρπάσας, ἐκ τοῦ σώματος τὸ ἐκ μελίας δόρυ, καὶ δὲν ὑπέμεινε τὸν Πάτροκλον καὶ τοι ὄντα γυμνὸν εἰς τὸν πόλεμον. Τότε ὁ Πάτροκλος καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ κτυπήματος τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τὸ δόρυ, ἀπεσύρθη πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του ἀποφεύγων τὸν θάνατον.

Ὁ δ' Ἕκτωρ ἅμα εἶδε τὸν μεγαλόψυχον Πάτροκλον ὀπισθοχωροῦντα καὶ πληγωμένον, ἦλθε πλησίον αὐτοῦ εἰς τὰς τάξεις καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λαγόνος, καὶ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ δόρυ. Ἐκτύπησε δὲ πεσὼν καὶ ἐπροξένησε μεγάλην λύπην εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων. Καθὼς δ' ὅταν ἰσχυρὸν κάπρον καταβάλλῃ εἰς τὴν μάχην λέων, ὅταν καὶ οἱ δύο μεγαλοφρονοῦντες μάχονται εἰς τὰς κορυφὰς ὄρους διὰ μικρὰν πηγήν, θέλοντες νὰ πίωσι καὶ οἱ δύο, ὁ δὲ λέων δαμάζει διὰ τῆς ἰσχύος του τὸν ἀσθμαίνοντα κάπρον, οὕτω καὶ ὁ Πριαμίδης Ἕκτωρ ἐκ τοῦ πλησίον ἐφόνευσε τὸν πολλοὺς φονεύσαντα γενναῖον υἱὸν τοῦ Μενοιτίου, καὶ καυχώμενος ἔπειτα δι' αὐτὸν ἔλεγε·

« Πάτροκλε, βεβαίως ἐπίστευες νὰ ἐκπορθήσῃς τὴν ἰδικήν μου πόλιν, καὶ αἰχμαλωτίσας τὰς Τρωϊάδας γυναῖκας, νὰ φέρῃς αὐτὰς μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν πατρίδα σου, ἄφρον! ἔμπροσθεν αὐτῶν οἱ ταχεῖς τοῦ Ἕκτορος ἵπποι εἰσὶ πρόθυμοι νὰ πολεμῶσιν· ἐγὼ δὲ διαπρέπων εἰς τὸ δόρυ μεταξὺ τῶν φιλοπολέμων Τρώων, ἀπομακρύνω ἀπ' αὐτῶν τὴν δουλείαν· σὲ δὲ ἐδῶ θὰ σὲ φάγωσιν οἱ γῦπες. Ἄ! ἄθλιε, δὲν σὲ ὠφέλησε καί

τοι ὢν ἀνδρεῖος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ ὁποῖος ὅταν ἀνεχώρεις, μένων εἰς τὰ πλοῖα, θερμῶς σὲ παρήγγειλε λέγων «νὰ μὴ ἐπιστρέψῃς, ἱππότα Πάτροκλε, εἰς τὰ γλαφυρὰ πλοῖα, πρὶν νὰ σταράξῃς τὸν αἱματωμένον χιτῶνα περὶ τὰ στήθη τοῦ ἀνδροφόνου Ἕκτορος,» οὕτω πῶς σοι ἔλεγεν ἐκεῖνος, καὶ σύ, ἄφρον, τὸν ἤκουσες.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μὲ ἀδύνατον φωνὴν ἀπήντησας, ὦ ἱππότα Πάτροκλε·

« Τώρα πλέον καυχήσου, ὦ Ἕκτορ· διότι σοι ἔδωκαν τὴν νίκην ὁ Κρονίδης Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων, οἱ ὁποῖοι μὲ κατέβαλον εὐκόλως, διότι αὐτοὶ μοῦ ἐπῆραν τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους μου. Τοιοῦτοι δὲ, ὁποῖος εἶσαι σύ, καὶ εἴκοσιν ἐὰν ἤρχοντο ἐναντίον μου, ὅλοι ἤθελον ἀπολεσθῇ ἐκεῖ, φονευθέντες ἀπὸ τὸ δόρυ μου. Ἀλλ' ἡ ὀλεθρία μοῖρα καὶ ὁ υἱὸς τῆς Λητοὺς μὲ ἐφόνευσαν, ἐκ δὲ τῶν ἀνθρώπων ὁ Εὔφορβος, καὶ σὺ τρίτος μὲ φονεύεις. Θά σοι εἴπω ὅμως ἄλλο τι, τὸ ὁποῖον ἐνθυμοῦ καλῶς· οὐδὲ σὺ αὐτὸς δὲν θὰ ζήσῃς ἐπὶ πολὺ, ἀλλὰ πλησίον σου ἵστανται πλέον ὁ θάνατος καὶ ἡ κραταιὰ μοῖρα, διότι θὰ φονευθῇς ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἀμέμπτου Αἰακίδου Ἀχιλλέως.»

Αὐτὰ ἀφοῦ εἶπε, τὸν ἐσκέπασε τὸ τέλος τοῦ θανάτου· ἡ δὲ ψυχή του ἐκ τῶν μελῶν πετάξασα ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἅδην, θρηνοῦσα τὴν τύχην της καὶ ἀφήσασα τὴν δύναμιν καὶ τὴν νεότητα.

Πρὸς αὐτὸν δὲ καί τοι ἀποθανόντα, εἶπεν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ·

« Πάτροκλε, διατί μοι προμαντεύεις τὸν ὀλέθριον θάνατον; τίς ἠξεύρει ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ υἱὸς τῆς καλλικόμου Θέτιδος φονευθῇ πληγωθεὶς προτήτερα ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου δόρυ;»

Οὕτως εἰπὼν ἔσυρεν ἐκ τῆς πληγῆς τὸ χαλκοῦν δόρυ πατήσας καὶ λακτίζων αὐτόν, τὸν ὁποῖον ἀπώθησεν ὕπτιον ἀπὸ τὸ δόρυ. Πάραυτα, δ' ἐπορεύθη μετὰ τοῦ δόρατος πρὸς τὸν ἰσόθεον Αὐτομέδοντα, θεράποντα τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου, ἐπιθυμῶν νὰ κτυπήσῃ αὐτόν· τοῦτον ὅμως εἶχον ἐξαγάγει τῆς μάχης οἱ ταχεῖς ἀθάνατοι ἵπποι, τοὺς ὁποίους ὡς λαμπρὰ δῶρα ἔδωκαν οἱ θεοὶ εἰς τὸν Πηλέα.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ρ.

Μενελάου ἀριστεία.

Δὲν διέφυγε τὴν παρατήρησιν τοῦ φιλοπολέμου υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Μενελάου, ὅτι ὁ Πάτροκλος ἐφονεύθη ἐν τῇ μάχῃ ὑπὸ τῶν Τρώων. Ἐπροχώρησε λοιπὸν διὰ μέσου τῶν προμάχων μὲ στίλβοντα ὡπλισμένος ὅπλα, καὶ ἵστατο πέριξ τοῦ νεκροῦ, προστατεύων αὐτὸν, καθὼς μήτηρ πρώτην φορὰν γεννῶσα μὲ κλαύματα, μὴ γνωρίζουσα πρότερον τοκετόν, κάμνει περὶ τὸ μικρόν της· οὕτως ἐτριγύριζε περὶ τὸν Πάτροκλον καὶ ὁ ξανθὸς Μενέλαος, κρατῶν ἔμπροσθέν του τὸ δόρυ καὶ τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα, καὶ πρόθυμος νὰ φονεύσῃ πάντα ὅστις ἤθελεν ἔλθει ἐναντίον του. Οὐδ' ὁ καλὸς ἀκοντιστὴς ὁ υἱὸς τοῦ Πάνθου δὲν ἠμέλησεν εἰς τὸν θάνατον τοῦ ἀμώμου Πατρόκλου· ἀλλ' ἐστάθη πλησίον αὐτοῦ καὶ εἶπεν εἰς τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον·

« Ἀτρείδη Μενέλαε, εὐγενέστατε ἀρχηγὲ τῶν λαῶν· ἀπομακρύνθητι καὶ ἄφες τὸν νεκρόν, ἄφες τὰ αἱματωμένα ὅπλα· διότι κανεὶς ἐκ τῶν Τρώων οὐδ' ἐκ τῶν ἐνδόξων συμμάχων δὲν ἐκτύπησεν ἐν τῇ μάχῃ τὸν Πάτροκλον πρὶν ἀπὸ ἐμέ. Διὰ τοῦτο ἄφησέ με ν' ἀπολαύσω μεγάλην μεταξὺ τῶν Τρώων δόξαν, διὰ νὰ μὴ σὲ κτυπήσω καὶ σοῦ πάρω τὴν γλυκεῖαν ζωήν.»

Πρὸς αὐτόν, μεγάλως ἀγανακτήσας εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος·

« Ζεῦ πάτερ, δὲν εἶναι βεβαίως καλὸν νὰ καυχᾶταί τις ὑπερβολικῶς· οὔτε ἡ πάρδαλις δὲν ἔχει τόσην θρασύτητα, οὔτε ὁ λέων· οὔτε ὁ καταστρεπτικὸς κάπρος τοῦ ὁποίου ἡ μεγάλη ψυχὴ ὑπερηφανεύεται ἐν τῷ στήθει διὰ τὴν δύναμίν του, ὅσον οἱ ἀκοντισταὶ υἱοὶ τοῦ Πάνθου μεγαλοφρονοῦσι· καὶ ὅμως οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἱπποδαμαστὴς Ὑπερήνωρ ὠφελήθη ἀπὸ τὴν νεανικήν του δύναμιν, ὅταν μὲ περιεφρόνησε, καὶ ἀντέστη εἰς ἐμέ, λέγων ὅτι ἤμην ὁ χειρότερος πολεμιστὴς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλά, νομίζω, δὲν ἐπῆγε μὲ τοὺς πόδας του νὰ εὐφράνῃ τὴν ἀγαπητήν του σύζυγον καὶ τοὺς σεβαστοὺς γονεῖς του. Οὕτω

θὰ καταλύσω καὶ τὴν ἰδικήν σου δύναμιν, ἂν ἤθελες μοὶ ἀντισταθῇ. Σὲ προτρέπω λοιπὸν νὰ ὀπισθοχωρήσῃς καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ πλῆθος, καὶ νὰ μὴ μοῦ ἀντισταθῇς, πρὶν πάθῃς κανὲν κακόν· ἀφοῦ γείνῃ τὸ κακὸν καὶ ὁ μωρὸς τὸ ἐννοεῖ.»

Οὕτως εἶπεν· ἀλλὰ δὲν κατέπεισεν αὐτόν, ὅστις ἀποκρινόμενος εἶπε·

« Τώρα βεβαίως, ὦ εὐγενέστατα Μενέλαε, θὰ πληρώσῃς τὸν φόνον τοῦ συγγενοῦς μου, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσας, καὶ καυχᾶσαι διὰ τοῦτο, ἀφῆκες δὲ χήραν τὴν γυναῖκά του εἰς τὸ βάθος νέου θαλάμου, καὶ ἔδωκες εἰς τοὺς γονεῖς του ἐπάρατον θρῆνον καὶ πένθος. Βεβαίως ἠμπορῶ νὰ καταπαύσω τὸν θρῆνον τῶν ταλαιπώρων, ἐὰν ἐγὼ κομίσας τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὅπλα σου, τὰ βάλω εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πάνθου καὶ τῆς εὐγενοῦς Φρόντιδος. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀργήσωμεν πολὺ ν' ἀρχίσωμεν τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ἴδωμεν τὴν ἀνδρείαν ἢ τὴν φυγήν.»

Οὕτως εἰπὼν ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα, δὲν διέρρηξεν ὅμως τὸν χαλκόν, ἀλλ' ἐκάμφθη ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἐπὶ τῆς δυνατῆς ἀσπίδος· δεύτερος ὥρμησεν ὁ Ἀτρείδης Μενέλαος ἀφοῦ ηὐχήθη εἰς τὸν πατέρα Δία· ἐνῷ δ' ἐκεῖνος ἀπεσύρετο, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στόμα τοῦ ἰσοφάρου, καὶ ὠθήσας μὲ τὴν βαρεῖαν του χεῖρα τὸ δόρυ, διεπέρασε τὴν αἰχμὴν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ἁπαλοῦ αὐχένος του. Ἐκτύπησε δὲ πεσὼν καὶ ἐβρόντησαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὅπλα· ἐβρέχετο μὲ αἷμα ἡ κόμη του ἡ ὁμοία μὲ τὴν τῶν Χαρίτων καὶ οἱ πλόκαμοι οἱ ὁποῖοι ἦσαν συμπεπλεγμένοι μὲ χρυσὸν καὶ μὲ ἄργυρον. Καθὼς δὲ τρέφει ἄνθρωπος ἀνθισμένον βλαστὸν ἐλαίας εἰς παράμερον τόπον, ὅπου ἀναβρύει καλὸν ὕδωρ καὶ ἄρθονον· κλονίζουσι δὲ αὐτὸν αἱ πνοαὶ τῶν διοφόρων ἀνέμων, καὶ εἶναι γεμάτος ἀπὸ λευκὰ ἄνθη· ἐλθὼν δ' ἐξαίφνης ἄνεμος μὲ μεγάλην λαίλαπα, τὸν ἐκριζόνει καὶ τὸν ἐξαπλόνει κατὰ γῆς· οὕτω καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Πάνθου τὸν ἀκοντιστὴν Εὔφορβον, φονεύσας ὁ Ἀτρείδης Μενέλαος, τοῦ ἀφῄρει τὰ ὅπλα.

Καθὼς δ' ὅταν λέων ὀρεσίτροφος, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμίν του, ἁρπάσῃ τὴν καλλιτέραν βοῦν βοσκομένης ἀγέλης, τῆς κόπτει πρῶτον τὸν αὐχένα συλλαβὼν αὐτὴν μὲ τοὺς ἰσχυ-

ρους ὀδόντας του, ἔπειτα δὲ σπαράττων αὐτὴν καταβροχθίζει τὸ αἷμα καὶ τὰ σπλάγχνα της ὅλα· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν κύνες καὶ ἄνδρες βοσκοί, κραυγάζουσι μεγάλως μακρόθεν, δὲν τολμῶσιν ὅμως νὰ ὑπάγωσιν ἐναντίον του, διότι ὠχρὸς φόβος τοὺς καταλαμβάνει· οὕτω καὶ αὐτῶν ἡ ψυχὴ δὲν ἐτόλμα νὰ ἔλθωσιν ἐναντίον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Τότε εὐκόλως ἤθελεν ἀπαγάγει τὰ περίφημα ὅπλα τοῦ Πανθοίδου ὁ Ἀτρείδης, ἐὰν δὲν τὸν ἐζήλευεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος διήγειρεν ἐναντίον τοῦ Μενελάου τὸν ὅμοιον μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην Ἕκτορα, ὁμοιωθεὶς μὲ τὸν ἡγεμόνα τῶν Κικόνων Μέντην· καὶ ἀποταθεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἕκτορ, σὺ μὲν τρέχεις οὕτω, κυνηγῶν πράγματα ἄπιαστα, ἤτοι τοὺς ἵππους τοῦ πολεμικοῦ Αἰακίδου· ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι δυσκολώτατον νὰ δαμασθῶσιν ἀπὸ ἄλλον θνητὸν ἄνδρα καὶ νὰ σύρωσιν ἅρμα, ἐκτὸς ὑπὸ μόνου τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἀθάνατος μήτηρ. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ὁ Μενέλαος ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ὑπερασπιζόμενος τὸν Πάτροκλον, ἐφόνευσε τὸν ἄριστον τῶν Τρώων, τὸν Πανθοίδην Εὔφορβον, καὶ τοῦ ἔκοψε τὴν πολεμικὴν δύναμιν.»

Οὕτως εἰπών, ὁ μὲν θεὸς ἀνεχώρησε πάλιν πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν ἀνδρῶν, τοῦ δ' Ἕκτορος τὴν καρδίαν δεινὴ ἐκάλυψε λύπη· παρετήρησεν ἀκολούθως εἰς τὰς τάξεις, καὶ ἀμέσως διέκρινε τὸν μὲν Μενέλαον ἀφαιροῦντα τὰ περίφημα ὅπλα, τὸν δὲ Εὔφορβον κατὰ γῆς κείμενον, καὶ τὸ αἷμα ῥέον ἀπὸ τὴν πληγήν του. Ἐπροχώρησε λοιπὸν διὰ μέσου τῶν προμάχων ὡπλισμένος μὲ λάμπουσαν πανοπλίαν, κραυγάζων δυνατά, καὶ ὅμοιος μὲ τὴν ἄσβεστον τοῦ Ἡφαίστου φλόγα· ὅταν δὲ ἀνεβόησε, δὲν ἔμεινεν ἀπαρατήρητος ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, ὅστις στενάξας, εἶπε καθ' ἑαυτόν·

« Οἴμοι! Ἐὰν μὲν καταλίπω τὰ ὡραῖα ὅπλα καὶ τὸν Πάτροκλον, ὁ ὁποῖος κεῖται ἐδῶ ἕνεκα τῆς ἰδικῆς μου τιμῆς, φοβοῦμαι μὴ μὲ κατηγορήσῃ, ἂν μὲ ἴδῃ, κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν δὲ πάλιν φιλοτιμηθεὶς πολεμήσω μόνος μου κατὰ τοῦ Ἕκτορος καὶ τῶν Τρώων, φοβοῦμαι μὴ μὲ περικυκλώσωσιν ἕνα οἱ πολλοί· καὶ φέρει ὅλους τοὺς Τρῶας ἐδῶ ὁ πολεμικὸς

Ἕκτωρ. Ἀλλὰ διατὶ ἡ ψυχή μου μοὶ εἶπε ταῦτα; ὅταν ἄνθρωπός τις θέλει νὰ πολεμήσῃ κατ' ἀνδρός, ἐναντιούμενος εἰς θεόν, ὁ ὁποῖος προστατεύει αὐτόν, ταχέως θὰ τοῦ ἔλθῃ μεγάλη συμφορά. Διὰ τοῦτο κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, δὲν θὰ μὲ κατηγορήσῃ ἂν μὲ ἴδῃ ὅτι ὑποχωρῶ εἰς τὸν Ἕκτορα, ἀφοῦ μὲ τὴν δύναμιν θεοῦ πολεμεῖ. Ἐὰν ὅμως ἴδω που τὸν μεγαλόφωνον Αἴαντα, τότε ἐπανελθόντες καὶ οἱ δύο, δυνάμεθα ν'ἀναλάβωμεν τὴν μάχην καὶ ἐναντίον θεοῦ ἀκόμη, ἴσως σηκώσωμεν τὸν νεκρὸν χάριν τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως· τότε τὸ κακὸν θὰ ἦτο πλέον ὑποφερτόν.»

Ἐνῷ ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ἐσκέπτετο, ἐπῆλθον αἱ τάξεις τῶν Τρώων προηγουμένου τοῦ Ἕκτορος. Τότε ὁ Μενέλαος ὀπισθοχώρησεν ἀφήσας τὸν νεκρόν, καὶ συχνὰ στρεφόμενος καὶ βλέπων, ὡσὰν καλλιχαίτης λέων, τὸν ὁποῖον διώκουσιν ἀπὸ τῆς μάνδρας κύνες καὶ ἄνδρες διὰ τῶν δοράτων καὶ τῶν φωνῶν αὐτῶν· τοῦ δὲ λέοντος ἡ γενναία ψυχὴ τρομάζει, καὶ ἄκων ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν μάνδραν· οὕτω καὶ ὁ ξανθὸς Μενέλαος ἀνεχώρει ἀπὸ τὸν Πάτροκλον. Ἀφοῦ δ' ἔφθασεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, ἐστάθη παρατηρῶν νὰ ἴδῃ τὸν μέγαν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος. Τὸν εἶδε δ' εὐθὺς πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς μάχης ἐνθαρρύνοντα τοὺς συντρόφους του καὶ προτρέποντα αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον· διότι τρομερὸν φόβον εἶχεν ἐμβάλει εἰς αὐτοὺς ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἔδραμε λοιπόν, καὶ φθάσας ταχέως, εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Αἶαν, ἐλθέ, φίλε, ἂς σπεύσωμεν διὰ τὸν φονευθέντα Πάτροκλον, ἴσως καὶ νεκρὸν φέρωμεν αὐτὸν εἰς τὸν Ἀχιλλέα γυμνόν, διότι τὰ ὅπλα του τὰ ἔχει ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτωρ.»

Οὕτως εἰπὼν, διήγειρε τὴν ψυχὴν τοῦ πολεμικοῦ Αἴαντος· ὅστις ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν προμάχων καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ξανθὸς Μενέλαος. Ὁ δ' Ἕκτωρ ἀφοῦ ἀφῄρεσε τὰ περίφημα ὅπλα τοῦ Πατρόκλου, ἔσυρεν αὐτόν, ἵνα τὴν μὲν κεφαλὴν ἀποκόψῃ μὲ κοπτερὸν ξίφος ἀπὸ τοὺς ὤμους, τὸν δὲ νεκρὸν σύρῃ καὶ δώσῃ εἰς τοὺς τρωϊκοὺς κύνας. Τότε ἐπλησίασεν ὁ Αἴας, κρατῶν τὴν ὡς πύργον ἀσπίδα του, καὶ ὁ Ἕκτωρ ἀμέσως ὑπεχώρησε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του, καὶ ἀναβὰς εἰς

τὸ ὄχημα, ἔδωκε τὰ ὡραῖα ὅπλα εἰς τοὺς Τρῶας νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πόλιν, πρὸς μεγάλην αὐτοῦ δόξαν. Ὁ δὲ Αἴας περικαλύψας τὸν Μενοιτιάδην μὲ τὴν πλατεῖαν ἀσπίδα του, ἔστεκε, καθὼς στέκει περὶ τὰ τέκνα της λέαινα, τὴν ὁποίαν ἐνῷ φέρει τὰ τέκνα της συναντήσωσιν εἰς τὸ δάσος κυνηγοί· αὐτὴ δὲ ἐπαίρεται διὰ τὴν δύναμίν της, καὶ σύρει τὰς ὀφρῦς, πρὸς τὰ κάτω, καλύπτουσα οὕτω τοὺς ὀφθαλμοὺς· οὕτω καὶ ὁ Αἴας ἔστεκε περὶ τὸν ἥρωα Πάτροκλον. Ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους ἵστατο ὁ φιλοπόλεμος Ἀτρείδης Μενέλαος, ἔχων μέγα πένθος ἐντὸς τῶν στηθῶν του.

Ὁ δὲ Γλαῦκος ὁ υἱὸς τοῦ Ἱππολόχου, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων, ἀγριοκυττάξας τὸν Ἕκτορα ὀνείδισεν αὐτὸν σκληρῶς, λέγων·

« Ἕκτορ, κατὰ τὴν μορφήν ἄριστε, ἦσο λοιπὸν πολὺ πρόστυχος πολεμιστής· τῷ ὄντι ματαίως ἀπολαύεις δόξαν ἀνδρείου, ἐνῷ εἶσαι δειλός. Σκέψου τώρα πῶς νὰ σώσῃς τὴν πόλιν καὶ τὸ ἄστυ μόνος μὲ τὸν λαὸν τῆν Τροίας· διότι κανεὶς ἐκ τῶν Λυκίων δὲν ὑπάγει νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲν τοῖς ὀφείλεται καμμία χάρις, ἐνῷ ἀδικκόπως πολεμοῦσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Πῶς, ἄθλιε, ἤθελες σώσει κατώτερόν τινα ἐκ τοῦ πλήθους ἀφοῦ τὸν Σαρπηδόνα, τὸν φίλον καὶ σύντροφόν σου, ἀφῆκες νὰ γείνῃ λάφυρον καὶ ἔρμαιον τῶν Ἑλλήνων; τὸν Σαρπηδόνα, ὅστις μεγάλως ὠφέλησεν, ὅταν ἔζη, καὶ τὴν πόλιν καὶ σὲ τὸν ἴδιον· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησες τώρα νὰ τὸν σώσῃς ἀπὸ τοὺς κύνας. Διὰ τοῦτο τώρα ἂν μὲ ὑπακούσωσιν οἱ Λύκιοι, θ' ἀναχωρήσωμεν εἰς τὴν πατρίδα, εἰς δὲ τὴν Τροίαν θὰ ἐπέλθῃ φοβερὰ καταστροφή. Ἐὰν τώρα ἤθελες ἐμβάλλει εἰς τοὺς Τρῶας δύναμιν θαρραλέαν καὶ ἀτρόμητον, ὁποία εἰσέρχεται εἰς τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμοῦντας κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὑπὲρ πατρίδος, ταχέως ἠθέλαμεν σύρει τὸν Πάτροκλον ἐντὸς τοῦ Ἰλίου. Ἐὰν δ' οὗτος ἤθελεν ἔλθει φονευμένος εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ βασιλέως Πριάμου, καὶ ἐσύρομεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν μάχην, ταχέως οἱ Ἕλληνες ἤθελον δώσει ὡς λύτρα τὰ ὡραῖα τοῦ Σαρπηδόνος ὅπλα, καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον θὰ ἐφέραμεν εἰς τὴν Τροίαν· διότι ὁ φονευθεὶς ἦτο θεράπων μεγάλου ἀν-

δρός, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀνδρειότατος τῶν παρὰ τὰ πλοῖα Ἑλλήνων, καὶ ἔχει συντρόφους πολεμοῦντας ἐκ τοῦ πλησίον. Ἀλλὰ σὺ δὲν ἐτόλμησας ν' ἀντισταθῇς εἰς τὸν μεγαλόκαρδον Αἴαντα, καὶ ν' ἀντικρύσῃς τοὺς ὀφθαλμούς του κατὰ τὴν μάχην, οὐδὲ νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον του, ἐπειδὴ εἶναι ἀνώτερός σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀγρίως ἰδὼν, εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτωρ·

« Γλαῦκε, διατί σύ, ἐνῷ εἶσαι τοιοῦτος, ὡμίλησες ὑπὲρ τὸ δέον; Οἴμοι! ἐνόμιζον ὅτι ὑπερέχεις κατὰ τὴν φρόνησιν ὅλων, ὅσοι κατοικοῦσι τὴν εὔφορον Λυκίαν· τώρα ὅμως, ἐμέμφθην πολὺ τὸν νοῦν σου, δι' αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπες, λέγων ὅτι ἐγὼ δὲν ὑπέμεινα τὸν πελώριον Αἴαντα. Ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι οὔτε τὴν μάχην οὔτε τὸν κτύπον τῶν ἵππων· ἀλλὰ πάντοτε ἀνωτέρα εἶναι ἡ θέλησις τοῦ αἰγιόχου Διός, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν γενναῖον ἄνδρα τρέπει εἰς φυγήν, καὶ τοῦ ἁφαιρεῖ τὴν νίκην εὐκόλως, ἐνῷ αὐτὸς τὸν παροτρύνῃ νὰ μάχηται. Ἐλθὲ λοιπὸν ἐδῶ, φίλε, στάσου πλησίον μου, καὶ ἰδὲ τὸ ἔργον μου, θὰ ἦμαι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν δειλός, καθὼς λέγεις, ἢ θὰ παύσω καὶ κανένα ἐκ τῶν Ἑλλήνων, μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν δύναμιν, τοῦ νὰ ὑπερασπίζηται τὸν φονευθέντα Πάτροκλον.»

Οὕτως εἰπὼν διέταξε τοὺς Τρῶας μεγαλοφώνως, λέγων·

«Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμοῦντες Δάρδανοι, φανῆτε ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν πολεμικήν σας δύναμιν, ἕως οὗ ἐγὼ ἐνδυθῶ τὰ ὡραῖα ὅπλα τοῦ ἀμέμπτου Ἀχιλλέως, τὰ ὁποῖα κατέκτησα φονεύσας τὸν Πάτροκλον.»

Οὕτως εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ ἀνδρεῖος Ἕκτωρ ἀπὸ τὸν πόλεμον· τρέχων δὲ ταχύτατα ἀπήντησεν οὐχὶ μακρὰν ἕνεκα τῆς ταχυποδίας του, τοὺς συντρόφους, οἱ ὁποῖοι ἔφερον εἰς τὴν πόλιν τὰ περίφημα τοῦ Πηλείδου ὅπλα. Σταθεὶς δὲ μακρὰν τῆς πολυδακρύου μάχης ἤλλασσε τὰ ὅπλα του· δηλαδὴ ἔδωκε τὰ ἰδικά του νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πόλιν οἱ φιλοπόλεμοι Τρῶες, καὶ ἐνεδύθη τὰ ἀθάνατα ὅπλα τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως, τὰ ὁποῖα οἱ οὐράνιοι θεοὶ ἐδώρησαν εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα· οὗτος δὲ γηράσας τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν του· ἀλλὰ δὲν ἐγήρασε καὶ ὁ υἱὸς μὲ τὰ ὅπλα τοῦ πατρός του.

Ἅμα δὲ εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς

ὁπλιζόμενον μὲ τὰ ὅπλα τοῦ θείου Πηλείδου, κινήσας τὴν κεφαλήν, εἶπε καθ' ἑαυτόν·

« Ἄ! ἄθλιε, οὐδ' ἐνθυμεῖσαι κἂν τὸν θάνατον ὁ ὁποῖος ἔρχεται πλησίον σου, ἀλλ' ἐνδύεσαι τὰ θεῖα ὅπλα ἀνδρὸς ἀρίστου, τὸν ὁποῖον πάντες τρέμουσιν. Αὐτοῦ τὸν σύντροφον τὸν καλὸν καὶ ἀνδρεῖον ἐφόνευσας, καὶ ἀφήρεσας ἀπρεπῶς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων του τὰ ὅπλα· ἀλλὰ τώρα τοὐλάχιστον θά σοι δώσω μεγάλην νίκην, πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ ὅτι δὲν θὰ σὲ ὑποδεχθῇ ἡ Ἀνδρομάχη ἐπιστρέψαντα ἐκ τῆς μάχης μὲ τὰ περίφημα τοῦ Πηλείδου ὅπλα.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ μὲ τὰς μαύρας ὀφρῦς του κατένευσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου. Ἥρμοσαν δὲ τὰ ὅπλα ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ Ἕκτορος, εἰσῆλθε δὲ εἰς αὐτὸν φοβερὰ πολεμικὴ δύναμις, καὶ ἐγέμισαν τὰ μέλη του ἐντὸς ἀπὸ δύναμιν καὶ ρώμην. Τότε ἐπορεύθη ἀλαλάζων πρὸς τοὺς ἐνδόξους συμμάχους· ἐφαίνετο δὲ εἰς ὅλους αὐτοὺς ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν ὅπλων ὡς ὁ μεγαλόψυχος Πηλείδης· περιτρέχων δὲ παρώτρυνεν ἕκαστον μὲ τοὺς λόγους του, τὸν Μέσθλην, τὸν Γλαῦκον, τὸν Μέδοντα, τὸν Θερσίλοχον τὸν Ἀστεροπαῖον, τὸν Δεισήνορα, τὸν Ἱππόθοον, τὸν Φόρκυν, τὸν Χρομίον καὶ τὸν οἰωνοσκόπον Ἔννομον· αὐτοὺς λοιπὸν παροτρύνων, ἔλεγεν·

«Ἀκούσατέ με αἱ ἄπειροι φυλαὶ τῶν περιοίκων συμμάχων· ἐγὼ δὲν συνήθροισα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν ἀπὸ τὰς πόλεις σας διότι ἐζήτουν ἢ εἶχον ἀνάγκην πλήθους, ἀλλὰ διὰ νὰ μοὶ σώζητε προθύμως ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, τὰς συζύγους καὶ τὰ νήπια τέκνα τῶν Τρώων. Μὲ τὸν σκοπὸν αὐτὸν κατατρύχω τὸν λαὸν νὰ δίδῃ δῶρα καὶ τροφήν, καὶ προσπαθῶ ν' αὐξήσω τὴν προθυμίαν σας. Διὰ τοῦτο τώρα ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἐστραμμένος πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ σωθῇ· διότι αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ πολέμου. Ὅστις δὲ τὸν Πάτροκλον, καί τοι νεκρόν, σύρῃ πρὸς τοὺς ἱπποδαμαστὰς Τρῶας, ὑποχωρήσῃ δὲ ὁ Αἴας, εἰς αὐτὸν θὰ δώσω τὸ ἥμισυ τῶν λαφύρων, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ θὰ τὸ κρατήσω ἐγώ· θέλει δὲ λάβει τόσην δόξαν, ὅσην καὶ ἐγώ.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑψώσαντες τὰ δόρατα ἐπέπεσαν

κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων· ἤλπιζον δὲ μεγάλως νὰ σύρωσι τὸν νεκρὸν ἁρπάσαντες ἀπὸ τὸν Τελαμωνιάδην Αἴαντα· οἱ μωροί! πόσων ψυχὰς διὰ τὸν νεκρὸν αὐτὸν ἀφήρεσε! Τότε δὲ ὁ Αἴας εἶπεν εἰς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαον·

« Ὦ φίλε, ὦ εὐγενέστατε Μενέλαε, δὲν πιστεύω πλέον οὐδ' ἡμεῖς νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὸν πόλεμον. Δὲν φοβοῦμαι τόσον διὰ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ὁ ὁποῖος ταχέως θὰ χορτάσῃ τοὺς κύνας, καὶ τὰ ὄρνεα τῶν Τρώων, ὅσον φοβοῦμαι διὰ τὴν ἰδικήν μου κεφαλὴν νὰ μὴ πάθῃ τίποτε, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἰδικήν σου, ἐπειδὴ τὰ πάντα περικαλύπτει ὁ Ἕκτωρ μὲ πολεμικὸν νέφος, δι' ἡμᾶς δὲ πάλιν φαίνεται φανερὰ φοβερὸς ὄλεθρος. Φώναξε λοιπὸν τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἴσως ἀκούσῃ τις.»

Οὕτως εἶπε, καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος, ἀλλ' ἐκραύγασε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Ἕλληνας, λέγων·

« Ὦ φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι πλησίον τῶν Ἀτρειδῶν Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου ἀναλίσκετε τὰ δημόσια, καὶ ἡγεμονεύετε ἕκαστος εἰς τοὺς λαούς, σεῖς τοὺς ὁποίους παρακολουθεῖ ἐκ μέρους τοῦ Διὸς τιμὴ καὶ δόξα. Δύσκολον μοὶ εἶναι νὰ παρατηρῶ δι' ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν ἡγεμόνων, διότι τόσον μέγας πολεμικὸς ἀγὼν ἀνάπτει· ἀλλὰ καθεὶς μόνος του ἂς ἔλθῃ, μὴ καταδεχόμενος νὰ γείνῃ ὁ Πάτροκλος παίγνιον τῶν Τρωϊκῶν κυνῶν.»

Οὕτως εἶπεν· εὐθὺς ὅμως ἤκουσεν ὁ ταχὺς τοῦ Οἰλέως υἱὸς Αἴας, καὶ πρῶτος αὐτὸς ἦλθεν εἰς αὐτοὺς τρέχων διὰ μέσου τῆς μάχης, μετ' αὐτοῦ δὲ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ θεράπων τοῦ Ἰδομενέως Μηριόνης, ὁ ἴσος μὲ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἄρην· τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων ὅσοι κατόπιν ἐπῆλθον εἰς τὴν μάχην, τίς δύναται νὰ εἴπῃ τὰ ὀνόματα;

Οἱ Τρῶες ἐπροχώρησαν συσσωματωμένοι, προηγουμένου τοῦ Ἕκτορος· καθὼς δὲ εἰς τὰς ἐκβολὰς ποταμοῦ χειμάρρου βρυχᾶται τὸ μέγα κῦμα συγκρουόμενον πρὸς τὸ ρεῦμα, βοΐζουσι δ' ἑκατέρωθεν αἱ ἄκραι τῆς παραλίας, ἐκβραζούσης τῆς θαλάσσης πρὸς τὰ ἔξω, μὲ τόσην βοὴν ἐπορεύοντο οἱ Τρῶες. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐστάθησαν περὶ τὸν Μενοιτιάδην, σκεπασθέντες μὲ

τὰς χαλκήρεις ἀσπίδας, καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ψυχὴν ὅλοι· περὶ δὲ τὰς στιλπνὰς αὐτῶν περικεφαλαίας παρέχυσεν ὁμίχλην πολλὴν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, διότι τὸν Μενοιτιάδην δὲν τὸν ἐμίσει οὐδὲ πρότερον, ἐνόσῳ ὅταν ἔζη ἦτο θεράπων τοῦ Αἰακίδου· δὲν ἠθέλησε λοιπὸν νὰ γίνῃ ὁ Πάτροκλος ἔρμαιον τῶν ἐχθρικῶν Τρωϊκῶν κυνῶν· διὰ τοῦτο καὶ διήγειρε τοὺς συντρόφους αὐτοῦ πρὸς ὑπεράσπισίν του.

Καὶ πρῶτοι οἱ Τρῶες ἀπώθησαν τοὺς Ἕλληνας· οἱ ὁποῖοι ἀφήσαντες τὸν νεκρόν, ἐτράπησαν εἰς φυγήν, ἀλλὰ δὲν ἐφόνευσαν κανένα ἐξ αὐτῶν οἱ μεγαλόψυχοι Τρῶες καί τοι τὸ ἐπεθύμουν, ἀλλὰ μόνον ἔσυρον τὸν νεκρόν· καὶ οἱ Ἕλληνες ὅμως ἐπ' ὀλίγον μόνον ἔμελλον νὰ ἦναι μακρὰν αὐτοῦ· διότι ταχύτατα τοὺς ἔστρεψεν ὁ Αἴας, ὁ ὁποῖος ὑπερεῖχε κατά τε τὴν μορφὴν καὶ τὰ ἔργα ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐκτὸς τοῦ ἐνδόξου Πηλείδου. Ὥρμησε λοιπὸν διὰ μέσου τῶν προμάχων ὅμοιος κατὰ τὴν δύναμιν μὲ κάπρον, ὅστις εἰς τὰ ὄρη εὐκόλως διασκορπίζει τούς τε κυνηγοὺς καὶ τοὺς κύνας, στραφεὶς διὰ μέσου τῶν κοιλάδων· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ὑπερηφάνου Τελαμῶνος, ὁ γενναῖος Αἴας ἐπελθών, εὐκόλως διεσκόρπισε τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων, οἱ ὁποῖοι ἵσταντο περὶ τὸν Πάτροκλον, ὄντες βέβαιοι ὅτι θὰ τὸν ἔσυρον εἰς τὴν ἰδικήν των πόλιν καὶ θὰ ἀπέκτων οὕτω δόξαν.

Τὸν Πάτροκλον ἔσυρεν ἀπὸ τὸν πόδα ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Πελασγοῦ Λήθου Ἱππόθοος, δέσας αὐτόν, χάριν τοῦ Ἕκτορος καὶ τῶν Τρώων, μὲ λωρίον πλησίον τοῦ σφυροῦ περὶ τοὺς τένοντας· ταχέως ὅμως τοῦ ἦλθε τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον κανεὶς ἐκ τῶν Τρώων καί τοι ἐπιθυμούντων, δὲν ἠμπόδισε· διότι ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ὁρμήσας διὰ μέσου τοῦ πλήθους, ἐκτύπησεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον διὰ τῆς χαλκοπαρείου περικεφαλαίας του, ἥτις διερράγη περὶ τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος, κτυπηθεῖσα καὶ μὲ δόρυ μέγα καὶ ἀπὸ χεῖρα ρωμαλέαν, ὁ δ' ἐγκέφαλός του ἐξεπήδησεν αἱματωμένος πλησίον τοῦ αὐλοῦ· ἐκεῖ δὲ παρέλυσεν ἡ δύναμίς του καὶ ἀφῆκεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὸν πόδα τοῦ μεγαλοψύχου Πατρόκλου νὰ πέσῃ χαμαί· καὶ πλησίον αὐτοῦ, ἔπεσε πρηνὴς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, μακρὰν τῆς εὐφόρου Λαρίσ-

σης, χωρὶς ν' ἀποδώσῃ τὰ τροφεῖα εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς γονεῖς του, διότι ὀλιγοχρόνιος ὑπῆρξεν ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἐπειδὴ κατεβλήθη ἀπὸ τὸ δόρυ τοῦ μεγαλοψύχου Αἴαντος. Ὁ Ἕκτωρ πάλιν ἔρριψε κατὰ τοῦ Αἴαντος τὸ λαμπρόν του δόρυ· ἀλλ' αὐτὸς παρατηρήσας τοῦτο ἀπεσύρθη ὀλίγον καὶ ἀπέφυγε τὸ χαλκοῦν δόρυ· ἐκτύπησεν ὅμως ὁ Ἕκτωρ τὸν Σχεδίον, τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Ἰφίτου, τὸν ἄριστον τῶν Φωκέων, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὸν περίφημον Ἡανοπέα, βασιλεύων ἐπὶ πολὺ ἀνθρώπων πλῆθος· τοῦτον λοιπὸν ἐκτύπησεν ὑπὸ τὸ μέσον τῆς κλειδὸς, καὶ ἡ χαλκίνη αἰχμὴ διατρυπήσασα αὐτὸν, ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὤμου· πεσὼν δὲ κάτω ἐκτύπησε, καὶ τὰ ὅπλα ἐβρόντησαν ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ Αἴας πάλιν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας τὸν Φόρκυνα, τὸν πολεμικὸν υἱὸν τοῦ Φαίνοπος, ὑπερασπιζόμενον τὸν Ἱππόθοον· ἔθραυσε δὲ τὸν θώρακα, καὶ τὸ δόρυ εἰσελθὸν, ἀνεκάτωσε τὰ ἔντερά του· ἔπεσε λοιπὸν χαμαὶ καὶ ἔλαβε τὴν γῆν μὲ τὰς παλάμας του. Τότε ὑπεχώρησαν καὶ οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ, οἱ δ' Ἕλληνες ἠλάλαξαν μεγάλως, καὶ ἔσυρον τοὺς νεκροὺς τὸν Φόρκιν καὶ τὸν Ἱππόθοον, καὶ ἔλυον τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους των.

Τότε καὶ πάλιν οἱ Τρῶες ἤθελον εἰσέλθει καὶ ἀναβῆ εἰς τὴν Τροίαν, καταβληθέντες διὰ τὴν ἀνανδρίαν ἀπὸ τοὺς φιλοπολέμους Ἕλληνας, οἱ δ' Ἕλληνες καὶ παρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διὸς ἤθελον λάβει δόξαν διὰ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς δυνάμεώς των. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων παρώτρυνε τὸν Αἰνείαν, ὁμοιωθεὶς κατὰ τὸ σῶμα μὲ τὸν κήρυκα Περίφαντα τὸν υἱὸν τοῦ Ἠπύτου, ὁ ὁποῖος εἶχε γηράσει, ἐπαγγελλόμενος τὸν κήρυκα, πλησίον τοῦ γέροντος πατρός του, ἐπιθυμῶν τὸ καλὸν αὐτοῦ. Μὲ αὐτὸν λοιπὸν ὁμοιωθεὶς εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων·

«Αἰνεία, πῶς θὰ δυνηθῆτε καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ νὰ σώσητε τὴν ὑψηλὴν Ἴλιον; καθὼς εἶδον ἄλλους ἄνδρας ἔχοντας πεποίθησιν εἰς τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δύναμίν των, εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ εἰς τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ των, καίτοι ἐξουσίαζον λαὸν δειλόν. Σεῖς ὅμως ἐνῷ ὁ Ζεὺς θέλει ἰδικήν μας τὴν νίκην μᾶλλον, παρὰ τῶν Ἑλλήνων, τρέπεσθε εἰς δεινὴν φυγὴν, καὶ δὲν πολεμεῖτε.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δ' Αἰνείας ἰδὼν κατὰ πρόσωπον τὸν μακρόθεν κτυπῶντα Ἀπόλλωνα, ἐγνώρισεν αὐτὸν, καὶ ἀναβοήσας εἶπεν εἰς τὸν Ἕκτορα·

«Ἕκτορ, καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων, τοῦτο εἶναι ἐντροπή μας τώρα, νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν Ἴλιον καταβληθέντες ἕνεκα τῆς ἀνανδρίας μας ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων Ἑλλήνων, ἐνῷ θεός τις ἐλθὼν πλησίον μου, μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ ὕπατος κυβερνήτης Ζεὺς εἶναι βοηθὸς ἡμῶν εἰς τὴν μάχην· διὰ τοῦτο ἂς ὑπάγωμεν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ μὴ φέρωσιν ἡσυχοι εἰς τὰ πλοῖα τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ὁρμήσας πολὺ ἔξω τῶν προμάχων ἐστάθη· οἱ δὲ Τρῶες ἐστράφησαν καὶ ἐπορεύοντο ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Τότε ὁ Αἰνείας ἐκτύπησε μὲ δόρυ τὸν Λειώκριτον, υἱὸν τοῦ Ἀρίσβαντος καὶ ἀνδρεῖον σύντροφον τοῦ Λυκομήδους. Ὅταν δ' αὐτὸς ἔπεσε, τὸν ἐλυπήθη ὁ φιλοπόλεμος Λυκομήδης, καὶ πορευθεὶς πολὺ πλησίον, ἐστάθη καὶ ρίψας τὸ λαμπρόν του ἀκόντιον ἐκτύπησε τὸν βασιλέα Ἀπισάονα υἱὸν τοῦ Ἱππάσου εἰς τὸ ἧπαρ ὑποκάτω τοῦ διαφράγματος, καὶ ταχέως παρέλυσε τὰ γόνατα αὐτοῦ, οὗτος εἶχεν ἔλθει ἐκ τῆς πολυβώλου Παιονίας, καὶ ἠρίστευεν εἰς τὸν πόλεμον, μετὰ τὸν Ἀστεροπαῖον. Πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐλυπήθη ὁ πολεμικὸς Ἀστεροπαῖος, καὶ ὥρμησε καὶ αὐτὸς πρόθυμος νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο πλέον· διότι ἦσαν πανταχόθεν προφυλαγμένοι μὲ ἀσπίδας ἱστάμενοι περὶ τὸν Πάτροκλον, καὶ ἔχοντες προτεταμμένα τὰ δόρατα, ἐπειδὴ ὁ Αἴας διέτρεχεν εἰς ὅλους θερμῶς παροτρύνων αὐτοὺς, καὶ προτρέπων μήτε νὰ ὑποχωρήσῃ κανεὶς ὄπισθεν τοῦ νεκροῦ, μήτε νὰ ἐξέλθῃ κανεὶς ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ νὰ ἵστανται πέριξ αὐτοῦ καὶ νὰ μάχωνται ἐκ τοῦ πλησίον. Αὐτὰ παρήγγειλεν ὁ πελώριος Αἴας, ἐνῷ ἡ γῆ ἐβρέχετο ἀπὸ τὸ πορφυροῦν αἷμα, καὶ ἀλλεπάλληλοι ἔπιπτον οἱ νεκροὶ καὶ τῶν Τρώων μετὰ τῶν ἰσχυρῶν συμμάχων των, καὶ τῶν Ἑλλήνων· διότι δὲν ἐπολέμουν καὶ αὐτοὶ χωρὶς νὰ χάνωσιν αἷμα, ἐρωνεύοντο ὅμως πολὺ ὀλιγώτεροι, διότι ἐφρόντιζον πάντοτε ν' ἀποκρούωσιν ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον τὸν φοβερὸν φόνον.

Καὶ οὗτοι μὲν ὡσὰν φωτιὰ ἐπολέμουν, καὶ θὰ ἔλεγες ὅτι οὔτε ἥλιος ἔμεινεν οὔτε σελήνη· διότι ὅλοι οἱ ἄριστοι ὅσοι ἐστέκοντο περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου ἦσαν σκεπασμένοι εἰς τὴν μάχην ἀπὸ ὁμίχλην. Οἱ δὲ ἄλλοι Τρῶες καὶ καλλικνήμιδες Ἕλληνες ἐπολέμουν μὲ ἡσυχίαν εἰς τὸ φῶς, ὅπου ἐπέτα ἡ ὀξεῖα τοῦ ἡλίου λάμψις, καὶ δὲν ἐφαίνετο οὐδὲν σύννεφον οὔτε εἰς τὴν γῆν ὅλην, οὔτε εἰς τὰ ὄρη· παύοντες δὲ ὀλίγον ἐπολέμουν, ἀποφεύγοντες τὰ πολυστένακτα βέλη ἀλλήλων, καὶ πολὺ ἀπέχοντες. Ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐν τῷ μέσῳ ὑπέφερον ἀπὸ τὴν ὁμίχλην καὶ ἀπὸ τὸν πόλεμον, καὶ κατεβάλλοντο ἀπὸ τὸν σκληρὸν χαλκὸν ὅσοι ἦσαν ἄριστοι. Δύο ἔνδοξοι ἄνδρες ὁ Θρασυμήδης καὶ ὁ Ἀντίλοχος δὲν εἶχον ἀκόμη μάθει τὸν φόνον τοῦ ἀμέμπτου Πατρόκλου, ἀλλ' ἐνόμιζον ὅτι ζῶν πολεμεῖ εἰς τὴν πρώτην σειρὰν κατὰ τῶν Τρώων. Οὗτοι προνοοῦντες ἵν' ἀποφύγωσι τὸν θάνατον καὶ τὴν φυγὴν τῶν συντρόφων των, ἐπολέμουν μακρόθεν, ἐπειδὴ οὕτω τοὺς παρήγγειλεν ὁ Νέστωρ ὅταν ἀπὸ τὰ πλοῖα τοὺς προέτρεπεν εἰς τὸν πόλεμον.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Πάτροκλον μαχόμενοι ἐξηκολούθουν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν τρομερὸν ἀγῶνα· ἐνῷ πάντοτε τὰ γόνατα, αἱ κνῆμαι καὶ κάτωθεν οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἑκάστου τῶν μαχομένων περὶ τὸν ἀγαθὸν θεράποντα τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου, ἐβρέχοντο μὲ ἱδρῶτα ἀπὸ τὴν κούρασιν. Καθὼς δ' ὅταν ἀνὴρ δώσῃ εἰς πολλοὺς τὸ μὲ πάχος βρεγμένον δέρμα μεγάλου ταύρου νὰ τὸ τεντόσωσιν· αὐτοὶ δὲ λαβόντες καὶ σταθέντες ἐν ἀποστάσει κύκλῳ τεντόνουσιν αὐτὸ, καὶ ἀποχωρίζεται ἡ ὑγρασία, καὶ χάνεται τὸ πάχος, ἐπειδὴ πολὺ τὸ σύρουσι, καὶ ὅλον τὸ δέρμα εἶναι τεντωμένον· οὕτω καὶ ἐκεῖνοι ἔσυρον καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν τὸν νεκρὸν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐντὸς μικροῦ διαστήματος τόπου· διότι ἤλπιζον πολὺ, οἱ μὲν Τρῶες νὰ σύρωσιν αὐτὸν πρὸς τὴν Ἴλιον, οἱ δ' Ἕλληνες πρὸς τὰ κοῖλα πλοῖα· ὥστε περὶ αὐτοῦ ἠγέρθη ἀγὼν ἄγριος· οὐδὲ ὁ αἴτιος τοῦ πολέμου Ἄρης, οὐδ' ἡ Ἀθηνᾶ, ἐὰν ἤθελον ἴδει αὐτὸν, δὲν θὰ τὸν κατεφρόνουν, καὶ ὑπὸ μεγάλης ὀργῆς ἀκόμη ἐὰν κατείχοντο.

Τοιοῦτον κακὸν πόλεμον τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἵππων διήγειρε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ζεύς. Δὲν εἶχεν ὅμως μάθει ἀκόμη τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. Διότι ἐπολέμουν πολὺ μακρὰν τῶν ταχέων πλοίων, ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Τρώων· δὲν ἐπίστευεν ὅμως ποτὲ νὰ φονευθῇ, ἀλλ' ἀφοῦ ἐγγίσῃ τὰς πύλας νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν ζωντανός, ἐπειδὴ οὐδὲ τοῦτο πάλιν δὲν ἐπίστευεν, ὅτι θὰ ἐκπορθήσῃ δηλαδὴ τὴν πόλιν ἄνευ αὐτοῦ, οὐδὲ μετ' αὐτοῦ· διότι πολλάκις εἶχεν ἀκούσει τοῦτο ἀπὸ τὴν μητέρα του ἰδιαιτέρως, ἡ ὁποία τῷ ἔλεγε τὴν θέλησιν τοῦ μεγάλου Διός· τότε ὅμως δὲν τῷ εἶπεν ἡ μήτηρ του πόσον μέγα δυστύχημα τῷ συνέβη, ὅτι δηλαδὴ ἐφονεύθη ὁ φίλτατός του σύντροφος.

Ἐκεῖνοι δὲ κρατοῦντες ἀκονισμένα δόρατα ἐξηκολούθουν νὰ κτυπῶνται διαρκῶς καὶ νὰ φονεύωσιν ἀλλήλους· ἕκαστος δὲ τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων οὕτω πως ἔλεγεν·

ΚΙΘΑΡΙΖΩ.
Εἰκ. 27.

«Ὦ φίλοι, δὲν εἶναι πράγματι δι' ἡμᾶς ἔνδοξον νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ καλλίτερα ἐδῶ ὅλους νὰ μᾶς φάγῃ ἡ μαύρη γῆ· τοῦτο θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς πολὺ συμφερώτερον, παρὰ ν' ἀφήσωμεν τοῦτον εἰς τοὺς ἱπποδαμαστὰς Τρῶας νὰ τὸν σύρωσιν εἰς τὴν ἰδικήν των πόλιν καὶ ν' ἀπολαύσωσι δόξαν.»

Ἕκαστος δὲ πάλιν τῶν μεγαλοψύχων Τρώων οὕτως ἔλεγεν·

«Ὦ φίλοι, καὶ ἐὰν ἦναι τῆς τύχης μας ὅλοι ὁμοῦ νὰ ἀποθάνωμεν πλησίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, κανεὶς ἂς μὴ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον.»

Οὕτως ἔλεγεν ὁ καθείς, καὶ διήγειρε τὴν ὁρμὴν τοῦ συντρόφου του. Ἐπολέμουν λοιπόν, καὶ φοβερὰ ταραχὴ ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ διὰ τοῦ ἀπεράντου αἰθέρος· οἱ δὲ ἵπποι τοῦ Αἰακίδου ὄντες μακρὰν τῆς μάχης ἔκλαιον, ἀφοῦ ἅπαξ ἐνόησαν

ὅτι ὁ ἀναβάτης των ἔπεσεν εἰς τὸν κονιορτὸν φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Ἕκτορος. Ναὶ μὲν ὁ Αὐτομέδων ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Διωρους πολὺ προσεπάθει νὰ τοὺς διεγείρῃ διὰ τῆς ταχείας μάστιγος, τοῖς ἔλεγε πολλοὺς γλυκεῖς λόγους, τοῖς ἔλεγε βλασφημίας· ἀλλ' ἐκεῖνοι οὔτε ὀπίσω εἰς τὰ πλοῖα παρὰ τὸν πλατὺν Ἑλλήσποντον ἤθελον νὰ ὑπάγωσιν, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καθὼς μένει ἀκίνητος στήλη, ἡ ὁποία ἵσταται ἐπάνω εἰς μνημεῖον ἀνδρὸς ἢ γυναικός, οὕτως ἔμενον ἀκίνητοι κρατοῦντες τὴν ὡραίαν ἅμαξαν, καὶ καταβιβάσαντες πρὸς τὴν γῆν τὰς κεφαλάς των· δάκρυα δὲ θερμὰ ἔρρεον χαμαὶ ἀπὸ τὰ βλέφαρά των, ἐπειδὴ ἔκλαιον διὰ τὴν στέρησιν τοῦ ποθητοῦ ἡνιόχου των· ἡ ὡραία χαίτη των ἐξελθοῦσα ἀπὸ τὴν ζεύγλην ἑκατέρωθεν τοῦ ζυγοῦ, ἐβρέχετο ἀπὸ τὰ δάκρυά των. Ἰδὼν τότε αὐτοὺς θρηνοῦντας ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τοὺς ἐλυπήθη, καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν εἶπε καθ' ἑαυτόν·

« Ἄ! ταλαίπωροι, διατὶ νὰ σᾶς δώσωμεν εἰς τὸν θνητὸν ἄνακτα Πηλέα, ἐνῷ σεῖς εἶσθε ἀγήρατοι καὶ ἀθάνατοι; ἢ διὰ νὰ βασανίζησθε μεταξὺ τῶν ταλαιπώρων θνητῶν; διότι δὲν ὑπάρχει μᾶλλον ἄθλιον τοῦ ἀνθρώπου οὐδὲν ἐξ ὅλων ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἀναπνέουσι καὶ κινοῦνται, ἀλλ' ἐστὲ βέβαιοι, δὲν θὰ ἀναβῇ ἐφ' ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ὡραίου ἅρματός σας ὁ Πριαμίδης Ἕκτωρ· διότι δὲν θὰ τὸν ἀφήσω· ἢ δὲν τὸν ἀρκεῖ ὅτι καὶ τὰ ὅπλα του ἔχει καὶ εἰς μάτην καυχᾶται; θὰ βάλω εἰς τὰ γόνατα καὶ εἰς τὴν ψυχήν σας δύναμιν, διὰ νὰ σώσητε καὶ τὸν Αὐτομέδοντα ἐκφέροντες αὐτὸν ἀπὸ τὸν πόλεμον εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα· διότι θὰ παράσχω ἀκόμη εἰς τοὺς Τρῶας τὴν δόξαν νὰ φονεύωσιν, ἕως ὅτου φθάσωσιν εἰς τὰ καλλικάθεδρα πλοῖα, καὶ δύσῃ ὁ ἥλιος καὶ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν σκότος. »

Οὕτως εἰπὼν, ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ἵππους μεγάλην δύναμιν· οὗτοι δὲ τινάξαντες ἀπὸ τὰς χαίτας των κατὰ γῆς τὴν σκόνιν, ἔφερον ὀγλίγωρα τὸ ταχὺ ἅρμα πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Ἕλληνας· ἐπ' αὐτῶν δὲ ὀχούμενος ὁ Αὐτομέδων ἐπολέμει, καί τοι λυπημένος διὰ τὸν σύντροφόν του, ὁρμῶν ἔφιππος ὡσὰν γὺψ ἐναντίον χηνῶν· διότι εὐκόλως ὑπεξέφευγεν ἀπὸ τὴν θορυβώδη συμπλοκὴν τῶν Τρώων, καὶ εὐκόλως πάλιν ἐφώρμα διώκων ἐν

τῷ μέσῳ πολλοῦ πλήθους· ἀλλὰ δὲν ἐφόνευεν ἄνδρας ὅταν ὥρμα εἰς καταδίωξιν· διότι δὲν ἦτο δυνατὸν μόνος του ὢν ἐντὸς τοῦ ἅρματος, νὰ ὁρμᾷ μὲ τὸ δόρυ, καὶ συγχρόνως κρατῇ τοὺς ταχεῖς ἵππους. Μετὰ πολὺ εἶδεν αὐτὸν ἀνὴρ φίλος του, ὁ Ἀλκιμέδων ὁ υἱὸς τοῦ Αἱμονίδου Λαέρκους, ἐστάθη δὲ ὄπισθεν τοῦ ἅρματος καὶ εἶπεν εἰς τὸν Αὐτομέδοντα·

« Αὐτόμεδον, τίς θεὸς σοὶ ἐνέβαλεν ἐπιζήμιον σκέψιν, καὶ ἐπῆρε τὸν νοῦν σου; πολεμεῖς εἰς τὴν πρώτην τάξιν μόνος σου κατὰ τῶν Τρώων, ἐνῷ ὁ σύντροφός σου ἐφονεύθη, καὶ ὁ Ἕκτωρ φορῶν εἰς τοὺς ὤμους του τὰ ὅπλα τοῦ Αἰακίδου, ἀγάλλεται.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Διώρους Αὐτομέδων·

« Ἀλκίμεδον, τίς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἠδύνατο νὰ δαμάζῃ καὶ νὰ κρατῇ τοὺς ἀθανάτους ἵππους, ἐκτὸς τοῦ ἰσοθέου Πατρόκλου, ὅταν ἔζη; τώρα ὅμως θάνατος καὶ κακὴ μοῖρα τὸν εὑρῆκεν. Ἀλλὰ σὺ μὲν λάβε τὴν μάστιγα καὶ τὰ καταστόλιστα ἡνία, ἐγὼ δὲ νὰ καταβῶ ἀπὸ τοὺς ἵππους διὰ νὰ πολεμήσω.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ἀλκιμέδων πηδήσας ἀμέσως ἐπάνω εἰς τὸ ὁρμητικὸν ἅρμα, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία, ὁ δὲ Αὐτομέδων ἐπήδησε. Τὸν εἶδε δὲ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ καὶ ἀμέσως εἶπεν εἰς τὸν πλησίον του εὑρεθέντα Αἰνείαν·

« Αἰνεία, σύμβουλε τῶν χαλκοχιτώνων Τρώων, εἶδα αὐτοὺς τοὺς δύο ἵππους τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως προφανέντας εἰς τὸν πόλεμον μὲ ἀνεπιτηδείους ἡνιόχους. Διὰ τοῦτο ἐλπίζω νὰ τοὺς κυριεύσωμεν ἐὰν σὺ θελήσῃς, ἐπειδὴ δὲν θὰ τολμήσωσι πιστεύω, ὅταν ἡμεῖς ἐφορμήσωμεν, ν' ἀντισταθῶσι καὶ νὰ πολεμήσωσιν.»

Οὕτως εἶπε· δὲν παρήκουσε δὲ ὁ καλὸς τοῦ Ἀγχίσου υἱός· ἀλλ' ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι, σκεπασμένοι τοὺς ὤμους μὲ ἀσπίδας ἐκ δερμάτων ξηρῶν καὶ στερεῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον πολλὰ ἐκ χαλκοῦ ἐλάσματα· μετ' αὐτῶν δὲ ἐπῆγον καὶ ὁ Χρομίος καὶ ὁ θεοειδὴς Ἄρητος, ἐλπίζοντες μεγάλως ἐκείνους μὲν νὰ φονεύσωσι, τοὺς δὲ ὑψαύχενας ἵππους νὰ συλλάβωσιν· οἱ μωροί! δὲν ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀναιμωτὶ ἀπὸ τὸν Αὐτομέδοντα, ὁ ὁποῖος εὐχηθεὶς εἰς τὸν πατέρα Δία, ἦτο πλήρης

ἀνδρείας καὶ δυνάμεως· ἀμέσως δὲ εἶπεν εἰς τὸν πιστὸν σύντροφόν του Ἀλκιμέδοντα·

« Ἀλκίμεδον, νὰ μὴ κρατῇς τοὺς ἵππους μακράν μου, νὰ αἰσθάνωμαι τὴν ἀναπνοήν των ὄπισθέν μου· διότι πιστεύω δὲν θὰ κρατηθῇ ἡ ὁρμὴ τοῦ Πριαμίδου Ἕκτορος, πρὶν ἢ ἀναβῇ εἰς τοὺς καλλίτριχας τοῦ Ἀχιλλέως ἵππους, φονεύσας ἡμᾶς τοὺς δύο, καὶ τρέψῃ εἰς φυγὴν τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων, ἢ αὐτὸς μεταξὺ τῶν πρώτων φονευθῇ.»

Οὕτως εἰπὼν ἐκάλεσε τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν Μενέλαον, λέγων·

« Αἴαντες, ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, καὶ Μενέλαε, τὸν μὲν νεκρὸν ἀφήσατε νὰ ὑπερασπίζωνται ὅσοι εἶναι ἄριστοι καὶ νὰ ἀποκρούωσι τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἔλθητε ν' ἀποκρούσητε ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ζῶντας τὸν σκληρὸν θάνατον· διότι ἐδῶ ἐπέπεσαν εἰς πολύδακρυν πόλεμον ὁ Ἕκτωρ καὶ ὁ Αἰνείας, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ἄριστοι τῶν Τρώων. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν κεῖνται εἰς τοῦ θεοῦ τὴν θέλησιν, θὰ ὁρμήσω καὶ ἐγώ, καὶ ἂς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ σείσας ἔρριψε τὸ μακρόσιον δόρυ, καὶ ἐκτύπησε τὸν Ἄρητον εἰς τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα του, ἥτις δὲν ἀντέσχεν εἰς τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον διῆλθε, καὶ ἐπέρασε διὰ τοῦ ζωστῆρος εἰς τὴν τρυφερὰν κοιλίαν του. Καθὼς δ' ὅταν δυνατὸς ἀνὴρ κρατῶν κοπτερὸν πέλεκυν κτυπᾷ ὄπισθεν τῶν κεράτων ἄγριον βοῦν, διὰ νὰ τὸν κατακόψῃ, ὁ δὲ βοῦς πηδᾷ ἐμπρὸς καὶ πίπτει, οὕτω καὶ αὐτὸς πηδήσας ἐμπρός, ἔπεσεν ὕπτιος, τὸ δὲ ὀξύτατον δόρυ σειόμενον ἐντὸς τῆς κοιλίας του, παρέλυε τὰ μέλη του. Τότε ὁ Ἕκτωρ ἔρριψε κατὰ τοῦ Αὐτομέδοντος τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ δόρυ, ἀλλ' αὐτὸς παρατηρήσας τοῦτο ἔσκυψεν ἐμπρός, καὶ ἀπέφυγε τὸ χαλκοῦν δόρυ, τὸ ὁποῖον ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν ὄπισθεν πολὺ μακράν, καὶ ἐσείετο ἡ οὐρὰ αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀκολούθως ἀφήρεσε τὴν δύναμίν του ὁ ἰσχυρὸς Ἄρης. Ἤθελον δὲ ὁρμήσει ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὰ ξίφη, ἐὰν δὲν ἐχώριζον αὐτοὺς ὁρμήσαντες οἱ δύο Αἴαντες οἱ ὁποῖοι ἦλθον εἰς τὴν συμπλοκὴν ἀκούσαντες τὰς προσκλήσεις τοῦ συντρόφου των. Τότε φοβηθέντες αὐτοὺς ὑπεχώρησαν πάλιν ὀπίσω ὁ Ἕκτωρ,

ὁ Αἰνείας καὶ ὁ θεοειδὴς Χρομίος, τὸν δὲ Ἄρητον ἀφῆκαν ἐκεῖ μὲ κατεσπαραγμένην καρδίαν, κείμενον· ὁ δὲ Αὐτομέδων ὅμοιος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην, ἐσκύλευσε τὰ ὅπλα του, καὶ καυχώμενος ἔλεγε·

« Βεβαίως ἐλάφρυνα ὀλίγον τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τὴν λύπην διὰ τὸν θάνατον τοῦ Μενοιτιάδου, ἂν καὶ ἐφόνευσα ἄνδρα πολὺ κατώτερόν του.»

Οὕτως εἰπών, ἐπῆρε καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ ἅρμα τὰ αἱματωμένα ὅπλα, ἀνέβη δὲ καὶ αὐτὸς μὲ αἱματωμένους πόδας καὶ χεῖρας, ὡσὰν λέων ὁ ὁποῖος ἔχει καταφάγει κανένα ταῦρον.

Πάλιν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου συνήφθη τρομερὰ μάχη, κοπιώδης καὶ πολύδακρυς, τὴν ὁποίαν ἤγειρεν ἡ Ἀθηνᾶ καταβᾶσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· τὴν ἔστειλε δὲ ὁ βροντόφωνος Ζεὺς διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς Ἕλληνας, διότι εἶχε μεταβληθῇ ἡ γνώμη του. Ὅπως δὲ πορφυρὰ εἶναι ἡ Ἶρις, τὴν ὁποίαν ὁ Ζεὺς ἐξαπλόνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς σημεῖον διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἢ πολέμου ἢ ψυχροῦ χειμῶνος, ὁ ὁποῖος τοὺς μὲν ἀνθρώπους κάμνει νὰ παύσωσι τὰ ἔργα των ἐπὶ τῆς γῆς, λυπεῖ δὲ τὰ πρόβατα, οὕτω πορφυρᾶν νεφέλην καλύψασα ἑαυτὴν ἡ Ἀθηνᾶ εἰσέδυσεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων, καὶ διήγειρεν ἕνα ἕκαστον ἄνδρα. Καὶ πρῶτον παροτρύνουσα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, τὸν γενναῖον Μενέλαον, (ὁ ὁποῖος ἦτο πλησίον της,) ὁμοιωθεῖσα κατά τε τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὴν δυνατὴν φωνὴν μὲ τὸν Φοίνικα, εἶπε πρὸς αὐτόν·

« Σὺ Μενέλαε, λύπην καὶ ἐντροπὴν θὰ λάβῃς, ἐὰν τὸν πιστὸν σύντροφον τοῦ λαμπροῦ Ἀχιλλέως σύρωσιν οἱ ταχεῖς κύνες ὑπὸ τὰ τείχη τῶν Τρώων· κράτει λοιπὸν γενναίως καὶ παρότρυνε καὶ ὅλον τὸν στρατόν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος·

« Φοῖνιξ, σεβαστὲ γέρον, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ ἤθελέ μοι δώσει ἰσχύν, καὶ ἐμποδίζει τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν· τότε καὶ ἐγὼ θὰ ἀποφασίσω νὰ παρασταθῶ καὶ νὰ ὑπερασπισθῶ τὸν Πάτροκλον· διότι ἐλύπησε τὴν ψυχήν μου ὁ θάνατός του. Ἀλλ' ὁ Ἕκτωρ ἔχει τὴν φοβερὰν τοῦ πυρὸς ὁρμήν, καὶ δὲν παύει φονεύων, διότι ὁ Ζεὺς τῷ παρέχει δόξαν.»

Οὕτως εἶπεν· ἐχάρη δὲ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ, διότι εἰ αὐτὴν πρώτην ἐξ ὅλων τῶν θεῶν ηὐχήθη ὁ Μενέλαος. Ἔθεσε λοιπὸν δύναμιν εἰς τὰ γόνατα καὶ εἰς τοὺς ὤμους του, ἐνέπνευσε δὲ ἐντός του τὸ θάρρος τῆς μυίας, ἡ ὁποία καί τοι ἐμποδίζεται, ἀλλ' ὅμως μὲ ἐπιμονὴν ἐπιθυμεῖ νὰ δαγκάσῃ ἀνθρώπινον σῶμα, διότι τῆς εἶναι εὐχάριστον τὸ ἀνθρώπινον αἷμα· τοιούτου θάρρους ἐνέπλησε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Οὗτος πορευθεὶς πλησίον τοῦ Πατρόκλου, ἔρριψε τὸ λαμπρόν του ἀκόντιον. Ὑπῆρχε δὲ μεταξὺ τῶν Τρώων Ποδῆς τις υἱὸς τοῦ Ἠετίωνος, πλούσιος καὶ γενναῖος· περισσότερον δὲ πάντων τῶν πολιτῶν ἐτίμα αὐτὸν ὁ Ἕκτωρ, ἐπειδὴ ἦτο σύντροφος καὶ ἀγαπητός του συμπότης· τοῦτον λοιπὸν ἐνῷ ὥρμησε νὰ φύγῃ, ὁ Μενέλαος ἐκτύπησεν εἰς τὸν ζωστῆρα, καὶ τὸν διεπέρασε μὲ τὸ δόρυ, πεσὼν δὲ χαμαὶ ἐβρόντησε. Τότε ὁ Ἀτρείδης Μενέλαος ὑπεξήρεσε τὸν νεκρὸν ἀπὸ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν ἔσυρε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του.

Τὸν δ' Ἕκτορα παρώτρυνεν ὁ Ἀπόλλων ἱστάμενος πλησίον αὐτοῦ, καὶ ὅμοιος μὲ τὸν Φάινοπα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσίου, ὁ ὁποῖος ἦτο εἰς αὐτὸν ὁ ἀγαπητότερος ὅλων τῶν ξένων, καὶ κατῴκει εἰς τὴν Ἄβυδον· πρὸς αὐτὸν ὁμοιωθεὶς ὁ μακρόθεν ἐνεργῶν Ἀπόλλων, εἶπεν·

« Ἕκτορ, τίς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἤθελε σὲ φοβηθῇ πλέον; ἀφοῦ ἐφοβήθης τὸν Μενέλαον, ὁ ὁποῖος πρότερον ἦτο μαλθακὸς πολεμιστής· τώρα ὅμως ἔφυγε, σύρας μόνος του τὸν νεκρὸν ἀπὸ τοὺς Τρῶας, καὶ ἐφόνευσε τὸν πιστὸν σύντροφόν σου, τὸν γενναῖον μεταξὺ τῶν προμάχων Ποδῆν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἠετίωνος. »

Οὕτως εἶπεν, τὸν δὲ Ἕκτορα ἐκάλυψε μαύρη νεφέλη λύπης, καὶ ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν προμάχων, ὡπλισμένος μὲ στίλβοντα ὅπλα. Καὶ τότε ὁ Κρονίδης ἐπῆρε τὴν θισσανωτὴν καὶ στιλπνὴν αἰγίδα καὶ κατεκάλυψε τὴν Ἴδην μὲ νέφη· ἀστράψας δὲ ἐβρόντισε φοβερὰ καὶ ἐτίναξε τὴν αἰγίδα, εἰς μὲν τοὺς Τρῶας παρέχων νίκην, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας τὴν φυγήν.

Πρῶτος ἔκαμε τὴν ἀρχὴν τῆς φυγῆς Πηνέλαος ὁ Βοιώτιος· διότι, ὢν ἀδιακόπως ἐστραμμένος ἐμπρός, εἶχε κτυπηθῇ μὲ

δόρυ ἀλλ' ἐπιπολαίως εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὤμου· καὶ τὸν ἔσχισεν ἕως εἰς τὸ ὀστοῦν ἡ αἰχμὴ τοῦ Πολυδάμαντος· διότι αὐτὸς τὸν εἶχε κτυπήσει πλησιάσας. Ὁ Ἕκτωρ πάλιν ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν Λήϊτον τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλεκτρύονος εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρός, καὶ τὸν ἔπαυσε τῆς μάχης· διότι παρατηρήσας πέριξ, ἐτράπη εἰς φυγήν, μὴ ἐλπίζων πλέον νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα. Τότε ὁ Ἰδομενεὺς ἐκτύπησεν εἰς τὸν θώρακα τὸν Ἕκτορα, ὅταν ὥρμησε κατὰ τοῦ Λήϊτου, εἰς τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ· ἀλλ' ἐθραύσθη εἰς τὸν καυλὸν τὸ μακρὸν δόρυ, οἱ δὲ Τρῶες ἀνεβόησαν· ὁ δ' Ἕκτωρ ἠκόντισε τὸν Δευκαλίδην Ἰδομενέα ἱστάμενον ἐπὶ τοῦ ἅρματός του, καὶ τοῦτον μὲν ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν κτυπήσῃ, ἀλλ' εὗρε τὸν ὀπαδὸν καὶ θεράποντα τοῦ Μηριόνου Κοίρανον, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχεν ἀκολουθήσει ἐκ τῆς εὐδαίμονος Λύκτου· (διότι ὁ Μηριόνης κατ' ἀρχὰς ἦλθε πεζὸς ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, καὶ ἤθελε παράσχει μεγάλην δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας, ἐὰν ὁ Κοίρανος δὲν ἔφερε τυχέως τοὺς ταχύποδας ἵππους· καὶ εἰς μὲν τὸν Μηριόνην ἦλθε σωτηρία, καὶ ἀπέκρουσε τὸν θάνατον, αὐτὸς ὅμως ἔχασε τὴν ζωήν του φονευθεὶς ἀπὸ τὸν ἀνδροφόνον Ἕκτορα)· αὐτὸν λοιπὸν ἐκτύπησεν ὑποκάτω τῆς γνάθου καὶ τοῦ ὠτός, τοῦ δὲ δόρατος ἡ ἄκρα τοῦ ἐπέταξεν ἀμέσως τοὺς ὀδόντας, καὶ ἔκοψεν ἐντελῶς τὴν γλῶσσαν εἰς τὸ μέσον. Ἐκρημνίσθη τότε ἀπὸ τὸ ὄχημα, καὶ τὰ ἡνία ἔπεσαν κατὰ γῆς· ἀλλὰ κύψας ὁ Μηριόνης ἔλαβεν αὐτὰ ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἰδομενέα·

« Μάστιζε τώρα, ἕως οὗ φθάσῃς εἰς τὰ ταχέα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα· ἐννοεῖς καὶ σὺ ὁ ἴδιος ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον νίκη διὰ τοὺς Ἕλληνας .»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς ἐκτύπα τοὺς καλλίτριχας ἵππους πρὸς τὰ κοῖλα πλοῖα· διότι πλέον τὸν εἶχε καταλάβει φόβος.

Δὲν ἔμεινε δὲ ἀπαρατήρητον ἀπὸ τὸν μεγαλόψυχον Αἴαντα καὶ ἀπὸ τὸν Μενέλαον ὅτι ὁ Ζεὺς πλέον ἔδιδεν εἰς τοὺς Τρῶας τὴν νίκην. Ἤρχισε λοιπὸν πρῶτος ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας, καὶ εἶπεν·

« Οἴμοι! τώρα πλέον καὶ ὁ μᾶλλον ἀνόητος δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τοὺς Τρῶας βοηθεῖ αὐτὸς ὁ πατὴρ Ζεύς· διότι τούτων μὲν ὅλα τὰ βέλη ἐπιτυγχάνουσιν, ὅστις καὶ ἂν τὰ ρίψῃ ἢ δειλὸς ἢ ἀνδρεῖος· ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς τὰ διευθύνει ὅλα· ἐνῷ τὰ ἰδικά μας ὅλα πίπτουσιν εἰς μάτην κατὰ γῆς. Ἔλθετε λοιπὸν νὰ σκεφθῶμεν τὴν ἀρίστην γνώμην ὅπως καὶ τὸν νεκρὸν σκώσωμεν, καὶ ἡμεῖς νὰ χαροποιήσωμεν, ἐπιστρέψαντες, τοὺς ἀγαπητούς μας συντρόφους, οἱ ὁποῖοι βλέποντες ἐδῶ, θλίβονται βεβαίως, καὶ δὲν ἐλπίζουσι νὰ κρατήσωμεν τὴν ὁρμὴν καὶ τὰς φοβερὰς χεῖρας τοῦ ἀνδροφόνου Ἕκτορος, ἀλλ' ὅτι θὰ πέσωμεν εἰς τὰ μέλανα πλοῖα. Ἂς ἦτο κανεὶς ἐκ τῶν συντρόφων, ὅστις τάχιστα ν' ἀναγγείλῃ ταῦτα εἰς τὸν Πηλείδην· ἐπειδή, νομίζω, ὅτι οὐδ' ἔμαθεν ἀκόμη τὴν ὀλεθρίαν εἴδησιν, ὅτι ἐφονεύθη ὁ ἀγαπητός του σύντροφος. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἴδω ποιοῦτον τινὰ ἐκ τῶν Ἑλλήνων· διότι ὑπὸ ὁμίχλης κατέχονται καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι των. Ἀλλ', ὦ Ζεῦ πάτερ, σὺ ἐλευθέρωσον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν ὁμίχλην, καὶ κάμε αἰθρίαν, δὸς νὰ ἴδωμεν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ κατάστρεψέ μας εἰς τὸ φῶς, ἀφοῦ οὕτως σοι ἀρέσκει.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ἐλυπήθη αὐτὸν κλαίοντα, καὶ παρευθὺς τὸ μὲν σκότος διεσκόρπισε, καὶ τὴν ὁμίχλην ἀπώθησεν, ἐπέλαμψε δὲ ὁ ἥλιος, καὶ ἐφάνη ἡ μάχη καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν· τότε ὁ Αἴας εἶπεν εἰς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαον·

« Παρατήρει τώρα, ὦ εὐγενὲς Μενέλαε, μήπως ἴδῃς ζωντανὸν ἀκόμη τὸν Ἀντίλοχον τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος, καὶ παράγγειλέ τον νὰ ὑπάγῃ τάχιστα εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα καὶ νὰ τῷ εἴπῃ, ὅτι ἐφονεύθη ὁ πολὺ φίλτατος σύντροφός του.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ μεγαλόφωνος Μενέλαος δὲν παρήκουσεν, ἀλλ' ἐπορεύθη, καθὼς λέων ἀναχωρεῖ ἀπὸ μάνδραν ἀφοῦ κουρασθῇ ἐρεθίζων τοὺς κύνας καὶ τοὺς ἄνδρας οἱ ὁποῖοι ἀγρυπνοῦντες ὅλην τὴν νύκτα, δὲν ἀφίνουσιν αὐτὸν ν' ἁρπάσῃ παχύν τινα βοῦν, αὐτὸς δ' ἐπιθυμῶν νὰ φάγῃ κρέατα ὁρμᾷ μὲν ἀλλ' οὐδὲν κατορθόνει, διότι πολλὰ ἀκόντια ρίπτονται κατ' αὐτοῦ ἀπὸ γενναίας χεῖρας, ὡς καὶ ἀναμέναι δᾳδες, τὰς ὁποίας

φοβεῖται, μ' ὅλην τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ· τὴν δὲ πρωΐαν ἀπομακρύνεται μὲ ψυχὴν λυπημένην, οὕτω καὶ ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος ἀπεμακρύνετο τοῦ Πατρόκλου μὲ μεγάλην του δυσαρέσκειαν· διότι πολὺ ἐφοβεῖτο μήπως οἱ Ἕλληνες τραπέντες εἰς φυγὴν ἀφήσωσι τὸν νεκρὸν λάφυρον εἰς τοὺς ἐχθρούς· παρήγγειλλε λοιπὸν πολλὰ εἰς τὸν Μηριόνην καὶ εἰς τοὺς δύο Αἴαντας, λέγων·

« Αἴαντες, ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, καὶ Μηριόνη, τώρα ἂς ἐνθυμηθῇ ἕκαστος τὴν φιλοφροσύνην τοῦ δυστυχοῦς Πατρόκλου· διότι ὅταν ἔζη, ἤξευρε νὰ ἦναι εἰς ὅλους γλυκύς· τώρα ὅμως ὁ θάνατος τὸν κατέλαβεν. »

Οὕτως εἰπών, ἀνεχώρησεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος, πηρατηρῶν πρὸς ὅλα τὰ μέρη, ὡσὰν ἀετός, ὁ ὁποῖος λέγουσιν ὅτι εἶναι ὁ ὀξυδερκέστερος τῶν ὑπουρανίων πτηνῶν, τὸν ὁποῖον καί τοι ὑψηλὰ ὄντα δὲν διαφεύγει ὁ ταχύπους λαγώς, κατακείμενος ὑποκάτω εἰς πυκνόφυλλον θάμνον, ἀλλ' ἐφορμᾷ κατ' αὐτοῦ, καὶ ταχέως συλλαβὼν αὐτὸν, τὸν φονεύει. Οὕτως, ὦ θεῖε Μενέλαε, καὶ οἱ ἰδικοί σου ὀφθαλμοὶ ἐστρέφοντο τότε πρὸς ὅλα τὰ μέρη εἰς τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν συντρόφων σου, διὰ νὰ ἴδῃς που ζῶντα ἀκόμη τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος. Ταχέως δὲ εἶδεν αὐτὸν πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς ὅλης μάχης ἐνθαρρύνοντα τοὺς συντρόφους του, καὶ παροτρύνοντα αὐτοὺς νὰ πολεμῶσι. Πλησιάσας δὲ, τῷ εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος·

« Ἀντίλοχε, ἐλθέ, ἀγαπητέ μου, διὰ νὰ μάθῃς ἀγγελίαν ὀδυνηράν, ἡ ὁποία εἴθε νὰ μὴ ἐγίνετο· νομίζω ὅτι καὶ σὺ ὁ ἴδιος βλέπεις καὶ ἐννοεῖς πῶς ὁ θεὸς ἐπιφέρει συμφορὰς εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἡ δὲ νίκη εἶναι τῶν Τρώων· ἐφονεύθη δὲ ὁ ἄριστος τῶν Ἑλλήνων Πάτροκλος, καὶ μεγάλη λύπη δι' αὐτὸν κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας. Δραμὼν λοιπὸν εἰς τὸ στρατόπεδον πήγαινε ὀγλίγωρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ εἰπέ του νὰ σώσῃ τάχιστα τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸ πλοῖον, γυμνὸν ὄντα· ἐπειδὴ τὰ ὅπλα του τὰ ἔχει ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ. »

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος κατετρόμαξεν ἀκούσας τὸν λόγον. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸν κατέλαβεν ἀφωνία, οἱ ὀφθαλμοί του ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα, καὶ ἐκρατήθη ἡ γλυκεῖα φωνή του.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν ἠμέλησε τὴν παραγγελίαν τοῦ Μενελάου, ἀλλ' ἀνεχώρησε τρέχων, ἀφοῦ ἔδωκε τὰ ὅπλα του εἰς τὸν καλόν του σύντροφον Ἀκοδόκον, ὁ ὁποῖος ἔστρεφε πλησίον του τοὺς μονώνυχας ἵππους.

Καὶ τοῦτον μὲν δακρυρροοῦντα ἔφερον οἱ πόδες του μακρὰν τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὑπάγοντα νὰ ἀναγγείλῃ τὴν κακὴν εἴδησιν εἰς τὸν Πηλείδην Ἀχιλλέα. Ἀλλ' οὐδὲ σὺ, δὲν ἤθελεν ἡ ψυχή σου, ὦ θεῖε Μενέλαε, νὰ βοηθήσῃς τοὺς βασανιζομένους συντρόφους σου ἐκεῖ ὅθεν ἀνεχώρησεν ὁ Ἀντίλοχος, καὶ τὸν ἐπόθουν μεγάλως οἱ Πύλιοι· ἀλλ' εἰς αὐτοὺς μὲν ἀφῆκε τὸν θεῖον Θρασυμήδη, ἐκεῖνος δ' ἐπῆγε πάλιν πλησίον τοῦ ἥρωος Πατρόκλου, δραμὼν δ' ἐστάθη πλησίον εἰς τοὺς δύο Αἴαντας, καὶ ἀμέσως εἶπεν·

«Ἐκεῖνον μὲν ἔστειλα νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα, εἰς τὰ ταχέα πλοῖα· νομίζω ὅμως ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ, μ' ὅλην τὴν μεγάλην κατὰ τοῦ Ἕκτορος ὀργήν του· διότι δὲν δύναται βεβαίως ἄοπλος νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν Τρώων· ἀλλ' ἡμεῖς ἂς σκεφθῶμεν μέσον ἄριστον ὅπως καὶ τὸν νεκρὸν σηκώσωμεν, καὶ ἡμεῖς ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον ἐκ τῆς μάχης τῶν Τρώων.»

Τότε τῷ ἀπεκρίθη ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας·

«Ὅλα σωστὰ τὰ εἶπες, ἐνδοξότατε Μενέλαε· σὺ λοιπὸν καὶ ὁ Μηριόνης ταχέως εἰσδύσαντες μὲ προσοχήν, σηκώσατε τὸν νεκρὸν καὶ ἐκβάλετέ τον ἀπὸ τὸν ἀγῶνα· ἡμεῖς δὲ ὄπισθεν θὰ ἀγωνισθῶμεν κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοῦ θείου Ἕκτορος, ἡμεῖς οἱ ἔχοντες τὴν αὐτὴν ψυχὴν, καὶ ὁμώνυμοι, ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι καὶ πρότερον μένοντες πλησίον ἀλλήλων, ἀνθιστάμεθα κατὰ τῆς ὁρμῆς τοῦ ἐχθροῦ.»

Οὕτως εἶπεν· αὐτοὶ δ' ἐσήκωσαν ἀμέσως εἰς τὰς ἀγκάλας των τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὴν γῆν πολὺ ὑψηλὰ, ἐνῷ ἐφώναζεν ὄπισθεν ὁ Τρωϊκὸς στρατὸς ἅμα εἶδον τοὺς Ἕλληνας σηκώνοντας τὸν νεκρόν. Ὥρμησαν λοιπὸν ὡσὰν κύνες οἱ ὁποῖοι πρὸ τῶν κυνηγῶν ὁρμῶσιν ἐναντίον πληγωμένου κάπρου· οὗτοι τρέχουσιν ἕτοιμοι νὰ τὸν καταξεσχίσωσιν, ἀλλ' ὅταν ὁ κάπρος στραφῇ, πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμίν του, ὀπισθοχωροῦσι καὶ φεύγουσιν ἄλλοι ἐδῶ καὶ ἄλλοι ἐκεῖ. Οὕτω καὶ οἱ Τρῶες μέχρι μέν τινος ἠκο-

λούθουν συσσωματωμένοι κτυπῶντες μὲ τὰ ξίφη καὶ τὰ δίστομα δόρατα, ἅμα ὅμως οἱ δύο Αἴαντες στραφέντες πρὸς αὐτοὺς ἤθελον σταθῇ, μετεβάλλετο ἡ ὄψις των, καὶ κανεὶς των δὲν ἐτόλμα νὰ προχωρήσῃ καὶ ν' ἀγωνισθῇ διὰ τὸν νεκρόν.

Οὕτως ἐκεῖνοι μεθ' ὁρμῆς ἔφερον τὸν νεκρὸν ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης εἰς τὰ πλοῖα· κατόπιν των δὲ εἶχε συναφθῇ ἀγρία μάχη ὡσὰν φωτιὰ, ἡ ὁποία ἐπιπεσοῦσα ἐξαίφνης ὁρμητικὴ εἰς πόλιν ἀνδρῶν, τὴν κατακαίει· καταστρέφονται δὲ οἱ οἶκοι ἐντὸς τῆς μεγάλης φλογὸς, τὴν ὁποίαν σφοδρὸς ἄνεμος κάμνει νὰ βοΐζῃ· οὕτω καὶ ὅταν αὐτοὶ ἀπήρχοντο τοὺς ἠκολούθει ἀκατάπαυστος θόρυβος τῶν ἵππων καὶ τῶν πολεμιστῶν ἀνδρῶν. Καθὼς δὲ ἡμίονοι ἀναλαβόντες κρατερὰν δύναμιν, ἕλκουσιν ἀπὸ τὸ ὄρος εἰς δύσβατον ἀτραπὸν ἢ δοκὸν ἢ μέγα ναυπηγήσιμον ξύλον· ἐνῷ δὲ σπεύδουσιν, ὑποφέρει ἡ ψυχή των ἀπὸ κάματον ὁμοῦ καὶ ἱδρῶτα· οὕτω καὶ ἐκεῖνοι σπεύδοντες ἔφερον τὸν νεκρόν. Τοὺς ὄπισθεν δ' αὐτῶν ἐσταμάτων οἱ δύο Αἴαντες, καθὼς δασῶδες ὕψωμα ὄρους, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου τῆς πεδιάδος ἄκρου, σταματᾷ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐμποδίζει τὰ φοβερὰ ρεύματα μεγάλων ποταμῶν, καὶ ἀπωθῶν αὐτὰ ὅλα τὰ κάμνει νὰ ρεύσωσι πρὸς τὴν πεδιάδα· ἐπειδὴ δὲν δύνανται μὲ τὴν δύναμίν των νὰ τὸ διαρρήξωσιν· οὕτω καὶ οἱ δύο Αἴαντες ἐξηκολούθουν ἐμποδίζοντες ὄπισθεν τὴν μάχην τῶν Τρώων, οἱ ὁποῖοι ἠκολούθουν αὐτοὺς, καὶ μάλιστα δύο ἐξ αὐτῶν, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνείας καὶ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ. Καθὼς δὲ πετᾷ μὲ ὀξείας φωνὰς νέφος ψαρῶν, ἢ κολοιῶν, ὅταν ἴδωσιν ἐπερχόμενον ἱέρακα, ὁ ὁποῖος φέρει φόνον εἰς τὰ μικρὰ πτηνὰ, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες μὲ μεγάλας φωνὰς ἔφευγον καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ Αἰνείου καὶ τοῦ Ἕκτορος, καὶ ἐλησμόνησαν τὴν πολεμικήν των ζέσιν. Πολλὰ δὲ ὡραῖα ὅπλα ἔπεσον ἀπὸ τοὺς φεύγοντας Ἕλληνας πέριξ τῆς τάφρου, ἐνῷ ὁ πόλεμος δὲν ἔπαυεν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Σ.

Κατασκευὴ τῶν ὅπλων τοῦ Ἀχιλλέως.

Οὕτως αὐτοὶ μὲν ἐμάχοντο ὡς πῦρ καιόμενον, ὁ δὲ ταχὺπους Ἀντίλοχος ἔφθασεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα ἄγγελος. Εὗρε δ' αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν πλοίων τῶν ἐχόντων ὑψηλὰς πρώρας καὶ πρύμνας, σκεπτόμενον καθ' ἑαυτὸν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἤδη τετελεσμένα· στενάξας δὲ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

«Οἴμοι! διατὶ πάλιν οἱ μακρὰν κόμην τρέφοντες Ἕλληνες κλονοῦνται φεύγοντες διὰ τῆς πεδιάδος; φοβοῦμαι μὴ οἱ θεοὶ ἐκτελέσωσι δεινὰς δι' ἐμὲ λύπας, καθώς μοι εἶχεν εἰπεῖ ποτε ἡ μήτηρ μου, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἄριστος τῶν Μυρμιδόνων, ἐνῷ ἐγὼ θὰ ζῶ ἀκόμη, θέλει ἀφήσει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Τρώων. Πράγματι θ' ἀπέθανεν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου, ὁ ταλαίπωρος! καὶ ἐγὼ τὸν συνεβούλευον, ἀφοῦ ἀπομακρύνῃ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ, νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ μὴ συμπλακῇ μετὰ τοῦ Ἕκτορος.»

Ἐνῷ ταῦτα διελογίζετο μόνος του, ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Νέστορος, χύνων θερμὰ δάκρυα, καὶ εἶπε τὴν θλιβερὰν ταύτην ἀγγελίαν·

«Οἴμοι! υἱὲ τοῦ πολεμικοῦ Πηλέως, θέλεις μάθει λυπηροτάτην ἀγγελίαν, ἥτις εἴθε νὰ μὴ ἐγίνετο. Κεῖται νεκρὸς ὁ Πάτροκλος, καὶ τώρα ἀγωνίζονται διὰ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ τὸν γυμνὸν, ἐπειδὴ τὰ ὅπλα του τὰ κρατεῖ ὁ Ἕκτωρ.»

Οὕτως εἶπε, καὶ σκοτεινὴ νεφέλη λύπης ἐκάλυψε τὸν Ἀχιλλέα· λαβὼν καὶ μὲ τὰς δύο χεῖράς του στάκτην, ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἔκαμε δυσειδὲς τὸ ὡραῖον πρόσωπόν του· εἰς δὲ τὸν θεῖον χιτῶνά του ἐκάθισε μαύρη τέφρα. Αὐτὸς ἐξαπλωθεὶς κατὰ γῆς μέσα εἰς τὴν κόνιν ἔκειτο, καὶ κατέστρεφε τὴν κόμην του ἀναστῶν αὐτὴν μὲ τὰς χεῖράς του. Αἱ δὲ θεράπαιναι, τὰς ὁποίας κατέκτησεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος, μὲ λυπημένην καρδίαν ὠλόλυζαν μεγάλως, καὶ ἐξελθοῦσαι ἔδραμον πρὸς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα, κτυπῶσαι ὅλαι μὲ τὰς χεῖρας τὰ στήθη των, καὶ μὲ παραλελυμένα μέλη ἐκά-

στη. Καὶ ὁ Ἀντίλοχος ἀφ' ἑτέρου ὀδύρετο χύνων δάκρυα καὶ κρατῶν τὰς χεῖρας τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ ὁποίου ἐστέναζεν ἡ γενναία καρδία· διότι ἐφοβεῖτο μήπως κόψῃ τὸν λαιμόν του μὲ τὴν μάχαιραν· ἀνώμωξε δὲ καταπληκτικῶς, καὶ τὸν ἤκουσεν ἡ σεπτή του μήτηρ, καθημένη εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πλησίον τοῦ γέροντος πατρός της, καὶ ἐθρήνησεν· αἱ δὲ θεαὶ Νηρηΐδες ὅλαι ὅσαι εὑρίσκοντο εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης συνηθροίσθησαν περὶ αὐτήν· [ἐκεῖ ἦτο ἡ Γλαύκη, ἡ Θάλεια, ἡ Κυμοδόκη, ἡ Νησαία, ἡ Σπειώ, ἡ Θόη, ἡ βοῶπις Ἁλία, ἡ Κυμοθόη, ἡ Ἀκταία, ἡ Λιμνώρεια, ἡ Μελίτη, ἡ Ἰαιρα, ἡ Ἀμφιθόη, ἡ Ἀγαύη, ἡ Δωτὼ, ἡ Πρωτὼ, ἡ Φέρουσα, ἡ Δυναμένη, ἡ Δεξαμένη, ἡ Ἀμφινόμη, ἡ Καλλιάνειρα, ἡ Δωρὶς, ἡ Πανόπη καὶ ἡ ἔνδοξος Γαλάτεια, ἡ Νημερτὴς, ἡ Ἀψευδὴς καὶ ἡ Καλλιάνασσα· ἐκεῖ δὲ ἦτο ἡ Κλυμένη, ἡ Ἰάνειρα, ἡ Ἰάνασσα, ἡ Μαῖρα, ἡ Ὠρείθυια, ἡ καλλιπλόκαμος Ἀμάθεια, καὶ αἱ ἄλλαι Νηρηΐδες, ὅσαι ἦσαν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης·] ἐκ τούτων ἐγέμισε τὸ λαμπρὸν σπήλαιον· ὅλαι δὲ ὁμοῦ ἐκτύπων τὰ στήθη των, ἡ δὲ Θέτις προεξῆρχε τοῦ θρήνου, λέγουσα·

«Ἀκούσατε, ἀδελφαὶ Νηρηΐδες, διὰ νὰ μάθητε καλῶς ὅλαι πόσας λύπας ἔχει ἡ ψυχή μου. Οἴμοι! ἐγὼ ἡ ἀθλία! οἴμοι ἡ ἐπὶ κακῷ γεννήσασα τὸν ἄριστον, ἤτις ἀφοῦ ἐγέννησα υἱὸν ἄμεμπτον καὶ ἰσχυρόν, ἔξοχον μεταξὺ τῶν ἡρώων, ὁ ὁποῖος ὡσὰν βλαστὸς ηὔξανε, καὶ ἀφοῦ τὸν ἀνέθρεψα ὡς φυτὸν εἰς ἀγρὸν εὔφορον, τὸν ἔστειλα μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν Τροίαν διὰ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων· ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν ὑποδεχθῶ καὶ πάλιν ἐπιστρέψαντα εἰς τὴν πατρίδα του, ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Πηλέως. Ἐνῷ δὲ ζῇ καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, λυπεῖται καὶ δὲν δύναμαι, πορευθεῖσα, νὰ τὸν βοηθήσω εἴς τι. Ὑπάγω λοιπὸν νὰ ἴδω τὸ ἀγαπητόν μου τέκνον καὶ νὰ ἀκούσω ποία λύπη τὸν κατέλαβεν, ἐνῷ μένει μακρὰν τοῦ πολέμου.»

Οὕτως εἰποῦσα, ἀφῆκε τὸ σπήλαιον· αἱ δὲ Νηρηΐδες ἐπήγαινον μαζῆ της δακρυσμέναι, καὶ πέριξ αὐτῶν ἐσχίζετο τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης. Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὴν παχύγειον Τροίαν, ἀνέβησαν εἰς τὴν παραλίαν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἐκεῖ ὅπου ἦσαν τραβηγμένα τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων τῶν περὶ τὸν

ταχὺν Ἀχιλλέα. Ἐνῷ δὲ οὗτος βαρέως ἐστέναζε, παρέστη ἡ μήτηρ του, καὶ μεγάλως θρηνήσασα, ἔλαβε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀγαθοῦ υἱοῦ της, καὶ κλαίουσα, ἔλεγε·

«Τέκνον μου, διατὶ κλαίεις; ποία λύπη κατέλαβε τὴν καρδίαν σου; εἰπέ μοί την· μὴ τὴν κρύπτῃς· ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐξετελέσθησαν ταῦτα, καθὼς πρότερον ηὔχεσο, ἀνυψώσας τὰς χεῖρας, νὰ συγκλεισθῶσιν εἰς τὰ πλοῖα ὅλοι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἔχοντες τὴν ἀνάγκην σου, καὶ νὰ πάθωσι δεινὰς συμφοράς.»

Πρὸς αὐτὴν βαριστενάζων εἶπεν ὁ ταχὺς τοὺς πόδας Ἀχιλλεύς·

«Μῆτέρ μου, ταῦτα μὲν πρὸς χάριν μου ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ἐξετέλεσεν· ἀλλὰ τί μὲ ὠφελοῦσιν αὐτά, ἀφοῦ ἀπωλέσθη ὁ ἀγαπητὸς σύντροφός μου Πάτροκλος, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἐτίμων περισσότερον ὅλων τῶν συντρόφων, καθὼς ἐμὲ αὐτόν· ἐκεῖνον ἀπώλεσα· ὁ δ' Ἕκτωρ φονεύσας αὐτὸν, τοῦ ἐξέδυσε τὰ ὡραῖα καὶ μεγάλα ὅπλα, τὰ θαυμαστὰ νὰ τὰ ἴδῃ τις· ταῦτα εἶχον δώσει δῶρον εἰς τὸν Πηλέα οἱ θεοὶ, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν σὲ συνέζευξαν μὲ θνητὸν ἄνδρα. Εἴθε σὺ μὲν νὰ κατῴκεις ἐκεῖ μεταξὺ τῶν θαλασσίων θεῶν, ὁ δὲ Πηλεὺς νὰ ἐλάμβανε θνητὴν γυναῖκα. Ἀλλ' ἔγεινεν οὕτως, ὅπως καὶ σὺ καταληφθῇς ὑπὸ μεγάλου πένθους, ὅταν ἀποθάνῃ ὁ υἱός σου, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ὑποδεχθῇς πλέον ἐπιστρέψαντα εἰς τὴν πατρίδα του, ἐπειδὴ οὐδ' ἐγὼ δὲν θέλει ἡ καρδία μου νὰ ζῶ οὔτε νὰ ἦμαι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ἐὰν πρῶτος δὲν φονευθῇ ὁ Ἕκτωρ κτυπηθεὶς ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου δόρυ, καὶ δὲν πληρώσῃ τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ἡ Θέτις δακρύουσα·

«Ὀλιγόβιος θὰ ἦσαι, τέκνον μου, καθὼς ὁμιλεῖς· διότι εὐθὺς μετὰ τὸν Ἕκτορα θὰ ἦναι ἕτοιμος ὁ θάνατός σου.»

Τότε μεγάλως στενάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἂς ἀπέθνησκον πάραυτα, ἀφοῦ δὲν ἔμελλον νὰ βοηθήσω τὸν φίλον μου φονευόμενον· ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐχάθη πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του, ἔλαβε δὲ χρείαν ἐμοῦ, ὅπως ἐκδικηθῶ τὸν θάνατόν του. Τώρα δὲ ἂς ἀποθάνω, ἀφοῦ δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἀγαπητήν μου πατρίδα, οὐδ' ἠδυνήθην νὰ σώσω τὸν Πά-

τροκλον καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους μου, οἵτινες πολλοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τοῦ θείου Ἕκτορος, ἀλλὰ κάθημαι μάτην εἰς τὰ πλοῖα, βάρος τῆς γῆς, τοιοῦτος ὢν εἰς τὸν πόλεμον, ὁποῖος δὲν εἶναι κανεὶς ἐκ τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων· διότι εἰς τὴν ἀγόρευσιν εἶναι καὶ ἄλλοι καλλίτεροί μου. Εἴθε νὰ ἐχάνετο καὶ ἐκ τῶν θεῶν καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἡ ἔρις καὶ ὁ θυμὸς, ὁ ὁποῖος κάμνει καὶ συνετὸν ἄνθρωπον νὰ παροργίζηται, καὶ ὁ ὁποῖος πολὺ γλυκύτερος καταχεομένου μέλιτος, ὡσὰν καπνὸς αὐξάνει εἰς τὰ στήθη τῶν ἀνθρώπων· οὕτω παρώργισε καὶ ἐμὲ τώρα ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων. Ἀλλά, καί τοι λυπούμενοι, ἂς ἀφήσωμεν τὰ προγεγενημένα, δαμάσαντες τὴν ψυχήν μας διὰ τῆς ἀνάγκης. Τώρα δὲ ὑπάγω νὰ εὕρω τὸν φονέα τοῦ ἀγαπητοῦ μου, τὸν Ἕκτορα· τὸν δὲ θάνατον τότε θέλω δεχθῆ, ὅταν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ θελήσωσιν. Ἐπειδὴ οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἡρακλῆς δὲν ἀπέφυγε τὸν θάνατον, ἐνῷ ἦτο φίλτατος τοῦ ἄνακτος Διὸς τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου· ἀλλὰ κατεβλήθη ὑπὸ τῆς Μοίρας καὶ ὑπὸ τῆς φοβερᾶς ὀργῆς τῆς Ἥρας. Οὕτω καὶ ἐγὼ, ἐὰν ἔχω ὁμοίαν τύχην, θὰ ἀποθάνω. Τώρα ὅμως ἂς ἀποκτήσω δόξαν· καὶ εἴθε νὰ κάμω καμμίαν ἐκ τῶν Τρωϊάδων καὶ ἐκ τῶν βαθυκόλπων Δαρδανίδων νὰ σπογγίσῃ μὲ τὰς δύο χεῖρας τὰ δάκρυα ἀπὸ τὰς τρυφερὰς παρείας της, καὶ συνεχῶς νὰ στενάζῃ· νὰ μάθωσι δὲ ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐγὼ εἶμαι ἀπομεμακρυσμένος τοῦ πολέμου. Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀφοῦ μὲ ἀγαπᾷς· ἐπειδὴ δὲν θὰ μὲ καταπείσῃς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ ἀργυρόπους Θέτις·

« Ναὶ, ταῦτα, τέκνον μου, εἶναι ἀληθῆ· δὲν εἶναι κακὸν ν' ἀποκρούσῃς ἀπὸ τοὺς βασανιζομένους συντρόφους σου τὸν δεινὸν ὄλεθρον· ἀλλὰ τὰ ὡραῖα καὶ στίλβοντα ἐκ χαλκοῦ ὅπλα σου κρατοῦνται ἀπὸ τοὺς Τρῶας· αὐτὸς ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ τὰ φορεῖ εἰς τοὺς ὤμους του καὶ ἀγάλλεται· νομίζω ὅμως ὅτι δὲν θὰ τὰ χαρῇ πολύ, ἐπειδὴ πλησιάζει ὁ θάνατός του. Μὴ εἰσέλθῃς λοιπὸν ἀκόμη εἰς τὸν πόλεμον, πρὶν νὰ ἴδῃς ἐμέ, ἐπανελθοῦσαν ἐνταῦθα· διότι τὴν πρωΐαν ἅμα ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος θέλω ὑπάγει νὰ σοῦ φέρω ὡραῖα ὅπλα ἀπὸ τὸν ἄνακτα Ἥφαιστον.»

Οὕτως εἰποῦσα, ἀπεχωρίσθη τοῦ ἀγαπητοῦ της υἱοῦ, καὶ στραφεῖσα πρὸς τὰς θαλασσίους ἀδελφάς της, εἶπε·

« Σεῖς μὲν εἰσέλθετε εἰς τὸν εὐρὺν τῆς θαλάσσης κόλπον νὰ ἰδῆτε τὸν θαλάσσιον γέροντα καὶ τὰ οἰκήματα τοῦ πατρός, καὶ νὰ τῷ εἴπητε ὅλα· ἐγὼ δὲ ὑπάγω εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον πρὸς τὸν ἔνδοξον τεχνίτην Ἥφαιστον, διὰ νὰ δώσῃ, ἐὰν θέλῃ, εἰς τὸν υἱόν μου πολύτιμα καὶ ὑπέρλαμπρα ὅπλα. »

Οὕτως εἶπεν· αἱ δὲ Νηρηίδες πάραυτα εἰσέδυσαν ὑπὸ τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης· ἡ δὲ ἀργυρόπους θεὰ Θέτις ἐπορεύθη εἰς τὸν Ὄλυμπον, διὰ νὰ φέρῃ λαμπρὰ ὅπλα εἰς τὸν ἀγαπητὸν υἱός της.

Καὶ ταύτην μὲν ἔφερον εἰς τὸν Ὄλυμπον οἱ ταχεῖς της πόδες· οἱ δ' Ἕλληνες μὲ ἄπειρον θόρυβον καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Ἕκτορος ἔφθασαν εἰς τὰ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον πλοῖα· χωρὶς νὰ σύρωσιν οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες ἔξω τῆς μάχης τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου τοῦ θεράποντος τοῦ Ἀχιλλέως· διότι καὶ πάλιν ἔφθασεν αὐτοὺς ὁ λαός, οἱ ἵπποι καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου Ἕκτωρ, ὅμοιος κατὰ τὴν δύναμιν μὲ φλόγα. Τρεῖς φορὰς ἔλαβε τὸν νεκρὸν ὄπισθεν ἀπὸ τοὺς πόδας ὁ γενναῖος Ἕκτωρ, προσπαθῶν νὰ τὸν σύρῃ, καὶ παρακινῶν τοὺς Τρῶας· ἀλλὰ καὶ τὰς τρεῖς φορὰς οἱ δύο Αἴαντες πλήρεις πολεμικῆς δυνάμεως τὸν ἀπεδίωξαν ἀπὸ τὸν νεκρόν· ἀλλ' αὐτὸς πεποιθὼς εἰς τὴν ἀνδρείαν του, ἀδιακόπως καὶ πάλιν ἄλλοτε μὲν ἐφώρμα εἰς τὴν μάχην, ἄλλοτε δ' ἐστέκετο μεγάλως φωνάζων· ὀπίσω ὅμως δὲν ὑπεχώρει διόλου· καθὼς δὲ οἱ εἰς τοὺς ἀγροὺς φυλάττοντες ποιμένες δὲν δύνανται νὰ διώξωσι λέοντα πυρώδη πολὺ πεινασμένον ἀπὸ τὸ πτῶμα ζώου, οὕτω καὶ οἱ δύο πολεμικοὶ Αἴαντες δὲν ἠδύναντο ν' ἀποδιώξωσιν ἀπὸ τὸν νεκρὸν τὸν Πριαμίδην Ἕκτορα. Ἤθελε δὲ σύρει αὐτὸν καὶ ἀπολαύσει οὕτω ἄπειρον δόξαν, ἐὰν ἡ ποδάνεμος ταχεῖα Ἶρις, τρέχουσα δὲν ἤρχετο ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἄγγελος εἰς τὸν Πηλείδην ἵνα τὸν προτρέψῃ εἰς πόλεμον, κρυφὰ ἀπὸ τὸν Δία καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεούς· διότι τὴν ἔστειλεν ἡ Ἥρα. Σταθεῖσα λοιπὸν πλησίον ἡ Ἶρις, εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

« Ἐγέρθητι, Πηλείδη, φοβερώτατε πάντων τῶν ἀνθρώπων· ὑπερασπίσθητι τὸν Πάτροκλον, ἕνεκα τοῦ ὁποίου σκάπτεται δεινὴ μάχη ἔμπροσθεν τῶν πλοίων. Φονεύουσιν ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἕλληνες ὑπερασπιζόμενοι τὸν νεκρὸν τοῦ φονευθέντος, οἱ δὲ Τρῶες ἐφορμῶντες ὅπως σύρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν· πρὸ πάντων δὲ ὁ γενναῖος Ἕκτωρ ἐπιμένει νὰ τὸν σύρῃ· καὶ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή του νὰ ἐμπήξῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ εἰς πάσσαλον ἀφοῦ κόψῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἄπαλοῦ λαιμοῦ του. Ἐγείρου λοιπόν, μὴ κοίτεσαι πλέον· φοβοῦ δὲ μὴ ὁ Πάτροκλος γείνῃ παίγνιον τῶν κυνῶν τῶν Τρώων· διὰ σὲ εἶναι ἐντροπή, ἂν ὁ νεκρός βεβλαμμένος ὑπάγῃ εἰς τὴν Τροίαν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

« Ἶρι θεά, τίς ἐκ τῶν θεῶν σὲ ἔστειλεν ὡς ἄγγελον εἰς ἐμέ;»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ἡ ποδάνεμος ταχεῖα Ἶρις·

« Μὲ ἔστειλεν ἡ Ἥρα, ἡ ἔνδοξος τοῦ Διὸς σύζυγος· χωρὶς νὰ τὸ ἠξεύρῃ οὐδ' ὁ ὑψίθρονος υἱὸς τοῦ Κρόνου, οὐδὲ κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀθανάτων, ὅσοι κατοικοῦσι τὸν χιονοσκεπῆ Ὄλυμπον.»

ΣΦΑΖΩ.

Εἰκ. 28.

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

« Πῶς νὰ ὑπάγω εἰς τὸν πόλεμον; τὰ ὅπλα μου τὰ κατέχουσιν ἐκεῖνοι· ἡ δὲ ἀγαπητή μου μήτηρ δέν μοι ἐπέτρεψε νὰ ὁπλισθῶ πρότερον, πρὶν νὰ ἴδω αὐτὴν ἐλθοῦσαν· διότι ὑπεσχέθη νὰ μοῦ φέρῃ ἀπὸ τὸν Ἥφαιστον ὡραῖα ὅπλα. Δὲν ἠξεύρω δὲ τίνος ἄλλου δύναμαι νὰ ἐνδυθῶ τὰ ἔνδοξα ὅπλα, ἐκτὸς τῆς ἀσπίδος τοῦ Τελαμωνιάδου Αἴαντος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, πιστεύω, εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν πρώτων, φονεύων μὲ τὸ δόρυ του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀπεκρίθη ἡ ποδάνεμος ταχεῖα Ἶρις·

« Ἠξεύρομεν καὶ ἡμεῖς καλῶς ὅτι κατέχονται τὰ ἔνδοξα ὅπλα σου· ἀλλὰ μόνον, πορευθεὶς εἰς τὴν τάφρον νὰ φανῇς εἰς τοὺς Τρῶας, ἴσως φοβηθέντες σε ἀποχωρήσωσι τοῦ πολέμου καὶ ἀναπαυθῶσιν ἀπὸ τὰ βάσανά των οἱ γενναῖοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων· οἱ ὀλίγον ἀπὸ τοὺς κόπους τοῦ πολέμου ἀναπνέοντες. »

Ἡ μὲν ταχύπους Ἶρις οὕτως εἰποῦσα ἀνεχώρησεν· ὁ δὲ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία Ἀχιλλεύς, ἠγέρθη. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ ἔβαλε περὶ τοὺς ἰσχυροὺς ὤμους του τὴν θυσσανωτὴν αἰγίδα, περὶ δὲ τὴν κεφαλήν του ἔστρεφεν ἡ ἐξοχωτάτη θεὰ χρυσοῦν νέφος, ἐξ οὗ ἤναψεν ὑπέρλαμπρον φλόγα. Καθὼς δὲ φθάνει εἰς τὸν αἰθέρα καπνὸς ἐξερχόμενος ἀπὸ πόλιν μεμακρυσμένης νήσου τὴν ὁποίαν πολιορκοῦσιν ἐχθροί, μαχόμενοι κρατερῶς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μακρὰν τῆς πατρίδος των· ἅμα δὲ δύσῃ ὁ ἥλιος, καίονται ἀλλεπάλληλοι πυραί, τῶν ὁποίων ἡ λάμψις ἀναβαίνει ὑψηλά, διὰ νὰ τὴν ἴδωσιν οἱ περίοικοι, καὶ νὰ ἔλθωσι μὲ τὰ πλοῖα εἰς βοήθειάν των· οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἡ λάμψις ἔφθανεν εἰς τὸν αἰθέρα. Πορευθεὶς δὲ ἀπὸ τὸ τεῖχος ἐστάθη εἰς τὴν τάφρον, χωρὶς ν' ἀναμιχθῇ μὲ τοὺς Ἕλληνας· διότι ἐτηρήθη τὴν συνετὴν συμβουλὴν τῆς μητρός του. Ἐκεῖ σταθείς, ἐφώναξε· μακρόθεν δ' ἐφώναξε καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· καὶ ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς Τρῶας μέγαν θόρυβον. Καθὼς δ' ὅταν ἠχήσῃ ἡ σάλπιγξ γίνεται ἐξάκουστος ἡ φωνὴ ὑπὸ τῶν πολιορκούντων τὴν πόλιν φονικῶν ἐχθρῶν, οὕτως ἐξάκουστος ἔγεινε καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Αἰακίδου. Οἱ Τρῶες ἅμα ἤκουσαν τὴν χαλκῆν φωνὴν τοῦ Αἰακίδου συνεταράχθησαν ὅλοι· οἱ δὲ καλλίτριχες ἵπποι ἔστρεψαν ὀπίσω τὰ ἅρματα, φοβερὰ προβλέποντες καὶ οἱ ἡνίοχοι ἐξεπλάγησαν ὅταν εἶδον τὸ φοβερὸν πῦρ, καιόμενον τρομερῶς ὑπεράνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ μεγαλοψύχου υἱοῦ τοῦ Πηλέως, ὅπερ ἤναπτεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ. Τρεῖς φορὰς ἐφώναξεν ἄνωθεν τῆς τάφρου ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς, καὶ τὰς τρεῖς συνεταράχθησαν οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἔνδοξοι σύμμαχοί των. Τότε δὲ ἀπωλέσθησαν δώδεκα ἄνδρες ἄριστοι πέριξ εἰς τὰ ὀχήματα καὶ τὰ ἀκόντιά των. Οἱ δ' Ἕλληνες μετὰ χαρᾶς σηκώσαντες ἀπὸ τὴν μάχην τὸν Πάτροκλον κατέθεσαν αὐτὸν εἰς τὴν κλίνην, πέριξ τῆς ὁποίας ἵσταντο οἱ ἀγαπητοὶ σύν-

τροφοί του ὀδυρόμενοι, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἠκολούθει ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς, χύνων θερμὰ δάκρυα, ὅταν εἶδε τὸν πιστὸν σύντροφόν του κείμενον εἰς τὸ φέρετρον καὶ φονευμένον μὲ ὀξὺ ὅπλον, αὐτὸν τὸν ὁποῖον ἔστειλε μὲ ἵππους καὶ ὀχήματα εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ δὲν τὸν ὑπεδέχθη πλέον ἐπιστρέψαντα.

Ἡ βοῶπις σεπτὴ Ἥρα ἔπεμψε τότε ἄκοντα τὸν ἀκούραστον Ἥλιον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ ρεύματα τοῦ Ὠκεανοῦ· καὶ οὕτω δύσαντος τοῦ Ἡλίου, ἔπαυσαν οἱ εὐγενεῖς Ἕλληνες τὴν κρατερὰν μάχην καὶ τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον.

Ἀφ' ἑτέρου οἱ Τρῶες ἀποχωρήσαντες ἀπὸ τὴν πεισματώδη μάχην, ἔλυσαν ἀπὸ τὰ ἅρματα τοὺς ταχεῖς ἵππους, καὶ συνῆλθον εἰς συνέλευσιν, πρὶν νὰ φροντίσωσι περὶ δείπνου. Ὄρθιοι δὲ ἱστάμενοι ἔκαμνον τὴν συνέλευσιν, οὐδ' ἐτόλμησε κανεὶς νὰ καθίσῃ· διότι ὅλους τοὺς κατέλαβε τρόμος, διότι ἀνεφάνη ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ ὁποῖος ἀπὸ πολλοῦ εἶχε παύσει πολεμῶν. Πρὸς αὐτοὺς ἤρχισε ν' ἀγορεύῃ ὁ συνετὸς Πολυδάμας ὁ υἱὸς τοῦ Πανθόου· διότι μόνος αὐτὸς ἐγνώριζε τὰ παρελθόντα καὶ προέβλεπε τὰ μέλλοντα. Ἦτο δὲ σύντροφος τοῦ Ἕκτορος· ἐγεννήθησαν δὲ τὴν ἰδίαν νύκτα· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνίκα εἰς τοὺς λόγους, ὁ δ' Ἕκτωρ εἰς τὸ δόρυ· αὐτὸς λοιπὸν καλῶς σκεπτόμενος, ἠγόρευσε καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς·

«Σκεφθῆτε καλῶς, φίλοι· ἐγὼ σᾶς προτρέπω νὰ ὑπάγωμεν τώρα εἰς τὴν πόλιν, καὶ νὰ μὴ περιμένωμεν τὴν αὐγὴν εἰς τὴν πεδιάδα πλησίον τοῦ στρατοπέδου· διότι εἴμεθα μακρὰν τοῦ τείχους ἡμῶν. Ἐνόσῳ μὲν ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο ὠργισμένος κατὰ τοῦ θείου Ἀγαμέμνονος, οἱ Ἕλληνες ἦσαν εὐκολοπολέμητοι· τότε ἔχαιρον καὶ ἐγὼ κοιμώμενος πλησίον τῶν ταχέων πλοίων, διότι ἤλπιζον νὰ κυριεύσωμεν τὰ εὔστροφα πλοῖα. Τώρα ὅμως πολὺ φοβοῦμαι τὸν ταχύποδα υἱὸν τοῦ Πηλέως· καθὼς ἡ ψυχὴ ἐκείνου εἶναι γενναία, δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μείνῃ εἰς τὴν πεδιάδα ὅπου οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἕλληνες ἐν τῷ μέσῳ ἀμφότεροι μοιράζονται τὴν δύναμιν τοῦ πολέμου, ἀλλὰ θὰ πολεμήσῃ διὰ τὴν πόλιν καὶ διὰ τὰς γυναῖκάς μας. Ἂς ὑπάγωμεν λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν, ἀκούσατέ με, διότι καθὼς λέγω θέλει συμβῆ. Τώρα μὲν ἡ θεία νὺξ ἔκαμε τὸν ταχύπουν Πηλείδην νὰ παύσῃ τὴν μά-

χην· ἐὰν δὲ αὔριον ὁρμήσας ἔνοπλος εὕρῃ ἡμᾶς ἐδῶ εὑρισκομένους, τότε θέλει τὸν γνωρίσει καλῶς ἕκαστος· διότι μὲ χαρὰν θὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν, ὅστις ἤθελε διαφύγει, πολλοὺς δ ἐκ τῶν Τρώων θὰ φάγωσιν οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες· ε ἴθε τοῦτο νὰ μὴ φθάσῃ εἰς τὰ ὦτά μου. Ἐὰν ὅμως πεισθῶμεν ὅλοι εἰς τοὺς λόγους μου, ἂν καὶ μὲ λύπην μας, τὴν μὲν νύκτα θὰ ἐνθαρρυνθῶμεν ἐν τῇ συνελεύσει, τὴν δὲ πόλιν θέλουσι προφυλάξει οἱ πύργοι, αἱ ὑψηλαὶ πύλαι, καὶ αἱ μακραὶ καλλίξεστοι καὶ συγκεκλεισμέναι σανίδες, αἱ ἐπ' αὐτῶν προσηρμοσμέναι. Τὴν δὲ πρωΐαν κατὰ τὴν αὐγήν, ὁπλισθέντες, θὰ σταθῶμεν ἔνοπλοι εἰς τοὺς πύργους· θὰ ἦναι δὲ χειρότερον εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἐὰν θελήσῃ ἐλθὼν ἀπὸ τὰ πλοῖα νὰ πολεμήσῃ καθ' ἡμῶν διὰ τὸ τεῖχος. Θὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα, ἀφοῦ χορτάσῃ ἀπὸ διακφόρους δρόμους τοὺς ὑψαύχενας ἵππους του, περιτρέχων κάτωθεν τῆς πόλεως. Ἐντὸς ὅμως τῆς πόλεως δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ ἡ ψυχή του νὰ ὁρμήσῃ οὐδὲ θὰ τὴν ἐκπορθήσῃ ποτὲ, πρὶν τὸν καταφάγωσιν οἱ ταχεῖς κύνες.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ πολεμικὸς Ἕκτωρ·

«Πολυδάμα, σὺ δὲν ὁμιλεῖς πλέον λόγους ἀρεστοὺς εἰς ἐμὲ, ἀφοῦ προτρέπεις, ἐπιστρέψαντες πάλιν νὰ κλεισθῶμεν εἰς τὴν πόλιν ἢ μήπως δὲν ἐχορτάσατε ἀκόμη κεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν πύργων; Πρότερον οἱ ἄνθρωποι ὅλοι ἔλεγον πολύχρυσον καὶ πολύχαλκον τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου· τώρα ὅμως ἐχάθησαν ἀπὸ τοὺς οἴκους τὰ ὡραῖα κειμήλια, καὶ πολλὰ κτήματα πωλούμενα μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ εἰς τὴν τερπνὴν Μαιονίαν, ἀφ' ὅτου ὠργίσθη ὁ μέγας Ζεύς. Τώρα δὲ ἀφοῦ μοι ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου ν' ἀπολαύσω δόξαν πλησίον τοῦ στρατοπέδου, καὶ ν' ἀποκλείσω εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς Ἕλληνας, τώρα, ἀνόητε, μὴ λέγῃς εἰς τὸν λαὸν τοιαύτας σκέψεις· διότι κανεὶς ἐκ τῶν Τρώων δὲν θέλει πεισθῇ· ἐπειδὴ δὲν θὰ τοὺς ἀφήσω. Ἔλθετε λοιπὸν ὑπακούσωμεν ὅλοι εἰς ὅ,τι ἐγὼ θὰ εἴπω. Τώρα μὲν λάβετε τὸ δεῖπνον ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ εἰς τὰς τάξεις· μὴ λησμονῆτε νὰ φυλάττητε, καὶ ἕκαστος ἂς ἀγρυπνῇ. Ὅστις δ' ἐκ τῶν Τρώων ἀνησυχεῖ καθ' ὑπερβολὴν διὰ τὰ κτήματά του, συλλέξας αὐτὰ ἂς τὰ δώσῃ εἰς τὸν λαὸν νὰ

τὰ φάγῃ δημοσίως, κάλλιον εἶναι νὰ τὰ χαρῇ κανεὶς ἐξ αὐτῶν παρὰ οἱ Ἕλληνες. Τὸ δὲ πρωΐ, τὴν αὐγήν, ὁπλισθέντες ἂς συνάψωμεν πεισματώδη μάχην πλησίον τῶν πλοίων. Ἐὰν δὲ πράγματι ἠγέρθη ὁ παρὰ τὰ πλοῖα θεῖος Ἀχιλλεύς, ἂν θελήσῃ νὰ πολεμήσῃ, τόσον χειρότερον δι' αὐτόν. Ἐγὼ δὲν θὰ ἀποφύγω αὐτὸν εἰς τὴν κακόηχον μάχην, ἀλλὰ γενναίως θ' ἀντισταθῶ εἰς αὐτόν, καὶ ἢ θὰ ὑπερισχύσῃ ἢ θὰ ὑπερισχύσω. Ἀβέβαιος εἶναι ὁ πόλεμος, καὶ φονεύει τὸν θέλοντα νὰ φονεύσῃ.»

Οὕτως ἠγόρευσεν ὁ Ἕκτωρ, οἱ δὲ Τρῶες ἐπευφήμησαν, οἱ ἀνόητοι! διότι τοῖς ἀφῄρεσε τὰς φρένας ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Καὶ τὸν μὲν Ἕκτορα, κακῶς σκεπτόμενον, ἐπεδοκίμασαν, τὸν δὲ Πολυδάμαντα, ὅστις ἐξέφερε καλὴν γνώμην, κανεὶς δὲν ἐπεδοκίμασεν. Ἀκολούθως ἔλαβον τὸ δεῖπνον εἰς τὸ στρατόπεδον· οἱ δ' Ἕλληνες καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀνεστέναζον θρηνοῦντες τὸν Πάτροκλον. Ἐξῆρχε δὲ τοῦ γοεροῦ θρήνου ὁ Ἀχιλλεύς, ἐπιθέσας τὰς ἀνδροφόνους χεῖράς του ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ συντρόφου του, καὶ λίαν συνεχῶς ἀναστενάζων, ὡς λέων καλλιχαίτης τοῦ ὁποίου τοὺς σκύμνους ἤθελεν ἁρπάσει κυνηγὸς ἀνὴρ ἐκ τοῦ πυκνοῦ δάσους· αὐτὸς δὲ λυπεῖται, ἐλθὼν ὕστερον, καὶ τρέχει εἰς πολλὰς κοιλάδας, ἐρευνῶν τὰ ἴχνη τοῦ ἀνδρὸς ἴσως τὸν εὕρῃ που· διότι δριμυτάτη ὀργὴ κατέχει αὐτόν· οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς βαρυστενάζων ἔλεγεν εἰς τοὺς Μυρμιδόνας·

«Οἴμοι! ὄντως μάταιον λόγον ἐξέβαλον τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐνθαρρύνων τὸν ἥρωα Μενοίτιον εἰς τὸν οἶκόν του· τῷ ἔλεγον ὅτι θὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν ἔνδοξον Ὀποῦντα τὸν υἱόν του, ἀφοῦ ἐκπορθήσω τὴν Τροίαν, καὶ λάβω μερίδιον ἐκ τῆς λείας· ἀλλ' ὁ Ζεὺς δὲν ἐκτελεῖ ὅλα τῶν ἀνθρώπων τὰ σχέδια· διότι εἶναι πεπρωμένον καὶ οἱ δύο μας τὴν ἰδίαν γῆν νὰ βάψωμεν μὲ τὸ αἷμά μας, ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν, ἐπειδὴ οὐδ' ἐμὲ δὲν θὰ ὑποδεχθῇ, ἐπιστρέψαντα, εἰς τὸν οἶκόν του ὁ γέρων ἱππότης Πηλεὺς οὐδ' ἡ μήτηρ μου Θέτις, ἀλλ' ἐδῶ θὰ μὲ σκεπάσῃ ἡ γῆ. Τώρα δὲ ἀφοῦ, ὦ Πάτροκλε, θ' ἀποθάνω ὕστερον ἀπὸ σέ, δὲν θὰ σὲ ἐνταφιάσω, πρὶν νὰ φέρω ἐνταῦθα τὰ ὅπλα καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μεγαλοψύχου φονέως σου Ἕκτορος· δώδεκα δὲ ἔμπροσθεν τῆς πυρᾶς σου, θ' ἀποκεφαλίσω λαμπρὰ τῶν Τρώων

τέκνα, ὀργισθεὶς διὰ τὸν θάνατόν σου. Ἕως τότε θὰ κεῖσαι οὕτως ἄταφος ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ πέριξ σου Τρωαίδες καὶ βαθύκολποι Δαρδανίδες θὰ κλαίουσι νυχθημερὸν δακρύουσαι, αὐταὶ τὰς ὁποίας ἀγωνιζώμενοι διὰ τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ δόρατός μας κατεκτήσαμεν, ἐκπορθήσαντες εὐγείους τῶν ἀνθρώπων πόλεις.»

Οὕτως εἰπὼν, διέταξε τοὺς συντρόφους του ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς νὰ στήσωσι περὶ τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, διὰ νὰ λούσωσι τάχιστα τὸν Πάτροκλον ἀπὸ τὰ αἵματα. Ἐκεῖνοι δ' ἔστησαν λουτροχόον λέβητα ἐπὶ τοῦ καυστικοῦ πυρὸς, ἔχυσαν ἐν αὐτῷ ὕδωρ, καὶ λαβόντες ξύλα ἔκαιον αὐτὰ κάτωθεν· οὕτω τὸ πῦρ περιέβαλλε τὴν γαστέρα τοῦ λέβητος, καὶ ἐθερμαίνετο τὸ ὕδωρ. Ἀφοῦ δ' ἔβρασε τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ λέβητος, τότε τὸν ἔλουσαν καὶ τὸν ἤλειψαν μὲ παχὺ ἔλαιον, ἐγέμισαν τὰς πληγὰς μὲ ἔλαιον ἐννέα ἐτῶν, θέσαντες δ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐκάλυψαν αὐτὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μὲ λεπτὸν λινὸν ὕφασμα, ἄνωθεν δὲ μὲ λευκὴν σινδόνα. Ἔπειτα καθ' ὅλην τὴν νύκτα οἱ Μυρμιδόνες περὶ τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα, ἔκλαιον τὸν Πάτροκλον, θρηνοῦντες· τότε ὁ Ζεὺς εἶπεν εἰς τὴν ἀδελφὴν καὶ σύζυγόν του Ἥραν·

«Ἐνήργησας καὶ πάλιν, βοῶπις σεπτὴ Ἥρα, ἐγείρασα τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα· φαίνεται ὅτι ὄντως ἀπὸ σὲ τὴν ἰδίαν ἐγεννήθησαν οἱ μακρόκομοι Ἕλληνες.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ βοῶπις σεπτὴ Ἥρα·

«Δεινότατε Κρονίδη, ὁποῖον λόγον εἶπες; Ἀφοῦ θνητὸς φροντίζει νὰ κάμῃ κακόν τι εἰς ἄνθρωπον καθ' οὗ εἶναι ὠργισμένος, ἐνῷ εἶναι θνητὸς καὶ δὲν ἔχει τόσην φρόνησιν· πῶς θέλεις, ἐγὼ, ἡ ὁποία καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ἡ ἀρίστη τῶν θεῶν, καὶ διὰ τὴν γενεὰν καὶ διότι εἶμαι σύζυγος σοῦ, τοῦ βασιλεύοντος μεταξὺ πάντων τῶν ἀθανάτων, νὰ μὴ πλέξω κακὰ διὰ τοὺς Τρῶας, κατὰ τῶν ὁποίων εἶμαι ὠργισμένη;»

Καὶ οὗτοι μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον. Ἡ δὲ ἀργυρόπους Θέτις ἔφθασεν εἰς τὸν αἰώνιον καὶ ἀστερόεντα οἶκον τοῦ Ἡφαίστου, τὸν διαπρέποντα μεταξὺ τῶν οἴκων τῶν ἀθανάτων, καὶ χάλκινον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος χωλὸς κατεσκεύασεν·

Εὗρε δ'αὐτὸν ἱδρωμένον καὶ στρεφόμενον περὶ τὰς φύσας (φυσερὰ) μετὰ σπουδῆς· διότι κατεσκεύαζεν εἴκοσιν ὅλους τρίποδας λέβητας, διὰ νὰ ἵστανται περὶ τὸν τοῖχον τοῦ στερεοῦ μεγάρου, ὑπὸ δὲ τὸν πυθμένα ἑκάστου ἔθηκε χρυσοῦς τροχοὺς, διὰ νὰ πηγαίνωσι μόνοι των εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν θεῶν, καὶ πάλιν νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὸν οἶκον, θαυμαστοὶ νὰ τοὺς ἴδῃ τις. Ἦσαν δὲ οὗτοι τοσοῦτον ἑτοιμασμένοι, ὥστε μόνον τὰ ποικίλα ὦτα ἔλειπον· ταῦτα δὲ παρεσκεύαζε καὶ ἐτορνηλάτει τοὺς ἥλους. Ἐνῷ λοιπὸν εἰς αὐτὰ κατεγίνετο διὰ τῶν σοφῶν του γνώσεων, τὸν ἐπλησίασεν ἡ θεὰ Θέτις, τὴν ὁποίαν προχωρήσασα εἶδεν ἡ λευκόπεπλος καὶ ὡραία Χάρις τὴν ὁποίαν συνεζεύχθη ὁ ἔνδοξος χωλός· ἔλαβε λοιπὸν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ ὀνομαστὶ αὐτὴν καλοῦσα, τῇ εἶπε·

«Διατί, ὦ μακρόπεπλε Θέτι, σεπτὴ φίλη, ἔρχεσαι εἰς τὸν οἶκόν μας; πρότερον δὲν ἐσύχναζες· ἀκολούθησόν με λοιπὸν διὰ νά σοι παραθέσω τὰ ξένια δῶρα.»

Οὕτως εἰποῦσα ἔφερεν αὐτὴν ἐμπρὸς ἡ εὐγενὴς θεά. Ἔπειτα ἐκάθισεν αὐτὴν ἐπὶ θρόνου μὲ ἀργυροῦς ἥλους, ὡραίου καὶ ποικίλου· ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μικρὸν θρανίον, καὶ ἀκολούθως προσκαλέσασα τὸν περίφημον εἰς τὴν τέχνην Ἥφαιστον, τῷ εἶπεν·

«Ἥφαιστε, προχώρησον ἐδῶ, ἡ Θέτις ἔχει ἀνάγκην σοῦ.»

Τότε τῇ ἀπήντησεν ὁ ἔνδοξος χωλός·

«Ὄντως θαυμαστὴ καὶ σεβασμία θεὰ ἦλθεν ἐντὸς τοῦ οἴκου μου, ἥτις μὲ ἔσωσεν ὅταν μὲ κατέλαβεν ὀδύνη, πεσόντα μακρὰν κατὰ θέλησιν τῆς ἀθλίας μητρός μου, ἡ ὁποία ἠθέλησε νὰ μὲ κρύψῃ ἐπειδὴ ἤμην χωλός· τότε θὰ ὑπέφερον συμφορὰς, ἐὰν ἡ Εὐρυνόμη καὶ ἡ Θέτις δὲν μὲ ὑπεδέχοντο εἰς τοὺς κόλπους των, ἡ Εὐρυνόμη ἡ θυγάτηρ τοῦ ταχυρρόου Ὠκεανοῦ. Πλησίον αὐτῶν ἐννέα ἔτη ἐχάλκευον, πολλὰ στολίδια, πόρπας, κυκλοτερῆ ψέλλια, ἐνώτια καὶ περιδέραια, ἐντὸς τοῦ κοίλου σπηλαίου, πέριξ τοῦ ὁποίου τὸ ρεῦμα τοῦ ὠκεανοῦ ἔρρεεν ἄφθονον μουρμουρίζον μὲ ἀφρόν· δὲν τὸ ἤξευρε δὲ κανεὶς ἄλλος οὔτε ἐκ τῶν θεῶν οὔτε ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μόνον ἡ Θέτις καὶ ἡ Εὐρυνόμη, αἵτινες μὲ ἔσωσαν. Αὕτη τώρα ἦλθεν

εἰς τὸν οἶκόν μας· διὰ τοῦτο πρέπει προθύμως νὰ πληρώσω εἰς τὴν καλλιπλόκαμον Θέτιν τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς μου. Ἀλλὰ σὺ μὲν παράθες εἰς αὐτὴν καλὰ ξενία, ἕως ὅτου ἐγὼ ἀποθέσω τὰς φύσας καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖά μου.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν ἀκμοθέτην ὡς ἀετὸς χωλαίνων, καὶ ἐκινοῦντο δυνατὰ αἱ βεβλαμμέναι κνῆμαί του. Ἔθεσε τὰς φύσας μακρὰν τοῦ πυρός, συνέλεξεν ὅλα τὰ ἐργαλεῖα δι' ὧν εἰργάζετο, εἰς τὴν ἀργυρᾶν λάρνακα· καὶ ἐσπόγγιζε τὸ πρόσωπον, τὰς δύο χεῖρας, τὸν δυνατὸν αὐχένα καὶ τὰ δασέα στήθη του, ἐνεδύθη δὲ χιτῶνα, καὶ λαβὼν στιβαρὸν σκῆπτρον, ἐπορεύθη πρὸς τὴν θύραν χωλαίνων· κατόπιν δὲ τοῦ ἄνακτος ἔτρεχον θεράπαιναι χρυσαῖ, ὅμοιαι μὲ ζωντανὰς νεάνιδας. Αὗται ἔχουσι μὲν νοῦν ἐν τῇ ψυχῇ, ἔχουσι φωνὴν καὶ δύναμιν, ἠξεύρουσι δὲ τὰ ἔργα τῶν ἀθανάτων θεῶν. Αὗται λοιπὸν ὑπηρέτων τὸν ἄνακτα· οὗτος δὲ συρόμενος πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτο καὶ ἡ Θέτις, ἐκάθισεν ἐπὶ λαμπροῦ θρόνου, καὶ λαβὼν τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἐκάλεσε αὐτὴν καὶ τῇ εἶπε·

«Διατί, ὦ μακρόπεπλε Θέτι, σεπτὴ φίλη, ἦλθες εἰς τὸν οἶκόν μας; πρότερον δὲν ἐσύχναζες· ὁμίλησον ὅ,τι διανοεῖσαι, καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸ ἐκτελέσω· ἐὰν βεβαίως δύναμαι, καὶ ἦναι ἐκτελεστόν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ Θέτις κλαίουσα·

«Ἥφαιστε, ἐξ ὅλων τῶν ἐν Ὀλύμπῳ θεῶν, ὑπέφερε πράγματι καμμία τόσας συμφοράς, ὅσας εἰς ἐμὲ μόνην ἔδωκεν ὁ Κρονίδης Ζεύς; Μόνην ἐμὲ ἐκ τῶν ἄλλων θαλασσίων θεῶν ὑπέβαλεν εἰς ἄνδρα, εἰς τὸν Αἰακίδην Πηλέα, καὶ ὑπέμεινα τὸν γάμον θνητοῦ, ἂν καὶ οὐδόλως τὸ ἤθελον· καὶ οὗτος μὲν κεῖται εἰς τὸν οἶκόν του βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ κακοῦ γήρατος, τώρα ὅμως ἔχω ἄλλα· μοὶ ἔδωκε νὰ γεννήσω καὶ ἀναθρέψω υἱόν, ἔξοχον ἥρωα· ὁ ὁποῖος ηὔξανεν ὡσὰν βλαστός· καὶ ἀφοῦ τὸν ἀνέθρεψα ὡς φυτὸν ἐν τῷ ἀγρῷ, τὸν ἔστειλα μὲ τὰ κυρτὰ πλοῖα εἰς τὴν Τροίαν διὰ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων· ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν ὑποδεχθῶ πλέον ἐπιστρέψαντα εἰς τὴν πατρίδα, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως. Ἐνόσῳ δὲ ζῇ καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ὑποφέρει, καὶ δὲν δύναμαι πορευθεῖσα νὰ τὸν βοηθήσω. Τὴν κόρην, τὴν

ὁποίαν ὡς βραβεῖον ἐξέλεξαν δι' αὐτὸν οἱ Ἕλληνες, τὴν ἐπῆρεν ὀπίσω ἐκ τῶν χειρῶν του ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων. Λυπούμενος λοιπὸν δι' αὐτήν, ἔφθειρε τὴν ψυχήν του· οἱ δὲ Τρῶες περιέκλεισαν τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων των, καὶ δὲν τοὺς ἄφηνον νὰ ἐξέλθωσιν ἔξω. Τότε παρεκάλουν τὸν Ἀχιλλέα οἱ γέροντες τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοῦ ὑπέσχοντο λαμπρὰ δῶρα· ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἠρνήθη νὰ τοὺς ἀποκρούσῃ τὸν ὄλεθρον, ἐνέδυσεν ὅμως τὸν Πάτροκλον μὲ τὰ ὅπλα του, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν πόλεμον δώσας εἰς αὐτὸν πολὺν στρατόν. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπολέμων περὶ τὰς Σκαιὰς πύλας, καὶ αὐθημερὸν θὰ ἐκυρίευον τὴν πόλιν, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων δὲν ἐφόνευε μεταξὺ τῶν προμάχων τὸν πολλὰς συμφορὰς προξενήσαντα γενναῖον τοῦ Μενοιτίου υἱόν, δοξάζων οὕτω τὸν Ἕκτορα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἦλθον ὡς ἱκέτις εἰς τὰ γόνατά σου, ἐὰν θέλῃς νὰ δώσῃς εἰς τὸν ταχυθάνατον υἱόν μου ἀσπίδα καὶ περικεφαλαίαν καὶ καλὰς κνημῖδας ἡρμοσμένας μὲ ἐπισφύρια, καὶ θώρακα· διότι ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε, τὸ ἀπώλεσεν ὁ πιστός του σύντροφος, καταβληθεὶς ὑπὸ τῶν Τρώων, αὐτὸς δὲ κεῖται τώρα κατὰ γῆς λυπούμενος.»

Τότε ἀπήντησεν εἰς αὐτὴν ὁ ἀριστοτέχνης Ἥφαιστος·

«Ἔχε θάρρος· μὴ σκέπτεσαι δι' αὐτά. Εἴθε νὰ ἠδυνάμην νὰ τὸν ἀποκρύψω οὕτω καὶ ἀπὸ τὸν κακὸν θάνατον ὅταν τοῦ ἔλθῃ ἡ κακὴ μοῖρα, καθὼς θὰ ἔχῃ ὡραῖα ὅπλα, τὰ ὁποῖα θὰ θαυμάσῃ πᾶς ἄνθρωπος ὅστις ἤθελε τὰ ἴδει.»

Οὕτως εἰπὼν, ταύτην μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ, αὐτὸς δ' ἐπῆγεν εἰς τὰς φύσας, τὰς ἔθεσεν πρὸς τὸ πῦρ καὶ τὰς διέταξε νὰ ἐργάζωνται. Αἱ δὲ φῦσαι ὅλαι ἐφύσων εἰς εἴκοσι χοάνας, ἐκβάλλουσαι παντοῖον εὔπρηστον ἀτμόν, ἄλλοτε μὲν δυνατώτερον, ἄλλοτε δ' ἐλαφρότερον, ὅπως ἤθελεν ὁ Ἥφαιστος καὶ ἀπήτει τὸ ἔργον· ἔβαλε δὲ εἰς τὸ πῦρ χαλκὸν καὶ σκληρὸν κασσίτερον, πολύτιμον χρυσὸν καὶ ἄργυρον· ἔπειτα ἔθεσεν εἰς τὸν ἀκμοθέτην τὸν μέγαν ἄκμονα, καὶ ἔλαβε διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν βαρεῖαν σφῦραν, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν πυράγραν.

Πρῶτον μὲν κατεσκεύασεν ἀσπίδα μεγάλην καὶ δυνατήν, πανταχοῦ στολίζων αὐτήν, ἔβαλε πέριξ λαμπρὰν περιφέρειαν τρίπτυχον ἀστράπτουσαν, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξήρτησεν ἀργυροῦ

τελαμῶνα. Ἡ ἀσπὶς αὐτὴ εἶχε πέντε πτυχάς· ἐπ' αὐτῆς δὲ κατεσκεύασε πολλὰ ποικίλματα, διὰ τοῦ ἐπιστήμονος νοός του.

Κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτῆς τὴν γῆν, τὸν οὐρανόν, τὴν θάλασσαν, τὸν ἀκούραστον ἥλιον καὶ τὴν πλησιφαῆ σελήνην, ὅλα τὰ ἄστρα μὲ τὰ ὁποῖα στεφανοῦται ὁ οὐρανός, τὰς Πλειάδας, τὰς Ὑάδας, καὶ τὸν ἰσχυρὸν Ὠρίωνα, τὴν Ἄρκτον, τὴν ὁποίαν καὶ Ἅμαξαν καλοῦσι καὶ ἥτις εἰς τὴν θέσιν της στρέφεται παραφυλάττουσα τὸν Ὠρίωνα, εἶναι δὲ μόνη αὐτὴ ἀμέτοχος τῶν λουτρῶν τοῦ Ὠκεανοῦ.

Ἐπ' αὐτῆς κατεσκεύατε δύο ὡραίας πόλεις τῶν ἀνθρώπων. Εἰς μὲν τὴν μίαν ὑπῆρχον γάμοι, καὶ συμπόσια, ἐξάγοντες δὲ τῶν θαλάμων τὰς νύμφας ὑπὸ τὸ φῶς καιομένων δᾳδῶν, ὡδήγουν αὐτὰς εἰς τὴν πόλιν, καὶ πολλὰ τοῦ γάμου ἄσματα ἀντήχουν· ἐστρέφοντο νέοι χορευταὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἠκούοντο οἱ αὐλοὶ καὶ αἱ φόρμιγγες· αἱ δὲ γυναῖκες ἱστάμεναι ἑκάστη εἰς τὰ πρόθυρα ἐθαύμαζον· ὁ λαὸς ἦτο συνηθροισμένος εἰς συνέλευσιν· ἐκεῖ δὲ ἠγέρθη φιλονεικία· δύο ἄνδρες ἐφιλονείκουν διὰ τὰ λύτρα φονευθέντος ἀνδρός· ὁ μὲν εἷς ἔλεγεν ὅτι τὰ ἐπλήρωσεν ὅλα καὶ ἐβεβαίου τὸν λαόν, ὁ δὲ ἄλλος ἠρνεῖτο λέγων ὅτι οὐδὲν ἔλαβε· καὶ οἱ δύο δὲ ἤθελον νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις διὰ μάρτυρος· ὁ λαὸς ἐπευφήμει δι' ἀμφοτέρους, βοηθῶν καὶ τοὺς δύο· καὶ οἱ μὲν κήρυκες ἐμπόδιζον τὸν λαόν, οἱ δὲ γέροντες ἐκάθηντο ἐπὶ πελεκητῶν λίθων ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ κύκλου, κρατοῦντες ἀνὰ χεῖρας, σκῆπτρα ἀεροφώνων κηρύκων· μὲ αὐτὰ ἐσηκώνοντο ἔπειτα καὶ ἐδίκαζον ἐναλλάξ. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἔκειντο δύο τάλαντα χρυσοῦ διὰ νὰ δοθῶσιν εἰς ἐκεῖνον ἐξ αὐτῶν ὅστις ἤθελεν εἴπει μὲ εὐθύτητα τίς εἶχε δίκαιον.

Πέριξ δὲ τῆς ἄλλης πόλεως εὑρίσκοντο δύο στρατοὶ λάμποντες ἀπὸ τὰ ὅπλα. Εἶχον δὲ δύο γνώμας, ἢ νὰ τὴν καταστρέψωσιν ἢ νὰ μοιράσωσιν εἰς δύο πάντα, ὅσα κτήματα περιέκλειεν ἡ εὐδαίμων πόλις· ἀλλ' οἱ ἐντὸς δὲν ἐπείσθησαν· καὶ κρυφίως ὡπλίζοντο δι' ἐνέδραν. Καὶ τὸ μὲν τεῖχος προ, εφύλαττον ἱστάμεναι ἐπάνω αἱ σύζυγοι καὶ τὰ τέκνα των ὁμοῦ μὲ τοὺς γέροντας ἄνδρας· οἱ δὲ πολῖται ἐπορεύοντο· προηγοῦντο δὲ αὐτῶν ὁ Ἄρης καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ οἱ δύο

χρυσοῖ, ἐνδεδυμένοι μὲ χρυσᾶ φορέματα, ὡραῖοι καὶ μεγάλοι, ἔνοπλοι ὡς θεοί, καὶ οἱ δύο εὐδιάγνωστοι· ὁ δὲ λαὸς ἦτο μικρότερος τὸ ἀνάστημα. Ὅταν δ' ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἤθελον νὰ ἐνεδρεύσωσι, πλησίον ποταμοῦ, ὅπου ἔπινον ὅλα τὰ βοσκήματα, ἐκεῖ ἐκάθισαν σκεπασμένοι μὲ λάμποντα ὅπλα. Μακρὰν δὲ ἀπ' αὐτῶν ἐκάθηντο δύο σκοποὶ περιμένοντες πότε θὰ ἴδωσι τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας· οὗτοι ταχέως ἐπροχώρησαν, ἀκολουθούμενοι ἀπὸ δύο ποιμένας τερπομένους μὲ τὸν αὐλόν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐνόησαν τὴν ἐνέδραν. Καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ ἐνέδρᾳ προϊδόντες, ἐπέδραμον, καὶ ταχέως συνέλαβον τὰς ἀγέλας τῶν βοῶν, καὶ τὰ καλὰ ποίμνια λευκῶν ἀρνίων, καὶ ἐφόνευσαν τοὺς βοσκούς. Οἱ δὲ πολιορκηταὶ ἅμα ἤκουσαν μέγαν θόρυβον πρὸς τὸ μέρος τῶν βοῶν, ἐνῷ ἐκάθηντο ἔμπροσθεν τῆς συνελεύσεως, παρευθὺς ἀναβάντες εἰς τοὺς ἀερόποδας ἵππους των ἔδραμον ἐκεῖ, καὶ ταχέως ἔφθασαν. Σταθέντες δὲ συνεπλάκησαν εἰς μάχην παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, κτυπῶντες ἀλλήλους μὲ χαλκᾶ δόρατα. Τότε ἀνεμίχθη ἡ Ἔρις, ὁ Θόρυβος καὶ ὁ ὀλέθριος Θάνατος, κρατῶν ἄλλον μὲν ζωντανὸν μόλις πληγωθέντα, ἄλλον ἀπλήγωτον, καὶ ἄλλον τεθνηκότα πλέον σύρων ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης· ἐφόρει δὲ εἰς τοὺς ὤμους του φόρεμα κόκκινον ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινον αἷμα. Ἀνεμιγνύοντο δὲ ὡς ζῶντες ἄνθρωποι καὶ ἐμάχοντο, καὶ ἔσυρον τοὺς νεκροὺς τῶν φονευθέντων ἐξ ἀλλήλων.

Κατεσκεύασεν ἐπίσης ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ἀγρὸν ἁπαλόν, γῆν παχεῖαν, εὐρεῖαν, τρεῖς φορὰς ἀροτριωθεῖσαν· πολλοὶ δὲ γεωργοὶ στρέφοντες ἐντὸς αὐτῆς τὰ ζεύγη των τὰ διηύθυνον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὅταν δὲ στρέψαντες ἔφθανον εἰς τὸ τέλος τοῦ χωραφίου, ἐπερχόμενος ἀνήρ, ἔδιδεν εἰς χεῖράς των ποτήριον οἴνου γλυκέος ὡς μέλι· ἐκεῖνοι δ' ἔστρεφον πάλιν εἰς τὰς αὔλακας, προσπαθοῦντες νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μεγάλου ἀγροῦ. Ἡ δὲ γῆ ἐμαύριζεν ὄπισθεν, καὶ ἐφαίνετο ὡς ἀροτριωμένη, μολονότι ἦτο χρυσῆ· τοῦτο δὲ ἦτο μέγα θαῦμα.

Κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτῆς ἐκτεταμένον βασιλικὸν χωράφιον ἐσπαρμένον· ἐκεῖ θερισταὶ ἐθέριζον κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας κοπτερὰ δρέπανα· ἄλλα δὲ χειρόβολα ἔπιπτον ἀλλεπάλληλα

κατὰ γῆς εἰς τὴν αὔλακα, καὶ ἄλλα οἱ δετῆρες ἔδενον μὲ δεσμούς· ἐπήρχοντο τρεῖς δετῆρες· ὄπισθεν δ' αὐτῶν παῖδες συνάζοντες τὰ χειρόβολα καὶ φέροντες αὐτὰ εἰς τὰς μικρὰς ἀγκάλας των, τὰ ἔδιδον ἀδιακόπως εἰς τοὺς δετῆρας· ὁ δὲ βασιλεὺς κρατῶν τὸ σκῆπτρον, ἐστέκετο μεταξὺ αὐτῶν εἴς τινα αὔλακα σιωπῶν καὶ μὲ χαράν. Οἱ δὲ κήρυκες μακρὰν κάτωθεν μιᾶς δρυὸς ἑτοίμαζον τὸ φαγητόν, καὶ θυσιάσαντες βοῦν μέγαν, τὸν παρεσκεύαζον· αἱ δὲ γυναῖκες ἐζύμωνον λευκοὺς ἄρτους διὰ τὸν δεῖπνον τῶν θεριστῶν.

Κατεσκεύασεν ἐπίσης ἄμπελον βρίθουσαν μεγάλων σταφυλῶν, ὡραίαν καὶ χρυσῆν· ἔχουσαν μαύρας σταφυλάς, καὶ τῆς ὁποίας τὰ κλήματα ἦσαν ἐστηριγμένα μὲ ἀργυρᾶ στηλώματα. Πέριξ δ' ἔκαμε κυανῆν τάφρον καὶ περίφραγμα ἐκ κασσιτέρου· μία δὲ μόνη ὁδὸς ἐπήγαινεν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς ὁποίας διήρχοντο οἱ φορεῖς ὅταν ἐτρύγων τὴν ἄμπελον. Παρθένοι δὲ καὶ νεανίαι εὔθυμοι ἔφερον τὸν γλυκὺν καρπὸν ἐντὸς πλεκτῶν καλαθίων. Ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν παῖς ἐκιθάριζε γλυκὰ μὲ τὴν λιγυρὰν φόρμιγγά του, καὶ ἔψαλλε σιγαλὰ ὡραῖον λίνον 1) μὲ τὴν λεπτὴν φωνήν του· αὐτοὶ δὲ ἠκολούθουν κτυπῶντες τὴν γῆν μὲ τοὺς πόδας των καὶ σκιρτῶντες μὲ ἄσματα καὶ μὲ φωνάς.

Ἐποίησεν ἀκόμη ἐπ' αὐτῆς ἀγέλην ὀρθοκεράτων βοῶν· αἱ δὲ βόες ἦσαν κατεσκευασμέναι ἐκ χρυσοῦ καὶ κασσιτέρου, καὶ μὲ μυκηθμοὺς ἐπήγαινον ἀπὸ τὸ βουστάσιον εἰς τὴν βοσκήν, πλησίον κελαρίζοντος ποταμοῦ, εἰς εὐκίνητον καλαμῶνα. Μετὰ τῶν βοῶν ἐπορεύοντο καὶ χρυσοῖ βοσκοὶ τέσσαρες, ἀκολουθούμενοι ἀπὸ ἐννέα ταχύποδας κύνας. Δύο δὲ τρομεροὶ λέοντες μεταξὺ τῶν πρώτων βοῶν ἐκράτουν μυκώμενον ταῦρον, ὅστις ἐσύρετο φωνάζων· ἔδραμον ἐκεῖ οἱ κύνες καὶ οἱ ἄνδρες· ἀλλ' οἱ μὲν λέοντες διαρρήξαντες τὸ μέγα τοῦ βοὸς δέρμα κατέτρωγον τὰ σπλάγχνα καὶ τὸ αἷμά του· οἱ δὲ βοσκοὶ μάτην τοὺς ἐδίωκον καὶ παρώτρυναν τοὺς ταχεῖς κύνας· οὗτοι ἐφοβοῦντο μὲν νὰ δαγκάσωσι τοὺς λέοντας, ἱστάμενοι ὅμως πολὺ πλησίον ὐλάκτουν καὶ ἀπεσύροντο.

---

1) Εἶδος ἄσματος.

Ἔκαμεν ἐπίσης ἐπ' αὐτῆς ὁ καλλιτέχνης Ἥφαιστος εἰς ὡραίαν κοιλάδα, μεγάλην βοσκὴν λευκῶν προβάτων, ποιμνιοστάσιον, σκηνὰς χαμηλὰς καὶ μάνδρας.

Ἐζωγράφησεν ἐπ' αὐτῆς ὁ ἔνδοξος χωλὸς χορὸν ὅμοιον μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἔκαμέ ποτε εἰς τὴν εὐρεῖαν Κνωσὸν ὁ Δαίδαλος, διὰ τὴν καλλιπλόκαμον Ἀριάδνην. Ἐκεῖ νεανίαι καὶ παρθένοι ὡραῖαι ἐχόρευον κρατοῦντες ἀπὸ τοῦ καρποῦ τὰς χεῖρας ἀλλήλων. Ἐκ τούτων αἱ μὲν παρθένοι ἐφόρουν λεπτὰ φορέματα, οἱ δὲ νέοι χιτῶνας καλοκαμωμένους, στίλβοντας ὡσὰν τὸ ἔλαιον· καὶ αἱ μὲν γυναῖκες εἶχον ὡραίους στεφάνους, οἱ δὲ νεανίαι μαχαίρας χρυσᾶς κρεμαμένας ἀπὸ ἀργυροῦς τελαμῶνας. Οὗτοι ὁτὲ μὲν ἔτρεχον εὐκολώτατα μὲ τοὺς μαθημένους πόδας των κυκλοτερῶς, ὡς ὁ τροχὸς τὸν ὁποῖον, καθίσας ὁ κεραμεύς, δοκιμάζει μὲ τὰς χεῖράς του, ἂν τρέχῃ· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἔτρεχον ἀπέναντι ἀλλήλων κατὰ σειράν. Πολὺ πλῆθος ἵστατο πέριξ διασκεδάζον μὲ τὸν ὡραῖον χορόν· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἔψαλλε θεῖος ἀοιδὸς παίζων τὴν φόρμιγγα· καὶ δύο χορευταὶ ἐχόρευον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὅταν ἤρχιζεν ὁ ἀοιδὸς τὸ ἆσμα.

Κατεσκεύασε δὲ ἐπ' αὐτῆς τὸν μέγαν τοῦ Ὠκεανοῦ ποταμὸν, εἰς τὸν τελευταῖον γύρον τῆς ἐπιμελῶς κατασκευασθείσης ἀσπίδος.

Ἀφοῦ τέλος κατεσκεύασε τὴν μεγάλην καὶ δυνατὴν ἀσπίδα, ἔκαμεν ἔπειτα τὸν θώρακα λαμπρότερον τῆς λάμψεως τοῦ πυρὸς, τοῦ κατεσκεύασε δὲ περικεφαλαίαν δυνατὴν ἁρμόζουσαν εἰς τοὺς κροτάφους του, ὡραίαν καταστόλιστον, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔθεσε χρυσοῦν λόφον, τῷ ἔκαμε δὲ καὶ κνημῖδας ἐκ λευκοῦ κασσιτέρου.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἔκαμεν ὅλα τὰ ὅπλα ὁ ἔνδοξος Ἥφαιστος, σηκώσας αὐτὰ, τὰ ἔθεσαν ἔμπροσθεν τῆς μητρὸς τοῦ Ἀχιλλέως. Αὕτη δὲ ὡς ἱέραξ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν χιονοσκεπῆ Ὄλυμπον κάτω, φέρουσα τὰ ἀστράπτοντα ὅπλα ἀπὸ τὸν Ἥφαιστον.

ΡΑΨΩΔΙΑ Τ.

Ἀπόρριψις τῆς μήνιδος.

Ἡ κροκωτὸν φοροῦσα πέπλον Αὐγὴ ἠγείρετο ἀπὸ τῶν ρευμάτων τοῦ Ὠκεανοῦ, διὰ νὰ φέρῃ τὸ φῶς εἴς τε τοὺς ἀθανάτους καὶ εἰς τοὺς θνητούς, ὅτε ἡ Θέτις ἔφθασεν εἰς τὰ πλοῖα φέρουσα τὰ παρὰ τοῦ Ἡφαίστου δῶρα. Εὗρε δὲ τὸν ἀγαπητὸν αὐτῆς υἱὸν κείμενον περὶ τὸν Πάτροκλον καὶ ὀξέως κλαίοντα· πολλοὶ δὲ σύντροφοι περὶ αὐτὸν ἐθρήνουν. Παρέστη λοιπὸν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἡ εὐγενὴς θεὰ, ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ υἱοῦ της, καὶ καλέσασα αὐτὸν τῷ εἶπε·

«Τέκνον μου, τοῦτον μὲν ἂς ἀφήσωμεν νὰ κῆται, καί τοι λυπούμενοι, ἀφοῦ ἅπαξ κατὰ θέλησιν τῶν θεῶν ἐφονεύθη, σὺ δὲ δέχθητι τὰ παρὰ τοῦ Ἡφαίστου λαμπρὰ ὅπλα καὶ ὡραιότατα, ὁποῖα οὐδείς ποτε ἄνθρωπος ἐφόρεσεν.»

Οὕτως εἰποῦσα ἡ θεὰ, κατέθηκε τὰ ὅπλα ἐνώπιον τοῦ Ἀχιλλέως· αὐτὰ δὲ πολυποίκιλα ὅλα ἐβρόντησαν. Ὅλους τοὺς Μυρμιδόνας τοὺς κατέλαβε τρόμος, καὶ κανεὶς δὲν ἐτόλμησε νὰ παρατηρήσῃ κατέναντι, ἀλλὰ φοβηθέντες ἔφυγον. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἅμα τὰ εἶδε, τὸν κατέλαβεν ἔτι μεγαλειτέρα ὀργὴ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του φοβερῶς ὡς πῦρ ἔλαμψαν ὑπὸ τὰ βλέφαρά του, καὶ ἠγάλλετο κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του τὰ λαμπρὰ τοῦ θεοῦ δῶρα. Ἀφοῦ δὲ πλέον ἐχόρτασε βλέπων τὰ στολίδια τῶν ὅπλων, τότε εἶπε πρὸς τὴν μητέρα του τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Μῆτέρ μου, τὰ μὲν ὅπλα ἔδωκε θεός τις ὡς ἁρμόζει νὰ ἦναι τὰ ἔργα τῶν ἀθανάτων, διότι δὲν δύναται νὰ τὰ κάμῃ θνητὸς ἄνθρωπος. Τώρα δὲ ἐγὼ μὲν θὰ ὁπλισθῶ· ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι μήπως εἰς τὸ διάστημα τοῦτο εἰσδύσωσιν εἰς τὰς πληγὰς τοῦ γενναίου υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου, μυῖαι, καὶ γεννήσασαι σκωλήκια, χαλάσωσι τὸν νεκρὸν (διότι ἐξηφανίσθη ἡ ζωὴ) καὶ κατασαπήσῃ ὅλον τὸ σῶμά του.»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ἡ ἀργυρόπους θεὰ Θέτις·

«Τέκνον μου, μὴ φροντίζῃς διὰ ταῦτα. Ἐγὼ θὰ προσπαθήσω ν' ἀπομακρύνω τὸ ἄγριον γένος τῶν μυιῶν, αἱ ὁποῖαι

κατατρώγουσι τοὺς εἰς τὸν πόλεμον φονευθέντας ἄνδρας· διότι καὶ ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐὰν κῆται οὕτω, θέλει μείνει πάντοτε τὸ σῶμά του ἀβλαβὲς ἢ καὶ καλλίτερον. Ἀλλὰ σὺ προσκαλέσας εἰς συνέλευσιν τοὺς ἥρωας Ἕλληνας, καὶ ἀπαρνηθεὶς τὴν κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀγαμέμνονος ὀργήν σου, ὁπλίσθητι τάχιστα εἰς πόλεμον, καὶ ἐνδύσου δύναμιν.»

Οὕτως εἰποῦσα εἰς μὲν τὸν Ἀχιλλέα ἐνέπνευσε τολμηροτάτην δύναμιν, εἰς δὲ τὸν Πάτροκλον, ἔσταζεν εἰς τὰς ῥῖνάς του ἀμβροσίαν καὶ ἐρυθρὸν νέκταρ, διὰ νὰ διατηρηθῇ τὸ σῶμά του.

Ὁ δὲ ἥρως Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη εἰς τὴν παραλίαν φοβερῶς φωνάζων, καὶ διήγειρε τοὺς ἥρωας Ἕλληνας. Καὶ ὅσοι ἀκόμη πρότερον ἔμενον περιποιούμενοι τὰ πλοῖα, οἵ τε κυβερνῆται καὶ οἱ πηδαλιοῦχοι, καὶ ὅσοι ἦσαν ταμίαι τῶν πλοίων καὶ τροφοδόται, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη ἐπῆγαν τότε εἰς τὴν συνέλευσιν, διότι ἀνεφάνη ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ ὁποῖος ἐπὶ πολὺ εἶχεν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν πλήρη βασάνων πόλεμον. Οἱ δύο τοῦ Ἄρεως θεράποντες ὁ φιλοπόλεμος Τυδείδης καὶ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐπορεύοντο χωλαίνοντες καὶ στηριζόμενοι εἰς τὰ δόρατά των· διότι εἶχον ἀκόμη τὰς κακὰς πληγάς· φθάσαντες δ' ἐκάθησαν μεταξὺ τῶν πρώτων τῆς συνελεύσεως. Δεύτερος δὲ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, πληγωμένος· διότι καὶ αὐτὸν τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὴν φοβερὰν μάχην μὲ χαλκῆρες δόρυ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος Κόων. Ἀφοῦ δὲ συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀναστὰς εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἀτρείδη, βεβαίως θὰ ἦτο κάλλιον δι' ἀμφοτέρους μας καὶ διὰ σὲ καὶ δι' ἐμέ, ὅταν ἡμεῖς λυπημένοι τὴν καρδίαν ἐφιλονεικοῦμεν ὠργισμένοι, διὰ τὴν κόρην, νὰ τὴν ἐφόνευε μὲ βέλος ἡ Ἄρτεμις ἐντὸς τῶν πλοίων, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν τὴν ἠχμαλώτισα καταστρέψας τὴν Λυρνησόν. Τότε δὲν θὰ ἐδάγκανον τὴν γῆν τόσοι Ἕλληνες φονευθέντες ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τὰς χεῖρας, ἐμοῦ εἰς τὴν ὀργὴν ἐπιμείναντος. Καὶ εἰς μὲν τὸν Ἕκτορα καὶ τοὺς Τρῶας τοῦτο ὑπῆρξεν ὠφελιμώτερον· ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ πολύ, πιστεύω, θὰ ἐνθυμῶνται τὴν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ φιλονεικίαν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς παρελθόντα ἂς ἀφήσωμεν, ἂν καὶ πολὺ λυπούμενοι, ὑπακούοντες εἰς τὴν ἀνάγ-

κην. Τώρα δ' ἐγὼ παύω τὴν ὀργήν μου, ἐπειδὴ δὲν πρέπει αἰωνίως νὰ διατελῶ ὠργισμένος. Ὕπαγε λοιπὸν ταχύτερον παρότρυνε εἰς πόλεμον τοὺς τρέφοντας μακρὰν κόμην Ἕλληνας, ὅπως πορευθεὶς ἐναντίον τῶν Τρώων, δοκιμάσω καὶ πάλιν, ἂν θέλωσι νὰ μένωσι πλησίον τοῦ στρατοπέδου μας· νομίζω ὅμως ὅτι μετὰ χαρᾶς θὰ κάμψῃ τὸ γόνυ ὅστις ἤθελε διαφύγει τὸ δόρυ μας κατὰ τὴν καταστρεπτικὴν μάχην.»

Οὕτως εἶπεν· ἐχάρησαν δὲ ὅλοι οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες διότι ἀπηρνήθη τὴν ὀργὴν ὁ μεγαλόψυχος υἱὸς τοῦ Πηλέως. Τότε εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἄναξ Ἀγαμέμνων, ἐκεῖθεν ἐκ τῆς ἕδρας του χωρὶς νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ μέσον·

«Ὦ φίλοι, ἥρωες Ἕλληνες, θεράποντες τοῦ Ἄρεως· καλὸν μὲν εἶναι ν' ἀκούῃ τις ἄνθρωπον ἱστάμενον ὄρθιον, χωρὶς νὰ διακόπτῃ αὐτόν· διότι τοῦτο εἶναι κακὸν καὶ ἔμπειρος ἀκόμη ἐὰν ἦναι ὁ λέγων· εἰς μέγαν δὲ θόρυβον ἀνθρώπων πῶς ἠμπορεῖ τις ν' ἀκούσῃ ἢ νὰ ὁμιλήσῃ; ἐμποδίζεται, καὶ λιγύφωνος ἀγορητὴς ἐὰν ἦναι. Ἐγὼ θ' ἀπολογηθῶ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως· σεῖς δὲ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες δότε προσοχὴν καὶ ἀκούσατε καλῶς ἕκαστος τὸν λόγον μου. Πολλάκις μοι εἶπον τὸν λόγον τοῦτον οἱ Ἕλληνες καὶ μὲ κατηγόρουν· δὲν εἶμαι ὅμως ἐγὼ ὁ αἴτιος, ἀλλ' ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Μοῖρα καὶ ἡ τοῦ σκότους Ἐρινύς, οἵτινες ἐνέβαλον κατὰ τὴν συνέλευσιν εἰς τὴν ψυχήν μου ἀγρίαν ἀπάτην καθ' ἣν ἡμέραν ἐγὼ αὐτὸς ἀφῄρεσα τὸ βραβεῖον τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀλλὰ τί ἠδυνάμην νὰ πράξω; θεὸς διευθύνει τὰ πάντα, ἡ ὀλεθρία δηλαδὴ πρεσβυτέρα τοῦ Διὸς θυγάτηρ Ἄτη, ἥτις πάντας κακοποιεῖ· ταύτης οἱ πόδες εἶναι ἁπαλοί, διότι δὲν πατεῖ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ περιπατεῖ ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνθρώπων (βλάπτουσα αὐτούς· καὶ ἄλλους δεσμεύουσα). Διότι καὶ αὐτὸς ὁ Ζεὺς τὸν ὁποῖον λέγουσιν ὅτι εἶναι ὁ ἄριστος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, ἐβλάβη ὑπ' αὐτῆς, ὅταν ἡ Ἥρα καί τοι γυνὴ ἠπάτησεν αὐτὸν μὲ τοὺς δόλους της, καθ' ἣν ἡμέραν ἔμελλε νὰ γεννήσῃ ἡ Ἀλκμήνη τὸν Ἡρακλέα εἰς τὰς καλλιτείχους Θήβας. Ὁ Ζεὺς τότε καυχώμενος εἶπεν εἰς ὅλους τοὺς θεούς· «Ἀκούσατέ μου ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ ὅλαι αἱ θεαὶ νὰ εἴπω ὅσα μοι λέγει ἡ καρδία μου. Σήμερον θὰ ἐκ-

βάλῃ εἰς τὸ φῶς ἡ λοχεύτρια Εἰλήθυια ἕνα ἄνδρα, ὁ ὁποῖος θὰ βασιλεύσῃ ὅλων τῶν περιοίκων, ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν ἀνδρῶν οἵτινες εἶναι ἀπὸ ἰδικόν μου αἷμα.» Πρὸς αὐτὸν δὲ δόλια φρονοῦσα, εἶπεν ἡ σεπτὴ Ἥρα· «Θὰ φανῇς ψεύστης, δὲν θὰ ἐκτελέσῃς τὸν λόγον σου· ἐὰν θέλῃς, ὄμοσέ μου δυνατὸν ὅρκον, ὦ Ὀλύμπιε, ὅτι πράγματι ἐκεῖνος θὰ βασιλεύσῃ εἰς ὅλους τοὺς περιοίκους, ὁ ὁποῖος τὴν ἡμέραν ταύτην πέσῃ εἰς τοὺς πόδας γυναικός, συζύγου ἑνὸς τῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξ αἵματος εἶναι ἀπὸ τὴν γενεάν σου.» Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ζεὺς δὲν ἐνόησε τὴν δολιότητα, ἀλλ' ὤμοσε μέγαν ὅρκον, ἐξ οὗ πολὺ ἀκολούθως ἐβλάβη. Ἡ δὲ Ἥρα ὁρμήσασα ἀφῆκε τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ταχέως ἔφθασεν εἰς τὸ Ἀχαϊκὸν Ἄργος, ὅπου ἐγνώριζε τὴν εὐγενῆ σύζυγον τοῦ Περσείδου Σθενέλου. Αὕτη ἐκυοφόρει υἱόν, οὖσα εἰς τὸν ἕβδομον μῆνα· ἐξήγαγε λοιπὸν αὐτὸν εἰς τὸ φῶς καί τοι μὴ ἔχοντα σωστοὺς τοὺς μῆνας, ἐνῷ τῆς Ἀλκμήνης ἐμπόδισε τὸν τοκετὸν κρατήσασα τὰς Εἰληθυίας. Τότε φέρουσα αὕτη τὴν ἀγγελίαν εἰς τὸν Κρονίδην Δία, εἶπε· «Ζεῦ, πάτερ, ἀργυροκέραυνε, θά σοι εἴπω κάτι τι· ἐγεννήθη ἤδη ὁ ἀνδρεῖος ἀνὴρ ὅστις θὰ βασιλεύσῃ τῶν Ἀργείων, δηλαδὴ ὁ Εὐρυσθεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Περσείδου Σθενέλου, ἀπὸ τὴν γενεάν σου· δὲν τῷ εἶναι ἀνάρμοστον νὰ βασιλεύῃ τῶν Ἀργείων.» Οὕτως εἶπεν· αὐτὸν δὲ κατέλαβε βαθεῖα λύπη εἰς τὴν καρδίαν. Πάρκυτα δὲ ὠργισμένος συνέλαβε τὴν Ἄτην ἀπὸ τὴν παχυπλόκαμον κεφαλήν της, καὶ ὤμοσε δεινὸν ὅρκον, νὰ μὴ ἀφήσῃ πλέον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ὄλυμπον καὶ εἰς τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν ἡ Ἄτη, ἡ ὁποία τοὺς πάντας βλάπτει. Οὕτως εἰπὼν κατέρριψεν αὐτὴν ἀπὸ τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν, περιστρέψας αὐτὴν μὲ τὴν χεῖρά του· ταχέως δ' ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν. Δι' αὐτὴν ἐξηκολούθει στενάζων ὁ Ζεὺς ὁσάκις ἤθελεν ἴδει τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του Ἡρακλέα νὰ ὑποφέρῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἄθλων τοὺς ὁποίους τῷ ἐπέβαλλεν ὁ Εὐρυσθεύς. Οὕτω καὶ ἐγώ, ὅταν πρότερον ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ ἠφάνιζε τοὺς Ἕλληνες παρὰ τὰς πρύμνας τῶν πλοίων, δὲν ἠδυνάμην νὰ λησμονήσω τὴν Ἄτην, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἅπαξ ἐβλάβην. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐβλάβην, διότι μοῦ ἀφῄρεσεν ὁ θεὸς τὰς φρένας, θέλω πάλιν νὰ σὲ εὐχαριστήσω, καὶ νά σοι

δώσω ἄπειρα δῶρα· ἐγείρου λοιπὸν εἰς πόλεμον, διέγειρον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐγὼ θά σοι προσφέρω ὅλα τὰ δῶρα ὅσα χθὲς ἐλθὼν εἰς τὰς σκηνάς σου σοὶ ὑπεσχέθη ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. Ἂν δὲ θέλῃς, περίμεινον, ἂν καὶ βιάζεσαι διὰ τὸν πόλεμον, καὶ οἱ θεράποντές μου λαβόντες ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου τὰ δῶρα, θὰ τὰ φέρωσι, διὰ νὰ ἴδῃς ὅτι θά σοι δώσω ἀρεστὰ δῶρα.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἐνδοξότατε Ἀτρείδη, βασιλεῦ Ἀγάμεμνον, τὰ μὲν δῶρα, ἐὰν θέλῃς νὰ τὰ δώσῃς, ὡς ἁρμόζει, ἢ νὰ τὰ ἔχῃς, εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου. Τώρα ὅμως ἂς φροντίσωμεν ταχύτατα διὰ τὸν πόλεμον· διότι δὲν πρέπει μένοντες ἐδῶ νὰ πολυλογῶμεν καὶ νὰ χρονοτριβῶμεν· τὸ μέγα ἔργον μένει ἔτι ἀνεκτέλεστον. Ἕκαστος δὲ ἀπὸ σᾶς ἂς μάχηται κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἔχων κατὰ νοῦν ὅτι θὰ ἴδῃ καὶ πάλιν τὸν Ἀχιλλέα μεταξὺ τῶν πρώτων καταστρέφοντα τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων μὲ τὸ χάλκινον δόρυ του.»

Πρὸς αὐτὸν ἁπάντων εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·

«Μὴ δά, καλέ μου, θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, μὴ παροτρύνῃς νήστεις τοὺς Ἕλληνας πρὸς τὴν Τροίαν, διὰ νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν Τρώων, ἐπειδὴ δὲν θὰ διαρκέσῃ ὀλίγον χρόνον ἡ μάχη ἀφοῦ ἅπαξ συμπλακῶσιν αἱ φάλαγγες τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐμπνεύσῃ δύναμιν ὁ θεὸς εἰς ἀμφοτέρους. Ἀλλὰ διάταξον νὰ λάβωσιν οἱ Ἕλληνες παρὰ τὰ ταχέα πλοῖα τροφὴν καὶ οἶνον· διότι τοῦτο εἶναι ἰσχὺς καὶ δύναμις· διότι δὲν θὰ δυνηθῇ ἄνθρωπος ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νηστικὸς νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν· καὶ ἂν ἡ ψυχή του θέλῃ νὰ πολεμῇ τὰ μέλη του ὅμως ἀνεπαισθήτως βαρύνουσι, τοῦ ἔρχεται δίψα καὶ πεῖνα, καὶ κόπτονται τὰ γόνατά του ὅταν περιπατῇ. Ὁ ἀνὴρ ὅμως ὅστις χορτάσας ἀπὸ οἶνον καὶ τροφήν, πολεμῇ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, διατηρεῖ θαρραλέαν τὴν καρδίαν, καὶ δὲν κουράζονται τὰ μέλη του πρὶν ὑποχωρήσωσιν ὅλοι ἀπὸ τὸν πόλεμον. Διάλυσον λοιπὸν τὸ πλῆθος, καὶ διάταξε νὰ ἑτοιμάσωσι τὸ δεῖπνον· ὁ δὲ ἄναξ Ἀγαμέμνων ἂς φέρῃ τὰ δῶρα εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως, διὰ νὰ τὰ ἴδωσι μὲ

τοὺς ὀφθαλμούς των ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ χαρῇ ἡ ψυχή σου. Ἀναστὰς δ' ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων, ἂς ὀμόσῃ ὅρκον ὅτι δὲν ἀνέβη εἰς τὴν κλίνην τῆς Βρισηΐδος, οὔτε συνευρέθη μετ' αὐτῆς, [καθὼς, βασιλεῦ, εἶναι φυσικὸν μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν] ὅπως ἐξιλεωθῇ οὕτως ἡ καρδία σου. Ἔπειτα ἂς σὲ εὐχαριστήσῃ εἰς τὴν σκηνήν του μὲ πλούσιον δεῖπνον διὰ νὰ μὴ στερηθῇς οὐδεμιᾶς ἱκανοποιήσεως. Σὺ δὲ, Ἀτρείδη, εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ἦσαι δικαιότερος εἰς τοὺς ἄλλους· διότι δὲν εἶναι ἀξιόμεμπτον νὰ ἐξιλεώσῃ τις βασιλέα ἀφοῦ πρότερον τὸν παρώργισε.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

«Χαίρω, Λαερτιάδη, ἀκούσας ἀπὸ σὲ τὸν λόγον τοῦτον· διότι πρεπόντως διηγήθης καὶ ἀπηρίθμησας πάντα. Θέλω ὀμόσει διὰ ταῦτα, διότι μοὶ τὸ λέγει ἡ καρδία μου, καὶ δὲν θὰ φανῶ ἐπίορκος εἰς τὸν θεόν. Ἂς μείνῃ ἐδῶ ὁ Ἀχιλλεύς, ἂν καὶ βιάζεται διὰ τὸν πόλεμον· περιμείνατε καὶ σεῖς ὅλοι συνηθροισμένοι, διὰ νὰ ἔλθωσιν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὰ δῶρα, καὶ δώσωμεν τῆς διαλλαγῆς τὸν ὅρκον. Εἰς σὲ δὲ τοῦτο παραγγέλλω καὶ σὲ παρακινῶ· νὰ ἐκλέξῃς δηλαδὴ νέους ἀρίστους ἐκ τῶν Ἑλλήνων πάντων διὰ νὰ φέρωσιν ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα χθὲς ὑπεσχέθημεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, νὰ ὁδηγήσωσι προσέτι καὶ τὰς γυναῖκας. Ὁ δὲ Ταλθύβιος ἂς μοῦ ἑτοιμάσῃ ταχέως εἰς τὸ μέγα τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον ἕνα κάπρον, διὰ νὰ τὸν θυσιάσω εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὸν Ἥλιον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἐνδοξότατε Ἀτρείδη, βασιλεῦ Ἀγάμεμνον, ἄλλοτε μᾶλλον ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθῆτε εἰς ταῦτα, ὅταν γείνῃ καμμία ἀνάπαυλα τοῦ πολέμου, καὶ δὲν ἔχω τόσην ὁρμὴν εἰς τὴν καρδίαν μου. Τώρα ὅμως ἐκεῖνοι μὲν τοὺς ὁποίους ἐφόνευσεν ὁ Πριαμίδης Ἕκτωρ, ὅταν τῷ ἔδωκε δόξαν ὁ Ζεύς, κεῖνται κατεσπαραγμένοι, καὶ σεῖς προτρέπετε νὰ φάγωμεν; Βεβαίως ἐγὼ τώρα μὲν θὰ προέτρεπον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων νὰ πολεμήσωσι νήστεις, ἄνευ τροφῆς, ἅμα δὲ δύσῃ ὁ ἥλιος νὰ κάμωμεν μέγα δεῖπνον, ἀφοῦ ἐκδικηθῶμεν διὰ τὴν βλάβην. Πρὸ τούτου ὅμως δὲν θὰ ἦναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν λαιμόν μου οὔτε ποτὸν οὔτε φαγητόν, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ σύντροφός μου, ὁ ὁποῖος

κεῖται εἰς τὴν σκηνήν μου κατακομμένος ἀπὸ ὀξὺ δόρυ, ἐστραμμένος πρὸς τὸ πρόθυρον, καὶ πέριξ αὐτοῦ κλαίουσιν οἱ σύντροφοί μου· διὰ τοῦτο ἐγὼ δὲν φροντίζω οὐδόλως δι' αὐτά, ἀλλὰ μόνον διὰ φόνους, δι' αἷμα, καὶ φοβεροὺς τῶν ἐχθρῶν στεναγμούς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς·

«Ὦ Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, ἀνδρειότατε τῶν Ἑλλήνων, εἶσαι ἀνώτερος ἐμοῦ, καὶ πολὺ ἰσχυρότερός μου εἰς τὸ δόρυ, ἐγὼ ὅμως δύναμαι νὰ σὲ ὑπερβαίνω πολὺ κατὰ τὰς σκέψεις, ἐπειδὴ καὶ μεγαλείτερός σου εἶμαι κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ περισσότερα ἠξεύρω. Διὰ τοῦτο ἂς ὑποφέρῃ ἡ ψυχή σου τοὺς λόγους μου. Ταχέως τοὺς ἀνθρώπους καταλαμβάνει κόρος τῆς μάχης, κατὰ τὴν ὁποίαν ὡς καλάμην ρίπτει κατὰ γῆς τοὺς ἀνθρώπους ὁ σίδηρος, ὁ δὲ θεριζόμενος καρπὸς εἶναι πολὺ ὀλίγος, ὅταν κλίνῃ τὴν πλάστιγγα ὁ Ζεὺς ὃ ὁποῖος εἶναι ὁ κύριος τῆς τύχης τῶν πολέμων τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὴν κοιλίαν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πενθήσωσι τὸν νεκρὸν οἱ Ἕλληνες· διότι παραπολλοὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι καθ' ἑκάστην πίπτουσι· καὶ τότε πότε κανεὶς θὰ ἀναπαυθῇ ἀπὸ τοὺς κόπους; Ἀλλὰ πρέπει τὸν μὲν ἀποθανόντα νὰ θάπτωμεν μὲ γενναιότητα, ἀφοῦ ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὸν κλαύσωμεν· ὅσοι δὲ ἀπομένωμεν διὰ τὸν φοβερὸν πόλεμον, νὰ λαμβάνωμεν ποτὸν καὶ φαγητόν, διὰ νὰ ἐξακολουθῶμεν πολεμοῦντες ἔτι μᾶλλον κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἐνδυθέντες σκληρὸν περὶ τὸ σῶμα ἡμῶν χαλκόν. Κανεὶς ἂς μὴ κάθηται περιμένων ἄλλην πρὸς τὸν λαὸν διαταγήν· διότι ἡ διαταγὴ αὕτη θὰ ἀποβῇ κακὴ δι' ὄντινα ἐκ τῶν Ἑλλήνων μείνῃ εἰς τὰ πλοῖα· ἀλλ' ὁρμήσαντες ὅλοι ὁμοῦ κατὰ τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων, σφοδρὰν ἂς συνάψωμεν μάχην.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ λαβὼν τοὺς υἱοὺς τοῦ ἐνδόξου Νέστορος, πρὸς δὲ τὸν Φυλείδην, Μέγητα, Θόαντα, Μηριόνην, τὸν υἱὸν τοῦ Κρέοντος Λυκομήδη καὶ τὸν Μελάνιππον, ἐπορεύθη εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος. Ἀμέσως δὲ μὲ τὸν λόγον ἔγεινε καὶ τὸ ἔργον. Ἔλαβον ἀπὸ τὴν σκηνὴν ἑπτὰ τρίποδας τοὺς ὁποίους τῷ ὑπεσχέθη, εἴκοσι λαμπροὺς λέβητας καὶ

δώδεκα ἵππους· ἐξήγαγον ταχέως ἑπτὰ γυναῖκας ἐμπείρους εἰς χειροτεχνήματα, καὶ μετ' αὐτῶν ὀγδόην τὴν ὡραίαν Βρισηΐδα· ζυγίσας δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς δέκα ὅλα τάλαντα χρυσοῦ, προεπορεύθη, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς ἄλλους νέους, οἱ ὁποῖοι ἔφερον τὰ δῶρα· καὶ ταῦτα μὲν ἔθεσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνελεύσεως, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἐσηκώθη· τότε ὁ Ταλθύβιος ὁ ὅμοιος μὲ θεὸν κατὰ τὴν φωνήν, παρέστη εἰς τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα κρατῶν εἰς χεῖρας κάπρον· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης σύρας τὴν μάχαιραν ἥτις ἐκρέματο πάντοτε παρὰ τὴν μεγάλην θήκην τοῦ ξίφους του, καὶ κόψας ὡς ἀπαρχὴν τρίχας τοῦ κάπρου, ὕψωσε τὰς χεῖρας καὶ ηὔχετο· ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐκάθηντο ἐκεῖ σιωπηλῶς, καθὼς ἦτο πρέπον, ἀκούοντες τὸν βασιλέα. Ἀναβλέψας λοιπὸν εἰς τὸν εὐρὺν οὐρανὸν καὶ εὐχόμενος, εἶπε·

«Μάρτυς μου ἔστω ὁ Ζεὺς πρῶτον ὁ ὕπατος καὶ ἄριστος τῶν θεῶν, ἡ Γῆ, ὁ Ἥλιος καὶ αἱ Ἐριννύες, αἱ ὁποῖαι εἰς τὸν ᾅδην τιμωροῦσι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐπιόρκως ὀμόσαντας, ὅτι ἐγὼ δὲν ἤπλωσα χεῖρα ἐπὶ τῆς κόρης Βρισηΐδος, οὔτε διὰ νὰ τὴν λάβω εἰς τὴν κλίνην, οὔτε ἄλλως· ἀλλ' ἔμενεν ἀπείρακτος εἰς τὴν σκηνήν μου. Ἂν δέ τι ἐξ ὅσων λέγω εἶναι ἐπίορκον, ἂς μοῦ δώσωσιν οἱ θεοὶ ὅλα τὰ δεινὰ ὅσα δίδουσιν εἰς τὸν παραβάντα τὸν ὅρκον του.»

Εἶπε, καὶ ἀπέκοψε τὸν λαιμὸν τοῦ κάπρου διὰ τοῦ σκληροῦ χαλκοῦ· καὶ τοῦτον μὲν ὁ Ταλθύβιος περιστρέψας ἔρριψεν εἰς τὸ μέγα κῦμα τῆς λευκῆς θαλάσσης πρὸς βρῶσιν τῶν ἰχθύων· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀναστὰς, εἶπε πρὸς τοὺς φιλοπολέμους Ἕλληνας·

«Ζεῦ πάτερ, βεβαίως μεγάλας βλάβας δίδεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους· δὲν θὰ διήγειρεν ὁ Ἀτρεΐδης παντελῶς τὴν ὀργὴν μέσα εἰς τὰ στήθη μου, οὐδὲ θὰ ἐλάμβανεν ἀμείλικτος τὴν κόρην χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω· ἀλλ' ὁ Ζεὺς, φαίνεται, ἤθελε νὰ φονευθῶσι πολλοὶ Ἕλληνες. Τώρα ὑπάγετε εἰς τὸ δεῖπνον, διὰ νὰ ἑτοιμασθῶμεν ἔπειτα εἰς μάχην.»

Οὕτως εἶπε, καὶ διέλυσε τὴν ταχεῖαν συνέλευσιν. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι διεσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸ πλοῖόν του, οἱ δὲ μεγαλόκαρδοι Μυρμιδόνες ἐνησχολοῦντο εἰς τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα, πορευθέντες, ἔφερον εἰς τὸ πλοῖον τοῦ θείου Ἀχιλλέως· καὶ

ταῦτα μὲν ἔθεσαν εἰς τὰς σκηνὰς, τὰς δὲ γυναῖκας ἔβαλον νὰ καθήσωσι, καὶ τοὺς ἵππους ὡδήγησαν εἰς τὴν ἀγέλην οἱ λαμπροὶ θεράποντες.

Ἀκολούθως ἡ Βρισηΐς ὁμοία μὲ τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην ἅμα εἶδε τὸν Πάτροκλον φονευμένον, χυθεῖσα ἐπάνω του, ὀξέως ἐθρήνει, καὶ μὲ τὰς χεῖράς της ἔσχιζε τὰ στήθη της, τὸν ἁπαλὸν λαιμὸν καὶ τὸ ὡραῖόν της πρόσωπον. Κλαίουσα δὲ ἔλεγεν ἡ ὁμοία μὲ τὰς θεὰς γυνή·

«Πάτροκλε, ἀγαπητέ τῆς καρδίας ἐμοῦ τῆς ἀθλίας, σὲ ἀφῆκα ζωντανὸν ἀναχωροῦσα ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ τώρα ἐπιστρέφουσα σὲ εὑρίσκω νεκρὸν, ὦ ἀρχηγὲ τῶν λαῶν· οὕτω πάντοτε μοῦ ἔρχεται τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου. Τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον μοὶ ἔδωκαν ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεπτή μου μήτηρ, τὸν εἶδον φονευμένον ἔμπροσθεν τῆς πόλεώς μας, ὡς καὶ τρεῖς ἀδελφοὺς τοὺς ὁποίους ἐγέννησε μία μὲ ἐμὲ μήτηρ, φιλτάτους, οἱ ὁποῖοι πάντες εὑρῆκαν τὴν ὀλεθρίαν ἡμέραν των. Δὲν μὲ ἄφινες δὲ νὰ κλαίω ὅταν ἐφόνευσε τὸν ἄνδρα μου ὁ ταχὺς Ἀχιλλεὺς, ἐκπορθήσας τὴν πόλιν τοῦ θείου Μύνητος, ἀλλὰ μοὶ ἔλεγες ὅτι θὰ μὲ κάμῃς σύζυγον τοῦ θείου Ἀχιλλέως, καὶ ὅτι θὰ μὲ φέρῃς μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν Φθίαν νὰ ἑορτάσωμεν τοὺς γάμους μεταξὺ τῶν Μυρμιδόνων. Διὰ τοῦτο ἀπαύστως κλαίω τὸν θάνατον σοῦ τοῦ πάντοτε προσηνοῦς.»

Οὕτως εἶπε κλαίουσα, ἐστέναζον δὲ δι' αὐτὰ αἱ γυναῖκες κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὸν Πάτροκλον, πράγματι ὅμως διὰ τὰς συμφοράς της ἑκάστη. Περὶ δὲ τὸν Ἀχιλλέα συνήχθησαν πολλοὶ γέροντες τῶν Ἑλλήνων παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ δειπνήσῃ· ἀλλ' αὐτὸς ἠρνεῖτο, καὶ ἀναστενάζων ἔλεγε·

«Σᾶς παρακαλῶ, ἂν κανεὶς ἐκ τῶν ἀγαπητῶν συντρόφων μου πείθεται εἰς ἐμέ, μὴ μὲ παρακινῆτε νὰ χορτάσω τὴν καρδίαν μου μὲ φαγητὸν καὶ ποτόν, ἐπειδὴ μεγάλη λύπη μὲ κατέχει· θὰ ὑπομείνω καὶ θὰ ὑποφέρω μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.»

Οὕτως εἰπὼν τοὺς μὲν ἄλλους βασιλεῖς ἔκαμε ν' ἀναχωρήσωσιν, ἔμειναν δὲ μόνον οἱ δύο Ἀτρεῖδαι καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ὁ Νέστωρ, ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ γέρων ἱππότης Φοῖνιξ, δια-

σκεδάζοντες τὴν μεγάλην λύπην του· αὐτὸς ὅμως δὲν εὐχαριστεῖτο, πρὶν νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ στόμα τοῦ αἱματηροῦ πολέμου. Ἐνθυμηθεὶς δὲ πάλιν αὐτὸν ἐστέναξε λυπηρὰ καὶ εἶπε·

« Βεβαίως καὶ σὺ δυστυχέστατε σύντροφε, ὁ ἴδιος μοι παρέθηκάς ποτε εἰς τὴν σκηνὴν ταχέως καὶ προθύμως, ἐπιθυμητὸν δεῖπνον, ὁπόταν ἐβιάζοντο οἱ Ἕλληνες νὰ φέρωσι κατὰ τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων πολύκλαυστον πόλεμον. Τώρα ὅμως σὺ μὲν κεῖσαι φονευμένος, ἡ δὲ ἰδική μου καρδία μένει ἄνευ ποτοῦ καὶ φαγητοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἕτοιμον, διὰ τὴν στέρησίν σου. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πάθω ἄλλο τι χειρότερον, οὐδ' ἂν ἤθελον μάθει τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ὁ ὁποῖος τώρα εἰς τὴν Φθίαν θὰ χύνῃ τρυφερὸν δάκρυ διὰ τὴν στέρησιν τοιούτου υἱοῦ· ὅστις εἰς ξένον τόπον, ἕνεκα τῆς μισαρᾶς Ἑλένης πολεμεῖ· οὐδ' ἂν ἐμάνθανον τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ μοι υἱοῦ ὁ ὁποῖος ἀνατρέφεται ἐν Σκύρῳ [ἂν βεβαίως ζῇ ἀκόμη ὁ θεοειδὴς Νεοπτόλεμος.] Πρότερον ἤλπιζεν ἡ ψυχή μου ὅτι μόνος ἐγὼ θὰ ἀποθάνω ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν, μακρὰν τοῦ ἱπποτρόφου Ἄργους, σὺ δὲ ὅτι θὰ ἐπέστρεφες εἰς τὴν Φθίαν, διὰ νὰ φέρῃς μὲ ταχὺ πλοῖον τὸν υἱόν μου ἀπὸ τὴν Σκῦρον, καὶ νὰ τῷ δείξῃς ὅλα, τὰ κτήματά μου, τὰς θεραπαίνας, καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ μέγα μέγαρόν μου· διότι νομίζω ὅτι ἢ ἐντελῶς ἀπέθανε πλέον ὁ Πηλεύς, ἢ ὀλίγον ἀκόμη θὰ ζήσῃ, βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ γήρατος, καὶ περιμένων πάντοτε ὀδυνηρὰν ἀγγελίαν διὰ νὰ μάθῃ τὸν θάνατόν μου.»

Οὕτως εἶπε κλαίων, ἐστέναζον δὲ δι' αὐτὰ οἱ γέροντες, ἐνθυμηθέντες ἕκαστος ὅσα ἀφῆκαν εἰς τὰ μέγαρά των. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς θρηνοῦντας, τοὺς ἐλυπήθη ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, καὶ ἀμέσως εἶπεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

« Τέκνον μου, ὁλωσδιόλου πλέον ἀπεμακρύνθης ἀπὸ τὸν γενναῖον ἄνδρα· ἢ δὲν σκέπτεσαι πλέον ποσῶς διὰ τὸν Ἀχιλλέα; Ἐκεῖνος κάθηται ἐνώπιον τῶν ὀρθοπρύμνων πλοίων ὀδυρόμενος τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον· οἱ δ' ἄλλοι ἐπορεύθησαν εἰς τὸ δεῖπνον, ἐνῷ αὐτὸς μένει νηστικὸς καὶ ἄδειπνος. Πήγαινε λοιπὸν στάξε εἰς τὰ στήθη του νέκταρ καὶ γλυκεῖαν ἀμβροσίαν, διὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβῃ πεῖνα.»

Οὕτως εἰπὼν πατρώτρυνε τὴν καὶ πρότερον πρόθυμον Ἀθηνᾶν· ἥτις ὁμοία μὲ Ἅρπυιαν μακροπτέρυγα καὶ λιγύφωνον, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπήδησε κάτω διὰ τοῦ αἰθέρος. Ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες ὡπλίζοντο εὐθὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἔσταξεν εἰς τὰ στήθη τοῦ Ἀχιλλέως νέκταρ καὶ τερπνὴν ἀμβροσίαν, διὰ νὰ μὴ καταλάβῃ τὰ γόνατά του ἡ δυσάρεστος πεῖνα, καὶ αὐτὴ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν στερεὸν οἶκον τοῦ μεγαλοδυνάμου πατρός της. Οἱ Ἕλληνες ἐχύνοντο ἔξω τῶν ταχέων πλοίων· καθὼς δὲ πετῶσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ αἱ πυκναὶ νιφάδες φερόμεναι ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ γεννῶντος τὴν αἰθρίαν Βορρᾶ, οὕτω πυκναὶ καὶ τότε ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰ πλοῖα αἱ λαμπρῶς στίλβουσαι περικεφαλαῖαι, αἱ ὀμφαλόεσσαι ἀσπίδες, οἱ ἰσχυροὶ θώρακες, καὶ τὰ ἐκ μελίας δόρατα. Ἡ λάμψις ἔρθανεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ γῆ πᾶσα ἐγέλασεν ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν ὅπλων· ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἀνδρῶν ἠγείρετο κρότος· εἰς τὸ μέσον δὲ αὐτῶν ὡπλίζετο ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. [Τούτου οἱ μὲν ὀδόντες ἔτριζον· οἱ δὲ ὀφθαλμοί του ἤστραπτον ὡς τὸ πῦρ, καὶ εἰς τὴν καρδίαν του εἰσέδυσε λύπη ἀφόρητος· μὲ μεγάλην λοιπὸν κατὰ τῶν Τρώων ὁρμήν, ἐνεδύθη τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, τὰ ὁποῖα ὁ Ἥφαιστος μετὰ κόπου δι' αὐτὸν κατεσκεύασε.] Καὶ πρῶτον μὲν περιέθηκεν εἰς τὰς κνήμας του τὰς ὡραίας κνημῖδας, συνηρμοσμένας μὲ ἀργυρᾶ ἐπισφύρια· δεύτερον πάλιν ἐνεδύθη εἰς τὸ στῆθος τὸν θώρακα· ἔβαλε περὶ τοὺς ὤμους του τὸ μὲ ἀργυροῦς ἥλους χάλκινον ξίφος του· καὶ ἔπειτα ἔλαβε τὴν μεγάλην καὶ δυνατὴν ἀσπίδα, ἡ ὁποία μακρόθεν ἔλαμπεν ὡς ἡ σελήνη. Καθὼς δὲ ἡ λάμψις πυρὸς, τὸ ὁποῖον καιόμενον ὑψηλὰ εἰς τὰ ὄρη εἰς ποιμενικὸν σταθμὸν, φαίνεται ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τοὺς ναύτας, τοὺς ὁποίους παρὰ τὴν θέλησίν των φέρουσιν αἱ θύελλαι ἐπὶ τοῦ ἰχθυόεντος πόντου μακρὰν τῶν φίλων των, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀχιλλέως τὴν ἀσπίδα τὴν ὡραίαν καὶ καταστόλιστον, ἡ λάμψις ἔφθανεν εἰς τὸν αἰθέρα. Ἔπειτα σηκώσας τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν, ἔθεσεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του· αὕτη δ' ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου καὶ τρεῖς φάλους, ἔλαμπεν ὡς ἀστὴρ, ἐκυμαίνοντο δὲ αἱ χρυσαῖ τρίχες, τὰς ὁποίας ὁ Ἥφαιστος πυκνὰς ἔθεσε περὶ τὸν λόφον. Ἐδοκίμασε δὲ τὸν ἐυ-

τόν του μὲ τὰ ὅπλα ὁ Ἀχιλλεὺς, ἂν τῷ ἔρχωνται καλὰ καὶ ἂν κινῶνται εὐκόλως μὲ αὐτὰ, τὰ λαμπρὰ μέλη του· ἀλλὰ τῷ ἦλθον ὡς πτερὰ ἐλαφρὰ, καὶ τὸν ἐσήκωναν μετέωρον. Ἔσυρεν ἀκολούθως ἀπὸ τὴν θήκην τὸ πατρικόν του δόρυ, τὸ ὁποῖον ἦτο βαρὺ, μέγα, καὶ δυνατόν· τοῦτο δὲν ἠδύνατο κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων νὰ σείῃ, ἀλλὰ μόνον ὁ Ἀχιλλεὺς ἤξευρε νὰ πάλλῃ τὸ ἐκ μελίας τοῦ Πηλέως δόρυ, τὸ ὁποῖον εἶχε δώσει εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα ὁ Χείρων, κομίσας ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Πηλίου, διὰ νὰ προξενῇ φόνον εἰς τοὺς ἥρωας. Τοὺς δὲ ἵππους αὐτοῦ ὁ Αὐταμέδων καὶ ὁ Ἄλκιμος ἑτοιμάσαντες ἔζευξαν· περιέβαλον τοὺς ὡραίους τοῦ τραχήλου ἱμάντας, ἐνέβαλον τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰς σιαγόνας των, καὶ ἔτειναν τὰ ἡνία ὀπίσω, πρὸς τὸ στερεὸν ἅρμα· ὁ δὲ Αὐτομέδων λαβὼν τὴν εἰς τὴν χεῖρά του καλῶς ἐφαρμοζομένην λαμπρὰν μάστιγα, ἐνεπήδησεν ἐπὶ τῶν ἵππων· ὄπισθέν του δὲ, ὁπλισθεὶς, ἀνέβη ὁ Ἀχιλλεὺς καταλάμπων ἀπὸ τὰ ὅπλα ὡς ὁ ἀκτινοβολῶν Ἥλιος. Τότε μὲ φοβερὰν φωνὴν προέτρεψε τοὺς ἵππους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, λέγων·

«Ξάνθε καὶ Βαλία, παντοχοῦ φημισμένα τέκνα τῆς Ποδάργης, σκεφθῆτε ἄλλως πως νὰ σώσητε τὸν ἀναβάτην σας ὀπίσω εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων, ὅταν ἀφήσωμεν τὸν πόλεμον, καὶ νὰ μὴ ἀφήσητε αὐτὸν ἐκεῖ φονευμένον, ὡς τὸν Πάτροκλον.»

Τότε ὁ ταχύπους ἵππος Ξάνθος, παρέκλινε ταχέως τὴν κεφαλήν· ὅλη δὲ ἡ χαίτη του πεσοῦσα ἐκ τῆς ζεύγλης πλησίον τοῦ ζυγοῦ ἔφθασεν ἕως εἰς τὴν γῆν· εἶχε δὲ κάμῃ αὐτὸν νὰ λαλῇ ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα· οὗτος κάτωθεν τοῦ ζυγοῦ εἶπεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα·

«Μάλιστα καὶ τώρα ἀκόμη θὰ σὲ σώσωμεν, γενναῖε Ἀχιλλεῦ· ἀλλὰ πλησιάζει ἡ ὀλεθρία ἡμέρα σου· δὲν εἴμεθα δὲ ἡμεῖς οἱ αἴτιοι, ἀλλ' ὁ μέγας θεὸς καὶ ἡ ἰσχυρὰ Μοῖρα. Διότι οὐδὲ τὰ ὅπλα τοῦ Πατρόκλου δὲν ἀφήρεσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους του οἱ Τρῶες ἕνεκα τῆς ἰδικῆς μας βραδύτητος καὶ ὀκνηρίας· ἀλλ' ὁ ἄριστος τῶν θεῶν, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Λητὼ, αὐτὸς τὸν ἐφόνευσε μεταξὺ τῶν προμάχων, καὶ ἔδωκε τὴν δό-

ξαν εἰς τὸν Ἕκτορα. Ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ τρέχωμεν ὡς ἡ πνοὴ τοῦ Ζεφύρου, ἡ ὁποία λέγουσιν ὅτι εἶναι ἐλαφροτάτη· ἀλλὰ διὰ σὲ εἶναι πεπρωμένον νὰ φονευθῇς ὑπὸ τῆς δυνάμεως θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.»

Οὕτως ἀφοῦ εἶπεν, αἱ Ἐριννύες ἐκράτησαν τὴν φωνήν του· πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀγανακτήσας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ξάνθε, διατὶ μοῦ προμαντεύεις τὸν θάνατον; δὲν σε πρέπει. Τὸ ἠξεύρω καλῶς καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ὅτι εἶναι τῆς τύχης μου ν' ἀποθάνω ἐδῶ, μακρὰν τοῦ ἀγαπητοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός μου· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν θὰ παύσω, πρὶν νὰ χορτάσω καταδιώκων τοὺς Τρῶας ἀπὸ τὸν πόλεμον.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἀλαλάζων διηύθυνε μεταξὺ τῶν προμάχων τοὺς μονώνυχας ἵππους του.

ΡΑΨΩΔΙΑ Υ.

Θεομαχία.

Οὕτως οἱ μὲν Ἕλληνες ὡπλίζοντο περὶ σέ, ὦ υἱὲ τοῦ Πηλέως, ἄπληστε τοῦ πολέμου, πλησίον τῶν καμπύλων πλοίων, οἱ δὲ Τρῶες ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ ὕψωμα τῆς πεδιάδος.

Ὁ δὲ Ζεὺς ἐφώναξε τὴν Θέμιδα, νὰ προσκαλέσῃ τοὺς θεοὺς εἰς συνέλευσιν, κατελθοῦσα ἀπὸ τὴν πολύπτυχον κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου· αὕτη δὲ περιελθοῦσα πανταχοῦ τοὺς ἐκάλεσε νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Διός. Οὔτε λοιπὸν ἐκ τῶν ποταμῶν ἔλειψε κανείς, ἐκτὸς τοῦ Ὠκεανοῦ, οὔτε ἐκ τῶν νυμφῶν, αἱ ὁποῖαι κατοικοῦσι τὰ ὡραῖα ἄλση, τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν, καὶ τὰ χορτοφόρα ἕλη. Ἐλθόντες λοιπὸν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς ἐκάθησαν εἰς τὰς λαμπρὰς αἰθούσας, τὰς ὁποίας κατεσκεύασε διὰ τὸν πατέρα Δία ὁ Ἥφαιστος διὰ τοῦ σοφοῦ νοός του. Οὕτω συνηθροίσθησαν ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Διός· καὶ ὁ Ποσειδῶν δὲ δὲν παρήκουσεν εἰς τὴν θεάν, ἀλλ' ἐξελθὼν τῆς θαλάσσης ἦλθε πρὸς αὐτούς, ἐκάθησε δὲ εἰς τὸ μέσον, καὶ ἠρώτησε τὴν βουλὴν τοῦ Διὸς λέγων·

«Διατί πάλιν, λαμπροκέραυνε, ἐκάλεσας τοὺς θεοὺς εἰς συνέλευσιν; μήπως σκέπτεσαί τι περὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων; διότι τώρα πλησίον αὐτοὶ θέλουσι συνάψει μάχην.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

«Ἐνόησας, Πόσειδον, τὴν κατὰ νοῦν βουλήν μου, διὰ τὴν ὁποίαν σᾶς ἐκάλεσα· φροντίζω περὶ αὐτῶν διότι καταστρέφονται. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν θὰ μείνω καθήμενος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου, ὅθεν θὰ τέρπωμαι βλέπων· σεῖς δὲ οἱ ἄλλοι ὑπάγετε εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ βοηθήσατε ἀμφοτέρους ὅποιον θέλῃ ἕκαστος. Διότι ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς μόνος του κατὰ τῶν Τρώων πολεμέσῃ, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον δὲν θ' ἀνθέξωσιν εἰς τὸν ταχύπουν υἱὸν τοῦ Πηλέως. Τοῦτον καὶ πρότερον βλέποντες τὸν ἔτρεμον· τώρα ὅμως ὅτε καὶ μεγάλως εἶναι ὠργισμένος διὰ τὸν φίλον του, φοβοῦμαι μήπως καὶ τὸ τεῖχος, παρὰ τὸ πεπρωμένον ἐκπορθήσῃ.»

Οὕτως εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, καὶ διήγειρεν ἄφευκτον πόλεμον. Ἐπορεύθησαν λοιπὸν εἰς τὸν πόλεμον οἱ θεοί, διχογνωμοῦντες· ἡ μὲν Ἥρα ὅπως ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῶν πλοίων, ὡς καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, καὶ ὁ κερδῷος Ἑρμῆς, ὅστις φημίζεται διὰ τὴν σύνεσίν του· μετ' αὐτῶν δ' ἐπορεύθη καὶ ὁ Ἥφαιστος, ὑπερήφανος διὰ τὴν ἰσχύν του, καὶ χολαίνων, αἱ δὲ ἀδύνατοι κνῆμαί του μὲ βίαν ἐκινοῦντο. Πρὸς δὲ τοὺς Τρῶας ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἄρης, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ μακρόμαλλος Φοῖβος καὶ ἡ βελοχαρὴς Ἄρτεμις, ἡ Λητὼ, ὁ Ξάνθος καὶ ἡ φιλόγελως Ἀφροδίτη.

Ἐνόσῳ μὲν οἱ θεοὶ εὑρίσκοντο μακρὰν τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, οἱ Ἕλληνες μεγάλως ἐδοξάζοντο, διότι ἀνεφάνη ὁ Ἀχιλλεὺς, ὅστις ἐπὶ πολὺ εἶχεν ἀπομακρυνθῇ τοῦ ὀδυνηροῦ πολέμου· δεινὸς δὲ φόβος εἰσῆλθεν εἰς τὰ μέλη ἑκάστου τῶν Τρώων, ἐπειδὴ ἐτρόμαζον ὅταν ἔβλεπον τὸν ταχύπουν υἱὸν τοῦ Πηλέως λάμποντα ἀπὸ τὰ ὅπλα καὶ ὅμοιον μὲ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἄρην. Ἀφοῦ ὅμως οἱ Ὀλύμπιοι ἦλθον μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν, τότε ἠγέρθη ἡ κραταιὰ Ἔρις ἡ παρορμῶσα τοὺς λαοὺς, ἐφώναζε δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, ἱσταμένη ὁτὲ μὲν παρὰ τὴν ἐσκαμμένην τάφρον ἐκτὸς τοῦ τείχους, καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τῶν

ἠχηρῶν ἀκτῶν ὑψηλὰ ἐφώναζεν. Ἐφώναζε δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Ἄρης, ὅμοιος μὲ σκοτεινὴν λαίλαπα, ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ἀκροπόλεως παρορμῶν τοὺς Τρῶας, καὶ ἄλλοτε τρέχων πλησίον τοῦ Σιμόεντος ἐπὶ τῆς Καλλικολώνης.

Οὕτω παροτρύναντες ἀμφότερα τὰ μέρη οἱ μάκαρες θεοὶ, τοὺς συνέπλεξαν, ἐμβαλόντες μεγάλην μεταξὺ αὐτῶν ἔριδα. Τότε φοβερῶς ἐβρόντησεν ἐκ τοῦ ὕψους ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν· καὶ κάτωθεν ὁ Ποσειδῶν ἐτίναξε τὴν ἀπέραντον γῆν, καὶ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων. Ἐσείοντο ὅλαι αἱ ἀκρώρειαι τῆς πολλὰς πηγὰς ἐχούσης Ἴδης καὶ αἱ κορυφαί, ἡ πόλις τῶν Τρώων, καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Ἐφοβήθη δὲ κάτωθεν ὁ βασιλεὺς τῶν νεκρῶν Πλούτων, καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν θρόνον του καὶ ἐφώναξεν, ἐκ φόβου μὴ διαρρήξῃ τὴν γῆν ὁ σείων αὐτὴν Ποσειδῶν, καὶ φανῶσιν εἰς τοὺς θνητοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀθανάτους τὰ φοβερὰ καὶ σκοτεινὰ τῶν νεκρῶν οἰκήματα, τὰ ὁποῖα καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ τρομάζουσι. Τόσος κτύπος ἠγέρθη ὅταν οἱ θεοὶ συνήρχοντο εἰς πόλεμον. Διότι ἀπέναντι μὲν τοῦ ἄνακτος Ποσειδῶνος ἐστάθη ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, κρατῶν πτερωτὰ βέλη, ἀπέναντι δὲ τοῦ Ἄρεως ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ· ἀπέναντι δὲ τῆς Ἥρας ἐστάθη ἡ χρυσηλάκατος, καλλικέλαδος καὶ βελοχαρὴς Ἄρτεμις, ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἀπέναντι δὲ τῆς Λητοῦς ἐστάθη ὁ σωτὴρ τῶν οἴκων καὶ ὠφελιμώτατος Ἑρμῆς, ἀπέναντι δὲ τοῦ Ἡφαίστου ὁ μέγας βαθύρρους ποταμὸς τὸν ὁποῖον οἱ μὲν θεοὶ καλοῦσι Ξάνθον, οἱ δὲ ἄνθρωποι Σκάμανδρον.

Οὕτως οἱ μὲν θεοὶ ἐστάθησαν ἀπέναντι ἄλλων θεῶν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐπεθύμει μάλιστα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πλῆθος ἀπέναντι τοῦ Πριαμίδου Ἕκτορος· διότι μὲ αὐτοῦ τὸ αἷμα ἐπεθύμει νὰ χορτάσῃ τὸν ἀκούραστον πολεμιστὴν Ἄρην. Τότε ὁ τοὺς λαοὺς παρορμῶν Ἀπόλλων διήγειρεν ἐναντίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως τὸν Αἰνείαν, ἐμπνεύσας εἰς αὐτὸν μέγα θάρρος· ὡμοίασε δὲ τὴν φωνήν του μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου Λυκάονα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων·

« Αἰνεία, σύμβουλε τῶν Τρώων, ποῦ εἶναι αἱ καυχήσεις σου τὰς ὁποίας συμποσιάζων ὑπέσχεσο εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν

Τρώων, ὅτι δηλαδὴ θὰ πολεμήσῃς ἐναντίον τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως;»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Αἰνείας·

« Υἱὲ τοῦ Πριάμου, διατί λέγων μοι ταῦτα μὲ παρακινεῖς καὶ μὴ θέλοντα, νὰ πολεμήσω ἐναντίον τοῦ μεγαλοψύχου υἱοῦ τοῦ Πηλέως; Δὲν θὰ σταθῶ τώρα πρώτην φορὰν ἀπέναντι τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε μὲ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν μὲ τὸ δόρυ του ἐκ τῆς Ἴδης, ὅταν ἐπετέθη εἰς τοὺς ἰδικούς μας βόας, καὶ ἐξεπόρθησε τὴν Λυρνησσὸν καὶ τὴν Πήδασον· ἐμὲ δὲ μ' ἔσωσεν ὁ Ζεύς, διεγείρας τὸ θάρρος εἰς τὰ ταχέα γόνατα. Βεβαίως ἤθελον καταβληθῆ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις πορευομένη ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὸν ἔσωζε καὶ τὸν διέταττε νὰ φονεύῃ μὲ τὸ χαλκοῦν δόρυ τοὺς Λέλεγας καὶ τοὺς Τρῶας. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν ἄνθρωπος νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως· πάντοτε τῷ παραστέκεται θεός τις, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀποκρούει τὸν ὄλεθρον. Ἐκτὸς τούτου, τὸ δόρυ του πετᾷ ἴσια, καὶ δὲν πίπτει πρὶν νὰ διέλθῃ ἀπὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Ἐὰν ὅμως ὁ θεὸς ἐξίσωνε τὴν τύχην τοῦ πολέμου, δὲν θὰ μὲ νικήσῃ πολὺ εὐκόλως, οὐδ' ἂν καυχᾶται ὅτι εἶναι ὅλος χάλκινος.»

Τότε τῷ ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς ὁ ἄναξ Ἀπόλλων·

« Ἥρως, εὐχήθητι καὶ σὺ εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς· λέγουσιν ὅτι καὶ σὺ ἐγεννήθης ἐκ τῆς κόρης τοῦ Διὸς Ἀφροδίτης, ἐνῷ ἐκεῖνος εἶναι ἀπὸ θεὰν κατωτέραν, διότι ἡ μὲν Ἀφροδίτη εἶναι κόρη τοῦ Διός, ἡ δὲ Θέτις τοῦ θαλασσίου γέροντος Νηρέως. Ρίψε λοιπὸν κατ' αὐτοῦ τὸ σκληρὸν δόρυ σου, καὶ μὴ σὲ φοβίζῃ ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τοὺς σκληροὺς λόγους καὶ μὲ τὰς ἀπειλάς του.»

Οὕτως εἰπὼν ἐνέπνευσε μέγα θάρρος εἰς τὸν βασιλέα τῶν λαῶν, ὅστις ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν προμάχων ὡπλισμένος μὲ στίλβοντα ὅπλα. Δὲν ἔμεινεν ὅμως ἀπαρατήρητος ἀπὸ τὴν λευκόχειρα Ἥραν πορευόμενος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου ἐναντίον τοῦ Πηλείδου εἰς τὰ πλήθη τῶν ἀνδρῶν· αὕτη συγκαλέσασα ὁμοῦ τοὺς θεούς, εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Σκεφθῆτε σεῖς οἱ δύο, ὦ Πόσειδον καὶ Ἀθηνᾶ, πῶς θὰ

ἀπογείνωσιν τὰ ἔργα ταῦτα. Ὁ Αἰνείας οὗτος ἐπορεύθη κάθοπλος ἐναντίον τοῦ Πηλείδου, παροξυνθεὶς ὑπὸ τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος· ἐμπρὸς λοιπὸν ἡμεῖς ἂς ἀποστρέψωμεν αὐτὸν ἐκεῖθεν ὀπίσω, ἢ κανεὶς ἐξ ἡμῶν ἂς παρασταθῇ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἂς τῷ παράσχῃ μεγάλην νίκην· νὰ μὴ στερηθῇ οὐδενὸς, διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸν ἀγαπῶσιν οἱ ἄριστοι τῶν ἀθανάτων, καὶ ὅτι μηδαμινοὶ εἶναι ὅσοι ἐκ τῶν προτέρων βοηθοῦσιν εἰς τὸν πόλεμον τοὺς Τρῶας. Ὅλοι μας κατήλθομεν ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον διὰ νὰ λάβωμεν μέρος εἰς τὴν μάχην ταύτην, ὅπως μὴ πάθῃ τι ὁ Ἀχιλλεὺς σήμερον ἀπὸ τοὺς Τρῶας. Ὕστερον ὅμως θὰ πάθῃ ὅσα ἡ Μοῖρά του ἔκλωσε δι' αὐτὸν, ὅταν τὸν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν μάθῃ ταῦτα ἐκ τοῦ στόματος τῶν θεῶν, θὰ φοβηθῇ ἔπειτα, ὅταν τις ὑπάγῃ ἐναντίον του κατὰ τὴν μάχην· εἶναι δὲ φοβερὸν νὰ ἴδῃ τις φανερὰ τοὺς θεούς.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν·

« Ἥρα, δὲν πρέπει νὰ θυμώνῃς ἄνευ λόγου. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ συμπλέξω ἡμᾶς τοὺς ἄλλους θεοὺς εἰς ἔριδα, ἐπειδὴ εἴμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι· ἀλλ' ἡμεῖς μὲν πορευθέντες ἐκτὸς τῆς μάχης, ἂς καθήσωμεν εἰς τὴν σκοπιάν, καὶ οἱ ἄνδρες ἂς φροντίσωσι διὰ τὸν πόλεμον. Ἐὰν ὅμως ὁ Ἄρης ἢ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων κάμωσιν ἀρχὴν νὰ μάχωνται, ἢ ἐμποδίσωσι τὸν Ἀχιλλέα καὶ δὲν τὸν ἀφήσωσι νὰ πολεμήσῃ, τότε ἀμέσως καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἀποδυθῆ πλησίον αὐτοῦ εἰς μάχην· πιστεύω δὲ ὅτι τάχιστα ἀποχωρισθέντες θέλουσιν ἐπανέλθει εἰς τὸν Ὄλυμπον, εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἄλλων θεῶν, καταβεβλημένοι ἰσχυρῶς ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν ἰδικῶν μας.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ κυανοχαίτης Ποσειδῶν προεπορεύθη εἰς τὸ ὑψηλὸν περικεχωμένον τεῖχος τοῦ θείου Ἡρακλέους, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασαν οἱ Τρῶες καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ὅπως ἐκκλίνας ὁ Ἡρακλῆς διαφύγῃ τὸ κῆτος, ὅταν τὸν ἐδίωκεν ἀπὸ τὴν παραλίαν εἰς τὴν πεδιάδα. Ἐκεῖ ἐκάθισεν ὁ Ποσειδῶν καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, ἐνδυθέντες ἀδιάρρηκτον νεφέλην· ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς Καλλικολώνης, περὶ σὲ, ὦ τοξότα Ἄπολλον, καὶ περὶ τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων

Ἄρην. Οὕτως λοιπὸν οἱ θεοὶ ἐκάθηντο ἑκατέρωθεν σκεπτόμενοι, ἀμφότερα ὅμως τὰ μέρη ἐδίσταζον νὰ ἀρχίσωσι τὸν ὀδυνηρὸν πόλεμον, ὁ δὲ Ζεὺς καθήμενος εἰς τὰ ὕψη τοὺς διέταξε ν' ἀρχίσουν.

Ἐγέμισε λοιπὸν ὅλη ἡ πεδιὰς καὶ ἔλαμπεν ἀπὸ τὸν χαλκὸν τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἵππων· καὶ ἡ γῆ ἐστέναζεν ὑπὸ τοὺς πόδας των ὅταν ὁμοῦ ἐκίνησαν· δύο δὲ ἄνδρες ἐξόχως ἄριστοι συνήρχοντο εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων μεγάλως ἐπιθυμοῦντες νὰ πολεμήσωσιν· ὁ Αἰνείας δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. Καὶ πρῶτος ὁ Αἰνείας ἀπειλήσας, ἐπορεύθη, κινῶν τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν του, κρατῶν πρὸ τοῦ στήθους τὴν πολεμικὴν ἀσπίδα, καὶ πάλλων τὸ χαλκοῦν δόρυ· ἀφ' ἑτέρου ὁ Πηλείδης ὥρμησεν ἐναντίον του, ὡς λέων φοβερὸς, τὸν ὁποῖον θέλουν νὰ φονεύσωσιν ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ δήμου συναθροιζόμενοι· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἔρχεται ἀδιαφορῶν, ἀλλ' ὅταν τις τῶν πολεμικῶν νεανιῶν τὸν κτυπήσῃ μὲ δόρυ, στρέφεται μὲ ἀνοικτὸν στόμα, ἀφρίζουσιν οἱ ὀδόντες του, στενάζει ἔνδοθεν ἡ γενναία καρδία του, καὶ κτυπῶν μὲ τὴν οὐράν του ἀμφοτέρωθεν τὰς πλευρὰς καὶ τὰ ἰσχία του, διεγείρει ἑαυτὸν εἰς τὴν μάχην, καὶ μὲ πυρωδες βλέμμα ὁρμᾷ ἐναντίον, ὅπως ἢ φονεύσῃ τινὰ ἐκ τῶν ἀνδρῶν, ἢ αὐτὸς φονευθῇ εἰς τὴν πρώτην συστροφὴν τῆς μάχης· οὕτω καὶ τὸν Ἀχιλλέα, τοῦ ἔλεγεν ἡ γενναία καρδία του νὰ ὑπάγῃ ἐναντίον τοῦ μεγαλοψύχου Αἰνείου. Ὅταν δ' ἐπερχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων, ἐπλησίασαν, πρῶτος εἶπε πρὸς τὸν Αἰνείαν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Αἰνεία, διατὶ σὺ πλησιάσας τόσον πολὺ εἰς τὸ πλῆθος, ἐστάθης; μήπως ἡ ψυχή σου σοῦ λέγει νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον μου, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βασιλεύσῃς τῶν ἱπποδαμαστῶν Τρώων ἀντὶ τοῦ Πριάμου; ἀλλ' ἐὰν φονεύσῃς ἐμὲ, δὲν θά σοι δώσῃ ἕνεκα τούτου ὁ Πρίαμος τὴν βασιλικὴν τιμὴν, διότι ἔχει παῖδας, καὶ εἶναι εἰς τὰ λογικά του, δὲν εἶναι ἀνόητος. Μήπως οἱ Τρῶες ἐξεχώρησαν διὰ σὲ κανὲν ἔξοχον καὶ ὡραῖον χωράφιον φυτευμένης καὶ σπορίμου γῆς, διὰ νὰ τὸ νέμεσαι, ἂν μὲ φονεύσῃς; δύσκολα πιστεύω, θὰ τὸ κατορθώσῃς. νομίζω ὅτι καὶ ἄλλοτε σὲ ἔτρεψα εἰς φυγὴν μὲ τὸ δόρυ μου,

ἢ δὲν ἐνθυμεῖσαι, ὅταν μόνον σου εὑρισκόμενον, σὲ ἀπεδίωξα ἀπὸ τοὺς βόας σου, κάτω ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἴδης, καὶ ἔφυγες ὀγλίγωρα μὲ τοὺς ταχεῖς σου πόδας; τότε φεύγων δὲν ἔστρεφες νὰ ἴδῃς ὀπίσω, ἀλλὰ ὑπεξέφυγες ἐκεῖθεν εἰς τὴν Λυρνησσόν· ἐγὼ ὅμως, ἐκυρίευσα αὐτὴν, ἐφορμήσας μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ πατρὸς Διὸς, καὶ ἀπήγαγον ὡς λάφυρα τὰς γυναῖκας, αἰχμαλωτίσας αὐτάς· σὲ δὲ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ σὲ ἔσωσαν. Νομίζω ὅμως ὅτι δὲν θὰ σὲ σώσωσι καὶ τώρα, καθὼς διανοεῖσαι· ἀλλὰ σὲ προτρέπω ν' ἀναχωρήσῃς καὶ νὰ μὴ ἀντισταθῇς εἰς ἐμὲ διὰ νὰ μὴ πάθῃς καμμίαν συμφορὰν· ὅταν πλέον γείνῃ τὸ κακὸν καὶ ὁ μωρὸς τὸ καταλαμβάνει.»

Τότε ὁ Αἰνείας τῷ ἀπήντησε καὶ εἶπε·

«Πηλείδη, μὴ δὰ ἐλπίζῃς νὰ μὲ φοβίσῃς μὲ τοὺς λόγους σου ὡς νήπιον, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ πολὺ καλὰ ἠξεύρω νὰ εἴπω ὕβρεις καὶ ἀπειλάς. Ἠξεύρομεν τὴν γενεὰν ἀλλήλων, ἠξεύρομεν καὶ τοὺς γονεῖς ἀκούοντες τὰς παλαιὰς διηγήσεις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων· μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅμως οὔτε σὺ εἶδές ποτε τοὺς ἰδικούς μου, οὔτε ἐγὼ τοὺς ἰδικούς σου· λέγουσι μὲν ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ ἀμέμπτου Πηλέως, ἐκ μητρὸς τῆς καλλιπλοκάμου θαλασσίας Θέτιδος· ἐγὼ δὲ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγχίσου, μήτηρ μου δὲ εἶναι ἡ Ἀφροδίτη· ἐκ τούτων ἢ οἱ μὲν, ἢ οἱ δὲ θὰ κλαύσωσι σήμερον τὸν ἀγαπητὸν υἱόν των· διότι πιστεύω δὲν θὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὴν μάχην, ἀποχωρισθέντες οὕτω μόνον μὲ μωροὺς λόγους. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ μάθῃς καὶ τὰ ἑξῆς, διὰ νὰ γνωρίσῃς καλὰ τὴν γενεάν μας, τὴν ὁποίαν πολλοὶ ἄνθρωποι γνωρίζουσιν, ἄκουσον. Πρῶτον ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς ἐγέννησε τὸν Δάρδανον, ὁ ὁποῖος ἔκτισε τὴν Δαρδανίαν, ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀκόμη κτισθῇ εἰς τὴν πεδιάδα ἡ ἱερὰ Τροία, ἡ πόλις αὕτη τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ κατῴκουν ἀκόμη τὰς ὑπωρείας τῆς πολυπήγου Ἴδης. Ὁ δὲ Δάρδανος ἐγέννησεν υἱὸν τὸν βασιλέα Ἐριχθόνιον, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πλουσιώτατος τῶν ἀνθρώπων· τούτου τρεῖς χιλιάδες θήλειαι ἵπποι ἔβοσκον εἰς τὸ λειβάδιον, χαιρόμεναι τοὺς τρυφερούς των πώλους. (Τῶν ἵππων τούτων καὶ αὐτὸς ὁ Βορρᾶς ἠράσθη, ὅταν ἔβοσκον, καὶ ὁμοιωθεὶς μὲ μαυροχαίτην ἵππον, συνευρέθη μὲ

αὐτάς· αἵτινες μείνασαι ἔγκυοι ἐγέννησαν δώδεκα πώλους· οὗτοι ὅταν ἔτρεχον ἐπὶ τῆς πολυδώρου γῆς, ἐπάτων ἐπάνω εἰς τὸ ἄκρον τῶν στάχεων, χωρὶς νὰ τοὺς θραύωσιν· ὅταν δὲ πάλιν ἔτρεχον ἐπὶ τῶν νώτων τῆς εὐρυχώρου θαλάσσης, ἔτρεχον ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς ἀφροέσσης θαλάσσης.) Ὁ δ' Ἐριχθόνιος ἐγέννησε τὸν Τρῶα, βασιλέα τῶν Τρώων, ἐκ τούτου δὲ τοῦ Τρωὸς ἐγεννήθησαν τρεῖς λαμπροὶ παῖδες ὁ Ἶλος, ὁ Ἀσσάρακος καὶ ὁ ἰσόθεος Γανυμήδης, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ ὡραιότατος τῶν θνητῶν ἀνθρώπων· τοῦτον ἀνήρπασαν οἱ θεοὶ ἕνεκα τῆς ὡραιότητός του, διὰ νὰ μένῃ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων, καὶ νὰ οἰνοχοῇ εἰς τὸν Δία. Ὁ δὲ Ἶλος ἐγέννησε τὸν ἄμεμπτον υἱὸν Λαομέδοντα, οὗτος δ' ἐγέννησε τὸν Τιθωνόν, τὸν Πρίαμον, τὸν Λάμπον, τὸν Κλυτίον, καὶ τὸν βλαστὸν τοῦ Ἄρεως Ἱκετάονα· ὁ δὲ Ἀσσάρακος ἐγέννησε τὸν Κάπυν, οὗτος δὲ τὸν Ἀγχίσην, ὁ δὲ Ἀγχίσης ἐμέ, καὶ ὁ Πρίαμος τὸν θεῖον Ἕκτορα. Ἐκ ταύτης τῆς γενεᾶς καὶ τοῦ αἵματος καυχῶμαι ὅτι εἶμαι· ἀλλ' ὁ Ζεὺς αὐξάνει καὶ ἐλαττόνει τὴν ἀνδρίαν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως θέλῃ, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ κραταιότατος πάντων. Ἔμπρὸς λοιπὸν ἂς μὴ λέγωμεν πλέον περὶ τούτων ὡς ἀνόητοι, ἱστάμενοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς μάχης· διότι ἠμποροῦμεν ἀμφότεροι νὰ εἴπωμεν πολλοὺς ἀνειδιστικοὺς λόγους, τῶν ὁποίων τὸ βάρος οὐδ' ἑκατόζυγον πλοῖον δὲν ἤθελε σηκώσει. Ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων εἶναι εὔστροφος, καὶ πολλοὶ δὲ ὡς ἐκ τούτου καὶ παντοειδεῖς λόγοι ὑπάρχουσι, λόγοι πολλοὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διασκορπιζόμενοι. Ὁποῖον λόγον εἴπῃς τοιοῦτον καὶ θὰ ἀκούσῃς. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ἐρίζωμεν καὶ νὰ φιλονεικῶμεν ἐναντίον ἀλλήλων, ὡς γυναῖκες, αἵτινες ὀργισθεῖσαι ἕνεκα ψυχοφθόρου ἔριδος φιλονεικοῦσι μεταξύ των, ἐρχόμεναι εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, καὶ λέγουσι πολλὰ ἀληθῆ τε καὶ μὴ ἀληθῆ· διότι ἡ ὀργὴ ὑπαγορεύει καὶ ταῦτα. Ἀλλὰ μὲ τοὺς λόγους σου δὲν θὰ μὲ ἀποτρέψῃς ἀπὸ τὴν ὁρμήν μου, πρὶν νὰ πολεμήσω μὲ τὸ δόρυ ἐναντίον σου· ἔμπρὸς λοιπόν, ἂς δοκιμάσωμεν ταχύτερον ἀλλήλους μὲ χαλκήρη δόρατα.»

Εἶπε καὶ ἔρριψε τὸ δυνατὸν ἀκόντιόν του κατὰ τῆς φοβερᾶς καὶ τρομερᾶς ἀσπίδος· καὶ ἐβρόντησεν ἡ μεγάλη ἀσπὶς ἀπὸ

τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος. Ὁ Πηλείδης φοβηθεὶς ἐκράτησε τὴν ἀσπίδα μακρὰν αὐτοῦ, μὲ τὴν παχεῖαν χεῖρά του· διότι ἐνόμιζεν ὅτι τὸ μακρὸν δόρυ τοῦ μεγαλοψύχου Αἰνείου εὐκόλως ἤθελε τὴν διαπεράσει· ὁ ἀνόητος, δὲν ἐσκέφθη ὅτι δὲν εἶναι εὔκολον τὰ ἔνδοξα τῶν θεῶν δῶρα νὰ καταβάλλωνται καὶ νὰ ὑποχωρῶσιν εἰς τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους. Καὶ τότε λοιπὸν τὸ δυνατὸν δόρυ τοῦ πολεμικοῦ Αἰνείου δὲν διέρρηξε τὴν ἀσπίδα· διότι τὸ ἐμπόδισεν ὁ χρυσὸς αὐτῆς, δῶρον τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ διεπέρασε μὲν δύο πτυχὰς, ὑπῆρχον ὅμως ἀκόμη τρεῖς, διότι πέντε πτυχὰς ἔθεσεν ἐπ' αὐτῆς ὁ χωλὸς Ἥφαιστος, τὰς δύο χαλκίνας, δύο δὲ ἔνδοθεν ἐκ κασσιτέρου, καὶ μίαν χρυσῆν, εἰς ἣν ἐστάθη τὸ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ.

Δεύτερος ἔρριψε τὸ μακρόσκιον δόρυ του ὁ Ἀχιλλεὺς, καὶ ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῆ τοῦ Αἰνείου ἀσπίδα κάτωθεν τοῦ τελευταίου γύρου, ὅπου ὑπῆρχε λεπτότατος χαλκὸς, καὶ ἐπέκειτο λεπτότατον βοὸς δέρμα· ἡ μελία τοῦ Πηλίου ὄρους διεπέρασεν αὐτὴν, καὶ ἡ ἀσπὶς ἐβρόντησε ὑπὸ τοῦ δόρατος κτυπηθεῖσα. Ὁ Αἰνείας τότε ἐκάμφθη καὶ φοβηθεὶς ἐκράτησε μακρὰν αὐτοῦ τὴν ἀσπίδα· τὸ δὲ δόρυ πετῶν ἐπέρασεν ἄνωθεν τοῦ νώτου αὐτοῦ καὶ ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν, ἀφοῦ διέσχισε καὶ τοὺς δύο κύκλους τῆς καλυπτούσης τὸ σῶμα ἀσπίδος· ὁ Αἰνείας ἀποφυγὼν τὸ μακρὸν δόρυ ἐστάθη, καὶ ἄπειρος λύπη διεχύθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐπειδὴ ἐφοβήθη, διότι τὸ δόρυ ἐνεπήχθη πλησίον του. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπέδραμε μὲ μεγάλην ὁρμὴν, σύρας τὸ κοπτερὸν ξίφος, καὶ φοβερῶς φωνάζων· ὁ δὲ Αἰνείας ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρά του μεγάλην πέτραν, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ σηκώσωσι δύο ἄνδρες, ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ἀνθρώπους· αὐτὸς ὅμως καὶ μόνος εὐκόλως τὴν ἐκίνει. Τότε ὁ μὲν Αἰνείας θὰ ἐκτύπα τὸν ἐφορμῶντα Ἀχιλλέα μὲ τὴν πέτραν ἢ εἰς τὴν περικεφαλαίαν ἢ εἰς τὴν ἀσπίδα, ἥτις θὰ τὸν ἔσωζεν ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ὁ δὲ Πηλείδης, θὰ τοῦ ἔπερνε τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ ξίφος, ἂν ταχέως δὲν τὸ ἔβλεπεν ὁ Ποσειδῶν, καὶ δὲν ἔλεγεν ἀμέσως εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς·

«Οἴμοι! πόσον λυποῦμαι τὸν μεγαλόκαρδον Αἰνείαν ὁ ὁποῖος ταχέως καταβληθεὶς ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως θὰ

κατέλθῃ εἰς τὸν ᾅδην, πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ μακροβόλου Ἀπόλλωνος, ὁ ἀνόητος, δὲν θὰ τὸν λυτρώσῃ ὅμως ἀπὸ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον. Ἀλλὰ, διατὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑποφέρει ἄνευ αἰτίας, ἕνεκα ξένων θλίψεων, ἐνῷ εὐχάριστα εἰς τοὺς οὐρανίους θεοὺς προσφέρῃ δῶρα; Ἔλθετε λοιπὸν ἡμεῖς τοὐλάχιστον νὰ σώσωμεν αὐτὸν ἐκ τοῦ θανάτου, διὰ νὰ μὴ θυμώσῃ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν φονεύσῃ· διότι εἶναι τῆς τύχης του ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇ ἄνευ ἀπογόνων καὶ ἄδοξος ἡ γενεὰ τοῦ Δαρδάνου, τὸν ὁποῖον ὁ Κρονίδης ἠγάπα περισσότερον τῶν ἄλλων παίδων, οἵτινες ἐγεννήθησαν ἐξ αὐτοῦ καὶ γυναικῶν θνητῶν. Διότι ἐμίσει πλέον ὁ Ζεὺς τὸ γένος τοῦ Πριάμου, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς θὰ βασιλεύσῃ τῶν Τρώων ὁ Αἰνείας καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν του οἵτινες κατόπιν θὰ γεννηθῶσι.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ βοῶπις σεπτὴ Ἥρα·

«Σὺ ὁ σείων τὴν γῆν! μόνος σου σκέφθητι κατὰ σεαυτὸν, ἂν θὰ λυτρώσῃς τὸν Αἰνείαν, ἢ θὰ τὸν ἀφήσῃς, γενναῖον ὄντα, νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως. Διότι ἡμεῖς οἱ δύο, ἐγὼ δηλαδὴ καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ὠμόσαμεν πολλοὺς ὅρκους μεταξὺ ὅλων τῶν ἀθανάτων, νὰ μὴ ἀπομακρύνωμέν ποτε τὸ κακὸν ἀπὸ τοὺς Τρῶας, μηδ' ὅταν αὐτὴ ἡ Τροία καταστρέφεται ὑπὸ φοβεροῦ πυρὸς, καιομένη, καὶ καιομένη ὑπὸ τῶν πολεμικῶν υἱῶν τῶν Ἑλλήνων.»

Ἀφοῦ ἤκουσε τοῦτο ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἐπορεύθη ταχέως εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὴν ταραχὴν τῶν δοράτων, καὶ ἔρθασεν ἐκεῖ, ὅπου ἦτο ὁ Αἰνείας καὶ ὁ ἔνδοξος Ἀχιλλεύς. Πάραυτα δὲ κατέχυσεν ὁμίχλην ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως, ἀπέσπασε τὸ μὲ πολὺν χαλκὸν δόρυ ἀπὸ τὴν ἀσπίδα τοῦ μεγαλοψύχου Αἰνείου· καὶ τοῦτο μὲν ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν δὲ Αἰνείαν ἐσήκωσεν ὑψηλὰ ἀπὸ τὴν γῆν. Πολλὰς τάξεις ἡρώων καὶ πολλὰς τοιαύτας ἵππων ὑπερεπήδησεν ὁ Αἰνείας ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ θεοῦ τεθεὶς εἰς κίνησιν, ἔρθασε δὲ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πολυταράχου πολέμου, ὅπου οἱ Καύκωνες ὡπλίζοντο διὰ τὸν πόλεμον. Τότε ἦλθε πολὺ

πλησίον αὐτοῦ ὁ Ποσειδῶν, καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν, εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Αἰνεία, ποῖος ἐκ τῶν θεῶν, ἀνόητε, σὲ παρακινεῖ νὰ πολεμῇς ἐναντίον τοῦ ἀνδρειοτάτου Πηλείδου, ὁ ὁποῖος καὶ ἀνώτερός σου εἶναι καὶ περισσότερον ἀγαπητὸς εἰς τοὺς θεούς; Νὰ ὑποχωρῇς λοιπὸν ὅταν ἀπαντήσῃς αὐτὸν, διὰ νὰ μὴ καταβῇς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος καὶ παρὰ τὸ πεπρωμένον. Ἀφοῦ ὅμως ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποθάνῃ, τότε μετὰ θάρρους πολέμει μεταξὺ τῶν πρώτων· διότι δὲν θὰ σὲ φονεύσῃ κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἰπὼν, τὸν ἀφῆκεν ἐκεῖ, ἀφοῦ τῷ εἶπε τὰ πάντα. Ἀμέσως δ' ἀκολούθως διεσκόρπισε τὴν μεγάλην ὁμίχλην ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις παρατηρήσας τότε καλῶς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐστέναξε καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

«Περίεργον! πράγματι μέγα θαῦμα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου βλέπω. Τὸ μὲν δόρυ τοῦτο κεῖται κατὰ γῆς, δὲν βλέπω ὅμως τὸν ἄνδρα ἐναντίον τοῦ ὁποίου τὸ ἔρριψα θέλων νὰ τὸν φονεύσω· βεβαίως καὶ ὁ Αἰνείας θὰ ἦτο φίλος τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ ἐγὼ ἔλεγον ὅτι ματαίως καυχᾶται. Ἂς κρημνισθῇ ἀπ' ἐδῶ· δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃ ὅμως πλέον νὰ μὲ δοκιμάσῃ, αὐτὸς ὅστις καὶ τώρα μόλις διέφυγε τὸν θάνατον. Ἐμπρός! ἂς προτρέψω τοὺς φιλοπολέμους Ἕλληνας, καὶ ἔπειτα ἂς ἐπιτεθῶ κατὰ τῶν ἄλλων Τρώων.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ἐπήδησεν εἰς τὰς τάξεις προτρέπων ἕκαστον ἄνδρα καὶ λέγων·

«Μὴ στέκεσθε πλέον τώρα μακρὰν τῶν Τρώων, ὦ εὐγενεῖς Ἕλληνες, ἀλλ' ὑπάγετε, ἕκαστος ἀνὴρ ἂς ὁρμήσῃ ἐναντίον ἀνδρὸς, πρόθυμος εἰς μάχην. Μοὶ εἶναι δύσκολον, ἂν καὶ ἤμαι γενναῖος, νὰ τρέχω ἐναντίον τόσων ἀνθρώπων, καὶ μὲ ὅλους νὰ μάχωμαι. Οὐδ' ὁ Ἄρης, ὅστις εἶναι ἀθάνατος θεὸς, οὐδ' ἡ Ἀθηνᾶ, δύναται νὰ προφθάσῃ εἰς τόσον πόλεμον καὶ νὰ ἀγωνίζηται· ἀλλ' ὅσον μὲν ἐγὼ δύναμαι μὲ τὰς χεῖρας, μὲ τοὺς πόδας, μὲ τὴν δύναμίν μου, δὲν θὰ παύσω, πιστεύω, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον, ἀλλὰ θὰ δράμω εἰς τὰς τάξεις, καὶ πιστεύω δὲν θὰ χαρῇ, ὅστις ἐκ τῶν Τρώων πλησιάσῃ τὸ δόρυ μου.»

Οὕτως εἶπε, παροτρύνων· καὶ τοὺς Τρῶας δὲ φωνάξας ὁ γενναῖος Ἕκτωρ, προέτρεπεν αὐτούς, καὶ ἔλεγεν ὅτι θὰ ὑπάγῃ ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως·

« Ἀνδρεῖοι Τρῶες, μὴ φοβεῖσθε τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως. Μὲ τοὺς λόγους ἐγὼ ἠδυνάμην καὶ μὲ τοὺς θεοὺς νὰ πολεμήσω· μὲ τὸ δόρυ ὅμως εἶναι δύσκολον, διότι εἶναι πολὺ ἀνώτεροι. Οὔτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν θὰ ἐκτελέσῃ ὅλας τὰς ἀπειλάς του, ἀλλὰ, ἄλλας μὲν θὰ ἐκτελέσῃ, ἄλλας δὲ ἡμιτελεῖς θ' ἀφήσῃ. Ἐγὼ ὑπάγω ἐναντίον του, καὶ ἂν ὁμοιάζωσιν αἱ χεῖρές του μὲ πῦρ· ναὶ, καὶ μὲ πῦρ ἐὰν ὁμοιάζωσιν αἱ χεῖρές του, ἡ δὲ δύναμίς του μὲ λάμποντα σίδηρον.»

Οὕτως εἶπε, παροτρύνων· καὶ οἱ Τρῶες ὕψωσαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ δόρατα, ἡ ὁρμὴ αὐτῶν ἀνεμίχθη, καὶ διηγέρθη ταραχή. Τότε δὲ παραστὰς ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, εἶπεν εἰς τὸν Ἕκτορα·

« Ἕκτορ, μὴ πλέον πολεμῇς κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως μεταξὺ τῶν προμάχων, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους καὶ μακρὰν τῆς ταραχῆς περίμενέ τον, διὰ νὰ σὲ κτυπήσῃ ἢ μακρόθεν μὲ δόρυ ἢ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ ξίφος.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δ' Ἕκτωρ φοβηθεὶς εἰσέδυσε πάλιν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, ὅταν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ, λαλήσαντος. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς εἰσώρμησε κατὰ τῶν Τρώων, πλήρης γενναιότητος καὶ φοβερῶς ἀλαλάζων· πρῶτον δ' ἐφόνευσε τὸν ἀνδρεῖον Ἱφιτίωνα τὸν υἱὸν τοῦ Ὀτρυντέως, ἡγεμόνα πολλῶν λαῶν, τὸν ὁποῖον ἐγέννησε ναϊὰς νύμφη ἐκ τοῦ πορθητοῦ Ὀτρυντέως, κάτωθεν τοῦ χιονοσκεποῦς Τμώλου εἰς τὴν εὔφορον χώραν τῆς Ὕδης· τοῦτον λοιπὸν κατ' εὐθεῖαν ὁρμῶντα, ἐκτύπησεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, ἥτις ἐχωρίσθη ὅλη εἰς δύο, αὐτὸς δὲ πεσὼν κάτω ἐβρόντησε· τότε ἐκαυχήθη ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, λέγων·

« Κεῖσαι, νεκρὸς, υἱὲ τοῦ Ὀτρυντέως, φοβερώτατε πάντων τῶν ἀνθρώπων· ἀπέθανες ἐδῶ, ἐνῷ ἡ πατρίς σου ἦναι πλησίον τῆς λίμνης Γυγαίας, ὅπου ὑπάρχουσι τὰ πατρικά σου κτήματα, παρὰ τὸν ἰχθυόεντα ποταμὸν Ὕλλον καὶ τὸν ὁρμητικὸν Ἕρμον.»

Οὕτως εἶπε καυχώμενος, τοῦ δὲ Ἱφιτίωνος τοὺς ὀφθαλμοὺς

ἐκάλυψε τὸ σκότος, καὶ οἱ ἵπποι τῶν Ἑλλήνων κατέκοψαν αὐτὸν μὲ τοὺς τροχοὺς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς μάχης. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς μετὰ τοῦτον ἐκτύπησεν εἰς τὸν κρόταφον διὰ τῆς χαλκοπαρείου περικεφαλαίας τὸν γενναῖον πολεμιστὴν Δημολέοντα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος. Ἡ χαλκίνη περικεφαλαία του δὲν ἀντέσχεν, ἀλλὰ διαπεράσασα αὐτὴν μὲ τὴν ὁρμήν της ἡ αἰχμή, ἔθραυσε τὸ ὀστοῦν, καὶ ὅλος ὁ ἐντὸς ἐγκέφαλος ἀνεκατώθη, οὕτω δὲ κατέβαλεν αὐτὸν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁρμήν του. Ἔπειτα τὸν Ἱπποδάμαντα, ὁ ὁποῖος ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ ἅρμα, καὶ φεύγοντα ἔμπροσθεν αὐτοῦ, τὸν ἐκτύπησε μὲ δόρυ εἰς τὸ μετάφρενον· οὗτος ἐξέπνεε μουγκρίζων, καθὼς ταῦρος συρόμενος ἀπὸ νέους εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἑλικωνίου ἄνακτος Ποσειδῶνος, καὶ εὐχαριστεῖται δι' αὐτὰ ὁ γεωσείστης Ποσειδῶν· οὕτως ἐνῷ ἐμούγκριζε καὶ αὐτὸς, ἀφῆκεν ἡ γενναία ψυχὴ τὰ ὀστᾶ του· ἔπειτα ὁ Ἀχιλλεὺς ὥρμησε μὲ τὸ δόρυ του ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Πολυδώρου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου. Τοῦτον ὁ πατήρ του δὲν τὸν ἄφηνε νὰ πολεμῇ, διότι ἦτο ὁ νεώτατος μεταξὺ τῶν υἱῶν του, καὶ ὁ μᾶλλον ἀγαπητός του, καὶ ἐνίκα ὅλους εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν· τότε λοιπὸν ἐκ τῆς ἀνοησίας του, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ταχυποδίαν του. Ἔτρεχε διὰ μέσου τῶν προμάχων, ἕως οὗ ἀπώλεσε τὴν ζωήν του. Τοῦτον διαβαίνοντα ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὴν μέσην ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἐκεῖ ὅπου συνείχοντο οἱ χρυσοῖ κρίκοι τοῦ ζωστῆρος, καὶ ἐγίνετο διπλοῦς ὁ θώραξ· ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἐπέρασεν ἀντικρὺ παρὰ τὸν ὀμφαλὸν, καὶ στενάξας ἔπεσε γονατιστὸς ὁ Πολύδωρος, τὸν ἐσκέπασε νεφέλη μαύρη, καὶ πεσὼν, ἔλκυε μὲ τὰς χεῖρας τὰ ἔντερά του.

Ὁ δ' Ἕκτωρ ἅμα εἶδε τὸν ἀδελφόν του Πολύδωρον κρατοῦντα τὰ ἔντερά του εἰς τὰς χεῖρας, καὶ κείμενον κατὰ γῆς, ἐτκοτίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί του· καὶ δὲν ὑπέφερε πλέον νὰ περιφέρηται ἐπὶ πολὺ μακρὰν, ἀλλ' ἦλθεν ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, σείων τὸ ὀξὺ αὐτοῦ δόρυ, ὅμοιος μὲ φλόγα. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς, ἅμα τὸν εἶδεν, εὐθὺς ἀνεπήδησε καὶ καυχώμενος εἶπε·

« Πλησίον εἶναι ὁ ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος τὰ μάλιστα ἐπίκρανε τὴν

ψυχήν μου, φονεύσας τὸν ἀκριβόν μου σύντροφον· δὲν θὰ φοβῶμεθα πλέον ἐπὶ πολὺ ἀλλήλους ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἀγριοκυττάξας εἶπεν εἰς τὸν θεῖον Ἕκτορα·

« Ἐλθὲ πλησιέστερα, διὰ νὰ εὕρῃς ταχύτερον τὸν θάνατόν σου.»

Πρὸς τοῦτον μηδόλως φοβηθεὶς εἶπεν ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἕκτωρ·

«Υἱὲ τοῦ Πηλέως μὴ ἐλπίζῃς νὰ μὲ φοβίσῃς μὲ τοὺς λόγους σου ὡς νὰ ἤμην ἀνόητος, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ καλῶς ἠξεύρω νὰ λέγω ὕβρεις καὶ ἀπειλάς. Ἠξεύρω ὅτι σὺ μὲν εἶσαι ἀνδρεῖος, ἐγὼ δὲ πολὺ κατώτερός σου. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν θεῶν, ἴσως, ἂν καὶ ἦμαι κατώτερός σου, σὲ φονεύσω, κτυπήσας μὲ τὸ δόρυ, διότι καὶ τὸ ἰδικόν μου δόρυ εἶναι ὀξὺ ἔμπροσθεν.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ κινήσας ἔρριψε τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀθηνᾶ μὲ τὴν πνοήν της, ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸν ἔνδοξον Ἀχιλλέα, ἐλαφρὰ φυσήσασα, καὶ ἐλθὸν πάλιν πρὸς τὸν θεῖον Ἕκτορα, ἔπεσεν ἐκεῖ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς ὥρμησεν ἀκατάσχετος, φοβερῶς ἀλαλάζων, καὶ μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλ' ἐξήρπασεν αὐτὸν ὁ Ἀπόλλων, εὐκολώτατα, ὡς θεὸς, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸν μὲ πολλὴν ὁμίχλην. Τρεῖς φορὰς ἐφόρμησεν ἀκολούθως ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς μὲ τὸ χαλκοῦν δόρυ, καὶ τὰς τρεῖς φορᾶς ἐκτύπησε τὴν πυκνὴν ὁμίχλην. Ἀλλ' ὅταν τετάρτην φορὰν ἐφώρμησεν ὅμοιος μὲ θεόν τινα, φοβερῶς φωνάξας, εἶπεν·

« Ἐξέφυγες πάλιν τὸν θάνατον, σκύλε· βεβαίως τὸ κακὸν ἦλθε πλησίον σου, ἀλλὰ σ' ἐλύτρωσε πάλιν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, εἰς τὸν ὁποῖον, εὔχεσαι, πορευόμενος εἰς τὴν μάχην. Ἔσο βέβαιος ὅμως θὰ σὲ διορθώσω καὶ ὕστερον ἂν σὲ ἀπαντήσω, ὅταν θὰ ἔχω καὶ ἐγὼ θεόν τινα βοηθόν μου. Τώρα θὰ δράμω ἐναντίον τῶν ἄλλων, ὅποιον φθάσω.»

Οὕτως εἰπὼν ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον τὸν Δρύοπα εἰς τὸ μέσον τοῦ αὐχένος, ὅστις ἐκρημνίσθη ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του· καὶ ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς αὐτὸν μὲν ἀφῆκε, Δημοῦχον δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Φιλήτορος, τὸν καλὸν καὶ μέγαν, κτυπήσας μὲ δόρυ εἰς

τὸ γόνυ τὸν ἐσταμάτησεν, ἔπειτα δὲ κτυπήσας αὐτὸν μὲ τὸ μέγα ξίφος τὸν ἐφόνευσεν. Ἀκολούθως ὁρμήσας κατέρριψεν ἀπὸ τοῦ ὀχήματος τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Βίαντος Λαόγονον καὶ Δάρδανον, τὸν μὲν ἕνα κτυπήσας μὲ τὸ δόρυ, τὸν δ' ἕτερον ἐκ τοῦ πλησίον κτυπήσας μὲ τὸ ξίφος. Ἐπίσης καὶ τὸν Τρῶα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλέστορος· οὗτος ἦλθε πρὸς αὐτὸν γονυπετὴς, διὰ νὰ τὸν λυπηθῇ, καὶ αἰχμαλωτίσας αὐτὸν νὰ μὴ τὸν φονεύσῃ, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ ζωντανὸν, λυπηθεὶς αὐτὸν ὡς ὁμήλικά του, ὁ ἀνόητος δὲν ἤξευρεν ὅτι δὲν ἔμελλε νὰ τὸν εἰσακούσῃ· διότι δὲν ἦτο γλυκύθυμος ὁ ἀνὴρ οὐδὲ πρᾷος, ἀλλὰ πολὺ ὁρμητικός. Αὐτὸς μὲν ἐκράτει μὲ τὰς χεῖρας τὰ γόνατα τοῦ Ἀχιλλέως, θέλων νὰ τὸν ἐξιλεώσῃ, οὗτος δὲ ἐκτύπα αὐτὸν μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ ἧπαρ, ὅπερ ἐξωλίσθησε, καὶ ἐγέμισε τὸν κόλπον αὐτοῦ ἀπὸ μαῦρον αἷμα· τοὺς δὲ ὀφθαλμούς του μαῦρον ἐσκέπασε σκότος, καὶ ἐξεψύχησεν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς πλησιάσας ἐκτύπησε μὲ δόρυ τὸν Μούλιον πλησίον τοῦ ὠτός· καὶ ἀμέσως ἡ αἰχμὴ διῆλθεν ἀπὸ τὸ ἕτερον οὖς. Ἔπειτα ἐκτύπησεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀγήνορος Ἔχεκλον εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς μὲ κοπτερὸν ξίφος, καὶ ὅλον τὸ ξίφος ἐθερμάνθη ἀπὸ τὸ αἷμα· τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτου κατέλαβεν ὁ μαῦρος θάνατος καὶ ἡ κραταιὰ Μοῖρα. Ἔπειτα διεπέρασε τὴν χεῖρα τοῦ Δευκαλίωνος διὰ τῆς χαλκίνης αἰχμῆς ἐκεῖ ὅπου συνέχονται οἱ τένοντες τοῦ ἀγκῶνος· περιέμενε δὲ αὐτὸν μὲ βεβαρυμένην χεῖρα καὶ προβλέπων τὸν θάνατον· τότε ὁ Ἀχιλλεὺς κτυπήσας τὸν αὐχένα αὐτοῦ μὲ τὸ ξίφος, ἔρριψε μακρὰν τὴν κεφαλὴν μὲ τὴν περικεφαλαίαν αὐτήν· ὁ μυελὸς ἐτινάχθη ἀπὸ τοὺς σπονδύλους, καὶ τὸ σῶμα ἔκειτο ἐξαπλωμένον κατὰ γῆς. Ἀκολούθως ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη κατὰ τοῦ Ρίγμου τοῦ ἀμέμπτου υἱοῦ τοῦ Πείρου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθει ἐκ τῆς εὐφόρου Θρᾴκης· τοῦτον ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὴν μέσην, τὸ ἀκόντιον ἐνεπήχθη εἰς τὸν πνεύμονα, καὶ αὐτὸς ἐκρημνίσθη ἀπὸ τὸ ὄχημα. Ὁ Ἀχιλλεὺς τότε ἐκτύπησεν εἰς τὸ μετάφρενον μὲ ὀξὺ δόρυ τὸν θεράποντα τοῦ Ρίγμου Ἀρηίθοον, ἐνῷ ἔστρεψεν ὀπίσω τὸ ὄχημα, καὶ τὸν ἐκρήμνησεν ἀπὸ τὸ ἅρμα· οἱ δὲ ἵπποι συνεταράχθησαν.

Καθὼς δ' ἐνθουσιᾷ τὸ καυστικὸν πῦρ εἰς τὰς βαθείας τῶν

καταξήρων ὀρέων κοιλάδας, καὶ καίονται μεγάλα δένδρα, ὁ δ' ἄνεμος πρὸς ὅλα τὰ μέρη ὠθῶν περιστρέφει τὴν φλόγα, οὕτω καὶ αὐτὸς πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἔτρεχε μὲ τὸ δόρυ του, ὡσὰν θεὸς, διώκων ὅσους ἤθελε νὰ φονεύσῃ, καὶ ἡ γῆ κατεβρέχετο καὶ ἐμαύριζεν ἀπὸ τὸ αἷμα. Καθὼς δ' ὅταν ζεύξῃ τις βόας ἀρσενικοὺς πλατυμετώπους, διὰ νὰ τρίψωσι λευκὴν κριθὴν εἰς τὸ καλοκτισμένον ἁλώνιον, ταχέως τὰ ἁλωνιζόμενα τρίβονται ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν μεγαλοφώνων βοῶν, οὕτω καὶ οἱ ὑπὸ τὸ ἅρμα τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως ἵπποι ἐπάτων ὁμοῦ καὶ νεκροὺς καὶ ἀσπίδας· κάτωθεν δὲ ἦτο αἱματωμένος ὅλος ὁ ἄξων τοῦ ἅρματος καὶ οἱ γύροι τῶν τροχῶν, τοὺς ὁποίους προσέβαλλον αἱ ρανίδες τοῦ αἵματος αἱ ριπτόμεναι ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν ἵππων καὶ ἀπὸ τὰ σίδηρα τῶν τροχῶν· ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως ἐπεθύμει ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, καὶ εἶχε βεβαμμένας τὰς φοβερὰς χεῖράς του μὲ πεπηγμένα αἵματα.

ΡΑΨΩΔΙΑ Φ.

Μάχη παραποτάμιος.

Ἀλλ' ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ καλλιρρόου καὶ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ Ξάνθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεύς, ἐκεῖ διαχωρίσας τοὺς Τρῶας ὁ Ἀχιλλεύς, ἄλλους μὲν διὰ τῆς πεδιάδος ἐδίωκε πρὸς τὴν πόλιν, εἰς τὸ ἴδιον μέρος ὅπου οἱ Ἕλληνες φοβηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν τὴν προτέραν ἡμέραν, ὅταν ἐθριάμβευεν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ· εἰς αὐτὸ τὸ μέρος διεχύθησαν φεύγοντες, ἡ δὲ Ἥρα ἐξέτεινε βαθεῖαν ὁμίχλην διὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ· οἱ δὲ ἄλλοι ἥμισεις ὠθοῦντο πρὸς τὸν βαθύρροον καὶ ἀργυροδίνην ποταμὸν, καὶ ἐνέπεσαν εἰς αὐτὸν μὲ μέγαν πάταγον, ἐβρυχῶντο τὰ μεγάλα ρεύματα, καὶ αἱ πέριξ ὄχθαι μεγάλως ἀντήχουν· οὗτοι δὲ μὲ κραυγὰς ἐκολύμβουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ συστρεφόμενοι περὶ τὰς δίνας. Καθὼς δὲ ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ πυρὸς ἐγείρονται αἱ ἀκρίδες καὶ φεύγουσι πρὸς τὸν

ποταμόν· καὶ ἐνῷ τὸ πῦρ ἀναφθὲν ἐξαίφνης καίει, αὐταὶ φοβούμεναι φεύγουσιν εἰς τὸ ὕδωρ· οὕτω καὶ ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἐγέμισε τὸ ταραχῶδες ρεῦμα τοῦ βαθυρρόου Ξάνθου, ἀπὸ ἄνδρας ὁμοῦ καὶ ἵππους.

Τότε ὁ τοῦ Διὸς ἀπόγονος Ἀχιλλεὺς, τὸ μὲν δόρυ ἀφῆκεν ἐκεῖ εἰς τὴν ὄχθην κεκλιμένον εἰς τὰς μυρίκας, αὐτὸς δὲ κρατῶν τὸ ξίφος μόνον, εἰσεπήδησεν ὅμοιος μὲ θεὸν, κακὰ διὰ τοὺς Τρῶας διανοούμενος καὶ ἐκτύπα στρεφόμενος πανταχόθεν· τότε φοβερὸς ἠγέρθη στεναγμὸς τῶν Τρώων κτυπωμένων μὲ τὸ ξίφος, καὶ ἐκοκκίνιζεν ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ ὕδωρ. Καθὼς δὲ ὑπὸ μεγασώμου δελφῖνος διωκόμενοι οἱ ἄλλοι ἰχθύες, γεμίζουσιν ἀπὸ τὸν φόβον των τοὺς μιχοὺς ἀσφαλοῦς λιμένος· διότι ὁ δελφὶν κατατρώγει ὅποιον συλλάβῃ· οὕτω καὶ οἱ Τρῶες εἰς τὰ ρεύματα τοῦ φοβεροῦ ποταμοῦ ἐζάρωναν ὑποκάτω εἰς τοὺς κρημνούς. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ ἀπέκαμε φονεύων, συνέλεξεν ἀπὸ τὸν ποταμὸν ζωντανοὺς δώδεκα νέους ὡς ἀντίτιμον τοῦ θανάτου τοῦ Μενοιτιάδου Πατρόκλου. Αὐτοὺς ἐξήγαγεν ἔξω κατατρομασμένους ὡς ἐλάφια, ἔδεσεν ὀπίσω τὰς χεῖρας των μὲ καλοκομμένα λωρία, τὰ ὁποῖα οἱ ἴδιοι ἐφόρουν ἐπὶ τῶν στρεπτῶν θωράκων των, καὶ τοὺς παρέδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους του νὰ τοὺς ὑπάγωσιν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα· αὐτὸς δὲ πάλιν ἐφώρμησεν, ἐπιθυμῶν νὰ σφάζῃ.

Ἐκεῖ συνηντήθη μὲ τὸν φεύγοντα ἀπὸ τὸν ποταμὸν υἱὸν τοῦ Δαρδανίδου Πριάμου Λυκάονα, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε αὐτὸς ἐπελθὼν ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ συλλαβὼν, ἀπήγαγεν ἐκ τοῦ κήπου τοῦ πατρός του ὅπου ἔκοπτε μὲ ὀξεῖαν μάχαιραν νεαρὰ κλωνάρια ἀγριοσυκῆς διὰ νὰ τὰ κάμῃ ἄντυγας τοῦ ἅρματος· τῷ ἦλθε λοιπὸν ἀνέλπιστον κακὸν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, καὶ τότε μὲν τὸν ἐπέρασε μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν καλοκτισμένην Λῆμνον, ὅπου τὸν ἠγόρασεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰάσονος, ἐκεῖθεν δὲ τὸν ἠλευθέρωσεν ὁ φίλος του Ἴμβριος Ἠετίων, καὶ δώσας εἰς αὐτὸν πολλὰ δῶρα, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν θείαν Ἀρίσβην· ἐκεῖθεν δὲ ὑπεκφυγὼν εἶχε φθάσει εἰς τὴν πατρικήν του οἰκίαν. Ὅταν δ' ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Λῆμνον, ἕνδεκα ἡμέρας διεσκέδαζε μὲ τοὺς φίλους του· τὴν δὲ δωδεκάτην ὁ θεὸς τὸν ἔρριψε πάλιν εἰς τὰς

χεῖρας τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸν ᾅδην, καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ὑπάγῃ. Τοῦτον λοιπὸν ἅμα τὸν εἶδεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς γυμνὸν χωρὶς περικεφαλαίαν καὶ ἀσπίδα, καὶ χωρὶς νὰ κρατῇ δόρυ, διότι ὅλα ταῦτα τὰ εἶχε ἀπορρίψει χαμαὶ, βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἱδρῶτος, ἐνῷ ἔφευγεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, αἰσθανόμενος τὰ γόνατά του καταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ κόπου· καθὼς λοιπὸν τὸν εἶδεν ὁ Ἀχιλλεὺς βαρυθημήσας εἶπε καθ' ἑαυτόν·

«Περίεργον! αὐτὸ τὸ ὁποῖον βλέπω εἶναι μέγα θαῦμα. Φαίνεται ὅτι θ' ἀναστηθῶσι πάλιν ἀπὸ τὸ ζοφερὸν σκότος οἱ μεγαλόψυχοι Τρῶες, ὅσους, ἐφόνευσα, ἀφοῦ καὶ οὗτος ἦλθεν ὑπεκφυγὼν τὸν σκληρὸν θάνατον, ἐνῷ εἶχε περάσει εἰς τὴν εὐδαίμονα Λῆμνον· οὐδ' αὐτὴ ἡ θάλασσα, ἥτις πολλοὺς ἐμποδίζει διὰ τῆς βίας, δὲν τὸν ἐκράτησεν, ἐμπρὸς λοιπὸν ἂς γευθῇ καὶ τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατός μου, διὰ νὰ μάθω καὶ ἐννοήσω ἂν ἐπίσης καὶ ἐκεῖθεν θὰ ἔλθῃ, ἢ θὰ τὸν κρατήσῃ ἡ ζωογόνος γῆ, ἡ ὁποία καὶ τὸν μᾶλλον ἰσχυρὸν κατακρατεῖ.»

Αὐτὰ ἐσκέπτετο, μένων· ὁ δὲ Λυκάων ἦλθε τρομασμένος πλησίον του μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ πιάσῃ τὰ γόνατά του ἱκετεύων, διότι παραπολὺ ἐπεθύμει νὰ ἐκφύγῃ τὸν κακὸν θάνατον καὶ τὴν μαύρην μοῖραν. Καὶ ὁ μὲν θεῖος Ἀχιλλεὺς ὕψωσε τὸ μακρὸν δόρυ θέλων νὰ κτυπήσῃ, αὐτὸς δ' ἔδραμεν ὑποκάτω του, καὶ κύψας ἔλαβε τὰ γόνατά του, ἐνῷ τὸ δόρυ διελθὸν ἄνωθεν τοῦ νώτου ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν, ἐπιθυμοῦν νὰ γευθῇ ἀνθρώπινον κρέας. Ὁ Λυκάων τότε διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς πιάσας τὰ γόνατά του τὸν παρεκάλει, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἐκράτει τὸ ἠκονισμένον δόρυ, καὶ δὲν τὸ ἄφινεν· ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα εἶπε·

«Σὲ ἱκετεύω, Ἀχιλλεῦ, εὐσπλαγχνίσθητι, καὶ λυπήσου με· εἶμαι, ὦ εὐγενέστατε, ὡς ἱκέτης σου σεβαστός· διότι πλησίον σου πρῶτον ἔφαγον τὸν τῆς Δήμητρος ἄρτον, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν μὲ συνέλαβες εἰς τὸν ὡραῖον κῆπον, καὶ φέρων με μακρὰν τοῦ πατρὸς καὶ τῶν φίλων μου, μὲ ἐπέρασες εἰς τὴν εὐδαίμονα Λῆμνον, ὅπου ἐπωλήθην ἀντὶ ἑκατὸν βοῶν· τώρα ἀπηλευθερώθην δώσας τρεῖς φορὰς τόσα· αὕτη δὲ εἶναι ἡ δωδεκάτη

πρωία, ἀφ' ὅτου ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν, ἀφοῦ πολλὰ ὑπέφερα· τώρα πάλιν ἡ ὀλεθρία μοῖρά μου εἰς τὰς ἰδικάς σου μὲ ἔθεσε χεῖρας· φαίνεται μὲ μισεῖ ὁ πατὴρ Ζεύς, καὶ μὲ ἔδωκε πάλιν εἰς σέ· μὲ ἐγέννησε δὲ ὀλιγοχρόνιον ἡ μήτηρ μου Λαοθόη, ἡ θυγάτηρ τοῦ γέροντος Ἄλτου, ὁ ὁποῖος εἶναι βασιλεὺς τῶν φιλοπολέμων Λελέγων, κατοικῶν τὴν ὑψηλὴν Πήδασον παρὰ τὸν ποταμὸν Σατνιόεντα. Τούτου τὴν θυγατέρα εἶχεν ὁ Πρίαμος, ὁμοῦ μὲ πολλὰς ἄλλας, καὶ ἐξ αὐτῆς δύο υἱοὶ ἐγεννήθημεν, σὺ δὲ καὶ τοὺς δύο θέλεις ἀποκεφαλίσει. Τὸν μὲν ἰσόθεον Πολύδωρον κτυπήσας μὲ ὀξὺ δόρυ τὸν ἐφόνευσας μεταξὺ τῶν προμάχων· ἐμὲ δὲ τώρα θὰ μὲ εὕρῃ τὸ κακόν· διότι δὲν πιστεύω νὰ διαφύγω τὰς χεῖράς σου, ἀφοῦ θεός τις μὲ ἔφερεν πλησίον σου· θά σοι εἴπω ὅμως ἄλλο τι· τὸ ὁποῖον ἄκουσον καλῶς· μὴ μὲ φονεύσῃς, διότι δὲν εἶμαι ὁμογάστριος ἀδελφὸς τοῦ Ἕκτορος, ὁ ὁποῖος ἐφόνευσε τὸν καλὸν καὶ ἀνδρεῖον σύντροφόν σου.»

Οὕτως ἔλεγεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου, παρακαλῶν, ἤκουσεν ὅμως τὴν ἑξῆς ἀμείλικτον φωνήν·

«Ἀνόητε, μὴ λέγῃς εἰς ἐμὲ περὶ λύτρων· διότι πρὶν μὲν ν' ἀποθάνῃ ὁ Πάτροκλος, μοὶ ἦτο κάπως εὐαρεστότερον νὰ φείδωμαι τῶν Τρώων, καὶ πολλοὺς συλλαβὼν ζωντανοὺς, τοὺς ἐπώλησα· τώρα ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον κανείς, τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς ἤθελε βάλει εἰς τὰς χεῖράς μου, ἔμπροσθεν τῆς Τροίας· κανείς, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μὲν Τρώων, ἰδίως ὅμως ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου. Ἀλλὰ, φίλε, ἀπόθανε καὶ σὺ, διατὶ θρηνεῖς οὕτως; ἀπέθανε καὶ ὁ Πάτροκλος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀπὸ σὲ πολὺ καλλίτερος. Δὲν βλέπεις καὶ ἐγὼ πόσον εἶμαι ὡραῖος καὶ ὑψηλός; εἶμαι ἀπὸ ἀνδρεῖον πατέρα, καὶ μὲ ἐγέννησεν ἀθάνατος μήτηρ· ἀλλ' ἐν τούτοις ὑπάρχει καὶ δι' ἐμὲ θάνατος καὶ ἰσχυρὰ Μοῖρα· (θὰ ἦναι αὐγὴ ἢ δειλινὸν ἢ μεσημβρία) ὅταν καὶ ἐμοῦ τὴν ψυχὴν θὰ λάβῃ τις ἐν τῷ πολέμῳ, κτυπήσας με ἢ μὲ δόρυ, ἢ μὲ βέλος τόξου.»

Οὕτως εἶπε, τοῦ δὲ Λυκάονος ἐκόπησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία· καὶ τὸ μὲν δόρυ ἀφῆκεν, ἐκάθησε δὲ ἀναπετάσας καὶ τὰς δύο χεῖράς του. Ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς σύρας τὸ κοπτερόν του ξίφος, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κλεῖδα πλησίον τοῦ αὐχένος, καὶ

ὅλον τὸ δίστομον ξίφος ἐνεπήχθη ἐντός του· ὁ Λυκάων ἔπεσεν ἐξηπλωμένος πρηνὴς κατὰ γῆς, ἔτρεχε δὲ τὸ μαῦρον αἷμά του καὶ ἔβρεχε τὴν γῆν. Τοῦτον λαβὼν ἐκ τοῦ ποδὸς ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ἔρριψε νὰ τὸν πάρῃ ὁ ποταμός, καὶ καυχώμενος δι' αὐτὸν ἔλεγε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἐξαπλώσου τώρα ἐδῶ μεταξὺ τῶν ἰχθύων, οἱ ὁποῖοι ἀφρόντιδες θὰ λείχωσι τὸ αἷμα τῆς πληγῆς σου· δὲν θὰ σὲ θρηνήσῃ ἡ μήτηρ σου θέσασά σε ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀλλ' ὁ ὁρμητικὸς Σκάμανδρος θὰ σὲ φέρῃ μέσα εἰς τὸν ἐκτεταμένον κόλπον τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ ἰχθύς τις κολυμβῶν ὑπὸ τὸ κῦμα, θὰ τιναχθῇ ἐπὶ τῆς μελανῆς ἐπιφανείας, καὶ θὰ φάγῃ τοῦ Λυκάονος τὸ λευκὸν λίπος. Καταστρέφεσθε, ἕως ὅτου φθάσωμεν εἰς τὴν πόλιν τῆς ἱερᾶς Τροίας, σεῖς μὲν τρεπόμενοι εἰς φυγήν, ἐγὼ δὲ φονεύων κατόπιν. Δὲν θέλει σᾶς βοηθήσει οὐδ' αὐτὸς ὁ καλλίρροος καὶ ἀργυροδίνης ποταμός, εἰς τὸν ὁποῖον συχνὰκις πολλοὺς θυσιάζετε ταύρους, καὶ πολλοὺς ζωντανοὺς εἰς τὸ ρεῦμά του ρίπτετε ἵππους. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὅμως θὰ λάβητε κακὸν ὄλεθρον, ἕως ὅτου ὅλοι σας πληρώσητε τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου καὶ τὸν ἀφανισμὸν τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους πλησίον τῶν ταχέων πλοίων ἐφονεύετε, ἀπόντος ἐμοῦ.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ ποταμὸς ὠργίσθη ἀπὸ καρδίας καὶ διελογίζετο πῶς νὰ κάμῃ τὸν Ἀχιλλέα νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον, καὶ νὰ λυτρώσῃ τοὺς Τρῶας ἀπὸ τὸν ὄλεθρον. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, κρατῶν τὸ μακρόσκιον δόρυ, ἐφώρμησεν ἐναντίον τοῦ Ἀστεροπαίου υἱοῦ τοῦ Πηλεγόνος θέλων νὰ τὸν φονεύσῃ· τὸν Πηλεγόνα τοῦτον ἐγέννησεν ὁ πλατὺς ποταμὸς Ἀξιός, καὶ ἡ Περίβοια, ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ τοῦ Ἀκεσσαμενοῦ· διότι μὲ αὐτὴν συνευρέθη ὁ βαθύρροος ποταμός. Κατ' αὐτοῦ λοιπὸν ἐφώρμησεν ὁ Ἀχιλλεύς· αὐτὸς δ' ἐστάθη ἀπέναντί του ἐκ τοῦ ποταμοῦ, κρατῶν δύο δόρατα· δύναμιν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Ξάνθος, ὀργισθεὶς διὰ τοὺς σκοτωμένους νέους τοὺς ὁποίους ἀλύπητα ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ κατέκοπτεν ὁ Ἀχιλλεύς. Ὅταν δὲ ἐρχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων, ἐπλησίασαν, πρῶτος ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Τίς ἄνθρωπος, καὶ πόθεν εἶσαι σύ, ὁ ὁποῖος ἐτόλμησας νὰ

ἔλθῃς ἐναντίον μου ; δυστυχεῖς οἱ γονεῖς τῶν ὁποίων τὰ τέκνα ἀπαντήσωσι τὴν ὁρμήν μου.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν εἶπεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Πηλεγόνος·

«Γενναιόψυχε Πηλείδη, διατὶ ἐρωτᾷς τὴν γενεάν μου; εἶμαι ἀπὸ τὴν μακρυνὴν καὶ εὔφορον Παιονίαν, ἡγεμὼν τῶν ἐχόντων μακρὰ δόρατα Παιόνων· αὔτη εἶναι ἡ ἑνδεκάτη πρωΐα, ἀφ' ὅτου ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν. Ἡ δὲ γενεά μου εἶναι ἀπὸ τοῦ εὐρέος ποταμοῦ Ἀξιοῦ (ὁ ὁποῖος χύνει ἐπὶ τῆς γῆς ὡραιότατον ὕδωρ), ὁ ὁποῖος ἐγέννησε τὸν περίφημον εἰς τὸ δόρυ Πηλεγόνα· ὅστις λέγουσιν ὅτι ἐγέννησεν ἐμέ· ἀλλὰ τώρα ἂς πολεμήσωμεν γενναῖε Ἀχιλλεῦ.»

Αὐτὰ εἶπεν ἀπειλῶν, ὁ δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς ὕψωσε τὸ ἐκ τοῦ Πηλίου ὄρους δόρυ του· ὁ δὲ ἥρως Ἀστεροπαῖος ἔρριψε δύο συγχρόνως δόρατα, διότι ἦτο ἀμφιδέξιος· καὶ μὲ τὸ ἓν μὲν δόρυ ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως, χωρὶς νὰ τὴν διαπεράσῃ· διότι τὸ ἐμπόδισεν ὁ χρυσὸς, τὸ θεῖον δῶρον· μὲ τὸ ἄλλο δὲ ἐκτύπησεν ἐπιπολαίως τὸν πῆχυν τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ ἐπετάχθη μαῦρον αἷμα· τὸ δὲ δόρυ διελθὸν αὐτοῦ ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν, ἐπιθυμοῦν νὰ χορτάσῃ ἀπὸ σάρκα. Δεύτερος ὁ Ἀχιλλεὺς ἔρριψε τὸ εὐθέως πετῶν ἐκ μελίας δόρυ του, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἀλλ' ἐκτύπησε τὴν ὑψηλὴν ὄχθην, ὅπου ἐνέπηξε τὸ δόρυ ἕως εἰς τὸ μέσον. Τότε ὁ Πηλείδης σύρας ἀπὸ τὸν μηρὸν τὸ κοπτερόν του ξίφος, ἐπήδησε κατ' αὐτοῦ μὲ ὁρμήν· ὁ δὲ Ἀστεροπαῖος δὲν ἠδύνατο μὲ τὴν παχεῖαν χεῖρά του νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν ὄχθην τὸ δόρυ τοῦ Ἀχιλλέως, τρεῖς φορὰς τὸ ἔσεισε θέλων νὰ τὸ ἐξαγάγῃ, καὶ τὰς τρεῖς ἀπέκαμεν ἡ δύναμίς του· τὴν δὲ τετάρτην ἐπεθύμει νὰ λυγίσῃ καὶ νὰ σπάσῃ τὸ ἐκ μελίας δόρυ τοῦ Αἰακίδου, ἀλλὰ προφθάσας ὁ Ἀχιλλεὺς, ἐκ τοῦ πλησίον ἐπῆρε τὴν ψυχήν του μὲ τὸ ξίφος. Τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κοιλίαν πλησίον τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ ἀμέσως ὅλα τὰ ἔντερά του ἐχύθησαν κατὰ γῆς, καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἀσθμαίνοντος. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς πηδήσας ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἀφῄρεσεν ἀπ' αὐτοῦ τὰ ὅπλα, καὶ καυχώμενος ἔλεγε·

«Κεῖσο οὕτω· εἶναι δύσκολον νὰ πολεμήσῃ τις μὲ τοὺς παῖ-

δας τοῦ παντοδυνάμου Διός, καὶ ἀπὸ ποταμὸν ἀκόμη ἐὰν ἐγεννήθη. Σὺ μὲν ἐκαυχήθης ὅτι εἶσαι ἀπὸ τὸ γένος μεγάλου ποταμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ μεγάλου Διός. Μὲ ἐγέννησεν ἀνὴρ, βασιλεύων εἰς τὸ μέγα τῶν Μυρμιδόνων ἔθνος, ὁ Αἰακίδης Πηλεύς· ὁ δ' Αἰακὸς ἦτο υἱὸς τοῦ Διός. Ὅθεν ἀνώτερος εἶναι ὁ Ζεὺς ἀπὸ τοὺς ἁλμυροὺς ποταμοὺς, ἀνωτέρα δὲ καὶ τοῦ Διὸς ἡ γενεὰ ἀπὸ τὴν τοῦ ποταμοῦ ὑπάρχει. Ἐπειδὴ ποταμὸν ἔχεις πλησίον σου μέγαν, ἂν δύναται, ἂς σὲ βοηθήσῃ· ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πολεμήσῃ τις κατὰ τοῦ Κρονίδου Διὸς, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδ' ὁ βασιλεὺς Ἀχελῷος δὲν ἐξισοῦται, οὐδ' ὁ ἰσχυρότατος βαθύρρους Ὠκεανὸς, ἐκ τοῦ ὁποίου πηγάζουσι πάντες οἱ ποταμοὶ, πᾶσα θάλασσα, πᾶσαι αἱ κρῆναι καὶ τὰ βαθέα φρέατα· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς φοβεῖται τὸν κεραυνὸν τοῦ μεγάλου Διὸς, καὶ τὴν φοβερὰν βροντὴν, ὅταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν βροντήσῃ.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἔσυρεν ἀπὸ τὴν ὄχθην τὸ χαλκοῦν δόρυ του, αὐτὸν δὲ ἀφοῦ τὸν ἐφόνευσε, τὸν ἄφηκεν ἐκεῖ κάτω κείμενον μέσα εἰς τοὺς ἄμμους καὶ βρεχόμενον ἀπὸ τὸ μέλαν ὕδωρ. Καὶ τοῦτον μὲν περιετριγύριζον οἱ ἐγχέλυς καὶ οἱ ἰχθύες, κόπτοντες τὸ παρὰ τοὺς νεφροὺς πάχος καὶ τρώγοντες αὐτό· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη πρὸς τοὺς ἱππομάχους Παίονας, οἱ ὁποῖοι ἔφευγον ἀκόμη πλησίον τοῦ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ, ἅμα εἶδον τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν καταβληθέντα ἐν τῇ μάχῃ ὑπὸ τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ξίφους τοῦ Πηλείδου. Τότε ἐφόνευσε τὸν Θερσίλοχον, τὸν Μύδωνα, τὸν Ἀστύπυλον, τὸν Μνῆσον, τὸν Θρασίον, τὸν Αἴνιον, καὶ τὸν Ὀφελέστην· καὶ ἤθελε φονεύσει ἔτι περισσοτέρους Παίονας ὁ ταχὺς Ἀχιλλεὺς, ἐὰν ὀργισθεὶς ὁ βαθύρρους ποταμὸς δὲν ὡμίλει πρὸς αὐτὸν, ὁμοιωθεὶς μὲ ἄνδρα, καὶ ἐκ βάθους σκοτεινοῦ δὲν ἔλεγε πρὸς αὐτόν·

«Ὦ Ἀχιλλεῦ, νικᾷς μὲν καθ' ὑπερβολὴν, ἀλλὰ καὶ καθ' ὑπερβολὴν κακοποιεῖς τοὺς ἄνδρας· διότι πάντοτε σὲ βοηθοῦσιν αὐτοὶ οἱ θεοί. Ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου σοὶ ἔδωκεν ν' ἀφανίσῃς τοὺς Τρῶας ὅλους, τουλάχιστον ἀπομακρύνας αὐτοὺς ἀπ' ἐμὲ, εἰς τὴν πεδιάδα ἐκτέλει τὰς φρικαλεότητάς σου· τὰ λαμπρά μου ρεῖθρα εἶναι πλήρη νεκρῶν, καὶ δὲν δύναμαι νὰ χύσω

τὸ ρεῦμά μου εἰς τὴν θάλασσαν στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν νεκρῶν, τοὺς ὁποίους σὺ ἀδιαλείπτως φονεύεις· παραίτησον λοιπὸν πλέον· μὲ κατεμίανας, ὦ βασιλεῦ.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Θὰ γείνωσι ταῦτα, εὐγενέστατε Σκάμανδρε, ὅπως σὺ διατάσσεις· ἀλλὰ δὲν θὰ παύσω φονεύων τοὺς ὑβριστικοὺς Τρῶας, πρὶν νὰ τοὺς κλείσω εἰς τὴν πόλιν, καὶ νὰ μετρηθῶ μὲ τὸν Ἕκτορα, ἢ νὰ μὲ φονεύσῃ ἢ νὰ τὸν φονεύσω.»

Οὕτως εἰπὼν ἐφώρμησε κατὰ τῶν Τρώων ὅμοιος μὲ θεόν. Τότε δὲ εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ βαθύρρους ποταμός·

«Φεῦ, ἀργυρότοξε, τέκνον τοῦ Διός, δὲν ἐφύλαξες τὰς διαταγὰς τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου, ὁ ὁποῖος πολὺ σὲ παρήγγειλλε, νὰ παραστέκησαι εἰς τοὺς Τρῶας, καὶ νὰ τοὺς βοηθῇς, ἕως ὅτου ἔλθῃ τὸ βραδυνὸν σκότος, καὶ σκιάσῃ τὴν πολύβωλον γῆν.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ὁ μὲν διάσημος εἰς τὸ δόρυ Ἀχιλλεὺς ὥρμησας ἀπὸ τῆς ὄχθης, ἐπήδησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ, οὗτος δ' ἐφώρμησε μὲ ἐξογκωμένα κύματα ῥέων, καὶ μυκώμενος διήγειρε τὰ ῥεύματα πάντα, ἀπώθησε πολλοὺς νεκροὺς, ἐκ τῶν πλείστων οἱ ὁποῖοι εὑρίσκοντο ἐντὸς αὐτοῦ, φονευθέντες ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα· τούτους ἐξέβαλεν ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν μυκώμενος ὡσὰν ταῦρος· τοὺς δὲ ζῶντας ἔσωζεν εἰς τὰ ὡραῖα ῥεῖθρά του, κρύπτων αὐτοὺς εἰς τὰς βαθείας καὶ μεγάλας δίνας του. Τὸ κῦμα ἵστατο δεινῶς μυκώμενον περὶ τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ὤθει αὐτὸν, ἐμπίπτον εἰς τὴν ἀσπίδα του· οὐδ' εἰς τοὺς πόδας του δὲν ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ· ἀλλ' ἐπίασε μὲ τὰς χεῖράς του μίαν εὐτραφῆ καὶ μεγάλην πτελέαν, ἥτις ἐκριζωθεῖσα, ὤθησεν εἰς τὸν ποταμὸν τὴν ὄχθην ὅλην, καὶ σταματήσασα μὲ τοὺς πυκνούς της κλάδους τὰ ὡραῖα τοῦ ποταμοῦ ῥεῖθρα, ἐγεφύρωσεν αὐτὸν, κρημνισθεῖσα ὁλόκληρος ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ· τότε ὁ Ἀχιλλεὺς ἀναπηδήσας ἀπὸ τὴν δίνην, ὥρμησεν εἰς τὴν πεδιάδα πετῶν ἐκ τοῦ φόβου, μὲ τοὺς ταχεῖς του πόδας. Δὲν ἔπαυσεν ὅμως ὁ μέγας θεὸς, ἀλλ' ἐξηγέρθη κατ' αὐτοῦ μαυροκυματίζων, διὰ νὰ κάμῃ τὸν Ἀχιλλέα νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον, καὶ ν' ἀπομακρύνῃ οὕτω ἀπὸ τοὺς Τρῶας τὸν ὄλεθρον. Ὁ δὲ Πηλείδης ὥρμησε μακρὰν, ὅσον φθάνει ριπτόμενον τὸ δόρυ,

ὁμοιάζων μὲ μαῦρον θηρευτικὸν ἀετὸν, ὅστις εἶναι ὁ ἰσχυρότατος καὶ ταχύτατος τῶν πτηνῶν· μὲ αὐτὸν ὅμοιος ὥρμησεν, ἐνῷ φοβερῶς ἐβρόντα ὁ χαλκὸς ἐπὶ τοῦ στήθους του· παρεκκλίνας δὲ ἀπὸ τὸν ποταμὸν, ἔφευγεν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ἔρρεεν ὄπισθέν του μὲ μέγαν θόρυβον. Καθὼς δὲ ὅταν ὁ ποτιστὴς ὁδηγεῖ τὸ ῥεῦμα ὕδατος ἀπὸ πηγὴν βαθεῖαν εἰς τὰ φυτὰ τῶν κήπων, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα μάκελλαν, καὶ ἐκβάλλων ἀπὸ τὸ αὐλάκιον τὰ προσκόμματα, ὅταν δὲ αὐτὸ ῥεύσῃ κινοῦνται ὅλα τὰ λιθάρια· τὸ δὲ ὕδωρ ταχέως κατερχόμενον εἰς κατηφορικὸν τόπον, κελαρύζει, προφθάνει δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ὁδηγόν του, οὕτω καὶ τὸ κῦμα τοῦ ῥεύματος ἔφθανε πάντοτε τὸν Ἀχιλλέα μολονότι ἦτο ταχὺς διότι οἱ θεοὶ εἶναι ἰσχυρότεροι τῶν ἀνθρώπων. Ὁσάκις δὲ ἤθελε τολμήσει ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς νὰ σταθῇ ἀπέναντι τοῦ ποταμοῦ, καὶ νὰ ἴδῃ ἂν τὸν διώκωσιν ἅπαντες οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν μέγαν οὐρανὸν, τοσάκις τὸ μέγα κῦμα τοῦ ὑπὸ τοῦ Διὸς γεννηθέντος ποταμοῦ ἐκτύπα ὑπεράνω τῶν ὤμων του· ὁ δ' Ἀχιλλεὺς ἐπήδα ὑψηλὰ μὲ τοὺς πόδας του, μὲ ἠγανακτισμένην καρδίαν· ὁ δὲ ποταμὸς ῥέων κάτωθεν μὲ ὁρμὴν, τοῦ παρέλυε τὴν δύναμιν τῶν γονάτων, καὶ ἀφήρει τὴν κόνιν κάτωθεν τῶν ποδῶν του. Τότε ὁ Πηλείδης ἀναβλέψας εἰς τὸν μέγαν οὐρανὸν, ἐστέναξε καὶ εἶπε·

« Ζεῦ πάτερ, δὲν ἀποκρίζει θεός τις λυπηθεὶς μὲ, νὰ μὲ σώσῃ ἀπὸ τὸν ποταμόν· καὶ ἔπειτα ἂς πάθω ὅ,τι πάθω. Δὲν αἰτιῶμαι κανένα ἄλλον ἐκ τῶν οὐρανίων θεῶν τόσον, ὅσον τὴν ἀγαπητήν μου μητέρα, ἡ ὁποία μὲ ἠπάτα μὲ ψεύδη, λέγουσα ὅτι θέλω φονευθῇ ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν πολεμικῶν Τρώων, ἀπὸ τὰ ταχέα τοῦ Ἀπόλλωνος βέλη. Εἴθε νὰ μ' ἐφόνευεν ὁ Ἕκτωρ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἄριστος ὅλων τῶν ἐνταῦθα· τότε ἀνδρεῖος θὰ ἐφόνευε, καὶ θὰ ἐφόνευεν ἀνδρεῖον. Ἀλλὰ τώρα ἐπέπρωτο νὰ καταβληθῶ ὑπὸ τρομεροῦ θανάτου, κλεισθεὶς εἰς μέγαν ποταμὸν, ὡς παῖς χοιροβοσκὸς, τὸν ὁποῖον, διερχόμενον ἐν καιρῷ χειμῶνος, παρασύρει ὁ χείμαρρος. »

Οὕτως εἶπεν· ἀμέσως δὲ ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐστάθησαν πλησίον αὐτοῦ, ὅμοιοι τὴν μορφὴν μὲ ἄνδρας, καὶ λα-

βόντες αὐτὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας, τὸν ἐνεθάρρυνον μὲ τοὺς λόγους των. Καὶ πρῶτον ὡμίλησε πρὸς αὐτὸν ὁ γεωσείστης Ποσειδῶν, λέγων·

« Πηλείδη, μὴ φοβεῖσαι πολύ, μὴ τρομάζῃς· διότι ἔχεις ἡμᾶς δύο ἐκ τῶν θεῶν βοηθούς σου τῇ συναινέσει τοῦ Διός, ἐμὲ καὶ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν· δὲν εἶναι τῆς τύχης σου ν' ἀποθάνῃς ἀπὸ τὸν ποταμόν, ἀλλ' οὗτος μὲν ταχέως θὰ ἡσυχάσῃ, θὰ τὸ ἰδῇς καὶ ὁ ἴδιος· εἰς σὲ δὲ, ἂν θέλῃς, θὰ δώσωμεν τὴν ἑξῆς φρόνιμον συμβουλήν· νὰ μὴ κρατήσῃς τὰς χεῖράς σου ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον, πρὶν νὰ συγκλείσῃς τὸν Τρωϊκὸν στρατὸν, ὁ ὁποῖος θέλει τραπῇ εἰς φυγὴν ἐντὸς τῶν ἐνδόξων τειχῶν. Σὺ δὲ φονεύσας τὸν Ἕκτορα νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸ στρατόπεδον· σοὶ παρέχομεν ν' ἀποκτήσῃς δόξαν.»

Ἐκεῖνοι μὲν οἱ δύο οὕτως εἰπόντες ἀνεχώρησαν πρὸς τοὺς ἀθανάτους· ὁ δ' Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη (διότι μεγάλως τὸν ἐνεθάρρυνεν ἡ προτροπὴ τῶν θεῶν) διὰ τῆς πεδιάδος· τὸ πᾶν ἦτο πλῆρες ὕδατος πλημμυρήσαντος, καὶ πολλὰ ὡραῖα ὅπλα καὶ πτώματα τῶν φονευθέντων νέων ἔπλεον ἐπ' αὐτοῦ. Τοῦ δ' Ἀχιλλέως τὰ γόνατα ἐπήδων ὑψηλά, ἐνῷ αὐτὸς ὥρμα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὕδατος, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ὁ ποταμὸς, διότι μεγάλην τῷ ἐνέβαλε δύναμιν ἡ Ἀθηνᾶ. Καὶ ὁ Σκάμανδρος ὅμως δὲν παρήτησε τὴν ὁρμήν του, ἀλλ' ὠργίζετο ἔτι μᾶλλον κατὰ τοῦ Πηλείδου, ἐξώγκωνε δὲ τὸ κῦμα τοῦ ρεύματος ἐγειρόμενος ὑψηλά, καὶ φωνάξας, εἶπε πρὸς τὸν Σιμόεντα·

« Ἀγαπητὲ ἀδελφὲ, ἂς ἐμποδίσωμεν καὶ οἱ δύο μας τὴν ὁρμὴν τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἐπειδὴ ταχέως θέλει ἐκπορθήσει τὴν μεγάλην τοῦ Πριάμου πόλιν, οἱ δὲ Τρῶες δὲν θὰ μείνωσιν εἰς τὴν μάχην. Βοήθησόν με λοιπὸν τάχιστα, πλημμύρησον ἀπὸ τὰς πηγὰς τὰ ρεῖθρά σου, διέγειρον ὅλους τοὺς παραποτάμους σου, στῆσον μέγα κῦμα, καὶ ἔγειρε πολλὴν ταραχὴν δένδρων καὶ πετρῶν, διὰ νὰ κάμωμεν νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον εἷς ἄγριος ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος ὑπερισχύει τώρα, καὶ ἐνθουσιᾷ ὡς θεός. Διότι πιστεύω, δὲν θὰ τῷ χρησιμεύσωσι τότε οὔτε ἡ δύναμις, οὔτε ἡ μορφὴ, οὔτε τὰ ὡραῖα ὅπλα, τὰ ὁποῖα θὰ κεῖνταί που εἰς τὴν ἄκραν τοῦ πλημμυρήσαντος ὕδατος σκεπασμένα ἀπὸ τὴν λάσπην· καὶ

αὐτὸν δὲ θέλω κατακαλύψει μὲ ἄμμον, καὶ ρίψει ἐπ'αὐτοῦ πλῆθος ἄπειρον λίθων, ὥστε οὐδὲ τὰ ὀστᾶ του νὰ μὴ δυνηθῶσι νὰ συνάξωσιν οἱ Ἕλληνες· μὲ τόσην λάσπην θὰ τὸν σκεπάσω ἄνωθεν. Ἐκεῖ θὰ γείνῃ καὶ τὸ μνῆμά του, καὶ δὲν θὰ ἦναι ἀνάγκη νὰ ὀρύξωσι τάφον, διὰ νὰ τὸν ἐνταφιάσωσιν οἱ Ἕλληνες.»

Αὐτὰ εἶπε καὶ ὥρμησεν ἀναβράζων κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐξωγκοῦτο καὶ ἐμουρμούριζε μὲ τὸν ἀφρὸν, μὲ τὸ αἷμα καὶ μὲ τοὺς νεκρούς. Τὸ δὲ θολὸν κῦμα τοῦ ἐκ Διὸς καταγομένου ποταμοῦ ἵστατα ὑψούμενον, καὶ ρίπτει κάτω τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως. Τότε μεγάλως ἡ Ἥρα ἐκραύγασε φοβηθεῖσα διὰ τὸν Ἀχιλλέα, μὴ παρασύρει αὐτὸν ὁ μέγας καὶ ὁρμητικὸς ποταμός. Ἁρκυτα δὲ εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱόν της Ἥφαιστον·

«Σπεῦσε, χωλὸν τέκνον μου, διότι ἀπέναντί σου ἐν τῇ μάχῃ νομίζομεν νὰ ἦναι ὁ ὁρμητικὸς Ξάνθος· βοήθησον λοιπὸν τάχιστα, διαχέων πολλὴν φλόγα. Ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω πρὸς τὸν Ζέφυρον καὶ εἰς τὸν σφοδρὸν Νότον, διὰ νὰ ἐγείρω ἀπὸ τὴν θάλασσαν κακὴν θύελλαν, ἡ ὁποία νὰ κατακαίῃ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰ ὅπλα τῶν Τρώων, φέρουσα τὴν κακὴν φλόγα. Σὺ δὲ καῖε τὰ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ξάνθου δένδρα, ρίψον καὶ εἰς αὐτὸν πῦρ· πρόσεξε μὴ σὲ ἀποτρέψῃ μὲ τοὺς γλυκεῖς λόγους καὶ μὲ τὰς ἀπειλάς του· μὴ παύσῃς τὴν ὁρμήν σου πρότερον, ἀλλ' ὅταν ἐγὼ φωνάξασα σοὶ εἴπω, τότε νὰ κρατήσῃς τὸ ἀκάματον πῦρ.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἥφαιστος κατεσκεύασε τρομερὸν πῦρ. Πρῶτον μὲν εἰς τὴν πεδιάδα ἤναπτε τὸ πῦρ, κατακέον πολλοὺς νεκρούς, οἱ ὁποῖοι ἔκειντο ἐκεῖ φονευθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως. Ὅλη ἡ πεδιὰς ἐξηράνθη, καὶ ἐσταμάτησε τὸ λαμπρὸν ὕδωρ. Καθὼς δὲ ὁ φθινοπωρινὸς βορρᾶς εὐθὺς ἀποξηραίνει νεοπότιστον κῆπον, καὶ χαίρει ὁ κηπουρὸς, οὕτως ἐξηράνθη καὶ ἡ πεδιὰς ὅλη, καὶ κατέκαυσε τοὺς νεκρούς· τότε ἔστρεψε πρὸς τὸν ποταμὸν τὴν λαμπροτάτην φλόγα ὁ Ἥφαιστος. Ἐκαίοντο αἱ πτελέαι, αἱ ἰτέαι καὶ αἱ μυρῖκαι, ἐκαίετο ὁ λωτὸς, τὸ θρύον καὶ τὸ κύπειρον, τὰ ὁποῖα σωρηδὸν ἦσαν φυτρωμένα περὶ τὰ ὡραῖα ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ· ὑπέφερον οἱ εἰς τὰς δίνας ἐγχέλυες καὶ ἰχθύες, οἱ ὁποῖοι ἐβούτων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὰ ὡραῖα ρεῖθρα, ὑποφέροντα ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἐπινοητικοῦ Ἡφαίστου,

Ἐκαίετο δὲ αὐτὸς ὁ ἰσχυρὸς ποταμὸς, ὁ ὁποῖος ἐξ ὀνόματος καλέσας τὸν Ἥφαιστον, τῷ εἶπεν·

«Ἥφαιστε, δὲν δύναται κανεὶς ἐκ τῶν θεῶν ν' ἀντισταθῇ εἰς σὲ, οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς δὲν θὰ ἐπολέμουν κατὰ σοῦ, ἀφοῦ τόσον ἀνάπτεις πῦρ. Παῦσον τὸν πόλεμον, τοὺς δὲ Τρῶας καὶ τώρα ἀμέσως ἠμπορεῖ νὰ ἐκδιώξῃ τῆς πόλεως ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς· τίς ἡ ἀνάγκη νὰ πολεμῶ πρὸς βοήθειάν των;»

Αὐτὰ ἔλεγε καιόμενος, καὶ ἀνέβραζον τὰ ὡραῖα ρεῖθρά του. Καθὼς δὲ ὁ λέβης βράζει ἔνδοθεν, ἐπειγόμενος ἀπὸ τὸ πολὺ πῦρ, καὶ ἀναλύει τὸ πάχος ἀπαλοτρεφοῦς χοίρου, ἀναπηδῶν πανταχόθεν, κάτωθεν δὲ ὑπάρχουσι κατάξηρα ξύλα, οὕτω καὶ αὐτοῦ τὰ ὡραῖα ρεῖθρα ἐρλέγοντο ὑπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ ἀνέβραζεν αὐτοῦ τὸ ὕδωρ· δὲν ἤθελε δὲ νὰ ῥέῃ ἐμπρὸς, ἀλλ' ἐτταμάτα, διότι τὸ ἐβασάνιζεν ἡ πνοὴ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ πολύφρονος Ἡφαίστου. Ὁ δὲ ποταμὸς καθικετεύων εἶπε πρὸς τὴν Ἥραν τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἥρα, διατί τάχα ὁ υἱός σου ἀπεφάσισεν ἐπιμόνως, νὰ βασανίζῃ τὸ ἰδικόν μου ρεῦμα κατ' ἐξαίρεσιν; ἐγὼ δὲν πτκίω τόσον ὅσον ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοὶ, ὅσοι εἶναι βοηθοὶ τῶν Τρώων. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἔσο βεβαία, θὰ παύσω ἐντελῶς, ἐὰν σὺ διατάξῃς, ἂς παύσῃ ὅμως καὶ αὐτός. Ἐγὼ δὲ θὰ ὀμόσω καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις, νὰ μὴ βοηθήσω δηλαδὴ ποτὲ πλέον τοὺς Τρῶας, μηδ' ὁπόταν ἡ Τροία ἅπασα κατακαίηται ἀπὸ καταστρεπτικὸν πῦρ, καιομένη ὑπὸ τῶν πολεμικῶν υἱῶν τῶν Ἑλλήνων.»

Ἀφοῦ ἤκουσε τοῦτο ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα, ἀμέσως ἐφώναξε πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱόν της Ἥφαιστον, λέγουσα·

«Ἥφαιστε, παῦσον, ἐνδοξότατον τέκνον μου, διότι δὲν ἁρμόζει νὰ βλάπτῃ τις τόσον ἕνα θεὸν ἀθάνατον, χάριν τῶν ἀνθρώπων.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ὁ Ἥφαιστος κατέσβεσε τὸ τρομερὸν πῦρ, καὶ πάλιν τὸ κῦμα ἤρχισε νὰ κυλίῃ τὰ ὡραῖα ρεῖθρά του.

Ἀφοῦ δὲ κατεβλήθη ἡ ὁρμὴ τοῦ Ξάνθου, οὗτοι μὲν ἔπαυσαν· διότι τοὺς ἐμπόδισεν ἡ Ἥρα καί τοι πολὺ θυμωμένη· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἄλλων θεῶν ἐνέπεσεν ἔρις βαρεῖα καὶ δεινὴ, καὶ

ἐδιχονόησαν μεταξύ των· συνεπλάκησαν λοιπὸν μὲ μέγαν πάταγον, ἡ εὐρεῖα γῆ ἐβόϊζε, καὶ ὁ μέγας οὐρανὸς ἐσάλπιγξεν. Ἤκουσε δὲ ταῦτα ὁ Ζεὺς καθήμενος ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου· καὶ ἐγέλασεν ἡ καρδιά του ἀπὸ τὴν χαρὰν, διότι ἔβλεπε τοὺς θεοὺς συνερχομένους εἰς πόλεμον. Δὲν ἔμειναν ἐπὶ πολὺ μακρὰν ἀλλήλων· ὁ τὰς ἀσπίδας διατρυπῶν Ἄρης ἔκαμε τὴν ἀρχὴν, καὶ πρῶτος ὥρμησε κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς, κρατῶν χάλκινον δόρυ, καὶ εἶπε τοὺς ἑξῆς ὀνειδιστικοὺς λόγους·

« Διατί πάλιν, ὦ σκυλόμυια, φέρεις εἰς πόλεμον τοὺς θεοὺς, ἔχουσα ἄμετρον θάρρος, καὶ ὠθουμένη ὑπὸ τῆς μεγάλης ψυχῆς σου; Δὲν ἐνθυμεῖται ὅταν ἔβαλες τὸν Τυδείδην Διομήδη νὰ μὲ κτυπήσῃ, σὺ δὲ λαβοῦσα τὸ ὡραῖόν του δόρυ τὸ ὤθησας κατ' εὐθεῖαν πρὸς ἐμὲ, καὶ μοῦ ἐπλήγωσες τὸ ὡραῖον σῶμα; τώρα λοιπὸν, δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι θὰ μοῦ πληρώσῃς ὅσα μὲ ἔκαμες.»

Οὕτως εἰπὼν τὴν ἐκτύπησεν εἰς τὴν φοβερὰν θυσσανωτὴν αἰγίδα, τὴν ὁποίαν οὐδὲ τοῦ Διὸς ὁ κεραυνὸς δὲν διαπερᾷ· ἐκεῖ τὴν ἐκτύπησεν ὁ μιαιφόνος Ἄρης μὲ μακρὸν δόρυ. Ἡ δ' Ἀθηνᾶ τραβηχθεῖσα, ἔλαβεν εἰς τὴν στιβαρὰν χεῖρά της λίθον κείμενον εἰς τὴν πεδιάδα, μαῦρον τραχὺν καὶ μέγαν, τὸν ὁποῖον οἱ προγενέστεροι ἄνθρωποι ἔθεσαν ἐκεῖ ὡς σύνορον ἀγροῦ· μὲ αὐτὸν ἐκτύπησε τὸν πολεμικὸν Ἄρην εἰς τὸν αὐχένα, καὶ τοῦ παρέλυσε τὰ μέλη. Πεσὼν δὲ χαμαὶ, ἐσκέπασεν ἑπτὰ πλέθρων τόπον, ἐσκονίσθη δὲ ὁ κόμη του, καὶ τὰ ὅπλα περὶ αὐτὸν ἐβρόντησαν· ἐγέλασε δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, καὶ καυχωμένη ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

« Ἀνόητε! δὲν ἐσυλλογίσθης, φαίνεται, ἀκόμη πόσον ἐγὼ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ἀνωτέρα σου, ἀφοῦ ἀμιλλᾶσαι πρὸς ἐμέ· οὕτω βεβαίως πληρόνεις τὰς κατάρας τῆς μητρός σου, ἡ ὁποία ὀργισμένη ἐναντίον σου ὀλέθρια διανοεῖται, διότι ἀφῆκες τοὺς Ἕλληνας, καὶ βοηθεῖς τοὺς ὑβριστὰς Τρῶας.»

Οὕτως εἰποῦσα, ἔστρεψε τοὺς λαμπροὺς αὐτῆς ὀφθαλμούς. Τὸν δὲ Ἄρην συχνοστενάζοντα, λαβοῦσα ἐκ τῆς χειρὸς ὡδήγει αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη· μὲ δυσκολίαν δὲ ἤρχετο εἰς τὸν ἑαυτόν του. Ἅμα δὲ εἶδεν αὐτὴν ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα, ἀμέσως εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Φεῦ! Ἀτρυτώνη, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, καὶ πάλιν ἡ σκυλόμυια Ἀφροδίτη ἐξάγει ἀπὸ τὸν κλονισμὸν τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου τὸν ἀνθρωποφόνον Ἄρην· τρέξε λοιπόν.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δ' Ἀθηνᾶ ἐφώρμησε χαίρουσα, καὶ φθάσασα ἐκτύπησεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν Ἀφροδίτην μὲ τὴν ρωμαλέαν χεῖρά της, ἀμέσως δ' ἐκόπησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία ταύτης· καὶ οὗτοι μὲν οἱ δύο ἔκειντο ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς, ἡ δ' Ἀθηνᾶ καυχωμένη, ἔλεγε τοὺς ἑξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Εἴθε νὰ γείνωσιν οὕτως ὅλοι ὅσοι βοηθοῦσι τοὺς Τρῶας, πολεμοῦντας κατὰ τῶν θωρακοφόρων Ἑλλήνων, καὶ τόσον θαρραλέοι καὶ τολμηροὶ, καθὼς ἡ Ἀφροδίτη ἥτις ἦλθεν εἰς βοήθειαν τοῦ Ἄρεως, ἀντισταθεῖσα εἰς τὴν ὁρμήν μου· τότε πρὸ πολλοῦ ἡμεῖς θὰ ἐπαύομεν τὸν πόλεμον, ἐκπορθήσαντες τὴν ὡραίαν τῆς Τροίας πόλιν.»

Οὕτως εἶπεν· ἐμειδίασε δὲ ἡ λευκόχειρ θεὰ Ἥρα. Τότε εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ ἄναξ Ποσειδῶν·

«Φοῖβε, διατὶ ἡμεῖς οἱ δύο νὰ μένωμεν μακράν; τοῦτο δὲν ἁρμόζει, ἀφοῦ οἱ ἄλλοι ἔκαμον ἀρχήν· θὰ ἦτο ἐντροπὴ ἐὰν ἀμαχητὶ ἐπεστρέφομεν εἰς τὸν Ὄλυμπον, εἰς τὸ χάλκινον τοῦ Διὸς οἴκημα. Κάμε λοιπὸν ἀρχὴν σὺ ὡς νεώτερος· ἐπειδὴ δὲν εἶναι δι' ἐμὲ καλὸν ν' ἀρχίσω, διότι εἶμαι μεγαλείτερος καὶ ἐμπειρότερός σου. Μωρὲ, πόσον ἀνόητος εἶσαι! δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅλας ἐκείνας τὰς συμφορὰς ὅσας μόνοι ἡμεῖς ἐκ τῶν θεῶν ἐπάθομεν, εἰς τὴν Τροίαν, ὅταν σταλέντες παρὰ τοῦ Διὸς ὑπηρετήσαμεν εἰς τὸν ὑπερόπτην Λαομέδοντα ἓν ἔτος ἐπὶ ὡρισμένῳ μισθῷ· αὐτὸς δὲ ἄρχων μᾶς ἐπρόσταζε. Καὶ ἐγὼ μὲν, ὦ Φοῖβε, ἔκτισα εἰς τοὺς Τρῶας τὸ περὶ τὴν πόλιν εὐρὺ καὶ ὡραῖον τεῖχος, διὰ νὰ ἦναι ἀπόρθητος ἡ πόλις· σὺ δὲ ἔβοσκες τοὺς ἑλικόποδας καὶ ἑλικοκέρωτας βόας εἰς τὰς ὑπωρείας τῆς δασώδους καὶ πολυπτύχου Ἴδης. Ἀλλ' ὅταν αἱ περιχαρεῖς Ὧραι ἔφερον τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ, τότε μᾶς κατεχράσθη τὸν μισθὸν ὅλον ὁ ὑβριστὴς Λαομέδων, καὶ μὲ ἀπειλὰς μᾶς ἐδίωξε. Σὲ μὲν ἐφοβέρισεν ὅτι θὰ σοῦ δέσῃ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ θὰ σὲ πωλήσῃ εἰς μεμακρυσμένας νήσους· ἤθελε δὲ καὶ τῶν δύο μας ν' ἀποκόψῃ τὰ ὦτα. Ἡμεῖς δ' ἐπεστρέφομεν ὀπίσω μὲ ψυχὴν

ὠργισμένην διὰ τὸν μισθὸν, τὸν ὁποῖον, ὑποσχεθεὶς, δὲν ἐπλήρωσεν. Εἰς αὐτοῦ τὸν λαὸν τώρα δίδεις βοήθειαν, καὶ δὲν προσπαθεῖς μαζῆ μὲ ἡμᾶς, ὥστε κάκιστα νὰ καταστραφῶσιν οἱ ἄνομοι Τρῶες μὲ τοὺς παῖδας καὶ μὲ τὰς σεμνὰς γυναῖκάς των;»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ μακρόθεν κτυπῶν ἄναξ Ἀπόλλων·

«Πόσειδον, δὲν θὰ ἔλεγες ὅτι εἶμαι σώφρων, ἐὰν ἐπολέμουν ἐναντίον σου, ἕνεκα τῶν ἀθλίων θνητῶν, οἵτινες ὡσὰν τὰ φύλλα, ἄλλοτε μὲν διατελοῦσιν ἀκμαῖοι, τρώγοντες τὸν καρπὸν τῆς γῆς, ἄλλοτε δὲ ἄψυχοι φθείρονται. Ἂς παύσωμεν λοιπὸν τάχιστα τὴν μάχην· καὶ αὐτοὶ ἂς πολεμῶσι μόνοι των.»

Οὕτως εἰπὼν ἐστράφη καὶ ἔφυγε· διότι ἐντράπη νὰ ἔλθῃ εἰς χεῖρας μὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρός του. Ἀλλ' ἡ κυρία τῶν θηρίων, ἡ κυνηγὸς ἀδελφή του Ἄρτεμις, ἐπέπληξεν αὐτὸν, καὶ τῷ εἶπε τοὺς ἑξῆς ὀνειδιστικοὺς λόγους·

«Φεύγεις, Ἄπολλον, ἀφῆκας δὲ τὴν νίκην ὅλην εἰς τὸν Ποσειδῶνα, καὶ τὸ ἔδωκας μάταιον καύχημα· ἀνόητε, διατὶ λοιπὸν εἰς μάτην κρατεῖς τὸ τόξον; νὰ μὴ σὲ ἀκούσω πλέον εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν νὰ καυχᾶσαι, ὡς πρότερον, μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, ὅτι δύνασαι νὰ πολεμῇς ἐναντίον τοῦ Ποσειδῶνος.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ μακρόθεν κτυπῶν Ἀπόλλων δὲν ἀπήντησε ποσῶς εἰς αὐτὴν, ἀλλ' ἡ σεπτὴ τοῦ Διὸς σύζυγος ὀργισθεῖσα, ἐπέπληξε τὴν Ἀρτέμιδα μὲ τοὺς ἑξῆς ἐγγικτικοὺς λόγους·

«Πῶς, τολμᾷς σὺ τώρα, σκύλα ἄφοβε, ν' ἀντισταθῇς εἰς ἐμέ; σοὶ εἶναι δύσκολον ἂν καὶ ἦσαι τοξοφόρος, ν' ἀντιστῇς εἰς τὴν δύναμίν μου, μολονότι ὁ Ζεὺς σὲ κατέστησε τὸν λέοντα τῶν γυναικῶν, καί σοι παρεχώρησε νὰ φονεύῃς ὁποίαν θέλῃς. Βεβαίως κάλλιον εἶναι νὰ φονεύῃς εἰς τὰ ὄρη θηρία καὶ ἀγρίας ἐλάφους, παρὰ νὰ πολεμῇς μὲ τοὺς ἀνωτέρους σου. Ἂν ὅμως θέλῃς νὰ μάθῃς τὸν πόλεμον, ἐλθὲ, διὰ νὰ γνωρίσῃς καλῶς πόσον εἶμαι ἀνωτέρα σου, ἀφοῦ θέλεις ν' ἀντιπαραταχθῇς μ'ἐμέ.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἐπίασεν ἐκ τοῦ καρποῦ καὶ τὰς δύο τῆς Ἀρτέμιδος χεῖρας μὲ τὴν ἀριστερὰν, μὲ τὴν δεξιὰν δὲ ἀφῆρε-

σεν ἀπὸ τοὺς ὤμους της τὰ τόξα, καὶ μειδιῶσα τὴν ἐκτύπα μὲ αὐτὰ εἰς τὰ ὦτα, ἐνῷ αὐτὴ περιστρέφετο, καὶ τῆς ἔπιπτον κάτω τὰ ταχέα βέλη. Δακρύουσα δ' ἔφυγεν ἐντροπιασμένη ἡ θεὰ Ἄρτεμις ὡσὰν περιστερὰ, ἥτις διωκομένη ὑπὸ ἱέρακος πετᾷ εἰς σχισμάδα κοίλης πέτρας, διότι δὲν ἦτο ἀκόμη τῆς τύχης της νὰ συλληφθῇ· οὕτω καὶ ἐκείνη κλαίουσα ἔφυγεν, ἀφήσασα ἐκεῖ τὰ τόξα της. Τότε εἶπε πρὸς τὴν Λητὼ ὁ ἄγγελος Ἀργειφόντης Ἑρμῆς·

« Λητοῖ, ἐγὼ μὲ σὲ δὲν θὰ πολεμήσω· εἶναι φοβερὸν νὰ συμπλέκηταί τις μὲ τὰς συζύγους τοῦ νεφεληγερέτου Διός· φανερὰ λοιπὸν ἠμπορεῖς νὰ καυχᾶσαι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν ὅτι μὲ ἐνίκησας διὰ τῆς κραταιᾶς σου δυνάμεως. »

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ Λητὼ ἐσύναξε τὰ καμπύλα τόξα, τὰ ἐρριμμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τοὺς στροβίλους τῆς κόνεως· καὶ αὖτη μὲν λαβοῦσα τὰ τόξα τῆς θυγατρός της, ἀνεχώρησεν· ἡ δὲ Ἄρτεμις ἔφθασεν εἰς τὸν Ὄλυμπον εἰς τὸ χαλκοῦν τοῦ Διὸς οἴκημα, δακρυσμένη δ' ἐκάθησεν ἡ κόρη ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πατρός της καὶ περὶ αὐτὴν ἔτρεμε τὸ θεῖόν της φόρεμα· τὴν ἐπῆρε λοιπὸν πλησίον του ὁ πατὴρ Κρονίδης, καὶ γλυκογελάσας τὴν ἠρώτησε·

« Τίς ἐκ τῶν οὐρανίων θεῶν σοῦ ἔκαμεν αὐτὰ, ἀγαπητὸν τέκνον μου, ὡσὰν νὰ ἔπραξες φανερὰ κακόν τι; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἡ καλλιστέφανος Ἄρτεμις·

« Ἡ σύζυγός σου μὲ ἐκτύπησεν, ὦ πάτερ, ἡ λευκόχειρ Ἥρα, ἕνεκα τῆς ὁποίας συνέβησαν ἔριδες εἰς τοὺς θεοὺς καὶ φιλονεικίαι. »

Καὶ οὗτοι μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν· διότι ἐφρόντιζε διὰ τὸ τεῖχος τῆς καλοκτισμένης πόλεως, διὰ νὰ μὴ τὸ ἐκπορθήσωσιν οἱ Ἕλληνες τὴν ἡμέραν ἐκείνην παρὰ τὸ πεπρωμένον. Οἱ δ' ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἄλλοι μὲν ὠργισμένοι, ἄλλοι δὲ ἐπαιρόμενοι· ἐκάθισαν δὲ πλησίον τοῦ συνάγοντος τὰς μαύρας νεφέλας Διός. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐξηκολούθει ἐξολοθρεύων καὶ τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς μονώνυχας ἵππους των. Καθὼς δὲ ὁ καπνὸς πόλεως καιομένης

ὑπὸ τῆς ὀργῆς τῶν θεῶν ἐξερχόμενος, φθάνει εἰς τὸν μέγαν οὐρανὸν, καὶ εἰς πάντας μὲν πρῶξενεῖ φροντίδας, εἰς πολλοὺς δὲ θλίψεις ἐπιφέρει, οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς φροντίδας καὶ θλίψεις ἐνέβαλε τοὺς Τρῶας.

Ἔστεκε δὲ ὁ γέρων Πρίαμος ἐπὶ τοῦ θείου πύργου, ἅμα δὲ εἶδε τὸν φοβερὸν Ἀχιλλέα, τοὺς δὲ Τρῶας κλονουμένους ὑπ' αὐτοῦ καὶ τρεπομένους ἀνάνδρως εἰς φυγήν, στενάξας κατέβη ἀπὸ τὸν πύργον κάτω, διὰ νὰ παραγγείλῃ εἰς τοὺς περιφήμους παρὰ τὸ τεῖχος φύλακας τῶν πυλῶν, τὰ ἑξῆς·

« Ἀνοικτὰς κρατεῖτε μὲ τὰς χεῖράς σας τὰς πύλας, ἕως ὅτου εἰσέλθῃ ὁ στρατὸς, ὅστις φεύγει πρὸς τὴν πόλιν· ἰδοὺ ὁ Ἀχιλλεὺς πλησίον τοὺς διώκει· τώρα, νομίζω, ὀλέθρια θὰ συμβῶσιν. Ἀφοῦ δὲ εἰσελθόντες εἰς τὸ τεῖχος ἀναπνεύσωσι, πάλιν νὰ κλείσητε τὰς στερεὰς θύρας· διότι φοβοῦμαι μὴ εἰσορμήσῃ εἰς τὸ τεῖχος ὁ ὀλέθριος αὐτὸς ἀνήρ. »

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δ' ἀπέλυσαν τὰς πύλας ἀπωθήσαντες τοὺς μοχλούς· αἱ δὲ πύλαι ἀνοιχθεῖσαι, ἔφερον σωτηρίαν. Τότε ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐξώρμησεν ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὸν ὄλεθρον τῶν Τρώων, οἵτινες ἔφευγον ἐκ τῆς πεδιάδος κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος, ξηροὶ ἀπὸ τὴν δίψαν καὶ κατασκονισμένοι· ὁ δ' Ἀχιλλεὺς βιαίως τοὺς ἐδίωκε μὲ τὸ δόρυ· λύσσα δυνατὴ κατεῖχε πάντοτε τὴν καρδίαν του, καὶ ἐπεθύμει ν' ἀπολαύσῃ δόξαν.

Τότε ἤθελον κυριεύσει τὴν ὑψίπυλον Τροίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἂν ὁ Ἀπόλλων δὲν διήγειρε τὸν θεῖον Ἀγήνορα, τὸν ἄμεμπτον καὶ ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος. Εἰς μὲν τὴν καρδίαν τούτου ἐνέβαλε θάρρος, αὐτὸς δ' ἐστάθη πλησίον του, διὰ ν' ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτοῦ τὴν βαρεῖαν τοῦ θανάτου μοῖραν, κεκλιμένος εἰς τὴν φηγόν· ἦτο δὲ σκεπασμένος μὲ πυκνὴν ὁμίχλην. Ἅμα λοιπὸν ὁ Ἀγήνωρ εἶδε τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλέα, ἐστάθη, ἀλλ' ἡ καρδία του μεγάλως ἐταράττετο ἐνῷ περιέμενε· στενάξας δὲ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

« Οἴμοι ἐγώ! ἐὰν μὲν τραπῶ εἰς φυγὴν, διωκόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐκεῖ ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι τρομασμένοι φεύγουσι, καὶ πάλιν θὰ μὲ συλλάβῃ ὁ Ἀχιλλεὺς, καὶ θὰ μὲ ἀποκεφα-

λίσῃ ὡς ἄνανδρον. Ἐὰν ὅμως ἐγὼ τούτους μὲν ἀφήσω νὰ κατασιώκωνται ἀπὸ τὸν Πηλείδην Ἀχιλλέα, ἐγὼ δὲ φύγω τρέχων εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Τροίας, μακρὰν τοῦ τείχους, ἕως οὗ φθάσω εἰς τὰς ὑπωρείας τῆς Ἴδης καὶ κρυφθῶ εἰς τοὺς θάμνους, τὸ ἑσπέρας ἀφοῦ λουσθεὶς εἰς τὸν ποταμὸν ἀποψύξω τὸν ἱδρῶτά μου, ἠμπορῶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Τροίαν. Ἀλλὰ διατὶ ἡ ψυχή μου διελογίσθη ταῦτα; Φοβοῦμαι μὴ μὲ ἴδῃ ἀπομακρυνόμενον τῆς πόλεως πρὸς τὴν πεδιάδα, καὶ τρέξας κατόπιν μου μὲ τοὺς ταχεῖς του πόδας μὲ πιάσῃ· τότε δὲν θὰ ἦναι πλέον δυνατὸν ν' ἀποφύγω τὸν θάνατον· διότι εἶναι πολὺ ἰσχυρότερος πάντων τῶν ἀνθρώπων. Κάλλιον θὰ ἦναι ἐὰν ἔμπροσθεν τῆς πόλεως βαδίσω ἐναντίον του· διότι καὶ τούτου τὸ σῶμα εἶναι βεβαίως τρωτόν, θὰ ἔχῃ μίαν ψυχήν, λέγουσι δὲ οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶναι θνητός· ἀλλ' ὁ Κρονίδης Ζεὺς τῷ παρέχει τὴν νίκην.»

Οὕτως εἰπών, καὶ προφυλαχθεὶς, περιέμενε τὸν Ἀχιλλέα, ἡ δὲ γενναία καρδία του ἦτο πλήρης πολεμικῆς ὁρμῆς. Καθὼς ἡ πάρδαλις ἐξέρχεται ἀπὸ βαθὺ δάσος ἐναντίον κυνηγοῦ, χωρὶς νὰ τρομάζῃ οὐδὲ νὰ φοβῆται ὅταν ἀκούσῃ τὰς ὑλακὰς τῶν κυνῶν· διότι καὶ ἂν προφθάσῃ νὰ τὴν πληγώσῃ ἢ νὰ τὴν κτυπήσῃ, ἐκείνη καίτοι τρυπημένη μὲ τὸ δόρυ δὲν χάνει τὴν δύναμίν της, ἕως οὗ πολεμήσῃ ἢ καταβληθῇ· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ὑπερηφάνου Ἀντήνορος, ὁ θεῖος Ἀγήνωρ δὲν ἤθελε νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν πρὶν ν' ἀγωνισθῇ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλὰ κρατήσας ἔμπροσθέν του τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα, μὲ τὸ δόρυ ἐσκόπευεν αὐτὸν, καὶ μεγαλοφώνως ἔλεγεν·

«Οὕτως ἐλπίζεις, γενναῖέ μου Ἀχιλλεῦ, νὰ ἐκπορθήσῃς σήμερον τὴν πόλιν τῶν ἀγερώχων Τρώων, ἀνόητε, πολλαὶ, σὲ βεβαιῶ, συμφοραὶ θὰ συμβῶσιν ἀκόμη δι' αὐτήν. Διότι πολλοὶ καὶ γενναῖοι ἄνδρες ἐντὸς αὐτῆς εὑρισκόμεθα, οἱ ὁποῖοι καὶ πρὸ τῶν ἀγαπητῶν γονέων μας, τῶν συζύγων καὶ τῶν υἱῶν, ὑπερασπιζόμεθα τὴν Τροίαν· σὺ δὲ ἐνταῦθα θέλεις εὕρει τὸν θάνατον, καίτοι εἶσαι θρασὺς καὶ εὔτολμος πολεμιστής.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἔρριψε μὲ τὴν βαρεῖαν χεῖρά του τὸ ὀξὺ ἀκόντιον, τὸ ὁποῖον ἐπέτυχε τὸν Ἀχιλλέα, καὶ τὸν ἐκτύπησεν

εἰς τὴν κνήμην κάτωθεν τοῦ γόνατος, καὶ περὶ αὐτὴν φοβερῶς ἀντήχησεν ἡ κακουργὴς ἐκ κασσιτέρου περικνημίς· ἀλλὰ τὸ ὅπλον ἐτινάχθη ὀπίσω, χωρὶς νὰ τὴν διαπεράσῃ, διότι τὸ ἐμπόδισαν τοῦ θεοῦ τὰ δῶρα. Τότε δεύτερος ὥρμησεν ὁ Πηλείδης κατὰ τοῦ ἰσοθέου Ἀγήνορος· δὲν τὸν ἀφῆκεν ὅμως ὁ Ἀπόλλων νὰ δοξασθῇ, ἀλλ' ἐξήρπασε τὸν Ἀγήνορα, τὸν ἐσκέπασε μὲ πολλὴν ὁμίχλην, καὶ ἥσυχον τὸν ἔστειλε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον· αὐτὸς δ' ὁ Ἀπόλλων ἐμπόδισε τὸν Πηλείδην ἀπὸ τὸν στρατὸν διά τινος πανουργίας· ὁμοιωθεὶς δηλαδὴ καθ' ὅλα μὲ αὐτὸν τὸν Ἀγήνορα, ἐστάθη ἔμπροσθέν του· οὗτος δ' ἐφώρμησε νὰ τὸν καταδιώξῃ. Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς κατεδίωκεν αὐτὸν διὰ τῆς σιτοφόρου πεδιάδος, τρέψας αὐτὸν παρὰ τὸν βαθύρρουν ποταμὸν Σκάμανδρον, ὀλίγον πρὸ αὐτοῦ τρέχοντα· διότι τὸν ἐξηπάτα ὁ Ἀπόλλων, διὰ νὰ ἐλπίζῃ πάντοτε ὅτι θὰ τὸν καταφθάσῃ· εἰς τὸ διάστημα τοῦτο οἱ ἄλλοι Τρῶες φεύγοντες, ἔφθασαν ἀθρόοι καὶ μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν πόλιν, ἥτις ἐπληρώθη ἀπὸ τοὺς συναχθέντας ἐκεῖ. Καὶ δὲν ἐτόλμησαν ποσῶς νὰ μείνωσι πλέον ἔξω τῆς πόλεως καὶ τοῦ τείχους, διὰ νὰ ἴδωσι τίς ἐσώθη καὶ τίς ἐφονεύθη εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλὰ κατεσπευσμένως ἐχύθησαν ἐντὸς τῆς πόλεως, ὅσοι διὰ τῶν ποδῶν καὶ τῶν γονάτων των ἠδυνήθησαν νὰ σωθῶσιν.

ΡΑΨΩΔΙΑ Χ.

Φόνος Ἕκτορος.

Οὕτως οἱ μὲν Τρῶες φυγόντες εἰς τὴν πόλιν ὡς τὰ μικρὰ τῆς ἐλάφου, ἀπέψυψον τὸν ἱδρῶτά των, καὶ ἔπινον θεραπεύοντες τὴν δίψαν των, περικεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν ὡραίων τοῦ τείχους ἐπάλξεων· οἱ δ' Ἕλληνες ἐπροχώρησαν πλησίον τοῦ τείχους, κλίναντες τὰς ἀσπίδας πρὸς τοὺς ὤμους των. Ἀλλὰ τὸν Ἕκτορα τὸν ἔδεσεν ἡ ὀλεθρία Μοῖρα νὰ μείνῃ ἐκεῖ ἔμπροσθεν τῆς Τροίας καὶ τῶν Σκαιῶν πυλῶν. Τότε εἶπε πρὸς τὸν Πηλείδην ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων·

« Διατί, υἱὲ τοῦ Πηλέως, σὺ, θνητὸς ὤν, καταδιώκεις ἐμὲ τὸν ἀθάνατον θεόν; δὲν μὲ ἐγνώρισας ἀκόμη ὅτι εἶμαι θεὸς, ἀλλ' ἀδιακόπως ὁρμᾷς ἐναντίον μου; φαίνεται δὲν σὲ μέλει πλέον διὰ τοὺς Τρῶας τοὺς ὁποίους ἔτρεψας εἰς φυγὴν, καὶ οἵτινες ἐκλείσθησαν εἰς τὴν πόλιν, ἐνῷ σὺ ἀπεπλανήθης ἐδῶ. Δὲν θὰ μὲ φονεύσῃς, διότι δὲν εἶμαι θνητός. »

Πρὸς αὐτὸν βαρυστενάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

« Μὲ ἠπάτησας, Ἄπολλον, ὀλεθριώτατε πάντων τῶν θεῶν, ἀποπλανήσας με ἐδῶ μακρὰν τοῦ τείχους· βεβαίως πολλοὶ ἀκόμη θὰ ἐδάγκανον τὴν γῆν πρὶν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν Τροίαν. Τώρα ὅμως ἀπ' ἐμὲ μὲν ἀφῄρεσας μεγάλην δόξαν, αὐτοὺς δ' εὐκόλως ἔσωσας, ἐπειδὴ δὲν ἐφοβήθης παντελῶς μέλλουσαν τιμωρίαν. Βεβαίως θὰ σὲ ἐξεδικούμην, ἂν εἶχον τὴν δύναμιν. »

Οὕτως εἰπὼν, ἐπορεύθη μεγαλορρόνως πρὸς τὴν πόλιν, τρέχων, ὡς τρέχει μὲ τὸ ὄχημα νικητὴς ἵππος, ὁ ὁποῖος εὐκόλως τρέχει ἐκτεινόμενος εἰς τὴν πεδιάδα, οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ταχέως ἐκίνει τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατά του.

Πρῶτος εἶδεν αὐτὸν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του ὁ γέρων Πρίαμος ἐφορμῶντα διὰ τῆς πεδιάδος καὶ λάμποντα ὡς ἀστέρα, ὁ ὁποῖος ἀνατέλλει τὸ φθινόπωρον, ἡ δὲ λάμψις του φαίνεται εὐδιάκριτος μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀστέρων ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς, τὸν ἐπικαλοῦσι δὲ κύνα τοῦ Ὡρίωνος· καὶ εἶναι μὲν οὗτος λαμπρότατος, ἀλλ' εἶναι κακὸν σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι φέρει πολὺν καύσωνα εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους· οὕτως ἔλαμπε καὶ περὶ τὰ στήθη αὐτοῦ ὁ χαλκὸς ἐνῷ ἔτρεχεν. Ἐστέναξε δὲ ὁ γέρων, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας, ἐκτύπησε μὲ αὐτὰς τὴν κεφαλήν του, καὶ μὲ μεγάλους στεναγμοὺς προσεκάλει τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του· αὐτὸς ὅμως ἐστέκετο ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, ἐπιθυμῶν ἀπαύστως νὰ πολεμῇ τὸν Ἀχιλλέα· ἀλλ' ὁ γέρων ἐκτείνων τὰς χεῖράς του καὶ θρηνῶν ἔλεγεν·

« Ἕκτορ, ἀγαπητόν μου τέκνον, σὲ παρακαλῶ, μὴ ἐναντιοῦσαι κατὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου μόνος σου, χωρὶς τῶν ἄλλων, διὰ νὰ μὴ εὕρῃς ταχέως τὸν θάνατον, καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Πηλείδου, ἐπειδὴ πολὺ ἀνώτερός σου εἶναι ὁ σκληρός· εἴθε νὰ ἦτο φίλος τῶν θεῶν τόσον, ὅσον καὶ ἰδικός μου· ταχέως θὰ τὸν

ἔτρωγον κείμενον οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες· τότε ἤθελεν ἀπέλθει ἀπὸ τὴν ψυχήν μου ἡ δεινὴ λύπη· αὐτὸς μ' ἐστέρησε πολλῶν καὶ καλῶν υἱῶν, φονεύων καὶ πωλῶν αὐτοὺς εἰς μεμακρυσμένας νήσους· διότι καὶ τώρα ὅτε οἱ Τρῶες συνήχθησαν εἰς τὴν πόλιν, δὲν δύναμαι νὰ ἴδω τοὺς δύο υἱούς μου Λυκάονα καὶ Πολύδωρον, τοὺς ὁποίους μοὶ ἐγέννησεν ἡ Λαοθόη, ἡ ἐξοχοτάτη τῶν γυναικῶν· ἀλλ' ἐὰν μὲν ζῶσιν εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, δυνάμεθα ἀκολούθως διὰ χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ νὰ τοὺς ἐλευθερώσωμεν· ἔχομεν ἐντὸς πολλά, τὰ ὁποῖα ὁ περίφημος γέρων Ἄλτης ἔδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα του. Ἐὰν δ' ἐφονεύθησαν, καὶ κατέβησαν εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ Πλούτωνος, θλῖψις εἰς ἐμὲ καὶ τὴν μητέρα των, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐγεννήσαμεν· εἰς τὸν ἄλλον δὲ λαὸν ἡ λύπη θὰ ἦναι βραχυτέρα, ἐὰν δὲν ἀποθάνῃς καὶ σὺ, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως. Εἴσελθε λοιπὸν εἰς τὸ τεῖχος τέκνον μου, διὰ νὰ σώσῃς τοὺς Τρῶας καὶ τὰς Τρωϊάδας, μὴ δώσῃς μεγάλην εἰς τὸν Ἀχιλλέα δόξαν, καὶ σὺ στερηθῇς τὴν γλυκεῖαν ζωήν σου. Πρὸς τούτοις λυπήσου ἐμὲ τὸν ζῶντα ἔτι ταλαίπωρον, τὸν κακότυχον, τὸν ὁποῖον ὁ Κρονίδης πατὴρ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ γήρατος μὲ φοβερὰ βάσανα θὰ ἀφανίσῃ, ἀφοῦ ἴδω πολλὰ κακὰ, τοὺς υἱούς μου φονευομένους, τὰς θυγατέρας μου συρομένας εἰς αἰχμαλωσίαν, τοὺς θαλάμους μου καταστρεφομένους, καὶ τὰ νήπια τέκνα ριπτόμενα κατὰ γῆς ἐν τῇ δεινῇ μάχῃ, καὶ τὰς νύμφας μου συρομένας ὑπὸ τῶν ὀλεθρίων τῶν Ἑλλήνων χειρῶν. Ἐμὲ δὲ τελευταῖον, ἀφοῦ μὲ κτυπήσῃ τις μὲ κοπτερὸν χαλκὸν, καὶ ἀφαιρέσει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὰ μέλη μου, θὰ μὲ σύρωσιν εἰς τὰ πρόθυρα οἱ ὠμοφάγοι κύνες, τοὺς ὁποίους ἔτρεφον εἰς τὸν οἶκόν μου παρεστῶτας εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ φυλάττοντας τὰς πύλας, ἀφοῦ δὲ πίωσι τὸ αἷμά μου, θὰ κεῖνται στενοχωρημένοι εἰς τὰ πρόθυρα. Εἰς τὸν νέον ὅλα ἁρμόζουσι, νὰ φονευθῇ εἰς τὸν πόλεμον, νὰ κεῖται πληγωμένος· πάντα δὲ ὅσα καὶ ἂν συμβῶσιν εἶναι καλὰ δι' αὐτὸν καίτοι ἀποθανόντα· ἀλλ' ὅταν οἱ κύνες μιάνωσι τὴν λευκὴν κεφαλὴν, τὸ λευκὸν γένειον, καὶ τὸν σεβασμὸν φονευμένου γέροντος, τοῦτο δὰ εἶναι τὸ ἐλεεινότατον διὰ τοὺς ταλαιπώρους ἀνθρώπους.»

Αὐτὰ ἔλεγεν ὁ γέρων, τραβῶν μὲ τὰς χεῖρας τὰς λευκὰς τῆς κεφαλῆς του τρίχας καὶ μαδῶν αὐτάς· δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ καταπείσῃ τὸν Ἕκτορα. Καὶ ἡ μήτηρ του δὲ ἀφ' ἑτέρου ὠδύρετο κλαίουσα, καὶ ἀνοίξασα τὸν κόλπόν της ἐξέβαλε μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο μαστῶν, καὶ δακρυροοῦσα τῷ ἔλεγεν·

«Ἕκτορ, τέκνον μου, σεβάσθητι ταῦτα, καὶ λυπήσου ἐμέ, ἂν ποτέ σοι ἔδωκα τὸν παυσίλυπον μαστόν· αὐτὸ ἐνθυμήσου, τέκνον μου, καὶ ἀπόκρουσον τὸν ἐχθρὸν ἔνδοθεν τοῦ τείχους, μὴ στέκῃς μόνος σου πρόμαχος ἐναντίον αὐτοῦ· ταλαίπωρε! ἂν σὲ φονεύσῃ, οὔτε ἐγὼ θὰ σὲ κλαύσω ἐπὶ τῆς κλίνης σου, ἀγαπητόν μου κλωνάρι, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐγέννησα, οὔτε ἡ πολύδωρος σύζυγός σου· ἀλλὰ πολὺ μακρὰν ἡμῶν, παρὰ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων θὰ σὲ φάγωσιν οἱ ταχεῖς κύνες.»

Οὕτω κλαίοντες οἱ δύο γονεῖς ἔλεγον πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱόν των, θερμοπαρακαλοῦντες· δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ πείσωσι τὸν Ἕκτορα, ἀλλ' αὐτὸς ἐπερίμενε τὸν πελώριον Ἀχιλλέα, πλησιάζοντα. Καθὼς δὲ δράκων ἄγριος, φαγὼν κακὰ φάρμακα, περιμένει ἐν τῇ φωλεᾷ του ἄνθρωπον· εἶναι δὲ κατειλημμένος ἀπὸ φοβερὰν ὀργήν, καὶ στρεφόμενος περὶ τὴν φωλεάν του ρίπτει φοβερὰ βλέμματα· οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ ἄσβεστον ὀργὴν ἔχων, δὲν ὑπεχώρει, ἀλλ' ἐστήριξε τὴν λαμπράν του ἀσπίδα εἰς τὸν ἐξέχοντα πύργον. Στενάξας δὲ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

«Οἴμοι ἐγώ! ἐὰν μὲν εἰσέλθω ἀπὸ τὰς πύλας εἰς τὰ τείχη, πρῶτος ὁ Πολυδάμας θὰ μὲ ἐλέγξῃ, αὐτὸς ὅστις μὲ προέτρεπε νὰ ὁδηγήσω τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὀλεθρίας ταύτης νυκτὸς, ὅτε ἠγέρθη ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὸν ἤκουσα· βεβαίως ἐκεῖνο θὰ ἦτο πολὺ καλλίτερον· τώρα ὅμως ἐπειδὴ κατέστρεψα τὸν λαὸν ἐκ τῆς ἀνοησίας μου, ἐντρέπομαι τοὺς Τρῶας καὶ τὰς μακροπέπλους Τρωϊάδας, μὴ εἴπῃ ποτὲ κανεὶς ἄλλος κατώτερός μου «ὁ Ἕκτωρ στηρίξας τὴν πεποίθησίν του εἰς τὴν δύναμίν του, ἀπώλεσε τὸν λαόν» οὕτω θὰ εἴπωσι· δι' ἐμὲ δὲ τότε θὰ ἦτο πολὺ προτιμώτερον, πρὸ τούτου, ἢ φονεύσας τὸν Ἀχιλλέα ν' ἀναχωρήσω, ἢ ἐγὼ νὰ φονευθῶ ἐνδόξως ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. Ἐὰν δὲ

καταθέσω τὴν ὀμφαλόεσσαν ἀσπίδα, καὶ τὴν δυνατὴν περικεφαλαίαν, καὶ στηρίξας τὸ δόρυ εἰς τὸ τεῖχος ὑπάγω ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἄμεμπτον Ἀχιλλέα, καὶ ὑποσχεθῶ εἰς αὐτὸν νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς Ἀτρείδας τὴν Ἑλένην, ἥτις ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ πολέμου, καὶ μετ' αὐτῆς ὅλα τὰ πράγματα ὅσα λαβὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐντὸς τῶν κοίλων πλοίων ἔφερεν εἰς τὴν Τροίαν, συγχρόνως δὲ νὰ μοιράσωμεν μὲ τοὺς Ἕλληνας ὅσα περιέχει ἡ πόλις αὕτη, καὶ ἔπειτα ὁρκισθῶ διὰ τοὺς Τρῶας βασιλικὸν ὅρκον, ὅτι δὲν θὰ ἀποκρύψωσι τίποτε, ἀλλὰ θὰ μοιράσωσιν ἐξ ἴσου ὅλα τὰ πράγματα ὅσα περιέχει ἡ ὡραία αὕτη πόλις. Ἀλλὰ διὰ τί διαλογίζεται ταῦτα ἡ ἀγαπητή μου ψυχή; φοβοῦμαι μήπως ὑπάγω μὲν, ἀλλὰ δὲν μὲ λυπηθῇ, οὐδὲ μὲ σεβασθῇ, ἀλλὰ μὲ φονεύσῃ ἄοπλον, ὡσὰν γυναῖκα, ἀφοῦ ἐκδυθῶ τὰ ὅπλα μου. Δὲν εἶναι ὅμως τώρα δυνατὸν νὰ τῷ ὁμιλῇ τις ἐπάνω ἀπὸ δρῦν ἢ ἀπὸ πέτρα, καθὼς παρθένος καὶ νεανίας κάμνουσι· μόνον αἱ παρθένοι καὶ οἱ νεανίαι ὁμιλοῦσιν οὕτω. Τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ συμπλακῶ μετ' αὐτοῦ εἰς μάχην, καὶ θὰ ἴδωμεν τάχιστα εἰς ποῖον ἐκ τῶν δύο μας θὰ παράσχῃ ὁ Ζεὺς τὴν νίκην.»

Αὐτὰ διελογίζετο μένων, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἦλθε πλησίον αὐτοῦ, ἴσος μὲ τὸν Ἄρην, τὸν τρομερὸν πολεμιστὴν, σείων πρὸς τὸν δεξιόν του ὦμον τὸ ἐκ μελίας τοῦ Πηλίου ὄρους φοβερὸν δόρυ του· ὁ χαλκὸς ἔλαμπε περὶ αὐτὸν ὡς λάμψις ἢ καιομένου πυρὸς ἢ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ὁ δ' Ἕκτωρ, ἅμα τὸν εἶδε, κατελήφθη ὑπὸ τρόμου, καὶ δὲν ἐτόλμησε πλέον νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἀλλ' ἀφῆκεν ὀπίσω του τὰς πύλας καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν, ὁ δὲ Πηλείδης τὸν κατεδίωκε πεποιθὼς εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του· καθὼς δὲ εἰς τὰ ὄρη ὁ ἱέραξ, ὁ ἐλαφρότατος τῶν πτηνῶν, εὐκόλως ὁρμᾷ ἐναντίον δειλῆς περιστερᾶς· αὕτη δὲ τρέχει ἐμπρὸς καὶ ὁ ἱέραξ δυνατὰ φωνάζων ἐφορμᾷ συνεχῶς ἐκ τοῦ πλησίον, θέλων νὰ συλλάβῃ αὐτήν· οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ὁρμῶν ἐπέτα, κατ' εὐθεῖαν, ὁ δ' Ἕκτωρ ὀπισθοχώρησεν ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Τρώων κινῶν τὰ ταχέα γόνατά του. Οὕτως ἐξηκολούθουν τρέχοντες παρὰ τὴν σκοπιὰν καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀγριοσυκῆν, ἔξωθεν τοῦ τείχους εἰς τὴν ἁμαξιτὴν ὁδὸν, ἕως οὗ

ἔρθασαν εἰς τὰς δύο καλλιρρόους κρήνας, ὅπου ἀναβλύζουσι δύο πηγαὶ τοῦ ὁρμητικοῦ Σκαμάνδρου. Ἡ μὲν μία ῥέει μὲ ὕδωρ χλιαρὸν, περὶ τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει καπνὸς ὡς πυρὸς καιομένου· ἡ δ' ἄλλη ῥέει τὸ θέρος ὁμοίαν μὲ χάλαζαν ἢ χιόνα ψυχρὰν ἢ κρυσταλλωμένον ὕδωρ. Ἐκεῖ πλησίον τῶν πηγῶν αὐτῶν ὑπῆρχον πλατεῖς πλυντῆρες ὡραῖοι, πέτρινοι, ὅπου συνείθιζον νὰ πλύνωσι τὰ ποικίλα φορέματά των αἱ σύζυγοι τῶν Τρώων καὶ αἱ ὡραῖαι θυγατέρες των, τὸ πρὶν, ἐν καιρῷ εἰρήνης, πρὶν νὰ ἔλθωσιν οἱ Ἕλληνες. Ἐκεῖ λοιπὸν παρέδραμον ὁ μὲν Ἕκτωρ φεύγων, ὁ δ' Ἀχιλλεὺς καταδιώκων αὐτόν· ἔμπροσθεν μὲν ἔφευγεν ἀνὴρ ἀνδρεῖος, τὸν κατεδίωκεν ὅμως ἀνὴρ πολὺ καλλίτερός του καὶ ταχέως, ἐπειδὴ δὲν ἔμελλον νὰ κερδήσωσι ζῷόν τι ἢ βόϊον δέρμα, πράγματα τὰ ὁποῖα δίδονται ὡς βραβεῖα διὰ τὴν ταχυποδίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἱπποδαμάστου Ἕκτορος ἔτρεχον. Καθὼς δὲ οἱ νικηταὶ ἵπποι τρέχουσι ταχύτατα κατὰ τὸ τέλος τοῦ δρόμου· διότι ἐκεῖ κεῖται μέγα βραβεῖον, πρὸς τιμὴν ἀποθανόντος ἀνδρὸς, ἢ τρίπους, ἢ γυνή· οὕτω καὶ αὐτοὶ τρεῖς φορὰς περιέδραμον πέριξ τῆς πόλεως τοῦ Πριάμου, μὲ τοὺς ταχεῖς αὐτῶν πόδας· οἱ δὲ θεοὶ πάντες ἔβλεπον αὐτούς. Πρῶτος δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πατὴρ τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, καὶ εἶπε·

« Φεῦ! πράγματι, ἀγαπητὸν ἄνδρα βλέπω διωκόμενον περὶ τὸ τεῖχος· λυπεῖται ἡ καρδία μου τὸν Ἕκτορα, ὁ ὁποῖος πολλὰ μηρία βοῶν δι' ἐμὲ ἔκαψεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς πολυκορύφου Ἴδης, καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τροίας· τώρα δὲ ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς διώκει αὐτὸν μὲ τοὺς ταχεῖς πόδας του περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου. Ἔλθετε λοιπὸν, ὦ θεοὶ, σκεφθῆτε καὶ ἀποφασίσατε ἂν θὰ σώσωμεν αὐτὸν ἐκ τοῦ θανάτου, ἢ θὰ τὸν ἀφήσωμεν, καί τοι ἀνδρεῖον, νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

« Ὦ πάτερ λευκοκέρκυνε, σὺ ὁ συνάγων τὰς μαύρας νεφέλας, τί λόγον εἶπες; ἄνθρωπον θνητὸν, πρὸ πολλοῦ προωρισμένον ἀπὸ τὴν τύχην, θέλεις πάλιν νὰ σώσῃς ἀπὸ τὸν κακὸν

χον θάνατον; πράξε το, ἀλλ' ἡμεῖς πάντες οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν συγκατανεύομεν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

«Μὴ φοβεῖσαι, Τριτογένεια, ἀγαπητόν τέκνον μου· δὲν ὁμιλῶ μὲ πρόθυμον ψυχήν, θέλω δὲ νὰ ἦμαι φιλάνθρωπος· πρᾶξον ὅπως ἐπιθυμῇς, καὶ μὴ διστάζῃς.»

Οὕτως εἰπὼν, παρώτρυνε τὴν καὶ πρότερον πρόθυμον Ἀθηνᾶν· ἥτις ὁρμήσασα κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου.

Τὸν δ' Ἕκτορα ἀπαύστως κατακδιώκων ἠκολούθει ὁ ταχὺς Ἀχιλλεύς. Καθὼς δὲ κύων εἰς τὰ ὄρη σηκώσας ἀπὸ τὴν φωλεὰν μικρὸν ἐλάφιον διώκει αὐτὸ διὰ μέσου τῶν κοιλάδων καὶ τῶν ναπῶν· καὶ ἂν δὲ τοῦτο τοῦ διαφύγῃ καὶ ζαρώσῃ ὑποκάτω εἰς θάμνον, ὁ κύων ὅμως ἀνιχνεύων τρέχει ἀδιακόπως ἕως ὅτου τὸ εὕρῃ, οὕτω καὶ ὁ Ἕκτωρ δὲν διεύφευγε τὸν ταχύπουν Πηλείδην· ὁσάκις δὲ ὥρμα νὰ τρέξῃ πρὸς τὰς Δαρδανίους πύλας κάτωθεν τῶν καλοκτισμένων τειχῶν, διὰ νὰ τὸν βοηθῶσιν ἄνωθεν μὲ τὰ βέλη, αὐτὸς προφθάνων τὸν ἔστρεφε πρὸς τὴν πεδιάδα, τρέχων πάντοτε πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως. Καθὼς δὲ ἐν ὀνείρῳ δὲν δύναταί τις νὰ προφθάσῃ τὸν φεύγοντα, οὐδὲ οὗτος δύναται ν' ἀποφύγῃ τὸν διώκοντα, οὐδὲ αὐτὸς νὰ φθάσῃ τὸν φεύγοντα· οὕτω καὶ αὐτοί, οὔτε ὁ Ἀχιλλεὺς ἠδύνατο νὰ τὸν φθάσῃ μὲ τοὺς πόδας, οὔτε ὁ Ἕκτωρ νὰ τοῦ διαφύγῃ. Πῶς δὲ ὁ Ἕκτωρ θὰ ὑπεξέφευγε τὴν μοῖραν τοῦ θανάτου, ἐὰν ἐπὶ τέλους δὲν τὸν συνήντα ἐκ τοῦ πλησίον ὁ Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος τοῦ διήγειρε καὶ τὸ θάρρος καὶ τὰ ταχέα γόνατα;

ΔΙΣΚΟΣ.
εἰκ. 29.

Ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἀνένευε μὲ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν λαὸν, καὶ δὲν ἄφινε νὰ ρίπτωσι κατὰ τοῦ Ἕκτορος πικρὰ βέλη, διὰ νὰ μὴ δοξασθῇ ἄλλος τις, κτυπήσας αὐτὸν, καὶ ἐκεῖνος ἔλθῃ δεύτερος. Ἀλλ' ὅταν τετάρτην φορὰν ἔφθασαν εἰς τὰς πηγὰς, τότε πλέον ἔλαβεν ὁ πατὴρ τῶν θεῶν τὴν χρυσῆν πλάστιγγα, καὶ ἔθεσεν ἐντὸς δύο μοίρας τοῦ ὀδυνηροῦ θανάτου, τὴν μὲν

τοῦ Ἀχιλλέως, τὴν δὲ τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Ἕκτορος, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου τὴν ἔσυρεν· ἔκλινε δὲ ἡ μοῖρα τοῦ Ἕκτορος, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἅδην, τὸν ἐγκατέλιπε δὲ καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων. Τότε ἔφθασεν εἰς τὸν Πηλείδην ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ, καὶ πλησιάσασα αὐτὸν, τῷ εἶπε·

«Τώρα πλέον πιστεύω, ἠγαπημένε τοῦ Διὸς, γενναῖε Ἀχιλλεῦ, ὅτι ἡμεῖς οἱ δύο θέλομεν φέρει μεγάλην εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον δόξαν, φονεύσαντες τὸν Ἕκτορα, καίτοι εἶναι ἀκόρεστος τοῦ πολέμου. Δὲν θὰ δυνηθῇ τώρα πλέον νὰ μᾶς διαφύγῃ, οὐδ' ἐὰν φαγωθῇ ὁ Ἀπόλλων ὑποκλίνων καὶ κυλιόμενος ἐνώπιον τοῦ αἰγιόχου Διός. Ἀλλὰ σὺ μὲν στάσου τώρα καὶ ἀνάπνευσον, ἐγὼ δὲ πορευθεῖσα εἰς αὐτὸν θὰ τὸν καταπείσω νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον σου.»

Οὕτως εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ, αὐτὸς δ' ὑπήκουσε μετὰ χαρᾶς καὶ ἐστάθη, στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ χαλκομύτου δόρατος. Ἡ δ' Ἀθηνᾶ, ἀφήσασα τοῦτον, συνήντησε τὸν Ἕκτορα λαβοῦσα τὴν μορφὴν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Δηϊφόβου· σταθεῖσα δὲ πλησίον του, τῷ εἶπεν·

«Ἀδελφὲ, πολὺ βεβαίως σὲ στενοχωρεῖ ὁ ταχὺς Ἀχιλλεὺς καταδιώκων σε μὲ τοὺς ταχεῖς πόδας του περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου· ἀλλ' ἂς σταθῶμεν μένοντες καὶ ἂς ἀποκρούσωμεν αὐτόν.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπεκρίθη ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ·

«Δηΐφοβε, βεβαίως καὶ πρότερον μὲν μοὶ ἦσο ὁ μᾶλλον ἠγαπημένος ἐξ ὅλων τῶν ἀδελφῶν μου, τοὺς ὁποίους ἐγέννησεν ἡ Ἑκάβη καὶ ὁ Πρίαμος· τώρα ὅμως διανοοῦμαι νὰ σὲ τιμήσω πολὺ περισσότερον, σὲ ὁ ὁποῖος ἐτόλμησας ἀφοῦ μὲ εἶδες, νὰ ἐξέλθῃς ἕνεκεν ἐμοῦ ἐκ τοῦ τείχους, ἐνῷ οἱ ἄλλοι μένουσιν ἐντός.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

«Ἀδελφὲ, ναὶ μὲν ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεπτὴ μήτηρ μου πολλὰ μὲ παρεκάλουν ὡς καὶ οἱ περιεστῶτες φίλοι νὰ μείνω ἐκεῖ· τόσον ὅλοι των φοβοῦνται τὸν Ἀχιλλέα· ἀλλ' ἡ ἰδική μου καρδία ἔσωθεν ὑπέφερεν ἀπὸ μεγάλον πόνον. Τώρα ὁρμήσαντες ἐμπρὸς ἂς πολεμήσωμεν, χωρὶς νὰ λυπώμεθα ἀκόντια, διὰ νὰ

ἴδωμεν ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς φονεύσας ἡμᾶς τοὺς δύο, θὰ φέρῃ τὰ αἱματωμένα ὅπλα μας εἰς τὰ πλοῖα, ἢ θὰ φονευθῇ ἀπὸ τὸ δόρυ σου.»

Οὕτω δολίως ὁμιλήσασα ἡ Ἀθηνᾶ, προεπορεύθη. Ὅταν δ' ἐπερχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων, ἐπλησίασαν, πρῶτος ὁ μέγας πολεμιστὴς Ἕκτωρ εἶπεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα·

«Δὲν θὰ σὲ φοβηθῶ πλέον, υἱὲ τοῦ Πηλέως, καθὼς πρότερον ὅτε τρεῖς φορὰς περιῆλθον τὴν μεγάλην τοῦ Πριάμου πόλιν, χωρὶς νὰ τολμήσω νὰ σὲ περιμένω ἐπερχόμενον· τώρα πλέον μοῦ λέγει ἡ ψυχή μου νὰ σοῦ ἀντισταθῶ, καὶ, ἢ νὰ σὲ φονεύσω, ἢ νὰ φονευθῶ. Ἐμπρὸς λοιπὸν ἂς ἐπικαλεσθῶμεν ἐνταῦθα τοὺς θεούς· διότι αὐτοὶ θὰ ἦναι οἱ ἄριστοι μάρτυρες καὶ ἐπιτηρηταὶ τῶν συμφωνιῶν μας. Ἐγὼ δὲν θὰ σὲ ὑβρίσω ἀπρεπῶς, ἂν ὁ Ζεὺς δώσῃ εἰς ἐμὲ τὴν νίκην, καὶ σὲ φονεύσω· ἀλλ' ἀφοῦ σοῦ ἀφαιρέσω τὰ περίφημα ὅπλα, Ἀχιλλεῦ, τὸν νεκρόν σου θέλω δώσει εἰς τοὺς Ἕλληνας· οὕτω λοιπὸν νὰ πράξῃς καὶ σύ.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας ἀπήντησεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἕκτορ, μὴ μοῦ ὁμιλῇς, σκληρέ, περὶ συμφωνιῶν· διότι δὲν ὑπάρχουσι μεταξὺ λεόντων καὶ ἀνθρώπων πιστοὶ ὅρκοι, καθὼς δὲν ὁμοφρονοῦσιν οἱ λύκοι μὲ τὰ ἀρνία, ἀλλὰ πάντοτε κακὰ ἐναντίον ἀλλήλων σκέπτονται, οὕτω δὲν εἶναι δυνατὸν ἐγὼ καὶ σὺ νὰ ἀγαπηθῶμεν, οὔτε νὰ δώσωμεν πιστοὺς ὅρκους, πρὶν ἢ ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν φονευθεὶς χορτάσῃ αἵματος τὸν φοβερὸν πολεμιστὴν Ἄρην. Ἀνάλαβε πᾶσαν τὴν γενναιότητά σου· τώρα προπάντων πρέπει νὰ δειχθῇς ἀνδρεῖος καὶ θαρραλέος πολεμιστής. Δὲν δύνασαι πλέον νὰ διαφύγῃς, μετ' ὀλίγον ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ θὰ σὲ φονεύσῃ μὲ τὸ δόρυ μου· τώρα θὰ πληρώσῃς ὅλα ὁμοῦ τὰ βάσανα τῶν συντρόφων μου, τοὺς ὁποίους μὲ τὸ δόρυ ὁρμῶν ἐφόνευσας.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ σείσας ἔρριψε τὸ μακρόσκιον δόρυ. Ἀλλ' ἐγκαίρως ἰδὼν αὐτὸ ὁ Ἕκτωρ ἐπερχόμενον, ἐχαμήλωσε, τὸ δὲ χάλκινον δόρυ ἐπέταξεν ἄνωθέν του καὶ ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν· τὸ ἀνήρπασεν ὅμως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ τὸ ἔδωκε πάλιν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, χωρὶς νὰ τὴν ἴδῃ ὁ βασιλεὺς Ἕκτωρ. Τότε ὁ Ἕκτωρ εἶπεν εἰς τὸν ἄμεμπτον τοῦ Πηλέως υἱόν·

«Ἀπέτυχες, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ· φαίνεται δὲν εἶχες ποσῶς ἐκ τοῦ Διὸς μάθει τὸν θάνατόν μου, καθὼς ἔλεγες· ἀλλ' εἶσαι εὔγλωττος καὶ εἰς τοὺς λόγους ἀπατηλὸς, διὰ νὰ μὲ κάμῃς νὰ φοβηθῶ καὶ νὰ χάσω τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναιότητά μου. Δὲν θὰ τραπῶ εἰς φυγὴν διὰ νὰ ἐμπήξῃς τὸ δόρυ εἰς τὸ μετάφρενόν μου, ἀλλὰ θὰ προχωρῶ ἐμπρὸς καὶ κτύπα εἰς τὸ στῆθός μου, ἂν ὁ θεὸς τὸ ἐπιτρέψῃ· τώρα προσπάθησον ν' ἀποφύγῃς τὸ ἰδικόν μου δόρυ. Εἴθε νὰ τὸ δεχθῇς ὁλόκληρον εἰς τὸ σῶμά σου, καὶ τότε ὁ πόλεμος θὰ καταστῇ εὐκολώτερος εἰς τοὺς Τρῶας, ὅταν σὺ φονευθῇς· διότι σὺ εἶσαι μεγάλη δι' αὐτοὺς συμφορά.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ σείσας, ἔρριψε τὸ μακρόσκιον δόρυ καὶ ἐπιτυχὼν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος τοῦ Πηλείδου· ἀλλ' ἐτινάχθη μακρὰν τῆς ἀσπίδος τὸ δόρυ. Τότε ἐλυπήθη ὁ Ἕκτωρ διότι ματαίως τοῦ ἔφυγεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸ δόρυ, καὶ ἐστάθη κατηφής· μὴ ἔχων δὲ ἄλλο ἀκόντιον, ἐκάλει μεγαλοφώνως τὸν λευκάσπιδα Δηΐφοβον καὶ τοῦ ἐζήτει ἓν μακρὸν δόρυ· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἦτο πλησίον του. Τότε ἐνόησε τὰ πάντα ὁ Ἕκτωρ καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

«Φεῦ! χωρὶς ἄλλο οἱ θεοὶ μὲ ἐκάλεσαν εἰς τὸν θάνατον· διότι ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι εἶναι πλησίον μου ὁ ἥρως Δηΐφοβος· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐμὲ δ' ἐξηπάτησεν ἡ Ἀθηνᾶ. Τώρα πλησίον μου πλέον εἶναι ὁ ὀλέθριος θάνατος, ὄχι μακρὰν, καὶ ὑπεκφυγὴ δὲν ὑπάρχει. Βεβαίως πρὸ πολλοῦ τοιαύτη θὰ ἦτο ἡ θέλησις τοῦ Διὸς καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀπόλλωνος, οἱ ὁποῖοι πρότερον προθύμως μὲ ἔσωζον· καὶ τώρα μὲ εὑρῆκεν ἡ κακὴ μοῖρα. Ἀλλ' ἂς μὴ ἀποθάνω τοὐλάχιστον ἄνευ ἀντιστάσεως καὶ ἀδόξως, ἀλλ' ἀφοῦ πράξω μέγα τι τὸ ὁποῖον νὰ γείνῃ γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.»

Οὕτως εἰπὼν, ἔσυρε τὸ ὀξὺ ξίφος τὸ ὁποῖον ἐκρέματο εἰς τὸ πλευρόν του μέγα καὶ δυνατὸν, καὶ στραφεὶς ὥρμησεν ὡσὰν ἀετὸς ὑψιπέτης, ὅστις κατέρχεται εἰς τὴν γῆν διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν νεφῶν διὰ ν' ἁρπάξῃ ἢ τρυφερὸν ἀρνίον ἢ δειλὸν λαγωόν· οὕτως ὥρμησεν ὁ Ἕκτωρ τινάσσων τὸ κοπτερὸν ξίφος του. Τότε ὥρμησε καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ ψυχὴν πλήρη ἀγρίου

θάρρους, ἔμπροσθεν ἡ ὡραία καὶ καταστόλιστος ἀσπὶς τοῦ ἐκάλυπτε τὰ στήθη, ἐνῷ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκινεῖτο ἡ στιλπνὴ τετράφαλος περικεφαλαία, καὶ περιεσείοντο αἱ ὡραῖαι χρυσαῖ τρίχες, τὰς ὁποίας ὁ Ἥφαιστος πυκνὰς ἔθεσε περὶ τὸν λόφον. Καθὼς δὲ λάμπει ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀστέρων ὁ ἕσπερος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ὡραιότατος τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἀστέρων, οὕτως ἔλαμπε καὶ ἡ κοπτερὰ αἰχμὴ τοῦ δόρατος τὸ ὁποῖον ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα ἔπαλλε, κακὰ σκεπτόμενος διὰ τὸν θεῖον Ἕκτορα, καὶ παρατηρῶν τὸ ὡραῖον σῶμά του, ποῦ ἠδύνατο νὰ πληγωθῇ εὐκολώτερον· ἐπειδὴ τὸ περισσότερον ἄλλο σῶμά του ἐσκέπαζον τὰ ὡραῖα χάλκινα ὅπλα, τὰ ὁποῖα ἀφήρεσε φονεύσας τὸν Πάτροκλον· ἐφαίνετο δὲ τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου αἱ κλειδώσεις χωρίζουσι τὸν αὐχένα ἀπὸ τοὺς ὤμους, καὶ ὅπου τάχιστα ἐπέρχεται ὁ θάνατος· ἐκεῖ λοιπὸν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν κατ' αὐτοῦ ὁρμῶντα Ἕκτορα, καὶ ἡ αἰχμὴ διῆλθεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ αὐχένος· δὲν ἀπέκοψεν ὅμως τὸν λάρυγγα τὸ χαλκοβαρὲς δόρυ, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ἔπεσε δὲ ἐντὸς τῆς κόνεως· καὶ τότε καυχώμενος ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς εἶπεν·

«Ἕκτορ, ἐνόμιζες ὅτι θὰ σωθῇς, ὅταν ἐφόνευες τὸν Πάτροκλον καὶ ἐμὲ ποσῶς δὲν μὲ ἐσυλλογίζεσο, ἐπειδὴ ἤμην ἀπομεμακρυσμένος, ἀνόητε! ἔμεινα ὅμως ἐγὼ ἐκεῖ μακρὰν εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα, ἀνδρεῖος ἐκδικητὴς αὐτοῦ, καὶ σοῦ παρέλυσα τὰ γόνατα. Καὶ τώρα σὲ μὲν οἱ κύνες καὶ τὰ ὄρνεα ἀτίμως θὰ σύρωσιν, ἐκεῖνον δὲ οἱ Ἕλληνες θέλουσιν ἐνταφιάσει.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησε λειποψυχῶν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ·

«Σὲ παρακαλῶ διὰ τὴν ψυχήν καὶ τὰ γόνατά σου, διὰ τὸ ὄνομα τῶν γονέων σου, μὴ μὲ ἀφήσῃς πλησίον τῶν πλοίων νὰ μὲ καταφάγωσιν οἱ κύνες τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ λαβὼν πολὺν χαλκὸν καὶ χρυσόν, δῶρα τὰ ὁποῖα θέλουσι σοὶ δώσει ὁ πατήρ μου καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ μου, ἀπόδος τὸ σῶμά μου εἰς τὸν οἶκόν μου, διὰ νὰ μὲ θέσωσιν ἀποθανόντα εἰς τὴν πυρὰν οἱ Τρῶες καὶ τῶν Τρώων αἱ σύζυγοι.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Μὴ μὲ ἱκετεύῃς, σκύλε, διὰ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐν ὀνόματι τῶν γονέων μου· εἴθε νὰ εἶχεν ἡ ψυχή μου τὴν δύναμιν νὰ σὲ σπαράξω, καὶ ὠμὰ νὰ φάγω τὸ κρέατά σου, δι' ὅσα μοῦ ἔκαμες· διὰ τοῦτο κανεὶς δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου τοὺς κύνας, οὐδ' ἂν δεκαπλάσια καὶ εἰκοσαπλάσια λύτρα στήσωσι φέροντες ἐνταῦθα, ὑποσχεθῶσι δὲ καὶ ἄλλα· οὐδ' ἐὰν σὲ αὐτὸν μὲ χρυσὸν νὰ ζυγίσωσι διατάξῃ ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος· οὐδ' οὕτως ἡ σεπτή σου μήτηρ δὲν θὰ σὲ κλαύσῃ θέσασα ἐπὶ τῆς κλίνης, σὲ τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν, ἀλλὰ κύνες καὶ ὄρνεα θὰ σὲ καταφάγωσι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἐκπνέων εἶπεν ὁ Ἕκτωρ·

«Βεβαίως, καλῶς γινώσκων σε, προέβλεπον ὅτι δὲν ἤθελον σὲ καταπείσει· διότι πράγματι ὡς σίδηρος εἶναι σκληρὰ ἡ ψυχή σου. Πρόσεξον τώρα μὴ ὀργισθῶσι δι' ἐμὲ οἱ θεοί, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Πάρις καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων καί τοι ἀνδρεῖον, σὲ φονεύσωσιν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας.»

Οὕτως ἀφοῦ εἶπεν, ἐκαλύφθη ὑπὸ τοῦ τέλους τοῦ θανάτου, ἡ δὲ ψυχὴ πετάξασα ἀπὸ τὰ μέλη του, ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἅδην, θρηνοῦσα τὴν μοῖράν της, καὶ ἀφήσασα τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ἀκμαίαν ἡλικίαν. Πρὸς αὐτὸν, καί τοι ἐκπνεύσαντα, εἶπεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Ἀπόθανον· ἐγὼ δὲ τότε θέλω λάβει τὸν θάνατον, ὁπόταν θελήσῃ τοῦτο ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἔσυρεν ἀπὸ τὸν νεκρὸν τὸ χαλκοῦν δόρυ, καὶ ἀποθέσας αὐτὸ, ἀφῄρει ἀπὸ τῶν ὤμων του τὰ αἱματωμένα ὅπλα. Τότε ἔδραμον πέριξ καὶ οἱ ἄλλοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἐθαύμασαν τὴν κατασκευὴν τοῦ Ἕκτορος καὶ τὴν ὡραίαν αὐτοῦ μορφήν· κανεὶς δὲν τὸν ἐπλησίασε χωρὶς νὰ τὸν κτυπήσῃ. Ἕκαστος δὲ βλέπων τὸν πλησίον του ἔλεγε·

«Φεῦ! πόσον μαλακώτερος εἰς ἐπαφὴν εἶναι τώρα ὁ Ἕκτωρ, παρ' ὅταν ἔθεσε καταστρεπτικὸν πῦρ εἰς τὰ πλοῖά μας.»

Οὕτως ἔλεγεν ἕκαστος, καὶ πλησιάζων, τὸν ἐκτύπα. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἐσκύλευσεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς, σταθεὶς ἐν μέσῳ τῶν Ἑλλήνων, εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ὦ φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, ἐφοῦ οἱ

θεοὶ ἔδωκαν νὰ καταβάλω τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὁ ὁποῖος διέπραξε πολλὰ κακά, ὅσα δὲν ἔπραξαν ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἐμπρὸς ἂς ἐπιτεθῶμεν ἔνοπλοι κατὰ τῆς πόλεως, διὰ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν γνώμην τῶν Τρώων, τί σκέπτονται νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν ἀκρόπολιν μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ἢ ἐπιθυμοῦσι νὰ μένωσι καὶ μὴ ὑπάρχοντος πλέον τοῦ Ἕκτορος. Ἀλλὰ διατί σκέπτομαι περὶ τούτων; Κεῖται εἰς τὰ πλοῖα νεκρὸς, ἄκλαυστος, ἄθαπτος ὁ Πάτροκλος· τὸν ὁποῖον δὲν θὰ λησμονήσω ἐνόσῳ ζῶ καὶ κινοῦνται τὰ γόνατά μου. Ἐὰν δὲ τοὺς ἀποθανόντας λησμονοῦσιν εἰς τὸν Ἅδην, ἐγὼ καὶ ἐκεῖ θὰ ἐνθυμῶμαι τὸν ἀγαπητόν μου σύντροφον. Τώρα δὲ ψάλλοντες παιᾶνα, ὦ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὰ πλοῖα, φέροντες καὶ τοῦτον. Ἐλάβομεν μεγάλην δόξαν· ἐφονεύσαμεν τὸν θεῖον Ἕκτορα, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ Τρῶες ὡς εἰς θεὸν ηὔχοντο ἐν τῇ πόλει των.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ παρεσκεύαζε διὰ τὸν Ἕκτορα ἀπρεπῆ ἔργα. Ἐτρύπησεν ὄπισθεν τοὺς τένοντας ἀμφοτέρων τῶν ποδῶν ἀπὸ τὴν πτέρναν ἕως εἰς τὸν ἀστράγαλον, καὶ περάσας βοΐους ἱμάντας, ἔδεσεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἅρμα, ἀφήσας τὴν κεφαλὴν νὰ σύρηται· ἔπειτα ἀναβὰς εἰς τὸ ἅρμα καὶ ἀνυψώσας τὰ περίφημα ὅπλα, ἐμάστιζε τοὺς ἵππους, οἵτινες προθύμως ἐπέτων. Ἐνῷ δ' αὐτὸς ἐσύρετο, ἠγείρετο κονιορτὸς, αἱ μαῦραι τῆς κεφαλῆς του τρίχες ἐξηπλοῦντο κατὰ γῆς, καὶ ὅλη ἡ κεφαλὴ, ἡ πρότερον τόσον χαρίεσσα, ἐκυλίετο εἰς τὴν κόνιν· διότι τότε ὁ Ζεὺς παρεχώρησεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ τὸν ἀτιμάσωσιν εἰς τὴν πατρίδα του. Οὕτως ἐσκονίζετο ἡ κεφαλὴ ἅπασα τοῦ Ἕκτορος· ἡ δὲ μήτηρ του ἐμάδει τὴν κόμην της, ἔρριψε μακρὰν τὴν λευκὴν καλύπτραν της, καὶ ἐθρήνησε μεγαλοφώνως, ἰδοῦσα οὕτω τὸν υἱόν της. Ἐστέναξε θλιβερὰ ὁ ἀγαπητὸς πατήρ του, πέριξ δὲ αὐτῶν ὁ λαὸς τῆς πόλεως κατείχετο ὑπὸ θρήνων καὶ ὀδυρμῶν. Ἦτο ἀπαράλλακτα ὡς ἂν ἅπασα ἡ ὑψηλὴ Τροία ἐκαίετο κατὰ κράτος. Ὁ λαὸς μόλις ἐκράτει τὸν γέροντα ἀπαρηγόρητον καὶ θέλοντα νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς Δαρδανίους πύλας. Κυλιόμενος δὲ εἰς τὸν βόρβορον, παρεκάλει τοὺς πάντας, ὀνομαστὶ καλῶν ἕκαστον ἄνδρα·

« Παύσατε, ὦ φίλοι, ἀφήσατέ με, καί τοι λυπούμενοι, νὰ

ἐξέλθω μόνος μου τῆς πόλεως, νὰ ὑπάγω εἰς τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον, καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν ἀνόσιον καὶ βίαιον τοῦτον ἄνδρα, ἴσως σεβασθῇ τὴν ἡλικίαν μου καὶ λυπηθῇ τὸ γῆράς μου. Ἔχει καὶ αὐτὸς τοιοῦτον πατέρα, τὸν Πηλέα, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἀνέθρεψε διὰ νὰ γείνῃ πρόξενος συμφορῶν εἰς τοὺς Τρῶας· μάλιστα δὲ εἰς ἐμὲ πρὸ πάντων ἐπροξένησε λύπας· διότι τόσους ἀνθηροὺς υἱούς μου ἐφόνευσε· δι' αὐτοὺς ὅλους, καί τοι λυπούμενος, δὲν ὀδύρομαι τόσον, ὅσον δι' ἕνα, τοῦ ὁποίου ἡ μεγάλη λύπη θὰ μὲ καταβιβάσῃ εἰς τὸν ᾅδην, διὰ τὸν Ἕκτορα· εἴθε ν' ἀπέθνησκεν εἰς τὰς χεῖράς μου· τότε θὰ τὸν ἐχορταίναμεν κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι, ἡ δύσμοιρος μήτηρ του, ἥτις τὸν ἐγέννησε, καὶ ἐγώ.»

Οὕτως εἶπε κλαίων, ἐνῷ ἀνεστέναζον οἱ πολῖται· μεταξὺ δὲ τῶν Τρωϊάδων, ἡ Ἑκάβη ἤρχισε γοερῶς νὰ θρηνῇ, λέγουσα·

«Τέκνον μου, διατί νὰ ζῶ πλέον ἡ ἀθλία, ἀφοῦ τόσα δεινὰ διὰ τὸν θάνατόν σου ὑποφέρω; σὺ νύκτα καὶ ἡμέραν ἦσο τὸ καύχημα τῆς πόλεως, ἡ σωτηρία πάντων τῶν Τρώων καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Τρωϊάδων, οἱ ὁποῖοι ὡς θεὸν σὲ ὑπεδέχοντο· διότι πράγματι ἦσο μεγάλη δι' αὐτοὺς δόξα, ὅταν ἔζῃς· τώρα ὅμως ὁ θάνατος καὶ ἡ μοῖρα σὲ κατέλαβον.»

Οὕτως εἶπε κλαίουσα· ἡ δὲ σύζυγος τοῦ Ἕκτορος δὲν εἶχε μάθει ἀκόμη τίποτε· διότι δὲν ἐπῆγε κανεὶς ἀληθὴς ἄγγελος νὰ τῇ ἀναγγείλῃ ὅτι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔμεινεν ἔξω τῶν πυλῶν, ἀλλ' ἐκάθητο εἰς τὰ ἔνδον τοῦ ὑψηλοῦ οἴκου της ὑφαίνουσα ἱστὸν δίμιτον, πορφυροῦν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκέντα ποικίλα κεντήματα. Ἐφώναξε δὲ τὰς καλλιπλοκάμους θεραπαίνας της νὰ στήσωσιν εἰς τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἕτοιμον θερμὸν λουτρὸν διὰ τὸν Ἕκτορα, ὅταν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν μάχην, ἡ ταλαίπωρος! δὲν ἤξευρεν ὅτι μακρὰν τῶν λουτρῶν ἐφόνευσεν αὐτὸν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλέως. Αἴφνης ἤκουσεν ἀπὸ τὸν πύργον τὸν θρῆνον καὶ τὸν ὀδυρμόν· καὶ ἐκλονίσθησαν τὰ μέλη της, ἡ δὲ κερκὶς ἔπεσεν ἐκ τῶν χειρῶν της χαμαί· τότε εἶπε πάλιν πρὸς τὰς καλλιπλοκάμους ὑπηρετρίας της·

«Ἔλθετε, δύο ἐξ ὑμῶν, ἀκολουθεῖτέ με, διὰ νὰ ἴδω τί

συνέβησαν. Ἤκουσα τὴν φωνὴν τῆς σεβαστῆς πενθερᾶς μου, καὶ ἐμοῦ δὲ πάλλει ἡ καρδία κατὰ τὸ στόμα ἐντὸς τοῦ στήθους μου, καὶ κάτω παγόνουσι τὰ γόνατά μου· βεβαίως κακόν τι συνέβη εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ Πριάμου. Εἴθε μακρὰν τῶν ὤτων μου νὰ ἦναι ὁ λόγος οὗτος· ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι μήπως ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἀποχωρίσας ἐκ τῆς πόλεως τὸν τολμηρὸν Ἕκτορα μόνον, τὸν καταδιώκῃ εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ φονεύσας αὐτὸν τὸν στερήσῃ τῆς ὀλεθρίας ἀνδρίας, ἥτις τὸν κατεῖχεν, ἐπειδὴ ποτὲ δὲν ἔμενε μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ πολὺ προέτρεχεν, εἰς οὐδένα ὑποχωρῶν κατὰ τὴν ἀνδρίαν.»

Οὕτως εἰποῦσα, ἐξῆλθε τοῦ μεγάρου ὡς μαινάς, καὶ μὲ πάλλουσαν καρδίαν, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν ὑπηρετριῶν. Ἀφοῦ δ' ἔφθασεν εἰς τὸν πύργον καὶ εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ἐστάθη ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ παρατηρήσασα πέριξ, εἶδεν αὐτὸν συρόμενον ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. Αὐτὸν μὲν οἱ ταχεῖς ἵπποι σκληρῶς ἔσυρον πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, αὐτῆς δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε σκοτεινὴ νύξ, ἐκρημνίσθη πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐλειποθύμησεν. Ἔρριψε μακρὰν ἀπὸ τὴν κεφαλήν της τοὺς καταστολίστους ἐπιδέσμους, τὸ διάδημα τῶν τριχῶν, τὸν κεφαλόδεσμον, καὶ τὸ πλεκτὸν δίκτυον, καὶ τὴν καλύπτραν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ Χρυσῆ Ἀφροδίτη τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ γενναῖος Ἕκτωρ ἔλαβεν αὐτὴν ὡς σύζυγον ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἠετίωνος, ἀφοῦ ἔδωκεν ἄπειρα δῶρα. Πέριξ αὐτῆς ἵσταντο πολλαὶ ἀνδράδελφοι καὶ σύννυμφοι, αἱ ὁποῖαι ἐκράτουν αὐτὴν ἑτοιμοθάνατον ἐκ τῆς λύπης. Ἀφοῦ δ' ἀνέπνευσε καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν της, θρηνοῦσα γοερῶς καὶ δυνατὰ μεταξὺ τῶν Τρωϊάδων γυναικῶν ἔλεγεν·

«Ἕκτορ! οἴμοι ἡ ταλαίπωρος! μὲ μίαν λοιπὸν τύχην ἐγεννήθημεν καὶ οἱ δύο, σὺ μὲν ἐν τῇ Τροίᾳ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου, ἐγὼ δὲ εἰς τὰς Θήβας (τῆς Ἀσίας) ὑπὸ τὴν δασώδη Πλάκον, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἠετίωνος, ὁ ὁποῖος μὲ ἀνέτρεφε μικρὰν οὖσαν, ὁ δυστυχὴς τὴν κακότυχον· εἴθε νὰ μὴ μὲ ἐγέννα. Τώρα δὲ σὺ μὲν καταβαίνεις εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ Ἅδου ὑπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, ἐμὲ δὲ ἀφίνεις εἰς φοβερὸν πένθος, χήραν ἐντὸς τοῦ μεγάρου· ὁ δὲ υἱὸς τὸν ὁποῖον ἐγεννήσαμεν σὺ καὶ ἐγὼ οἱ κακότυχοι

εἶναι ἀκόμη νήπιον· οὔτε σὺ Ἕκτορ, θὰ ὠφελήσῃς αὐτὸν ἀφοῦ ἀπέθανες, οὔτε σὲ ἐκεῖνος. Διότι καὶ ἂν διαφύγῃ τὸν πολύδακρυν πόλεμον τῶν Ἑλλήνων, πάντοτε θλίψις καὶ στενοχωρία θέλουσι παρακολουθεῖ αὐτόν· διότι ἄλλοι θέλουσιν ἀφαιρέσει τοὺς ἀγρούς του. Ἡ ὀρφανία ἀποστερεῖ τὸν παῖδα ἀπὸ τοὺς ὁμήλικάς του πάντας· δυσφορεῖ ὅλα τὰ δεινά του ἀναλογιζόμενος, καὶ αἱ παρειαί του εἶναι πλήρεις δακρύων. Στερούμενος δὲ ὁ παῖς πηγαίνει εἰς τοὺς φίλους τοῦ πατρός του, ἄλλον μὲν σύρων ἀπὸ τὴν χλαῖναν, ἄλλον δὲ ἀπὸ τὸν χιτῶνα· ἐὰν δὲ τὸν λυπηθῶσι, τῷ δίδει κανεὶς μικρὸν ποτήριον ποτοῦ, τὸ ὁποῖον βρέχει μὲν τὰ χείλη του, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸν οὐρανίσκον. Τοῦτον καὶ ὁ παῖς, ὁ ἔχων ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς, τὸν ἀποδιώκει ἀπὸ τὴν τράπεζαν, κτυπῶν αὐτὸν μὲ τὰς χεῖράς του καὶ ὑβριστικῶς πρὸς αὐτὸν λέγων· «Κρημνήσου ἀπ' ἐδῶ· διότι ὁ πατήρ σου δὲν εὐωχεῖται μὲ ἡμᾶς.» Δακρυσμένος τότε θὰ πηγαίνει εἰς τὴν χήραν μητέρα του ὁ παῖς Ἀστυάναξ, ὁ ὁποῖος πρότερον μὲν εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρός του ἔτρωγε μυελὸν μόνον καὶ παχὺ τῶν προβάτων λίπος· ὅταν δὲ τὸν ἔπερνεν ὁ ὕπνος καὶ ἔπαυε τὰ παιδικά του παιγνίδια, ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν κλίνην του, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τροφοῦ, ἐπὶ μαλακοῦ στρώματος, ἀφοῦ ἐχόρταινεν ἀπὸ ποικίλα φαγητά. Τώρα ὅμως πολλὰ θέλει πάθει, στερηθεὶς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα, ὁ Ἀστυάναξ, καθὼς τὸν ἐπικαλοῦσιν οἱ Τρῶες· διότι σὺ μόνον ἐφύλαττες τὰς πύλας καὶ τὰ μακρὰ τείχη. Ἀλλὰ τώρα σὲ μὲν, παρὰ τὰ καμπύλα πλοῖα μακρὰν τῶν γονέων σου, ἀφοῦ χορτάσωσιν οἱ κύνες θὰ σὲ καταφάγωσιν οἱ εὐκίνητοι σκώληκες, γυμνόν· διότι τὰ λεπτὰ καὶ ὡραῖα φορέματά σου, τὰ κατεσκευασμένα ἀπὸ χεῖρας γυναικῶν, κεῖνται εἰς τὸν οἰκόν μας. Ἀλλὰ ταῦτα ὅλα θέλω κατακαύσει μὲ καταστρεπτικὸν πῦρ, ἐπειδὴ οὐδόλως σὲ ὠφελοῦσιν, ἀφοῦ δὲν θὰ τὰ ἐνδυθῇς, ἀλλὰ θὰ ἦναι πρὸς δόξαν τῶν Τρώων καὶ τῶν Τρωϊάδων.»

Οὕτως ἔλεγε κλαίουσα, ἐνῷ αἱ γυναῖκες ἀνεστέναζον.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ψ.

Ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Πατρόκλου.

Οὕτως οἱ μὲν Τρῶες ἐστέναζον εἰς τὴν πόλιν· οἱ δ' Ἕλληνες ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὰ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον πλοῖα, οἱ μὲν ἄλλοι διεσκορπίσθησαν εἰς τὸ πλοῖόν του ἕκαστος. Τοὺς Μυρμιδόνας ὅμως δὲν ἀφῆκεν ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ διασκορπισθῶσιν, ἀλλ' εἶπε πρὸς τοὺς φιλοπολέμους αὐτοῦ συντρόφους τὰ ἑξῆς·

«Μυρμιδόνες, ταχεῖς ἁρματηλάται, ἀγαπητοί μου σύντροφοι, ἂς μὴ λύσωμεν ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἅρματα τοὺς μονώνυχας ἵππους, ἀλλὰ μὲ τοὺς ἵππους αὐτοὺς καὶ μὲ τὰ ἅρματα πλησιάσαντες, ἂς κλαίωμεν τὸν Πάτροκλον· διότι τοῦτο εἶναι τιμὴ τῶν ἀποθανόντων. Ἀφοῦ δὲ ἐκτελέσωμεν τὸν ὀλέθριον θρῆνον, τότε λύσαντες τοὺς ἵππους, θὰ δειπνήσωμεν ἐδῶ ὅλοι.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖ δὲ ἤρχισαν ὅλοι ὁμοῦ νὰ θρηνῶσιν, ἡγουμένου τοῦ Ἀχιλλέως. Τρεῖς φορὰς περιέφερον πέριξ τοῦ νεκροῦ τοὺς καλλίτριχας ἵππους, ὀδυρόμενοι· μεταξὺ δὲ τούτων ἡ Θέτις διήγειρε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θρήνου. Κατεβρέχετο ἡ ἄμμος, κατεβρέχοντο καὶ τὰ ὅπλα τῶν ἀνδρῶν ἐκ τῶν δακρύων· διότι τοιοῦτον διώκτην τῶν ἐχθρῶν ἐπόθουν. Πρῶτος ἐκ τούτων ἤρχισε τὸν μέγαν θρῆνον ὁ Πηλείδης, θέσας τὰς ἀνδροφόνους χεῖράς του εἰς τὰ στήθη τοῦ συντρόφου του, καὶ λέγων·

«Χαῖρε, Πάτροκλέ μου, καὶ εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ Πλούτωνος· διότι ὅλα πλέον σοῦ τὰ ἐξεπλήρωσα, ὅσα πρότερον ὑπεσχέθην, λέγων ὅτι θὰ σύρω ἐδῶ τὸν Ἕκτορα καὶ θὰ τὸν δώσω εἰς τοὺς κύνας νὰ τὸν καταφάγωσι, καὶ ὅτι ἔμπροσθεν τῆς πυρᾶς σου θέλω ἀποκεφαλίσει δώδεκα λαμπρὰ τῶν Τρώων τέκνα, ὀργισθεὶς διὰ τὸν θάνατόν σου.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἐσχεδίαζεν ὑβριστικὰ διὰ τὸν θεῖον Ἕκτορα ἔργα, ἐξαπλώσας αὐτὸν πρηνῆ μέσα εἰς τὰ χώματα, πλησίον τῆς κλίνης τοῦ Μενοιτιάδου. Τότε ἐξεδύοντο ἕκαστος τῶν Μυρμιδόνων τὰ χαλκᾶ καὶ ἀπαστράπτοντα ὅπλα των, καὶ λύσαντες τοὺς ὑψηλοὺς ἵππους των, ἐκάθησαν παμπληθεῖς παρὰ τὸ πλοῖον τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου· οὗτος δὲ ἡτοίμαζε δ' αὐτοὺς

λαμπρὸν ἐπιτάφιον δεῖπνον. Πολλοὶ μὲν θρεπτοὶ βόες ἐσπάραζον ὑπὸ τὴν μάχαιραν, σφαζόμενοι, πολλὰ δὲ πρόβατα καὶ μυκώμεναι, αἶγες· πολλοὶ λευκόνδοντες χοῖροι κατάπαχοι ἐκαψαλίζοντο, ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοῦ Ἡραίστου· καὶ πανταχοῦ περὶ τὸν νεκρὸν ἔρρεεν ἄφθονον τὸ αἷμα.

Τὸν δὲ ταχύπουν Πηλείδην ἄνακτα, ὡδήγουν οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν θεῖον Ἀγαμέμνονα, μόλις καταπείσαντες αὐτὸν ὄντα καταλυπημένον διὰ τὸν σύντροφόν του. Ὅταν δὲ πορευθέντες ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος, διέταξαν πάραυτα τοὺς ὀξυφώνους κήρυκας νὰ στήσωσιν εἰς τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, διὰ νὰ καταπείσωσιν, ἂν δυνηθῶσι, τὸν Πηλείδην νὰ λουσθῇ ἀπὸ τὰς αἱματωμένας ἀκαθαρσίας. Αὐτὸς ὅμως ἠρνεῖτο ἐπιμόνως, καὶ ὤμοσεν ὅρκον, λέγων.

« Ὄχι μὰ τὸν Δία, ὅστις εἶναι ὁ ἀνώτατος καὶ ἄριστος τῶν θεῶν, δὲν εἶναι συγχωρημένον, λουτρὸν νὰ πλησιάσῃ τὴν κεφαλήν μου, πρὶν νὰ θέσω εἰς τὴν πυρὰν τὸν Πάτροκλον, νὰ τῷ ἐγείρω μνημεῖον, καὶ νὰ κόψω τὴν κόμην μου, ἐπειδὴ δὲν θὰ φθάσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου πλέον ἄλλη τοιαύτη λύπη, ἐνόσῳ ὑπάρχω μετὰ τῶν ζώντων. Τώρα λοιπὸν ἂς λάβωμεν τὸ θλιβερὸν δεῖπνον· τὴν δὲ πρωΐαν, παράγγειλον, βασιλεῦ Ἀγάμεμνον, νὰ φέρωσι ξύλα ὅσα ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ ὁ νεκρὸς διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ὁμιχλῶδες σκότος, ὅπως αὐτὸν μὲν κατακαύσῃ ταχύτερον καὶ ἀφανίσει ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τὸ ἀκάματον πῦρ, ὁ δὲ λαὸς τραπῇ εἰς τὰ ἔργα του.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ μὲ προθυμίαν ἀκούσαντες αὐτὸν ἐπείσθησαν. Ἑτοιμάσαντες λοιπὸν ταχέως τὸν δεῖπνον του ἕκαστος, ἔτρωγον, χωρὶς κανεὶς νὰ στερῆται ἴσον μερίδιον. Ἀφοῦ δὲ ἀπέβαλον τὴν ὄρεξιν τῆς βρώσεως καὶ πόσεως, οἱ μὲν ἄλλοι ἐπορεύθησαν εἰς τὴν σκηνήν του ἕκαστος διὰ νὰ κοιμηθῶσιν, ὁ δὲ Πηλείδης ἔκειτο εἰς τὴν παραλίαν τῆς πολυταράχου θαλάσσης, βαρυστενάζων, μεταξὺ πολλῶν Μυρμιδόνων, εἰς τόπον ἀνοικτὸν, ὅπου προσέκρουον τὰ κύματα ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ· ὅταν περιχυθεὶς τὸν κατέλαβε γλυκὺς ὕπνος, λύων τὰς φροντίδας τῆς ψυχῆς, (διότι πολὺ εἶχον ἀποκάμει τὰ ἀνδρεῖα μέλη του, ὅταν κατεδίωκε τὸν Ἕκτορα πρὸς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν) ἐπῆλ-

θεν ἡ ψυχὴ τοῦ δυστυχοῦς Πατρόκλου, καθ' ὅλα πρὸς αὐτὸν ὁμοιάζουσα, κατὰ τὸ ἀνάστημα, τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς, καὶ τὴν φωνήν· ἐφόρει δὲ καὶ ὅμοια ἐνδύματα· ἐστάθη δὲ ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Κοιμᾶσαι, καὶ ἐμὲ μὲ ἐλησμόνησας, Ἀχιλλεῦ· ὅταν ἔζων δὲν μὲ παρημέλεις, ἀλλ' ὅταν ἀπέθανον· θάψε με ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερα, διὰ νὰ περάσω τὰς πύλας τοῦ Ἅδου. Μὲ ὠθοῦσι μακρὰν αἱ ψυχαί, τὰ ὁμοιώματα τῶν νεκρῶν, καὶ δὲν μὲ ἀφίνουσιν ἀκόμη ὑπερβὰς τὸν ποταμὸν νὰ ἑνωθῶ μὲ αὐτάς, ἀλλὰ περιπλανῶμαι ἀσκόπως εἰς τὸν εὐρύπυλον τοῦ Ἡλούτωνος οἶκον. Δός μοι τὴν χεῖρά σου, ὀδύρομαι· διότι δὲν θὰ ἐπανέλθω πλέον ἀπὸ τὸν Ἅδην, ὅταν μὲ ἐνταφιάσητε. Δὲν θὰ καθήσωμεν πλέον ζῶντες διὰ νὰ σκεφθῶμεν μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν συντρόφων μας, ἀλλ' ἐμὲ μὲν κατέπιεν ἡ στεγερὰ θανατηφόρος μοῖρα, ἥτις μοὶ ἔλαχεν ἐκ τῆς γεννήσεώς μου· καὶ διὰ σὲ ὅμως, θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, εἶναι πεπρωμένον νὰ φονευθῇς ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν εὐγενῶν Τρώων. Θά σοι εἴπω δὲ καὶ θά σοι παραγγείλω ἄλλο τι, ἐὰν πεισθῇς. Νὰ μὴ θέσῃς, Ἀχιλλεῦ, τὰ ὀστᾶ μου χωριστὰ ἀπὸ τὰ ἰδικά σου, ἀλλ' ὁμοῦ, καθὼς καὶ ἀνετράφημεν ὁμοῦ εἰς τὸν οἰκόν σας, ὅταν μικρὸν κατὰ τὴν ἡλικίαν μὲ ἔφερεν ὁ Μενοίτιος ἐκ τῆς Ὁποῦντος εἰς τὸν οἰκόν σας ἕνεκα ὀλεθρίου φόνου, καθ' ἣν ἡμέραν ἐφόνευσα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, ὁ ἀνόητος, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, διὰ τοὺς ἀστραγάλους ὀργισθείς· ἐκεῖ δεχθείς με εἰς τὸν οἰκόν του ὁ ἱππότης Πηλεύς, μὲ ἀνέτρεφεν ἐπιμελῶς, καὶ μὲ ὠνόμασεν ἀκόλουθόν σου· οὕτω λοιπὸν καὶ τὰ ὀστᾶ μας ἂς περικαλύπτῃ ἡ ἰδία λάρναξ (ὁ χρυσοῦς ἀμφιφορεὺς τὸν ὁποῖον σοὶ ἔδωκεν ἡ σεπτή σου μήτηρ).»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Διατί, φιλτάτη κεφαλή, ἦλθες ἐδῶ καὶ παραγγέλλεις ὅλα ταῦτα; Ἐγὼ θέλω ἀκριβῶς ἐκτελέσει τα, ὑπακούων εἰς τὰς παραγγελίας σου· ἀλλ' ἐλθὲ πλησιέστερα, νὰ ἀναγκαλισθῶμεν ὀλίγον ἀλλήλους καὶ νὰ χορτάσωμεν τὰ θλιβερά μας δάκρυα.»

Οὕτως εἰπὼν ἐξέτεινε τὰς χεῖράς του, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη

νὰ τὸν λάβῃ· διότι ἡ ψυχὴ ὡσὰν καπνὸς εἰσέδυσε τρίζουσα εἰς τὴν γῆν. Τρομάξας τότε ἀνορθώθη ὁ Ἀχιλλεὺς, καὶ κτυπήσας τὰς χεῖράς του, εἶπε τὸν ἑξῆς λυπηρὸν λόγον·

«Φεῦ! ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ Πλούτωνος ψυχαὶ καὶ ὁμοιώματα, σῶμα ὅμως ποσῶς δὲν ἔχουσι. Διότι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἦτο πλησίον μου ἡ ψυχὴ τοῦ δυστυχοῦς Πατρόκλου κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη, μοὶ ἔδωκε δὲ παραγγελίας δι' ὅλα, ὁμοιάζουσα ἀπαραλλάκτως μὲ αὐτόν.»

Οὕτως εἶπε, καὶ διήγειρεν εἰς ὅλους τὴν ἐπιθυμίαν τῶν θρήνων· ἐνῷ δὲ ἔκλαιον περὶ τὸν ἀξιολύπητον νεκρὸν, ἐφάνη ἡ ροδοδάκτυλος Αὐγή. Τότε ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἔστειλεν ἀπὸ ὅλας τὰς σκηνὰς ἡμιόνους καὶ ἄνδρας νὰ φέρωσι ξύλα· ὡδηγοῦντο δὲ ἀπὸ τὸν ἀνδρεῖον Μηριόνην, θεράποντα τοῦ γενναίου Ἰδομενέως. Ἐπορεύθησαν λοιπὸν κρατοῦντες δενδροτόμους πελέκεις καὶ καλλίπλοκα σχοινία, προπορευμένων τῶν ἡμιόνων· διῆλθον πολλοὺς ἀνηφόρους, κατηφόρους, πλαγίους καὶ λοξοὺς δρόμους. Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὰ πλάγια τῆς πολυπήγου Ἴδης, ἤρχισαν νὰ κόπτωσι ταχέως διὰ τῶν ἠκονημένων πελέκεων ὑψικόμους δρῦς, αἱ ὁποῖαι μετὰ μεγάλου κτύπου ἔπιπτον. Ἀκολούθως διασχίσαντες αὐτὰς οἱ Ἕλληνες τὰς ἐφόρτωσαν εἰς τὰς ἡμιόνους, αἵτινες ἔτρωγον μὲ τοὺς πόδας των τὴν γῆν διὰ μέσου τῶν πυκνῶν θάμνων, ἐπιθυμοῦντες νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα. Ὅλοι οἱ ξυλοκόποι ἐσήκωνον κορμοὺς δένδρων, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Μηριόνου, θεράποντος τοῦ ἀνδρείου Ἰδομενέως. Τὰ κατέρριψαν δὲ τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπεφάσισε νὰ ἐγείρῃ τάφον μέγαν διά τε τὸν Πάτροκλον καὶ δι' ἑαυτόν.

Ἀφοῦ δ' ἐξεφόρτωσαν παντοῦ ἄπειρα ξύλα, ἔμειναν ἐκεῖ ἀθρόοι καθήμενοι. Ὁ δ' Ἀχιλλεὺς διέταξεν ἀμέσως τοὺς φιλοπολέμους Μυρμιδόνας νὰ ζωσθῶσι τὰ ὅπλα των, καὶ ἕκαστος νὰ ζεύξῃ εἰς τὰ ἅρματα τοὺς ἵππους του· ἠγέρθησαν λοιπὸν καὶ ἐνδυθέντες τὰ ὅπλα ἀνέβησαν εἰς τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἀναβάται καὶ οἱ ἡνίοχοι. Ἔμπροσθεν μὲν ἐπήγαινον οἱ ἱππεῖς, ἔπειτα ἠκολούθει τὸ πλῆθος τῶν ἀπείρων πεζῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἐσήκωνον τὸν Πάτροκλον οἱ ἀγαπητοί του σύντροφοι·

τὸν νεκρὸν κατεκάλυψαν ὅλον μὲ τὰς τρίχας, τὰς ὁποίας κειρόμενοι ἔκοπτον· ὄπισθεν δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐκράτει ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς καταλυπημένος, διότι ἔστελεν εἰς τὸν Ἅδην τὸν ἄμεμπτον φίλον του.

Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον ὅπου τοῖς εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς, κατέθεσαν αὐτὸν, καὶ ἀμέσως ἐσώρευον τὰ χρήσιμα ξύλα. Τότε ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ἀχιλλέως ἄλλο τι· σταθεὶς μακρὰν τῆς πυρᾶς ἀπέκοψε τὴν ξανθήν του κόμην, τὴν ὁποίαν ἔτρεφε μακρὰν, διὰ τὸν ποταμὸν Σπερχειόν· στενάξας δὲ, καὶ ἀποβλέψας πρὸς τὴν μαύρην θάλασσαν, εἶπε·

«Σπερχειὲ, ἄλλως σοὶ εὐχήθη ὁ πατήρ μου Πηλεὺς ὅταν δηλαδὴ ἐπιστρέψω ἐκεῖ εἰς τὴν φίλην πατρίδα νὰ κόψω διὰ σὲ τὴν κόμην μου, καὶ νὰ τελέσω ἱερὰν ἑκατόμβην, θυσιάζων πεντήκοντα ἀρσενικὰ πρόβατα ἐκεῖ εἰς τὰς πηγάς σου, ὅπου ὑπάρχει τὸ τέμενος καὶ ὁ εὐώδης βωμός σου. Οὕτως σοὶ ηὔχετο ὁ γέρων, ἀλλὰ σὺ δὲν ἐξετέλεσες τὴν γνώμην του. Ἐπειδὴ δὲ τώρα πλέον δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἀγαπητήν μου πατρίδα, δύναμαι νὰ δώσω τὴν κόμην μου εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον, νὰ τὴν φέρῃ.»

Οὕτως εἰπὼν, ἔθεσε τὴν κόμην του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀγαπητοῦ του συντρόφου, καὶ εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας διήγειρε τὴν ἐπιθυμίαν θρήνων. Ἤθελον δὲ κλαίει μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἐπήγαινεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ τῷ εἴπῃ·

«Ἀτρείδη, (διότι εἰς σὲ προπάντων θὰ ὑπακούσῃ ὁ λαὸς τῶν Ἑλλήνων) δυνάμεθα νὰ παύσωμεν τὸν θρῆνον. Τώρα δὲ διάλυσον τὸν στρατὸν ἀπὸ τὴν πυρὰν, καὶ διάταξον νὰ ἑτοιμάσωσι δεῖπνον· περὶ αὐτῶν δὲ θὰ φροντίσωμεν ἡμεῖς, οἵτινες προπάντων ἔχομεν τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ νεκροῦ· μεθ' ἡμῶν δὲ ἂς μείνωσιν οἱ ἀρχηγοὶ μόνον.»

Ἀφοῦ ἤκουσε τοῦτο ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἀμέσως τὸν μὲν στρατὸν διέλυσεν εἰς τὰ ἰσόρροπα πλοῖα, ἔμειναν δὲ μόνον οἱ ἐπιστάται τῆς κηδείας, οἱ ὁποῖοι σωρεύσαντες τὰ ξύλα, ἔκαμον πυρὰν ἑκατὸν ποδῶν κατά τε τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος, εἰς τὴν κορυφὴν δὲ τῆς πυρᾶς ἔθεσαν τὸν νεκρὸν μὲ λυπημένην

καρδίαν. Πολλὰ δὲ παχέα πρόβατα καὶ ἑλικόποδας καὶ ἑλικοκέρωτας βόας ἐξέδερον καὶ ἠὐτρέπιζον ἔμπροσθεν τῆς πυρᾶς· λαβὼν δ' ἐξ ὅλων τὸ λίπος ὁ μεγαλόψυχος Ἀχιλλεὺς κατεκάλυψε μὲ αὐτὸ τὸν νεκρὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἐσώρευσε δὲ πέριξ αὐτοῦ ἐκδαρμένα σώματα, καὶ ἐνέθετε ἀμφιφορεῖς πλήρεις μέλιτος καὶ ἐλαίου, στηρίζων αὐτοὺς πρὸς τὸ φέρετρον· τέσσαρας δὲ ὑψηλοὺς ἵππους ἐνέβαλεν ἐσπευσμένως εἰς τὸ πῦρ, μεγάλως στενάζων. Ἐννέα κύνας ἐκ τῆς τραπέζης του τρεφομένους εἶχεν ὁ βασιλεὺς Ἀχιλλεύς, ἐκ τούτων δύο ἀποκεφαλίσας ἐνέβαλεν εἰς τὸ πῦρ, καθὼς καὶ δώδεκα ἀνδρείους υἱοὺς τῶν μεγαλοψύχων Τρώων, ἀφοῦ ἐφόνευσεν αὐτοὺς, κακὸν διαλογισθεὶς ἔργον· τότε ἔθεσεν ὁρμητικὸν καὶ ἰσχυρὸν πῦρ, διὰ νὰ καταφάγῃ τὰ πάντα· ἀκολούθως ἀνεστέναξε καὶ καλῶν ἐξ ὀνόματος τὸν ἀγαπητὸν σύντροφόν του, ἔλεγε·

« Χαῖρε, Πάτροκλέ μου, καὶ εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ Ἅδου· διότι τώρα ἐξετέλεσα πάντα ὅσα σοὶ ὑπεσχέθην πρότερον· δώδεκα ἀνδρείους υἱοὺς τῶν μεγαλοψύχων Τρώων, τοὺς ὁποίους ὅλους ὁμοῦ μὲ σὲ κατατρώγει τὸ πῦρ· τὸν δὲ Πριαμίδην Ἕκτορα δὲν θὰ τὸν δώσω νὰ τὸν φάγῃ τὸ πῦρ, ἀλλὰ θὰ τὸν δώσω εἰς τοὺς κύνας. »

Οὕτως εἶπεν ἀπειλήσας· τὸν Ἕκτορα ὅμως δὲν τὸν ἐτριγύρησαν κύνες· ἀλλ' ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη τοὺς μὲν κύνας ἀπεδίωκε νύκτα καὶ ἡμέραν, ἔχρισε δὲ αὐτὸν μὲ θεῖον ἔλαιον ῥόδων, διὰ νὰ μὴ τὸν κομματιάσῃ σύρων αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεύς. Ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων ἔφερεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἄνωθεν αὐτοῦ, μαῦρον νέφος, τὸ ὁποῖον ἐσκέπασεν ὅλον τὸν τόπον, ὅσον κατεῖχεν ὁ νεκρὸς, διὰ νὰ μὴ καταξηράνῃ τὰς ἶνας καὶ τὰ μέλη του ἡ ἰσχυρὰ τοῦ ἡλίου θερμότης.

Ἀλλ' ἡ πυρὰ τοῦ ἀποθανόντος Πατρόκλου δὲν ἐκαίετο. Τότε δ' ἐσκέφθη ἄλλο τι ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς· σταθεὶς μακρὰν τῆς πυρᾶς ηὔχετο εἰς τοὺς δύο ἀνέμους Βορρᾶν καὶ Ζέφυρον, ὑποσχόμενος αὐτοῖς λαμπρὰς θυσίας· κάμνων δὲ σπονδὰς μὲ τὸ χρυσοῦν ποτήριον, θερμῶς παρεκάλει αὐτοὺς ν' ἀνάψωσι τάχιστα οἱ νεκροὶ, καὶ νὰ καῶσι τὰ ξύλα. Τότε ἡ ταχεῖα Ἶρις ἀκούσασα τὰς εὐχὰς ὑπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἀνέ-

μους, οἵτινες ἀθρόοι εὐωχοῦντο εἰς συμπόσιον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ὁρμητικοῦ Ζεφύρου· τρέχουσα λοιπὸν ἡ Ἶρις παρέστη εἰς τὸ λίθινον κατώφλιον. Οἱ δὲ ἄνεμοι ἅμα τὴν εἶδον, ἐσηκώθησαν ὅλοι, καὶ ἕκαστος τὴν προσεκάλει εἰς ἑαυτόν· αὕτη ὅμως νὰ καθήσῃ μὲν ἠρνήθη, ἀλλ' εἶπεν εἰς αὐτούς·

« Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ καθήσω· διότι ὑπάγω πάλιν εἰς τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὠκεανοῦ, εἰς τὴν χώραν τῶν Αἰθιόπων, ὅπου τελοῦσιν ἑκατόμβας εἰς τοὺς ἀθανάτους, διὰ νὰ γευθῶ καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὰς θυσίας. Ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς παρακαλεῖ, ὑποσχόμενος λαμπρὰς θυσίας, ὑμᾶς τὸν Βορρᾶν καὶ τὸν Ζέφυρον νὰ ὑπάγητε· διὰ νὰ διεγείρητε νὰ καῇ ἡ πυρά, ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖται ὁ Πάτροκλος, τὸν ὁποῖον θρηνοῦσι πάντες οἱ Ἕλληνες. »

Οὕτως εἰποῦσα ἀνεχώρησεν, αὐτοὶ δὲ ὥρμησαν μὲ φοβερὰν βοήν, διώκοντες ἔμπροσθεν αὐτῶν τὰ νέφη. Ἔφθασαν δὲ ταχέως καὶ ἐφύσησαν εἰς τὸ πέλαγος, ἠγέρθη δὲ τὸ κῦμα ἀπὸ τὴν ὀξεῖαν πνοήν των· φθάσαντες δὲ εἰς τὴν πολύβωλον Τροίαν ἐνέπεσαν εἰς τὴν πυρὰν, καὶ ἀμέσως ἐβόησε δυνατὰ τὸ θεῖον πῦρ. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ οἱ δύο οὗτοι ὁμοῦ προσέβαλλον τὴν φλόγα, ὀξέως φυσῶντες, ἐνῷ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς καθ' ὅλην τὴν νύκτα λαβὼν ἀμφικύπελλον ποτήριον, ἤντλει οἶνον ἀπὸ τὸν χρυσοῦν κρατῆρα καὶ χύνων χαμαὶ, κατέβρεχε τὴν γῆν, καλῶν τὴν ψυχὴν τοῦ δυστυχοῦς Πατρόκλου. Καθὼς δὲ πατὴρ ὀδύρεται καίων τὰ ὀστᾶ υἱοῦ του νεονύμφου, ὁ ὁποῖος ἀποθανὼν κατελύπησε τοὺς ταλαιπώρους γονεῖς του, οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ὀδύρετο καίων τὰ ὀστᾶ τοῦ συντρόφου του, κυλιόμενος παρὰ τὴν πυρὰν καὶ συνεχῶς στενάζων.

Ὅταν δὲ ὁ Ἑωσφόρος ἀνέρχεται, ἀγγέλων εἰς τὴν γῆν τὸ φῶς, καὶ μετὰ τοῦτον διασκορπίζεται ἡ κροκόπεπλος Αὐγὴ ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐμαραίνετο ἡ πυρὰ καὶ ἔπαυσεν ἡ φλόξ· οἱ δ' ἄνεμοι ἀνεχώρησαν πάλιν ἕκαστος ὑπάγων εἰς τὸν οἰκόν του, κατὰ τὴν Θρᾳκικὴν θάλασσαν, ἥτις ἐστέναζεν ἀπὸ τὴν ἐξόγκωσιν τῶν κυμάτων. Ὁ δὲ Πηλείδης κεκμηκὼς ἀπεμακρύνθη τῆς πυρκαϊᾶς καὶ ἐπλαγίασε, κατελήφθη δὲ ἀπὸ γλυκὺν ὕπνον. Οἱ δ' Ἕλληνες συνελέγοντο ἀθρόοι περὶ τὸν Ἀτρείδην, καὶ ἐνῷ συνηθροίζοντο, ὁ θόρυβος

καὶ ὁ κτύπος ἐξύπνησαν τὸν Ἀχιλλέα. Ἐκάθησε λοιπὸν ὀρθωθεὶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Ἀτρείδη, καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, πρῶτον μὲν κατασβέσατε τὴν πυρὰν, ὅλην ὅσην περιέλαβε τὸ πῦρ, μὲ μαῦρον οἶνον· ἔπειτα ἂς συνάξωμεν τὰ ὀστᾶ τοῦ Μενοιτιάδου Πατρόκλου καλῶς διαλέγοντες αὐτά· εἶναι εὐδιάγνωστα, διότι ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς πυρᾶς, ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἵπποι καὶ ἄνδρες ἐκαίοντο ἀναμὶξ μακρὰν εἰς τὸ ἄκρον τῆς πυρᾶς. Καὶ ταῦτα μὲν ἂς θέσωμεν εἰς φιάλην χρυσῆν, περιβαλόντες μὲ διπλοῦν στρῶμα λίπους, ἕως ὅτου καὶ ἐγὼ αὐτὸς καταβῶ εἰς τὸν Ἅδην· τὸν τύμβον δὲ προτρέπω νὰ μὴ τὸν κατασκευάσωμεν πολὺ μέγαν, ἀλλὰ μέτριον· ἔπειτα δὲ καὶ τοῦτον νὰ τὸν καταστήσητε εὐρὺν καὶ ὑψηλὸν, ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων μείνετε μετὰ τὸν θάνατόν μου εἰς τὰ πολυκάθεδρα πλοῖα. »

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν εἰς τὸν ταχύπουν Πηλείδην. Καὶ πρῶτον μὲν κατέσβεσαν μὲ μαῦρον οἶνον τὴν πυρὰν ὅσην εἶχε περιλάβει ἡ φλὸξ, καὶ κατέπεσε βαθεῖα τέφρα· κλαίοντες δὲ συνέλεγον τὰ λευκὰ ὀστᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου των εἰς χρυσῆν φιάλην ἐντὸς διπλοῦ στρώματος λίπους, καὶ θέσαντες αὐτὰ εἰς τὴν σκηνὴν, τὰ ἐκάλυψαν μὲ μαλλίνην συνδόνα· περιέγραψαν κυκλοτερῶς τὸ μνημεῖον περὶ τὴν πυρὰν καὶ ἔθεσαν θεμέλια, ἔπειτα ἤρχισαν νὰ ρίπτωσι χῶμα. Ἀφοῦ δ' ἐτελείωσαν τὸ μνημεῖον, ἀνεχώρησαν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκράτησεν ἐκεῖ τὸν στρατὸν, καὶ ἔθεσεν ἀγῶνα μέγαν· ἔφερεν ἀπὸ τὰ πλοῖα τὰ βραβεῖα τῶν ἀγώνων, λέβητας, τρίποδας, ἵππους, ἡμιόνους, ἰσχυροὺς βόας, γυναῖκας καλλιζώνους καὶ λευκὸν σίδηρον.

Καὶ πρῶτον μὲν διὰ τοὺς ταχεῖς ἁρματηλάτας διώρισε λαμπρὰ δῶρα· εἰς μὲν τὸν πρῶτον γυναῖκα, ἔμπειρον εἰς ὡραῖα ἔργα, καὶ τρίποδα μὲ ὦτα χωρητικότητος εἰκοσιδύο μέτρων διὰ δὲ τὸν δεύτερον διώρισε φοράδα ἑξαετῆ, ἀδάμαστον, ἥτις ἐκυοφόρει ἡμίονον· διὰ τὸν τρίτον διώρισεν ὡραῖον λέβητα ἀμεταχείριστον, χωροῦντα τέσσαρα μέτρα, καὶ ὄντα ἀκόμη λευκόν· διὰ τὸν τέταρτον διώρισε δύο τάλαντα χρυσοῦ, καὶ εἰς τὸν πέμπτον φιάλην μὲ δύο βάσεις, ἄνευ πυρὸς κατεσκευασμένην. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς ὄρθιος εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

« Ἀτρείδη, καὶ οἱ ἄλλοι καλλικνήμιδες Ἕλληνες, τὰ βραβεῖα ταῦτα κεῖνται περιμένοντα τοὺς ἁρματηλάτας εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἐὰν τώρα ἠθέλομεν τελεῖ τοὺς ἀγῶνας τούτους ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες πρὸς τιμὴν ἄλλου τινός, βεβαίως ἐγὼ κερδίσας ἤθελον φέρει εἰς τὴν σκηνήν μου τὰ πρῶτα τῶν βραβείων, διότι ἠξεύρετε πόσον οἱ ἰδικοί μου ἵπποι ὑπερέχουσι κατὰ τὴν ταχύτητα, ὡς ἀθάνατοι, τούτους ἔδωκεν εἰς τὸν πατέρα μου Πηλέα ὁ Ποσειδῶν, ὁ δὲ πατὴρ τοὺς ἔδωκεν εἰς ἐμέ. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν δὲν θὰ λάβω μέρος καθὼς καὶ οἱ μονώνυχες ἵπποι μου, διότι ἀπώλεσαν τόσον περίδοξον καὶ ἥπιον ἡνίοχον, ὁ ὁποῖος πολλάκις ἔχυσεν εἰς τὰς χαίτας των ὑγρὸν ἔλαιον, ἀφοῦ τοὺς ἔλουε μὲ καθαρὸν ὕδωρ, καὶ τὸν ὁποῖον πενθοῦσιν ἀκίνητοι, ἡ χαίτη των στηρίζεται εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἵστανται μὲ λυπημένην καρδίαν. Σεῖς ὅμως οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἑτοιμάζεσθε ὅσοι ἔχετε πεποίθησιν εἰς τοὺς ἵππους καὶ εἰς τὰ στερεὰ ἅρματά σας. »

Οὕτως εἶπεν ὁ Πηλείδης, καὶ ἤρχισαν νὰ συνάζωνται οἱ ταχεῖς ἀναβάται. Πρῶτος ὅλων ἐσηκώθη ὁ βασιλεὺς Εὔμηλος, ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου, ὁ ὁποῖος ἐφημίζετο εἰς τὴν ἱπποσύνην· μετὰ τοῦτον ἠγέρθη ὁ ἰσχυρὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης, καὶ ἔζευξε τοὺς Τρωικοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους εἶχέ ποτε ἁρπάσει ἀπὸ τὸν Αἰνείαν, τὸν ὁποῖον ἔσωσεν ὁ Ἀπόλλων. Μετὰ δὲ τοῦτον ἠγέρθη ἀμέσως ὁ εὐγενέστατος ξανθὸς Ἀτρείδης Μενέλαος, καὶ ἔζευξε τοὺς ταχεῖς ἵππους, τὸν ἰδικόν του Πόδαργον, καὶ τὴν Αἴθην ἥτις ἦτο τοῦ Ἀγαμέμνονος· τὴν Αἴθην ταύτην ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα δῶρον ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Ἐχέπωλος, διὰ νὰ μὴ ὑπάγῃ μαζῇ του εἰς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἐκεῖ ἡσυχάζων· διότι μέγαν πλοῦτον ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν ὁ Ζεύς, κατῴκει δὲ εἰς τὴν εὐρύχωρον Σικυῶνα· αὐτὴν λοιπὸν ἔφερεν εἰς τὸν ζυγὸν ὁ Μενέλαος, πρόθυμον νὰ τρέξῃ. Τέταρτος ἑτοίμασε τοὺς καλλίτριχας ἵππους ὁ Ἀντίλοχος, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Νηλείδου Νέστορος, τοῦ ἀνδρειοτάτου βασιλέως· τὸ ἅρμα του ἔσυρον ταχύποδες ἵπποι γεννηθέντες εἰς τὴν Πύλον. Ὁ δὲ πατήρ του ἐλθὼν πλησίον, ἔδιδεν εἰς αὐτὸν, καί τοι νοήμονα ὄντα, τὰς ἑξῆς φρονίμους συμβουλάς·

« Ἀντίλοχε, βεβαίως, μ' ὅλον ὅτι εἶσαι νέος, σὲ ἠγάπησαν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ σὲ ἐδίδαξαν παντοίους τρόπους τοῦ ἱππεύειν· διὰ τοῦτο δὲν εἶναι πολλὴ ἀνάγκη νὰ σὲ ὁδηγήσω, διότι γνωρίζεις καλῶς νὰ στρέφῃς τὸ ἅρμα περὶ τὸ τέρμα τοῦ δρόμου· οἱ ἵπποι σου ὅμως εἶναι βραδύτατοι καὶ νομίζω ὅτι θὰ ὑποφέρῃς διὰ τοῦτο. Τῶν ἄλλων οἱ ἵπποι εἶναι μὲν ταχύτεροι, δὲν ἠξεύρει ὅμως κανεὶς, ὡς σύ, νὰ κάμῃ στρατηγήματα. Ἔμπρὸς λοιπόν, ἀγαπητέ μου, θὲς κατὰ νοῦν ὅλα τὰ σχέδιά σου, διὰ νὰ μὴ σοῦ διαφύγωσι τὰ βραβεῖα. Διὰ τῆς τέχνης μᾶλλον ἢ διὰ τῆς δυνάμεως ὑπερέχει ὁ ξυλουργός· διὰ τῆς τέχνης ὁ κυβερνήτης ὁδηγεῖ τὸ ὑπὸ τῶν ἀνέμων ταραττόμενον ταχὺ πλοῖον εἰς τὸ μαῦρον πέλαγος· διὰ τῆς τέχνης καὶ ὁ ἀναβάτης ὑπερτερεῖ ἀναβάτην. Καὶ ὅστις μὲν πεποιθὼς εἰς τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἅρμα του, κάμνει ἀπερισκέπτως πολλοὺς ἑλιγμοὺς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, οἱ ἵπποι του παρασύρονται εἰς τὸν δρόμον καὶ δὲν δύναται νὰ τοὺς κρατήσῃ· ὅστις ὅμως ἠξεύρει τεχνάσματα, ὁδηγῶν κατωτέρους ἵππους, εἶναι πάντοτε προσηλωμένος πρὸς τὸ τέρμα καὶ στρέφει τὸ ἅρμα ἐκ τοῦ πλησίον, χωρὶς νὰ λησμονῇ ὅπως τεντώσῃ κατ' ἀρχὰς τοὺς ἱμάντας, ἀλλὰ κρατεῖ αὐτοὺς ἀσφαλῶς, καὶ ἐπιτηρεῖ τὸν ἔμπροσθεν τρέχοντα. Νὰ σοῦ εἴπω καὶ τὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ εὐδιάκριτον, καὶ δὲν θὰ διαφύγῃ τὴν προσοχήν σου. Εἶναι ἐστημένον ξύλον ξηρὸν ἢ δρυὸς ἢ πεύκης ἕως μίαν ὀργυιὰν ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας. Τοῦτο δὲν σήπεται ἀπὸ τὴν βροχήν, ἑκατέρωθεν δὲ αὐτοῦ εἶναι ἐστηριγμένοι δύο λευκοὶ λίθοι ἐκεῖ ὅπου συνέχεται ὁ δρόμος, ἀπὸ τὰ δύο δὲ μέρη εἶναι ὁ λεῖος ἱππόδρομος· θὰ ἦναι βεβαίως μνημεῖον παλαιοῦ τινος ἀνθρώπου ἀποθανόντος, ἢ καὶ ἐπὶ τῶν προγενεστέρων ἀνθρώπων ἦτο σημεῖον ἱπποδρόμου, καὶ τώρα τὸ ἔκαμε τέρμα ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς. Εἰς αὐτὸ λοιπὸν πλησιάσας, τράβα πολὺ πλησίον τὸ ἅρμα καὶ τοὺς ἵππους, σὺ δὲ νὰ κλίνῃς ὀλίγον πρὸς τ' ἀριστερὰ ἐντὸς τοῦ καλοπλεγμένου δίφρου· νὰ κεντήσῃς, παροτρύνων τὸν δεξιὸν ἵππον, καὶ νὰ χαλαρώσῃς τὰ εἰς τὰς χεῖράς σου ἡνία. Εἰς τὸ σημάδι ἂς πλησιάσῃ ὁ ἀριστερός σου ἵππος, ὥστε νὰ σοῦ φανῇ ὅτι ἐγγίζει ἡ ἄκρα τοῦ ἄξονος τοῦ ὡραίου τρο-

χοῦ· τὸν λίθον ὅμως νὰ φυλαχθῇς νὰ μὴ τὸν εὕρῃς, μὴ τύχῃ καὶ πληγώσῃς μὲν τοὺς ἵππους, θραύσῃς δὲ τὸ ἅρμα· καὶ γείνῃ πρὸς χαρὰν μὲν τῶν ἄλλων, πρὸς ὄνειδος δὲ σοῦ. Ἀλλὰ, ἀγαπητὲ, ἔσο φρόνιμος καὶ προφυλάττου. Διότι ἐὰν τραβήξῃς καὶ περάσῃς ἔμπροσθεν τοῦ σημείου, κανεὶς δὲν θὰ σὲ προφθάσει ὁρμήσας, οὔτε θὰ σὲ ὑπερβῇ, οὐδ' ἐὰν ἤθελεν ἐλαύνει ἐξ ὄπισθεν ἢ τὸν θεῖον Ἀρείονα, τὸν ταχὺν τοῦ Ἀδράστου ἵππον, ὁποῖος εἶχε τὸ γένος ἐκ θεοῦ, ἢ τοὺς γενναίους ἵππους τοῦ Λαομέδοντος, οἵτινες ἐτράφησαν ἐδῶ.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ υἱὸς τοῦ Νηλέως Νέστωρ, ἐκάθησε πάλιν εἰς τὸν τόπον του, ἀφοῦ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του τὸν τρόπον ἑκάστου.

Πέμπτος ἑτοίμασε τοὺς καλλίτριχας ἵππους του ὁ Μηριόνης. Ἀνέβησαν λοιπὸν εἰς τοὺς δίφρους, καὶ ἔρριψαν τοὺς κλήρους, τοὺς ὁποίους ἐκίνησεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐξεπήδησεν ὁ κλῆρος τοῦ υἱοῦ τοῦ Νέστορος Ἀντιλόχου· μετὰ τοῦτον ἔλαχεν ὁ βασιλεὺς Εὔμηλος, μετὰ τοῦτον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἀτρείδης Μενέλαος· ἔπειτα ἔλαχεν ὁ Μηριόνης· τελευταῖος δ' ἔλαχε νὰ κινήσῃ τοὺς ἵππους ὁ Τυδείδης, ὅστις ἦτο ὁ ἄριστος πάντων. Ἐστάθησαν λοιπὸν κατὰ σειρὰν, καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τοῖς ἔδειξε τὸ τέρμα μακρόθεν εἰς τὴν ὁμαλὴν πεδιάδα· ἔθεσε δὲ ἐκεῖ σκοπὸν τὸν ἰσόθεον Φοίνικα, ὀπαδὸν τοῦ πατρός του, διὰ νὰ παρατηρῇ τὸν δρόμον καὶ νὰ εἴπῃ ὕλην τὴν ἀλήθειαν.

Ὅλοι λοιπὸν συγχρόνως ὕψωσαν ἐπὶ τῶν ἵππων τὰς μάστιγας, τοὺς ἐκτύπησαν, καὶ ἐσπευσμένως τοὺς παρώτρυνον· οὗτοι δὲ ταχύτατα διέτρεχον τὴν πεδιάδα ἀπομακρυνόμενοι τῶν πλοίων· ὑπὸ τὰ στήθη των ἵστατο ἐγειρομένη ἡ κόνις ὡσὰν νέφος ἢ θύελλα, αἱ δὲ χαῖται των ἐπέτων μὲ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου. Τὰ δὲ ἅρματα ἄλλοτε μὲν ἤγγιζον εἰς τὴν πολύτροφον γῆν, ἄλλοτε δὲ ὑψοῦντο μετέωρα· οἱ ἀναβάται ἵσταντο ἐντὸς τῶν δίφρων, καὶ ἐκτύπα ἡ καρδία ἑκάστου ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς νίκης· ἕκαστος παρώτρυνε τοὺς ἵππους του, οὗτοι δ' ἐπέτων διὰ τῆς πεδιάδος ἐγείροντες τὸν κονιορτόν.

Ἀλλ' ὅταν πλέον διήρχοντο τὸ ἔσχατον τοῦ δρόμου οἱ ταχεῖς ἵπποι ἐπανερχόμενοι πρὸς τὴν λευκὴν θάλασσαν, τότε

ἐφαίνετο ἡ ἀξία ἑκάστου καὶ ἐπετάθη τὸ τρέξιμον τῶν ἵππων. Ἀμέσως λοιπὸν ἐπέρασαν αἱ ταχύποδες τοῦ Φερητιάδου ἵπποι, μετ' αὐτὰς δὲ οἱ ἀρσενικοὶ ἵπποι τοῦ Διομήδους οἱ ἐκ τῆς Τροίας, οἵτινες δὲν ἦσαν πολὺ μακρὰν, ἀλλὰ πολὺ πλησίον· διότι πάντοτε ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἤθελον ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ δίφρου, ὑπὸ δὲ τῆς πνοῆς των ἐθερμαίνετο τὸ μετάφρενον καὶ οἱ εὐρεῖς ὦμοι τοῦ Εὐμήλου· διότι ἐπάνω του ἔχοντες τὰς κεφαλὰς, ἐπέτων. Καὶ βεβαίως ἢ ἤθελε περάσει ὁ Διομήδης ἢ θὰ ἔκαμνεν ἀμφίβολον τὴν νίκην, ἐὰν δὲν ὠργίζετο κατὰ τοῦ Τυδείδου ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔρριψεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τὴν λαμπρὰν μάστιγα. Τότε ἔρρευσαν δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἔβλεπεν ὅτι αἱ μὲν ἵπποι τοῦ Εὐμήλου ἐπροχώρουν πολὺ περισσότερον οἱ δὲ ἰδικοί του ἔμειναν ὀπίσω, ὡς τρέχοντες χωρὶς κέντρον. Ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων βλάψας οὕτω τὸν Τυδείδην, δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀθηνᾶς· αὕτη ὥρμησε ταχύτατα πρὸς αὐτὸν, τῷ ἔδωκε μάστιγα καὶ ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους· ἔπειτα ἐπῆγεν ὠργισμένη πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀδμήτου, καὶ ἔθρυσεν ἡ θεὰ τὸν ζυγὸν τῶν ἵππων, αἵτινες ἔδραμον πρὸς τὰ δύο μέρη τοῦ δρόμου, ὁ δὲ ρυμὸς κατέπεσεν εἰς τὴν γῆν. Ὁ δ' Εὔμηλος ἐξεκυλίσθη ἀπὸ τὸν δίφρον πλησίον τοῦ τροχοῦ, ἔσχισε τοὺς ἀγκῶνας, τὸ στόμα, καὶ τὰς ῥῖνάς του, καὶ ἠνοίχθη τὸ μέτωπόν του πλησίον τῶν ὀφρύων· οἱ ὀφθαλμοί του ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἐκρατήθη ἡ νεαρὰ φωνή του. Τότε ὁ Τυδείδης παρακλίνας τοὺς μονώνυχας ἵππους, ἔτρεχε, περάσας πολὺ ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων· διότι ἡ Ἀθηνᾶ ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους του καὶ εἰς αὐτὸν ἐχορήγησε δόξαν. Μετὰ τοῦτον ἤρχετο ὁ ξανθὸς Ἀτρείδης Μενέλαος. Ὁ δὲ Ἀντίλοχος παρώτρυνε τοὺς ἵππους τοῦ πατρός του διὰ τῶν ἑξῆς·

« Προχωρήσατε καὶ σεῖς· σπεύσατε ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα. Δὲν σᾶς λέγω ν' ἀγωνισθῆτε πρὸς τοὺς ἵππους ἐκείνους τοῦ ἀτρομήτου Τυδείδου, εἰς τοὺς ὁποίους τώρα ἡ Ἀθηνᾶ ἔδωκε ταχύτητα, παρέχουσα εἰς τὸν Τυδείδη δόξαν. Ἀλλὰ τοὺς ἵππους τοῦ Ἀτρείδου φθάσατε ταχέως, καὶ μένετε ὀπίσω, διὰ νὰ μὴ σᾶς ἐντροπιάσῃ ἡ Αἴθη ἂν καὶ θῆλυς· διατί, γενναῖοί μου,

μένετε ὀπίσω; προσέξατε θὰ σᾶς εἴπω τι, τὸ ὁποῖον χωρὶς ἄλλο θὰ γείνῃ· δὲν θὰ ἔχετε περιποίησιν ἀπὸ τὸν βασιλέα Νέστορα, ἀλλὰ πάραυτα θὰ σᾶς φονεύσῃ, ἐὰν ἐκ τῆς ῥᾳθυμίας σας λάβωμεν τὸ χειρότερον βραβεῖον. Κυνηγεῖτέ τους λοιπὸν καὶ τρέχετε ὅσον ἠμπορεῖτε ταχύτερα· καὶ ἐγὼ θὰ εὕρω τρόπον νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸν στενὸν δρόμον, δὲν θὰ μοῦ διαφύγῃ.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ ἵπποι φοβηθέντες τὴν ἀπειλὴν τοῦ κυρίου των ἔτρεξαν περισσότερον δι' ὀλίγην ὥραν· ἀμέσως δὲ ἔπειτα παρετήρησεν ὁ φιλοπόλεμος Ἀντίλοχος τὸ στένωμα τῆς κοίλης ὁδοῦ. Ὑπῆρχε σχίσμα τῆς γῆς, ὅπου ἀθροισθὲν χειμερινὸν ὕδωρ, διέκοψε τὴν ὁδὸν καὶ ἐβάθυνεν ὅλον ἐκεῖ τὸ μέρος· ἐκεῖ λοιπὸν ἐτράβα ὁ Μενέλαος ἀποφεύγων τὰς συγκρούσεις τῶν ἁρμάτων. Ὁ δὲ Ἀντίλοχος στρέψας τοὺς μονώνυχας ἵππους, ἐτράβα ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ, καὶ παρακλίνας ὀλίγον, ἐδίωκε τὸν Μενέλαον. Τότε ἐφοβήθη ὁ Ἀτρείδης καὶ ἐφώναξεν εἰς τὸν Ἀντίλοχον·

«Ἀντίλοχε, ἀπερισκέπτως τρέχεις τοὺς ἵππους· κράτησε αὐτοὺς ὀπίσω, διότι ἡ ὁδὸς εἶναι στενὴ, καὶ ἀμέσως ἔπειτα προχωρεῖς εἰς ὁλὸν εὐρυτέραν, διὰ νὰ μὴ βλάψῃς ἀμφοτέρους μας, συγκρούσας τὰ ἅρματα.»

Οὕτως εἶπεν· ἀλλ' ὁ Ἀντίλοχος ἐκτύπα ἀκόμη πολὺ περισσότερον, βιάζων διὰ τοῦ κέντρου τοὺς ἵππους, προσποιούμενος ὅτι δὲν ἤκουσεν· ὅσον δὲ φθάνει δίσκος, τὸν ὁποῖον νέος ἀκμαῖος πρὸς τὰ ὀπίσω συστρέψας τὴν χεῖρα ρίπτει, δοκιμάζων τὴν δύναμίν του, τόσον ἔτρεξαν, οἱ δὲ ἵπποι τοῦ Ἀτρείδου ἔμειναν ὀπίσω· διότι αὐτὸς ἑκουσίως δὲν τοὺς ἐβίασε νὰ τρέξωσε, διὰ νὰ μὴ συγκρουσθῶσι καθ' ὁδὸν οἱ ἵπποι καὶ ἀνατρέψωσι τοὺς καλοπλεγμένους δίφρους, αὐτοὶ δὲ καταπέσωσιν εἰς τὰ χώματα, βιαζόμενοι διὰ τὴν νίκην. Τότε ἐπιπλήττων αὐτὸν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος·

«Ἀντίλοχε, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ὀλεθριώτερος ἀπὸ σέ· κρημνίσου πήγαινε, ἐπειδὴ ἠπατώμεθα οἱ Ἕλληνες νομίζοντές σε φρόνιμον. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν θὰ λάβῃς τὸ βραβεῖον ἄνευ ὅρκου.»

Οὕτως εἰπὼν, παρώτρυνε τοὺς ἵππους του, λέγων·

« Μὴ ἀναχαιτίζεσθε, μηδὲ στέκεσθε μὲ λυπημένην καρδίαν· τούτων οἱ πόδες καὶ τὰ γόνατα θὰ ἀποκάμωσι πρότερον παρὰ τὰ ἰδικά σας· διότι καὶ οἱ δύο στεροῦνται νεότητος.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ ἵπποι φοβηθέντες τὴν ἀπειλὴν τοῦ κυρίου των, ἔτρεξαν περισσότερον, καὶ ταχέως τοὺς ἐπλησίασαν.

Οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες καθήμενοι εἰς τὸν ἀγῶνα ἔβλεπον τοὺς ἵππους, οἱ ὁποῖοι ἐπέτων εἰς τὴν πεδιάδα ἐγείροντες τὸν κονιορτόν. Πρῶτος δὲ ὁ Ἰδομενεὺς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν εἶδε τοὺς ἵππους· διότι ἐκάθητο ἐκτὸς τοῦ ἀγῶνος εἰς ὑψηλὴν σκοπιάν· τοῦτον δὲ μακρόθεν ἀκούσας παρορμῶντα τοὺς ἵππους, τὸν ἐγνώρισε καὶ εἶδε προτρέχοντα ἵππον εὐπρεπῆ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ ἄλλο μὲν σῶμα ἦτο ξανθοκόκκινος, εἰς δὲ τὸ μέτωπον εἶχε λευκὸν σημεῖον κυκλοτερὲς ὡς ἡ σελήνη· ἐσηκώθη δὲ ὄρθιος καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

« Ὦ φίλοι, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, μόνος ἐγὼ βλέπω τοὺς ἵππους, ἢ τοὺς βλέπετε καὶ σεῖς; ἄλλοι ἵπποι μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι πρῶτοι, ἄλλος δὲ ἀναβάτης φαίνεται· αἱ δὲ φοράδες, αἵτινες ἐκεῖ ὑπερτέρουν, φαίνεται ἔπαθόν τι εἰς τὴν πεδιάδα. Διότι ἐνῷ αὐτὰς πρώτας εἶδον νὰ κάμπτωσι τὸ τέρμα, τώρα δὲν δύναμαι νὰ τὰς ἴδω που, καί τοι πανταχοῦ τῆς Τρωικῆς πεδιάδος στρέφω τοὺς ὀφθαλμούς μου παρατηρῶν· ἢ ἐξέφυγον ἀπὸ τὸν ἀναβάτην τὰ ἡνία, ἢ μὴ δυνηθεὶς νὰ τὰς κρατήσῃ καλῶς περὶ τὸ τέρμα, δὲν ἐγύρισεν εὐτυχῶς, καὶ ἐκεῖ πιστεύω ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὄχημα, συνετρίβη τὸ ἅρμα, αἱ δὲ φοράδες ἐξαγριωθεῖσαι ἐξέκλινον καὶ ἔφυγον. Ἀλλὰ σηκωθῆτε καὶ σεῖς νὰ ἴδητε· διότι ἐγὼ δὲν διακρίνω καλῶς· μοῦ φαίνεται δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτὸς Αἰτωλὸς τὴν γενεάν, βασιλεύων μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ὁ κραταιὸς Διομήδης, υἱὸς τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Τυδέως.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπρεπῶς ἀπήντησεν ὁ ταχὺς τοῦ Ὀϊλέως υἱὸς Αἴας·

« Ἰδιμενεῦ, διὰ τί παρακαίρως φλυαρεῖς; αἱ ταχεῖαι ἵπποι τρέχουσι μακρὰν εἰς τὴν μεγάλην πεδιάδα. Οὔτε νεώτατος εἶσαι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, οὔτε οἱ ὀφθαλμοί σου βλέπουσιν ὀξύτατα· ἀλλὰ πάντοτε θέλεις νὰ φλυαρῇς· δὲν ἁρμόζει ὅμως

νὰ ἦσαι τοιοῦτος, διότι ὑπάρχουσιν ἄλλοι καλλίτεροί σου. Αἱ ἵπποι εἶναι αἱ αὐταὶ προχωρημέναι, αἱ ὁποῖαι ἦσαν καὶ πρότερον, δηλαδὴ τοῦ Εὐμήλου, ἐντὸς δὲ τοῦ ἅρματος αὐτὸς ἐπιβαίνει κρατῶν τὰ ἡνία.»

Τότε ὠργισμένος ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν·

«Αἴαν, διὰ τὰς φιλονεικίας μόνον ἄριστε, κακόγλωσσε, καὶ καθ' ὅλα τὰ ἄλλα εἶσαι ὁ κατώτερος τῶν Ἑλλήνων, διότι ἔχεις τρόπον ἀπότομον. Ἐλθὲ λοιπὸν τώρα ἂς στοιχηματίσωμεν ἢ ἕνα τρίποδα ἢ ἕνα λέβητα· μάρτυρα δὲ ἂς θέσωμεν καὶ οἱ δύο τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, ποῖοι ἵπποι εἶναι ἐμπρός, διὰ νὰ μάθῃς πληρώνων.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ἑτοιμάζετο ἀμέσως ὁ ταχὺς τοῦ Ὀϊλέως υἱὸς Αἴας ὠργισμένος νὰ τῷ ἀποκριθῇ μὲ ὑβριστικοὺς λόγους. Ἤθελε λοιπὸν προχωρήσει ἔτι μᾶλλον ἡ μεταξύ των ἔρις, ἂν δὲν ἐσηκώνετο αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ τοῖς εἴπῃ τὰ ἑξῆς·

«Αἴαν καὶ Ἰδομενεῦ, μὴ ἀνταλλάσητε πλέον τραχεῖς μεταξύ σας λόγους, ἐπιβλαβεῖς, διότι δὲν σᾶς ἁρμόζει· μᾶλλον δὲ ὑμεῖς ἔπρεπε ν' ἀγανακτεῖτε κατ' ἄλλου, ὅστις ἤθελε πράξει τοιαῦτα. Καθήσατε λοιπὸν εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ βλέπετε τοὺς ἵππους· αὐτοὶ σπεύδοντες διὰ τὴν νίκην ταχέως θὰ φθάσωσιν ἐνταῦθα, καὶ τότε θὰ γνωρίσητε ἕκαστος τοὺς ἵππους τῶν Ἑλλήνων, ποῖοι εἶναι δεύτεροι καὶ ποῖοι πρῶτοι.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς, ἐνῷ ὁ Τυδείδης τρέχων, ἦλθε πολλὰ πλησίον, κτυπῶν ἀδιακόπως μὲ τὴν μάστιγα εἰς τοὺς ὤμους τῶν ἵππων, οἱ ὁποῖοι ἐπέτων ὑψηλὰ, ταχύτατα διερχόμενοι τὸν δρόμον. Ἀδιακόπως δὲ κονιορτὸς προσέβαλλε τὸν ἀναβάτην, τὸ δὲ ἐκ χρυσοῦ καὶ κασσιτέρου κεκαλυμμένον ἅρμα ἐκυλίετο κατόπιν τῶν ταχυπόδων ἵππων, χωρὶς οἱ τροχοὶ ν' ἀφήνωσιν ὄπισθεν βαθέα ἴχνη ἐπὶ τῆς λεπτῆς κόνεως· οἱ δὲ ἵπποι ἐπέτων ἀπὸ τὸ τρέξιμον. Ἐστάθη δ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀγῶνος, καὶ πολὺς ἱδρὼς ἔσταζε κατὰ γῆς ἀπὸ τὸν αὐχένα καὶ ἀπὸ τὸ στῆθος τῶν ἵππων. Αὐτὸς δὲ ὁ Τυδείδης ἐπήδησε χαμαὶ ἀπὸ τὸν λαμπρότατον δίφρον, καὶ ἔκλινε τὴν μάστιγα εἰς τὸν ζυγόν. Δὲν ἤργησε δὲ ὁ γενναῖος Σθένελος, ἀλλὰ

ἐσπευσμένως ἔλαβε τὸ βραβεῖον, καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μεγαλοψύχους συντρόφους του νὰ ὁδηγήσωσι τὴν γυναῖκα, καὶ νὰ μεταφέρωσι τὸν τρίποδα· αὐτὸς δ' ἔλυσε τοὺς ἵππους.

Ὕστερον ἀπ' αὐτὸν ἐτράβηξε τοὺς ἵππους του ὁ Νηλείδης Ἀντίλοχος διὰ τεχνασμάτων καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ταχύτητος περάσας τὸν Μενέλαον· καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὅμως ὁ Μενέλαος ἔτρεχε τοὺς ταχεῖς του ἵππους πλησίον τοῦ ἅρματος τοῦ Ἀντιλόχου. Ὅσον δ' ἀπέχει ἀπὸ τὸν τροχὸν ἵππος σύρων εἰς τὴν πεδιάδα μετὰ σπουδῆς ἐπὶ τοῦ ὀχήματος τὸν κύριόν του· καὶ ἐγγίζουσι μὲν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ τροχοῦ αἱ ἀκριναὶ τῆς οὐρᾶς του τρίχες· ἀλλ' αὐτὸς τρέχει πλησιέστατα, καὶ δὲν ὑπάρχει μεταξὺ πολὺ διάστημα, τόσον καὶ ὁ Μενέλαος ἔμενεν ὀπίσω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν Ἀντίλοχον· κατ' ἀρχὰς μὲν εἶχε μείνει ὀπίσω εἰς ὅσον διάστημα φθάνει δίσκος ριπτόμενος, ἀλλ' ἔπειτα ταχέως τὸν ἔφθασε· διότι ηὔξησεν ἡ ὁρμὴ τῆς ἵππου τοῦ Ἀγαμέμνονος, τῆς καλλιτρίχου Αἴθης. Ἐὰν δὲ ἤθελον τρέξει οἱ δύο των ἀκόμη πρὸς τὰ ἐμπρός, ἤθελε περάσει ὁ Μενέλαος, καὶ δὲν θὰ ἄφινε τὴν νίκην ἀμφίβολον. Ὁ δὲ Μηριόνης ὁ καλὸς θεράπων τοῦ Ἰδομενέως ἔμενεν ὀπίσω τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ὅσον φθάνει ριπτόμενον δόρυ· διότι οἱ μὲν καλλίτριχες ἵπποι του ἦσαν βραδύτατοι, αὐτὸς δὲ ὅλως ἀνίκανος νὰ ὁδηγῇ ἅρμα εἰς ἀγῶνα. Ὁ υἱὸς δὲ τοῦ Ἀδμήτου ἦλθεν ἔσχατος ὅλων, σύρων τὸ ὡραῖον ἅρμα του, καὶ ὁδηγῶν ἐμπρὸς τοὺς ἵππους. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν τὸν ἐλυπήθη ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς, καὶ ἐγερθεὶς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, εἶπε τοὺς ἑξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ὁ ἄριστος ἀνὴρ, τελευταῖος ὁδηγεῖ τοὺς μονώνυχας ἵππους. Ἀλλ' ἂς τῷ δώσωμεν, καθὼς ἁρμόζει, τὸ δεύτερον βραβεῖον, τὸ δὲ πρῶτον ἂς λάβῃ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως.»

Οὕτως εἶπεν· οἱ δ' Ἕλληνες πάντες συγκατένευσαν εἰς τὴν προτροπήν του. Καὶ ἤθελε δώσει εἰς αὐτὸν τὴν ἵππον (διότι συγκατετέθησαν οἱ Ἕλληνες) ἂν ὁ Ἀντίλοχος, ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος, δὲν ἐσηκόνετο ν' ἀντικρούσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως, λέγων·

«Ὦ Ἀχιλλεῦ, θέλω τὰ μέγιστα θυμώσει ἐναντίον σου, ἐὰν

ἐκτελέσῃς τὸν λόγον τοῦτον· διότι μέλλεις νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃς τὸ βραβεῖον, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐβλάβη τὸ ἅρμα καὶ οἱ ταχεῖς αὐτοῦ ἵπποι, ἐνῷ ὁ ἴδιος εἶναι ἀνδρεῖος. Ἀλλ' ἐχρεώστει νὰ εὐχηθῇ εἰς τοὺς θεούς, καὶ τότε δὲν θὰ ἤρχετο ἔσχατος εἰς τὸ τρέξιμον. Ἐὰν τὸν λυπᾶσαι καὶ τὸν ἀγαπᾷ ἡ ψυχή σου, ἔχεις εἰς τὴν σκηνήν σου χρυσὸν πολὺν καὶ χαλκὸν καὶ πρόβατα, ἔχεις θεραπαίνας καὶ μονώνυχας ἵππους, καὶ ἐξ αὐτῶν λαβών, δύνασαι ἀκολούθως ἢ καὶ ἀμέσως τώρα νὰ τῷ δώσῃς μεγαλείτερον βραβεῖον, διὰ νὰ σὲ ἐπαινέσωσιν οἱ Ἕλληνες. Ταύτην ὅμως ἐγὼ δὲν θέλω δώσει· καὶ ὅστις θέλει νὰ ἔλθῃ εἰς χεῖρας μὲ ἐμέ, δι' αὐτήν, ἂς δοκιμάσῃ.»

Οὕτως εἶπεν· ἐγέλασε δὲ ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς, χαίρων διὰ τὸν Ἀντίλοχον, διότι ἦτο ἀγαπητός του σύντροφος· ἀποκρινόμενος δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ἀντίλοχε, ἀφοῦ μὲ προτρέπῃς νὰ δώσω εἰς τὸν Εὔμηλον ἀπὸ τὴν σκηνήν μου ἄλλο βραβεῖον, ἐγὼ καὶ τοῦτο θὰ τὸ κάμω. Θὰ δώσω εἰς αὐτὸν τὸν θώρακα τὸν ὁποῖον ἀφῄρεσα ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον, θώρακα χάλκινον, περιξ τοῦ ὁποίου εἶναι περικεχυμένος χυτὸς κασσίτερος, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τῷ εἶναι πολύτιμος.»

Αὐτὰ εἰπὼν διέταξε τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον Αὐτομέδοντα νὰ φέρῃ τὸν θώρακα ἐκ τῆς σκηνῆς· αὐτὸς δὲ πορευθεὶς τὸν ἔφερε· καὶ τὸν ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Εὐμήλου, ὅστις τὸν ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς.

Τότε ἐσηκώθη καὶ ὁ Μενέλαος καταλυπημένος, καὶ καταθυμωμένος ἐναντίον τοῦ Ἀντιλόχου· ἀφοῦ δὲ ὁ κῆρυξ ἔθεσε σκῆπτρον εἰς τὰς χεῖράς του καὶ παρήγγειλεν εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ σιωπήσωσιν, ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ τὰ ἑξῆς·

«Ἀντίλοχε, ἄλλοτε φρόνιμε, τί ἔπραξας; Προσέβαλες τὴν ἐπιτηδειότητά μου, ἐμπόδισες δὲ τοὺς ἵππους μου, προσπεράσας τοὺς ἰδικούς σου, οἱ ὁποῖοι ἦσαν πολὺ χειρότεροι. Ἔλθετε λοιπὸν ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, δικάσατε ἀμερολήπτως μεταξὺ ἡμῶν τῶν δύο, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ ποτέ τις ἐκ τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων ὅτι ὁ Μενέλαος μὲ τὰ ψεύματα ἐπῆρε διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὸν Ἀντίλοχον τὴν ἵππον, διότι ο

μὲν ἵπποι αὐτοῦ ἦσαν πολὺ χειρότεροι, αὐτὸς δὲ ἀνώτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν δύναμιν. Ἤ, ἂν θέλητε, ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ κρίνω, καὶ πιστεύω κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲν θὰ μὲ καταδικάσῃ· διότι ἡ κρίσις μου θὰ ἦναι δικαία. Ἐὰν θέλῃς λοιπὸν, εὐγενέστατε Ἀντίλοχε, ἐλθὲ, καθὼς εἶναι συνήθεια, καὶ σταθεὶς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ τοῦ ἅρματος, κρατῶν δὲ εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν εὐλύγιστον μάστιγα, μὲ τὴν ὁποίαν πρότερον ἐκτύπας, καὶ ἐγγίσας τοὺς ἵππους, κάμε ὅρκον εἰς τὸν γεοσείστην Ποσειδῶνα, ὅτι δὲν ἐμπόδισας τὸ ἅρμα μου μὲ δόλον ἑκουσίως.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Ἀντίλοχος·

«Ὑπόμεινον τώρα· διότι ἐγὼ εἶμαι πολὺ νεώτερος σοῦ, ὦ ἄναξ Μενέλαε, σὺ δὲ εἶσαι μεγαλείτερος καὶ ἀνώτερός μου. Ἠξεύρεις ὁποῖα εἶναι τὰ σφάλματα τοῦ νέου· ὁ νοῦς του εἶναι ταχύτερος καὶ λεπτοτέρα ἡ διάνοιά του. Διὰ τοῦτο ἂς ὑπομείνῃ ἡ καρδία σου, καὶ ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω τὴν ἵππον τὴν ὁποίαν ἐκέρδησα. Ἐὰν δὲ καὶ ἀπὸ τὴν σκηνήν μου ἤθελες ζητήσει ἄλλο τι μεγαλείτερον, ἤθελον ἀμέσως προτιμήσει εὐθὺς νὰ σὲ τὸ δώσω μᾶλλον, παρὰ νὰ πέσω διὰ παντὸς ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, βασιλεῦ, καὶ νὰ ἦμαι ἔνοχος ἀπέναντι τῶν θεῶν.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ λαβὼν τὴν ἵππον ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος ἔδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ Μενελάου. Τούτου καὶ ἡ ψυχὴ ηὐφράνθη, καθὼς οἱ στάχυς αὐξάνοντος σίτου ὅταν τοὺς περικαλύψῃ δρόσος, καθ' ὃν καιρὸν εἶναι ξηραὶ αἱ γαῖαι· οὕτω καὶ σοῦ, ὦ Μενέλαε, ηὐφράνθη ἡ ψυχή. Ὁμιλήσας λοιπὸν πρὸς αὐτὸν, εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἀντίλοχε, τώρα μὲν μ' ὅλην τὴν ὀργήν μου θέλω ὑποχωρήσει, ἐπειδὴ δὲν ἦσο πρότερον οὔτε ἄφρων, οὔτε δόλιος, ἀλλ' ἡ νεότης τώρα ἐνίκησε τὸν νοῦν· ἄλλοτε ὅμως πρόσεχε μὴ δολιεύσαι τοὺς ἀνωτέρους σου. Κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἤθελεν εὐκόλως μὲ παραπείσει· ἀλλὰ σὺ πολλὰ βεβαίως ἔπαθες καὶ πολλὰ ἐκοπίασες, ὡς καὶ ὁ καλὸς πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός σου, ἕνεκεν ἐμοῦ· διὰ τοῦτο θέλω εἰσακούσει τὰς παρακλήσεις σου, θὰ σοῦ δώσω δὲ καὶ τὴν ἵππον, ἂν καὶ ἦναι

ἰδική μου, διὰ νὰ γνωρίσωσι καὶ οὗτοι ὅτι δὲν εἶναι ποτὲ ἡ ψυχή μου ὑπερήφανος καὶ σκληρά.»

Αὐτὰ εἶπε καὶ ἔδωκε τὴν ἵππον εἰς τὸν σύντροφον τοῦ Ἀντιλόχου Νοήμονα· αὐτὸς δ' ἔλαβεν ἀκολούθως τὸν λαμπρότατον λέβητα. Ὁ δὲ Μηριόνης ἔλαβε δύο τάλαντα χρυσοῦ, τέταρτος καθὼς ἔτρεξε· πέμπτον δὲ βραβεῖον ἔμενεν ἡ δύστομος φιάλη· ταύτην λαβὼν ὁ Ἀχιλλεὺς, τὴν ἔφερεν εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων, καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Νέστορα, τὴν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν, λέγων·

« Λάβε, ὦ γέρον, καὶ ἂς σοῦ ἦναι τοῦτο πολύτιμον ἐνθύμημα τῆς ταφῆς τοῦ Πατρόκλου· διότι δὲν θέλεις ἴδει πλέον αὐτὸν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· σοὶ δίδω δὲ τὸ βραβεῖον τοῦτο ὡς ἁπλοῦν δῶρον· διότι δὲν θὰ ἀγωνισθῇς βεβαίως εἰς τὴν πυγμὴν, οὐδὲ θὰ παλαίσῃς, οὔτε εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ἀκοντίου θὰ εἰσέλθῃς, οὔτε μὲ τοὺς πόδας θὰ τρέξῃς, ἐπειδὴ ἤδη σὲ βαρύνει τὸ ἀνυπόφορον γήρας.»

Οὕτως εἰπὼν, τὸ ἔθεσεν εἰς χεῖράς του· αὐτὸς δὲ τὸ ἐδέχθη μὲ χαρὰν, καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν, εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

« Ναὶ, τέκνον μου, ταῦτα πάντα ὀρθῶς εἶπες· διότι δὲν ἔχω πλέον, ἀγαπητὲ, στερεοὺς τοὺς πόδας, οὐδ' αἱ χεῖρές μου πλέον κινοῦνται ἐλαφρῶς περὶ τοὺς ὤμους μου. Εἴθε νὰ εἶχον τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν δύναμιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἶχον ὅταν οἱ Ἐπειοὶ ἔθαπτον τὸν ἄνακτα Ἀμαρυγκέα εἰς τὸ Βουπράσιον, οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἔθεσαν πρὸς τιμήν του ἀγῶνας. Τότε κανεὶς ἀνὴρ δὲν εὑρέθη ὅμοιός μου, οὔτε ἐκ τῶν Ἐπειῶν, οὔτε ἐξ αὐτῶν τῶν Πυλίων, οὔτε ἐκ τῶν μεγαλοψύχων Αἰτωλῶν. Εἰς μὲν τὴν πυγμὴν ἐνίκησα τὸν Κλυτομήδη, τὸν υἱὸν τοῦ Ἴνοπος, εἰς δὲ τὴν πάλην τὸν Ἀγκαῖον τὸν Πλευρώνιον, ὅστις ἠγέρθη ν' ἀγωνισθῇ πρὸς ἐμέ· εἰς τὸν δρόμον ἐπέρασα τὸν καλὸν εἰς τὸ τρέξιμον Ἴφικλον, εἰς δὲ τὸ δόρυ τὸν Φυλέα καὶ τὸν Πολύδωρον. Μόνον εἰς τὴν ἁρματοδρομίαν μὲ ἐπέρασαν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἄκτορος, πολὺ προσπεράσαντες, διότι ἐπόθουν τὴν νίκην, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπελείποντο τὰ μέγιστα βραβεῖα. Ἦσαν δ' οὗτοι δίδυμοι· καὶ ὁ μὲν εἷς διηύθυνεν ἀδιακόπως,

κρατῶν τὰς ἡνίας, ὁ δ' ἄλλος παρώξυνε τοὺς ἵππους μὲ τὴν μάστιγα. Τοιοῦτος ἤμην ἄλλοτε· τώρα ὅμως οἱ νεώτεροι ἂς ἐπιχειροῦσι τοιαῦτα ἔργα· καὶ ἐγὼ πρέπει νὰ ὑπείκω εἰς τὸ θλιβερὸν γῆρας, ἐνῷ τότε διεκρινόμην μεταξὺ τῶν ἡρώων. Ὕπαγε λοιπὸν καὶ τέλει τοὺς πρὸς τιμὴν τοῦ συντρόφου ἀγῶνας. Τοῦτο δὲ προθύμως ἐγὼ δέχομαι, καὶ χαίρει ἡ καρδία μου, διότι πάντοτε ἐνθυμεῖσαι τὸν ἀγαπητόν σου, καὶ δὲν λησμονεῖς τὴν τιμὴν μὲ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ τιμᾶται μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Εἰς σὲ δὲ εἴθε, ἀντὶ τούτων νὰ δώσωσιν οἱ θεοὶ ὁποίαν ἐπιθυμεῖς χάριν.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Πηλείδης ἀνεχώρησε πρὸς τὸ μέγα τῶν Ἑλλήνων πλῆθος, ἀφοῦ ἤκουσε μέχρι τέλους ὅλην τὴν ὁμιλίαν τοῦ Νηλείδου. Διώρισε δὲ βραβεῖα τῆς ὀδυνηρᾶς πυγμαχίας· ἔφερε καὶ ἔδεσεν εἰς τὸ μέρος τοῦ ἀγῶνος μίαν ἡμίονον δυνατήν, ἑξαετῆ, ἀδάμαστον, δυσκολώτατα δυναμένην νὰ δαμασθῇ· διὰ τὸν νικηθέντα ἔθεσε ποτήριον δίστομον. Ἐστάθη δὲ ὄρθιος, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

« Ἀτρείδη, καὶ οἱ ἄλλοι καλλικνήμιδες Ἕλληνες, προτρέπομεν δύο ἄνδρας, ὁποῖοι εἶναι ἄριστοι, νὰ σηκωθῶσι καὶ νὰ κτυπηθῶσιν εἰς τὴν πυγμὴν δι' αὐτὰ ἐδῶ τὰ βραβεῖα. Εἰς ὅντινα δὲ ἤθελε δώσει ὁ Ἀπόλλων τὴν νίκην, καὶ τὸ ἔδωσιν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, αὐτὸς ἂς λάβῃ τὴν δυνατὴν ἡμίονον καὶ ἂς ὑπάγῃ εἰς τὴν σκηνήν του· ὁ δὲ νικηθεὶς πάλιν θὰ λάβῃ τὸ δίστομον ποτήριον.»

Οὕτως εἶπεν· ἐσηκώθη δὲ παρευθὺς ἀνὴρ ὡραῖος καὶ ὑψηλὸς ἔμπειρος εἰς τὴν πυγμαχίαν, ὁ Ἐπειός, ὁ υἱὸς τοῦ Πανοπέως· καὶ θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς δυνατῆς ἡμιόνου, ἐφώναξεν·

« Ἂς ἔλθῃ πλησιέστερα ὅστις θέλει νὰ λάβῃ τὸ δίστομον ποτήριον· τὴν δὲ ἡμίονον διϊσχυρίζομαι ὅτι δὲν θέλει λάβει κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων νικήσας με εἰς τὴν πυγμὴν, ἐπειδὴ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ἄριστος. Ἢ δὲν ἀρκεῖ ὅτι εἰς τὸν πόλεμον εἶμαι κατώτερος; βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν εἷς ἄνθρωπος νὰ γείνῃ ἔμπειρος εἰς πάντα τὰ ἔργα. Θὰ σᾶς εἴπω κἄτι τι τὸ ὁποῖον θὰ ἐκτελεσθῇ ἀφεύκτως· θὰ διαρρήξω τὰς σάρκας καὶ θραύσω τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀντιπάλου μου· ἂς μένωσι λοιπὸν

ἐδῶ πλησίον συνηθροσμένοι οἱ κηδευταὶ, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκφέρωσιν αὐτόν, φονευθέντα ἀπὸ τὰς χεῖράς μου.»

Οὕτως εἶπεν, οἱ δ' Ἕλληνες πάντες ἐσιώπησαν. Μόνον ὁ Εὐρύαλος ἐσηκώθη, ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ, υἱὸς τοῦ Ταλαϊονίδου βασιλέως Μηκιστέως, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὑπάγει ποτὲ εἰς Θήβας ὅταν ἐγένετο ἡ ταφὴ τοῦ Οἰδίποδος, καὶ ἐκεῖ ἐνίκησεν ὅλους τοὺς Θηβαίους. Τοῦτον προσεπάθει νὰ ἐνθαρρύνῃ μὲ τοὺς λόγους του ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Τυδείδης, διότι μεγάλως ἐπεθύμει αὐτὸς νὰ νικήσῃ. Πρῶτον μὲν τῷ παρεχώρησε ζῶμα, καὶ ἔπειτα τῷ ἔδωκε καλοκομμένους ἱμάντας ἀγρίου βοός. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐζώσθησαν οἱ δύο των ἐπροχώρησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, ὑψώσαντες δὲ ἀπέναντι ἀλλήλων τὰς στιβαράς των χεῖρας, συνέπεσαν, καὶ συνεπλάκησαν αἱ βαρεῖαι αὐτῶν χεῖρες. Ἠκούετο τότε φοβερὸς τῶν ὀδόντων κτύπος, καὶ ἔρρεεν ὁ ἱδρὼς παντα-χόθεν ἀπὸ τὰ μέλη των· ὥρμησεν ὁ θεῖος Ἐπειὸς, καὶ ἐνῷ ὁ ἀντίπαλός του ἔστρεφε νὰ ἴδῃ, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν παρειάν· δὲν ἠδυνήθη λοιπὸν πλέον νὰ σταθῇ ἐπὶ πολύ· ἀλλ' ἐκεῖ κατέπεσαν τὰ ἰσχυρὰ μέλη του. Καθὼς δὲ τινάζεται ἰχθὺς εἰς παραλίαν πλήρη φυκίων, ἀπὸ τὴν ἀνακατωμένην ὑπὸ τοῦ βορρᾶ θάλασσαν, καὶ τὸν σκεπάζει μαῦρον κῦμα, οὕτω καὶ αὐτὸς κτυπηθεὶς ἐτινάχθη. Ὁ δὲ μεγαλόψυχος Ἐπειὸς λαβὼν μὲ τὰς χεῖράς του τὸν ἐσήκωσεν ὀρθὸν, καὶ οἱ περιεστῶτες φίλοι του ἐξέφερον αὐτὸν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ἀγῶνος, μὲ συρομένους πόδας, πτύοντα αἷμα πηκτὸν, καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχοντα ἐρριμένην εἰς τὸ πλάγιον· φέροντες λοιπὸν τὸν κατέθεσαν παρ' ἑαυτοῖς ἀναί-σθητον, καὶ πορευθέντες ἐπῆραν τὸ δίστομον ποτήριον.

Ἀμέσως τότε ὁ Πηλείδης κατέθηκεν ἄλλα τρίτα βραβεῖα τῆς ὀδυνηρᾶς πάλης, δεικνύων αὐτὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας· διὰ μὲν τὸν νικητὴν μέγα τρίποδα δοκιμασμένον εἰς τὸ πῦρ, τὸν ὁποῖον ἀντὶ δώδεκα βοῶν ἐξετίμων μεταξύ των οἱ Ἕλληνες· διὰ δὲ τὸν νικηθέντα ἔθεσεν εἰς τὸ μέσον γυναῖκα, ἥτις, ἐγνώ-ριζε πολλὰ ἔργα, καὶ τὴν ἐξετίμων ἀντὶ τεσσάρων βοῶν. Ἐ-στάθη δὲ ὀρθὸς ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

« Σηκωθῆτε καὶ ὅσοι θέλετε νὰ δοκιμάσητε τὸν ἀγῶνα τοῦτον.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ἐσηκώθησαν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας, καὶ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς, ὁ ἔμπειρος εἰς τεχνάσματα. Ζωσθέντες λοιπὸν καὶ οἱ δύο ἐπροχώρησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἔπιασαν ἀλλήλους ἀγκαλιαστὰ μὲ τὰς στιβαράς των χεῖρας, ὡς δύο δοκοὶ ὑψηλοῦ οἴκου, τὰς ὁποίας ἔμπειρος τέκτων συναρμόζει εἰς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων. Ἔτριζον τὰ νῶτά των ἑλκόμενα στερεῶς ἀπὸ τὰς ἰσχυράς των χεῖρας· καὶ ἱδρὼς κατέρρεεν ἀπὸ τὰ νῶτά των· εἰς τὰς πλευρὰς καὶ εἰς τοὺς ὤμους των ὑψώθησαν πυκνοὶ μώλωπες κόκκινοι ἀπὸ τὸ αἷμα· αὐτοὶ δ' ἐξηκολούθουν σφοδρῶς ἐπιθυμοῦντες τὴν νίκην διὰ τὸν ὡραῖον τρίποδα. Οὔτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἠδύνατο νὰ ὑποσκελίσῃ καὶ νὰ ρίψῃ τὸν Αἴαντα, οὔτε ὁ Αἴας ἠδύνατο, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ Ὀδυσσέως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔκαμνον τοὺς Ἕλληνας νὰ στενοχωρῶνται, ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσέα·

« Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἢ σήκωσέ με ἢ ἐγὼ νὰ σηκώσω σέ· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν θὰ φροντίσῃ ὁ Ζεύς. »

Οὕτως εἰπὼν, τὸν ἐσήκωσεν· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐλησμόνησε τοὺς δόλους του· ἐπέτυχε καὶ τὸν ἐκτύπησεν ὄπισθεν εἰς τὴν ἄρθρωσιν τοῦ γόνατος, καὶ τοῦ ἔλυσε τὰ γόνατα· οὕτω δὲ τὸν ἔρριψε πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ ἔπεσεν ὁ Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ λαὸς παρετήρει καὶ ἐξεπλήττετο. Δεύτερος ἐσήκωσεν ὁ πολυπαθεὶς θεῖος Ὀδυσσεὺς, τὸν ἐκίνησεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν γῆν, δὲν τὸν ὕψωσεν ὅμως, ἀλλ' ἐκάμφθησαν τὰ γόνατά του· ἔπεσαν λοιπὸν κατὰ γῆς καὶ οἱ δύο πλησίον ἀλλήλων καὶ ἐκαλύφθησαν ἀπὸ κόνιν. Ἤθελον δὲ καὶ τρίτην φορὰν ἐγερθέντες παλαίσει, ἂν δὲν ἐσηκώνετο ὁ ἴδιος Ἀχιλλεὺς νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ λέγων·

« Μὴ παλαίητε πλέον καταβασανίζοντες ἑαυτούς· ἡ νίκη εἶναι καὶ τῶν δύο σας· ἀπέλθετε λοιπὸν λαβόντες ἴσα βραβεῖα, διὰ νὰ ἀγωνισθῶσι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες. »

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ἐπείσθησαν ἀκούσαντες τοὺς λόγους του, καὶ ἀποτινάξαντες τὴν κόνιν, ἐνεδύθησαν τοὺς χιτῶνάς των.

Ὁ δὲ Πηλείδης ἔθεσεν ἀμέσως ἄλλα βραβεῖα τῆς ταχύτητος, ἀργυροῦν καὶ στερεὸν κρατῆρα, χωροῦντα ἓξ μέτρα, καὶ ὑπερτεροῦντα κατὰ τὴν ὡραιότητα τοὺς κρατῆρας ὅλου τοῦ κόσμου· ἐπειδὴ οἱ πολύτεχνοι Σιδόνες καλῶς τὸν ἐξειργάσθησαν, καὶ τὸν ἔφερον Φοίνικες ἄνδρες ἐπὶ τῆς ὁμιχλώδους θαλάσσης, ἀράξαντες δὲ εἰς τὸν λιμένα, ἔδωκαν αὐτὸν δῶρον εἰς τὸν Θόαντα, καὶ ἔπειτα ὁ Ἰασονίδης Εὔνηος ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον ὡς λύτρον τοῦ Λυκάονος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου. Καὶ τοῦτον ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τιμὴν τοῦ συντρόφου του ἔθεσεν ὡς βραβεῖον δι' ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ἐλαφρότερος εἰς τοὺς ταχεῖς πόδας· διὰ δὲ τὸν δεύτερον διώρισε βοῦν μεγαν καὶ παχὺν, διὰ δὲ τὸν τελευταῖον ὥρισεν ἥμισυ τάλαντον χρυσοῦ. Ἐστάθη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὰ ἑξῆς·

ΚΡΗΝΗ.
Εἰκ. 30.

« Σηκωθῆτε ὅσοι θέλετε νὰ δοκιμάσητε καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον. »

Οὕτως εἶπεν· ἐσηκώθη δὲ παρευθὺς ὁ ταχὺς υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως Αἴας, καὶ ὁ πανοῦργος Ὀδυσσεὺς, ἔπειτα δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Ἀντίλοχος· διότι καὶ αὐτὸς ἐνίκα ὅλους τοὺς νέους εἰς τὴν ταχυποδίαν. (Ἐστάθησαν λοιπὸν κατὰ σειρὰν, καὶ ἔδειξε τὸ τέρμα ὁ Ἀχιλλεύς.) Ἤρχισαν λοιπὸν ἀπὸ τὸ ὡρισμένον σημεῖον νὰ τρέχωσι, καὶ ταχέως ἐπέρασεν ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως· κατόπιν δ' αὐτοῦ ἔτρεχεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς πολὺ πλησίον του, ὅσον εἶναι πλησίον τοῦ στήθους καλλιζώνου γυναικὸς ὁ πῆχυς, τὸν ὁποῖον τεντόνει καλῶς μὲ τὰς χεῖράς της, διὰ νὰ τεντώσῃ τὸ πανίον καὶ νὰ τὸ κάμῃ νὰ ἐξέχῃ ἀπὸ τὸ στηθόνι· τόσον πλησίον ἔτρεχε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, ὄπισθεν δὲ τοῦ Αἴαντος ἐκτύπα τὰ ἴχνη του μὲ τοὺς πόδας πρὶν νὰ διασκορπισθῇ ἡ κόνις· καὶ τὴν ἀναπνοὴν αὐτοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔχυνεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Αἴαντος, τρέχων πάντοτε ταχύτατα· ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐπευφήμησαν δι' αὐτὸν ἐπιθυμοῦντα τὴν νί-

κην, καὶ προέτρεπον αὐτὸν μετὰ σπουδῆς τρέχοντα. Ἀλλ' ὅταν πλέον διήνυον τὸ τελευταῖον τοῦ δρόμου μέρος, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχήθη καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν γλαυκώπιδα Ἀθηνᾶν λέγων· «Ἐπάκουσόν μου, θεά, καὶ ἐλθὲ πρόθυμος βοηθὸς τῶν ποδῶν μου·» οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ εἰσήκουσεν αὐτὸν καὶ κατέστησεν ἐλαφρὰ τὰ μέλη αὐτοῦ τάς τε χεῖρας καὶ τοὺς πόδας· ὅταν λοιπὸν ἔμελλον πλέον νὰ ὁρμήσωσιν εἰς τὸ βραβεῖον, ὁ μὲν Αἴας ὠλίσθησε τρέχων (διότι τὸν ἐμπόδισεν ἡ Ἀθηνᾶ) ἐκεῖ ὅπου ἦτο χυμένη ἡ κόπρος τῶν μυκωμένων βοῶν, τοὺς ὁποίους πρὸς τιμὴν τοῦ Πατρόκλου ἔσφαξεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· καὶ ἐγέμισεν ἀπὸ βωδινὴν κόπρον τὸ στόμα καὶ αἱ ῥῖνες αὐτοῦ. Ἅμα λοιπὸν ἔφθασε πρῶτος ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐπῆρε τὸν κρατῆρα· τὸν δὲ βοῦν ἐπῆρεν ὁ γενναῖος Αἴας. Ἐστάθη δὲ κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸ κέρας τοῦ βοός, καὶ ἀποπτύων τὴν κόπρον εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

«Φεῦ! πόσον ἔβλαψε τοὺς πόδας μου ἡ θεά, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ ὡς μήτηρ παρίσταται εἰς τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν βοηθεῖ.»

Οὕτως εἶπεν, οἱ δ' Ἕλληνες πάντες ἡδέως δι' αὐτὸν ἐγέλασαν. Ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐξέφερε τὸ τελευταῖον βραβεῖον μειδιῶν, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

«Θέλω σᾶς εἰπεῖ πρᾶγμα, ὦ φίλοι, τὸ ὁποῖον ἠξεύρετε ὅλοι, ὅτι δηλαδὴ ἀκόμη καὶ τώρα οἱ ἀθάνατοι θεοὶ τιμῶσι τοὺς γεροντοτέρους ἀνθρώπους. Διότι ὁ μὲν Αἴας εἶναι ὀλίγον μεγαλείτερος ἀπ' ἐμέ, οὗτος δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶναι τῆς προτέρας γενεᾶς τῶν προτέρων ἀνθρώπων· λέγουσι δὲ ὅτι εἶναι δυνατὸς γέρων· καὶ εἶναι δύσκολον εἰς πάντα ἄλλον Ἕλληνα, ἐκτὸς τοῦ Ἀχιλλέως, ν' ἀγωνισθῇ μὲ αὐτὸν εἰς τὴν ταχυποδίαν.»

Οὕτως εἶπε, τιμῶν τὸν ταχύποδα Πηλείδην. Ἀποκρινόμενος δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ἀντίλοχε, δὲν ἐλέχθη εἰς μάτην ὁ ἔπαινος οὗτος, ἀλλὰ θὰ σοῦ προσθέσω εἰς τὸ βραβεῖον καὶ ἥμισυ τάλαντον χρυσοῦ.»

Οὕτως εἰπὼν ἔθηκεν αὐτὸ εἰς χεῖράς του, ὁ δ' Ἀντίλοχος τὸ ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς. Ἀκολούθως ὁ Πηλείδης λαβὼν ἔφερεν εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ κατέθηκε τὸ μακρόσκιον δόρυ, τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν περικεφαλαίαν, ἤτοι τὰ ὅπλα τοῦ Σαρπιδόνος, τὰ

ὁποῖα εἶχεν ἀφαιρέσει ἀπ' αὐτοῦ ὁ Πάτροκλος. Ἐστάθη δὲ ὄρθιος, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας·

«Προτρέπομεν δύο ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι νὰ ἦναι ἄριστοι, ἐνδυθέντες τὰ ὅπλα των, καὶ λαβόντες κοπτερὰ ὅπλα, ν' ἀγωνισθῶσιν ἐνώπιον τοῦ πλήθους. Ὅστις ἐκ τῶν δύο προφθάσῃ νὰ κτυπήσῃ τὸ ὡραῖον σῶμα τοῦ ἄλλου, καὶ τρυπήσας αὐτὸν κάμῃ νὰ ρεύσῃ μαῦρον αἷμα, εἰς αὐτὸν θέλω δώσει ἐγὼ τὸ μὲ ἀργυρᾶ καρφία ὡραῖον Θρᾳκικὸν τοῦτο ξίφος, τὸ ὁποῖον ἀφῄρεσα ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον· τὰ δὲ ὅπλα ταῦτα ἂς λάβωσι κοινὰ καὶ οἱ δύο (καὶ θέλομεν παραθέσει δι' αὐτοὺς εἰς τὰς σκηνὰς ἄφθονον δεῖπνον).»

Οὕτως εἶπε, καὶ ἀμέσως ἐπετάχθη ἐπάνω ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας, καὶ ὁ ἰσχυρὸς τοῦ Τυδέως υἱὸς Διομήδης. Ἀφοῦ δ' ἕκαστος ὡπλίσθη μακρὰν τοῦ πλήθους, συνήρχοντο ἀμφότεροι εἰς τὸ μέσον πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσι, καὶ φοβερῶς βλέποντες ἀλλήλους, ἐνῷ θαυμασμὸς κατεῖχε πάντας τοὺς Ἕλληνας. Ὅταν δ' ἐρχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων ἐπλησίασαν, τρὶς μὲν ἐφώρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων, τρὶς δὲ ἐκ τοῦ πλησίον συνεκρούσθησαν. Τότε δὲ ὁ μὲν Αἴας ἐκτύπησε τὸν Διομήδην εἰς τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος, χωρὶς νὰ φθάσῃ τὸ σῶμά του, διότι τὸν προεφύλαττεν ἔνδοθεν ὁ θώραξ· ὁ δὲ Τυδείδης κατόπιν ἐσημάδευσε μὲ τὴν αἰχμὴν τοῦ λαμπροῦ δόρατός του εἰς τὸν αὐχένα τοῦ Αἴαντος ἄνωθεν τῆς μεγάλης ἀσπίδος. Ἀλλὰ τότε φοβηθέντες οἱ Ἕλληνες διὰ τὸν Αἴαντα, προέτρεψαν αὐτοὺς νὰ παύσωσι καὶ νὰ μοιρασθῶσιν ἐξ ἴσου τὰ βραβεῖα. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς φέρων ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως τὸ μέγα ξίφος μετὰ τῆς θήκης καὶ τοῦ καλοκομμένου τελαμῶνος.

Ἀκολούθως ὁ Πηλείδης κατέθεσεν ἀκατέργαστον τεμάχιον σιδήρου τὸ ὁποῖον πρότερον μὲν ἔρριπτεν ὁ ἰσχυρότατος Ἠετίων· ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἐφόνευσεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς, τὸν δὲ σίδηρον ἔφερεν ἐντὸς τῶν πλοίων μὲ τὰ ἄλλα ἐκείνου κτήματα. Ἐστάθη δὲ ὄρθιος καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἕλληνας·

«Σηκωθῆτε ὅσοι θέλετε νὰ δοκιμάσητε καὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα, ἐάν τις καὶ πολὺ μακρὰν ἔχῃ εὐφόρους ἀγροὺς, θὰ τοῦ διαρκέσῃ ὁ σίδηρος οὗτος πέντε ἐνιαυτοὺς νὰ τὸν μεταχειρί-

ζηται· καὶ δὲν θὰ πηγαίνῃ ὁ ποιμὴν ἢ ὁ γεωργός του εἰς τὴν πόλιν ζητῶν σίδηρον, ἀλλὰ θὰ ἔχῃ νὰ τῷ δίδῃ.»

Οὕτως εἶπεν καὶ ἐσηκώθη ὁ φιλοπόλεμος Πολυποίτης, ὁ ἰσόθεος καὶ ἰσχυρὸς Λεοντεύς, ὁ Τελαμωνιάδης Αἴας καὶ ὁ θεῖος Ἐπειός. Ἐστάθησαν λοιπὸν κατὰ σειρὰν καὶ ἐπῆρε τὸν σιδηροῦν δίσκον ὁ θεῖος Ἐπειὸς, καὶ τὸν ἔρριψε, κινήσας αὐτόν· ἐγέλασαν δὲ δι' αὐτὸν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Δεύτερος τὸν ἔρριψεν ὁ Λεοντεὺς, ὁ βλαστὸς τοῦ Ἄρεως· τρίτος ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας τὸν ἔρριψε μὲ τὴν στιβαράν του χεῖρα, καὶ ἐπέρασεν ὅλα τὰ σημάδια. Ἀλλ' ὅταν ἔλαβε τὸν δίσκον ὁ πολεμικὸς Πολυποίτης, ὅσον μακρὰν ρίπτει τὴν ράβδον του βουκόλος ἀνὴρ, αὕτη δὲ στρεφομένη πετᾷ ὑπεράνω τῆς ἀγέλης τῶν βοῶν, τόσον ἐπέρασεν ὅλον τὸν ἀγῶνα· οἱ δ' Ἕλληνες ἐπευφήμησαν καὶ τότε σηκωθέντες οἱ σύντροφοι τοῦ ἰσχυροῦ Πολυποίτου, ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα τὸ βραβεῖον τοῦ βασιλέως των.

Ἀκολούθως ὁ Ἀχιλλεὺς κατέθεσε διὰ τοὺς τοξότας μελανὸν σίδηρον, ἔθεσε δηλαδὴ δέκα πελέκεις καὶ δέκα μισοπέλεκα. Ἔστησε δὲ μακρὰν εἰς τὴν ἄμμον ἕνα ἱστὸν κυανοπρώρου πλοίου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκρέμασε δειλὴν περιστερὰν δέσας αὐτὴν ἀπὸ τὸν πόδα μὲ λεπτὴν κλωστὴν, καὶ διέταξε νὰ τοξεύσωσιν. «Ὅστις μὲν κτυπήσῃ τὴν δειλὴν περιστερὰν, ἂς πάρῃ ὅλους τοὺς πελέκεις καὶ ἂς τοὺς ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του· ὅστις δὲ ἐπιτύχῃ τὴν κλωστὴν, ἀποτυχὼν τὴν περιστερὰν (ἐπειδὴ ἐκεῖνος θὰ ἦναι κατώτερος) ἂς λάβῃ τὰ μισοπέλεκκα.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ἐσηκώθη ὁ ἄναξ Τεῦκρος καὶ ὁ Μηριόνης ὁ καλὸς θεράπων τοῦ Ἰδομενέως. Λαβόντες δὲ χαλκίνην περικεφαλαίαν ἔθεσαν εἰς αὐτὴν κλήρους καὶ τὴν ἔπαλλον. Ἔλαχε λοιπὸν πρῶτος ὁ Τεῦκρος, καὶ παρευθὺς ἔρριψεν ὁρμητικῶς ἓν βέλος χωρὶς νὰ ὑποσχεθῇ εἰς τὸν ἄνακτα Ἀπόλλωνα νὰ τελέσῃ λαμπρὰν θυσίαν πρωτοτόκων ἀρνίων. Καὶ τὴν μὲν περιστερὰν δὲν ἐπέτυχε· διότι τὸν ἐρθόνησεν ὁ Ἀπόλλων· ἀλλ' ἐκτύπησε τὴν κλωστὴν πλησίον τοῦ ποδὸς, ἐκεῖ ὅπου ἦτο δεμένη ἡ περιστερὰ, καὶ ἀπέκοψεν ἐντελῶς τὴν κλωστὴν τὸ πικρὸν βέλος· καὶ αὕτη μὲν ἐπέταξεν εἰς τὸν οὐρανὸν, ἡ δὲ κλωστὴ ἐκρεμάσθη χαλαρὰ πρὸς τὴν γῆν, καὶ οἱ Ἕλληνες ἀνεφώ-

σαν. Τότε ἐτράβηξε μετὰ σπουδῆς τὸ τόξον ὁ Μηριόνης, ἐκράτει ἐπὶ πολὺ τὸ βέλος καθὼς τὸ εἶχε διευθύνει· ὑπεσχέθη δὲ ἀμέσως εἰς τὸν μακρὰν κτυπῶντα Ἀπόλλωνα νὰ τελέσῃ λαμπρὰν θυσίαν πρωτοτόκων ἀρνίων· ὑψηλὰ δὲ κάτω ἀπὸ τὰ νέφη εἶδε τὴν δειλὴν περιστεράν· καὶ ἐνῷ ἐστρέφετο ἐκεῖ ἐπάνω τὴν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον κάτωθεν τῆς πτέρυγος καὶ τὴν διεπέρασε τὸ βέλος· καὶ τοῦτο μὲν κατέπεσε πάλιν καὶ ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Μηριόνου, ἡ δὲ περιστερὰ καθήσασα ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ τοῦ κυανοπρώρου πλοίου, ἐκρέμασε τὸν λαιμόν της, καὶ ἔρριψε τὰ πυκνὰ πτερά της. Ταχεῖα ἐπέταξε τότε ἡ ψυχὴ ἐκ τῶν μελῶν της, αὐτὴ δὲ κατέπεσε μακρὰν τοῦ ἱστοῦ· ὁ δὲ λαὸς παρετήρει καὶ ἐθαύμαζεν. Ἔπῆρε λοιπὸν ὁ Μηριόνης ὅλους τοὺς δέκα πελέκεις, ὁ δὲ Τεῦκρος ἔφερεν εἰς τὰ πλοῖα τὰ δέκα ἡμιπέλεκα.

Ἔπειτα ὁ Πηλείδης φέρων κατέθηκεν εἰς τὸν ἀγῶνα μακρόσκιον δόρυ, λέβητα μήπω τεθειμένον εἰς τὸ πῦρ, ἀξίας ἑνὸς βοὸς, κεκοσμημένον δι' ἀνθέων· ἐστηκώθησαν δὲ ἄνδρες ἀκοντισταί· ὁ μέγας βασιλεὺς ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, καὶ ὁ Μηριόνης ὁ καλὸς θεράπων τοῦ Ἰδομενέως. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Ἀτρείδη, ἠξεύρομεν ὅλοι πόσον ὑπερβαίνεις πάντας, καὶ πόσον εἶσαι ἀνώτερος κατά τε τὴν δύναμιν καὶ κατὰ τὸ ἀκόντιον· ἀλλὰ σὺ μὲν λαβὼν τὸ βραβεῖον τοῦτο, ὕπαγε εἰς τὰ πλοῖα, τὸ δὲ δόρυ ἂς δώσωμεν εἰς τὸν ἥρωα Μηριόνην, ἐὰν συγκατατίθησαι· ἐγὼ τοὐλάχιστον ἐπιθυμῶ τοῦτο.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων δὲν παρήκουσεν, ἀλλ' ἔδωκε τὸ χαλκοῦν δόρυ εἰς τὸν Μηριόνην, αὐτὸς δὲ ἔδωκε τὸ ἰδικόν του λαμπρὸν βραβεῖον εἰς τὸν κήρυκα Ταλθύβιον.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ω.

Λύτρα τοῦ Ἕκτορος.

Διελύθησαν οἱ ἀγῶνες, ὁ δὲ λαὸς διεσκορπίσθη πορευόμενος εἰς τὰ πλοῖά του ἕκαστος. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἐφρόντιζον νὰ λάβωσι τὸ δεῖπνον, καὶ ν' ἀπολαύσωσι γλυκερὸν ὕπνον. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔκλαιεν ἐνθυμούμενος τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον, καὶ δὲν τὸν ἔπαιρνεν ὁ πανδαμάτωρ ὕπνος, ἀλλ' ἐστρέφετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ποθῶν τὸν γενναῖον καὶ ἀνδρεῖον Πάτροκλον· ἐνθυμούμενος πόσα ἔπραξε μετ' αὐτοῦ καὶ πόσα ἔπαθεν εἰς τοὺς κατὰ τῶν ἀνθρώπων πολέμους, καὶ εἰς τὰ φοβερὰ κύματα, διαπερῶν αὐτά· ταῦτα ἐνθυμούμενος ἔχυνε θερμὸν δάκρυ, ἄλλοτε εἰς τὸ πλευρὸν κατακείμενος, ἄλλοτε πρηνής· μετὰ ταῦτα δὲ ἀνιστάμενος ὄρθιος περιεφέρετο ἀδημονῶν εἰς τὴν παραλίαν. Ἅμα δὲ παρετήρησε τὴν αὐγὴν φαινομένην ἄνωθεν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς παραλίας, ζεύξας εἰς τὸ ἅρμα τοὺς ταχεῖς αὐτοῦ ἵππους, ἀφοῦ ἔδεσε τὸν Ἕκτορα ὄπισθεν τοῦ δίφρου, ἔσυρεν αὐτὸν τρεῖς φορὰς, περὶ τὸν τάφον τοῦ ἀποθανόντος Μενοιτιάδου, καὶ ἀνεπαύθη πάλιν εἰς τὴν σκηνήν του, ἀφήσας τὸν Ἕκτορα ἐξαπλωμένον πρηνῆ μέσα εἰς τὰ χώματα. Ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων, λυπούμενος τὸν ἄνδρα, ἂν καὶ φονευμένον, ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ σῶμα αὐτοῦ πᾶσαν ἀσχημοσύνην· τὸν περιεκάλυπτε δὲ ὁλόκληρον μὲ τὴν χρυσῆν του αἰγίδα, διὰ νὰ μὴ κατασχίζῃ σύρων αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεύς.

Οὕτως ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ὡς παράφρων περιύβριζε τὸ σῶμα τοῦ Ἕκτορος· ἀλλ' οἱ μάκαρες θεοὶ ἐλυποῦντο βλέποντες αὐτὸν, καὶ παρώτρυνον τὸν καλὸν σκοπευτὴν Ἑρμῆν νὰ κλέψῃ αὐτόν. Τοῦτο ὅμως εἰς μὲν τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅλους ἤρεσκεν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν Ἥραν, οὐδὲ εἰς τὸν Ποσειδῶνα, οὐδὲ εἰς τὴν γλαυκώπιδα Ἀθηνᾶν, οἵτινες διέκειντο καθὼς τὸ πρῶτον, ὅταν ἀπεστράφησαν τὴν ἱερὰν Τροίαν καὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἕνεκα τῆς ἀνοίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος προσέβαλε τὰς θεὰς, ὅταν ἦλθον εἰς τὸ ποιμενικόν του οἴκημα, καὶ ἐδικαίωσεν ἐκείνην ἥτις τῷ ἔδωκε τὴν ὀδυνηρὰν μοιχίαν. Ἀλλ'

ὅταν ἦλθεν ἡ δωδεκάτη ἐξ ἐκείνης αὐγή, τότε εἶπε πρὸς τοὺς ἀθανάτους ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων·

« Ἄδικοι εἶσθε, ὦ σκληροὶ θεοί, μήπως ὁ Ἕκτωρ δὲν ἔκαυσέ ποτε διὰ σᾶς μηρία βοῶν καὶ αἰγῶν τελείων; καὶ τώρα δὲν ἠθελήσατε, ἂν καὶ νεκρόν, νὰ τὸν σώσητε, διὰ νὰ τὸν ἴδωσιν ἡ σύζυγος, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον του, ὁ πατήρ του Πρίαμος καὶ ὁ λαός, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸν ἔκαιον ταχέως ἐπὶ τῆς πυρᾶς, καὶ θὰ τὸν ἐνεταφίαζον. Ἀλλὰ θέλετε, ὦ θεοί, νὰ βοηθῆτε τὸν ἄθλιον Ἀχιλλέα, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει φρένας εὐμενεῖς καὶ εἶναι ἄκαμπτος τὴν ψυχήν· καθὼς δὲ λέων εἶναι ἄγριος, ὁ ὁποῖος ἐνδίδων εἰς τὴν μεγάλην ἰσχὺν καὶ εἰς τὴν ὑπερήφανον ψυχήν του, ὁρμᾷ εἰς τὰ πρόβατα τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ λάβῃ τροφήν· οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν μὲν εὐσπλαγχνίαν ἀπώλεσε, δὲν ἔχει δὲ τὴν ἐντροπήν, ἡ ὁποία μεγάλως βλάπτει καὶ ὠφελεῖ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνίοτε χάνει τις καί τινα ἄλλον προσφιλέστερον, ἢ ἀδελφὸν ὁμογάστριον ἢ υἱόν· ἀλλ' ἀφοῦ κλαύσῃ καὶ θρηνήσῃ, παύει πλέον· διότι αἱ Μοῖραι ἔθεσαν ὑπομονητικὴν τὴν ψυχὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὸς ὅμως ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν εὐγενῆ Ἕκτορα, κρεμῶν αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἅρμα, τὸν σύρει περὶ τὸν τάφον τοῦ ἀγαπητοῦ συντρόφου του· τοῦτο ὅμως οὔτε καλόν, οὔτε συμφέρον εἶναι δι' αὐτόν· ἂς προσέχῃ διὰ νὰ μὴ ὀργισθῶμεν ἡμεῖς κατ' αὐτοῦ, καίτοι ὄντος ἀνδρείου, διότι παροξυνόμενος καταισχύνει γῆν ἀναίσθητον.»

Ὀργισθεῖσα τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ λευκόχειρ Ἥρα·

«Θὰ ἐγίνετο, ἀργυρότοξε, καὶ αὐτὸς ὁ λόγους σου, ἐὰν θὰ δώσητε τὴν ἰδίαν τιμὴν εἴς τε τὸν Ἀχιλλέα καὶ εἰς τὸν Ἕκτορα. Ὁ μὲν Ἕκτωρ εἶναι θνητὸς καὶ θνητὴ γυνὴ τὸν ἐθήλασεν· ἐνῷ ὁ Ἀχιλλεὺς εἶναι υἱὸς θεᾶς τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἡ ἰδία ἀνέθρεψα καὶ τὴν ἐμεγάλωσα, καὶ ἔδωκα αὐτὴν εἰς ἄνθρωπον σύζυγον, εἰς τὸν Πηλέα τὸν ὁποῖον ἀπὸ καρδίας ἀγαπῶσιν οἱ ἀθάνατοι θεοί. Ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ ἐλάβατε μέρος εἰς τὸν γάμον· μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ σὺ εὐωχεῖσο ἔχων τὴν φόρμιγγα, ὦ φίλε τῶν κακῶν, καὶ πάντοτε ἄπιστε.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεύς·

«Ἥρα, μὴ δὰ καθ' ὑπερβολὴν ὀργίζεσαι ἐναντίον τῶν θεῶν·

διότι δὲν θὰ ἀπολαύσωσι βεβαίως ἴσην τιμήν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἕκτωρ ἦτο εἰς τοὺς θεοὺς ὁ φίλτατος τῶν ἐν τῇ Τροίᾳ ἀνθρώπων· καθὼς καὶ εἰς ἐμὲ, ἐπειδὴ δὲν ἠμέλει νὰ μᾶς προσφέρῃ καλὰ δῶρα. Ποτὲ ὁ βωμός μου δὲν ἐστερεῖτο ἀρκετῆς θυσίας, σπονδῆς καὶ κνίσσης· διότι τοῦτο ἡμεῖς ἔχομεν διὰ τιμήν μας. Ἂς ἀφήσωμεν ὅμως τὸ νὰ κλέψωμεν τὸν γενναῖον Ἕκτορα, (τοῦτο δὲν γίνεται κρυφὰ ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα)· διότι ἡ μήτηρ του πάντοτε παρακάθηται νύκτα καὶ ἡμέραν. Ἀλλ' ἂς καλέσῃ κανεὶς ἐκ τῶν θεῶν τὴν Θέτιν νὰ ἔλθῃ πλησίον μου, θὰ τῇ εἴπω λόγον συνετὸν, ὅπως λάβῃ ὁ Ἀχιλλεὺς δῶρα ἀπὸ τὸν Πρίαμον καὶ ἀποδώσῃ τὸν Ἕκτορα.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ἐσηκώθη ἡ ὡς ἄνεμος ταχύπους Ἶρις, διὰ νὰ δώσῃ τὴν εἴδησιν, ἀναμέσον δὲ τῆς Σάμου καὶ τῆς πετρώδους Ἴμβρου ἐπήδησεν εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν, ἥτις ἀντήχησεν. Ὥρμησε δὲ εἰς τὸ βάθος ὁμοία μὲ μόλυβδον ἀγκίστρου, ὁ ὁποῖος ἐπιτεθειμένος εἰς κέρατον βοὸς, καταβαίνει, φέρων τὸν θάνατον εἰς τοὺς ἰχθῦς. Εὗρε δὲ τὴν Θέτιν ἐντὸς τοῦ γλαφυροῦ σπηλαίου, καὶ περὶ αὐτὴν καθημένας ὁμοῦ τὰς ἄλλας θαλασσίους θεάς· ἡ δὲ Θέτις ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἔκλαιε τὴν τύχην τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ της, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ τῆς ἀποθάνῃ εἰς τὴν εὔφορον Τροίαν, μακρὰν τῆς πατρίδος του. Σταθεῖσα δὲ πλησίον της ἡ ταχύπους Ἶρις, εἶπε πρὸς αὐτήν·

«Ἐγείρου, Θέτι, σὲ προσκαλεῖ ὁ Ζεὺς, ὁ ἔχων βουλὰς ἀμεταθέτους.»

Τότε ἀπήντησεν εἰς αὐτὴν ἡ ἀργυρόπους θεὰ Θέτις·

«Τί μὲ διατάσσει νὰ ὑπάγω, ὁ μέγας ἐκεῖνος θεός; ἐντρέπομαι νὰ συναναστρέφωμαι μὲ τοὺς ἀθανάτους, διότι ἀπείρους λύπας ἔχω εἰς τὴν ψυχήν μου. Ἀλλὰ θὰ ὑπάγω, δὲν θὰ ἦναι εἰς μάτην ὁ λόγος τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος θὰ εἴπῃ.»

Οὕτως εἰποῦσα ἡ σεβαστὴ θεὰ, ἐπῆρε μαῦρον κάλυμμα, μελανώτερον τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἄλλο φόρεμα, καὶ ἐκίνησε, προπορευομένης τῆς ταχύποδος Ἴριδος· περὶ αὐτὰς ἐσχίζετο τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης. Ἀναβᾶσαι δὲ εἰς τὴν ξηρὰν, ἐπέταξαν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εὗρον τὸν βροντόφωνον υἱὸν τοῦ Κρόνου, περὶ αὐτὸν δὲ καθημένους ἐν ὁμηγύρει ὅλους τοὺς ἄλλους ἀθ-

νάτους θεούς. Τότε παρεχώρησε τὴν θέσιν της ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἐκάθισεν ἡ Θέτις πλησίον τοῦ πατρὸς Διός. Ἡ Ἥρα δὲ ἔθηκεν εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς ὡραῖον χρυσοῦν ποτήριον, καὶ τὴν παρηγόρησε μὲ τοὺς λόγους της· ἡ δὲ Θέτις ἔλαβεν αὐτὸ καὶ ἔπιεν. Ἤρχισε λοιπὸν νὰ ὁμιλῇ ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, λέγων·

«Ἦλθες εἰς τὸν Ὄλυμπον, θεὰ Θέτι, ἂν καὶ καταλυπημένη, ἔχουσα εἰς τὴν ψυχήν σου μέγα πένθος· τὸ γνωρίζω καὶ ἐγώ· μ' ὅλα ταῦτα θά σοι εἴπω διὰ ποίαν αἰτίαν σὲ προσεκάλεσα ἐδῶ. Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας φιλονεικοῦσιν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Ἕκτορος, καὶ περὶ τοῦ πορθητοῦ Ἀχιλλέως· προτρέπουσι δὲ τὸν καλὸν σκοπευτὴν Ἑρμῆν, νὰ κλέψῃ τὸν νεκρὸν τοῦ Ἕκτορος. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν δόξαν ταύτην ἐπιφυλάττω διὰ τὸν Ἀχιλλέα, θέλων νὰ ἔχω καὶ μετέπειτα τὴν φιλίαν καὶ τὸν σεβασμόν σου. Πήγαινε ταχέως εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ παράγγειλον εἰς τὸν υἱόν σου, εἰπὲ εἰς αὐτὸν ὅτι ὀργίζονται οἱ θεοί, καὶ ὅτι ἐγὼ εἶμαι θυμωμένος περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀθανάτους, διότι ἕνεκα τῆς παραφροσύνης του κρατεῖ τὸν Ἕκτορα εἰς τὰ πλοῖα καὶ δὲν τὸν ἀποδίδει. Εἰπὲ ταῦτα διὰ νὰ φοβηθῇ ἐμὲ καὶ ν' ἀποδώσῃ τὸν Ἕκτορα. Ἐγὼ δὲ θὰ στείλω εἰς τὸν μεγαλόψυχον Πρίαμον τὴν Ἶριδα νὰ τῷ εἴπῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν υἱόν του, φέρων εἰς τὸν Ἀχιλλέα δῶρα, τὰ ὁποῖα νὰ εὐχαριστήσωσιν αὐτόν.»

Οὕτως εἶπεν· ἡ δὲ ἀργυρόπους θεὰ Θέτις ὑπακούσασα κατέβη μεθ' ὁρμῆς ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ της· ὅπου εὗρεν αὐτὸν μεγάλως στενάζοντα· περὶ αὐτὸν δὲ οἱ ἀγαπητοί του σύντροφοι κατεγίνοντο μετὰ σπουδῆς ἑτοιμάζοντες τὸ ἄριστον· εἶχον σφάξει εἰς τὴν σκηνὴν μέγα δασύμαλλον πρόβατον. Ἐκάθισε λοιπὸν πολλὰ πλησίον αὐτοῦ ἡ σεπτή του μήτηρ, καὶ θωπεύσασα αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρά της, τῷ εἶπε·

«Τέκνον μου, ἕως πότε θὰ κατατρώγῃς τὴν καρδίαν σου ὀδυρόμενος καὶ λυπούμενος, χωρὶς μήτε τροφὴν νὰ λαμβάνῃς, μήτε νὰ κοιμᾶσαι; καλὸν εἶναι νὰ κοιμᾶσαι καὶ μὲ γυναῖκα·

διότι δὲν θὰ μοῦ ζήσῃς πολὺν καιρὸν, ἀλλὰ πλησίον σου πλέον ἵσταται ὁ θάνατος καὶ ἡ ἰσχυρὰ Μοῖρα. Ἄκουσέ με λοιπὸν ταχέως, εἶμαι ἄγγελος ἐκ μέρους τοῦ Διός. Οἱ θεοὶ ὀργίζονται, λέγει, κατὰ σοῦ, πρὸ πάντων δὲ τῶν ἀθανάτων ἐκεῖνος εἶναι θυμωμένος, διότι ἕνεκα τῆς παραφροσύνης σου κρατεῖς τὸν Ἕκτορα παρὰ τὰ πλοῖα, καὶ δὲν τὸν ἀποδίδεις. Ἀπόδοσέ τον λοιπὸν καὶ δέχθητι λύτρα διὰ τὸν νεκρόν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

« Οὕτως ἂς γίνῃ· ὅστις φέρει τὰ λύτρα, ἂς λάβῃ καὶ τὸν νεκρὸν, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς διατάττει.»

Οὕτω μήτηρ καὶ υἱὸς πολλὰ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον ἐκεῖ εἰς τὰ πλοῖα. Ὁ δὲ Κρονίδης ἔπεμπε τὴν Ἶριν εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν, λέγων·

« Πήγαινε, ταχεῖα Ἶρι, ἄφες τὸν Ὄλυμπον, καὶ ἄγγειλον εἰς τὸν ἐν τῇ Τροίᾳ μεγαλόψυχον Ἡρίαμον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, καὶ ν' ἀπελευθερώσῃ τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν, φέρων εἰς τὸν Ἀχιλλέα δῶρα, τὰ ὁποῖα νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ψυχήν του· νὰ ὑπάγῃ δὲ μόνος, κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Τρώων νὰ μὴ συνοδεύσῃ αὐτόν. Μόνον ἂς τὸν ἀκολουθήσῃ γεροντότερός τις κῆρυξ, ὁ ὁποῖος νὰ διευθύνῃ τὰς ἡμιόνους καὶ τὴν καλλίτροχον ἅμαξαν, καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πόλιν τὸν νεκρὸν, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς· ἂς μὴ τὸν μέλει διὰ θάνατον, ἂς μὴ φοβῆται· διότι θὰ τῷ δώσωμεν καλὸν ὁδηγὸν τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ὑπάγῃ μέχρι τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀφοῦ δὲ τὸν φέρῃ ἐντὸς τῆς σκηνῆς τοῦ Ἀχιλλέως, οὔτε αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ τὸν φονεύσῃ, οὔτε τοὺς ἄλλους θ' ἀφήσῃ· διότι δὲν εἶναι ἄφρων, οὔτε ἀνόητος, οὔτε ἁμαρτωλὸς, ἀλλὰ πολὺ φρονίμως θέλει φεισθῆ τοῦ ἱκέτου του.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ἐσηκώθη ἡ ὡς τὸν ἄνεμον ταχεῖα Ἶρις διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἀγγελίαν. Φθάσασα δὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου, εὗρε φωνὰς καὶ θρήνους. Οἱ μὲν παῖδες καθήμενοι περὶ τὸν πατέρα ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἔβρεχον τὰ φορέματά των μὲ τὰ δάκρυα, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἐξηπλωμένος ὁ γέρων, σκεπασμένος μὲ τὴν χλαῖναν· περὶ δὲ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα τοῦ γέροντος ὑπῆρχε πολλὴ κόπρος, τὴν ὁποίαν κυλιόμενος ἐσύ-

ναζε μὲ τὰς χεῖράς του. Αἱ δὲ θυγατέρες καὶ αἱ νύμφαι ἐντὸς τοῦ οἴκου ὠδύροντο, ἐνθυμούμεναι τοὺς συζύγους των, οἱ ὁποῖοι πολλοὶ καὶ γενναῖοι ἔκειντο χάσαντες τὴν ζωήν των ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων. Ἐστάθη δὲ πλησίον τοῦ Πριάμου ἡ ἄγγελος τοῦ Διός, καὶ ἡσύχως ὁμιλήσασα εἶπε πρὸς αὐτὸν, καταλληφθέντα ὑπὸ τοῦ τρόμου·

« Ἔχε θάρρος, Δαρδανίδη Πρίαμε, καὶ μὴ φοβοῦ· διότι ἐγὼ δὲν ἦλθον ἐδῶ νὰ σοῦ ἀναγγείλω κακόν τι, ἀλλ' ἀγαθὰ φρονοῦσα· εἶμαι ἄγγελος τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος μακρόθεν μεγάλως φροντίζει περὶ σοῦ καὶ σὲ εὐσπλαγχνίζεται. Σὲ διατάττει ὁ Ὀλύμπιος ν' ἀπελευθερώσῃς τὸν θεῖον Ἕκτορα, φέρων δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὁποῖα νὰ τὸν εὐχαριστήσωσι· νὰ ὑπάγῃς δὲ μόνος, χωρὶς νὰ ἔλθῃ μαζῆ σου κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Τρώων. Ἂς σὲ συνοδεύσῃ μόνον γεροντότερός τις κῆρυξ, ὁ ὁποῖος νὰ διευθύνῃ τὰς ἡμιόνους καὶ τὴν καλλίτροχον ἅμαξαν καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πόλιν τὸν νεκρὸν τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. Μὴ σὲ μέλει δὲ διὰ θάνατον καὶ μὴ φοβῆσαι, διότι θὰ σὲ ἀκολουθήσῃ καλὸς ὁδηγός, ὁ Ἑρμῆς, ὁ ὁποῖος θὰ σὲ φέρῃ μέχρι τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀφοῦ δὲ σὲ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, οὔτε αὐτὸς θὰ σὲ φονεύσῃ, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας θὰ ἐμποδίσῃ· διότι δὲν εἶναι ἄφρων, οὔτε ἀνόητος, οὔτε ἁμαρτωλὸς, ἀλλὰ πολὺ φρονίμως θέλει φεισθῆ τοῦ ἱκέτου του.»

Καὶ ἡ μὲν ταχύπους Ἶρις αὐτὰ εἰποῦσα, ἀνεχώρησεν· ὁ δὲ Πρίαμος παρήγγειλεν εἰς τοὺς υἱούς του νὰ ἑτοιμάσωσι καλλίτροχον ἅμαξαν μὲ ἡμιόνους καὶ νὰ δέσωσιν ἐπ' αὐτῆς πλεκτὸν κοφίνιον. Αὐτὸς δὲ κατέβη εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον, τὸν ἐκ ξύλου κέδρου καὶ ὑψηλὸν, ὁ ὁποῖος ἐμπεριεῖχε πολλὰ κειμήλια, καὶ προσκαλέσας εἰς αὐτὸν τὴν σύζυγόν του Ἑκάβην, εἶπεν εἰς αὐτήν·

« Φίλη, μοὶ ἦλθεν ἄγγελος ἐξ Ὀλύμπου ἐκ μέρους τοῦ Διός, λέγων μοι νὰ λυτρώσω τὸν ἀγαπητὸν υἱόν μας, πορευθεὶς εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, καὶ φέρων δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὁποῖα νὰ τὸν εὐχαριστήσωσιν. Ἀλλ' εἰπέ μοι πῶς σοὶ φαίνεται τοῦτο; διότι ἐμὲ τὰ μέγιστα μὲ παρακινεῖ ἡ ψυχὴ καὶ

ἡ καρδία μου νὰ ὑπάγω ἐκεῖ εἰς τὰ πλοῖα, ἐντὸς τοῦ μεγάλου στρατοπέδου τῶν Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ γυνὴ ὀλολύξασα ἀπήντησεν·

«Οἴμοι, ποῦ ἐπῆγαν αἱ φρένες σου, διὰ τὰς ὁποίας ἐφημίζεσο πρότερον μεταξὺ τῶν ξένων καὶ ἐκείνων τῶν ὁποίων βασιλεύεις; Πῶς θέλεις νὰ ὑπάγῃς μόνος εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, ἐνώπιον ἀνδρὸς ὁ ὁποῖος πολλοὺς καὶ γενναίους υἱούς σου ἐφόνευσε; σιδηρᾶ θὰ ἦναι ἡ καρδία σου. Διότι ἐὰν ἰδών σε, σὲ συλλάβῃ ὁ αἱμοβόρος καὶ ἄπιστος ἐκεῖνος ἀνήρ, δὲν θὰ σὲ λυπηθῇ, οὐδὲ θὰ σὲ σεβασθῇ. Ἂς κλαίωμεν λοιπὸν μακρόθεν, καθήμενοι εἰς τὸν οἶκόν μας· εἰς δὲ τὸν Ἕκτορα ἂς γείνῃ ὅπως ποτὲ τὸν ἔκλωσεν ἡ ἰσχυρὰ Μοῖρα, ὅταν ἐγὼ ἡ ἰδία τὸν ἐγέννησα· ἀπεφάσισε φαίνεται νὰ χορτάσῃ τοὺς κύνας, μακρὰν τῶν γονέων του, πλησίον ἀνθρώπου σκληροῦ, τοῦ ὁποίου εἴθε νὰ εἶχον τὴν καρδίαν νὰ τὴν ἔτρωγον· τότε θὰ ἠδυνάμην νὰ ἐκδικηθῶ ὅσα ἔκαμεν εἰς τὸν υἱόν μου· ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐφόνευσε δειλιῶντα, ἀλλ' ὑπερασπιζόμενον τοὺς Τρῶας καὶ τὰς βαθυκόλπους Τρωιάδας, χωρὶς οὔτε νὰ φοβηθῇ, οὔτε εἰς φυγὴν νὰ τραπῇ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ θεοειδὴς γέρων Πρίαμος·

«Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς ἐνῷ ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω, καὶ μὴ γίνεσαι κακὸς οἰωνὸς ἐν τῷ οἴκῳ, δὲν θὰ μὲ καταπείσῃς. Διότι ἂν ἄλλος τις ἐκ τῶν ἐπιγείων μὲ προέτρεπεν, ἢ οἱ καλούμενοι μάντεις, ἢ σπλαγχνοσκόποι, ἢ ἱερεῖς, θὰ ἐλέγομεν ὅτι εἶναι ψεῦδος καὶ θὰ ἀπεφεύγομεν περισσότερον· τώρα ὅμως (ἀφοῦ ὁ ἴδιος τὸ ἤκουσα ἀπὸ θεὸν τὸν ὁποῖον φανερὰ εἶδα), ὑπάγω, καὶ δὲν θὰ ἦναι, πιστεύω, μάταιος ὁ λόγος. Ἐὰν δὲ ἦναι τῆς τύχης μου ν' ἀποθάνω εἰς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων, ἂς ἀποθάνω· πάρκυτα ἂς μὲ φονεύσῃ ὁ Ἀχιλλεύς, ἀφοῦ ἐναγκαλισθῶ τὸν υἱόν μου, καὶ χορτάσω κλαίων αὐτόν.»

Αὐτὰ εἰπών, ἤνοιξε τὰ λαμπρὰ σκεπάσματα τῶν κιβωτίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξήγαγε δώδεκα λαμπροτάτους πέπλους, δώδεκα ἁπλᾶς χλαῖνας, ἄλλους τόσους τάπητας, δώδεκα ὡραῖα ἐπανωφόρια καὶ ἄλλους τόσους χιτῶνας. Ζυγίσας δὲ ἔφερε δέκα ὅλα τάλαντα χρυσοῦ, δύο λαμπροὺς τρίποδας, τέσσαρας λέβη-

τας, καὶ περικαλλὲς ποτήριον, μέγα δῶρον τὸ ὁποῖον ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἄνδρες Θρᾷκες, ὅταν ὡς πρεσβευτὴς ἐστάλη· οὐδὲ τοῦτο δὲν τὸ ἐλυπήθη ὁ γέρων νὰ τὸ ἀφήσῃ, τόσον πολὺ ἐπεθύμει νὰ λυτρώσῃ τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του. Ἐδίωκε δὲ ἀπὸ τὴν αἰθουσαν ὅλους τοὺς Τρῶας, ἐπιπλήττων αὐτοὺς διὰ πεισακτικῶν λόγων·

«Κρημνισθῆτε, αἰσχροὶ καὶ ἐπονείδιστοι· δὲν ὀδύρεσθε καὶ σεῖς εἰς τὰς οἰκίας σας, ἀλλ' ἤλθετε νὰ μὲ δυσαρεστήσητε; ἢ μὲ καταφρονεῖτε διότι ὁ Κρονίδης Ζεὺς μοὶ ἔδωκε τὸ δυστύχημα νὰ χάσω τὸν ἄριστον υἱόν μου; θὰ τὸ καταλάβητε ὅμως καὶ σεῖς· διότι θὰ ἦσθε μᾶλλον εὐκολονίκητοι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ἀφοῦ ἐκεῖνος ἀπέθανεν. Ἀλλ' ἐγὼ εἴθε νὰ καταβῶ εἰς τὸν Ἅδην πρὶν νὰ ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τὴν πόλιν ἐκπορθουμένην καὶ διαρπαζομένην.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ μὲ τὸ σκῆπτρόν του ἐδίωκε τοὺς ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ἐξήρχοντο βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ γέροντος. Οὗτος τότε διέταξεν ἐπιπληκτικῶς τοὺς υἱούς του Ἕλενον, Πάριν, τὸν θεῖον Ἀγάθωνα, τὸν Ἀμύμονα, τὸν Ἀντίφονον, τὸν μεγαλόφωνον Πολίτην, τὸν Δηΐφοβον, τὸν Ἱππόθοον, καὶ τὸν ὑπερήφανον Δῖον· αὐτοὺς τοὺς ἐννέα διατάττων ὁ γέρων, ἔλεγε·

«Σπεύσατε, κακόπαιδα, ἐπονείδιστοι· εἴθε ὅλοι ὁμοῦ νὰ ἐφονεύεσθε εἰς τὰ ταχέα πλοῖα ἀντὶ τοῦ Ἕκτορος· οἴμοι ἐγὼ ὁ δυστυχέστατος! ὁ ὁποῖος ἐγέννησα ἀρίστους υἱοὺς ἐν τῇ εὐρυχώρῳ Τροίᾳ, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν κανεὶς δὲν ἔμεινεν, οὔτε ὁ ἰσόθεος Μήστωρ, οὔτε ὁ ἱππότης Τρωίλος, οὔτε ὁ Ἕκτωρ, ὁ ὁποῖος ἦτο θεὸς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲν ἐφαίνετο ὅτι ἦτο υἱὸς θνητοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ θεοῦ· τούτους μὲν τοὺς ἀπώλεσεν ὁ Ἄρης, ἔμειναν δὲ ὅλοι οἱ μηδαμινοί, οἱ ψεῦσται καὶ ὀρχησταί, οἱ εἰς τοὺς χοροὺς μόνον ἄριστοι, καὶ ἅρπαγες τῶν ἀρνίων καὶ ἐριφίων τοῦ λαοῦ. Δὲν εἶσθε τοὐλάχιστον ἱκανοὶ νὰ μοῦ ἑτοιμάσητε πάρκυτα μίαν ἅμαξαν, καὶ νὰ θέσητε αὐτὰ ἐπάνω, διὰ νὰ ἔμβωμεν εἰς τὸν δρόμον;»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες τὴν ὀργὴν τοῦ πατρός των, ἐξήγαγον ἅμαξαν καλλίτροχον, ὑπὸ ἡμιόνων συρομένην, ὡραίαν καὶ καινουργῆ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔδεσαν πλεκτὸν κοφίνιον,

ἔλαβον ἀπὸ τὸν πάσσαλον τὸν ζυγὸν τῶν ἡμιόνων, ἔχοντα ὀμφαλὸν ἐκ πύξου, καλῶς συνηρμοσμένον μὲ τὸν ρυμόν· ἐξέφερον δὲ ὁμοῦ μὲ τὸν ζυγὸν καὶ ζυγόδεσμον ἐννέα πήχεων. Καὶ τὸν μὲν ζυγὸν ἐτοποθέτησαν καλῶς εἰς τὸν καλοπελεκημένον ρυμὸν εἰς τὴν πρώτην ἄκραν, καὶ ἔβαλον τὸν κρίκον εἰς τὸν πάσσαλον, τὸν ἐμπηγμένον εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ρυμοῦ, ἀκολούθως ἔδεσαν αὐτὸν τρεῖς φορὰς ἑκατέρωθεν πλησίον τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ ἔπειτα δέσαντες κατὰ σειρὰν, ἐστερέωσαν τὴν ἄκραν τοῦ ἱμάντος ὑπὸ τὴν γωνίαν τοῦ ρυμοῦ καὶ τοῦ ζυγοῦ. Φέροντες δὲ ἀπὸ τὸν θάλαμον ἐπεσώρευον ἐπὶ τῆς ὡραίας ἁμάξης τὰ ἄπειρα λύτρα τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἕκτορος· ἔπειτα ἔζευξαν τὰς μὲ δυνατοὺς ὄνυχας καὶ ἐργατικὰς ἡμιόνους τὰς ὁποίας εἶχον ποτὲ δώσει ὡς λαμπρὰ δῶρα οἱ Μυσοὶ εἰς τὸν Πρίαμον. Διὰ δὲ τὸν Πρίαμον ἡτοίμασαν ἅμαξαν συρομένην ὑπὸ ἵππων, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ γέρων ἀνέθρεψεν εἰς τὴν ὡραίαν φάτνην.

Ἐνῷ δὲ οὗτοι, ὁ κῆρυξ καὶ ὁ Πρίαμος ἐζεύγνυον τὰς ἁμάξας εἰς τὸ ὑψηλὸν μέγαρον, φρονίμους σκέψεις κατὰ νοῦν ἔχοντες, ἦλθε πλησίον αὐτῶν ἡ Ἑκάβη μὲ λυπημένην καρδίαν, κρατοῦσα εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα γλυκὺν οἶνον, ἐντὸς χρυσοῦ ποτηρίου, διὰ νὰ κάμωσι σπονδὴν πρὶν ἀναχωρήσωσιν· ἐστάθη λοιπὸν ἔμπροσθεν τῆς ἁμάξης καὶ καλοῦσα αὐτὸν, εἶπε·

« Λάβε καὶ κάμε σπονδὴν εἰς τὸν πατέρα Δία, εὐχόμενος νὰ ἐπανέλθῃς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς τὸν οἶκόν σου, ἀφοῦ ἡ καρδία σου, θέλει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ πλοῖα, χωρὶς ἐγὼ νὰ τὸ θέλω. Εὐχήθητι λοιπὸν εἰς τὸν συνάγοντα τὰς μαύρας νεφέλας Ἰδαῖον Δία, ὁ ὁποῖος ἐπιβλέπει εἰς τὴν Τροίαν, καὶ ζήτησον οἰωνὸν, ταχὺν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀγαπητότερος εἰς αὐτὸν ἐξ ὅλων τῶν ὀρνέων, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἰσχὺς εἶναι μεγίστη· οἰωνὸν δεξιὸν, ἵνα ἀφοῦ τὸν ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ πεισθῇς εἰς αὐτὸν ὑπάγῃς εἰς τὰ πλοῖα τῶν ταχυΐππων Ἑλλήνων. Ἐὰν ὅμως δὲν δώσῃ τὸν ἄγγελόν του ὁ βροντόφωνος Ζεὺς, τότε μ' ὅλην τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν σου, δὲν θὰ σὲ προέτρεπον, ἐγὼ τοὐλάχιστον, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον. »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ θεοειδὴς Πρίαμος·

« Ὦ γύναι, ἀφοῦ ἐπιθυμεῖς τοῦτο, δὲν θὰ σὲ παρακούσω· διότι καλὸν εἶναι νὰ ὑψώσω τὰς χεῖρας εἰς τὸν Δία, ὅπως μὲ ἐλεήσῃ.»

Αὐτὰ εἶπεν ὁ γέρων, καὶ διέταξε τὴν θεράπαιναν νὰ χύσῃ εἰς τὰς χεῖράς του καθαρὸν ὕδωρ· παρουσιάσθη λοιπὸν ἡ ὑπηρέτρια κρατοῦσα ἀνὰ χεῖρας λεκάνην καὶ πρόχοον· ἀφοῦ δὲ ἐνίφθη ἔλαβεν ἀπὸ τὴν σύζυγόν του τὸ ποτήριον, καὶ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς ηὐχήθη χύνων οἶνον· ἀναβλέψας δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶπε·

« Ζεῦ πάτερ, ἐνδοξότατε, μέγιστε, ὁ ἐκ τῆς Ἰδης κυβερνῶν, δὸς νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ἀχιλλέα ὡς φίλος, καὶ νὰ ἐπισύρω τὸν οἰκτόν του, στεῖλε δὲ οἰωνὸν, ταχὺν ἄγγελον, ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ὁ ἀγαπητότερός σου ἐκ τῶν ὀρνέων, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἰσχὺς εἶναι μεγάλη· οἰωνὸν αἴσιον, διὰ νὰ ἴδω αὐτὸν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ πειθόμενος εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγω εἰς τὰ πλοῖα τῶν ταχυΐππων Ἑλλήνων.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος, καὶ ἤκουσεν αὐτὸν ὁ βουληφόρος Ζεύς. Ἔπεμψε λοιπὸν ἀμέσως ἀετὸν, τὸν τελειότατον τῶν πτηνῶν, τὸν θηρευτικὸν μόρφνον, τὸν ὁποῖον καὶ περκνὸν ὀνομάζουσιν. Ὅση δὲ εἶναι ἡ καλῶς συνηρμοσμένη θύρα ὑψηλοῦ θαλάμου ἀνθρώπου πλουσίου, τόσα ἦσαν καὶ τὰ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ πτερά· ἐφάνη δὲ εἰς αὐτοὺς δεξιὸς, πετάξας ἄνωθεν τῆς πόλεως· οἱ δὲ Τρῶες ἰδόντες αὐτὸν εὐθύμασαν, καὶ ὅλων ἡ καρδία ἐχάρη.

Σπεύδων τότε ἀνέβη ὁ γέρων εἰς τὸν δίφρον του καὶ ἐξῆλθε τοῦ προθύρου καὶ τῆς θορυβώδους αἰθούσης. Καὶ ἔμπροσθεν μὲν αἱ ἡμίονοι ἔσυρον τὴν τετράτροχον ἅμαξαν, ὁδηγούμεναι ὑπὸ τοῦ φρονίμου Ἰδαίου· ἠκολούθουν δὲ οἱ ἵπποι, τοὺς ὁποίους ὁ γέρων ὁδηγῶν ταχέως διὰ μέσου τῆς πόλεως, τοὺς παρώξυνε διὰ τῆς μάστιγος· τὸν ἠκολούθουν δὲ ὅλοι ὁμοῦ οἱ φίλοι του, θρηνοῦντες, ὡσὰν νὰ ἐπήγαινεν εἰς τὸν θάνατον. Ἀφοῦ δὲ κατεβάντες ἀπὸ τὴν πόλιν ἔφθασαν εἰς τὴν πεδιάδα, οἱ μὲν παῖδες καὶ γαμβροί του ἐπέστρεψαν ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν, οἱ δὲ δύο των, ὁ Ἡρίαμος καὶ ὁ Ἰδαῖος, προφανέντες εἰς τὴν πεδιάδα δὲν διέφυγον τὴν παρατήρησιν τοῦ Διός· οὗτος ἰδὼν τὸν γέροντα

ἐλυπήθη αὐτὸν, καὶ ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ υἱὸν Ἑρμῆν·

« Ἑρμῆ, ἐπειδὴ σὺ πρὸ πάντων πολυαγαπᾷς νὰ συναναστρέφεσαι μὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ ἀκούῃς ὅποιον θέλῃς, πήγαινε τώρα καὶ ὁδήγησον τὸν Πρίαμον εἰς τὰ κοῖλα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα οὕτως, ὥστε μήτε νὰ τὸν ἰδῇ, μήτε νὰ τὸν ἐννοήσῃ κανεὶς ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν Πηλείδην. »

Οὕτως εἶπε, καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ ἄγγελος Ἀργειφόντης· ἀλλ' ἀμέσως ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας τὰ ὡραῖά του πέδιλα, τὰ ἀθάνατα καὶ χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα ἔφερον αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς ἀπεράντου γῆς ὁμοῦ μὲ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου· ἐπῆρε δὲ τὴν ῥάβδον μὲ τὴν ὁποίαν κλείει τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων, ὅσους θέλῃ, ἢ τοὺς κοιμωμένους ἐξεγείρει· ταύτην κρατῶν ἀνὰ χεῖρας ἐπέταξεν ὁ κραταιὸς Ἑρμῆς. Ταχέως δ' ἔφθασεν εἰς τὴν παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον Τροίαν, καὶ ἐπορεύθη ὅμοιος μὲ νέον βασιλόπαιδα, τοῦ ὁποίου μόλις ἀρχίζει νὰ φύεται τὸ γένειον, καθ' ἣν ἡλικὴν στιγμὴν ἡ ἥβη εἶναι χαριεστάτη.

Ἐκεῖνοι δὲ ἀφοῦ ἐπέρασαν τὸ μέγα μνῆμεῖον τοῦ Ἴλου, ἐσταμάτησαν τὰς ἡμιόνους καὶ τοὺς ἵππους διὰ νὰ πίωσιν εἰς τὸν ποταμόν· διότι πλέον καὶ τὸ σκότος ἐπῆλθεν εἰς τὴν γῆν. Τότε ὁ κῆρυξ ἰδὼν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν Ἑρμῆν, τὸν ἐνόησε, καὶ φωνάξας, εἶπεν εἰς τὸν Πρίαμον·

« Ἰδέ, Δαρδανίδη, ἐδῶ χρειάζεται φρόνιμος νοῦς. Βλέπω ἕνα ἄνθρωπον, καὶ νομίζω ὅτι ταχέως θέλομεν φονευθῆ ὑπ' αὐτοῦ. Ἐλθὲ λοιπὸν νὰ φύγωμεν ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, ἢ νὰ τὸν ἱκετεύσωμεν λαβόντες τὰ γόνατά του, ἴσως μᾶς λυπηθῇ. »

Οὕτως εἶπεν· ἀλλ' ὁ νοῦς τοῦ γέροντος ἐταράχθη, δεινῶς ἐφοβεῖτο, καὶ αἱ τρίχες ὠρθώθησαν εἰς τὰ κεκλιμένα μέλη του, ἐστάθη λοιπὸν ἐκπεπληγμένος· καὶ τότε ἐλθὼν πλησίον του αὐτὸς ὁ Ἑρμῆς, καὶ λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος, ἠρώτησεν αὐτὸν, λέγων·

« Πάτερ, ποῦ διευθύνεις οὕτω τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους ἐν καιρῷ νυκτὸς, ἐνῷ κοιμῶνται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; Δὲν ἐφο-

βήθης τοὺς μένεα πνέοντας Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐχθροὶ καὶ πολέμιοί σου ὄντες εὑρίσκονται πλησίον; Ἐὰν κανεὶς ἐξ αὐτῶν ἤθελε σὲ ἴδει ἐν καιρῷ τῆς σκοτεινῆς νυκτὸς, φέροντα τόσα ἀκριβὰ πράγματα, τί θὰ κάμῃς τότε; Οὔτε σὺ εἶσαι νέος, διὰ ν' ἀποκρούσῃς πάντα ἄνθρωπον, ὅστις πρῶτος σᾶς προσβάλῃ, καὶ οὗτος δὲ ὁ ἀκόλουθός σου εἶναι γέρων. Ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲν κακὸν δὲν θὰ σοῦ κάμω, ἀλλὰ θ' ἀπομακρύνω ἀπὸ σοῦ καὶ πάντα ἄλλον, διότι σὲ παρομοιάζω μὲ τὸν ἀγαπητόν μου πατέρα.»

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὁ θεοειδὴς γέρων Πρίαμος·

«Οὕτω πως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀγαπητὸν τέκνον, καθὼς λέγεις. Ἀλλὰ καὶ θεός τις προσέτι μὲ σκεπάζει μὲ τὴν χεῖρά του, ἀποστείλας εἰς συνάντησίν μου ὁδηγὸν καλὸν, ὁποῖος εἶσαι σὺ θαυμαστὸς κατά τε τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφὴν, συνετὸς τὰς φρένας, καὶ γεννημένος ἀπὸ γονεῖς ἀθανάτους.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

«Ναὶ, ὦ γέρον, ὅλα ταῦτα ὀρθῶς εἶπες· ἀλλ' εἰπέ μοι καὶ τοῦτο καὶ διηγήθητί μοι καταλεπτῶς, ποῦ στέλλεις τὰ πολυάριθμα καὶ λαμπρὰ ταῦτα κειμήλια· εἰς ξένους ἀνθρώπους διὰ νὰ σοῦ μείνωσι σῶα, ἢ ὅλοι οἱ Τρῶες φοβηθέντες ἀφίνετε τὴν ἱερὰν Τροίαν· διότι ἐφονεύθη τόσον ἄριστος ἀνὴρ, ὁ υἱός σου, ὅστις εἰς τὸν πόλεμον δὲν ἦτο κατώτερος ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας;»

ΠΥΡΑ
Εἰκ. 31.

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ θεοειδὴς γέρων Πρίαμος·

«Σὺ δὲ τὶς εἶσαι, φίλε, καὶ ἐκ ποίων γονέων; ἀφοῦ τόσον καλὰ μοῦ εἶπες τὸν θάνατον τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ μου;»

Τότε τῷ ἀπήντησεν ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

«Μὲ δοκιμάζεις, γέρον, καὶ μὲ ἐρωτᾷς περὶ τοῦ θείου Ἕκτορος. Τοῦτον ἐγὼ πολλὰς φορὰς εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, ὅταν ὁρμήσας κατὰ τῶν πλοίων, ἐφόνευε τοὺς Ἕλληνας διαπερῶν αὐτοὺς μὲ τὸν ὀξὺν χαλκόν του· ἡμεῖς δὲ στεκόμενοι ἐθαυμάζομεν· διότι ὁ Ἀχιλ-

λεὺς ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἀτρείδου δὲν μᾶς ἄφινε νὰ πολεμήσωμεν. Διότι ἐκείνου θεράπων εἶμαι ἐγὼ, καὶ τὸ ἴδιον πλοῖον μᾶς ἔφερεν· εἶμαι ἐκ τῶν Μυρμιδόνων, πατήρ μου δὲ εἶναι ὁ Πολύκτωρ, πλούσιος μὲν ἀλλὰ γέρων ὡς σὺ, ἔχων ἓξ υἱοὺς, ἕβδομος δὲ εἶμαι ἐγώ· μεταξύ μας ἐβάλαμεν κλῆρον, καὶ ἔλαχεν εἰς ἐμὲ νὰ ἔλθω ἐδῶ. Τώρα δὲ ἦλθον εἰς τὴν πεδιάδα ἀπὸ τὰ πλοῖα· διότι τὴν αὐγὴν θὰ συνάψωσι μάχην περὶ τὴν πόλιν οἱ γοργόρθαλμοι Ἕλληνες· ἐπειδὴ ἀγανακτοῦσι καθήμενοι, καὶ διὰ τοῦτο οἱ βασιλεῖς αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ τοὺς ἐμποδίσωσιν ἐπιθυμοῦντας τὸν πόλεμον.»

Τότε ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ θεοειδὴς γέρων Πρίαμος·

«Ἐὰν πράγματι ἦσαι θεράπων τοῦ Πηλείδου Ἀχιλλέως ἔλα εἰπέ μοι ὅλην τὴν ἀλήθειαν, μένει ἀκόμη εἰς τὰ πλοῖα τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ μου ἢ κόψας αὐτὸ εἰς τεμάχια ὁ Ἀχιλλεὺς τὸ ἔδωκεν εἰς τοὺς κύνας;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

«Ὦ γέρον, δὲν τὸν ἔφαγον ἀκόμη οἱ κύνες, οὔτε τὰ ὄρνεα, ἀλλὰ κεῖται ἐρριμένος ἀκόμη εἰς τὰς σκηνὰς πλησίον τοῦ πλοίου τοῦ Ἀχιλλέως· εἶναι δώδεκα ἡμέραι ἀφ' ὅτου κεῖται, καὶ δὲν ἐσάπησε τὸ σῶμά του, οὔτε τὸ τρώγουσιν οἱ σκώληκες, οἱ ὁποῖοι κατατρώγουσι τοὺς πρὸ ὀλίγου φονευθέντας ἀνθρώπους. Ναὶ μὲν σύρει αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς σκληρῶς περὶ τὸν τάφον τοῦ ἀγαπητοῦ συντρόφου του, ὅταν φανῇ ἡ αὐγὴ, ἀλλὰ δὲν τὸν ξεσχίζει· θὰ θαυμάσῃς καὶ σὺ, ὅταν ὑπάγῃς, πόσον ἀβλαβὴς κεῖται. Τὸ αἷμα εἶναι πλυμένον ἀπ' ἐπάνω του, καὶ δὲν εἶναι εἰς κανὲν μέρος λερωμένος· ἐκλείσθησαν ὅλαι αἱ πληγαί του, ὅσας ἔλαβε, διότι πολλοὶ ἐκτύπησαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἀκόντιά των. Τόσον πολὺ φροντίζουσιν οἱ μάκαρες θεοὶ περὶ τοῦ υἱοῦ σου, καίτοι νεκροῦ ὄντος, ἐπειδὴ ἀπὸ καρδίας ἠγάπων αὐτόν.»

Οὕτως εἶπεν· ἐθαύμασε δὲ ὁ γέρων, καὶ ἀπεκρίθη·

«Ὦ τέκνον, πράγματι καλὸν εἶναι νὰ προσφέρῃ τις τὰ πρέποντα δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς, ἐπειδὴ ποτὲ ὁ ἰδικός μου υἱὸς, ὅταν ἔζη, δὲν ἐλησμόνει τοὺς Ὀλυμπίους θεοὺς εἰς τὸν οἰκόν του· διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὶ τὸν ἐνθυμήθησαν ἂν καὶ ἀποθανόντα. Δέξου λοιπὸν ἐκ μέρους μου τὸ ὡραῖον τοῦτο ποτήριον, σῶσον

ἐμὲ, καὶ ὁδήγησόν με, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν, ἕως οὗ ὑπάγω εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀπήντησεν ὁ ἄγγελος Ἀργειφόντης·

«Θέλεις νὰ μὲ δοκιμάσῃς, ὦ γέρον, ὡς νεώτερον, ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ καταπείσῃς προτρέπων με νὰ δεχθῶ παρὰ σοῦ δῶρα, ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ Ἀχιλλέως. Αὐτὸν ἐγὼ τὰ μάλιστα σέβομαι, καὶ φοβοῦμαι νὰ λάβω τι, διὰ νὰ μὴ πάθω ἔπειτα κακόν τι. Σὲ ὅμως δύναμαι νὰ σὲ ὁδηγήσω προθύμως ἕως καὶ εἰς αὐτὸ τὸ περίφημον Ἄργος, ἀκολουθῶν σε ἢ ἐντὸς πλοίου ἢ πεζός· χωρὶς νὰ δυνηθῇ κανεὶς, καταφρονήσας τὸν ὁδηγόν σου, νὰ σὲ κτυπήσῃ.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ ἀναπηδήσας ὁ Ἑρμῆς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ταχέως, ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία, καὶ ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ἵππους καὶ εἰς τὰς ἡμιόνους μεγάλην δύναμιν. Ἀλλ' ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ τεῖχος τῶν πλοίων καὶ εἰς τὴν τάφρον, οἱ φύλακες κατεγίνοντο εἰς τὸ δεῖπνον· εἰς αὐτοὺς δὲ ὅλους ἐπέχυσεν ὕπνον ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς, ἤνοιξε τὰς πύλας, ἀπώθησε τοὺς μοχλοὺς, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πρίαμον καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἁμάξης λαμπρὰ δῶρα. Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν ὑψηλὴν σκηνὴν τοῦ Πηλείδου, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασαν διὰ τὸν βασιλέα των οἱ Μυρμιδόνες, κόψαντες ξύλα ἐλάτης, καὶ ἔθεσαν ὑπεράνω ὀροφὴν ἀπὸ πυκνὸν χόρτον, τὸ ὁποῖον ἔκοψαν ἀπὸ τὸν λειμῶνα· πέριξ δὲ ἔκαμαν διὰ τὸν βασιλέα των μεγάλην αὐλὴν, μὲ πυκνοὺς πασσάλους· τὴν δὲ θύραν συνεκράτει εἷς μοχλὸς ἐξ ἐλάτης, τὸν ὁποῖον τρεῖς Ἕλληνες τὸν ἔθετον, καὶ τρεῖς ἤνοιγον τὸν μέγαν τῶν θυρῶν μοχλὸν ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τὸν ἐπέθετε καὶ μόνος. Τότε δὲ καὶ ὁ Ἑρμῆς τὸν ἤνοιξε διὰ τὸν γέροντα, καὶ εἰσήγαγε τὰ διὰ τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα λαμπρὰ δῶρα, καὶ καταβὰς ἀπὸ τὸ ἅρμα κατὰ γῆς, εἶπεν·

«Ὦ γέρον, ἐγὼ ὁ ἐλθὼν μετὰ σοῦ εἶμαι ἀθάνατος θεὸς, ὁ Ἑρμῆς· μὲ ἔπεμψεν εἰς σὲ ὁ πατήρ μου ὡς ὁδηγόν· ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀναχωρῶ πάλιν, χωρὶς νὰ ἴδω τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀχιλλέως· διότι θὰ ἦτο ἀξιόμεμπτον ἀθάνατος θεὸς τόσον φανερὰ νὰ εὐνοῇ τοὺς ἀνθρώπους· σὺ δὲ εἰσελθὼν, λάβε τὰ γόνατα τοῦ

Ἀχιλλέως, καὶ ἱκέτευσον αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός του, τῆς καλλικόμου μητρός του καὶ τοῦ τέκνου του, διὰ νὰ συγκινήσῃς τὴν ψυχήν του.»

Οὕτως εἰπὼν ὁ Ἑρμῆς ἀνεχώρησεν εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον· ὁ δὲ Πρίαμος ἐπήδησε χαμαὶ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, ἀφήσας ἐκεῖ τὸν Ἰδαῖον· ὅστις ἔμενε κρατῶν τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους· ὁ δὲ γέρων ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν σκηνήν, ὅπου ἐκάθητο ὁ θεαγάπητος, Ἀχιλλεύς· Ἐντὸς δὲ τούτου εὗρεν αὐτὸν, οἱ δὲ σύντροφοί του ἐκάθηντο μακρόθεν· μόνον δὲ δύο, ὁ ἥρως Αὐτομέδων καὶ ὁ Ἄλκιμος, ὁ βλαστὸς τοῦ Ἄρεως, παρόντες τὸν ὑπηρέτουν· μόλις εἶχε τελειώσει τὸ φαγητόν του, τρώγων καὶ πίνων, ἀκόμη δὲ παρέκειτο ἡ τράπεζα. Εἰσῆλθε λοιπὸν ὁ μέγας Πρίαμος χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσωσι, καὶ σταθεὶς πλησίον ἔλαβε μὲ τὰ χεῖράς του τὰ γόνατα τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ἐφίλησε τὰς φοβερὰς καὶ ἀνδροφόνους χεῖράς του, αἱ ὁποῖαι πολλοὺς υἱούς του ἐφόνευσαν. Καθὼς δ' ὅταν μεγάλη συμφορὰ καταλάβῃ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος φονεύσας κανένα εἰς τὴν πατρίδα του, πηγαίνει εἰς ἄλλον τόπον εἰς τὴν οἰκίαν πλουσίου ἀνθρώπου, ἐκπλήττονται ὅσοι τὸν βλέπουσιν, οὕτως ἐξεπλάγη καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἰδὼν τὸν θεοειδῆ Πρίαμον· ἐξεπλάγησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔβλεπον ἀλλήλους. Τότε ὁ Πρίαμος ἱκετεύων αὐτὸν, ἔλεγεν·

«Ἐνθυμήσου τὸν ἰδικόν σου πατέρα, ὦ θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἐμὲ ἡλικίαν, εἰς τὸ ἔσχατον γῆρας. Ναὶ μὲν στενοχωροῦσι καὶ ἐκεῖνον οἱ εἰς τὰ πέριξ περίοικοι, χωρὶς νὰ ἔχῃ κανένα νὰ τῷ ἀπομακρύνῃ τὸ κακὸν καὶ τὸν ὄλεθρον· ἀλλ' ἐκεῖνος τοὐλάχιστον ἀκούων σε ζῶντα, χαίρει ἡ ψυχή του, καὶ ἐλπίζει πάντοτε νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του ἐπανελθόντα ἀπὸ τὴν Τροίαν· ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι δυστυχέστατος, ἐπειδὴ ἐγέννησα υἱοὺς ἀρίστους ἐν τῇ εὐρυχώρῳ Τροίᾳ, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν μοὶ ἔμεινε. Πεντήκοντα υἱοὺς εἶχον, ὅτε ἦλθον οἱ Ἕλληνες· δεκαεννέα μὲν ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς ἦσαν, τοὺς δὲ ἄλλους μοῦ ἐγέννησαν αἱ εἰς τὰ μέγαρά μου γυναῖκες· ἐκ τούτων τοὺς πολλοὺς ἠφάνισεν ὁ Ἄρης· ἐκεῖνον δὲ ὁ ὁποῖος μοῦ ἔμεινε μόνος καὶ ἔσωζε τὴν πόλιν καὶ ἡμᾶς, αὐτὸν, τὸν

Ἕκτορα, σὺ ἐφόνευσας πολεμοῦντα ὑπὲρ τῆς πατρίδος του· δι' αὐτὸν λοιπὸν ἔρχομαι εἰς τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, διὰ νὰ τὸν ἀπολυτρώσω, καὶ φέρω ἄπειρα λύτρα. Σεβάσθητι τοὺς θεούς, Ἀχιλλεῦ, καὶ λυπήσου ἐμέ, ἐνθυμηθεὶς τὸν πατέρα σου· ἐγὼ εἶμαι ἐλεεινότερος ἐκείνου, ὑπέφερα οἷα κανεὶς ἄλλος ἐπίγειος ἄνθρωπος δὲν ὑπέφερεν, ἐγγίσας εἰς τὸ στόμα μου τὴν χεῖρα τοῦ φονεύσαντος τὸν υἱόν μου.»

Οὕτως εἰπὼν, διήγειρεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ διὰ τὸν πατέρα του· λαβὼν δὲ τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος ἀπώθησεν αὐτὸν ἡσύχως. Τότε καὶ οἱ δύο των ἐνθυμηθέντες, ὁ μὲν γέρων τὸν ἀνδροφόνον Ἕκτορα ἔκλαιε πικρῶς, πεσὼν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλέως· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔκλαιε τὸν πατέρα του καὶ ἄλλοτε πάλιν τὸν Πάτροκλον καὶ οἱ στεναγμοὶ αὐτῶν ἀντήχουν εἰς τὴν σκηνήν. Ἀφοῦ δὲ πλέον ἐχόρτασε τὰ κλαύματα ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, [καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν ἀπὸ τὸν νοῦν καὶ ἀπὸ τὰ μέλη του] ἠγέρθη πάραυτα ἀπὸ τὸν θρόνον του, καὶ λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν γέροντα, τὸν ἐσήκωσε, λυπούμενος τὴν λευκὴν κεφαλὴν καὶ τὸ λευκόν του γένειον, ὁμιλήσας δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπε·

«Δυστυχῆ, τῷ ὄντι πολλὰ κακὰ ὑπέφερες. Ἀλλὰ πῶς ἐτόλμησας νὰ ἔλθῃς μόνος σου εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, ἐνώπιον ἀνδρὸς, ὁ ὁποῖος ἐφόνευσα πολλοὺς καὶ γενναίους υἱούς σου; θὰ ἔχῃς σιδηρᾶν καρδίαν. Ἐλθὲ λοιπὸν κάθισον ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ μ' ὅλην μας τὴν λύπην, ἂς ἀφήσωμεν τὰς θλίψεις νὰ ἡσυχάζωσιν εἰς τὴν ψυχήν μας· διότι δὲν ὑπάρχει καμμία ὠφέλεια ἐκ τοῦ κρυεροῦ θρήνου. Οὕτως ἀπεφάσισαν οἱ θεοὶ διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους, νὰ ζῶσι λυπούμενοι· μόνοι ἐκεῖνοι εἶναι χωρὶς θλίψεις. Διότι δύο πίθοι εὑρίσκονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ Διὸς μὲ τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα δίδει· ὁ μὲν τῶν κακῶν, ὁ δὲ ἄλλος τῶν καλῶν· καὶ εἰς ὅποιον μὲν ἤθελε δώσει ταῦτα μεμιγμένα ὁ Ζεὺς, ἀπαντᾶται ἄλλοτε μὲν ἀπὸ τὸ κακὸν, ἄλλοτε δὲ ἀπὸ τὸ καλόν· εἰς ὅποιον δὲ ἤθελε δώσει μόνον ἐκ τῶν κακῶν, τοῦτον καθιστᾷ δυστυχῆ· δεινὴ ταλαιπωρία τὸν παρακολουθεῖ εἰς ὅλην τὴν γῆν, καὶ περιέρχεται, χωρὶς οὔτε ὑπὸ τῶν θεῶν, οὔτε ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων νὰ τιμᾶται. Οὕτω καὶ εἰς

τὸν Πηλέα οἱ θεοὶ ἔδωκαν ἐκ γενετῆς λαμπρὰ χαρίσματα· διότι ὑπερέβαινεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὸν πλοῦτον, ἦτο βασιλεὺς τῶν Μυρμιδόνων καὶ ἐνῷ ἦτο θνητὸς, τῷ ἔδωκαν θεὰν σύζυγον. Ἀλλὰ σὺν τούτοις τῷ ἔδωκεν ὁ θεὸς καὶ ἓν κακὸν, ὅτι δὲν ἐγέννησεν ἐν τῷ οἴκῳ του παῖδας, οἱ ὁποῖοι νὰ βασιλεύσωσιν, ἀλλ' ἕνα μόνον υἱὸν ἐγέννησεν ὅστις δὲν θὰ γηράσῃ· οὐδ' ἐκεῖνον δὲν θὰ περιποιηθῶ εἰς τὸ γῆρας του, ἐπειδὴ πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος, κάθημαι ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν βασανίζων καὶ σὲ καὶ τὰ τέκνα σου. Καὶ σὲ, ὦ γέρον, πρότερον σὲ ἠκούομεν εὐτυχῆ· ὅλους ὅσοι κατῴκουν τὴν Λέσβον, τὴν κατοικίαν τοῦ Μάκαρος, καὶ ἄνωθεν τὴν Φρυγίαν καὶ τὸν μέγαν Ἑλλήσποντον, ὅλους, ὦ γέρον, λέγουσιν ὅτι τοὺς ὑπερέβαινες κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πολυτεκνίαν· ἀλλ' ἀφ' ὅτου οἱ οὐράνιοι θεοὶ σοῦ ἔστειλαν τὴν συμφορὰν ταύτην, πάντοτε μάχαι καὶ φόνοι γίνονται περὶ τὴν πόλιν. Ἔχε ὑπομονὴν, μὴ ὀδύρεσαι ἀδικκόπως. Διότι δὲν θὰ κατορθώσῃς τίποτε μὲ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν ἔχεις διὰ τὸν υἱόν σου, οὔτε θὰ τὸν ἀναστήσῃς, ἀλλὰ θὰ πάθῃς καὶ ἄλλο κακόν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ θεοειδὴς γέρων Πρίαμος·

«Μή με λέγῃς νὰ καθήσω εἰς θρόνον, ὦ ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, ἐνόσῳ ὁ Ἕκτωρ κεῖται εἰς τὰς σκηνὰς ἄταφος, ἀλλ' ἐλευθέρωσέ τον τάχιστα, διὰ νὰ τὸν ἴδωσιν οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ δέχθητι τὰ πολλὰ λύτρα [τὰ ὁποῖά σοι φέρομεν· εἶθε νὰ χαρῇς αὐτὰ, καὶ νὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐπειδὴ πρῶτον μὲ ἀφῆκες νὰ ζῶ, καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου].»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀγρίως ἰδὼν, εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Μή με ἐρεθίζῃς πλέον, ὦ γέρον, διανοοῦμαι καὶ ἐγὼ νὰ σοὶ ἀποδώσω τὸν Ἕκτορα· διότι ἐκ μέρους τοῦ Διὸς μοῦ ἦλθεν ἄγγελος, ἡ μήτηρ ἥτις μ' ἐγέννησεν, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος. Ἐννοῶ δὲ Πρίαμε, καὶ δὲν δύνασαι νὰ μὲ ἀπατήσῃς, ὅτι θεός τις σὲ ἔφερεν εἰς τὰ ταχέα τῶν Ἑλλήνων πλοῖα. Διότι δὲν ἤθελε τολμήσει νὰ ἔλθῃ ἄνθρωπος εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅσον παλληκάρι καὶ ἂν ἦτο· δὲν θὰ ἠδύνατο οὔτε τοὺς φύλακας νὰ διαφύγῃ, οὔτε τὸν μοχλὸν εὐκόλως νὰ μετακινήσῃ ἐκ τῶν θυρῶν μας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν μὴ παροξύνῃς περισσότε-

ρον τὴν ψυχήν μου μὲ λύπας, ἵνα μὴ, ὦ γέρον, καὶ σὲ δὲν ἀφήσω εἰς τὰς σκηνάς, μ' ὅλον ὅτι εἶσαι ἱκέτης, καὶ τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς παραβῶ.»

Οὕτως εἶπεν· ἐφοβήθη δὲ ὁ γέρων, καὶ ὑπήκουσεν. Ὁ δὲ Πηλείδης ὥρμησεν ὡς λέων ἔξω τῆς θύρας, οὐχὶ μόνος ἀλλ' ἀκολουθούμενος ἀπὸ δύο θεράποντάς του, τὸν ἥρωα Αὐτομέδοντα καὶ τὸν Ἄλκιμον, τοὺς ὁποίους πρὸ πάντων τῶν συντρόφων του ἐτίμα ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου. Οὗτοι ἔλυσαν τότε ἀπὸ τοὺς ζυγοὺς τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους, εἰσήγαγον εἰς τὴν σκηνὴν τὸν κήρυκα τοῦ γέροντος, τὸν ἔβαλαν νὰ καθίσῃ εἰς ἓν κάθισμα, καὶ κατεβίβαζον ἀπὸ τὴν καλλίξεστον ἅμαξαν τὰ ἄπειρα λύτρα τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἕκτορος. Ἀφῆκαν μόνον δύο ἱμάτια καὶ ὡραῖον χιτῶνα, διὰ νὰ σκεπάσῃ τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν δώσῃ νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὸν οἰκόν του. Προσκαλέσας δὲ τὰς ὑπηρετρίας τὰς διέταξε νὰ λούσωσι τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν ἀλείψωσι, λαβοῦσαι αὐτὸν παράμερα, διὰ νὰ μὴ ἴδῃ ὁ Πρίαμος τὸν υἱόν του, καὶ οὕτως, αὐτὸς μὲν δὲν δυνηθῇ νὰ κρατήσῃ τὸν θρῆνον ἐκ τῆς λύπης, ἰδὼν τὸ τέκνον του, τοῦ δὲ Ἀχιλλέως παροξυνθῇ ἡ καρδία, καὶ φονεύσῃ αὐτὸν, παραβαίνων τὰς ἐντολὰς τοῦ Διός. Ἀφοῦ δὲ ἔλουσαν αὐτὸν αἱ θεράπαιναι καὶ τὸν ἤλειψαν μὲ ἔλαιον, καὶ τὸν περιετύλιξαν μὲ ὡραῖον ἱμάτιον καὶ μὲ χιτῶνα, αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεὺς σηκώσας αὐτὸν, τὸν ἔθηκεν ἐπὶ τῆς νεκρικῆς κλίνης, καὶ ἔπειτα οἱ σύντροφοί του τὸν ἔθηκαν ἐπάνω εἰς τὴν καλλίξεστον ἅμαξαν. Ἔπειτα ἐστέναξε, καὶ καλέσας ἐξ ὀνόματος τὸν ἀγαπητόν του σύντροφον, εἶπε·

«Πάτροκλε, μή μου ὀργισθῇς, ἐὰν μάθῃς κάτω εἰς τὸν Ἅδην ὅτι ἀπέλυσα τὸν θεῖον Ἕκτορα καὶ τὸν ἔδωκα εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του, ἐπειδὴ μοῦ ἔδωκε λύτρα οὐχὶ εὐκαταφρόνητα. Ἀλλ' ἐγὼ καὶ ἀπὸ ταῦτα θὰ σοῦ δώσω μερίδιον, ὅσον ἁρμόζει.»

Αὐτὰ εἰπὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ πολυποίκιλον κάθισμα, ἀφ' ὅπου εἶχε σηκωθῇ, εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Πρίαμον·

«Ὁ υἱός σου ἀπελυτρώθη, ὦ γέρον, καθὼς ἐπεθύμεις, κεῖται δὲ εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην· ἅμα φανῇ ἡ αὐγὴ θὰ τὸν ἴδῃς καὶ θὰ τὸν λάβῃς, τώρα ἂς λάβωμεν τὸ δεῖπνον. Διότι καὶ ἡ καλλίκομος Νιόβη ἔλαβε τροφὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν δώδεκα τέκνα της ἀπωλέσθησαν ἐν τῷ οἴκῳ, ἓξ θυγατέρες καὶ ἓξ υἱοὶ εἰς ἀκμαίαν ἡλικίαν· οἱ μὲν υἱοὶ φονευθέντες ἀπὸ τὸ ἀργυροῦν τόξον τοῦ Ἀπόλλωνος, ὠργισμένου κατὰ τῆς Νιόβης, αἱ δὲ

θυγατέρες ἀπὸ τὴν βελοχαρῆ Ἄρτεμιν, διότι ἡ Νιόβη ἐξίσωνε τὸν ἑαυτόν της μὲ τὴν καλλιπάρειον Λητώ, λέγουσα ὅτι ἐκείνη μὲν ἐγέννησε δύο τέκνα, αὐτὴ δὲ πολλά. Ἀλλὰ τὰ δύο ἐκεῖνα τέκνα, ἂν καὶ μόνον δύο, ἐφόνευσαν ὅλα τὰ τῆς Νιόβης. Ταῦτα ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἔκειντο φονευμένα, καὶ δὲν ὑπῆρχε κανεὶς νὰ τὰ θάψῃ, ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς εἶχε μεταβάλει τὸν λαὸν εἰς λίθους· τὴν δεκάτην δὲ ἡμέραν τὰ ἔθαψαν οἱ οὐράνιοι θεοί. Ἡ δὲ Νιόβη ἀφοῦ ἀπέκαμε κλαίουσα, ἠθέλησε νὰ φάγῃ. Καὶ τώρα μέσα εἰς τοὺς βράχους εἰς τὰ ἔρημα ὄρη τοῦ Σιπύλου, ὅπου λέγουσιν ὅτι εἶναι ἡ κατοικία τῶν νυμφῶν, αἵτινες ἐχόρευσαν περὶ τὸν ποταμὸν Ἀχελῷον, ἐκεῖ, ἂν καὶ ἀπολιθωμένη, ὑφίσταται τὰ ἐκ τῶν θεῶν δεινά. Ἐλθὲ λοιπόν, εὐγενὲς γέρον, ἂς φάγωμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ἔπειτα ἠμπορεῖς νὰ κλαίῃς τὸν ἀγαπητὸν υἱόν σου, ἀφοῦ τὸν εἰσαγάγῃς εἰς τὴν Τροίαν· θὰ σοῦ ἦναι δὲ πολύκλαυστος.»

Αὐτὰ εἶπε, καὶ σηκωθεὶς ὁ ταχὺς Ἀχιλλεὺς ἔσφαξε πρόβατον λευκόν, τὸ ὁποῖον ἐξέδερον καὶ ἐπιτηδείως ἡτοίμαζον οἱ σύντροφοί του· ἔπειτα τὸ ἔκοψαν εἰς τεμάχια ἐπισταμένως, τὰ ἐπέρασαν εἰς τοὺς ὀβελούς, καὶ ἀφοῦ ἐπιμελῶς τὰ ἔψησαν, τὰ ἐξεπέρασαν ὅλα ἀπὸ τοὺς ὀβελούς· ἀκολούθως ὁ Αὐτομέδων λαβὼν ἄρτον ἐντὸς ὡραίων κανίστρων τὸν ἐμοίρασεν εἰς τὴν τράπεζαν· τὰ δὲ κρέατα ἐμοίρασεν ὁ Ἀχιλλεύς. Αὐτοὶ δὲ ἤπλωνον τὰς χεῖράς των εἰς τὰ προκείμενα ἕτοιμα φαγητά, καὶ ἀφοῦ καλῶς ἐχόρτασαν, ὁ μὲν Δαρδανίδης Πρίαμος ἐθαύμαζε τὸν Ἀχιλλέα διὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν ὡρκιότητά του· διότι ὡμοίαζε μὲ τοὺς θεούς. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐθαύμαζε τὸν Δαρδανίδην Πρίαμον, βλέπων τὴν ἀγαθὴν μορφήν του, καὶ ἀκούων τοὺς λόγους του. Ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασαν βλέποντες ἀλλήλους, πρῶτος ὁ θεοειδὴς γέρων Πρίαμος εἶπεν εἰς τὸν Ἀχιλλέα·

«Τώρα βάλε με νὰ κοιμηθῶ τάχιστα, ὦ Ἀχιλλεῦ, διὰ νὰ χορτάσωμεν τὸν γλυκὺν ὕπνον, κοιμηθέντες· διότι δὲν ἔκλεισαν οἱ ὀφθαλμοί ὑπὸ τὰ βλέφαρά μου, ἀφ' ὅτου ἐφονεύθη ὁ υἱός μου ἀπὸ τὰς ἰδικάς σου χεῖρας, ἀλλ' ἀδιακόπως στενάζω καὶ ὑποφέρω μυρία δεινὰ κυλιόμενος εἰς τὰ χόρτα τῆς αὐλῆς, μέσα εἰς τὰς κόπρους. Τώρα καὶ φαγητὸν ἔφαγα καὶ οἶνον ἔπια· ἐνῷ πρότερον δὲν ἔτρωγα τίποτε.»

Αὐτὰ εἶπεν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς διέταξε τοὺς συντρόφους καὶ τὰς θεραπαίνας του νὰ στρώσωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ νὰ βάλωσιν ὡραῖα πορφυρᾶ στρώματα, καὶ ἄνωθεν νὰ στρώσωσι τάπητας, καὶ νὰ θέσωσιν ὑπεράνω δασείας χλαίνας, διὰ νὰ σκε-

πασθῇ. Αὗται δὲ ἐξῆλθον τοῦ μεγάρου κρατοῦσαι ἀνὰ χεῖρας φῶς, καὶ ταχέως διακονοῦσαι ἔστρωσαν δύο στρωμνάς.

Ὁ δὲ ταχύπους Ἀχιλλεὺς πειράζων τὸν Πρίαμον, τῷ εἶπεν·

« Ἔξω πλαγίασον, ἀγαπητὲ γέρον, διὰ νὰ μὴ ἔλθῃ ἐδῶ κανεὶς ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι καθήμενοι πλησίον μου, συσκέπτονται, καθὼς εἶναι πρέπον· ἐξ αὐτῶν ἂν σὲ ἴδῃ κανεὶς ἐν καιρῷ τῆς σκοτεινῆς νυκτὸς, ἠμπορεῖ ἀμέσως νὰ τὸ εἰπῃ εἰς τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα, καὶ νὰ γείνῃ ἀναβολὴ τῆς ἀπολύσεως τοῦ νεκροῦ. Ἀλλ' εἰπέ μου ἀληθῶς τὸ ἑξῆς· πόσας ἡμέρας θέλεις διὰ νὰ ἐνταφιάσῃς τὸν ἔνδοξον Ἕκτορα, ὥστε ἕως τότε καὶ ἐγὼ νὰ μένω καὶ τὸν λαὸν νὰ ἐμποδίζω τοῦ πολεμεῖν. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ θεοειδὴς γέρων Πρίαμος·

« Ἐὰν θέλῃς νὰ ἐνταφιάσω τὸν Ἕκτορα, οὕτω πως πράττων, ὦ Ἀχιλλεῦ, θὰ μὲ εὐχαριστήσῃς. Ἠξεύρεις ὅτι εἴμεθα κλεισμένοι εἰς τὴν πόλιν, εἶναι δὲ μακρὰν τὰ ξύλα, νὰ τὰ φέρωμεν ἀπὸ τὸ ὄρος, καὶ οἱ Τρῶες πολὺ φοβοῦνται νὰ ὑπάγωσιν. Ἐννέα μὲν ἡμέρας νὰ κλαίωμεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον, τὴν δεκάτην νὰ τὸν θάψωμεν καὶ νὰ εὐωχηθῇ ὁ λαὸς, τὴν ἑνδεκάτην νὰ κατασκευάσωμεν ἐπ' αὐτοῦ τύμβον, καὶ τὴν δωδεκάτην νὰ πολεμήσωμεν, ἂν ἦναι ἀνάγκη. »

Τότε ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

« Θά σου γείνωσι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμε, ὅπως ἐπιθυμεῖς· θὰ κρατήσω τὸν πόλεμον τόσον χρόνον, ὅσον σὺ λέγεις. »

Οὕτως εἰπὼν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ καρποῦ τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ γέροντος, διὰ νὰ μὴ φοβηθῇ. Καὶ ὁ μὲν κῆρυξ μετὰ τοῦ Πριάμου ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ εἰς τὸν πρόδρομον τῆς σκηνῆς, συνετὰ κατὰ νοῦν βουλευόμενοι, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ βάθος τῆς καλοκαμωμένης σκηνῆς, πλησίον του δ' ἐπλαγίασε καὶ ἡ ὡραία Βρισηΐς.

Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι θεοὶ καὶ ἄνθρωποι ἐκοιμῶντο ὅλην τὴν νύκτα, κατεχόμενοι ὑπὸ μαλακοῦ ὕπνου. Μόνον τὸν πολυωφελῆ Ἑρμῆν δὲν ἔπερνεν ὁ ὕπνος, σκεπτόμενον καθ' ἑαυτὸν, πῶς νὰ ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὰ πλοῖα τὸν βασιλέα Πρίαμον, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσωσιν οἱ θυρωροί. Ἐστάθη λοιπὸν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

« Ὦ γέρον, διόλου δὲν βάζεις εἰς τὸν νοῦν σου κακὸν, ἀλλὰ κοιμᾶσαι μεταξὺ ἀνθρώπων ἐχθρῶν, ἀφοῦ σὲ ἀφῆκεν ὁ Ἀχιλλεύς; Καὶ τώρα μὲν ἐλύτρωσες τὸν ἀγαπητὸν υἱόν σου, ἀφοῦ προσέφερες πολλά· διὰ σὲ ὅμως ζωντανὸν, ἤθελον δώσει τρεῖς

φορὰς τόσα λύτρα οἱ ἐναπολειφθέντες υἱοί σου, ἐὰν σὲ ἐννοήσῃ ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων, καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες.»

Οὕτως εἶπεν, ἐφοβήθη δ' ὁ γέρων, καὶ ἐξύπνησε τὸν κήρυκα. Ὁ δ' Ἑρμῆς τοῖς ἔζευξε τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους, καὶ ταχέως τοὺς ὡδήγει διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ χωρὶς κανεὶς νὰ τοὺς ἐννοήσῃ.

Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὸ πέρασμα τοῦ καλλιρόου καὶ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ Ξάνθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεύς, ὁ μὲν Ἑρμῆς ἀνεχώρησεν εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον, ἡ δὲ κροκόπεπλος Ἠὼς διεσκορπίζετο εἰς ὅλην τὴν γῆν, καὶ οἱ δύο γέροντες ὡδήγουν εἰς τὴν πόλιν τὸ ἅρμα μὲ θρήνους καὶ στεναγμούς, αἱ δὲ ἡμίονοι ἔφερον τὸν νεκρόν. Κανεὶς δὲ ἄλλος οὔτε ἐκ τῶν καλλιζώνων γυναικῶν δὲν τοὺς εἶδε πρότερον, ἀλλ' ἡ Κασσάνδρα, ἡ ὁμοία μὲ τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην, ἀναβᾶσα εἰς τὴν ἀκρόπολιν παρετήρησε τὸν πατέρα της στεκόμενον εἰς τὸν δίφρον, καὶ τὸν εἰς τὴν πόλιν φωνάζοντα κήρυκα· τὸν δ' Ἕκτορα εἶδεν ἐπὶ τῆς ἁμάξης κείμενον ἐντὸς τῆς νεκρικῆς κλίνης· καὶ ἀνωλολύξασα ἐφώναξεν εἰς ὅλην τὴν πόλιν·

«Τρῶες καὶ Τρωιάδες, ὑπάγετε νὰ ἴδητε τὸν Ἕκτορα, ἐάν ποτε μετὰ χαρᾶς ἐβλέπετε αὐτὸν ἐπιστρέφοντα ἐκ τῆς μάχης, ἐπειδὴ ἦτο τὸ καύχημα τῆς πόλεως καὶ ἅπαντος τοῦ λαοῦ.»

Οὕτως εἶπε, καὶ κανεὶς δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν πόλιν οὔτε ἀνὴρ, οὔτε γυνή· διότι ὅλους τοὺς κατέλαβεν ἀκατάσχετος λύπη. πλησίον δὲ τῶν πυλῶν ἀπήντησαν τὸν Πρίαμον φέροντα τὸν νεκρόν. Πρῶται ἡ ἀγαπητὴ σύζυγός του καὶ ἡ σεπτή του μήτηρ ὁρμήσασαι ἐπάνω εἰς τὴν καλλίτροχον ἅμαξαν ἀπέσπων τὴν κόμην των, ἐγγίζουσαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· ὁ δὲ λαὸς ἵστατο πέριξ κλαίων. Καὶ ἤθελον ὀδύρεσθαι πρὸ τῶν πυλῶν, κλαίοντες τὸν Ἕκτορα ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ἐὰν ἀπὸ τοῦ δίφρου δὲν ὡμίλει ὁ γέρων πρὸς τὸν λαὸν, λέγων·

«Ἀνοίξατέ μου δρόμον νὰ διέλθωσιν αἱ ἡμίονοι· καὶ ἔπειτα θὰ χορτάσητε τὰ κλαύματα, ὅταν τὸν ὑπάγω εἰς τὸν οἶκον.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δὲ διεχωρίσθησαν καὶ ἤνοιξαν δρόμον εἰς τὴν ἅμαξαν. Ἀφοῦ δὲ τὸν εἰσήγαγον εἰς τὸν λαμπρόν του οἶκον, τὸν ἔθεσαν εἰς κλοτρυπημένην κλίνην, καὶ ἔβαλαν νὰ καθήσωσι πλησίον του ἀοιδοί, οἵτινες κάμνουσιν ἀρχὴν τῶν θρήνων καὶ τῶν στεναγμῶν. Ἐθρήνουν λοιπὸν οὗτοι, καὶ ἀνεστέναζον αἱ γυναῖκες. Μεταξὺ τούτων ἤρχισε νὰ θρηνῇ ἡ λευκώλενος Ἀνδρομάχη, κρατοῦσα μεταξὺ τῶν χειρῶν της τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδροφόνου Ἕκτορος, καὶ νὰ λέγῃ·

« Σύζυγέ μου, νέος ἔχασες τὴν ζωήν, καὶ μὲ ἐγκαταλείπεις χήραν ἐν τῷ οἴκῳ· ὁ δὲ δυστυχὴς υἱός σου, τὸν ὁποῖον σὺ καὶ ἐγὼ οἱ ταλαίπωροι ἐγεννήσαμεν, εἶναι νήπιος, καὶ δὲν πιστεύω νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν· διότι προτήτερα θὰ καταστραφῇ ὁλοτελῶς ἡ πόλις αὕτη· ἐπειδὴ ἐχάθης σὺ ὁ φύλαξ αὐτῆς, ὁ ὁποῖος τὴν ἔσωζες καὶ ἐπροφύλαττες τὰς γυναῖκας καὶ τὰ μικρὰ παιδία· αὗται ταχέως θ' ἀναχωρήσωσι μὲ τὰ κοῖλα πλοῖα καὶ ἐγὼ μεταξὺ αὐτῶν· σὺ δέ, ὦ τέκνον μου, ἢ θὰ ἀκολουθήσῃς ἐμὲ καὶ ἐκεῖ θὰ ἐργάζεσαι ἀπρεπῆ ἔργα, ταλαιπωρούμενος ἐνώπιον σκληροῦ κυρίου, ἢ κάνεις ἐκ τῶν Ἑλλήνων λαβών σε ἀπὸ τὴν χεῖρα, θὰ σὲ ρίψῃ κάτω ἀπὸ τὸ τεῖχος διὰ νὰ λάβῃς τρομερὸν θάνατον, ὢν ὠργισμένος, διότι ὁ Ἕκτωρ ἐφόνευσεν ἢ τὸν ἀδελφὸν ἢ τὸν πατέρα ἢ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐπειδὴ πλεῖστοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐδάγκασαν τὴν γῆν φονευθέντες ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἕκτορος. Ὁ πατήρ σου δὲν ἦτο μαλακὸς εἰς τὴν ὀλεθρίαν μάχην· διὰ τοῦτο ὁ μὲν λαὸς ὀδύρεται εἰς τὴν πόλιν, κακὸν δὲ θρῆνον καὶ πένθος ἀφῆκες εἰς τοὺς γονεῖς σου, ὦ Ἕκτορ· πρὸ πάντων δὲ εἰς ἐμὲ θὰ μείνῃ μεγάλη θλῖψις· διότι δὲν μοῦ ἔτεινας ἐκ τῆς κλίνης τὴν χεῖρά σου ἀποθνήσκων, οὐδὲ μοὶ εἶπες φρόνιμόν τινα λόγον, τὸν ὁποῖον νὰ ἐνθυμῶμαι πάντοτε ἡμέραν καὶ νύκτα, κλαίουσα. »

Οὕτως εἶπε κλαίουσα, ἐνῷ ἀνεστέναζον αἱ γυναῖκες. Ἔπειτα ἤρχισε τὸν πικρὸν θρῆνον ἡ Ἑκάβη λέγουσα·

« Ὦ Ἕκτορ, τὸν ὁποῖον ἐξ ὅλων τῶν υἱῶν μου περισσότερον ἠγάπα ἡ ψυχή μου· καὶ ὅταν ἔζης ἦσο ἠγαπημένος ὑπὸ τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν θάνατόν σου φροντίζουσιν ἐκεῖνοι περὶ σοῦ. Διότι τοὺς μὲν ἄλλους υἱούς μου τοὺς ἐπώλει ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς, ὅν τινα συνελάμβανε, πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν Σάμον, εἰς τὴν Ἴμβρον καὶ εἰς τὴν ἀφιλόξενον Λῆμνον· ἀλλὰ σὲ ἀφοῦ σὲ ἐφόνευσε, πολλάκις σὲ ἔσυρε περὶ τὸν τάφον τοῦ φίλου του Πατρόκλου, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσας· ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν τὸν ἀνέστησε. Τώρα δὲ δροσερὸς καὶ πρόσφατος κεῖσαι εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅμοιος μὲ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐλθὼν ἤθελε φονεύσει μὲ τὰ ἄλυπα βέλη του ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων. »

Οὕτως εἶπε κλαίουσα, καὶ διήγειρεν ἄσβεστον θρῆνον. Μετ' αὐτὴν δὲ ἡ Ἑλένη τρίτη ἤρχισε νὰ θρηνῇ καὶ νὰ λέγῃ·

« Ἕκτορ, πολὺ εἰς ἐμὲ φίλτατε ἐξ ὅλων τῶν ἀνδραδέλφων μου, διότι εἶναι σύζυγός μου ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος, ὁ ὁποῖος μὲ ἔφερεν εἰς τὴν Τροίαν· ποῦ νὰ μὴν τὸ ἔφθανε. Διότι εἶναι τώρα εἴκοσιν ἔτη ἀφ' ὅτου ἔφυγα ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, καὶ ποτὲ δὲν ἤκουσα κακόν σου λόγον, οὐδ'

ἀπρεπῆ· ἀλλ' ἐὰν καὶ κανεὶς ἄλλος ἤθελε μὲ ὀνειδίσει ἐν τῷ οἴκῳ ἢ ἐκ τῶν ἀνδραδέλφων ἢ ἐκ τῶν καλλιπέπλων συννύμφων ἢ ἡ πενθερά μου, (ὁ δὲ πενθερός μου ὡς πατὴρ πάντοτε εἶναι ἤπιος) σὺ τῷ ὡμίλεις καὶ τὸν ἐμπόδιζες (διὰ τῆς φρονήσεως καὶ τῶν γλυκῶν σου λόγων). Διὰ τοῦτο μὲ λυπημένην καρδίαν καὶ σὲ κλαίω, καὶ ἐμὲ τὴν κακότυχον, διότι δὲν μοῦ μένει πλέον κανεὶς ἄλλος προσηνὴς, οὐδὲ φίλος ἐντὸς τῆς Τροίας, ὅλοι μὲ ἀποστρέφονται.»

Οὕτως εἶπε κλαίουσα, καὶ ἀνεστέναζεν ὁ ἄπειρος λαός. Τότε ὁ γέρων Πρίαμος εἶπε πρὸς τὸν λαόν·

« Τρῶες, τώρα φέρετε ξύλα εἰς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ φοβηθῆτε ἐνέδραν ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων· διότι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποστέλλων με ἐδῶ ἀπὸ τὰ μέλανα πλοῖα, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν θὰ μᾶς πειράξῃ πρὶν νὰ ἔλθῃ ἡ δωδεκάτη ἡμέρα.»

Οὕτως εἶπεν· ἐκεῖνοι δ' ἔζευξαν εἰς τὰς ἁμάξας τοὺς βόας καὶ τὰς ἡμιόνους καὶ ἀμέσως συνηθροίσθησαν ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. Ἐπὶ ἐννέα λοιπὸν ἡμέρας ἐσύναζον ἄφθονα ξύλα· ὅταν δ' ἐφάνη ἡ δεκάτη φωτοβόλος ἠὼς, ἐξέφερον τὸν γενναῖον Ἕκτορα κλαίοντες, καὶ θέσαντες τὸν νεκρὸν εἰς τὸ ὕψος τῆς πυρᾶς, ἔβαλαν πῦρ.

Ἅμα δ' ἐφάνη ἡ φέρουσα τὸ φῶς ροδοδάκτυλος αὐγὴ, συνηθροίσθη ὁ λαὸς περὶ τὴν πυρὰν τοῦ ἐνδόξου Ἕκτορος. Ἀφοῦ δὲ συνηθροίσθησαν ὅλοι, πρῶτον μὲν κατέσβεσαν μὲ οἶνον ὅλην τὴν πυρὰν, ὅπου ἐκράτει ἀκόμη τὸ πῦρ· ἔπειτα συνέλεξαν τὰ λευκὰ ὀστᾶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι ὀδυρόμενοι, καὶ θερμὸν δάκρυ κατέβαινεν ἀπὸ τὰς παρειάς των. Λαβόντες δὲ τὰ ὀστᾶ τὰ ἔθεσαν εἰς χρυσῆν λάρνακα, σκεπάσαντες αὐτὰ μὲ μαλακοὺς πορφυροῦς πέπλους· ἀμέσως δὲ τὴν κατεβίβασαν εἰς βαθὺν τάφον, τὸν ὁποῖον ἄνωθεν ἐσκέπασαν μὲ πολλοὺς καὶ μεγάλους λίθους· ταχέως δὲ ἀνήγειραν τύμβον, καὶ πανταχοῦ πέριξ ἐκάθηντο σκοποί, διὰ νὰ μὴ ἐφορμήσωσι προτήτερα οἱ καλλικνήμιδες Ἕλληνες. Ἀφοῦ δὲ ἀνήγειραν τὸ μνῆμα ἐπέστρεψαν· καὶ ἔπειτα συναθροισθέντες συνέφαγον λαμπρὸν γεῦμα εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Πριάμου.

Οὕτω λοιπὸν ἐτίμησαν τὴν ταφὴν τοῦ ἱπποτικοῦ Ἕκτορος.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «ΙΛΙΑΔΟΣ».

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •